

የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡

የንግድ ፡ ሕግ ።

አንደኛ ፡ መጽሐፍ ።

ገጽ ፡

ስለ ፡ ነጋዴዎችና ፡ ስለ ፡ ንግድ ፡ መደብሮች ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

በነጋዴዎች ፡ ላይ ፡ ስለሚፈጽሙ ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤	የንግድ ፡ ሥራ ፡ በሚሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ የሚፈጸም ፡ ሕግ ።	፩
ምዕራፍ ፡ ፪ ፤	ነጋዴ ፡ ናቸው ፡ የሚባሉ ፡ ሰዎች ።	፪
ምዕራፍ ፡ ፫ ፤	የንግድ ፡ ሥራ ፡ መሥራት ፡ ችሎታ ፡ ስለሌላቸው ፡ ሰዎች ።	፬
ምዕራፍ ፡ ፬ ፤	የተጋቡ ፡ ሰዎች ፡ ስለሚያደርጉት ፡ የንግድ ፡ ሥራ ።	፭
ምዕራፍ ፡ ፮ ፤	የንግድ ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ መሥራት ፡ መብት ።	፯

አንቀጽ ፡ ፪ ።

የንግድ ፡ ረዳቶችና ፡ ወኪሎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤	ስለ ፡ ንግድ ፡ ቤት ፡ ሠራተኞች ።	፰
ምዕራፍ ፡ ፪ ፤	ስለ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ።	፱
ምዕራፍ ፡ ፫ ፤	ስለ ፡ ንግድ ፡ ተላላኪዎችና ፡ እንደራሴዎች ።	፲
ምዕራፍ ፡ ፬ ፤	ስለ ፡ ንግድ ፡ ወኪሎች ።	፲፪
ምዕራፍ ፡ ፭ ፤	ስለ ፡ ደላሎች ።	፲፮
ምዕራፍ ፡ ፯ ፤	ስለ ፡ ባለኮሚሲዮኖች ።	፲፮

አንቀጽ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ሒሳብ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤	ሒሳብ ፡ መያዝ ፡ ግዴታ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።	፲፯
ምዕራፍ ፡ ፪ ፤	መያዝ ፡ ስለሚገባቸው ፡ መዛግብቶችና ፡ ሰነዶች ።	፲፰
ምዕራፍ ፡ ፫ ፤	የሒሳብ ፡ መዝገቦቹን ፡ ማስረጃ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።	፲፱
ምዕራፍ ፡ ፬ ፤	የሒሳብ ፡ አያያዝ ፡ ደንቦች ።	፲፱

አንቀጽ ፡ ፬ ።

ስለ ፡ ንግድ ፡ መዝገብ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤	ስለ ፡ ንግድ ፡ መዝገብ ፡ አቋቋም ።	፳፫
ምዕራፍ ፡ ፪ ፤	በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ስለሚገቡ ፡ ጉዳዮች ።	፳፭
ክፍል ፡ ፩ ፤	ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።	፳፭

ክፍል ፡ ፪ ፤ በመዝገብ ፡ ስለ ፡ መግባት ።	ጽፏል
ክፍል ፡ ፫ ፤ የተመዘገበውን ፡ በመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ በተጨማሪ ፡ ስለሚደረግ ፡ የመመዝገብ ፡ ሥራ ።	ጽፏል
ክፍል ፡ ፬ ፤ ከመዝገብ ፡ ስለ ፡ መሰረዝ ።	፴፩
ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ቅጣት ።	፴፩
ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ ወንጀል ፡ ቅጣት ።	፴፩
ክፍል ፡ ፪ ፤ ፍትሐ ፡ ብሔራዊ ፡ ማስገደጃ ፡ (ቅጣት) ።	፴፪
ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ ፍጻሜ ፡ ድንጋጌዎች ።	፴፫

አንቀጽ ፡ ፭ ።

ስለ ፡ ንግድ ፡ መደብር ፡ (መደበል) ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።	፴፬
ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ የንግድ ፡ መደብር ፡ የተቋቋመባቸው ፡ ነገሮች ።	፴፭
ክፍል ፡ ፩ ፤ በንግድ ፡ መደብር ፡ ውስጥ ፡ ስለሚገኙ ፡ ነገሮች ።	፴፭
ክፍል ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ደንበኛ ፡ ገበያተኛና ፡ ተገቢ ፡ ያልሆነ ፡ የንግድ ውድድር ።	፴፮
ክፍል ፡ ፫ ፤ ነጋዴ ፡ ስለሚነግድበት ፡ ስም ።	፴፯
ክፍል ፡ ፬ ፤ የንግድ ፡ ማስታወቂያ ፡ ሰሌዳ ።	፴፰
ክፍል ፡ ፭ ፤ ስለ ፡ ኪራይ ፡ ውል ፡ መብት ።	፴፱
ክፍል ፡ ፮ ፤ የኢንዱስትሪ ፤ የድርሰት ፤ የኪነ ፡ ጥበብ ፡ የባለቤትነት ፡ (ባለሀብትነት) ፡ መብቶች ፡ መጠበቂያ ።	፵
ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ የንግድ ፡ መደብር ፡ (የንግድ ፡ መደበል) ፡ ሽያጭ ።	፵፩
ክፍል ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።	፵፩
ክፍል ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ሽያጭ ፡ ጽሑፍ ፡ ሥርዐት ።	፵፩
ክፍል ፡ ፫ ፤ የሻጭ ፡ ግዴታዎች ።	፵፪
ክፍል ፡ ፬ ፤ የገዢው ፡ ግዴታዎች ።	፵፬
ክፍል ፡ ፭ ፤ ሽያጮቹን ፡ በማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ማስወጣትና ፡ ከሻጩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ያሏቸው ፡ መብቶች ።	፵፭
ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ የንግድን ፡ መደብር ፡ በዋስትና ፡ መያዣ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።	፵፮
ክፍል ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።	፵፮
ክፍል ፡ ፪ ፤ ሻጩ ፡ በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ ስላለው ፡ ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ መብትና ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ።	፵፯
ክፍል ፡ ፫ ፤ በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ ስለሚደረገው ፡ የውል ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ።	፵፱

ክፍል ፡ ፱ ፤ በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ የሚደረጉትን ፡
የዋስትና ፡ መያዣዎችን ፡ ስለ ፡ ማስመዝገብ ። ..... ፵፱

ክፍል ፡ ፳ ፤ የዋስትና ፡ መያዣው ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ
ዎች ፡ በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ ያሏቸው ፡ መብቶች ። ፶፩

ምዕራፍ ፡ ፳ ፤ የንግድ ፡ መደብርን ፡ ስለ ፡ ማከራየት ። ..... ፶፫

ምዕራፍ ፡ ፳ ፤ የማኅበረተኞች ፡ ድርሻ ፡ መዋጮ ፡ አድርጎ ፡ አንድ ፡ የንግድ ፡
መደብርን ፡ ለማኅበር ፡ ስለ ፡ ማግባት ። ..... ፶፮

ሁለተኛ ፡ መጽሐፍ ።

ስለ ፡ ንግድ ፡ ማኅበሮች ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ። ..... ፶፯

አንቀጽ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ተራ ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ..... ፷፩

ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ መዋጮ ። ..... ፷፩

ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ የማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ አካሄድ ። ..... ፷፪

ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ የማኅበረተኞች ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ። ..... ፷፬

ምዕራፍ ፡ ፭ ፤ ማኅበሩ ፡ ከሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጋራ ፡ ስላለው ፡ ግንኙነት ። ፷፮

ምዕራፍ ፡ ፮ ፤ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ መፍረስና ፡ የሒሳብ ፡ መጣራት ። ..... ፷፰

አንቀጽ ፡ ፫ ።

የአሽሙር ፡ ማኅበር ። ..... ፸፩

አንቀጽ ፡ ፬ ።

የኅብረት ፡ ሽርክና ፡ ማኅበር ። ..... ፸፫

አንቀጽ ፡ ፭ ።

ሁለት ፡ ዐይነት ፡ አላፊነት ፡ ያለበት ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ። (ኮማንዲት) ፡ ፸፯

አንቀጽ ፡ ፮ ።

የአክሲዮን ፡ ማኅበር ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ። ..... ፹

ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ የማኅበሩ ፡ አቋቋም ። ..... ፹፪

ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ አክሲዮኖችና ፡ ስለ ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ መብትና ፡ ግዴታዎች ። ፹፯

ምዕራፍ ፡ ፱ ፤ ስለ ፡ አስተዳዳሪዎች ፤ ሒሳብ ፡ አጣሪዎችና ፡ የባለ ፡ አክሲዮኖች ፡ ጉባኤ ። ..... ፲፭

ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ አስተዳደር ፡ ክፍል ። ..... ፲፭

ክፍል ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ተቋማዊነት ። ..... ፲፬

ክፍል ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ጉባኤ ። ..... ፲፯

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ አጠቃላይ ፡ ድንጋጌዎች ። ..... ፲፯

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ ደንበኛ ፡ ጉባኤ ። ..... ፲፯

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ድንገተኛ ፡ ጉባኤዎች ። ..... ፲፰

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፤ ልዩ ፡ ጉባኤዎች ። ..... ፲፰

ምዕራፍ ፡ ፳ ፤ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ። ..... ፲፰

ምዕራፍ ፡ ፺ ፤ የማኅበር ፡ ሒሳቦች ። ..... ፲፰

ምዕራፍ ፡ ፺፯ ፤ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍና ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ላይ ፡ ስለሚደረገው ፡ መለዋወጥ ። ..... ፲፱

ምዕራፍ ፡ ፳፯ ፤ ስለ ፡ ማኅበር ፡ መፍረስና ፡ ስለ ፡ ሒሳብ ፡ ማጣራት ። ..... ፲፱

አንቀጽ ፡ ፯ ።

የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ስላላቸው ፡ የግል ፡ ማኅበሮች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎችና ፡ የማኅበሩ ፡ አቋቋም ። ..... ፲፱

ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ አክሲዮኖች ። ..... ፲፱

ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ የማኅበሩ ፡ አደረጃጀት ። ..... ፲፱

ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ የማኅበሩ ፡ ሒሳቦች ። ..... ፲፱

ምዕራፍ ፡ ፭ ፤ የማኅበሩ ፡ መፍረስ ። ..... ፲፱

አንቀጽ ፡ ፳ ።

የማኅበሮች ፡ መለዋወጥና ፡ መቀላቀል ። ..... ፲፱

አንቀጽ ፡ ፱ ።

በውጭ ፡ አገር ፡ የተቋቋሙ ፡ ወይም ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ የሚሠሩ ፡ ማኅበሮች ፡ ፲፳

ሦስተኛ ፡ መጽሐፍ ።

ስለ ፡ ማንጓዝ ፡ (ማመላለስ) ፡ ሥራና ፡ ስለ ፡ ኢንቨራንስ ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

በየብስ ፡ ስለሚደረግ ፡ የማንጓዝ ፡ ሥራ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ። ..... ፲፳፪

ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ የማንጓዝ ፡ (የማመላለሻ) ፡ ሰነድ ። ..... ፲፳፫

ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ መንገደኞች ፡ ተኬት ። ..... ፲፳፫

ክፍል ፡ ፪ ፤ የጓዝ ፡ ተኬት ። ..... ፲፳፫

ክፍል ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ዕቃዎች ፡ የማንጓዣ ፡ ሰነድ ። ..... ፲፳፬

ገጽ ፡

ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ መጓጓዝ ፡ በሚደረገው ፡ ውል ፡ የተዋዋዮቹ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡፡ ..... ፻፳፭

ክፍል ፡ ፩ ፡ ዕቃዎቹን ፡ የላከውና ፡ የተቀባይ ፡ ሰው ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡፡ ..... ፻፳፭

ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ዕቃዎችና ፡ ስለ ፡ ተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ የአጓጓዥ ፡ ግዴታዎች ፡፡ ..... ፻፳፮

ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ሰው ፡ ማጓጓዝ ፡ ውል ፡ የተዋዋዮቹ ፡ ግዴታዎች ፡፡ ..... ፻፳፰

ምዕራፍ ፡ ፬ ፡ የአጓጓዥ ፡ አላፊነት ፡፡ ..... ፻፳፰

ምዕራፍ ፡ ፭ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ስለ ፡ መክሰስ ፡፡ ..... ፻፸

አንቀጽ ፡ ፪ ፡፡

የአየር ፡ ጉዞ ፡፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌ ፡፡ ..... ፻፸፩

ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ማጓጓዣ ፡ ሰነዶች ፡፡ ..... ፻፸፪

ክፍል ፡ ፩ ፡ የመንገደኛ ፡ ቲኬት ፡፡ ..... ፻፸፪

ክፍል ፡ ፪ ፡ የጓዝ ፡ ቲኬት ፡፡ ..... ፻፸፫

ክፍል ፡ ፫ ፡ የአየር ፡ ማጓጓዣ ፡ ሰነድ ፡፡ ..... ፻፸፫

ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ የላኪና ፡ የተቀባይ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡፡ ..... ፻፸፮

ምዕራፍ ፡ ፬ ፡ የአጓጓዥ ፡ ኅላፊነት ፡፡ ..... ፻፸፰

ምዕራፍ ፡ ፭ ፡ ባንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ መጓጓዣዎች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑ ፡ ድንጋጌዎች ፡፡ ..... ፻፹፪

አንቀጽ ፡ ፫ ፡፡

ስለ ፡ ኢንሹራንስ ፡፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ውሳኔዎች ፡፡ ..... ፻፹፩

ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ለሆኑ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ማኅበሮች ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑ ፡ ድንጋጌዎች ፡፡ ..... ፻፹፬

ክፍል ፡ ፩ ፡ የኢንሹራንስ ፡ ፖሊሲ ፡ ውል ፡፡ ..... ፻፹፬

ክፍል ፡ ፪ ፡ የተዋዋዮቹ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡፡ ..... ፻፹፮

ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ይርጋ ፡፡ ..... ፻፺

ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ኢንሹራንስ ፡፡ ..... ፻፺

ክፍል ፡ ፩ ፡ የዕቃዎች ፡ ኢንሹራንስ ፡፡ ..... ፻፺

ክፍል ፡ ፪ ፡ የኅላፊነት ፡ ኢንሹራንስ ፡፡ ..... ፻፺፫

ምዕራፍ ፡ ፬ ፡ የሰዎች ፡ ኢንፎርሬሽን ፡፡ ..... ፻፲፬

ክፍል ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡፡ ..... ፻፲፬

ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ሕይወት ፡ ኢንፎርሬሽን ፡፡ ..... ፻፲፬

ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ አካል ፡ አደጋ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሕመም ፡

የሚደረግ ፡ ኢንፎርሬሽን ፡፡ ..... ፻፲፱

አንቀጽ ፡ ፬ ፡፡

ስለ ፡ ውርርዶችና ፡ ስለ ፡ ኪሣራ ፡ ጨዋታ ፡፡ ..... ፻፲፱

አራተኛ ፡ መጽሐፍ ፡፡

የሚተላለፉ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶችና ፡ የባንክ ፡ ሥራዎች ፡ ሕግ ፡፡

አንቀጽ ፡ ፩ ፡፡

ጠቅላላ ፡ ውሳኔዎች ፡፡ ..... ፻፶

አንቀጽ ፡ ፪ ፡፡

የንግድ ፡ ወረቀቶች ፡፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ውሳኔዎች ፡፡ ..... ፻፶፮

ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ሐዋላ ፡ ወረቀቶች ፡፡ ..... ፻፶፮

ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ አጻጻፍና ፡ ፎርም ፡፡ ..... ፻፶፮

ክፍል ፡ ፪ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፡፡ ..... ፻፶፰

ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ እሺታ ፡፡ ..... ፻፶፩

ክፍል ፡ ፬ ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ማለት ፡ (አባል) ፡፡ ..... ፻፶፬

ክፍል ፡ ፭ ፡ ለመክፈል ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡፡ ..... ፻፶፭

ክፍል ፡ ፮ ፡ ስለ ፡ አከፋፈል ፡፡ ..... ፻፶፯

ክፍል ፡ ፯ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ እሺ ፡ ባልተባለና ፡ ባልተ

ከፈለ ፡ ጊዜ ፡ አቤቱታዎችን ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ፡፡ ..... ፻፶፰

ክፍል ፡ ፰ ፡ ስለመክፈል ፡ ጣልቃ ፡ ስለ ፡ ማግኘት ፡፡ ..... ፻፶፰

ክፍል ፡ ፱ ፡ ተባዝተ ፡ ስለ ፡ ተጻፈና ፡ ስለ ፡ ግልባጮች ፡፡ ..... ፻፶፱

ክፍል ፡ ፲ ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ፡፡ ..... ፻፶፱

ክፍል ፡ ፲፩ ፡ ስለ ፡ ይርጋ ፡፡ ..... ፻፶፱

ክፍል ፡ ፲፪ ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡፡ ..... ፻፶፲፫

ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ የተስፋ ፡ (ለመክፈል ፡ ቃል ፡ የሚሰጥበት) ፡ ወረቀት ፡፡ ..... ፻፶፱፬

ምዕራፍ ፡ ፬ ፡ ስለ ፡ ቼክ ፡፡ ..... ፻፶፱፮

ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ቼክ ፡ አጻጻፍና ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርም ፡፡ ..... ፻፶፱፮

ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፡፡ ..... ፻፶፱፱

ገጽ ፡

ክፍል ፡ ፫ ፤ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ስለ ፡ ማለት ፡ (አባል) ። ፪፻፵፪

ክፍል ፡ ፬ ፤ ቼኩን ፡ ስለ ፡ ማቅረብና ፡ ስለ ፡ መክፈል ። ፪፻፵፫

ክፍል ፡ ፭ ፤ የስርዝ ፡ ምልክት ፡ ያለበት ፡ ቼክና ፡ ከሒሳብ ፡
ውስጥ ፡ የሚገባ ፡ ቼክ ። ..... ፪፻፵፬

ክፍል ፡ ፮ ፤ ሳይከፈል ፡ በመቅረቱ ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ፡ ፪፻፵፭

ክፍል ፡ ፯ ፤ አንዱን ፡ ቼክ ፡ አባዝቶ ፡ ስለ ፡ መጻፍ ። . . . . . ፪፻፶

ክፍል ፡ ፰ ፤ ስለ ፡ መለዋወጥ ። ..... ፪፻፶፱

ክፍል ፡ ፱ ፤ ስለ ፡ ይርጋ ፡ ዘመን ። ..... ፪፻፶፩

ክፍል ፡ ፲ ፤ ጠቅላላ ፡ ውሳኔዎች ። ..... ፪፻፶፩

ምዕራፍ ፡ ፭ ፤ የመንገድ ፡ ቼክ ። ..... ፪፻፶፪

ምዕራፍ ፡ ፮ ፤ የመክፈል ፡ እንቢታን ፡ ስለማስታወቅ ። ..... ፪፻፶፫

አንቀጽ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ባንክ ፡ ሥራዎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ለባንክ ፡ የሚሰጡ ፡ አደራዎች ። ..... ፪፻፶፬

ክፍል ፡ ፩ ፤ ገንዘብ ፡ በአደራ ፡ ስለ ፡ ማስቀመጥ ። ..... ፪፻፶፬

ክፍል ፡ ፪ ፤ በባንክ ፡ ሒሳብን ፡ ስለ ፡ ማዘዋወር ። ..... ፪፻፶፮

ክፍል ፡ ፫ ፤ ሰነዶችን ፡ በአደራ ፡ ስለ ፡ ማስቀመጥ ። ..... ፪፻፶፰

ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ካገና ፡ ኪራይ ። ..... ፪፻፶፱

ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውል ። ..... ፪፻፷

ክፍል ፡ ፩ ፤ ትርጓሜ ፤ የተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ሁኔታዎችና ፡

የሚቁይበት ፡ ጊዜ ። ..... ፪፻፷

ክፍል ፡ ፪ ፤ የተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውጤቶች ። ..... ፪፻፷፪

ክፍል ፡ ፫ ፤ በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ በቅናሽ ፡ የገቡት ፡ የንግድ ፡

ሰነዶች ፡ ገቢ ፡ በተደረጉ ፡ ጊዜ ፡ የሰጪው ፡ መካሠር ፡

የሚያስገኘው ፡ ውጤት ። ..... ፪፻፷፬

ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ ስለ ፡ ቅናሽ ። ..... ፪፻፷፭

ምዕራፍ ፡ ፭ ፤ ብድር ፡ ስለሚያሰጡ ፡ ግንኙነቶች ፡ (ክሬዲ) ..... ፪፻፷፮

ክፍል ፡ ፩ ፤ የብድር ፡ መክፈት ፡ ..... ፪፻፷፮

ክፍል ፡ ፪ ፤ ሰነድ ፡ አሲዞ ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መበደር ። ..... ፪፻፷፮

ክፍል ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ሰነዶቹ ፡ መያዣነት ። ..... ፪፻፷፰

ክፍል ፡ ፬ ፤ በሰነድ ፡ ስለሚሰጡ ፡ ብድሮች ፡ (ክሬዲ) ፡ ..... ፪፻፷፱

አምስተኛ ፡ መጽሐፍ ።

የኪሣራና ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ። ..... ፫፻፸፩

አንቀጽ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ መከሠር ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ መከሠር ፡ የሚሰጡ ፡ ፍርዶች ። ..... ፫፻፸፫

ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ የመከሠርን ፡ ሥራ ፡ የሚያስፈጽሙ ፡ ሰዎች ። ..... ፫፻፸፮

ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ። ..... ፫፻፸፯

ክፍል ፡ ፪ ፤ የመከሠር ፡ መርማሪ ፡ ዳኛ ። ..... ፫፻፸፰

ክፍል ፡ ፫ ፤ የከሠረው ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎች ። ..... ፫፻፸፱

ክፍል ፡ ፬ ፤ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ኮሚቴ ። ..... ፫፻፹፪

ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ የአጠባበቅ ፡ ሥራዎች ። ..... ፫፻፹፫

ክፍል ፡ ፩ ፤ የአጠባበቅ ፡ ውሳኔዎች ። ..... ፫፻፹፫

ክፍል ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ማሸግ ። ..... ፫፻፹፬

ክፍል ፡ ፫ ፤ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ። ..... ፫፻፹፭

ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ መከሠርን ፡ የሚያስታውቅ ፡ ፍርድ ፡ የሚያስከትላቸው ፡

ውጤቶች ። ..... ፫፻፹፮

ክፍል ፡ ፩ ፤ በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ያሉት ፡ ውጤቶች ። ..... ፫፻፹፮

ክፍል ፡ ፪ ፤ የባለዕዳውን ፡ ንብረቶች ፡ ስለ ፡ ማስተዳደር ። ..... ፫፻፺

ምዕራፍ ፡ ፭ ፤ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብቶችን ፡ ስለ ፡ መመርመር ። ..... ፫፻፺፫

ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ ምርመራው ፡ አሠራር ። ..... ፫፻፺፫

ክፍል ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ጋራ ፡ ተገዳጆችና ፡ ስለ ፡ ዋሶች ። ..... ፫፻፺፮

ክፍል ፡ ፫ ፤ ከንግድ ፡ መደብር ፡ ውስጥ ፡ ባልሆነ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡

ንብረት ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ ዋስትናዎች ፡ ያሏቸው ፡ ገን

ዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ። ..... ፫፻፺፯

ክፍል ፡ ፬ ፤ በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ የመያዣና ፡

ልዩ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ። ..... ፫፻፺፱

ክፍል ፡ ፭ ፤ በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ መያዣ ፡ ያላቸው ፡ የገ

ንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ። ..... ፫፻

ክፍል ፡ ፮ ፤ በመፋለም ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ። ..... ፫፻፩

ምዕራፍ ፡ ፮ ፤ ስለ ፡ ኪሣራው ፡ አሠራር ፡ የሚደረግ ፡ ዘዴ ። ..... ፫፻፫

ክፍል ፡ ፩ ፤ ስምምነት ። ..... ፫፻፫

ገጽ ፡

ክፍል ፡ ፪ ፤ በግዴታ ፡ የሚሆን ፡ የንብረት ፡ ማጣራት ፡፡ ..... ፫፻፲

ምዕራፍ ፡ ፯ ፤ የመከሰት ፡ ሥራ ፡ መዘጋት ፡፡ ..... ፫፻፲፫

አንቀጽ ፡ ፫ ፡፡

የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡፡ ..... ፫፻፲፭

አንቀጽ ፡ ፬ ፡፡

ስለ ፡ ማኅበሮች ፡ መከሰት ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምምነቶች ፡ የሚጸኑ ፡

ልዩ ፡ ውሳኔዎች ፡፡ ..... ፫፻፳፭

አንቀጽ ፡ ፭ ፡፡

አጭር ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡፡ ..... ፫፻፳፱

ስድስተኛ ፡ መጽሐፍ ፡፡

መሸጋገሪያ ፡ ሕግ ፡፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡፡ ..... ፫፻፴

ምዕራፍ ፡ ፪ ፡፡ ነጋዴዎች ፡ ንግዶችና ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡፡ ..... ፫፻፴፩

ምዕራፍ ፡ ፫ ፡፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶችና ፡ የባንክ ፡ ሥራዎች ፡፡ ..... ፫፻፴፪

ምዕራፍ ፡ ፬ ፡፡ ኪሣራ ፡፡ ..... ፫፻፴፫

ዐሥራ ዘጠነኛ ዓመት
 ቍጥር ፫ ።
 19th Year No. 3

አዲስ አበባ ሚያዝያ ፳፯ ቀን
 ፲፱፻፶፪ ዓ. ም.
 Addis Ababa 5th May 1960

የ ኢ ት የ ጵ ያ ን ጉ ሠ ነ ገ ሥ ት መ ን ግ ሥ ት

ነጋሪት ጋዜጣ ።

በ ተ ለ ይ የ ወ ጣ

NEGARIT GAZETA *Gazette Extraordinary*

ዋጋ	በኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት መንግሥት በጽሕፈት ሚኒስቴር ተጠባባቂነት የቆመ ።	ቢያንስ በወር አንድ ጊዜ ይታተማል ። የፖስታ ሣጥን ቁ. 137
----	---	---

በአዋጅ ቍጥር ፩፻፯/፲፱፻፶፪ ዓ. ም. የወጣ የኢትዮጵያ ንጉሠ ነገሥት መንግሥት
 የንግድ ሕግ ።

COMMERCIAL CODE OF THE EMPIRE OF ETHIOPIA
 PROCLAMATION No. 166 OF 1960

በግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዘኢትዮጵያ ፡
በሠላሳ ፡ አንደኛው ፡ ዓመተ ፡ መንግሥት ፡ ፲፱፻፶፪ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡
ይህ ፡ መጽሐፍ ፡ ታተመ ።

በብርሃንና ፡ ሰላም ፡ በቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ማተሚያ ፡ ቤት ፡ ታተመ ።

መቅደም ።

ሞግ ፡ አንበሳ ፡ ዘእምነገደ ፡ ይሁዳ ፡

ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡

ሥዩመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዘኢትዮጵያ ።

በዛሬው ፡ ጊዜ ፡ የምንገኝበት ፡ ዘመናዊ ፡ ዓለም ፡ ማንኛውም ፡ ሕዝብ ፡ ለንግድ ፡ ሥራ ፡ አቋምና ፡ ዋስትና ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ ነገሮች ፡ የሚረጋጋቸውበት ፡ ጽኑ ፡ የሕግ ፡ መሠረት ፡ ከሌለው ፡ ንግድንና ፡ ኤኮኖሚውን ፡ የማስፋፋት ፡ ተስፋ ፡ ሊኖረው ፡ አይችልም ። በዘመነ ፡ መንግሥታችን ፡ መጀመሪያ ፡ ላይ ፡ ያወጣናቸው ፡ የኪሣራና ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ሕጎች ፡ በቀድሞው ፡ ጊዜ ፡ ለንግድና ፡ ለእንደስትሪ ፡ ሥራ ፡ ሲያገለግሉ ፡ ከቁዩ ፡ በኋላ ፡ ዛሬ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ለደረሰችበት ፡ የንግድ ፡ መሻሻል ፡ ደረጃ ፡ በቂ ፡ አልሆነም ፤ ንግድ ፡ በመስፋፋቱና ፡ የኢትዮጵያና ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ኩባንያዎችም ፡ መቋቋምና ፡ መመዝገባቸው ፡ እንደመብዛቱ ፡ መጠን ፡ ባለፉት ፡ ጥቂት ፡ ዘመናትም ፡ ውስጥ ፡ የንግድ ፡ ሥራዎች ፡ የሚፈጸሙበት ፡ ዘዴ ፡ አስቸጋሪ ፡ እየሆነ ፡ ሄዱዋል ።

የንግድን ፡ ድርጅቶች ፡ አቋምና ፡ ተግባር ፡ የሚደነግግ ፡ ዘመናዊ ፡ ሕግ ፡ ማውጣት ፡ ንግድን ፡ በበለጠ ፡ ለማሳደግ ፡ የሚረዳ ፡ መሆኑን ፡ በመገንዘብ ፡ እኛ ፡ ያቋቋምነው ፡ የፍትሐ ፡ ነገሥት ፡ ጉባኤዎችን ፡ ለዛሬው ፡ ጊዜ ፡ የሚያገለግልና ፡ ለወደፊትም ፡ ለዚህ ፡ ሕግ ፡ መሻሻል ፡ ጠንካራ ፡ መሠረት ፡ የሚሆነውን ፡ ዘመናዊ ፡ የንግድ ፡ ሕግ ፡ እንዲዘጋጅ ፡ አድርገን ፡ የንግድ ፡ ሕጎቻችን ፡ በአንድነት ፡ ተጠቃለው ፡ እንዲስፋፋ ፡ ስናደርግ ፤ ንግድ ፡ በጠቅላላውና ፡ በተለይም፡በሰውና ፡ በዕቃ ፡ ማንንዣ ፡ ረገድ ፡ ያለው ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ባለፉት ፡ ዓመታት ፡ ውስጥ ፡ እጅግ ፡ ስለተስፋፋ ፡ ይህ ፡

የንግድ : መቁጣጠሪያ : ሕግ : ከፍ : ባለ : ጥንቃቄ : እንዲዘጋጅ : አዘናል ። እንዲሁም :
የውጭና : የውስጥ : ንግዳችን : በበለጠ : የተስፋፋ : መሆኑን : በመመልከት : የገንዘብ :
ሰነዶችና : የባንክ : ሥራዎች : ሕግ : እጅግ : ከፍ : ባለ : ጥንቃቄ : እንዲዘጋጅ : ማድ
ረግ : አስፈላጊ : ሆኖ : አግኝተነዋል ።

ይህ : ዛሬ : የምናውጀው : የንግድ : ሕግ : እነዚህን : አስፈላጊ : ነገሮች : ሁሉ :
የያዘና : በኢትዮጵያ : የጥንት : ሕጎችና : ልማዶች : ላይ : የተመሠረተ : ሆኖ : የሌሎ
ችን : ታላላቅ : የንግድ : አገሮች : ሕግ : በመጠቀስ : ተስፋፍቷል ። ይህ : ሕግ : የተወ
ደደውን : ሕዝባችንን : ተስፋ : የሚያሟላና : የኢትዮጵያን : ኤኮኖሚ : በቀላሉና : በሚ
ገባ : ሁኔታ : ለማሻሻል : እንደሚረዳ : እናምናለን ። ፓርላሜንታችን : በዝርዝር : የተ
መለከቱትን : ድንጋጌዎች : በጥንቃቄና : በትዕግሥት : አጥንቶ : ያጸደቀው ይህ : ሕግ :
ለአገራችን : ፍላጎትና : ከሌላ : አገሮች : መጥተው : ከንጉሠ : ነገሥት : መንግሥታ
ችን : የንግድ : ጥቅም : ተካፋይ : ለሆኑት : ሰዎችና : የንግድ : ድርጅቶችም : ተስማሚ :
ሆኖ : አግኝተነዋል ።

እኛም : ሕጎቻችንን : በማውጣት : የፈጸምነው : ታላቅ : ሥራ : ሁሉን : በሚ
ችል : እግዚአብሔር : አሠሪነት : መሆኑንና : የዚህም : ሥራ : ፍሬ : ለማንኛውም :
አገር : እድገትና : ኑሮ : አስፈላጊ : የሆነውን : ኢንተርናሽናል : ፍትሕ : አጎልቶ :
እንደሚያሳይ : እናምናለን ።

በነገሥን : በሠላሳ : እንደኛው : ዓመት : ዛሬ : ሚያዝያ : ሐያ : ሰባት : ቀን :
ዐሥራ : ዘጠኝ : መቶ : አምሳ : ሁለት : ዓመተ : ምሕረት : አዲስ : አበባ : በገነተ :
ልዑል : ቤተ : መንግሥታችን : ተጻፈ ።

ቀዳማዊ : ኃይለ : ሥላሴ :
ንጉሠ : ነገሥት ።

ቅጥር : ፩፻፳፯ / ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም :

የ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : የንግድ : ሕግ ።

ዐ ዋ ጅ ።

ሞዓ : አንበሳ : ዘእምነገደ : ይሁዳ :

ቀዳማዊ : ኃይለ : ሥላሴ :

ሥዩመ : እግዚአብሔር : ንጉሠ : ነገሥት : ዘኢትዮጵያ ።

በንጉሠ : ነገሥት : ግዛታችን : በንግድ : ረገድ : በተደረገው : እርምጃ : አዲስ : የንግድ : ሕግ : ማወጅ : አስፈላጊ : ሆኖ : ስለ : አገኘነው ፤

በእኛ : መሪነት : ይህ : የንግድ : ሕግ : እንዲዘጋጅ : አድርገን : የሕግ : መወሰኛና : የሕግ : መምሪያ : ምክር : ቤቶቻችን : ስለተቀበሉት ፤

በተሻሻለው : ሕገ : መንግሥታችን : በጠቅላይ : በሥልጣናው : አንቀጽ : የተጻፈውን : ተመልክተን : የሕግ : መወሰኛና : የሕግ : መምሪያ : ምክር : ቤቶቻችን : የመከራበትን : አይተን : ቀጥሎ : ያለውን : አውጀናል ።

፩ ፤ ይህ : ሕግ : « የ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : የንግድ : ሕግ : » ተብሎ : ሊጠቀስ : ይቻላል ።

፪ ፤ ልዩ : መጽሐፍ : ሆኖ : በተለይ : በወጣው : በቅጥር : ፫/፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : ነጋሪት : ጋዜጣ : ውስጥ : የታተመው : ይህ : ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : የንግድ : ሕግ : ከመስከረም : ፩ : ቀን : ፲፱፻፶፫ : ዓ : ም : ጀምሮ : የጻፍ : ይሆናል ።

፫ ፤ በሐምሌ : ፮ : ቀን : ፲፱፻፳፭ : ዓ : ም : ስለ : ኪሣራና : ስለ : ንግድ : ማኅበር : የወጣው : አዋጅ : ከመስከረም : ፩ : ቀን : ፲፱፻፶፫ : ዓ : ም : ጀምሮ : በዚህ : ተሻሻሎ ።

አዲስ : አበባ : ሚያዝያ : ፳፯ : ቀን : ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም :

ጸሐፊ : ትእዛዝ : አክሊሉ : ሀብተ : ወልድ ።

ምክትል : ጠቅላይ : ሚኒስትርና : የጽሕፈት : ሚኒስትር ።

የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡ የንግድ ፡ ሕግ ።

አንደኛ ፡ መጽሐፍ ።

ሰለ ፡ ነጋዴዎችና ፡ ስለ ፡ ንግድ ፡ መደብሮች ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

በነጋዴዎች ፡ ላይ ፡ ስለሚፈጸሙ ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

የንግድ ፡ ሥራ ፡ በሚሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ የሚፈጸም ፡ ሕግ ።

ቍ ፡ ፩ ። ስለ ፡ ፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ አፈጻጸም ፡ ወሰን ።

በዚህ ፡ በንግድ ፡ ሕግ ፡ ሌላ ፡ ውሳኔ ፡ የተሰጠው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፡ ሰዎችና ፡ ማኅበሮች ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንባቸውና ፡ በሥራቸውም ፡ ላይ ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ይጸናባቸዋል ።

ቍ ፡ ፪ ። ስለ ፡ ባሕር ፡ ሕግ ፡ አፈጻጸም ፡ ወሰን ።

የንግድ ፡ ሥራቸው ፡ ከባሕር ፡ ንግድ ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ የተያያዘ ፡ ለሆኑ ፡ ሰዎችና ፡ ማኅበሮች ፡ በባሕር ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ ተገቢ ፡ የሆኑት ፡ ልዩ ፡ ውሳኔዎች ፡ ይጸኑባቸዋል ።

ቍ ፡ ፫ ። ስለ ፡ ሰዎችና ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ።

በሰዎች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ የሚፈጸሙ ፡ ናቸው ፡ ተብሎ ፡ በግልጽ ፡ የተወሰነ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ነጋዴ ፡ በሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ የሚፈጸሙት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ውሳኔዎች ፡ በንግድ ፡ ሥራ ፡ ማኅበሮችም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ። ይኸውም ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ይልቁንም ፡ በሁለተኛው ፡ መጽሐፍና ፡ በአምስተኛው ፡ መጽሐፍ ፡ በአንቀጽ ፡ ፩ ፡ በተለይ ፡ ለንግድ ፡ ሥራ ፡ ማኅበሮች ፡ የተሠሩት ፡ ልዩ ፡ ውሳኔዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬ ። በመንግሥት ፡ ሕግ፡መሠረት፡የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ድርጅቶች ፤

(፩) በመንግሥት ፡ ሕግ ፡ የተቋቋሙ ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ማኅበሮች ፤ የአስተዳደር፡ክፍሎች ፤ የሃይማኖት ፡ ማኅበሮች ፤ ወይም ፡ የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ማኅበሮች ፤ በቅጥር ፡ አምስት ፡ የተመለከተውን ፡ ሥራ ፡

ቢሠሩም ፡ እንኳ ፡ በሕግ ፡ ተገልጸ ፡ የተወሰነ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በነጋዴዎች ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ መሆን ፡ የለባቸውም ።

(፪) የ፩ደኛው ፡ ንኡስ፡ቀጥር፡ ውሳኔ ፡ በመንግሥት ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ የተቋቋሙ ፡ ድርጅቶች ፡ ተካፋይ ፡ ለሆኑበት ፡ ሥራ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ነጋዴ ፡ ናቸው ፡ የሚባሉ ፡ ሰዎች ።

ቀ፡ ፮ ። ነጋዴዎች ፡ የሚባሉ ፡ ሰዎች ።

የሞያ ፡ ሥራቸው ፡ አድርገው ፡ ጥቅም ፡ ለማግኘት ፡ ሲሉ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተቈጠሩትን ፡ ሥራዎች ፡ የሚሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ነጋዴዎች ፡ ናቸው ።

(፩) በቀድሞ ፡ ሁኔታቸው ፡ እንዳሉ ፡ ወይም ፡ ለዋውጦ ፡ ወይም ፡ አሻሽሎ ፡ መልሶ ፡ ለመሸጥ ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ወይም ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ የሚገዙ ፤

(፪) ለማከራየት ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ ንብረቶችን ፡ የሚገዙ ፤

(፫) በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ በሚለው ፡ እንቀጽ ፡ በቀጥር ፡ ፪ሺ፰፻፮ ፡ እንደተመለከተው ፡ ያለ ፡ የዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፤

(፬) ማዕድን ፡ ማውጣትና ፡ የዘይት ፡ (የነዳጅ) ፡ ማዕድን ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፤

(፭) የእጅ ፡ ሥራ ፡ ጥበበኛ ፡ ከሚሠራው ፡ መጠን ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ አሠራር ፡ የሕንጻ ፡ ድንጋይ ፡ የሚያወጡ ፡ (የሚፈልጡ) ፤

(፮) የጨው ፡ ማዕድንን ፡ የሚያወጡ ፤

(፯) ግዙፍነት ፡ ያላቸው ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ዕቃዎችን ፡ ይልቁንም ፡ እንደ ፡ ምግብ ፡ ዕቃዎች ፡ ያሉትን፡ያልተሠሩ ፡ (ጥሬ ፡) ወይም ፡ በግማሽ ፡ የተሠሩ ፡ ዕቃዎችን ፡ የእጅ ፡ ሥራ ፡ ጥበበኛ ፡ ከሚሠራው ፡ መጠን ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ አሠራር ፡ ለዋውጠው ፡ የሚሠሩና ፡ እሥራ ፡ ላይ ፡ የሚያውሉ ፤

(፰) የእጅ ፡ ሥራ ፡ ጥበበኛ ፡ ከሚሠራው ፡ መጠን ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ አሠራር ፡ ቤት ፡ መሥራት ፤ ማደስ ፤ መጠን ፤ (መጠበቅ)፤ ማጽዳት ፤ ተንቀሳቃሽ ፡ ወይም ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ የሚቀልሙ ፤ ወይም ፡ ቀለም ፡ የሚቀቡ ፤

(፱) የእጅ ፡ ሥራ ፡ ጥበበኛ ፡ ከሚሠራው ፡ መጠን፡በላይ ፡ በሆነ ፡ አሠራር ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የመደልደል ፤ የመደደቅ ፤ ለረገረግ ፡ ውሃ ፡ መውረጃ ፡ በዮች ፡ የመሠንጠቅ ፡ ሥራዎችን ፡ የሚሠሩ ፤

(፲) የእጅ ፡ ሥራ ፡ ጥበበኛ ፡ ከሚሠራው ፡ መጠን ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ አሠራር ፡ ዕቃዎችን ፤ ወይም ፡ ሰዎችን ፡ ማናቸውንም ፡ ዐይነት ፡ የማንንዝ ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፤

(፲፩) የማተሚያ ፡ ቤት፡(የማተም)፡ሥራዎች ፡ ወይም ፡ የመቅረጽና ፡ ከፎቶግራፍ ፡ ወይም ፡ ከሲኒማቶግራፍ ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ያላቸውን ፡ ሥራዎች ፡ የሚሠሩ፤

(፲፪) ውሃ ፡ በቦይ ፤ በአሸንጻ ፤ እያመጡ ፡ የማከፋፈልና ፡ የማቀበልን ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፤

(፲፫) ኤሌክትሪክ ፤ ጋዝ ፤ ታናና ፡ የተያዘ ፡ ነፋስ ፤ የማሞቂያና ፡ የማቀዝቀዣ ፡ ሥራ ፤ የሚሠሩ ፤ የሚያከፋፍሉ ፤ የሚሰጡ ፤

(፲፬) ለሕዝብ ፡ ትርጓሜ ፡ አቋቁመው ፡ የሚሠሩ ፤ ወይም ፡ የራዲዮ ፤ ወይም ፡ የቴሌቪዥን ፡ ጣቢያ ፡ የሚያቋቁሙና ፡ የሚሠሩ ፤

(፲፭) የሆቴል ፤ የምግብ ፡ ቤት ፤ (ሬስቶራን) ፡ የቡና ፡ ቤት ፤ የመጠጥ ፡ ቤት ፤ ወይም ፡ የሕዝብ ፡ መታጠቢያ ፡ (መዋኛ) ፡ ቦታ ፡ የሚያቋቁሙና ፡ የእጅ ፡ ሥራ ፡ ጥበብኛ ፡ ከሚሠራው ፡ መጠን ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ አሠራር ፡ የጠጉር ፡ ማስተካከል ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፤

(፲፮) በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ በተለይም ፡ በማተም ፤ በመቅረጽ ፤ በፎቶግራፍ ፤ ወይም ፡ ቃልን ፡ በመመዝገብ ፤ አትሞ ፡ የማውጣት ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፤

(፲፯) መረጃ ፡ ወይም ፡ ወሬ ፡ የማስተላለፍ ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፤

(፲፰) የጉዞ ፡ ወይም ፡ የጋዜጣ ፡ ወኪልነት ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፤

(፲፱) የደላላነት ፡ ወይም ፡ የኮሚሲዮን ፤ የምንዛሪ ፡ ወይም ፡ በንግድ ፡ ወኪልነት ፡ የሚሠሩ ፤

(፳) የባንክና ፡ የገንዘብ ፡ መመንዘር ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ።

(፳፩) የኢንፎርሜሽን ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፤

ቀ፡ ፮ ። የእርሻና ፡ የደን ፡ ማልማት ፡ ሥራዎች ።

(፩) የእርሻ ፡ ወይም ፡ የደን ፡ ማልማት ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፤ ወይም ፡ ከብት ፡ የሚያረቡ ፤ ወይም ፡ የግጦሽ ፡ ሣር ፡ የሚያሳድጉ ፤ ከሚሠሩበት ፡ ወይም ፡ ከሚያዙበት ፡ መሬት ፡ የአገኙትን ፡ ሰብል ፡ ቢሸጡ ፤ ወይም ፡ በሚሠሩበት ፡ ወይም ፡ በሚያዙበት ፡ መሬት ፡ ባገኙት ፡ አላባ ፡ እየቀለቡ ፡ ያረቡአቸውን ፡ ከብቶችና ፡ ርቢዎቻቸውን ፡ ቢሸጡ ፡ ነጋዴዎች ፡ አይባሉም ።

(፪) የመሬት ፡ ማልማቱ ፤ የከብት ፡ ማርባቱ ፡ ሥራ ፤ በግል ፡ በአንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ በእርሻ ፡ ኅብረቶች ፡ ወይም ፡ በገበሬዎች ፡ ማኅበር ፡ ቢሠራም ፡ ነጋዴዎች ፡ አይባሉም ።

(፫) ከሚሠሩበት ፡ ወይም ፡ ከሚያዙበት ፡ መሬት ፡ ያበቀሉትን ፡ ችግኝ ፡ የሚሸጡ ፡ ችግኝ ፡ አብቃዮች ፡ ነጋዴዎች ፡ አይባሉም ።

ቀ፡ ፯ ። ከእርሻ ፡ ሥራ ፡ የተገኙትን ፡ ሰብሎች ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ።

(፩) በቀጥር ፡ ፮ ፡ በንኡስ ፡ ቀጥር ፡ (፩) ፡ መሠረት ፡ ገበሬዎች ፤ በደን ፡ ሥራ ፡ የሚጠቀሙ ፡ ሰዎች ፤ አርቢዎች ፤ ወይም ፡ የከብት ፡ መንጋ ፡ ጠባቂዎች ፤ የሥራቸውን ፡ የዘወትር ፡ ልማድ ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ ከሚያለሙት ፡ ወይም ፡ ከሚያዙበት ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ያገኙትን ፡ ሰብል ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡

በሚያገኙት ፡ ሰብል ፡ የቀለቧቸውን ፡ ወይም ፡ ያረቧቸውን ፡ እንስሳዎች ፡ ለዋውጠው ፡ ቢሸጡ ፡ ነጋዴ ፡ አያሰኛቸውም ።

(፪) ሰብልን ፡ የመለዋወጥ ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩት ፡ በግል ፡ አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ የእርሻ ፡ ኅብረቶች ፡ ወይም ፡ ማኅበሮች ፡ ቢሆኑም ፡ ነጋዴ ፡ አያሰኛቸውም ።

ቍ ፡ ፳ ። ስለ ፡ ዓሣ ፡ አጥማጆችና ፡ ስለ ፡ ዓሣ ፤ ሼል ፡ ፊሽና ፡ ሼል ፡ አርቢዎች ።

ዓሣ ፡ አጥማጆችና ፡ ዓሣ ፤ ሼል ፡ ፊሽና ፡ ሼል ፡ አርቢዎች ፡ አጥምደው ፡ የያዙባቸውን ፡ ወይም ፡ ያረቡባቸውን ፡ ዓሣዎች ፤ ሼል ፡ ፊሽና ፡ ሼሎች ፡ ቢሸጡ ፡ ነጋዴ ፡ አያሰኛቸውም ።

ቍ ፡ ፴ ። የእጅ ፡ ሥራ ፡ ጥበበኞች ።

(፩) ስለ ፡ ነጋዴዎች ፡ የተደነገገው ፡ ማናቸውም ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌ ፡ በእጅ ፡ ሥራ ፡ ጥበበኞች ፡ ላይ ፡ የሚፈጸም ፡ አይደለም ።

(፪) የእጅ ፡ ሥራ ፡ ጥበበኞች ፡ ማለት ፡ በቤተ ፡ ሰባቸው ፡ እየተረዱ ፡ ከሦስት ፡ ተቀጣሪ ፡ ሠራተኞች ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ ለማጅ ፡ ሠራተኞች ፡ በላይ ፡ ሳይኖራቸው ፡ ለሥራቸው ፡ የሚሆን ፡ ዕቃ ፡ አከማችተው ፡ ሳይሆን ፤ ሥራቸውን ፡ ለማካሄድ ፡ የሚያበቃቸውን ፡ ዕቃ ፡ ብቻ ፡ የሚገዙና ፡ እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ራሱን ፡ የቻለ ፡ ሥራ ፡ እያከናወኑ ፡ በእጅ ፡ ሥራቸው ፡ ብቻ ፡ የሚኖሩ ፡ ሰዎች ፡ ናቸው ።

(፫) የእጅ ፡ ሥራ ፡ ጥበበኞች ፡ በመኪና ፡ ሊሠሩ ፡ ይችላሉ ።

(፬) የእጅ ፡ ጥበበኞችን ፡ ሥራ ፡ የሚመለከት ፡ ልዩ ፡ ሕግ ፡ ሊደነገግ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፲ ። ስለ ፡ ንግድ ፡ ማኅበሮች ።

(፩) በመመሥረታቸው ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በተግባር ፡ ማናቸውንም ፡ በዚህ ፡ የንግድ ፡ ሕግ ፡ በቅጥር ፡ ፮ ፡ የተገለጹትን ፡ ሥራዎች ፡ የሚሠሩ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ዐይነተኛ ፡ የንግድ ፡ ጠባይ ፡ ያላቸው ፡ ማኅበሮች ፡ ናቸው ።

(፪) ባለአክሲዮን ፡ ማኅበሮችና ፡ ኅላፊነታቸው ፡ የተወሰነ ፡ የግል ፡ ማኅበሮች ፡ ዓላማቸው ፡ ምንም ፡ ዐይነት ፡ ቢሆን ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ናቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

የንግድ ፡ ሥራ ፡ መሥራት ፡ ችሎታ ፡ ስለሌላቸው ፡ ሰዎች ።

ቍ ፡ ፲፩ ። ችሎታ ፡ የሌላቸው ፡ ሰዎች ።

(፩) በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ችሎታ ፡ የሌላቸው ፡ ሰዎች ፡ ማንኛውንም ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ሊሠሩ ፡ አይፈቀድላቸውም ።

(፪) በቊጥር ፡ ፲፬ ፡ እና ፡ ፲፮ ፡ የተነገረው ፡ ውሳኔ ፡ የሚሠራበት ፡ መሆኑ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ እነዚህ ፡ ችሎታ ፡ የሌላቸው ፡ ሰዎች ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ቢሠሩ ፤ የነጋዴነትን ፡ ስም ፡ አያገኙም ፤ የሠሩትም ፡ ሥራ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ፍርስ ፡ እንዲሆን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል ።

ቊ ፡ ፲፪ ። ስለ ፡ ሞግዚት ።

በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሰዎች ፡ ችሎታ ፡ በተባለው ፡ አንቀጽ ፡ በቊጥር ፡ ፪፻፹፰ ፡ ለተገለጹት ፡ ጉዳዮች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሞግዚት ፡ የሆኑት ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባላደረሰ ፡ ሰው ፡ ስምና ፡ ስለርሱ ፡ ሆነው ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ሊሠሩ ፡ አይችሉም ። ይኸው ፡ ውሳኔ ፡ ለተከለከለ ፡ ሰው ፡ ሞግዚትም ፡ የጸና ፡ ይሆናል ።

ቊ ፡ ፲፫ ። በሞግዚት ፡ ከመተዳደር ፡ ስለ ፡ ወጣ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ስላላደረሰ ፡ ልጅ ።

(፩) የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሰዎች ፡ ችሎታ ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በቊጥር ፡ ፫፻፴፫ ፡ የተጻፈው ፡ ቢኖርም ፡ እንኳን ፤ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ በጽሑፍ ፡ ሥልጣን ፡ ካልተሰጠው ፡ በቀር ፡ በሞግዚት ፡ ውስጥ ፡ ከመተዳደር ፡ ነፃ ፡ የወጣ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ሊሠራ ፡ አይችልም ።

(፪) በሞግዚት ፡ ውስጥ ፡ ከመተዳደር ፡ ነጻ ፡ የወጣ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ እንዳደረሰ ፡ የሚቈጠረው ፤ በንኡስ ፡ ቊጥር ፡ (፩) መሠረት ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ በጽሑፍ ፡ ይህን ፡ ሥልጣን ፡ (ፈቃድ) ፡ የሰጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቊ ፡ ፲፬ ። አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ መሆኑ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሰዎች ፡ ችሎታ ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በቊጥር ፡ ፫፻፲፰ ፡ የተወሰነው ፡ ቢኖርም ፡ እንኳን ፤ አንድ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ የሚሠራ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ እንዳደረሰ ፡ አድርጎ ፡ ራሱን ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ አስገብቶ ፡ ከተገኘ ፤ በዚህም ፡ ሕግ ፡ በቊጥር ፡ ፫፻፳፩ ፡ በተጻፈው ፡ መሠረት ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ መሆኑን ፡ ምክንያት ፡ አድርጎ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መከራከሪያ ፡ ሊያደርግባቸው ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ፲፭ ። የተከለከለ ፡ መሆንን ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቊጥር ፡ ፫፻፳፩ ፡ መሠረት ፡ በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፡ መሆኑ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ካልገባ ፡ በቀር ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

የተጋቡ ፡ ሰዎች ፡ ስለ ፡ ሚያደርጉት ፡ የንግድ ፡ ሥራ ።

ቀኑ ፡ ፲፯ ። ያገቡ ፡ ሰዎች ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ስላላቸው ፡ መብት ።

በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሥጋና ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በቀጥታ ፡ ፳፻፵፭ ፡ በተደነገገው ፡ መሠረት ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ካልተቃወመ ፡ በቀር ፡ ያላገባ ፡ ሰው ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ መሥራት ፡ እንደሚችለው ፡ ሁሉ ፡ ያገባም ፡ ሰው ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ መሥራት ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ፲፮ ። መቃወሚያውን ፡ ስለማስታወቅ ።

(፩) በባልና ፡ ሚስት ፡ መካከል ፡ በቀጥታ ፡ ፲፮ ፡ መሠረት ፡ የሚደረገው ፡ መቃወሚያ ፡ ለሚነግደው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ እንዲደርሰው ፡ ለማድረግ ፡ በማናቸውም ፡ መንገድ ፡ ማስታወቅ ፡ ይቻላል ።

(፪) እንደዚህ ፡ ያለው ፡ መቃወም ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ካልገባ ፡ በቀር ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቀጥታ ፡ ፻፳፩ ፡ መሠረት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቀኑ ፡ ፲፰ ። መቃወሚያውን ፡ ስለ ፡ ማንሳት ።

(፩) የሚነግደው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ መቃወሚያውን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጥቅም ፡ የማያጸድቀው ፡ መስሎ ፡ የታየው ፡ እንደሆነ ፡ መቃወሚያው ፡ እንዲነሳት ፡ ጉዳዩን ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፪) የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ መቃወሙ ፡ እንዲቀር ፡ ባደረጉ ፡ ጊዜ ፡ ይህንኑ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ እንዲገባ ፡ ማድረግ ፡ ይገባል ።

ቀኑ ፡ ፲፱ ። የሚነግደው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ስለ ፡ ተዋዋለው ፡ ዕዳ ።

የሚነግደው ፡ ባል፡ወይም ፡ ሚስት ፡ የተዋዋለው ፡ ዕዳ ፡ ስለ ፡ ሥጋና ፡ ጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ በሚለው ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቀጥታ ፡ ፳፻፶፱ ፡ መሠረት ፡ እንደ ባልና፡ሚስት ፡ ዕዳ ፡ ስለሚቆጠር ፡ ከያንዳንዱ ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ የግል ፡ ንብረትና ፡ የጋራ ፡ ንብረት ፡ እንዲከፈል ፡ ሊጠየቅ ፡ ይቻላል ።

ቀኑ ፡ ፳ ። መቃወሚያው ፡ ስለሚሰጠው ፡ ውጤት ።

በቀጥታ ፡ ፲፮ ፡ መሠረት ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ያቀረበው ፡ መቃወሚያ ፡ እንደ ደንቡ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ከገባ ፡ የሚነግደውን ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ዕዳ ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡ ከዚህ ፡ ሰው ፡ የግል ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፳፩ ። ባልና ፡ ሚስት ፡ ተባብረው ፡ ስለሚሠሩት ፡ ሥራ ።

አንዱ ፡ ለሌላው ፡ ሠራተኛ ፡ መሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበበት ፡ በቀር ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ በአንድነት ፡ በሚነግዱበት ፡ ጊዜ ፡ ሁለቱም ፡ ነጋዴዎች ፡ ናቸው ፡ ተብለው ፡ ይቈጠራሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

የንግድ ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ መሥራት ፡ መብት ።

ቍ ፡ ፳፪ ። የንግድ ፡ ሥራ ፡ የመሥራት ፡ ነጻነት ።

በሕግ ፡ ተሰይተው ፡ የተከለከሉ ፡ ነገሮች ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ መወዳደር ፡ እንዳይደረግ ፡ የተደረጉ ፡ የስምምነት ፡ ውሎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፤ ማንኛውም ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ስለንግድ ፡ በወጡት ፡ ሕጋዊ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎችን ፡ እየፈጸመ ፡ የመረጠውን ፡ ማንኛውንም ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፳፫ ። በሕግ ፡ ስለ ፡ ተከለከሉ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ተወሰኑ ፡ ነገሮች ።

(፩) የአንዳንድ ፡ ሰዎችን ፡ የመነገድ ፡ መብትን ፡ ይልቁንም ፡ መነገድን ፡ በመከላከል ፡ ወይም ፡ ከያዙት ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ የማይስማማ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ በመወሰን ፡ በተለይ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ እንዳይሠሩ ፡ ወይም ፡ አንዳንድ ፡ የተለዩ ፡ የንግድ ፡ ሥራዎችን ፡ እንዳይሠሩ ፡ በሕግ ፡ ለመከላከል ፡ ይቻላል ።

(፪) እንደዚሁም ፡ አንዳንድ ፡ ንግዶችን ፡ ለመነገድ ፡ የሚያስፈልጉትን ፡ ልዩ ፡ ሁኔታዎች ፡ (ግዴታዎች) ፡ እንደ ፡ ዕድሜ ፤ እንደዲፕሎም ፡ እንደ ፡ ጾታ ፤ እንደ ፡ ዜግነት ፤ ወይም ፡ እንደ ፡ ልዩ ፡ ፈቃድ ፡ መቀበልን ፡ እንደዚህ ፡ ያሉትን ፡ በሕግ ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፬ ። በሕግ ፡ የተከለከለውን ፡ ስለሚተላለፉ ፡ ሰዎች ፡ ቅጣት ።

(፩) በሕግ ፡ የተከለከሉትን ፡ ወይም ፡ ከያዙት ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ የማይስማማ ፡ በመሆኑ ፡ የተከለከለ ፡ ሆኖ ፡ ሳለ ፡ ሕጋዊ ፡ የሆኑትን ፡ ልዩ ፡ ግዴታዎች ፡ (ሁኔታዎች) ፡ ሳይሞሉ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ሲሠሩ ፡ የተገኙ ፡ ሰዎች ፡ በሕግ ፡ እንደ ፡ ተወሰነው ፡ በወንጀል ፡ ይቀጣሉ ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ነጋዴዎች ፡ ሆነው ፡ የሠሩትን ፡ ሥራ ፡ የማይጸና ፡ ለማድረግ ፤ ሕግ ፡ ሳይፈቅድ ፡ የሠራሁት ፡ ነውና ፡ አይጸናብኝም ፡ ብለው ፡ መከራከሪያ ፡ ሊያደርጉት ፡ አይችሉም ። ነጋዴ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ላሉበት ፡ ግዴታዎች ፡ ሁሉ ፡ ተገዳጅ ፡ ይሆናል ፡ ስለ ፡ ሆነም ፡ በነጋዴነት ፡ ስም ፡ ከሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጋራ ፡ መከራከር ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፳፭ ። ስለ ፡ ማኅበሮች ።

(፩) የንግድ ፡ ትርፍ ፡ ለማግኘት ፡ ያልተቋቋሙ ፡ ማኅበሮች ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ሊሠሩ ፡ አይችሉም ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍጥር (፩) የተወሰነውን ፡ ተላልፈው ፡ ሲገኙ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ተሰጣቸው ፡ ማኅበሮች ፡ (ድርጅቶች) ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በቍጥር ፡ ፬፻፷፩ ፡ በተጻፈው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲፈረስ ፡ ለመፍረድ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፳፮ ። ስለ ፡ ንግድ ፡ ማኅበሮች ።

የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ እንዲሠሩ ፡ ያልተፈቀደላቸውን ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ሥራዎችን ፡ ለመሥራት ፡ በሕግ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ሕጋዊ ፡ ግዴታዎች ፡ ሳይፈጽሙና ፡ ሳይሞሉ ፡ ለመሥራት ፡ አይፈቀድላቸውም ።

ቍ ፡ ፳፯ ። በመንግሥት ፡ ሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ማኅበሮች ፡ (ድርጅቶች) ።

የአዲሚኒስትራሲዮን ፡ ወይም ፡ የሃይማኖት ፡ ድርጅቶች ፤ ወይም ፡ የሕዝብ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፤ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ የሚችሉበት ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታ ፡ ውጤት ፡ ተዘርዝሮ ፡ በልዩ ፡ ሕግ ፡ ይወሰናል ።

አንቀጽ ፡ ፪ ።

የንግድ ፡ ረዳቶችና ፡ ወኪሎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ንግድ ፡ ቤት ፡ ሠራተኞች ።

ቍ ፡ ፳፰ ። ትርጓሜ ።

(፩) የንግድ ፡ ሠራተኞች ፡ ማለት ፡ በሥራ ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ ለአንድ ፡ ነጋዴ ፡ ሥራ ፡ የገቡና ፡ የጉልበት ፡ ሥራ ፡ ያልሆነ ፡ ሥራ ፡ በመሥራት ፡ ሻጭ ፤ ጸሐፊ ፤ የሒሳብ ፡ ሠራተኛ ፤ ተጠባባቂ ፤ መርማሪ ፤ ወይም ፡ አስተዳዳሪ ፡ በመሆን ፡ ከነጋዴው ፡ ጋራ ፡ ተባብረው ፡ የሚሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ናቸው ።

(፪) የነጋዴው ፡ ሠራተኞች ፡ ነጋዴዎች ፡ አይባሉም ።

ቍ ፡ ፳፱ ። የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ተፈጻሚ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

የዚህ ፡ ሕግ ፡ ውሳኔዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ የንግድ ፡ ሠራተኞች ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ በሚለው ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ይተዳደራሉ ።

ቍ ፡ ፴ ። የግል ፡ ንግድ ፡ ማቋቋምን ፡ ስለ ፡ መከላከል ።

(፩) አንድ ፡ የንግድ ፡ ሠራተኛ ፡ ስለ ፡ ራሱም ፡ ሆነ ፡ ስለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሆኖ ፡ እሱን ፡ የቀጠረው ፡ ነጋዴ ፡ ከሚሠራው ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይ ፡

የሆነ ፡ ሌላ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ አይፈቀድለትም ፤ እንደዚህ ፡ ያለው ፡
 ሠራተኛ ፡ ይህን ፡ የተከለከለውን ፡ ጥሶ ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ ቀጣሪው ፡ በፍትሐ ፡
 ብሔር ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በቅጥር ፡ ፪ሺ፭፻፺፩ ፡
 መሠረት ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ ይችላል ፤ የሥራውንም ፡ ውል ፡ ለመሠረዝ ፡
 ወይም ፡ ውሉን ፡ አላድስም ፡ ለማለት ፡ የሚያበቃ ፡ ምክንያት ፡ ነው ።

(፪) በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በቅጥር ፡
 ፪ሺ፭፻፹፱ ፤ ፪ሺ፭፻፺ ፡ እና ፡ ፪ሺ፭፻፺፪ ፡ በተመለከተው ፡ ሁኔታ ፡ መሠረት ፡
 ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ለንግድ ፡ ሥራ ፡ የተቀጠረው ፡ ሠራተኛ ፡ የውሉ ፡ ዘመን ፡
 ከአለቀ ፡ በኋላ ፡ ተወዳዳሪ ፡ የሚሆን ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ አይሠራም ፡ የሚል ፡
 የውል ፡ ቃል ፡ ሥራ ፡ በተቀጠረበት ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ማግባት ፡ አይቻልም ።

ቀ፡ ፴፩ ። ውክልና ።

(፩) የንግድ ፡ ሠራተኞች ፡ በግልጽ ፡ ወይም ፡ በዝምታ ፡ መሠረት ፡ ወኪል ፡
 ሊሆኑ ፡ ይቻላል ።

(፪) የወኪልነቱን ፡ ሥልጣን ፡ መሻር ፡ የሠራተኛውን ፡ ውል ፡ መሠረዝን ፡ ሊያስ
 ከትል ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፴፪ ። ዕቃ ፡ ለመሸጥ ፡ ጎላፊ ፡ የሆነ ፡ ሠራተኛ ፡ ስላለው ፡ ሥልጣን ።

(፩) አንድ ፡ ሱቅ ፡ ውስጥ ፡ ዕቃ ፡ ለመሸጥ ፡ ጎላፊነት ፡ የተሰጠው ፡ ሠራተኛ ፡ ዕቃ
 ዎችን ፡ ለመሸጥና ፡ በዚህ ፡ ሱቅ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙትን ፡ ዕቃዎች ፡ ለመቀበል ፡
 ውክልና ፡ እንዳለው ፡ ሁኖ ፡ ይቋጠራል ።

(፪) ለልዩ ፡ ሒሳብ ፡ እንዲከፈል ፡ የተደረገ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የተሸጡትን ፡
 የሸቀጦች ፡ ዋጋ ፡ ለኔ ፡ ክፈሉ ፡ ማለት ፡ ይችላል ።

(፫) ነጋዴው ፡ የፈረመበትን ፡ ደረሰኝ ፡ ካላቀረበ ፡ ወይም ፡ በተለይ ፡ ሥልጣን ፡
 ካልተሰጠው ፡ በቀር ፡ ሠራተኛው ፡ ከሱቁ ፡ ውጭ ፡ የዕቃ ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡
 እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ።

ቀ፡ ፴፫ ። ትርጓሜ ።

(፩) ሥልጣን ፡ ያለው ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ማለት ፡ በነጋዴው ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡
 በውክልና ፡ እንዲፈርም ፡ ሥራውንም ፡ እንዲያካሂድ ፡ በግልጽ ፡ ወይም ፡ በዝ
 ምታ ፡ ሥልጣን ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ነው ።

(፪) ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ነጋዴ ፡ አይደለም ።

ቍ ፡ ፴፬ ። በመዝገብ ፡ በማግባት ፤ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) ነጋዴው ፤ ሥልጣን ፡ ያለውን ፡ ሥራ ፡ አስኪያጁን ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ እንዲገባ ፡ ማድረግ ፡ ይገባዋል ።

(፪) ነጋዴው ፤ ሥልጣን ፡ የሰጠውን ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ (፩) መሠረት ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ላያስገባ ፡ ቢቀርም ፡ ሥልጣን ፡ እንደ ፡ ሰጠው ፡ ወዲያው ፡ ሥራውን ፡ ለማከናወን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፴፭ ። ስለ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ሥልጣን ።

(፩) ከሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጋራ ፡ በሚያገናኙት ፡ ጉዳዮች ፡ ሁሉ ፡ ሥልጣን ፡ ያለው ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ከነጋዴው ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ነክነት ፡ ያላቸውን ፡ ማናቸውንም ፡ ግዴታዎች ፡ ለመፈረም ፡ የሚተላለፉ ፡ የንግድ ፡ ሰነዶችን ፡ (ኔገሽያብል ፡ ኢንስትሩ መገት) ፡ ጭምር ፡ ለመፈረም ፡ ሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ እንዳለው ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል ።

(፪) ሥልጣን ፡ ያለው ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ በግልጽ ፡ ሥልጣን ፡ ካልተሰጠው ፡ በቀር ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ መያዣ ፡ ማድረግ ፡ ወይም ፡ መሸጥ ፤ መለወጥ ፤ ወይም ፡ የንግዱን ፡ መደብር ፡ መሸጥ ፤ ማከራየት ፤ ወይም ፡ ለዕዳ ፡ ማስያዝ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፴፮ ። ሥልጣን ፡ መቀነስ ።

(፩) የሥራ ፡ አስኪያጅነት ፡ ሥልጣን ፡ ያለውን ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ የንግድ ፡ ቅርንጫፍን ፡ ሥራ ፡ ለማስኬድ ፡ ብቻ ፡ ሥልጣን ፡ በመስጠት ፡ ሥልጣኑን ፡ የተወሰነ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ፤ ስለሆነም ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ የሥልጣን ፡ መቀነስ ፡ ማስታወቂያ ፡ በንግድ መዝገብ ፡ ካልተመዘገበ ፡ በቀር ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ቍጥር ፡ ፻፳፩ ፡ መሠረት ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንባቸው ፡ አይችልም ።

(፪) ሌላው ፡ ዐይነት ፡ የሥልጣን ፡ መቀነስ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንባቸው ፡ አይችልም ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ንግድ ፡ ተላላኪዎች ፡ እንደራሴዎች ።

ቍ ፡ ፴፯ ። ስለ ፡ ንግድ ፡ ተላላኪዎች ።

(፩) የንግድ ፡ ተላላኪዎች ፡ ማለት ፡ መኖሪያቸው ፡ የንግዱ ፡ መደብር ፡ ዋናው ፡ ጽሕፈት ፡ ቤቱ ፡ ባለበት ፡ የሆነና ፡ በተዋዋሉት ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ ከነጋዴው ፡ ጋራ ፡ የሚሠሩ ፤ ነጋዴው ፡ እያዘዛቸው ፡ የነጋዴው ፡ ደንበኞች ፡ በሚገኙበት ፡ ቦታ ፡ እየዞሩ ፡ በነጋዴው ፡ ስም ፡ ምትክ ፡ ሆነው ፡ ዕቃ ፡ የሚያቀርቡ ፡ ወይም ፡ አገልግሎት ፡ የሚሰጡ ፡ ሰዎች ፡ ናቸው ።

(፪) ሌላ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የንግድ ፡ ተላላኪዎች ፡ የተዋዋሏቸው ፡

ውሎች ፡ ነጋዴው ፡ እንዲያጸድቃቸው ፡ ለእርሱ ፡ መቅረብ ፡ አለባቸው ።
(፫) የንግድ ፡ ተላላኪዎች ፡ ነጋዴዎች ፡ አይደሉም ።

ቀ* ፡ ፴፰ ። ስለ ፡ ንግድ ፡ እንደራሴ ።

- (፩) የንግድ ፡ እንደራሴዎች ፡ ግለት ፡ መኖሪያቸው ፡ የወካዩ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ዋና ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ባለበት ፡ ስፍራ ፡ ያልሆነና ፡ ከነጋዴው ፡ ጋራ ፡ በተዋዋሉት ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ ነጋዴው ፡ እንዲሠሩ ፡ እያዘዛቸው ፡ በተወሰኑ ፡ ቦታዎች ፡ ብቻ ፡ የነጋዴው ፡ ደንበኞችን ፡ እየጎበኙ ፡ በነጋዴው ፡ ስምና ፡ ምትክ ፡ ሆነው ፡ ዕቃ ፡ ወይም ፡ አገልግሎት ፡ የሚሰጡ ፡ ሰዎች ፡ ናቸው ።
- (፪) ሌላ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የንግድ ፡ እንደራሴዎች ፡ የተዋዋሏቸው ፡ ውሎች ፡ ነጋዴው ፡ እንዲያጸድቃቸው ፡ አስፈላጊ ፡ ሳይሆን ፡ ነጋዴው ፡ የሚገደድባቸው ፡ ይሆናሉ ።
- (፫) የንግድ ፡ እንደራሴዎች ፡ ነጋዴዎች ፡ አይደሉም ።

ቀ* ፡ ፴፱ ። ስለ ፡ ግል ፡ ንግድ ።

- (፩) በሥራ ፡ ውላቸው ፡ ውስጥ ፡ ስምምነት ፡ ካላደረጉ ፡ በቀር ፡ የንግድ ፡ ተላላኪዎችና ፡ የንግድ ፡ እንደራሴዎች ፡ ለራሳቸው ፡ የግል ፡ ንግድ ፡ ሲነግዱ ፡ አይችሉም ። የግል ፡ ንግድ ፡ ሲነግዱ ፡ በተገኙ ፡ ጊዜ ፡ በቅጥር ፡ ፵፪ ፡ እና ፡ ፵፫ ፡ የተነገረውን ፡ የኪሣራ ፡ መክፈል ፡ መብታቸውን ፡ ያጣሉ ።
- (፪) የንግድ ፡ ተላላኪዎችና ፡ እንደራሴዎች ፡ የግል ፡ ንግድ ፡ እንዲነግዱ ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጣቸው ፡ ጊዜ ፡ በቅጥር ፡ ፴ ፡ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ (፪) የተጻፈው ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቀ* ፡ ፵ ። ስለሌሎች ፡ ነጋዴዎች ፡ ተተክቶ ፡ ስለ ፡ መሥራት ።

- (፩) ሌላ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የንግድ ፡ ተላላኪዎችና ፡ እንደራሴዎች ፡ በውል ፡ ግዴታ ፡ ለገቡለት ፡ ነጋዴ ፡ ብቻ ፡ እንጂ ፣ ስለሌሎች ፡ ነጋዴዎች ፡ ተተክተው ፡ መሥራት ፡ አይችሉም ። ለሌሎቹ ፡ ነጋዴዎች ፡ ተተክተው ፡ ሲሠሩ ፡ በተገኙ ፡ ጊዜ ፡ በቅጥር ፡ ፵፪ ፡ እና ፡ ፵፫ ፡ የተነገረውን ፡ የካሳ ፡ መክፈል ፡ መብታቸውን ፡ ያጣሉ ።
- (፪) በምንም ፡ አኳኋን ፡ ቢሆን ፡ ግዴታ ፡ የገቡለት ፡ ነጋዴ ፡ ከሚሸጠው ፡ ዕቃ ፡ ወይም ፡ ከሚሰጠው ፡ አገልግሎት ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይ ፡ የሆነ ፡ ዕቃ ፡ ለመሸጥ ፡ ወይም ፡ አገልግሎት ፡ ለመስጠት ፡ ለሌላ ፡ ነጋዴ ፡ ተተክቶ ፡ ለመሥራት ፡ አይፈቀድላቸውም ።

ቀ* ፡ ፵፩ ። ስለ ፡ አበል ።

- (፩) የንግድ ፡ ተላላኪዎችና ፡ የንግድ ፡ እንደራሴዎች ፡ የሚከፈላቸው ፡ በደመወዝ ፡ ወይም ፡ በኮሚሲዮን ፡ ወይም ፡ ሁለቱንም ፡ በግጣመር ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

(፪) አበላቸው ፡ በሥራ ፡ ውላቸው ፡ መሠረት ፡ በውል ፡ የተወሰነ ፡ ካልሆነ ፡ በል ማድ ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ፵፪ ። ውል ፡ እንዳይቀጥል ፡ በተሠረዘ ፡ ጊዜ ፡ ስለሚያገኙት ፡ ካሣ ።

የንግድ ፡ ተላላኪዎችና ፡ የንግድ ፡ እንደራሴዎች ፡ ውላቸው ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነጋዴው ፡ ያለ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ውለታውን ፡ በሠረዘ ፡ ጊዜ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቍጥር ፡ ፪ሺ፷፻፹፫ ፡ በተጻፈው ፡ መሠረት ፡ በርትዕ ፡ የሚገባ ፡ ካሣ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አላቸው ።

ቍ ፡ ፵፫ ። ባቀረቡዎቸው ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ታስቦ ፡ ስለሚከፈላቸው ፡ ካሣ ።

ማናቸውም ፡ የንግድ ፡ ተላላኪዎች ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ወኪሎች ፡ አንዳች ፡ ጥፋት ፡ ሳያደርጉ ፡ ላልተወሰነ ፡ ዘመን ፡ የተዋዋሉትን ፡ ውል ፡ ነጋዴው ፡ የሠረ ዘው ፡ ወይም ፡ ለተወሰነ ፡ ዘመን ፡ የተዋዋሉትን ፡ ውል ፡ ነጋዴው ፡ ሳያድስላ ቸው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባቀረቡዎቸው ፡ ደንቦች ፤ ወይም ፡ ባስገኙት ፡ ወይም ፤ ባስፋፉት ፡ ገበያ ፤ ወይም ፡ ባስገኙት ፡ ወይም ፡ በተገኘው ፡ ጥቅም ፡ ልክ ፡ ካሣ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አላቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

ስለ፡ንግድ ፡ ወኪሎች ።

ቍ ፡ ፵፬ ። ትርጓሜ ።

(፩) አንድ ፡ የንግድ ፡ ወኪል ፡ ማለት ፡ ከነጋዴው ፡ ጋራ ፡ እንዲሠራ ፡ በውል ፡ የተ ቀጠረ ፡ ሳይሆን ፤ ራሱን ፡ የቻለ ፡ ሥራ ፡ ሊሠራ ፡ በተወሰነ ፡ ስፍራ ፡ ሁኖ ፡ ሁል ጊዜ ፡ የነጋዴው ፡ እንደራሴ ፡ ሊሆን ፡ በነጋዴው ፡ ስምና ፡ ምትክ ፡ እንዲሠራ ፡ ወይም ፡ ውል ፡ እንዲዋዋል ፡ ውክልና ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ነው ።

(፪) በውክልናው ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፡ ሌላ ፡ ስምምነት ፡ ካላደረጉ ፡ በቀር ፡ የነ ጋዴው ፡ ማጽደቅ ፡ ሳያሻ ፡ የንግድ ፡ ወኪሉ ፡ ውሎች ፡ ለመዋዋል ፡ መብት ፡ አለው ።

(፫) የንግድ ፡ ወኪል ፡ የውክልና ፡ ሥራ ፡ እየሠራ ፡ የደላላነትም ፡ ሥራ ፡ መሥራት ፡ ይችላል ፤ ለሁሉም ፡ ቢሆን ፡ ነጋዴ ፡ ይባላል ።

ቍ ፡ ፵፭ ፤ የንግድ ፡ ወኪል ፡ ብቸኛ ፡ ወኪል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

በውክልናው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ሌላ ፡ ስምምነት ፡ ካላደረጉ ፡ በቀር ፡ አንድ ፡ የን ግድ ፡ ወኪል ፡ በውሉ ፡ መሠረት ፡ በተገለጸው ፡ ስፍራ ፡ የወካዩ ፡ ብቸኛ ፡ ወኪል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፵፮ ። የንግድ ፡ ወኪል ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) የንግድ ፡ ወኪል ፡ መልካም ፡ ነጋዴ ፡ የሚያደርገውን ፡ ጥንቃቄ ፡ ሁሉ ፡ በማድረግ ፡ የወካዩን ፡ ጥቅም ፡ በትጋት ፡ መጠበቅ ፡ ይገባዋል ።
- (፪) ከዚህ ፡ የሚከተሉትንም ፡ ይፈጽማል ።
  - (ሀ) የወካዩን ፡ ትእዛዞች ፡ ሁሉ ፡ ይፈጽማል ።
  - (ለ) የተዋዋላቸውን ፡ ውሎች ፡ ወይም ፡ ሊዋዋል ፡ የተነጋገረባቸውን ፡ ውሎች ፡ ሁሉ ፡ ለወካዩ ፡ ያስታውቃል ።
  - (ሐ) ስለ ፡ ሥራው ፡ በየጊዜው ፡ ራፖርት ፡ ያደርግለታል ፤ እንዲሁም ፡ በሚሠራበት ፡ ስፍራ ፡ ስላለው ፡ የገበያ ፡ ሁኔታ ፡ ጠቃሚ ፡ የሆኑትን ፡ መረጃዎች ፡ ሁሉ ፡ ያስታውቀዋል ።
- (፫) የውክልናው ፡ ውል ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላም ፡ ቢሆን ፡ የንግድ ፡ ወኪል ፡ ወካዩ ፡ የገለጸለትን ፡ የንግድ ፡ ምስጢር ፡ ወይም ፡ ወኪል ፡ ሆኖ ፡ ሲሠራ ፡ ያወቀቸውን ፡ የንግድ ፡ ምስጢሮች ፡ ማውጣት ፡ ወይም ፡ ሊጠቀምባቸው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፵፯ ። የግል ፡ ንግድ ፡ ማቋቋም ፡ ክልክል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) አንድ ፡ የንግድ ፡ ወኪል ፡ ወካዩ ፡ ከሚሠራቸው ፡ ንግዶች ፡ ጋራ ፡ የማይመሳሰሉትን ፡ ማናቸውንም ፡ የግል ፡ ንግድ ፡ ሊነግድ ፡ ይችላል ። ነገር ፡ ግን ፡ ወካዩ ፡ ከሚሠራው ፡ ንግድ ፡ ጋራ ፡ የሚመሳሰል ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ አይችልም ። ወኪሉ ፡ ይህን ፡ ክልከላ ፡ በጣስ ፡ ጊዜ ፡ የውክልናው ፡ ስምምነት ፡ እንዲሠረዝ ፡ ይደረጋል ፤ ኪሣራም ፡ እንዲከፍል ፡ ይጠየቃል ።
- (፪) በውክልናው ፡ ውል ፡ ሌላ ፡ ስምምነት ፡ ካላደረጉ ፡ በቀር ፡ አንድ ፡ የንግድ ፡ ወኪል ፡ በተወከለበት ፡ ስፍራ ፡ ሆኖ ፡ የሌሎች ፡ ነጋዴዎች ፡ ወኪል ፡ መሆን ፡ አይችልም ።
- (፫) በምንም ፡ ሁኔታ ፡ ቢሆን ፡ አንድ ፡ የንግድ ፡ ወኪል ፡ ወኪል ፡ በሆነበት ፡ ስፍራ ፡ ወካዩ ፡ ከሚሠራባቸው ፡ የንግድ ፡ ሥራዎች ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይ ፡ የሆኑ ፡ የንግድ ፡ ሥራዎች ፡ ለሚሠሩ ፡ ነጋዴዎች ፡ ወኪል ፡ ሆኖ ፡ መሥራት ፡ ፈጽሞ ፡ አይፈቀድለትም ፤ ይህን ፡ ክልከላ ፡ ጥሶ ፡ የተገኘ ፡ የንግድ ፡ ወኪል ፡ ውሉ ፡ ተሠርዞ ፡ ኪሣራም ፡ እንዲከፍል ፡ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ፵፰ ። የወካዩ ፡ ግዴታዎች ።

ወካዩ ፡ በተቻለው ፡ መጠን ፡ የወኪሉ ፡ ሥራ ፡ የተቃኘ ፡ እንዲሆንለት ፡ የሚቻለውን ፡ ሁሉ ፡ ያደርግለታል ፡ መረጃዎችና ፡ የዕቃ ፡ ዐይነቶች ፡ እንዲደርሱት ፡ ያደርጋል ።

ቍ : ፵፱ ። ወጪዎችን ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

ሌላ ፡ ስምምነት ፡ ካላደረጉ ፡ በቀር ፡ በወኪልነት ፡ ለሚመራው ፡ ሥራ ፡ የተደረጉትን ፡ መደበኛ ፡ ወጪዎችና ፡ ለአንዳንድ ፡ ጉዳይ ፡ የተደረገውን ፡ ወጪ ፡ ወኪሉ ፡ ይክፈሉኝ ፡ ብሎ ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ የለውም ። ነገር ፡ ግን ፡ ወኪል ፡ አድራጊው ፡ ላሠራቸው ፡ ሥራዎች ፡ ወኪሉ ፡ የከፈላቸውን ፡ ገንዘብ ፡ እንዲሁም ፡ በወኪል ፡ አድራጊው ፡ ትእዛዝ ፡ ያወጣቸውን ፡ ልዩ ፡ ወጪዎች ፡ ወኪል ፡ አድራጊው ፡ ለወኪሉ ፡ ሊከፍለው ፡ ይገባል ።

ቍ : ፶ ። ስለ፡አበል ።

(፩) አንድ ፡ የንግድ ፡ ወኪል ፡ በእርሱ ፡ አማካይነት ፡ ለተነጋገራቸው ፡ ወይም ፡ ለፈጸማቸው ፡ ሥራዎች ፡ (ንግዶች ፡) ሁሉ ፡ አበል ፡ ሊከፈለው ፡ ይገባል ። ደግሞም ፡ ሌላ ፡ ውሳኔ ፡ ከሌለ፡በቀር ፡ እርሱ ፡ በተወከለበት ፡ ቦታ ፡ ወካዩ ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ የወካዩ ፡ ሌላ ፡ ወኪል ፡ ቢሆን ፡ ለፈጸሙባቸው ፡ ሥራዎች ፡ አበል ፡ ሊቀበል ፡ ይገባል ።

(፪) የንግዱ ፡ ወኪል ፡ ለተዋዋላቸውና ፡ ለጨረሳቸው ፡ ውሎች ፡ ወኪል ፡ አድራጊው ፡ በአደረገው ፡ ነገር ፡ ምክንያት ፡ ፍጻሜ ፡ ያላገኙ ፡ ቢሆኑም ፡ አበሉ ፡ ለወኪሉ ፡ ሊከፈለው ፡ ይገባል ።

(፫) የአበሉ ፡ ልክ ፡ በውክልናው ፡ ውላቸው ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ። ውል ፡ ባይኖር ፡ ግን ፡ በልማድ ፡ መሠረት ፡ ይቈረጣል ።

ቍ : ፶፩ ። ወኪሉ ፡ ሥራውን ፡ ራሱ ፡ መፈጸም ፡ የሚገባው ፡ ስለ፡መሆኑ ።

የውክልና ፡ ውል ፡ የሚደረገው ፡ የሰውዬውን ፡ ችሎታ ፡ በመገንዘብና ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ አንድ ፡ የንግድ ፡ ወኪል ፡ የውክልናውን ፡ ውል ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ማሳለፍ ፡ ወይም ፡ በእርሱ ፡ ምትክ ፡ ሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ መተካት ፡ አይፈቀድለትም ።

ቍ : ፶፪ ። ስለ ፡ ውክልና ፡ ውል ፡ ፍጻሜ ።

- (፩) የንግድ ፡ ውክልና ፡ ውል ፡ የሚፈጸመው ፤
- (ሀ) ተስማምተው ፡ የወሰኑት ፡ የውል ፡ ዘመን ፡ ሲኖር ፤ የውሉ ፡ ዘመን ፡ ሲደርስ ፡ (ሲያልቅ) ፤
- (ለ) ለነጋዴው ፡ ወኪል፡የሆነ፡ ሰው፡ ሲሞት ፤ ችሎታ፡ ሲያጣ ፤ ወይም፡ ሲከሥር ፤
- (ሐ) ወኪል፡ ሆኖ ፡ ይሠራ ፡ የነበረው ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ሲፈረስ ፡ ነው ።
- (፪) የውክልናው ፡ ውሉታ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሲሆን ፡ ከሁለቱ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ በታኝ ፡ ብሎ ፡ ሲያስታውቅ ፡ ውሉ ፡ ፍጻሜ ፡ ሊያገኝ ፡ ይችላል ፤ ውክልናውን ፡ ለማፍረስ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ካለ ፡ የመሰናበቻ ፡ ጊዜ ፡ መስጠት ፡ አያስፈልግም ።

(፫) ለመሰናበቻ ፡ የሚሰጠው ፡ ጊዜ ፡ በውክልናው ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ፤
 ወይም ፡ ይህ ፡ በሌላ ፡ ጊዜ ፡ በልማድ ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ። በመጀመሪያው ፡
 ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ሲሆን ፡ ካንድ ፡ ወር ፡ የማያንስና ፡ ከመጀመሪያው ፡ ዓመት ፡
 በኋላ ፡ ሲሆን ፡ ከሁለት ፡ ወር ፡ የማያንስ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፶፫ ። ውልን ፡ በመሠረዝ ፡ ስለሚከፈል ፡ ካሳ ።

ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተሰማሙበትን ፡ የውክልና ፡ ውል ፡ ወካዩ ፡ በቂ ፡ ምክን
 ያት ፡ ሳያገኝ ፡ የሠረዘው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወኪሉ ፡ በወካዩ ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ ያገለገለበት ፡
 ጊዜ ፤ ያቀረባቸው ፡ ደንቦች ፤ ወይም ፡ ያዘጋጀው ፡ ወይም ፡ ያስፋፋው ፡ ገበያና ፡
 ሌሎችም ፡ እነዚህን ፡ የመሳሰሉ ፡ የሰጣቸው ፡ ፍሬዎች ፡ ታስበው ፤ በርትዕ ፡ የሚ
 ገባ ፡ ካሳ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፶፬ ። ውለታው ፡ ሲያልቅ ፡ በመካሄድ ፡ ላይ ፡ ስላሉ ፡ ሥራዎች ።

(፩) አንድ ፡ የውክልና ፡ ስምምነት ፡ በሚያልቅበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ በውክልና ፡ ሲሠራ ፡
 የቁየው ፡ ወኪል ፡ ወይም ፡ ወራሹ ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ የውሉ ፡
 ጊዜ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ ለተነጋገራቸው ፡ ወይም ፡ ለጨረሳቸው ፡ ውሎች ፡ ሁሉ ፡
 አበል ፡ ሊቀበል ፡ ይገባል ።

(፪) የውሉ ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ ማናቸውንም ፡ አበሎችና የሚከፈሉ ፡ ወጪዎች ፡
 ወካዩ ፡ ወዲያውኑ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፶፭ ። የውሉ ፡ ጊዜ ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ የንግድ ፡ ውድድር ፡ እንዳይደረግ ፡ ስለ ፡
 ተደረገ ፡ የውል ፡ ቃል ።

(፩) የውሉ ፡ ጊዜ ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ የንግድ ፡ ወኪሉ ፡ ወካዩ ፡ ከሚሠራው ፡ የን
 ግድ ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይ ፡ የሆነ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ እንዳይሠራ ፡ ወይም ፡
 ከወካዩ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይ ፡ የሆነ ፡ ንግድ ፡ ለሚነግድ ፡ ነጋዴ ፡
 ወኪል ፡ ወይም ፡ እንደራሴ ፡ ሆኖ ፡ እንዳይሠራ ፡ በውክልናው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡
 ስምምነት ፡ ሊደረግ ፡ ይቻላል ።

(፪) ከዚህ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ውል ፡ ቢኖርም ፡ ከእምስት ፡ ዓመት ፡ የበለጠ ፡
 የመነገድ ፡ ውድድር ፡ ክልከላ ፡ አይጸናም ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለ ፡ ደላሎች ።

ቀ ፡ ፶፮ ። ትርጓሜ ።

(፩) ደላሎች ፡ ማለት ፡ ውል ፡ የሚዋዋሉ ፡ ሰዎችን ፡ ይልቁንም ፡ እንደሺያጭ ፤
 ኪራይ ፤ ኢንሹራንስ ፤ የማመላለሻ ፡ ውል ፤ እንደዚህ ፡ ያሉትን ፡ ውሎች ፡ የሚዋ

ዋሉ ፡ ሰዎችን ፡ ፈልገው ፡ የሚያገናኙና ፡ የሚያዋውሉ ፡ ራሱን ፡ የቻለ ፡ የሞያ ፡ ተግባራቸው ፡ አድርገው ፡ ጥቅም ፡ ለማግኘት ፡ የሚሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ ይህንኑ ፡ የደላላነት ፡ ሥራ ፡ የሚሠራ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ነው ።

(፪) ደላሎች ፡ አስማሚ ፡ ሆነው ፡ የሚያስፈጽሟቸው ፡ ውሎች ፡ ዐይነትና ፡ ግብ ፡ ወይም ፡ የሚያገናኙባቸው ፡ ሰዎች ፡ ሁኔታ ፡ ሳይታይ ፡ ነጋዴዎች ፡ ይባላሉ ።

ቀ፡ ፶፯ ። ለተዋዋዮች ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) በልማድ ፡ የታወቀ ፡ ካልሆነ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ስምምነት ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ተዋዋዮቹ ፡ በጉዳዩ ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ የተስማሙ ፡ እንደሆነ ፡ ውሉ ፡ የሚደረግበትን ፡ ሁኔታ ፡ ለተዋዋዮች ፡ ሁሉ ፡ ወዲያውኑ ፡ ደላላው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) በልማድ ፡ የታወቀ ፡ ካልሆነ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ የተዘጋጀውን ፡ ውል ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ ካላጸደቁት ፡ ፍጹም ፡ አይሆንም ።

ቀ፡ ፶፰ ። ስለ ፡ ደላላው ፡ ጎላፊነት ።

ደላላው ፡ በሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ ለሚያደርገው ፡ ጉዳት ፡ ጎላፊ ፡ ይሆናል።

ቀ፡ ፶፱ ። ስለ ፡ ደላላው ፡ አበል ።

(፩) ደላላው ፡ አስማሚ ፡ ሆኖ ፡ ውሉን ፡ ካስጨረሰ ፡ የውሉ ፡ ግዴታ ፡ ቢፈጸምም ፡ ባይፈጸምም ፡ የእርሱ ፡ አበል ፡ ሊከፈለው ፡ ይገባል ።

(፪) በልማድ ፡ የታወቀ ፡ ካልሆነ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ስምምነት ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ አበሉን ፡ የሚከፍለው ፡ የደላላውን ፡ ሥራ ፡ የጠየቀው ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) አበሉ ፡ በስምምነቱ ፡ ውስጥ ፡ ይወሰናል ፡ ወይም ፡ ባልተወሰነበት ፡ ጊዜ ፡ በልማድ ፡ መሠረት ፡ ይቆረጣል ፤ የተስማሙበት ፡ አበል ፡ ከባድ ፡ መስሎ ፡ ሲታየው ፡ ወይም ፡ ደላላው ፡ ከሰጠው ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ተመዛዛኝ ፡ አለመሆኑ ፡ ሲታየው ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ለመቀነስ ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለ ፡ ባለኮሚሲዮኖች ።

ቀ፡ ፷ ። ትርጓሜ ።

(፩) ባለኮሚሲዮኖች ፡ ማለት ፡ ራሳቸውን ፡ የቻሉ ፡ ተግባራቸው ፡ ሆነው ፡ አበል ፡ ለማግኘት ፡ ባለኮሚሲዮን ፡ ስለ፡አደረጋቸው ፡ ሰው ፡ በራሳቸው ፡ ስም ፡ ሸቀጦቹን ፡ ወይም ፡ የሚንቀሳቀሱትን ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ ማንኛቸውንም ፡ እነዚህን ፡ የመሳሰሉ ፡ ዕቃዎችን ፡ ለመግዛት ፡ ወይም ፡ ለመሸጥ ፤ የዚህ ፡ ዐይነት ፡

ሥራ ፡ የሚሠሩ ፡ ወይም ፡ ማንንገዣ ፡ ውል ፡ ለመዋዋል ፡ ግዴታ ፡ የሚገቡ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ናቸው ።

(፪) ባለኮሚሲዮኖች ፡ የሚዋዋሏቸው ፡ ወገኖችና ፡ የውሎቹ ፡ ዐይነትና ፡ ግብ ፡ እግምት ፡ ሳይገባ ፡ ነጋዴዎች ፡ ይባላሉ ።

ቍ ፡ ፳፩ ። የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ተፈጻሚ ፡ ስለመሆኑ ።

በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ስለግዴታዎች ፡ በሚለው ፡ መጽሐፍ ፡ በቍ፡፲ር ፡ ፪ሺ ፡ ፪፻፴፩ ፡ እስከ ፡ ፪ሺ ፡ ፪፻፶፪ ፡ የተጻፈው ፡ ሕግ ፡ በኮሚሲዮን ፡ ውል ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፪ ። ስለ ፡ አክሲዮን ፡ ደላሎች ።

(፩) በአክሲዮን ፡ ገበያ ፡ የሚሠሩ ፡ ደላላዎች ፡ ባለኮሚሲዮን ፡ ናቸው ።
(፪) ልዩ ፡ ሕግ ፡ የተሠራላቸው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የአክሲዮን ፡ ደላሎች ፡ በባለኮሚ ፡ ሲዮን ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ይተዳደራሉ ።

አንቀጽ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ሒሳብ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ሒሳብ ፡ መያዝ ፡ ግዴታ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ቍ ፡ ፳፫ ። ነጋዴዎችና ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ማኅበሮች ።

(፩) ማንኛውም ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ የሚሠራ ፡ ነጋዴ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ እንደሚሠራው ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ስፋትና ፡ ዐይነት ፡ በንግድ ፡ ሥራ ፡ ልምድና ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ የሚያስፈልገው ፡ የሒሳብ ፡ መዝገቦችና ፡ ሰነዶች ፡ ሊኖሩት ፡ ይገባል ።

(፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ከቍ፡፲ር ፡ ፳፮ ፡ እስከ ፡ ፸ ፡ የተጻፉትን ፡ መፈጸም ፡ ይገባ ፡ ቸዋል ።

ቍ ፡ ፳፬ ። ትንንሾች ፡ ቸርቻሪ ፡ ነጋዴዎች ።

በሚወሰነው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ትንንሽ ፡ ቸርቻሪ ፡ የሆኑ ፡ ነጋዴዎች ፡ የሒሳብ ፡ መዝገብ ፡ ከመያዝ ፡ ነጻ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፳፭ ። የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ።

ስለንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በሁለተኛው ፡ መጽሐፍ ፡ የተነገሩት ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

መያዝ ፡ ስለሚገባቸው ፡ መዛግብቶችና ፡ ሰነዶች ።

ቍ ፡ ፳፮ ። ንግዶችን ፡ ስለ ፡ መመዝገብ ።

(፩) እያንዳንዱ ፡ ነጋዴ ፡ ስለሚነገደው ፡ ንግድ ፡ ዐይነትና ፡ ስላነጋገዱም ፡ ሁኔታ ፡ አስተያየት ፡ ሳያደርግ ፡ ዕለት ፡ በዕለት ፡ ንግዱን ፡ የሚመዘግብበት ፡ የሒሳብ ፡ መዝገብ ፡ ሊኖረው ፡ ይገባል ።

(፪) ቢያንስ ፡ ቢያንስ ፡ በወር ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ የእንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ንግድ ፡ ሒሳብ ፡ ማመዛዘንና ፡ እነዚህን ፡ ንግዶች ፡ ዕለት ፡ በዕለት ፡ ለመቈጣጠር ፡ የሚያስፈልጉትን ፡ ሰነዶች ፡ ጠብቆ ፡ ማቆየት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፳፯ ። የዕቃ ፡ መዝገብና ፡ (አንቫንቴርና) ፤ የሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ (ቢላን) ።

(፩) ማንኛውም ፡ ነጋዴ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ሲጀምር ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብና ፡ የሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ ማዘጋጀት ፡ አለበት ።

(፪) እንደዚሁም ፡ አንድ ፡ ነጋዴ ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ በያንዳንዱ ፡ የባጀት ፡ ዓመት ፡ መጨረሻ ፡ የሥራውን ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ያለውን ፡ ሀብትና ፡ ያለበትን ፡ ዕዳ ፡ የመጨረሻ ፡ ሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ ቢላን ፡ እና ፡ የትርፍና ፡ ኪሣራ ፡ ሒሳብ ፡ ማዘጋጀት ፡ አለበት ፤ ቢላንና ፡ የትርፍና ፡ የኪሣራው ፡ ሒሳብ ፡ በደንበኛ ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ መጻፍ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፳፰ ። ስለ ፡ መዛግብቶች ፡ አያያዝ ።

(፩) በቍጥር ፡ ፳፮ ፡ እና ፡ ፳፯ ፡ መሠረት ፡ መያዝ ፡ የሚገባቸው ፡ መዝገቦች ፡ የቅደም ፡ ተከተል ፡ ሥርዐት ፡ በመጠበቅ ፡ እንዲሠራባቸውና ፡ አንዳችም ፡ ክፍት ፡ ቦታ ፡ ሳይተውባቸው ፡ ወይም ፡ አንዳችም ፡ መለዋወጥ ፡ ሳይደረግባቸው ፡ እንዲጠበቁ ፡ ይገባል ።

(፪) በደንቦች ፡ መሠረት ፡ ሥልጣን ፡ ከተሰጣቸው ፡ ሹሞች ፡ አንዱ ፡ ለነዚህ ፡ መዛግብት ፡ ተራ ፡ ቍጥር ፡ እየተሰጣቸው ፡ አጭር ፡ የፊርማ ፡ ምልክት ፡ ያደርግባቸዋል ፤ የመዛግብቶቹን ፡ ገጽ ፡ ብዛት ፡ በያንዳንዱ ፡ መዝገብ ፡ መጨረሻ ፡ ገጽ ፡ ላይ ፡ ባለሥልጣኑ ፡ ዘርዘር ፡ ይጽፋል ።

ቍ ፡ ፳፱ ። የንግድ ፡ መዛግብቶችን ፡ ጠብቆ ፡ ስለ ፡ ማኖር ።

ማናቸውንም ፡ መዝገቦችና ፡ የሒሳብ ፡ ሰነዶች ፡ የመጨረሻው ፡ ጽሕፈት ፡ ከተጻፈባቸው ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ወይም ፡ ሰነዶቹ ፡ ከተጻፉበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ ወደፊት ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ጠብቆ ፡ ማኖር ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፳፻ ። ስለ ፡ ገቢና ፡ ወጪ ፡ ደብዳቤዎች ።

የገቡት ፡ ደብዳቤዎች ፤ መልእክቶችና ፡ ቴሌግራሞች ፤ ዋናው ፡ ደብዳቤና ፡ የተ

ላኩትም ፡ ደብዳቤዎች ፤ መልእክቶች ፡ ወይም ፡ ቴሌግራሞች ፡ ግልባጭ ፡ በፋይል ፡ አግብቶ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ጠብቆ ፡ ማኖር ፡ ይገባል ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

የሒሳብ ፡ መዝገቦችን ፡ ማስረጃ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

ቍ ፡ ፸፩ ። መዝገቦች ፡ ለባለመዝገቡ ፡ ማስረጃ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

ዳኛው ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቍጥር ፡ ፪፯፻፮ ፡ የተመለከተውን ፡ መከተል ፡ ግዴታ ፡ ሳይሆንበት ፡ ክርክር ፡ የተነሣው ፡ በነጋዴዎችና ፡ ወይም ፡ በንግዳ ፡ ማኅበሮች ፡ መካከል ፡ ስለ ፡ ንግዳቸው ፡ ጉዳይ ፡ ሲሆን ፡ ስለመዝገቦች ፡ አያያዝ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ የተሠሩ ፡ መዝገቦች ፡ ከሆኑ ፡ የንግድ ፡ መዝገቦችን ፡ ለባለመዝገቡም ፡ ቢሆን ፡ ማስረጃ ፡ አድርጎ ፡ ሊቀበላቸው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፸፪ ። መዝገቦች ፡ በባለመዝገቡ ፡ ላይ ፡ ማስረጃ ፡ ስለመሆናቸው ።

- (፩) የንግድ ፡ መዝገቦች ፡ ለባለመዝገቡ ፡ ወይም ፡ በባለመዝገቡ ፡ ላይ ፡ አስረጅ ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) ስለሆነም ፡ በመዝገቡ ፡ ለመጠቀም ፡ የሚፈልገው ፡ እሱ ፡ ለሚለው ፡ ቃል ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆኑትን ፡ ቃሎች ፡ ከፍሎ ፡ ለማስቀረት ፡ አይችልም ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

የሒሳብ ፡ አያያዝ ፡ ደንቦች ።

ቍ ፡ ፸፫ ። የዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ አፈጻጸም ፡ ወሰን ።

- (፩) ነጋዴዎች ፡ የሆኑ ፡ ሰዎችና ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በሚወሰነው ፡ ደንብ ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ በተመለከቱት ፡ ቍጥሮች ፡ የሒሳብ ፡ አያያዝ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ መሥራት ፡ አለባቸው ።
- (፪) በአንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ ነጋዴዎችና ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ላይ ፡ የተለዩ ፡ ደንቦች ፡ ሊወሰንላቸው ፡ ይችላል ፤ እነዚህም ፡ ደንቦች ፡ በንግድ ፡ ሥራው ፡ ዐይነትና ፡ ከፍተኝነት ፡ መጠን ፡ በያይነቱ ፡ ለመሆን ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፸፬ ። ነጋዴው ፡ በሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ ስላለው ፡ ሒሳብ ፡ (አክቲፍ) ።

- (፩) ነጋዴው ፡ በሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ ውስጥ ፡ ባለው ፡ ሒሳብ ፡ ክፍል ፡ በጠቅላላ ፡ ገቢ ፡ የሒሳብ ፡ ቀሪዎችና ፡ ባለበትም ፡ ሒሳብ ፡ ክፍል ፡ በጠቅላላ ፡ ወጪ ፡ የሒሳብ ፡ ቀሪዎች ፡ ማሳየት ፡ አለበት ።

- (ጀ) ባለው ፡ ሒሳብ ፡ ክፍል ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ በተርታ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ አድርጎ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።
- (ሀ) የመመሥረቻ ፡ ወጪዎችን ፤
- (ለ) የማይነቃነቁ ፡ ቋሚ ፡ የሆኑትን ፡ ንብረቶች ፤
- (ሐ) ንግዱ ፡ የሚከናወንባቸው ፡ የጥቅም ፡ ማስገኛ ፡ ሀብቶች ፤
- (መ) በቅርብ ፡ ጊዜ ፡ የሚገኙ ፡ ወይም ፡ ተቀማጭ ፡ የሆኑ ፡ ሀብቶችን ፤
- (ሠ) ውጤቶችን ፡ (ከኪሣራና ፡ ትርፍ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ነጋዴው ፡ ያለውን ፡ ገቢ ፡ ሒሳብ) ።

ቀ ፡ ፳፭ ። ነጋዴው ፡ በሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ ስላለበት ፡ ሒሳብ ፡ (ፖሲፍ) ።

- ባለበት ፡ ሒሳብ ፡ ክፍል ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ በተርታ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ አድርጎ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።
- (፩) ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ (ካፒታል) ፡ እና ፡ ስለ ፡ መጠባበቂያ ፡ ተቀማጭ ፡ የሆኑትን ፡ ገንዘቦች ፤
- (፪) እንደገና ፡ የዞረውን ፡ የንግድ ፡ ትርፍ ፡ ድምርና ፡ ስለ ፡ ማደሻ ፡ ተቀማጭ ፡ የሆኑትን ፡ ገንዘቦች ፤
- (፫) ስለ ፡ ገንዘብ ፡ ሥንቅና ፡ ስለ ፡ ረዥም ፡ ጊዜ ፡ ዕዳዎች ፡ መጠባበቂያ ፡ የሆኑ ፡ ገንዘቦችንና ፡ ያለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ ጡረታ ፡ የተቀመጠውን ፡ ገንዘብ ፤
- (፬) ለአጭር ፡ ጊዜ ፡ የሆኑትን ፡ ዕዳዎች ፤
- (፭) ውጤቶችን ፡ (ከኪሣራና ፡ ትርፍ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ነጋዴው ፡ ያለበትን ፡ ወጪ ፡ ሒሳብ) ።

ቀ ፡ ፳፮ ። አላቂ ፡ ለሚሆን ፡ ነገር ፡ የዋጋ ፡ መተኪያ ፡ ገንዘቦች ፡ የውጭ ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘቦች ፤ የማስተካከያ ፡ ሒሳቦች ።

- (፩) አላቂ ፡ ለሆነ ፡ ነገር ፡ የዋጋ ፡ መተኪያ ፡ ገንዘቦችና ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘቦች ፡ በነጋዴው ፡ ሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ ውስጥ ፡ ባለው ፡ የሒሳብ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ መመዝገብ ፡ አለባቸው ።
- (፪) የማስተካከያ ፡ ሒሳቦች ፡ በነጋዴው ፡ ሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ ባለው ፡ ወይም ፡ ባለበት ፡ ሒሳብ ፡ እነሱን ፡ በሚመለከት ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ መመዝገብ ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ፳፯ ። የመመሥረቻው ፡ ወጪዎች ።

የመመሥረቻ ፡ ወጪዎች ፡ ማለት ፡ ሥራው ፡ የሚከናወንበት ፡ የጥቅም ፡ ማስገኛ ፡ ቤቱ ፡ በተቋቋመ ፡ ጊዜ ፡ የሆነው ፡ ወጪ ፡ ወይም ፡ የጥቅም ፡ ማስገኛ ፡ የሥራ ፡ ማከናወኛ ፡ መሣሪያዎችን ፡ ለመግዛት ፡ ወጪ ፡ የሆነው ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፸፰ ። የማይነቃነቁ፡ ቋሚዎች፡ የሆኑት፡ ሀብቶች ።

(፩) የማይነቃነቁ፡ ቋሚዎች፡ ሀብቶች፡ ማለት፡ ለሥራ፡ የሚያገለግሉ፡ የጥቅም፡ ማስገኛ፡ ወይም፡ ለሥራ፡ ከማያገለግሉ፡ ከጥቅም ፡ ማስገኛ ፡ ውጭ ፡ የሆኑ ፡ ወይም ፡ ስለ፡ አላቂ ፡ ነገር ፡ ዋጋቸው ፡ በሙሉ ፡ የተተካ ፡ የማይነቃነቁ ፡ ቋሚዎች ፡ ሀብቶች ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ አላቂ ፡ ነገር ፡ ዋጋቸው ፡ በመተካት ፡ ላይ ፡ ያሉ ፡ የማይነቃነቁ ፡ ቋሚዎች ፡ የሆኑ ፡ ሁሉ ፡ ሀብቶች ፡ ናቸው ።

(፪) በሥራ ፡ የሚያገለግሉ ፡ የጥቅም ፡ ማስገኛ ፡ ቋሚዎች ፡ የማይነቃነቁ ፡ ሀብቶች ፡ ማለት ፡ ንግድ ፡ ቤቱ ፡ ለመሸጥ ፡ ወይም ፡ ለመለወጥ ፡ ሳይሆን ፡ ቋሚ ፡ መሣሪያ ፡ እንዲሆኑለት ፡ የገዛቸው ፡ ወይም ፡ የሠራቸው ፡ ንብረቶች ፡ ሁሉ ፡ ናቸው ።

(፫) በሥራ ፡ የማያገለግሉ ፡ ከጥቅም ፡ ማስገኛ ፡ ውጭ ፡ የሆኑ ፡ ቋሚዎች ፡ የማይነቃነቁ ፡ ሀብቶች ፡ ማለት ፡ የሥራ ፡ መሣሪያዎች ፡ ያልሆኑ ፡ ንግድ ፡ ቤቱ ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ በማዋል ፡ የተሠሩ ፡ ወይም ፡ የተገዙ ፡ ማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ንብረቶች ፡ ሁሉ ፡ ናቸው ።

(፬) ስለ ፡ አላቂ ፡ ነገር ፡ ዋጋቸው ፡ በሙሉ ፡ የተተካ ፡ ቋሚዎች ፡ የማይነቃነቁ ፡ ሀብቶች ፡ ማለት ፡ ዋጋቸው ፡ ትክክል ፡ በሆኑ ፡ ድርሻዎች ፡ ተተክቶ ፡ ያለቀላቸው ፡ ገና ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ያሉ ፡ ቋሚዎች ፡ የማይነቃነቁ ፡ የሆኑት ፡ ሀብቶች ፡ ናቸው ።

(፭) ስለ ፡ አላቂ ፡ ነገር ፡ ዋጋቸው ፡ በመተካት ፡ ላይ ፡ ያሉ ፡ የማይነቃነቁ ፡ ቋሚዎች ፡ የሆኑት ፡ ሀብቶች ፡ ማለት ፡ ያመቱ ፡ ሒሳብ ፡ በመዘጋጀት ፡ ዋጋቸው ፡ በሙሉ ፡ ያልተቀነሱ ፡ ሆነው ፡ የሚገኙ ፡ ሀብቶች ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፸፱ ። ያልተሸጡ ፡ ዕቃዎች ፡ የጥቅም ፡ ማስገኛ ፡ ሀብቶች ።

ያልተሸጡ ፡ ዕቃዎች ፡ የጥቅም ፡ ማስገኛ ፡ ሀብቶች ፡ ማለት ፡ ሸቀጦች ፤ ዕቃዎች ፤ የተከማቹ ፡ ዕቃዎች ፤ በገሚስ ፡ በሙሉ ፡ የተሠሩ ፡ ዕቃዎች ፤ በመሥራት ፡ ላይ ፡ የሚገኙ ፡ ዕቃዎችና ፡ የንግድ ፡ ዕቃ ፡ መጠቅለያዎች ፡ የሆኑት ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፹ ። ዋና ፡ ገንዘብና ፡ (ካፒታልና) ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘቦች ።

(፩) ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ከባለቤቱ ፡ ወይም ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ በየድርሻቸው ፡ በገንዘብ ፡ ወይም ፡ በዐይነት ፡ ለጥቅም ፡ ማስገኛ ፡ የንግድ ፡ ቤቱ ፡ የተሰጠው ፡ መሠረታዊ ፡ ሀብቱ ፡ ነው ።

(፪) በንግድ ፡ ቤቱ ፡ እጅ ፡ ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ሳይቀላቀል ፡ ተቀማጭ ፡ የሆነ ፡ ትርፍ ፡ ሁሉ ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ ይባላል ።

ቀ፡ ፹፩ ። የዞረ ፡ ድምር ።

የዞረ ፡ ድምር ፡ ማለት ፡ ባለፉት ፡ የሥራ ፡ ዘመናት ፡ የተገኙት ፡ ሳይከፋፈሉ ፡ የቀሩት ፡ ትርፎች ፤ ወይም ፡ በመጠባበቂያ ፡ ሒሳብ ፡ ተቀማጭ ፡ ያልሆኑት ፡ ናቸው ።

ኑና ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ኪሣራዎች ፡ ማስተካከያ ፡ ከትርፉ ፡ ገንዘብ ፡ ያልተነሣላቸው ፡ ሒሳቦች ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፳፪ ። ስለ ፡ አላቂ ፡ ነገር ፡ የዋጋ ፡ መተኪያና ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ (መጠባበቂያ) ፡ ገንዘቦች ።

(፩) ስለ ፡ አላቂ ፡ ነገር ፡ የዋጋ ፡ መተኪያ ፡ ገንዘቦች ፡ የማይነቃነቁ ፡ ቋሚ ዎች ፡ በሆኑት ፡ ላይ ፡ ለሚደርስባቸው ፡ የዋጋ ፡ ጉድለትና ፡ በጊዜም ፡ ብዛት ፡ ዋጋ ቸው ፡ እየተቀነሰ ፡ ስለ ፡ መሄዱ ፡ ለዚህም ፡ የሒሳብ ፡ መጠንቀቂያ ፡ መለኪያ ፡ ማለት ፡ ነው ።

(፪) የአደጋ ፡ ኪሣራ ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ (መተኪያ) ፡ ገንዘቦች ፡ ማለት ፡ የሚገጥመውን ፡ አደጋ ፡ ማለት ፡ እጥልቶ ፡ የሚታወቁትን ፡ አደጋዎች ፡ እኒሁም ፡ በየዓመቱ ፡ የሒሳብ ፡ መዘገያ ፡ ጊዜ ፡ ሊገነዘቧቸው ፡ የሚችሉትን ፡ አደጋዎች ፡ ኪሣራ ፡ ለመሸፈን ፡ የሚያገለግሉ ፡ ናቸው ።

(፫) ስለ ፡ ዋጋ ፡ ጉድለት ፡ መተኪያ ፡ ገንዘቦች ፡ የተባሉት ፡ ነጋዴው ፡ ባለው ፡ ሒሳብ ፡ በተመለከቱት ፡ ንብረቶች ፡ ስለሚደርስባቸው ፡ የዋጋ ፡ ጉድለት ፡ መተኪያ ፡ የሚሆን ፡ ገንዘብ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፫ ። የማስተካከያ ፡ ሒሳቦች ።

የማስተካከያ ፡ ሒሳቦች ፡ ማለት ፡ በተራ ፡ ሒሳቦች ፡ ውስጥ ፡ ሳይመለከቱ ፡ የታለፉትን ፡ ወይም ፡ ተፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ገንዘቦች ፡ የሚያስተካክሉና ፡ በእርግጥ ፡ ራሱን ፡ የሚመለከተውን ፡ ዕዳና ፡ ተፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ ባንድ ፡ በተወሰነ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ለማስተሳሰር ፡ ለዚህ ፡ ብቻ ፡ የሆኑ ፡ ዕዳዎችንና ፡ ገንዘቦችን ፡ የሚተኩ ፡ ሒሳቦች ፡ ማለት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፬ ። ስለ ፡ አገማመት ።

(፩) የማይነቃነቁ ፡ ቋሚዎች ፡ ሀብቶች ፡ የሆኑት ፡ በሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ ውስጥ ፡ በመሠረታዊ ፡ ዋጋቸው ፡ ይመዘገባሉ ፤ ወይም ፡ እንደገና ፡ ተገምተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንደገና ፡ በተገመቱበት ፡ ዋጋቸው ፡ ይመዘገባሉ ።

(፪) በተቁጠሩበት ፡ ቀን ፡ ያሉት ፡ ሸቀጦች ፤ ዕቃዎች ፤ የዕቃ ፡ መጠቅለያዎችና ፡ የተከማቹ ፡ ዕቃዎች ፡ የሚገመቱት ፡ በሚያወጡት ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ ነው ።

(፫) ተንቀሳቃሽ ፡ ያልሆኑት ፡ ንብረቶች ፡ በሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ ሒሳብ ፡ ክፍል ፡ በተገዙበት ፡ ዋጋ ፡ ይመዘገባሉ ።

(፬) ቅንጣቢዎቹ ፤ (ከፋ-በሪካ ፡ ሥራ ፡ የሚቀሩ ፡ ልቅምታዎችና ፡ ጥራጊዎቹ) ፡ በሒሳብ ፡ ማጣሪያው ፡ ቀን ፡ ባለው ፡ ገበያ ፡ ዋጋ ፡ ይገመታሉ ፤ ወይም ፡ የገበያ ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ ያልኖረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያወጣሉ ፡ ተብሎና ፡ በሚሰጣቸው ፡ ዋጋ ፡ ይገመታሉ ።

(፭) በሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ ሒሳብ ፡ ክፍል ፡ ተሠርቶ ፡ ያለቀላቸው ፡ ዕቃዎች

ችና ፡ በመሠራት ፡ ላይ ፡ የሚገኙ ፡ ዕቃዎች ፡ በሒሳብ ፡ ግጣሪያው ፡ ቀን ፡ ባለው ፡ ዋጋቸው ፡ ይመዘገባሉ ።

ቀ ፡ ፳፭ ። ስለ ፡ ዋጋ ፡ ጉድለት ፡ መተኪያ ፡ ገንዘቦች ።

ዕቃው ፡ በተቈጠረበት ፡ ቀን ፡ ተከማችተው ፡ የሚገኙት ፡ ሸቀጦች ፤ በገሚስ ፡ የተሠሩት ፡ ዕቃዎች ፤ በሙሉ ፡ የተሠሩ ፡ ዕቃዎች ፤ የዕቃ ፡ መጠቅለያዎች ፤ እር ግጠኛ ፡ ዋጋቸው ፡ ከወጣበት ፡ ዋጋ ፡ በታች ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነጋዴው ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበሩ ፡ ስለ ፡ ዋጋ ፡ ጉድለት ፡ መተኪያ ፡ የሚሆን ፡ ገንዘቦች ፡ ግደራ ጀት ፡ አለባቸው ።

አንቀጽ ፡ ፬ ።

ስለ ፡ ንግድ ፡ መዝገብ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ንግድ ፡ መዝገብ ፡ አቋቋም ።

ቀ ፡ ፳፮ ። በየአገሩ ፡ የሚቋቋሙ ፡ የንግድ መዝገቦችና ፡ ጠቅላይ ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ።

(፩) የየአገሩ ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ እያንዳንዱ ፡ ጠቅላይ ፡ ግ ፡ ት ፡ ይቋቋማል ።

(፪) ጠቅላይ ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ከንግድና ፡ የእንዳስትሪ ፡ ሚኒስቴር ፡ ዘንድ ፡ ይቋቋማል ።

ቀ ፡ ፳፯ ። የንግድ ፡ አፈሲያል ፡ ጋዜጣ ።

(፩) ግናቸውም ፡ ዋና ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ሆነው ፡ የተመዘገቡ ፡ ወይም ፡ ከመዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የተለወጡ ፡ ወይም ፡ የተፋቂ ፡ ወደ ፡ ጠቅላይ ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ሲላኩ ፡ ያለአንዳች ፡ መዘግየት ፡ በንግድ ፡ አፈሲያል ፡ ጋዜጣ ፡ ታትመው ፡ ይወጣሉ ።

(፪) ስለ ፡ አንዳንድ ፡ ጉዳዮች ፡ ባጭሩ ፡ የተዋጡ ፡ የመዝገብ ፡ ቅጂዎችን ፡ ብቻ ፡ በጋዜጣ ፡ ለማውጣት ፡ በደንቦች ፡ ሊፈቀድ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፳፰ ። ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) ነጋዴዎች ፡ የሆኑ ሰዎች ፡ በንግድ መዝገብ ፡ የማስገባትን ፡ ነገር ፡ የሚፈጽሙት ፡ ለየአገሩ ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ኅላፊ ፡ ለሆኑ ፡ ባለሥልጣናት ፡ መግለጫቸውን ፡ (ደክላራሲዮን) ፡ አቅርበው ፡ በማስመዝገብ ፡ ነው ፤ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ የተመዘገበው ፡ ከተመዘገበበት ፡ ዕለት ፡ ቀጥሎ ፡ ካለው ፡ የሥራ ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ የጸና ፡ ይሆናል ።

(፪) የንግድ ፡ ሥራ ፡ የሚሠሩ ፡ ማኅበሮች ፡ የሥራቸውን ፡ መግለጫ ፡ (ደክላራሲ

የን) ፡ ሰጥተው ፡ የሚያስመዘግቡበት ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በሁለተኛው ፡ መጽሐፍ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተሠርቶላቸዋል ።

ቀ ፡ ፹፱ ። ለአገሩ ፡ ክፍል ፡ የንግድ ፡ መዝገቦች ፡ አጠባበቅ ።

የአገሩ ፡ ክፍል ፡ የንግድ ፡ መዝገቦች ፡ በያንዳንዱ ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ የንግድና ፡ የእንዳሰትሪ ፡ ሚኒስቴር ፡ በሚሾመው ፡ ሰው ፡ ያዥነት ፡ ይጠበቃሉ ።

ቀ ፡ ፲ ። ጠቅላይ ፡ መዝገብ ።

(፩) ጠቅላይ ፡ መዝገብ ፡ የሚቀመጠው ፡ የንግድ ፡ ጠቅላይ ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ በሚባለው ፡ በአዲስ ፡ አበባ ፡ በንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ በልዩ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ ነው ።

(፪) ይህም ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ሊሠራው ፡ የሚገባው ፡ ፤

(ሀ) በየስፍራው ፡ ባሉት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ መዝገቦች ፡ የተጻፉትን ፡ የየአንዳንድ ፡ ዱን ፡ የተመዘገበውን ፡ ሰው ፡ የሚመለከቱ ፡ አስረጂዎች ፡ በሙሉ ፡ ሰብስቦ ፡ መመዝገብ ፡ ፤

(ለ) ስለ ፡ ንግድ ፡ መዝገቦች ፡ የወጡት ፡ ሕጎች ፡ በትክክል ፡ እንዲፈጸሙ ፡ መጠባበቅ ፡ ፤

(ሐ) በቀጥር ፡ ፹፯ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ሁሉ ፡ እንዲወጡ ፡ ማድረግ ።

(መ) በዚህ ፡ ሕግ ፡ በ፪ተኛው ፡ መጽሐፍ ፤ የተነገሩትን ፡ ማኅበሮች ፡ የሚመለከቱ ፡ ጽሑፎች ፤ ሰነዶች ፤ ማስታወቂያዎች ፡ መቀበልና ፡ ጠብቆ ፡ ማስቀመጥ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፺፩ ። ስለ ፡ ኅላፊነት ።

የንግድ ፡ መዘግብቶች ፡ ኅላፊ ፡ የሆኑ ፡ ሠራተኞች ፡ ራሳቸው ፡ ወይም ፡ እነሱ ፡ የቀጠሩዋቸው ፡ ሠራተኞች ፡ በአደረጉት ፡ ጥፋት ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ኅላፊ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፺፪ ። የተመዘገበ ፡ ለመሆኑ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

ማንኛውም ፡ ሰው ፡ የተወሰነውን ፡ ገንዘብ ፡ ከፍሎ ፡ በየአገሩ ፡ ንግድ ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ በጠቅላይ ፡ መዝገብ ፡ የገባውን ፡ ቃል ፡ ግልባጭ ፡ ወይም ፡ ከመዝገቡ ፡ በአጭር ፡ የተውጣጣ ፡ ቃል ፡ እንዲሰጠው ፡ ወይም ፡ የሚጠይቀው ፡ ጉዳይ ፡ ያልተመዘገበ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አለመመዘገቡን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ እንዲሰጠው ፡ የአገሩ ፡ መዝገብ ፡ ሠራተኛ ፡ ወይም ፡ የጠቅላይ ፡ መዝገብ ፡ ሠራተኛ ፡ የሆነውን ፡ ባለሥልጣን ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ : ፺፫ ። በነጋዴው ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ መግባት ፡ ስለሚያስፈልጉ ፡ ነገሮች ።

ማንኛዎቹም ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ የተመዘገቡ ፡ ነጋዴዎች ፡ ሁሉ ፡ በሚሠሩባቸው ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ ሁሉ ፡ የተመዘገቡበትን ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛትና ፡ የመዝገብ ፡ ቍጥራቸውን ፡ መግለጽ ፡ አለባቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ስለሚገቡ ፡ ጉዳዮች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ : ፺፬ ። በመዝገብ ፡ ስለሚገቡ ።

ማንኛቸውም ፡ ዋና ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ወይም ፡ ማሟያ ፡ ሆነው ፡ የሚመዘገቡ ፡ ማንኛቸውም ፡ የተደረጉ ፡ መለዋወጦች ፡ ወይም ፡ የተሰረዙ ፡ ጉዳዮች ፡ ሁሉ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ መግባት ፡ አለባቸው ።

ቀ : ፺፭ ። በመዝገብ ፡ የማግባቱ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ።

- (፩) በመዝገብ ፡ ማግባት ፡ የሚቻለው ፡ የሚያስመዘግበው ፡ ሰው ፡ በጽሑፍ ፡ መግለጫውን ፡ ባቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።
- (፪) ከመዝገቡ ፡ ውስጥ ፡ የሚሰረዝ ፡ ነገር ፡ ሲኖር ፡ በቍጥር ፡ ፻፲፬ ፡ በተመለከተው ፡ ሥልጣን ፡ ሲታዘዝ ፡ ሊሰረዝ ፡ ይቻላል ።

ቀ : ፺፮ ። ስለ ፡ መግለጫው ፡ አሠራር ፡ (ፎርም) ።

- (፩) በቍጥር ፡ ፺፭ ፡ (፩) መሠረት ፡ የሚቀርበው ፡ መግለጫ ፡ በጽሑፍ ፡ ሆኖ ፡ በሦስት ፡ ግልባጮች ፡ ተሠርቶ ፡ አስመዘጋቢው ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ እንደራሴው ፡ ፈርሞበት ፡ የየአገሩ ፡ መዝገብ ፡ ሥራ ፡ ኅላፊ ፡ ለሆነው ፡ ሠራተኛ ፡ ይቀርባል ።
- (፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ አስፈላጊዎቹ ፡ ሰነዶች ፡ ሁሉ ፡ (ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ) ፡ ከማመልከቻው ፡ ጋር ፡ አባሪ ፡ ሆነው ፡ ይቀርባሉ ።
- (፫) በመዝገብ ፡ የሚገባው ፡ ነገር ፡ ማስመዘገብ ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነበት ፡ አንሥቶ ፡ በሁለት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መግለጫው ፡ መቅረብ ፡ አለበት ።

ቀ : ፺፯ ። የመግለጫውን ፡ ቃል ፡ ትክክለኛነት ፡ ስለ ፡ መቁጣጠር ።

(፩) ለመመዘገብ ፡ የሚያመለክተው ፡ ሰው ፡ የሚያቀርበውን ፡ የማመልከቻ ፡ ቃል ፡ ትክክለኛነት ፡ የመዝገቡ ፡ ሥራ ፡ ኅላፊ ፡ ሠራተኛ ፡ ማጣራት ፡ አለበት ፤ አንድ ፡

ሰውም ፡ በነጋዴነት ፡ ልመዝገብ ፡ ሲል ፡ በአመለከተ ፡ ጊዜ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ በተለይም ፡ የሚመዘገቡበትን ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ሕጉ ፡ የሚያዛቸውን ፡ ሁኔታዎች ፡ (ግዴታዎች) ፡ ሁሉ ፡ መፈጸምና ፡ አለመፈጸሙን ፡ አጥብቆ ፡ ማረጋገጥ ፡ ጎላፊ ፡ የሆነው ፡ ሠራተኛ ፡ ተግባር ፡ ነው ።

(፪) ሠራተኛው ፡ ማናቸውም ፡ በሕግ ፡ የታዘዙት ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ በመግለጫው ፡ ውስጥ ፡ መጻፋቸውን ፡ እንዲሁም ፡ የጽሑፍ ፡ ማስረጃዎችን ፡ ሁሉ ፡ በመግለጫው ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘውም ፡ ቃል ፡ ከነዚህ ፡ ማስረጃዎች ፡ ጋራ ፡ የሚሰማግ ፡ መሆኑን ፡ ማረጋገጥ ፡ አለበት ።

(፫) ጎላፊ ፡ የሆነው ፡ ሠራተኛ ፡ የሚያስፈልጉትን ፡ ተጨማሪ ፡ አስረጂ ፡ ጽሑፎች ፡ እንዲያቀርብ ፡ የጉደለውንም ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲሞላ ፡ ሊጠይቀው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፺፰ ። በሚቀርበው ፡ መግለጫ ፡ ላይ ፡ ስለሚፈጸመው ።

(፩) መግለጫው ፡ በትክክል ፡ የተሞላ ፡ ሆኖ ፡ ያገኘው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጎላፊ ፡ የሆነው ፡ ሠራተኛ ፡ መግለጫውን ፡ በመዘገብ ፡ አግብቶ ፡ መግለጫው ፡ የቀረበበትን ፡ ተመዝግቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተመዘገበበትን ፡ ቀንና ፡ የመዘገቡን ፡ ቍጥር ፡ ከጻፈበት ፡ በኋላ ፡ አንዱን ፡ ግልባጭ ፡ ለአመልካቹ ፡ ይሰጠዋል ።

(፪) አስመዝጋቢው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የንግዱ ፡ ማኅበር ፡ እንደ ፡ መሆናቸው ፡ መጠን ፡ እየታየ ፡ በሁለት ፡ የተለያዩ ፡ ቍጥሮች ፡ ይሠራል ።

(፫) ጎላፊ ፡ የሆነው ፡ ሠራተኛ ፡ የማመልከቻውን ፡ ግልባጭ ፡ አስቀርቶ ፡ በዶሴዩ ፡ ማስቀመጥ ፡ አለበት ።

(፬) ሦስተኛውን ፡ ግልባጭ ፡ ወደ ፡ ጠቅላይ ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ክፍል ፡ ያስተላልፋል ።

ቍ ፡ ፺፱ ። በሠራተኛውና ፡ ባመልካቹ ፡ መካከል ፡ ስለሚነሣ ፡ ክርክር ።

በአመልካቹና ፡ በመዝገቡ ፡ ጎላፊ ፡ ሠራተኛ ፡ መካከል ፡ የሚነሣውን ፡ ግንኛውንም ፡ ክርክር ፡ የንግድ ፡ ሚኒስትር ፡ ይወስነዋል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

በመዝገብ ፡ ስለ ፡ መግባት ።

ቍ ፡ ፺ ። በመዝገብ ፡ መግባት ፡ ያለባቸው ፡ ሰዎች ።

(፩) በኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ የሚሠራ ፡ ግንኛውም ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ወይም ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ በመዝገብ ፡ መግባት ፡ አለበት ።

(፪) የንኡስ ፡ ቍጥር ፡ (፩) ፡ ውሳኔ ፡ በተለይ ፡ በሚከተሉት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ይፈጸማል ።

(ሀ) በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቅጥር ፡ ፩ ፡ መሠረት ፡ ነጋዴ ፡ በሆነ ፡ በማንኛውም ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ወይም ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰው ፡ ላይ ፤

(ለ) በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቅጥር ፡ ፲ ፡ መሠረት ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ማኅበር ፡ በሆነ ፡ በማንኛውም ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ወይም ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ማኅበር ፡ ላይ ፤

(ሐ) በማንኛዎችም ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ በሚሠሩ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ድርጅቶችና ፡ በማንኛዎችም ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ መንግሥት ፡ የንግድ ፡ እንደ ራሴዎችና ፡ ወኪሎች ፡ ወይም ፡ የመንግሥት ፡ ማኅበሮች ፡ ወይም ፡ ድርጅቶች ፡ ላይ ።

(፫) በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ (፪) (ሐ) ለተጻፉት ፡ ድርጅቶች ፡ የሚፈጸም ፡ ልዩ ፡ ደንብ ፡ እንዲወጣ ፡ ይደረጋል ።

ቀ፡ ፻፩ ። በመዝገብ ፡ ለመግባት ፡ ማመልከቻ ፡ ማቅረብ ፡ ያለባቸው ፡ ሰዎች ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ በወኪሉ ፡ አማካይነት ፡ በነጋዴነት ፡ መዝግቡኝ ፡ ሲል ፡ ማመልከቻ ፡ ካላቀረበ ፡ በስተቀር ፡ በነጋዴነት ፡ ሊመዘገብ ፡ አይችልም ።

(፪) ነጋዴው ፡ ንግዱን ፡ በጀመረ ፡ በሁለት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ማመልከቻውን ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

(፫) ማመልከቻውን ፡ ወኪሉ ፡ በሚያቀርብበት ፡ ጊዜ ፡ ሲሆን ፡ የወኪልነቱ ፡ ሥልጣን ፡ ከማመልከቻው ፡ ጋራ ፡ አብሮ ፡ መያያዝ ፡ ይገባዋል ።

ቀ፡ ፻፪ ። ቀድሞ ፡ የተመዘገበውን ፡ ነጋዴ ፡ ስለ ፡ መሰረዝ ።

አንድ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ (መደበኛ ፡ ንብረት) ፡ የገዛ ፡ ወይም ፡ የተከራየ ፡ የቀድሞው ፡ ነጋዴ ፡ መዝገብ ፡ ከመዝገቡ ፡ እስከ ፡ ተሰረዘ ፡ ድረስ ፡ ገዥው ፡ ወይም ፡ ተከራዩ ፡ በመዝገብ ፡ ሊገባ ፡ አይችልም ።

ቅጥር ፡ ፻፫ ። ስለ ፡ መመዝገቢያ ፡ ስፍራ ።

(፩) የመመዝገቢያ ፡ ማመልከቻ ፡ የሚቀርበው ፡ ተመዝጋቢው ፡ ሰው ፡ የንግዱን ፡ ሥራ ፡ በሚሠራበት ፡ ስፍራ ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ካለው ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ነው። አመልካቹም ፡ ብዙ ፡ ንግዶች ፡ የሚነግድ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዋናው ፡ የንግዱ ፡ ቦታ ፡ በተቋቋመበት ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ማመልከቻውን ፡ ያቀርባል ።

(፪) የንግዱም ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ነጋዴው ፡ የንግዱ ፡ ዋና ፡ ቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ ወኪል ፡ ባለበት ፡ ስፍራ ፡ ዛለው ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ለተቋቋመው ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ማመልከቻውን ፡ ያቀርባል ።

ቀሌ ፡ ፻፬ ። በአጭር ፡ ስለሚደረግ ፡ መመዘገብ ።

(፩) ማንም ፡ ነጋዴ ፡ ቢሆን ፡ በዋናነት ፡ በብዙ ፡ የአገር ፡ ክፍል ፡ የንግድ ፡ መዘገብ ሰነድ ፡ ለመመዘገብ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ መዘገብ ፡ ውስጥ ፡ ከአንድ ፡ የበለጠ ፡ መዘገብ ፡ ቊጥር ፡ ሊሰጠው ፡ አይችልም ።

(፪) በዋናነት ፡ ከተመዘገበበት ፡ ቦታ ፡ በስተቀር ፡ በብዙ ፡ ስፍራዎች ፡ የሚነግድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ስፍራ ፡ የሚገኙ ፡ የቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ያሉት ፡ ነጋዴ ፡ መጀመሪያ ፡ የተመዘገበበት ፡ ዋናው ፡ መዘገብ ፡ እየተጠቀሰ ፡ በአጭር ፡ ቃል ፡ በየቦታዎቹ ፡ እንዲመዘገብለት ፡ ይጠይቃል ።

ቀሌ ፡ ፻፭ ። ነጋዴው ፡ መጀመሪያ ፡ በዋና ፡ መዘገብ ፡ ሲያስገባ ፡ ማጻፍ ፡ ስለሚገባው ፡ ነገር ።

አንድ ፡ ነጋዴ ፡ መጀመሪያ ፡ ዋና ፡ መዘገብ ፡ ለማስገባት ፡ ማመልከቻ ፡ ሲያቀርብ ፡ ከዚህ ፡ የሚከተሉትን ፡ መግለጽ ፡ አለበት ።

(ሀ) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስሙን ፤

(ለ) የተወለደበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፤

(ሐ) ዜግነቱን ፤

(መ) የግል ፡ አድራሻውን ፤

(ሠ) አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ እንዲሠራ ፡ የቤተ ፡ ዘመዱ ፡ ጉባኤ ፡ የፈቀደበትን ፡ የጽሑፍ ፡ ቀን ፤

(ረ) ያገባ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የተጋባበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፤ እንዲሁም ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ መኖርና ፡ አለመኖሩን ፤ የጋብቻ ፡ ውል ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ የተቀመጠበትን ፡ ቦታ ፡ ወይም ፡ ሰው ፡ ስም ፤

(ሰ) የንግዱን ፡ ዓላማ ፤

(ሸ) ንግዱን ፡ እርሱ ፡ ያቋቋመው ፡ ወይም ፡ የገዛው ፡ ወይም ፡ የተከራየው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማመልከት ፤ ከቀድሞ ፡ ነጋዴ ፡ የተከራየው ፡ ሲሆን ፡ የቀድሞውን ፡ ነጋዴ ፡ ስምና ፡ ለመመዘገቡ ፡ የሚያስፈልጉትን ፡ መረጃዎች ፤

(ቀ) የንግዱን ፡ ስም ፤

(በ) የሚነግድበት ፡ የተለየ ፡ የንግድ ፡ ማስታወቂያ ፡ ሰሌዳ ፤

(ተ) የንግዱ ፡ መደብር ፡ የሚገኝበትን ፡ አድራሻ ፤

(ቸ) ነጋዴው ፡ በተመዘገበበት ፡ ስፍራ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ቦታዎች ፡ የሚሠራቸው ፡ ሌሎች ፡ የንግድ ፡ መደብሮች ፤ ቅርንጫፎች ፡ ወይም ፡

- ውክልናዎች ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚገኙበትን ፡ አድራሻ ፤
- (ገ) የሥራ ፡ አስኪያጃዎች ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥልጣናቸውም ፤ ቅርንጫፍን ፡ በማስተዳደር ፡ ብቻ ፡ የተወሰነ ፡ መሆኑን ፤
- (ኘ) ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመነገድ ፡ የንግድ ፡ ፈቃድ ፡ የተሰጠበትን ፡ ቀን ።

ቍ ፡ ፻፮ ። የሚመዘገበው ፡ በአጭር ፡ ቃል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሊጻፍ ፡ የሚገባው ።

በአጭር ፡ ቃል ፡ ለመመዘገብ ፡ ማመልከቻ ፡ የሚያቀርብ ፡ ነጋዴ ፡ ከዚህ ፡ የሚከተሉትን ፡ መግለጽ ፡ ይገባዋል ።

- (ሀ) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስሙን ፤
- (ለ) ዜግነቱን ፤
- (ሐ) የግል ፡ አድራሻውን ፤
- (መ) የንግዱን ፡ መደብር ፤ የቅርንጫፉን ፡ ወይም ፡ የውክልናውን ፡ ስም ፤
- (ሠ) የንግዱ ፡ መደብር ፡ ቅርንጫፉ ፤ ወይም ፡ ውክልናው ፡ የሚገኝበትን ፡ አድራሻ ፤
- (ረ) የንግዱን ፡ ዓለማ ፤
- (ሰ) የሥራ ፡ አስኪያጁን ፡ ስምና ፡ ሥልጣኑም ፡ ቅርንጫፉን ፡ በማስተዳደር ፡ ብቻ ፡ የተወሰነ ፡ መሆኑን ፡ አለመሆኑን ፤
- (ሸ) እንዲነግድ ፡ ፈቃድ ፡ የተሰጠበትን ፡ ቀን ፤ ቢኖር ፡
- (ቀ) በዋናነት ፡ የተመዘገበበትን ፡ ቦታና ፡ የመዘገቡን ፡ ቍጥር ።

ቍ ፡ ፻፯ ። የንግድ ፡ ሥራ ፡ ማኅበሮች ።

ስለ ፡ ንግድ ፡ ሥራ ፡ ማኅበሮች ፡ መመዘገብ ፡ ጉዳይ ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ የሁለተኛው ፡ መጽሐፍ ፡ ተገቢ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ክፍል ፡ ፫ ።

የተመዘገበውን ፡ በመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ በተጨማሪ ፡ ስለሚደረግ ፡ የመመዘገብ ፡ ሥራ ።

ቍ ፡ ፻፰ ። የተመዘገበውን ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

- (፩) ማንኛውም ፡ የተመዘገበ ፡ ነጋዴ ፡ በመዘገብ ፡ ሲገባ ፡ የተጻፈውን ፡ የሚለውጥ፡አንድ ፡ ሁኔታ ፡ (ወይም ፡ አድራጎት) ፡ ከደረሰበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ሁለት ፡ ወር ፡ ከመዘገቡ ፡ የገባው ፡ ቃል ፡ እንዲለወጥለት ፡ ማመልከት ፡ ይገባዋል ።
- (፪) በንዑስ ፡ ቍጥር ፡ (፩) መሠረት ፡ የሚቀርበውን ፡ ማመልከቻ ፡ ማንኛውም ፡ ሕጋዊ ፡ አግባብ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ማመልከት ፡ ይችላል ።

(፫) በተለየም ፡ ሥራ ፡ አስኪያጁን ፡ ሲሸር ፡ የተመዘገበው ፡ እንዲለወጥ ፡ ማድረግ ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፻፱ ። ስለ ፡ ሰዎች ፡ በተጨማሪ ፡ ስለ ፡ ማስመዘገብ ።

(፩) ማንኛውም ፡ በንግድ ፡ መዘገብ ፡ የተመዘገበ ፡ ነጋዴ ፡ ሰው ፡ ከዚህ ፡ የሚከተሉት ፡ በተጨማሪ ፡ እንዲመዘገቡለት ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

(ሀ) ጋብቻውን ፡ ያገባበት ፡ ቦታና ፡ ቀን ፡ እንዲሁም ፡ ጋብቻው ፡ የተፈጸመበትን ፡ ስፍራ ፡ የተፈራረሙት ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ እንዳለ ፡ የተፈራረሙበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ የተቀመጠበትን ፡ ቦታ ፡ ወይም ፡ ሰው ፡ ስም ።

(ለ) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ወይም ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ጋብቻው ፡ እንዲፈረስ ፡ የወሰነውን ፡ ውሳኔ ፤

(ሐ) ፍርድ ፡ ቤት ፤ ነጋዴው ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ መሆኑን ፡ የወሰነበት ፤

(መ) ሚስት ፡ ወይም ፡ ባል ፡ ተቃውመው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ ንግዱ ፡ ሥራ ፡ ያቀረቡትን ፡ መቃወም ፤

(ሠ) በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቍጥር ፡ ፲፰ ፡ መሠረት ፡ መቃወሚያውን ፡ ማስቀረት ፡

(ረ) አዲስ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ መሾሙን ፤

(ሰ) አዲስ ፡ ቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ ውክልና ፡ መክፈቱን ፤ እንደዚህ ፡ ያለውም ፡ አዲስ ፡ ቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ ውክልና ፡ በተከፈተ ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ ቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ ውክልና ፡ ባለበት ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ በአጭር ፡ ቃል ፡ ለመመዘገብ ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ።

(፪) በንኑስ ፡ ቍጥር ፡ (፩) መሠረት ፡ የሚቀርበውን ፡ ማመልከቻ ፡ ማንኛውም ፡ ሕጋዊ ፡ አግባብ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ማመልከት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፻፲ ። ስለ ፡ ንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ በተጨማሪ ፡ ስለሚመዘገቡ ፡ ጉዳዮች ።

ስለ ፡ ንግድ ፡ ሥራ ፡ ማኅበሮችን ፡ በተጨማሪ ፡ መመዘገብ ፡ ጉዳይ ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ የሁለተኛው ፡ መጽሐፍ ፡ ተገቢ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፻፲፩ ። ስለ ፡ መክሠር ፡ የሚሰጥ ፡ ፍርድ ።

ስለ ፡ መክሠር ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ የሚፈረደውን ፡ ፍርድ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በአምስተኛው ፡ መጽሐፍ ፡ በተነገረው ፡ ተገቢ ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ በተጨማሪነት ፡ ማስመዘገብ ፡ ይገባል ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ከመዝገብ ፡ ስለ ፡ መሰረዝ ።

ቀኑ ፡ ፻፲፪ ። መነገድን ፡ መተው ።

ማንኛውም ፡ የተመዘገበ ፡ ነጋዴ ፡ የተመዘገበውን ፡ የንግድ ፡ ሥራውን ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ በተወ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ የንግዱን ፡ መደብር ፡ በአከራየ ፡ ጊዜ ፡ በሁለት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ከመዝገቡ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ማመልከቻ ፡ ማቅረብ ፡ ይገባዋል ።

ቀኑ ፡ ፻፲፫ ። የነጋዴው ፡ መሞት ።

- (፩) ነጋዴው ፡ በሞተ ፡ በሁለት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ የሚቹ ፡ ወራሾች ፡ መዝገቡ ፡ እንዲሰረዝላቸው ፡ ማመልከቻ ፡ ማቅረብ ፡ አለባቸው ።
- (፪) ወራሾቹም ፡ ሳይካፈሉ ፡ በጋራ ፡ ባለቤትነት ፡ ንግዱን ፡ የሚቀጥሉ ፡ ሲሆኑ ፡ አዲስ ፡ መዝገብ ፡ እንዲመዘገብላቸው ፡ ማመልከት ፡ አለባቸው ።
- (፫) የጋራ ፡ ባለቤትነቱ ፡ ሲቀርና ፡ ሲካፈሉ ፡ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ (፪) መሠረት ፡ የተመዘገበው ፡ እንዲሰረዝለትና ፡ ንግዱ ፡ የተላለፈለት ፡ ሰው ፡ አዲስ ፡ መዝገብ ፡ እንዲመዘገብለት ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።

ቀኑ ፡ ፻፲፬ ። መዝገቦችን ፡ በሥልጣን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ማሰረዝ ።

- (፩) ነጋዴው ፡ ሥራውን ፡ ያቆመ ፡ ወይም ፡ ነጋዴው ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ የተመዘገበውን ፡ ንግድ ፡ ለመነገድ ፡ ያልቻለ ፡ ለመሆኑ ፡ የተወሰነበት ፡ መሆኑን ፡ ባወቀ ፡ ጊዜ ፡ የንግድ ፡ ሚኒስትር ፡ በራሱ ፡ ሥልጣን ፡ ነጋዴው ፡ የተመዘገበበት ፡ እንዲሰረዝ ፡ ያዛል ።
- (፪) መዝገቡ ፡ እንዲሰረዝ ፡ የንግድ ፡ ሚኒስትሩ ፡ ያዘዘው ፡ ትእዛዝ ፡ ለባለጉዳዩ ፡ ነጋዴ ፡ እና ፡ የሚሰረዘውን ፡ መዝገብ ፡ ለሚሠራው ፡ ሠራተኛ ፡ እንዲደርሰው ፡ መደረግ ፡ አለበት ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ቅጣት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ወንጀል ፡ ቅጣት ።

ቀኑ ፡ ፻፲፭ ። ሳይመዘገቡ ፡ ስለ ፡ መቅረት ።

ማንም ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ሳይመዘገብ ፡ ወይም ፡ ሊመዘገብ ፡ የሚገባውን ፡ ሳይሰመዘግብ ፡ የቀረ ፡ ሰው ፡ አጥፊ ፡ ሆኖ ፡ ተከሶ ፡

በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በቀጥታ ፡ ፬፻፳፰ ፡ መሠረት ፡ ይቀጣል ።

ቀ፡ ፻፲፯ ። ሆነ ፡ ብሎ ፡ ትክክል ፡ ያልሆነ ፡ መግለጫ ፡ መስጠት ።

ማንኛውም ፡ ሰው ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ስለሚመዘገበው ፡ ጉዳይ ፡ ሐሰት ፡ የሆነ ፡ መግለጫ ፡ የሰጠ ፡ ሰው ፡ አጥፊ ፡ ሆኖ ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቀጥታ ፡ ፫፻፹፯ ፡ መሠረት ፡ ይቀጣል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ፍትሐ ፡ ብሔራዊ ፡ ማስገደጃ ፡ (ቅጣት) ።

ቀ፡ ፻፲፯ ። መዝገብ ፡ መግባት ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበት ፡ በስተቀር ፡ ማንኛውም ፡ በመዝገብ ፡ የገባ ሰው ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ነጋዴ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ።

(፪) ማንኛውም ፡ የተመዘገበ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ነጋዴ ፡ ላለመሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ አይፈቀድለትም ፤ ነጋዴነት ፡ የሚያስከትለውንም ፡ ጎላፊነት ፡ ሁሉ ፡ ይቀበላል ።

ቀ፡ ፻፲፰ ። በመዝገብ ፡ ሳይገቡ ፡ መቅረት ፡ ስለሚሰጠው ፡ ውጤት ።

(፩) ማንኛውም ፡ ነጋዴ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ መመዝገብ ፡ የሚገባ ፡ ሆኖ ፡ ሳይመዘገብ ፡ የቀረ ፤ እንደ ፡ ነጋዴ ፡ ተቁጥሮ ፡ ጎላፊ ፡ ይሆናል ፡ እንጂ ፤ ነጋዴ ፡ አይደለም። ብሎ ፡ ከሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጋራ ፡ ሊከራከር ፡ አይችልም ።

(፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የተሠሩት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ሁለተኛ ፡ መጽሐፍ ፡ ተገቢ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ላይ ፡ ይፈጸማሉ ።

ቀ፡ ፻፲፱ ። መዝገቦችን ፡ ሳያሰርዙ ፡ መቅረት ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

ማንኛውም ፡ የንግዱን ፡ መደብር ፡ የሚያስተላልፍ ፡ ወይም ፡ የሚያከራይ ፡ ሰው ፡ የተመዘገበበትን ፡ እስከ ፡ አሰረዘ ፡ ድረስ ፡ የተላለፈለት ፡ ወይም ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ ለሚደርስበት ፡ ዕዳ ፡ በመላው ፡ ሳይከፋፈል ፡ በአንድነት ፡ አላፊነት ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፻፳ ። በመዝገብ ፡ የገባ ፡ ቃል ፡ ስለሚሰጠው ፡ ውጤት ።

(፩) ማንኛውም ፡ በመዝገብ ፡ ቃሉን ፡ ያስመዘገበ ፡ ሰው ፡ የተመዘገበው ፡ ጉዳይ ፡ ይለወጥልኝ ፡ ሲል ፡ ማመልከቻ ፡ አቅርቦ ፡ ለመለወጫ ፡ ያቀረበውን ፡ ቃል ፡ ያስመዘገበ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ መዝገቡ ፡ ትክክል ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ አይፈቀድለትም ።

(፪) ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በንግዱ ፡ መዝገብ ፡ በትክክል ፡ የገባውን ፡

ጉዳይ ፡ አላወቅንም ፡ ነበር ፡ ብለው ፡ ማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ አይፈቀድላቸውም ።
ቀ፡ ፻፳፩ ። ነጋዴ ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፡ የሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡
መቃወሚያ ፡ ስላለመሆናቸው ።

- ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉት ፤ ነጋዴ ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፡ የሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፤
- (ሀ) የነጋዴው ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያለማድረስ ፤
  - (ለ) የነጋዴው ፡ ማግባት ፤
  - (ሐ) የነጋዴው ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፤
  - (መ) የነጋዴው ፡ መፋታት ፡ የተወሰነበትን ፤
  - (ሠ) ነጋዴው ፡ በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ መሆኑን ፡ የሚወስነው ፡ ፍርድ ፤
  - (ረ) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ቅጥር ፡ ፲፯ ፡ መሠረት ፡ የቀረበው ፡ መቃወሚያ ፤
  - (ሰ) የሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ሥልጣን ፡ የቅርንጫፉን ፡ ወይም ፡ የውክልናውን ፡ ሥራ ፡ ብቻ ፡ በማካሄድ ፡ የተወሰነ ፡ መሆኑ ፤
  - (ሸ) ሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ከሥራ ፡ መሰናበት ፤ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ከገባው ፡ ቃል ፡ ውስጥ ፡ የሌሉ ፡ ከሆነ ፡ ቅን ፡ ልቡና ፡ ያላቸውን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑ ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ፻፳፪ ። የንግድ ፡ ማኅበሮችን ፡ የሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ ስላለመሆናቸው ።

በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ከገባው ፡ ቃል ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮችን ፡ የሚመለከቱ ፡ የሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መብቶች ፡ መቃወሚያ ፡ ለመሆን ፡ የማይችሉት ፡ ጉዳዮች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በሁለተኛው ፡ መጽሐፍ ፡ ውስጥ ፡ ተነግረዋል ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

ፍጻሜ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ፡ ፻፳፫ ። ደንቦች ።

- የዚህን ፡ አንቀጽ ፡ አፈጻጸም ፡ የሚመራ ፡ በተለይም ፤
- (ሀ) በቅጥር ፡ ፻ ፡ ንኡስ ፡ ቀ፡ (፪) (ሐ) ለተገለጹት ፡ ለውጭ ፡ አገር ፡ የንግድ ፡ ድርጅቶች ፡ የሚሆን ፡ ልዩ ፡ ደንብ ፤
  - (ለ) ለየአገሩ ፡ መዝገቦችና ፡ ለጠቅላይ ፡ መዝገብ ፡ ሥራ ፡ አመራር ፤
  - (ሐ) ለመዝገብ ፡ ቅጥር ፡ አሰጣጥ ፡ የሚሆን ፡ ደንብ ፤
  - (መ) መቅረብ ፡ ስለሚገባቸው ፡ አስረጃ ፡ ጽሑፎች ፤

- (ሠ) ለማመልከቻ ፡ (ለዴክላራሲዮን) ፡ የሚሆን ፡ ፎርም ፤
- (ረ) ለመመዝገቢያ ፡ ስለሚከፈለው ፡ ገንዘብና ፡ የመዝገብ ፡ ግልባጭ ፡ ወይም ፡ ከመዝገብ ፡ በአጭር ፡ የተውጣጣ ፡ ቃል ፡ ለመቀበል ፡ ስለሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፤
- (ሰ) የንግድ ፡ አራሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ የሚታተምበትን ፡ አኳኋን ፤ በውስጡ ፡ ስለሚጻፍ ፡ ማስታወቂያና ፡ ለጋዜጣውም ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፤
- (ሸ) ለሌላም ፡ ደንብ ፡ ሊወጣለት ፡ ለሚያስፈልግ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፤ የንግድና ፡ የእንዳስትሪ ፡ ሚኒስቴር ፡ ደንቦች ፡ ያወጣል ።

አንቀጽ ፡ ፮ ።

ስለ ፡ ንግድ ፡ መደብር ፡ (መድበል) ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቍ ፡ ፲፳፬ ። ትርጓሜ ።

የንግድ ፡ መደብር ፡ (መድበል) ፡ የሚባለው ፡ አንድ ፡ ግዙፍነት ፡ የሌለው ፡ በዚህ ፡ የንግድ ፡ ሕግ ፡ በ፩ተኛው ፡ ቍ፡፡፡ ፡ ለተጠቀሱት ፡ የንግድ ፡ ሥራዎች ፡ ዐይነት ፡ ለሆነው ፡ ላንድ ፡ ሥራ ፡ ማካሄጃ ፡ የተዘጋጁ ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ሁሉ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፲፳፭ ። ነጋዴዎችና ፡ የንግድ ፡ መደብር ።

- (፩) ማናቸውም ፡ ነጋዴ ፡ አንድ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ሥራ ፡ ያካሂዳል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ማናቸውም ፡ ነጋዴ ፡ ለብዙ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ሥራዎችም ፡ አከናዎኝ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።
- (፫) ነጋዴውም ፡ ሥራውን ፡ ለሚያከናውነው ፡ ላንዱ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ባለቤት ፤ በአበሉ ፡ ተጠቃሚ ፡ ባለ ፡ አላባ ፡ ወይም ፡ ተከራይ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ። የንግድ ፡ መደብር ፡ ባለቤት ፡ (ባለሀብት) ፡ አከራይ ፡ ነጋዴ ፡ ነው ፡ ሊባል ፡ አይቻልም ፤ በንግዱ ፡ መደብር ፡ የሚነግድ ፡ ግን ፡ እንደ ፡ ነጋዴ ፡ የሚቈጠር ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፲፳፮ ። ስለ ፡ ዋናው ፡ መሥሪያ ፡ ቤትና ፡ የቅርንጫፍ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ።

(፩) አንድ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ባንድ ፡ በዋና ፡ የንግድ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የተወሰነ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

እንዲሁም ፡ ከዋናው ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ጋራ ፡ የተያያዙ ፡ የቅርንጫፍ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ወይም ፡ የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ሊኖረው ፡ ይችላል ።

(፪) የንግድ ፡ ቤቱ ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ቦታው ፡ አውራ ፡ በሆነው ፡ የንግድ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ነጋዴው ፡ የንግዱን ፡ ሥራ ፡ ከሚያከናውንበት ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ነው ።

(፫) አውራው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሳይሆን ፡ እንደ ፡ የቅርንጫፍ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የተሸጠ ፡ ወይም ፡ በኪራይ ፡ የተሰጠ ፡ እንደሆነ ፤ የንግድ ፡ መደብር ፡ መሸጥ ፡ ወይም ፡ ማክራየት ፡ ተብሎ ፡ ስለሚቆጠር ፡ የዚህ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ዋና ፡ መኖሪያው ፤ የቅርንጫፍ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ወይም ፡ የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሥራ ፡ በሚከናወንበት ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

የንግድ ፡ መደብር ፡ የተቋቋመባቸው ፡ ነገሮች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

በንግድ ፡ መደብር ፡ ውስጥ ፡ ስለሚገኙ ፡ ነገሮች ።

ቀ ፡ ፻፳፯ ። የነጋዴው ፡ ደንበኛ ፡ ገበያተኞችና ፡ ግዙፍነት ፡ የሌላቸው ፡ ነገሮች ።

(፩) በንግድ ፡ መደብር ፡ ደንበኛ ፡ የሆኑ ፡ ገበያተኞች ፡ ይገኙበታል ።

(፪) በንግድ ፡ መደብር ፡ ሌላም ፡ ግዙፍነት ፡ የሌላቸው ፡ ነገሮች ፡ ሊገኙበት ፡ ይቻላል ፡ በተለይም ፤

(ሀ) የንግድ ፡ ቤቱ ፡ ስም ፤

(ለ) የሚነገድበት ፡ የተለየ ፡ የንግድ ፡ የማስታወቂያ ፡ ስሌዳ ፤

(ሐ) የንግዱ ፡ ሥራ ፡ የሚከናወንባቸውን ፡ ቤቶች ፡ የማክራየት ፡ መብት ፤

(መ) የኢንዱስትሪ ፤ የድርሰት ፤ የኪነ ፡ ጥበብ ፤ መብቶች ፡ ባለሀብትነት ፡ ሊገኙበት ፡ ይቻላል ።

(ሠ) ይኸውም ፡ እነዚህ ፡ መብቶች ፡ የተሰጡት ፡ ለነጋዴው ፡ ሰው ፡ ሳይሆን ፡ ለንግድ ፡ መደብሩ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፻፳፰ ። ግዙፍነት ፡ ስላላቸው ፡ ነገሮች ።

በንግድ ፡ መደብር ፡ ውስጥ ፡ ግዙፍነት ፡ ያለው ፡ ነገር ፡ እንደ ፡ መሣሪያዎች ፤ የቤት ፡ ዕቃዎችና ፡ ሸቀጥ ፡ ይገኙበታል ።

ቀ ፡ ፻፳፱ ። የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብቶችና ፡ ዕዳዎች ።

(፩) በንግድ ፡ መደብር ፡ ውስጥ ፡ ከቤት ፡ ኪራይ ፡ ውል ፡ መብት ፡ በስተቀር ፡ የነጋዴው ፡ ከሰው ፡ ላይ ፡ የሚጠይቀው ፡ ገንዘብና ፡ ክራሱ ፡ ላይ ፡ የሚጠየቅበትም ፤

ዕዳ ፡ አይገባበትም ።

(፪) በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መጽሐፍ ፡ በተለይም ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በቀጥር ፡ ፪፻፳፻፹፯ ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ በቀጥር ፡ ፻፶፱ ፡ እንዲሁም ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቀጥር ፡ ፯፻፸፫ ፡ ስለ ፡ አሹራንስ ፡ የተነገሩት ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ውሳኔዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ደንበኛ ፡ ገበያተኛና ፡ ተገቢ ፡ ያልሆነ ፡ የንግድ ፡ ውድድር ።

ቍ ፡ ፻፴ ። ስለ ፡ ደንበኛ ፡ ገበያተኛ ፡ ትርጉም ።

ደንበኛ ፡ ገበያተኛ ፡ ማለት ፡ ከንግድ ፡ መደብር ፡ ሥራ ፡ አካሄድ ፡ የተፈጠረ ፡ ዋጋ ፡ ነው ፤ ይህም ፡ ዋጋ ፡ ከነጋዴው ፡ ዕቃ ፡ (ሸቀጥ) ፡ ወይም ፡ አገልግሎት ፡ ከሚፈልጉት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጋራ ፡ በሚደረገው ፡ ግንኙነት ፡ ሁሉ ፡ የተገኘ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፴፩ ። ደንበኛ ፡ ገበያተኛን ፡ ስለ ፡ መጠበቅ ።

በደንበኛ ፡ ገበያተኛ ፡ ላይ ፡ ተገቢ ፡ ያልሆነ ፡ መጥፎ ፡ የውድድር ፡ ሥራ ፡ እንዳይሠራ ፡ የማይገባ ፡ ውድድርን ፡ ለማስቀረት ፡ በሚቀርበው ፡ የክስ ፡ መብትና ፡ በተለይም ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ በቀጥር ፡ ፴ ፤ ፵ ፤ ፵፯ ፤ ፶፮ ፤ ፻፵፩ ፤ ፻፶፱ ፤ ፻፺፩ ፤ ፻፺፮ ፡ የውድድር ፡ ሥራ ፡ የተከለከለ ፡ በሚያደርጉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ወይም ፡ ስምምነቶች ፡ መሠረት ፡ ይጠበቃል ።

ቍ ፡ ፻፴፪ ። ተገቢ ፡ ያልሆነ ፡ የንግድ ፡ የውድድር ፡ ሥራ ።

በውድድር ፡ ሥራ ፡ ጥፋት ፡ አድርጎ ፡ በሚገኝ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ነጋዴው ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ ኅላፊነት ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በቀጥር ፡ ፪፻፶፯ ፡ መሠረት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲያገኝ ፡ ክስ ፡ ሊያቀርብበት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፻፴፫ ። የማይገባ ፡ የውድድር ፡ ሥራ ፡ ነው ፡ የሚያሰኘው ፡ ነገር ።

(፩) በንግድ ፡ ሥራ ፡ ከሐቀኝነት ፡ አደራረግ ፡ ውጭ ፡ የሚሠራው ፡ የውድድር ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ ጥፋት ፡ ሆኖ ፡ የሚቁጠር ፡ ነው ።

(፪) የማይገባ ፡ የውድድር ፡ ሥራዎች ፡ ተብለው ፡ የሚቁጠሩትም ፡ በተለይ ፡ የሚከተሉት ፡ ናቸው ።

(ሀ) አንድ ፡ ተወዳዳሪ ፡ የሆነው ፡ የንግድ ፡ ቤት ፡ በሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ በሚያወጣው ፡ ዕቃ ፡ ለማሳከር ፡ ሲባል ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ የሚሠሩት ፡ የውድድር ፡ ሥራዎች ፡ ሁሉ ፡ ናቸው ።

(ለ) አንድ ፡ ተወዳዳሪ ፡ የሆነው ፡ የንግድ ፡ ቤትን ፡ ለመጉዳት ፡ ሲባል ፡ በንግድ ፡ ሥራው ፡ ወይም ፡ በሚያወጣቸው ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ የሚነዙት ፡ ሐሰተኛ ፡ መግለጫዎች ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፻፴፱ ። የማይገባ ፡ የውድድር ፡ ሥራ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

- (፩) በማይገባ ፡ የውድድር ፡ ሥራ ፡ በማድረግ ፡ ክስ ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤
- (ሀ) በማይገባ ፡ የተወዳደረው ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ ያደርጋል ።
- (ለ) ይኸንንም ፡ የማይገባ ፡ የውድድር ፡ ሥራ ፡ ለማስወገድ ፡ አስፈላጊውን ፡ ሁሉ ፡ ያዝለታል ።
- (፪) በተለይም ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤
- (ሀ) በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መጽሐፍ ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ ጎላፊ ነት ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በቀጥር ፡ ፪ሺ፻፳ ፡ በታዘዘው ፡ መሠረት ፡ በማይገባ ፡ በተወዳደረው ፡ ኪሣራ ፡ የከሳሹን ፡ ንግድ ፡ ስም ፡ ለማጥፋት ፡ በሐሰት ፡ የተነዛውን ፡ ነገርና ፡ ወሬ ፡ ስሜት ፡ ለማጥፋት ፡ በማስታወቂያ ፡ እንዲገለጽ ፡ ያዝለታል ።
- (ለ) ወይም ፡ በዚያው ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቀጥር ፡ ፪ሺ፻፳፪ ፡ መሠረት ፡ በማይገባ ፡ የሚወዳደረው ፡ ይህን ፡ ሕጋዊ ፡ ያልሆነውን ፡ ድርጊት ፡ ሁሉ ፡ ያቆም ፡ ዘንድ ፡ ያዝለታል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ነጋዴ ፡ ስለሚነግድበት ፡ ስም ።

ቀ ፡ ፻፴፮ ። ትርጓሜ ።

- (፩) ነጋዴ ፡ የሚነግድበት ፡ ስም ፡ የሚባለው ፡ ነጋዴ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ የንግድ ፡ መደብሩን ፡ ጥቅም ፡ የሚያስገኝበት ፡ ስምና ፡ የንግድ ፡ መደብሩንም ፡ ዐይነት ፡ ለይቶ ፡ የሚያስረዳ ፡ ነው ።
- (፪) ስለ ፡ ንግድ ፡ ማገባዎች ፡ ስም ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ የሁለተኛው ፡ መጽሐፍ ፡ ተገቢ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፻፴፯ ። ስለ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ ወይም ፡ ፈጠራ ፡ ስም ።

ነጋዴው ፡ የሚነግድበትን ፡ ስም ፡ የቤተ ፡ ዘመድን ፡ ስም ፡ ከአባቱ ፡ ስም ፡ ጭምር ፡ ወይም ፡ ያለአባቱ ፡ ስም ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ፈጠራ ፡ ስም ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ፤ ነገር ፡ ግን ፡ መፈረም ፡ የሚችለው ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስሙ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፻፴፮ ። ስለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስሙ ፡ ከአባቱ ፡ ስም ፡ ጭምር ፡ ወይም ፡ ያለአባቱ ፡ ስም ፡ ለመነገድ ፡ አይከለከልም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ የዚህ ፡ ስም ፡ ወይም ፡ የአባት ፡ ስም ፡ አያያዝ ፡ በማሳከር ፡ የተነሣ ፡ የሌላውን ፡ ነጋዴ ፡ ጥቅም ፡ የሚጎዳ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሰዎች ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ የቀጥር ፡ ፵፭ ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

(፪) በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጉዳይ ፡ የማይገባ ፡ ውድድር ፡ ተደርጓል ፡ ተብሎ ፡ ክስ ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ዳኛው ፡ ያለአገባብ ፡ ተወዳዳሪው ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ ከመፍረዱም ፡ በላይ ፡ የመሳከር ፡ ጉዳይንም ፡ ለማስወገድ ፡ ያለአገባብ ፡ ተወዳዳሪውን ፡ በቤተ ፡ ዘመዱ ፡ ስም ፡ ላይ ፡ የእሱን ፡ ስም ፡ ከአባቱ ፡ ስም ፡ ጋራ ፡ አብሮ ፡ ያደርግ ፡ ዘንድ ፡ ሊያስገድደውም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፻፴፰ ፡ ፈጠራ ፡ የሆነ ፡ ስም ፡

(፩) ግናቸውም ፡ ሰው ፡ ንግዱን ፡ ባንድ ፡ ፈጠራ ፡ በሆነ ፡ ስም ፡ መሠረት ፡ ለማካሄድ ፡ ይችላል ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህም ፡ ስም ፡ በማሳከር ፡ የተነሣ ፡ የሌላውም ፡ ነጋዴ ፡ ጥቅም ፡ እንዳይነሳ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፪) በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጉዳይ ፡ የማይገባ ፡ ውድድር ፡ ተብሎ ፡ ክስ ፡ በቀበረ ፡ ጊዜ ፡ ዳኛው ፡ ያለአገባብ ፡ ተወዳዳሪው ፡ ለከሳሹ ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍለው ፡ ከመፍረዱም ፡ በላይ ፡ በዚህ ፡ በመረጠው ፡ የፈጠራ ፡ ስም ፡ ዳግም ፡ እንዳይሠራበት ፡ ያለአገባብ ፡ ተወዳዳሪውን ፡ ሊከለክለው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፻፴፱ ፡ የሚነግድበትን ፡ ስም ፡ ለሌላ ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፡

(፩) ነጋዴው ፡ የሚነግድበት ፡ ስም ፡ ለሌላ ፡ እንዲተላለፍ ፡ የሚሆነው ፡ የንግድ ፡ መደብሩ ፡ አዲስ ፡ የንግዱን ፡ ሥራ ፡ ለሚያካሂደው ፡ ሰው ፡ አብሮ ፡ በተላለፈለት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) ይህም ፡ አዲስ ፡ የንግዱን ፡ ሥራ ፡ የሚያካሂደው ፡ ሰው ፡ በተዛወረለት ፡ የንግድ ፡ ስም ፡ መሠረት ፡ ለመሥራት ፡ የሚችለው ፡ የገዛ ፡ ራሱን ፡ ስም ፡ «ተተኪው» ፡ ወይም ፡ «ተከራዩ» ፡ የሚል ፡ ጽሑፍ ፡ የማስከተል ፡ ግዴታ ፡ አለበት ፤ የንግድ ፡ ወረቀቶችን ፡ ለመፈረም ፡ ግን ፡ የሚችለው ፡ በራሱ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስሙ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ከፍል ፡ ፩ ።

የንግድ ፡ ማስታወቂያ ፡ ሰሌዳ ።

ቍ ፡ ፻፵ ፡ ትርጓሜ ።

(፩) የማስታወቂያ ፡ ሰሌዳው ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ በሚከናወንባቸው ፡ ስፍራዎች ፡ ላይ ፡ የሚውል ፡ ስም ፡ ምልክት ፡ የንግዱንም ፡ መደብ ፡ ዐይነት ፡ ለይቶ ፡ የሚያስረዳ ፡ ጽሑፍ ፡ ነው ።

(፪) ነጋዴው ፡ የማስታወቂያ ፡ ሰሌዳ ፡ የሚያደርገው ፡ በገዛ ፡ ፈቃዱ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፵፩ ፡ ስለ ፡ ንግድ ፡ ማስታወቂያ ፡ ሰሌዳ ፡ አመራረጥ ።

(፩) ነጋዴው ፡ በገዛ ፡ ፈቃዱ ፡ የወደደውን ፡ የማስታወቂያ ፡ ሰሌዳውን ፡ ለመምረጥ ፡ ይችላል ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ ነጋዴው ፡ ይህ ፡ የመረጠው ፡ የንግድ ፡ የማስታወቂያ ፡ ሰሌዳ ፡ ከርሱ ፡ እስቀድሞ ፡ ሌላ ፡ ነጋዴ ፡ ከመረጠው ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝ ፡ ይህም ፡ በመሳከር ፡ ምክ

ንግድ ፡ የዚያኑ ፡ ነጋዴ ፡ ጥቅም ፡ የሚጎዳ ፡ በመሆኑ ፡ በማይገባ ፡ የውድድር ፡ ሥራ ፡ ሠርተሃል ፡ ተብሎ ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ ክስ ፡ እንዲቀርብበት ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ኪራይ ፡ ውል ፡ መብት ።

ቍ ፡ ፻፵፪ ። የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ተፈጻሚ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

የንግድ ፡ መደብር ፡ የሚከናወንበት ፡ ቤት ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ መብት ፡ በዚህ ፡ ክፍል ፡ የተዘረዘሩት ፡ ቍጥሮች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ስለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ኪራይ ፡ ውሎች ፡ በተባለው ፡ አንቀጽ ፡ ቍጥሮች ፡ መሠረት ፡ የሚፈጸሙ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፻፵፫ ። የሚነገደው ፡ የንግድ ፡ ዐይነት ።

በቤቱ ፡ ኪራይ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ተከራዩ ፡ የሚሠራው ፡ የንግድ ፡ ዐይነት ፡ ተጠቅሶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ በነዚህ ፡ ቦታዎች ፡ ላይ ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ንግድ ፡ ሊያከናውንባቸው ፡ አይችልም ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ንግድ ፡ ቢሠራባቸው ፡ ግን ፡ ውሉን ፡ ፍርስ ፡ ያደርገዋል ።

ቍ ፡ ፻፵፬ ። አከራዩ ፡ የውድድር ፡ ሥራ ፡ እንዳያደርግ ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

(፩) ለንግድ ፡ አገልግሎት ፡ የሚውል ፡ ቦታ ፡ ባለቤት ፡ ቤቱን ፡ በውል ፡ ካከራየ ፡ ወዲህ ፡ ከቤቱ ፡ በሌላ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ ተከራዩ ፡ በሚያካሂደው ፡ የንግድ ፡ ዐይነት ፡ መሰል ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ አይፈቀድለትም ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ የተከለከለውን ፡ ቢተላለፍ ፡ ግን ፡ ኪሣራ ፡ ከፍሎ ፡ ሱቁም ፡ እንዲዘጋ ፡ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ፻፵፭ ። የኪራይን ፡ ውል ፡ ለሌላ ፡ ማስተላለፍን ፡ ወይም ፡ የተከራየውን ፡ ለሌላ ፡ ማከራየትን ፡ ስለሚከለክሉ ፡ የውል ፡ ቃሎች ።

(፩) በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ስለሚመለከቱት ፡ ውሎች ፡ በሚል ፡ አንቀጽ ፡ በቍጥር ፡ ፪፻፱፻፶፱ ፡ የተወሰነው ፡ ቢኖርም ፡ እንኳን ፡ ተከራዩ ፡ የንግድ ፡ መደብሩን ፡ ለገዛው ፡ ሰው ፡ የቤት ፡ ኪራይ ፡ ውሉን ፡ አያስተላልፍም ፡ ወይም ፡ የተከራይ ፡ ተከራይ ፡ አድርጎ ፡ አያከራይም ፡ ወይም ፡ የኪራይን ፡ ውል ፡ ለማስተላለፍ ፡ ወይም ፡ የተከራዩ ፡ ተከራይ ፡ አድርጎ ፡ ለማከራየት ፡ የባለቤቱን ፡ ፈቃድ ፡ ያስፈልጋል ፡ የሚሉ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ሁሉ ፡ ፍርስና ፡ ዋጋ ፡ የሌላ ፡ ችው ፡ ናቸው ።

(፪) እንደዚሁም፣ የተከራይን ፣ የኪሣራ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪ ፣ ሆኖ ፣ ለተሾመው ፣ ሰው ፣ (ሰንደክ) ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በቅጥር ፣ ሺ፰፻፪ ፣ መሠረት ፣ የታወቁለትን ፣ መብቶች ፣ የሚቀንሱ ፣ ወይም ፣ የሚሰርዙ ፣ የውል ፣ ቃሎች ፣ ሁሉ ፣ ፍርስ ፣ ናቸው ።

ቀ ፣ ፻፵፯ ። ስለ ፣ ቤት ፣ ኪራይ ፣ ውል ፣ ማፍረስ ።

(፫) የንግድ ፣ መደብር ፣ ለዕዳ ፣ ዋስትና ፣ መያዣ ፣ ተሰጥቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ቤቱን ፣ በውል ፣ አከራይ ፣ የንግድ ፣ መደብሩን ፣ መያዣ ፣ አድርገው ፣ ገንዘብ ፣ ላበደሩት ፣ ሰዎች ፣ ውሉን ፣ ለማፍረስ ፣ የሚከስ ፣ መሆኑን ፣ ወይም ፣ በስምምነት ፣ ውሉን ፣ ለማፍረስ ፣ አሳብ ፣ ያለው ፣ መሆኑን ፣ ወይም ፣ ውሉን ፣ ፍርስ ፣ በሚያደርገው ፣ በውሉ ፣ ቃል ፣ መሠረት ፣ ውሉ ፣ የፈረሰ ፣ መሆኑን ፣ ለይቶ ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ፣ ውሉም ፣ ለመፍረስ ፣ የሚችለው ፣ ማስታወቂያ ፣ ከተደረገ ፣ አንድ ፣ ወር ፣ በኋላ ፣ ነው ።

(፬) ይህ ፣ ማስታወቂያ ፣ ካልተደረገ ፣ በቀር ፣ የንግድ ፣ መደብሩን ፣ መያዣ ፣ አድርገው ፣ ገንዘብ ፣ ባበደሩት ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ የውሉ ፣ ማፍረስ ፣ መቃወሚያ ፣ አይሆንባቸውም ።

ቀ ፣ ፻፵፯ ። ስለ ፣ ተከራይ ፣ መክሠር ።

(፭) ተከራይ ፣ በከሠረ ፣ ጊዜ ፣ አለክርክር ፣ በሙሉ ፣ መብት ፣ ውሉ ፣ ፍርስ ፣ ይሆናል ፣ ተብሎ ፣ በኪራይ ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ የተጻፈ ፣ ቃል ፣ አይጻፍም ።

(፮) ተከራይ ፣ በከሠረ ፣ ጊዜ ፣ የተከራይ ፣ የኪሣራ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ መብቶች ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በ፳ተኛው ፣ መጽሐፍ ፣ በቅጥር ፣ ሺ፵ ፣ እና ፣ ሺ፰፻፪ ፣ ተወስነዋል ። የአከራይ ፣ መብቶችም ፣ በቅጥር ፣ ሺ፰ ፣ እና ፣ ሺ፰፻፩ ፣ ተወስነዋል ።

ክፍል ፣ ፮ ።

የኢንዱስትሪ ፣ የድርሰት ፣ የኪነ ፣ ጥበብ ፣ የባለቤትነት ፣ (ባለሀብትነት) ፣

መብቶች ፣ መጠበቂያ ።

ቀ ፣ ፻፵፰ ። የኢንዱስትሪ ፣ ባለቤትነት ፣ (ባለሀብትነት) ፣ መብቶች ፣ መጠበቂያ ።

(፩) የንግድ ፣ መደብር ፣ የኢንዱስትሪ ፣ ባለቤትነት ፣ መብቶች ፣ የተመዘገበ ፣ የመፈልሰም ፣ መብት ፣ የንግድ ፣ ምልክቶች ፣ ሥዕሎችና ፣ ሞዴሎች ፣ ሊኖረው ፣ ይችላል ።

(፪) የኢንዱስትሪ ፣ ባለቤትነት ፣ መብቶች ፣ በልዩ ፣ ሕጎች ፣ መሠረት ፣ ይተዳደራሉ ።

ቀ ፣ ፻፵፱ ። ስለ ፣ ጽሑፍ ፣ ድርሰትና ፣ ጥበባዊ ፣ የአርት ፣ ባለቤትነት ፣ መብቶች ።

(፫) የንግድ ፣ መደብር ፣ የድርሰት ፣ ወይም ፣ የኪነ ፣ ጥበብ ፣ አርት - ባለቤትነት ፣ መብቶች ፣ ሊኖረው ፣ ይችላል ።

(፪) የድርሰትና፡ የኪነ፡ ጥበብ ፡ ባለቤትነት ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መጽሐፍ ፡ ስለ ፡ ግዴታዎች ፡ በተባለው ፡ በመጀመሪያው ፡ አንቀጽ ፡ በቀጥር ፡ ሺ፯፻፵፯ ፡ እስከ ፡ ሺ፯፻፸፯ ፡ መሠረት ፡ ይተዳደራል ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

የንግድ ፡ መደብር ፡ (የንግድ ፡ መድበል ፡) ሽያጭ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቍ ፡ ፻፶ ። የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ተፈጻሚ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

በንግድ ፡ መደብር ፡ ሽያጭ ፡ ላይ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቀጥር ፡ ፪ሺ፪፻፳፯ ፡ እስከ ፡ ፪ሺ፫፻፳፯ ፡ የተመለከቱት ፡ በመሠረቱ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ። ይኸውም ፡ የዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ውሳኔዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆኖ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፶፩ ። የሽያጭ ፡ መግለጫ ።

(፩) በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ስለ ፡ ንግድ ፡ መደብር ፡ ሽያጭ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ በሚከተሉት ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(ሀ) በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ የሚደረገው ፡ ማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ሽያጭ ፡ ወይም ፡ ማስተላለፍ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ውል ፡ በማስመሰልም ፡ የሚደረገው ፡ ሽያጭ ፡ ወይም ፡ ማስተላለፍ ፤

(ለ) የጋራ ፡ ባለሀብቶቹ ፡ ባቀረቡት ፡ ጥያቄ ፡ የሚደረግ ፡ ሐራጅ ፡ ሽያጭ ፤

(ሐ) የጎደለውን ፡ ሞልቶና ፡ እኩል ፡ በኩል ፤ የሚደረግ ፡ ክፍያ ፤ እዲሁም ፡ ይኸው ፡ ሽያጭ ፤ ማስተላለፍ ፡ ወይም ፡ አከፋፈል ፡ የሚመለከተው ፡ የንግድ ፡ መደብርን ፡ ደንበኛ ፡ ገበያተኛው ፡ ወይም ፡ ከዋናው ፡ የንግድ ፡ ቤት ፡ ተለይቶ ፡ በቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ በወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤትም ፡ ሆነ ፤ ዋናው ፡ የንግድ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ደንበኛ ፡ ገበያተኛው ፡ ሳይተላለፍ ፡ የሚመለከቱ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) ከንግድ ፡ መደብር ፡ የተነጣጠሉ ፡ ነገሮች ፡ ሽያጭ ፤ ከደንበኛ ፡ ገበያተኛ ፡ ሽያጭ ፡ በስተቀር ፡ የሆኑት ፡ ነገሮች ፡ በስውር ፡ የንግድ ፡ መደብርን ፡ ወይም ፡ የደንበኛ ፡ ገበያተኛን ፡ መሸጥ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ እንዲፈጸም ፡ አይገደድም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ሽያጭ ፡ ጽሑፍ ፡ ሥርዐት ።

ቍ ፡ ፻፶፪ ። ሽያጭ ፡ በጽሑፍ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

የንግድ ፡ መደብር ፡ ሽያጭ ፡ በጽሑፍ ፡ ካልሆነ ፡ ፍርስ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፻፶፫ ። በሽያጭ ፡ ጽሑፍ ፡ ስለሚጠቀሱ ፡ ነገሮች ።

- በንግድ ፡ መደብር ፡ ሽያጭ ፡ ውስጥ ፡ መጠቀስ ፡ የሚገባው ፡—
- (፩) በመጨረሻ ፡ በሦስት ፡ የሒሳብ ፡ መዝጊያ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፤ ወይም ፡ ሻጭ ፡ ይኸንን ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ከመሠረተበት ፡ ወይም ፡ ከገዛበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ የዚህም ፡ መግዛት ፡ ወይም ፡ መመሥረት ፡ ከከሦስት ፡ የሒሳብ ፡ መዝጊያ ፡ ጊዜ ፡ የማያልፍ ፡ በሆነበት ፡ ጊዜ ፡ ያፈራቸውን ፡ ትርፎችና ፡ የንግድ ፡ ሒሳቦቹን ፡ ዝርዝር ፤
- (፪) የንግድ ፡ ቤቱ ፡ ሥራ ፡ የሚከናወንበት ፡ በኪራይ ፡ በሆነ ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የአከራየን ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፤ ውሉ ፡ የተጻፈበትና ፡ ወደ ፊት ፡ የሚያልቅበትን ፡ ጊዜ ፡ ልክ ፤
- (፫) የንግድ ፡ ቤቱ ፡ መደብር ፡ ስለ ፡ ዕዳ ፡ በመያዣነት ፡ የተመዘገበበትን ፡ ሁኔታዎች ፡ ነው ።

ቀ፡ ፻፶፬ ። ውሉን ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

- (፩) በቀ፡ጥር ፡ ፻፶፫ ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱት ፡ ነገሮች ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ በፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አስተያየት ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ መሆኑ ፡ ሲታወቅ ፡ ገዢው ፡ የሽያጭ ፡ ውል ፡ ፍርስ ፡ እንዲሆንለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) በቀ፡ ፻፶፮ ፡ መሠረት ፡ የተጠቀሱት ፡ ነገሮች ፡ ትክክል ፡ ሳይሆኑ ፡ በመቅረት ፡ በፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አስተያየትም ፡ እነዚህ ፡ ጥቅሶች ፡ ትክክል ፡ ባለመሆን ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ መሆኑ ፡ ሲታወቅ ፡ ገዢው ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ወይም ፡ ከዋጋው ፡ እንዲቀንስለት ፡ ለማስደረግ ፡ ይችላል ።
- (፫) በነዚህ ፡ በንኡስ ፡ ቀ፡ (፩) እና ፡ (፪) የተነገሩት ፡ ጉዳዮች ፡ ሽያጭ ፡ በተደረገበት ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ከሱ ፡ መቅረብ ፡ አለበት ።

ክፍል ፡ ፫ ።

የሻጭ ፡ ግዴታዎች ።

ቀ፡ ፻፶፭ ። የማስረከብ ፡ ግዴታ ።

- (፩) ሻጭ ፡ የንግድ ፡ መደብሩን ፡ ለገዢው ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ።
- (፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የንግድ ፡ መደብርን ፡ መሸጥ ፡ ከንግድ ፡ መደብር ፡ ጋራ ፡ የተያያዘውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ለገዢው ፡ ማስተላለፍን ፡ ይጨምራል ።
- (፫) ሻጭ ፡ በተለይም ፡ ደንበኛ ፡ ገበያተኛን ፡ ለገዢው ፡ ለማስተላለፍ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ ማስረጃዎችና ፡ ማስታወቂያዎች ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

(፩) የኢንዱስትሪን ፣ የድርሰትን ፣ ወይም፡ የኪነ ፣ ጥበብ፡ መብቶችን ፣ ማስተላለፍ፡ የሚፈጸመው ፡ በተለይ ፡ የሆኑ ፡ ሕጎች ፣ ወይም ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በሚያዘው ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ. ፣ ፻፶፮ ። ስለ ፡ ሒሳብ ፡ መዝገቦች ።

(፪) ሻጩና ፡ ገዢው ፡ ሽያጩ ፡ በሚፈጸምበት ፡ ቀን ፡ በሒሳብ ፡ መዝገቦች፡ ውስጥ፡ የተመለከቱትን ፡ ሒሳቦች ፡ አጠናቀው ፡ ዘግተውና ፡ ለነዚህ ፡ የሒሳብ ፡ መዝገቦች ፡ አንድ ፡ ዝርዝር ፡ ጽሑፍ ፡ ያዘጋጃሉ ።

(፫) ሻጩ ፡ የሒሳብ ፡ መዝገቦቹን ፣ ማስረጃዎቹን ፣ የተቀበላቸውን ፡ ደብዳቤዎች ፣ የላካቸውን ፡ ደብዳቤዎች፡ ግልባጭ፡ ያስቀራል ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም፡ ሻጩ፡ እነዚህ ፡ የሒሳብ ፡ መዝገቦች ፣ ማስረጃዎች ፣ የተጻፉባቸውን ፡ ደብዳቤዎች፣ እስከ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ጠብቆ፡ ማኖርና ፡ ገዢው ፡ በፈለገ ፡ ጊዜ ፡ እንዲያያቸው ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

ቀ. ፣ ፻፶፯ ። ስለ ፡ ንግድ ፡ የመጻፍ ፡ ደብዳቤዎች ።

ለተሸጠው፡ የንግድ፡ መደብር፡ ጉዳይ ፡ ከሽያጩ ፡ በኋላ ፡ ለሻጩ ፡ የሚደርሱትን ፡ ጽሑፎች ፡ ሁሉ ፡ ወዲያው ፡ ገዢው ፡ እንዲያወቃቸው ፡ ማድረግ ፡ ይገባዋል ።

ቀ. ፣ ፻፶፰ ። ሻጩ ፡ እንዳይወዳደር ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

(፬) ሻጩ ፡ ከሽያጩ ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ፭ ፡ ዓመት ፡ በተሸጠው ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ዐይነትና ፡ በተሸጠውም ፡ የንግድ ፡ ቤት ፡ አካባቢ ፡ ለገዢው ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርስ ፡ የውድድር ፡ ሥራ ፡ መሥራት ፡ አይገባውም ።

(፭) በሽያጩ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ሻጩ ፡ ንግድ ፡ ለመክፈት ፡ የሚከለክልበትን ፡ ቦታና ፡ የተከለከለውንም ፡ የንግድ ፡ ዐይነት ፡ ወስኖ ፡ ለማስፈር ፡ ይቻላል ፣ ነገር ፡ ግን ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የሚጻፍበት ፡ ከአምስት ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ መሆን ፡ አይገባውም ።

ቀ. ፣ ፻፶፱ ። ከገዥ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ገዥ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ መብት ።

ሻጩ፡ የመወዳደር፡ ሥራ፡ እንዳይሠራ፡ ያለበት ፡ ሕጋዊ ፡ ግዴታ ፡ በቀ. ፣ ፻፶፰ ፡ መሠረት ፡ የንግድ ፡ መደብ ፡ መብት ፡ በመሆኑ ፡ ይህም ፡ ለገዢውና ፡ ለወራሾቹ ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ የንግድ ፡ መደብሩን ፡ ከገዥ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ገዢዎች ፡ ለሆኑትም ፡ የሚጻፍ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፬ ።

የገዢው ፡ ግዴታዎች ።

ቀ ፡ ፻፳ ። የዋጋ ፡ መክፈል ፡ ግዴታ ።

ገዢው፡ በሽያጭ፡ ውል፡ በተስማሙበት ፡ መሠረት ፡ ዋጋውን ፡ መክፈል ፡ አለበት ። ስለ ፡ ዋጋው ፡ አከፋፈል ፡ የተስማሙበት ፡ ባይኖር ፡ ግን ፡ ዋጋውን ፡ በጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ ይከፍላል ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳን ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ በቀጥታ ፡ ፻፳፪ ፡ የተመለከተውን ፡ መጠበቅ ፡ ይገባል ።

ቀ ፡ ፻፳፩ ። ሽያጩን ፡ የማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

ገዢው፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ ባለው ፡ ቀጥታ ፡ ፻፳፬ ፡ እስከ ፡ ፻፳፮ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ሽያጩን ፡ በማስታወቂያ ፡ እንዲወጣ ፡ ማድረግ ፡ ይገባዋል ።

ቀ ፡ ፻፳፪ ። ስለ ፡ ዋጋው ፡ መታገድ ።

(፩) ከሽያጩ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ለመቃወሚያ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ መቃወሚያ ፡ ላይ ቀርብበት ፡ እስኪያልፍ ፡ ወይም ፡ የተነሣው ፡ መቃወም ፡ በስምንምት፡ወይም ፡ በፍርድ ፡ ስለ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ መብቶች ፡ እስኪወሰንና ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹም ፡ የተወሰነላቸውን ፡ እስቲቀበሉ ፡ ድረስ ፡ የሽያጩ ፡ ገንዘብ ፡ በገዢው ፡ እጅ ፡ ታግዶ ፡ ይቁያል ።

(፪) እስከዚህ ፡ ድረስ ፡ ማናቸውም ፡ የገንዘብ ፡ መክፈል ፡ ወይም ፡ ማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ተፈላጊ ፡ ገንዘብን ፡ መተው ፡ ከሻጩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ፈላጊዎች ፡ በሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑ ፡ አይችሉም ።

(፫) በሽያጩ፡ ውል፡ ውስጥ ፡ ገዢው ፡ የሽያጩን ፡ ገንዘብ ፡ ባንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ አደራ ፡ ያስቀምጣል ፡ ተብሎ ፡ ለመስማማትም ፡ ይቻላል ። ገዢው ፡ ይኸንን ፡ በመሰለ ፡ አደራረግ ፡ ከሻጩ ፡ ነጻ ፡ ቢሆንም ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ስምምነት ፡ ተከፍሎና ፡ ታግዶ ፡ ለተቀመጠው ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ ገዢው ፡ ከሻጩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ለሆኑት ፡ ግላፊነት ፡ የማይቀርለት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፻፳፫ ። የሻጩ ፡ ዋስትናዎች ።

ሻጩ ፡ ዋጋው ፡ በሙሉ ፡ እስኪከፈለው ፡ ድረስ ፡ ስለ ፡ ገንዘቡ ፡ አከፋፈል ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ በተመለከቱት ፡ ቀጥሮች ፡ ፻፸፫ ፡ እስከ ፡ ፻፸፯ ፡ በታዘዘው ፡ መሠረት ፡ በተሸጠው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ሕጋዊ ፡ የሆነ ፡ የመያዣ ፡ መብትና ፡ ውሉ ፡ ይፍረስልኝ ፡ ብሎ ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብት ፡ አለው ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ሽያጭን ፡ በማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ማስወጣትና ፡ ከሻጩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ።

ጠያቂዎች ፡ ያሏቸው ፡ መብቶች ።

ቀ፡ ፻፳፬ ። ሽያጩን ፡ በማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ማውጣት ።

(፩) ማናቸውም፡ የንግድ፡ መደብር ፡ ሽያጭ ፤ የንግዱ ፡ መደብር ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በሚገኝበት ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ በሚያት መው ፡ ጋዜጣ ፡ ውስጥና ፡ እንዲሁም ፡ በንግድ ፡ አራሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ ውስጥ ፡ በገዢው ፡ ትጋት ፡ ታትሞ ፡ እንዲታወቅ ፡ ማድረግ ፡ ይገባል ።

(፪) የተሸጠውም ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ስፍራ ፡ የቅርንጫፍ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ወይም ፡ የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በን አስ ፡ ቀ፡ (፩) መሠረት ፡ ማስታወቂያውም ፡ የሚደረገው ፡ እያንዳንዱ ፡ የቅርንጫፍ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ወይም ፡ የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ በሚኖሩ በት ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ ለማተም ፡ ሥልጣን ፡ ባለው ፡ ጋዜጣ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፻፳፮ ። በማስታወቂያው ፡ ስለሚጠቀሱ ፡ ነገሮች ።

በቀ፡ጥር ፡ ፻፳፬ ፡ መሠረት ፡ የሚወጡት ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ፍርስ ፡ እንዳይሆኑ ፤

(ሀ) የሻጭንና ፡ የገዢውን ፡ ስሞችና ፡ አድራሻዎች ፤

(ለ) የንግዱን ፡ መደብር ፡ ዐይነትና ፡ አድራሻ ፤

(ሐ) ከንግድ ፡ መደብሩ ፡ ጋራ ፡ የተሸጡ ፡ የቅርንጫፍ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ወይም ፡ የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ የሥራቸውን ፡ ዐይነትና ፡ አድራሻቸውን ፤

(መ) የሽያጩን ፡ ዐይነት ፡ ቀንና ፡ ዓመተ ፡ ምሕረቱን ፤

(ሠ) የሽያጩን ፡ ዋጋ ፤

(ረ) የንግድ ፡ መደብሩ ፡ ዋና ፡ መኖሪያው ፡ ባለበት ፡ ስፍራ ፡ መቃወሚያዎችን ፡ ለመቀበል ፡ የመረጠውን ፡ መኖሪያውን ፡ መጥቀስ ፡ ይገባቸዋል ።

ቀ፡ ፻፳፯ ። ለማስታወቂያው ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(፩) በቀ፡ ፻፳፬ ፡ መሠረት ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ ሽያጩ ፡ በተደረገበት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ማውጣት ፡ ይገባል ።

(፪) ዘግይተው ፡ የሚወጡትም ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ይጸናሉ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ መዘግየቱ ፡ ገዢውን ፡ በሻጩ ፡ ወይም ፡ ከሻጩ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በሆኑት ፡ ፊት ፡ ጎላፊነት ፡ ሊያደርስበት ፡ የሚችለው ፡ መዘግየቱ ፤ ለነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰባቸው ፡ መሆኑ ፡ በተረጋገጠ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፳፯ ። የመቃወም ማስታወቂያ ።

(፩) ከወጡት ፡ ማስታወቂያዎች፡ የመጨረሻው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከወጣበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ማናቸውም ፡ ከሻጩ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነ ፡ ሁሉ ፡ ተፈላጊውም ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፈል ፡ የመጠየቂያው ፡ ጊዜ ፡ ያልደረሰ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳን ፡ ለሻጩ ፡ ዋጋው ፡ እንዳይከፈለው ፡ ለማድረግ ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ማመልከቻና ፡ ይህንንም ፡ መቃወሚያ ፡ ለገዢው ፡ ለዚህ ፡ በመረጠው ፡ መኖሪያው ፡ እንዲደርሰው ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) የመቃወሚያውም፡ ማስታወቂያ፡ የተቃዋሚውን፡ ስም፤ የሚፈልገውን፡ ገንዘብ፡ ብዛትና ፡ ምክንያት ፡ በትክክል ፡ መግለጽ ፡ አለበት ።

(፫) በቍ፡ ፻፳፬ ፡ መሠረት፡ ማስታወቂያ፡ ሳይወጣ፡ በቀረ፡ ጊዜና፡ ወይም ፡ ማስታወቂያዎቹ፡ በቍ፡ ፻፳፮ ፡ የተዘረዘሩት፡ ያልገለጹ፡ እንደ፡ ሆነ፤ መቃወሚያ፡ ለማቅረቢያ ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ መጠበቅ ፡ ሳይሻ፡ መቃወሚያዎቹን፡ ለማቅረብ፡ ይቻላል ።

(፬) መቃወሚያው፡ እስኪወሰን፡ ድረስ፡ ዋጋው ፡ በገዢው ፡ እጅ ፡ ወይም ፡ አደራ ፡ አስቀማጭ፡ በሆነው፡ ሦስተኛ፡ ወገን፡ እጅ፡ ታግዶ ፡ እንዲቀመጥ ፡ የተደረገውን፡ ማጥፋት ፡ አይችልም ፤ እንዲሁም ፡ በቍ፡፳፫ ፡ ድንጋጌዎችም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፻፳፰ ። መቃወሚያዎችን ፡ ስለ ፡ ማንሳት ።

ሻጩ፡ መቃወሚያዎቹ፡ እንዲነሡ፡ ፍርድ፡ ቤትን፡ ለመጠየቅ፡ ይችላል ፤ ለመጠየቅም፡ የሚችለው፡ እነዚህ፡ መቃወሚያዎች፡ ሥርዐትን፡ ያልተከተሉ፡ ወይም፡ ቀኑ፡ የተላለፈባቸው፡ የሆኑ፡ ወይም፡ በበቂ ፡ ምክንያት ፡ ያልተደገፈ፡ በሆነ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፳፱ ። ስለ ፡ ዋጋው ፡ ማከፋፈል ።

(፩) የንግድ ፡ መደብር ፡ ዋጋ ፡ በንግድ፡ መደብሩ ፡ ላይ ፡ መያዣ ፡ ዋስትና ፡ ባላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በሆኑትና ፡ መቃወሚያ ፡ ያቀረቡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ፡ በሆኑት ፡ መካከል ፡ በስምምነት ፡ ወይም ፡ በፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ መሠረት ፡ እንዲከፋፈል ፡ ይደረጋል ።

(፪) ከዋጋው ፡ ትርፍ ፡ ገንዘብ ፡ ለሻጩ ፡ ይመለስለታል ።

ቍ ፡ ፻፺ ። ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በሐራጅ ፡ ዋጋ ፡ አብልጦ ፡ ስለ ፡ መስጠታቸው ።

(፩) በንግድ፡ መደብር፡ የመያዣ፡ ዋስትና፡ ያላቸው፡ ገንዘብ፡ ጠያቂዎች፡ የሆኑትና፤ መቃወሚያ፡ ያቀረቡት፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሆኑት ፤ (ቍ፡፳፫ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ፩ ፡) የንግድ ፡ መደብር ፡ ዋጋ ፡ ለሚፈልጉት፡ ገንዘብ ፡ አከፋፈል ፡ የማይበቃ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነዚህም ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ በሐራጅ ፡ ይሸጥ ፡ ዘንድ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱን ፡ መጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ፍርድ ፡ ቤቱም ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ በውሉ ፡ በተመለከተው ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡

አንድ ፡ ዐሥረኛው ፡ ተጨምሮበት ፡ በሐራጅ ፡ ይሸጥ ፡ ዘንድ ፡ ያዝዛል ።
 (፫) በሐራጅ ፡ አብልጦ ፡ የሚሰጥ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሆነ ፡ ገዥ ፡ ሳይቀርብ ፡
 የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የንግዱን ፡ መደብ ፡ ዋጋ ፡ አብልጦ ፡ ለሰጠው ፡ ገንዘብ ፡
 ጠያቂ ፡ በሐራጅ ፡ ይሸጣል ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

የንግዱን ፡ መደብር ፡ በዋስትና ፡ መያዣ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ፡ ፻፸፩ ። መያዣ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ፡ ችሎታ ።

- (፩) የንግድ ፡ መደብርን ፡ በዋስትና ፡ መያዣ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።
- (፪) የንግድ ፡ መደብርን ፡ በዋስትና ፡ መያዣ ፡ ማድረግ ፡ ከሕግ ፡ ወይም ፡ ከውል ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።
- (፫) በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ የሚደረገው ፡ ማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ከሕግ ፡ ወይም ፡ በውል ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፣ መመዝገብ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፻፸፪ ። ከሕግ ፡ የሆኑ ፡ የዋስትና ፡ መያዣዎች ።

- (፩) ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ አላቸው ።
- (ሀ) ዋጋው ፡ ያልተከፈለው ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ሻጭ ፡ የሆነ ፤
- (ለ) በነጋዴው ፡ መክሠር ፡ በወል ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፤
- (፪) በንኡስ ፡ ቀ፡ (፩) ፡ (ለ) የተመለከተው ፡ ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ላይ ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ የአምስተኛው ፡ መጽሐፍ ፡ ተገቢ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ሻጩ ፡ በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ ስላለው ፡ ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ።

ቀ፡ ፻፸፫ ። ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ።

- (፩) የንግድ ፡ መደብር ፡ ዋጋ ፡ ያልተከፈለው ፡ ሻጭ ፡ በተሸጠው ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ዋጋው ፡ አከፋፈል ፡ ወይም ፡ ከዋጋው ፡ ላይ ፡ ስለሚቀረው ፡ ገንዘብ ፡ አከፋፈል ፡ ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) በንኡስ፡ ቍ፡(፩) መሠረት፡ ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ለሻጩ ፡ የሚጸናው ፡ ሽያጩ ፡ በጽሑፍ ፡ ተደርጎ ፡ በተፈጸመበት ፡ ወራት ፡ ውስጥ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ዋስትናዎች ፡ በሚጸፉበት ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣነቱ ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ እንዲመዘገብ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፸፬ ። ውል ፡ እንዲፈርስ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ።

እንደዚህም፡ ዋጋው፡ ያልተከፈለው፡ ሻጭ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ። ሻጩም ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ ሊከራከር በት፡ የሚችለው፡ ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትናው ፡ መያዣ ፡ በሕግ ፡ በሚጸና ፡ አኳኋን ፡ ተመዝግቦና ፡ በመዝገቡም ፡ ውስጥ ፡ ውሉን ፡ የማፍረስ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ መሆኑ ፡ በተለይ ፡ ተጠብቆለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፸፭ ። ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣውን ፡ ስለ ፡ ማስመዝገብ ።

- (፩) የሻጩ ፡ ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ በተመዘገበ ፡ ጊዜ ፡ መጸፍ ፡ የሚገባውም ፤
- (ሀ) የሻጩና ፡ የገዢው ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፤
- (ለ) የሽያጩ ፡ አፈጻጸም ፡ ዐይነትና ፡ የተጻፈበት ፡ ቀንና ፡ ዓመተ ፡ ምሕረቱ ፡ የሽያጩ ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፤
- (ሐ) ከዋጋው ፡ የተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፤
- (መ) ቀሪው ፡ ገንዘብ ፡ የሚከፈልበት ፡ አኳኋንና ፡ የወለዱ ፡ ልክ ፤
- (ሠ) ዋጋው ፡ ሳይከፈል ፡ ቢቀር ፡ በቍ ፡ ፻፸፬ ፡ መሠረት ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ፡ የሚል ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ መሆኑን ፤
- (ረ) የንግድ ፡ መደብሩ ፡ የሥራው ፡ ዐይነትና ፡ አድራሻው ፤
- (ሰ) ስለ ፡ ዋስትና ፡ መያዣ ፡ የሆኑትን ፡ የመደብሩ ፡ ንብረቶች ፡ ዝርዝር ።
- (ቀ) ያለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከንግድ ፡ መደብሩ ፡ ጋራ ፡ በዋስትና ፡ መያዣ ፡ የሆኑትን ፡ የቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶችን ፡ አድራሻ ፡ ነው ።
- (፪) ከሕግ ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ የሚፈጸመው ፡ ከመደብሩ ፡ ንብረቶች ፡ ተጠቅሰው ፡ በተመዘገቡ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፸፮ ። ውል ፡ ማፍረስን ፡ ለመጠየቅ ፡ ስለሚቀርበው ፡ ክስ ።

(፩) የሽያጩ ፡ ዋጋ ፡ ሳይከፈል ፡ በመቅረቱ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ የሚጠይቅ፡ሻጭ፡ ከዋጋው ፡ የቀረው ፡ ገንዘብ ፡ ምን ፡ ያህልም ፡ ቢሆን ፡ ከሽያጩ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ካልተመለከቱት ፡ አዳዲስ ፡ ከተጨመሩት ፡ ንብረቶች ፡ በስተቀር ፡ ክስ ፡ በጀመረበት ፡ ጊዜ ፡ ያገኘውን ፡ የመደብሩን ፡ ንብረት ፡ መላውን ፡ መልስ ፡ መውሰድ ፡ አለበት ። (ቍ ፡ ፻፸፬) ።

(፪) በሻጨና ፡ በገዥ ፡ መካከል ፡ በሚደረገው ፡ ውሳኔ ፡ የተሸጡትን ፡ ንብረቶች ፡ ዋጋ ፡ ከፍ ፡ ወይም ፡ ዝቅ ፡ ማለት ፡ ግምት ፡ ውስጥ ፡ መግባት ፡ አለበት ።

ክፍል ፡ ፫ ።

በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ ስለሚደረገው ፡

የውል ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ።

ቀ፡ ፻፸፯ ። በውል ፡ የተደረገ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) ማናቸውም ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ችሎታ ፡ ያለውና ፡ የአንድ ፡ ንግድ ፡ መደብር ፡ ባለቤት ፡ (ባለሀብት ፡) የሆነ ፡ ሰው ፡ ንግዱን ፡ ራሱ ፡ ባያካሂደውም ፡ እንኳ ፡ የንግድ ፡ መደብሩን ፡ በውል ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ።

(፪) ይኸም ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ውል ፡ በጽሑፍ ፡ መደረግና ፡ ውሉም ፡ በተጻፈበት ፡ በአንድወር ፡ ውስጥ ፡ የንግድ ፡ መደብሮች ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ በሚመዘገቡበት ፡ መዝገብ ፡ መመዝገብ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፻፸፰ ። ስለ ፡ ማስመዝገብ ።

(፩) የውል ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ሲመዘገብ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ መጻፍ ፡ የሚገባው፤

(ሀ) የዋስትና ፡ መያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂና ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ የሰጠው ፡ ባለ ፡ ዕዳ ፤ ስምና ፡ አድራሻው ፤

(ለ) በውል ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ ዐይነትና ፡ የተጻፈበት ፡ ጊዜው ፤

(ሐ) በዋስትናው ፡ መያዣ ፡ መሠረት ፡ የተፈላገው ፡ ገንዘብ ፡ ልክና ፡ ያከፋፈሉም ፡ ሁኔታዎች ፤ የወለዱ ፡ ብዛት ፤

(መ) የንግዱ ፡ መደብር ፡ የሥራው ፡ ዐይነትና ፡ አድራሻው ፤

(ሠ) በዋስትና ፡ ስለ ፡ መያዣ ፡ የተሰጡት ፡ የመደብሩ ፡ ንብረቶች ፡ ዝርዝር ፤

(ረ) ያለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከንግዱ ፡ መደብር ፡ ጋራ ፡ በዋስትና ፡ መያዣ ፡ የሆኑት ፡ የቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ አድራሻ ፡ ነው ።

(፪) በውል ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ የሚጻፍው ፡ በተለይ ፡ ከመደብሩ ፡ ንብረቶች ፡ ተጠቅሶ ፡ በተመዘገቡት ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፬ ።

በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ የሚደረጉትን ፡

የዋስትና ፡ መያዣዎችን ፡ ስለ ፡ ማስመዝገብ ።

ቀ፡ ፻፸፱ ። የማስመዝገቢያው ፡ ቦታ ።

(፩) በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ የሚደረገውን ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ለማስመዝገብ ፡ መጠየቅ ፡ የሚገባው ፡ በያንዳንዱ ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ማስ

መዝገቢያ ፡ መዝገብ ፡ ሥራ ፡ እንዲያካሂድ ፡ የንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ የሾመውን ፡ ሠራተኛ ፡ ነው ።

(፪) የዋስትና ፡ መያዣው ፡ በንግድ ፡ መደብር ፡ ዋና ፡ መኖሪያው ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ መመዝገብ ፡ አለበት ።

(፫) ከጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ውጭ ፡ የሆኑ ፡ የቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቅርንጫፍ ፡ ወይም የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሥራ ፡ በሚካሄድበት ፡ ቦታ ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ የዋስትናው ፡ መያዣ ፡ መመዝገብ ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፻፹ ። የንግድ ፡ መደብሩን ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ ስፍራ ፡ ስለ ፡ ማዛወር ።

(፩) ባለዕዳ ፡ የሆነው ፡ የንግድ ፡ መደብሩን ፡ ለማዛወር ፡ ሲፈለግ ፡ የሚፈለግበትን ፡ ገንዘብ ፡ ወዲያውኑ ፡ እንዲከፍል ፡ ከመደረግ ፡ ይድን ፡ ዘንድ ፡ የንግድ ፡ መደብሩን ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ አድርገው ፡ ላስመዘገቡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ማስታወቅና ፡ ከማዛወሩም ፡ በፊት ፡ አንድ ፡ ወር ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።

(፪) በመደብሩ ፡ የዋስትና ፡ መያዣነት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑትም ፡ በቦታው ፡ መዛዋር ፡ የመደብሩ ፡ ዋጋ ፡ ይቀነሳል ፡ ብለው ፡ የሚገምቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቍ ፡ ፕር ፡ ፻፹፰ ፤ መሠረት ፡ የሚገባቸውን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

(፫) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ማዛወሩን ፡ የሚፈቅዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መደብሩ ፡ የሚዛወረው ፡ ከጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ውስጥ ፡ ሲሆን ፡ ይኸንኑ ፡ በማስመዝገቢያው ፡ መዝገብ ፡ እንዲስተካከል ፡ ጠይቀው ፡ ማስተካከል ፡ አለባቸው ፤ ነገር ፡ ግን ፡ መደብሩ ፡ ከጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ ቦታ ፡ የሚዛወር ፡ ከሆነ ፡ መደብሩ ፡ አዲስ ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ባደረገበት ፡ ቦታ ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ባለው ፡ መዝገብ ፡ አዲስ ፡ ማስመዝገብ ፡ አለባቸው ።

(፬) በማናቸውም ፡ ረገድ ፡ በኡንስ ፡ ቍ ፡ ፕር ፡ (፫) ፡ መሠረት ፡ በመዝገቡ ፡ የተደረገው ፡ ማስተካከል ፡ ወይም ፡ አዲስ ፡ እንዲመዘገብ ፡ የተደረገው ፡ ሁሉ ፡ በመጀመሪያ ፡ ከመተዘገቡበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ የጸና ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፻፹፩ ። ስለ ፡ ዋናውና ፡ ስለ ፡ ወለዱ ።

የመያዣው ፡ መመዝገብ ፡ ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ጋራ ፡ የሁለት ፡ ዓመትን ፡ የወለድ ፡ ዋስትና ፡ ያጸናል ።

ቍ ፡ ፻፹፪ ። መመዝገቡ ፡ ጸንቶ ፡ የሚቆይበት ፡ ጊዜ ።

የዋስትና ፡ መያዣነት ፡ ከተመዘገበበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ የጸና ፡ ይሆናል ። በዚህ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሳይታደስ ፡ ቢቀር ፡ ግን ፡ ወደፊት ፡ ጽናት ፡ ሊኖረው ፡ አይችልም ።

ቀኑ ፡ ፻፹፫ ። ስለ ፡ መሰረዝ ።

የተመዘገበው ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ጥቅም ፡ ባላቸው ፡ በባለጉዳዮቹ ፡ በተጻፈ ፡ ስምምነት ፡ ይሰረዛል ፡ ወይም ፡ በፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በተፈረደው ፡ መጨረሻ ፡ በሆነ ፡ ፍርድ ፡ መሠረት ፡ የሚሰረዝ ፡ ይሆናል ።

ቀኑ ፡ ፻፹፬ ። የመዝገቡን ፡ ግልባጭና ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

ማናቸውም ፡ ሰው ፡ የተወሰነውን ፡ ከፍሎ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ መዝገቦች ፡ ከሚይዙ ፡ የመንግሥት ፡ ሠራተኞች ፡ በዋስትና ፡ መያዣ ፡ የተመዘገበበትን ፡ በአጭር ፡ የተውጣጣውን ፡ ግልባጭ ፡ ወይም ፡ በመደብሩ ፡ ባለ ቤት ፡ ስም ፡ የተመዘገበ ፡ ነገር ፡ ያለመኖሩን ፡ የሚመሰክር ፡ አንድ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ጠይቆ ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ፻፹፭ ። ስለ ፡ ኅላፊነት ።

የንግድ ፡ መደብር ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ የሚመዘገብባቸውን ፡ መዝገቦች ፡ የሚይዙ ፡ የመንግሥት ፡ ሠራተኞች ፡ በመዝገባቸው ፡ ውስጥ ፡ በደንብ ፡ እንዲመዘገቡ ፤ የተጠየቁትን ፡ በመዘንጋት ፡ ለሚያደርጉት ፡ ስሕተትና ፡ እንዲሁም ፡ በቀጥታ ፡ ፻፹፬ ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ ዋስትና ፡ መያዣ ፡ በሚሰጡት ፡ ግልባጭ ፡ ወይም ፡ በምስክር ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ለዘነጉትና ፡ ላደረጉትም ፡ ስሕተት ፡ ሁሉ ፡ ራሳቸው ፡ ኅላፊዎች ፡ ናቸው ።

ቀኑ ፡ ፻፹፮ ። ደንቦች ፤

- (፩) ከዚህ ፡ በታች ፡ የተመለከቱት ፤
- (ሀ) ስለ ፡ ንግድ ፡ መደብር ፡ የዋስትና ፡ መያዣነት ፡ ለሚመዘገቡት ፡ መዝገቦች ፡ አያያዝና ፡ አፈጻጸም ፤
- (ለ) ስለ ፡ ማስመዝገቢያ ፡ ለማሰረዝ ፡ ወይም ፡ ሊከተሉት ፡ የሚገባ ፡ ሥርዐት ፤ በደንብ ፡ ይወሰናሉ ።
- (፪) ስለ ፡ ማስመዝገቢያ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፤ በአጭር ፡ ለተውጣጣውና ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቀኑ ፡ ፻፹፬ ፡ መሠረት ፡ ሲሰጡ ፡ የሚከፈልባቸው ፡ ዋጋ ፡ በሕግ ፡ ይወሰናል ።

ክፍል ።

የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በንግድ ፡ መደብሩ ፡ ላይ ፡ ያሏቸው ፡ መብቶች ።

ቀኑ ፡ ፻፹፯ ። ስለ ፡ ንግድ ፡ መደብር ፡ መሸጥና ፡ ማከራየት ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ውል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ባለዕዳው ፡ የንግዱን ፡ መደብር ፡ ለመሸጥ ፡ ወይም ፡ ለማከራየት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የንግዱን ፡ መደብር ፡ ቢሸጥ ፡ ወይም ፡ ቢያከራይ ፡ በዋስትና ፡ መያዣው ፡ መሠረት ፡ የሚፈለግበትን ፡ ገንዘብ ፡ በፍጥነት ፡ እንዲከፈል ፡ ያስደርገዋል ፡ የሚል ፡ ውል ፡ ለመዋዋል ፡ ይቻላል ። ይህም ፡ ውሉ ፡ በሚመዘገቡበት ፡ ጊዜ ፡ በመዝገቡ ፡ ውስጥ ፡ እንዲጠቀስ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፻፹፰ ። ስለ ፡ ዋስትናው ፡ መጉደል ።

ባለዕዳ ፡ የሆነው ፡ የንግዱን ፡ መደብር ፡ ዋጋ ፡ ቢያጉድል ፡ ወይም ፡ ለመጉደል ፡ የሚያሠጋው ፡ ቢሆን ፡ በተለይም ፡ የንግዱን ፡ መደብር ፡ ቦታ ፡ በመለወጥ ፡ ምክንያት ፤ የመደብሩ ፡ ሥራ ፡ የሚከናወንባቸው ፡ ቤቶች ፡ ኪራይ ፡ ባለመክፈሉ ፡ የሸቀጦቹ ፡ ብዛት ፡ እየተጓደለ ፡ በመሄዱ ፤ ገንዘብ ፡ ፈላጊው ፡ አዲስ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ። ይህም ፡ ባይሆን ፡ ከባለዕዳው ፡ ላይ ፡ የሚፈልገው ፡ ገንዘብ ፡ በፍጥነት ፡ እንዲከፈለው ፡ በፍርድ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀሌ ፡ ፻፹፱ ። ስለ ፡ ማስያዝ ፡ መብት ።

(፩) የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ የሚፈልገው ፡ ገንዘብ ፡ መክፈያው ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ ይኸንኑ ፡ ለማስከፈል ፡ ለባለዕዳው ፡ አስታውቆና ፡ ሳይከፈለውም ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ የንግዱን ፡ መደብር ፡ ለማስያዝና ፡ በሐራጅም ፡ እንዲሸጥ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ የሚፈልገው ፡ ገንዘብ ፡ ሳይከፈለው ፡ ቢቀር ፡ የሕጉን ፡ ሥርዐት ፡ ሳይከተል ፡ የንግዱን ፡ መደብር ፡ ለማሰያዝ ፡ ወይም ፡ ሊሸጠው ፡ ይችላል ፡ ተብሎ ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ለመዋዋል ፡ አይቻልም ።

ቀሌ ፡ ፻፺ ። ስለ ፡ መከታተል ፡ መብት ።

(፩) መያዣ ፡ የሆነው ፡ መደብር ፡ በማንም ፡ እጅ ፡ ቢተላለፍ ፡ መያዣነቱ ፡ የሚከተለው ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ መያዣው ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ተላልፎም ፡ ቢገኝ ፡ ለማስያዝ ፡ ይችላል ።

(፪) ይኸንንም ፡ የያዘው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በዋስትና ፡ መያዣነት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ለሆኑት ፡ የሚፈልጉትን ፡ ገንዘብ ፡ በሙሉ ፡ ካልከፈላቸው ፡ በስተቀር ፡ መያዣ ፡ የሆነ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ እንዳይያዝ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

ቀሌ ፡ ፻፺፩ ። የዋስትና ፡ መያዣ ፡ የአፈጻጸሙ ፡ ወሰን ።

(፩) በዋስትና ፡ መያዣነት ፡ መሠረት ፡ የንግዱ ፡ መደብር ፡ እንዲያዝ ፡ በታዘዘ ፡ ጊዜ ፡ በዚሁ ፡ ጊዜ ፡ የንግዱ ፡ መደብር ፡ በሚገኝበት ፡ ሁኔታ ፡ የንብረቶቹ ፡ ክፍሎች ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ ከፍተኛነት ፡ ያላቸው ፡ ቢሆንም ፡ መያዣው ፡ ይጸናበታል ።

(፪) በዋስትና መያዣነት፡ የሚያዙት፡ ነገሮች ፡ በተመዘገበ ፡ ጊዜ ፡ በተለይ ፡ የተጠቀሱት ፡ ንብረቶች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፻፺፪ ። የቀደምትነት ፡ መብት ።

(፫) ከንግዱ፡ መደብር ፡ ሽያጭ ፡ ላይ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ፈላጊዎች ፡ የቀዳሚነት ፡ መብቶች ፡ አሏቸው ።

(፬) የዋስትና፡ መያዣ፡ ባላቸው፡ ገንዘብ፡ ጠያቂዎች ፡ በሆኑት ፡ መካከል ፡ ተረኛ ነቱ ፡ በተመዘገቡበት ፡ ቀን ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ፡ የዋስትና ፡ መያዣነትን ፡ በአንድ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ያስመዘገቡት ፡ ግን ፡ ተወዳዳሪዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፭) ስለሆነም ፡ የሻጨ፡ በገዢው ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ከሕግ ፡ የሆነው ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፤ ከውል ፡ የሆነ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ከሆኑት ፡ ቅድሚያነት ፡ ያለው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፺፫ ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ ያለው ፡ ከከሠረው ፡ ባለዕዳ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎችን ፡ መቃወም ፡ ስለ ፡ መቻሉ ።

በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ የተመዘገበ ፡ የዋስትና ፡ መያዣነት ፡ ያላቸው ፤ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በአምስኛው ፡ መጽሐፍ ፡ በተመለከቱት ፡ ተገቢ ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት፡ ከከሠረው፡ ባለዕዳ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁትን ፡ መቃወሚያ ፡ ይሆናል።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

የንግድ ፡ መደብርን ፡ ስለ ፡ ማከራየት ።

ቍ ፡ ፻፺፬ ። የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ተፈጻሚ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የንግድ ፡ መደብርን ፡ ለማከራየት ፡ ይቻላል ።

(፪) የንግድ፡መደብር፡የኪራይ፡ውል፡በፍትሐ፡ብሔር፡ሕግ፡በቅጥር፡፪ሺ፰፻፺፯፡እስከ፡፪ሺ፱፻፸፬፡በተመለከተው፡መሠረት፡ይፈጸማል፤ ስለሆነም ፡ የዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ በቅጥር፡ ፻፺፮፡ እስከ፡ ፪፻፮፡ የተመለከቱት፡ የተጠበቁ፡ ሆነው፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፺፭ ። ውልን ፡ በግልጽ ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) የንግድ፡መደብር፡የኪራይ፡ውል፡ሦስተኛ፡ወገኖችን ፡ መቃወሚያ፡ይሆን፡ዘንድ፡በጽሕፈት፡መሆንና ፤ ከሁለቱ፡አንደኛው ፡ ወገን ፡ አመልክቶ ፡ የንግዱ ፡ መደብር ፡ መኖሪያ ፡ በሆነው ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ ለማተም ፡ ሥልጣን ፡ ባለው ፡ ጋዜጣ ፡ ውስጥና ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣም ፡ መታተም ፡ አለበት ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍ፡ (፩) መሠረት ፡ የሚወጡትም ፡ ማስታወቂያዎች ፤

(ሀ) የአከራዩንም ፡ የተከራዩንም ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፤

(ለ) የውሉን ፡ ዐይነትና ፡ የተጻፈበትም ፡ ቀን ፤

(ሐ) የመደብሩ ፡ ጉዳይና ፡ አድራሻ ፤

(መ) የኪራዩንም ፡ ውል ፡ ጊዜ ፡ ልክ ፤ ዘርዘር ፡ ማመልከት ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ፻፺፮ ። ስለ ፡ ንግድ ፡ መዝገብ ።

በኪራይ ፡ የተሰጠው ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ባለቤት ፡ (ባለሀብት) ፡ ከንግድ ፡ መዝገብ ፡ ስሙን ፡ ማሰረዝ ፡ አለበት ። ተከራዩም ፡ ስሙን ፡ ማስመዝገብ ፡ አለበት። ይህም ፡ የሚፈጸመው ፡ በዚሁ ፡ መጽሐፍ ፡ በአንቀጽ ፡ ፩ ፡ በተመለከቱት ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፻፺፯ ። ስለ ፡ ንግድ ፡ መደብር ፡ አከራይ ፡ ኅላፊነት ።

በቀ ፡ ፻፺፮ ፡ እና ፡ ፻፺፯ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ካልተፈጸመ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ባለቤት ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ስሙን ፡ እስኪያሰርዝ ፡ ድረስ ፡ እንዲሁም ፡ ተከራዩ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ስሙን ፡ እስኪያስመዘግብ ፡ ድረስና ፡ የኪራዩም ፡ ውል ፡ በጋዜጣ ፡ ታትሞ ፡ እስከወጣ ፡ ድረስ፤ ወይም ፡ በጋዜጣ ፡ ማስታወቂያ ፡ የማውጣት ፡ ጉዳይ ፡ በመጨረሻ ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ ተከራዩ ፡ በንግድ ፡ መደብር ፡ ሥራ ፡ ማከናወን ፡ በሚደርስበት ፡ ዕዳ ፡ ሁሉ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ባለቤት ፡ ከተከራዩ ፡ ጋራ ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ኅላፊነት ፡ ይኖርበታል ።

ቀ ፡ ፻፺፰ ። በንግድ ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ ተከራይ ፡ መሆኑን ፡ ስለ ፡ መጥቀስ ።

ተከራዩ ፡ ውሉ ፡ ወዲያውኑ ፡ ፍርስ ፡ እንዳይሆንበት ፡ በንግድ ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ ሁሉ ፡ ተከራይነቱን ፡ «ተከራይ» በሚል ፡ ቃል ፡ እያስከተለ ፡ መግለጽ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፻፺፱ ። ስለ ፡ ተከራዩ ፡ ግዴታዎች ።

ተከራዩ ፡ የተሰማግበትን ፡ ኪራይ ፡ በትክክል ፡ መክፈል ፤ የንግዱን ፡ መደብር ፡ እንደ ፡ መልካም ፡ ነጋዴ ፡ ሆኖ ፡ ጥቅም ፡ ማስገኘት ፤ ሥራውንም ፡ በትክክል ፡ በንግድ ፡ መደብር ፡ ዐይነት ፡ ማካሄድ ፡ አለበት ፤ ይህ ፡ ካልሆነ ፡ ግን ፡ ውሉ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፻፻ ። የዋስትና ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ ማስቀመጥ ።

(፩) በውሉ ፡ ከተወሰነው ፡ ኪራይ ፡ በላይ ፡ ተከራዩ ፡ ለአከራዩ ፡ ወይም ፡ ለሦስት ፡ ተኛ ፡ ወገኖች ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎቹን ፡ መፈጸሙን ፡ ለማረጋገጥ ፡ በዋስትና ፡ የተሰጠውን ፡ እንዲያሰይዝ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ስለ ፡ ዋስትና ፡ የተሰጠው ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፡ የኪራዩ ፡ ጊዜ ፡ ሲፈጸም ፡ እንዳለ ፡ ለተከራዩ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ይህም ፡ ተከራይ ፡ ለአከራይ ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ የፈጸመ ፡ ሲሆንና ፡ እንዲሁም ፡ በቀጥታ ፡ ፪፻፪ ፡ በ፫ተኛው ፡ ንኡስ ፡ ቀጥታ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ እንዲያዝ ፡ ያልተደረገ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፩ ። ተከራይ ፡ ሥራው ፡ የግል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

የኪራይ ፡ ውል ፡ የተከራየን ፡ ሰውነት ፡ በመገንዘብ ፡ የተደረገ ፡ በመሆኑ ፡ ባለቤቱ ፡ በጽሑፍ ፡ ካልፈቀደለት ፡ በስቀተር ፡ ተከራይ ፡ ውሉን ፡ አሳልፎ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ለመስጠት ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪፻፪ ። የኪራይ ፡ ውል ፡ ጊዜ ፡ መፈጸሙን ፡ በጋዜጣ ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) የኪራይ ፡ ውል ፡ ጊዜ ፡ መፈጸሙን ፡ በቀ፡ ፪፯፮ ፡ በንኡስ ፡ ቀ፡ (፩) መሠረት ፡ እንዲታተም ፡ ማድረግ ፡ ይገባል ።

(፪) በንኡስ ፡ ቀ፡ (፩) መሠረት ፡ በሚወጣውም ፡ ማስታወቂያ ፤

(ሀ) የአከራይና ፡ የተከራይ ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፤

(ለ) የንግዱ ፡ መደብር ፡ ዐይነትና ፡ አድራሻው ፤

(ሐ) የኪራይ ፡ ውል ፡ ጊዜ ፡ የሚፈጸምበትን ፡ ጊዜ ፤

(መ) ባስፈለገም ፡ ጊዜ ፡ በቀ፡ ፪፻ ፡ መሠረት ፡ በዋስትና ፡ የተቀመጠው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፤ መጻፍ ፡ አለበት ።

(፫) በቀጥታ ፡ ፪፻ ፡ መሠረት ፡ በዋስትና ፡ የተያዘው ፡ ገንዘብ ፡ ለተከራይ ፡ የሚመለስለት ፡ ከመጨረሻው ፡ የማስታወቂያ ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ካንድ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ነው፤ እንደዚህ ፡ ካልተደረገ ፡ ግን ፡ ባለቤቱ ፡ ለሦስተኛው ፡ ወገኖች ፡ አላፈ ፡ ይሆናል።

ቀ፡ ፪፻፫ ። ስለ ፡ ተከራይ ፡ ዕዳዎች ፡ አከፋፈል ፡ አስገዳጅነት ።

የኪራይ ፡ ውል ፡ ጊዜ ፡ መፈጸሙ ፤ ተከራይን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ለሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ያሉበትን ፡ ዕዳዎች ፡ በፍጥነት ፡ እንዲከፍላቸው ፡ ያስገድደዋል ።

ቀ፡ ፪፻፬ ። ስለ ፡ አከራይ ፡ የንግድ ፡ መወዳደር ፡ ሥራ ፡ ክልከላ ።

(፩) የንግድ ፡ መደብር፡ባለቤት፡ የሆነ ፤ የኪራይ ፡ ውል ፡ በሚጸናበት ፡ ጊዜውስጥ ፡ ተከራይን ፡ በንግድ ፡ ለወዳደረው ፡ አይችልም ፤ በተለይም ፡ ተከራይ ፡ የሚያካሂደውን ፡ የመሰለ ፡ ሥራ ፡ ሌላ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ በማቋቋም ፡ ወይም ፡ በመግዛት ፡ የመወዳደር ፡ ሥራ ፡ መሥራት ፡ አይቻለውም ።

(፪) በንኡስ ፡ ቀ፡ (፩) እንደተመለከተው ፡ ባለቤቱ ፡ ያለበትን ፡ ግዴታ ፡ አፍርሶ ፡ ቢገኝ ፡ ከሣራ ፡ እንዲከፍልና ፡ እንዲሁም ፡ ያቋቋመው ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ እንዲዘጋ ፡ ይደረጋል ።

ቀ፡ ፪፻፭ ። ስለ ፡ ተከራይ ፡ የንግድ ፡ መፎካከር ፡ ክልከላ ።

የኪራይ ፡ ውል ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ ተከራይ ፡ የንግዱ ፡ መደብር ፡ ባለቤት ፡ የሚ

ሠራውን ፡ ሥራ ፡ ዐይነት ፡ በመሥራት ፡ እንዳይወዳደር ፡ በውል ፡ ለመስማማት ፡ ይቻላል ።

(፪) እንደዚህ ፡ ያለውም ፡ ክልከላ ፡ ከአምስት ፡ ዓመት ፡ ለመብለጥ ፡ አይችልም ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

የማኅበረተኛነት ፡ ድርሻ ፡ መዋጮ ፡ አድርጎ ፡ አንድ ፡ የንግድ ፡

መደብርን ፡ ለማኅበር ፡ ስለ ፡ ማግባት ።

ቀ፡ ፪፻፮ ። የማኅበረተኛነት ፡ ድርሻ ፡ መዋጮን ፡ በግልጽ ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

ማናቸውም ፡ ስለ ፡ ማኅበርተኛነት ፡ ድርሻ ፡ መዋጮ ፡ ሆኖ ፡ ባንድ ፡ ገና ፡ ለሚቋቋም ፡ ማኅበር ፡ ወይም ፡ ቀድሞ ፡ ለነበረው ፡ ማኅበር ፡ የሚቀርብ ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ሁሉ ፡ በቀ፡ ፪፻፮ ፡ በንኡስ ፡ ቀ፡ ፩ ፡ እንደተመለከተው ፡ ታትሞ ፡ መታወቅ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪፻፮ ። በማስታወቂያዎቹ ፡ ውስጥ ፡ ስለሚጻፉ ፡ ነገሮች ።

በቀ፡ ፪፻፮ ፡ መሠረት ፡ በማስታወቂያዎቹ ፡ መጠቀስ ፡ የሚገባቸው ፡ ነገሮች ፡ የሚከተሉት ፡ ናቸው ።

- (፩) የማኅበረተኛነት ፡ ድርሻ ፡ መዋጮ ፡ አምጪ ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፤
- (፪) መዋጮ ፡ የሆነው ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ዐይነትና ፡ አድራሻ ፤
- (፫) መዋጮ ፡ የተደረገለት ፡ የማኅበሩ ፡ ስምና ፡ ዐይነቱ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፤
- (፬) የማቋቋሚያው ፡ ጽሑፍ ፡ የወጣበት ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፰ ። የማኅበረተኛነቱ ፡ ድርሻ ፡ መዋጮ ፡ የሆነውን ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

(፩) በቀ፡ ፪፻፮ ፡ መሠረት ፡ ከታተሙት ፡ ማስታወቂያዎች ፡ የመጨረሻው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከወጣበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በወሩ ፡ ውስጥ ፡ በማኅበረተኛነት ፡ መዋጮ ፡ ከሚሰጠው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑ ፡ ሁሉ ፡ ተጠያቂው ፡ ገንዘብ ፡ የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ያልደረሰም ፡ ቢሆን ፡ ለማኅበሩ ፡ በዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ መኖሪያ ፡ በጽሑፍ ፡ አስታውቆና ፡ የቀረበውን ፡ የማኅበረተኛነት ፡ መዋጮ ፡ እንዳይደረግ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

(፪) በማስታወቂያ ፡ ሳይወጣ ፡ ሲቀር ፡ ወይም ፡ ማስታወቂያው ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ መጠበቅ ፡ ሳያስፈልግ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ፪፻፱ ። ማኅበረተኞቹ ፡ ማድረግ ፡ ስለሚችሉት ።

(፩) ማንኛውም ፡ ማኅበረተኛ ፡ የሆነ ፡ በቀኑ ፡ ፪፻፱ ፡ መሠረት ፡ መቃወሚያው ፡ ከቀረበበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በአንድ ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ በመቋቋም ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ማኅበር ፡ ፍርስ ፡ እንዲሆን ፡ ወይም ፡ ቀድሞ ፡ ለነበረው ፡ ማኅበር ፡ በማኅበረተኝነት ፡ የቀረበለት ፡ የድርሻ ፡ መዋጮ ፡ ፍርስ ፡ እንዲሆን ፡ ፍርድ ፡ ቤቱን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) በንኡስ ፡ ቀጥር ፡ (፩) መሠረት ፡ ጥያቄ ፡ ከሌለ ፡ ግን ፡ ተቃዋሚዎቹ ፡ ስለሚጠይቁት ፡ ገንዘብ ፡ ማኅበሩ ፡ ከማኅበረተኝነት ፡ ድርሻ ፡ አምጪው ፡ ጋራ ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ጎላፊነት ፡ ይኖርበታል ።

ሁለተኛ ፡ መጽሐፍ ።

ስለ ፡ ንግድ ፡ ማኅበሮች ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀኑ ፡ ፪፻፲ ። የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ትርጓሜ ።

(፩) የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ማለት ፡ ማንኛውም ፡ በሽርክና ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ የሚቋቋም ፡ ማኅበር ፡ ነው ።

✳ (፪) ከእሽሙር ፡ ማኅበር ፡ በተቀር ፡ ማንኛውም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ እንዳለው ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቀኑ ፡ ፪፻፲፩ ። የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ውል ።

የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ውል ፡ ማለት ፡ ሁለት ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ መዋጮ ፡ አዋጥተው ፡ በአንድነትና ፡ በኅብረት ፡ የኤኮኖሚ ፡ ተግባር ፡ ያለው ፡ ሥራ ፡ ለመሥራትና ፡ ከሚገኘው ፡ ትርፍም ፡ ሆነ ፡ ከሚመጣው ፡ ዕዳ ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ የሚስማሙበት ፡ ውል ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ፪፻፲፪ ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ።

(፩) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ ስድስት ፡ ዐይነት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ አሉ ፤

ሩ (ሀ) ተራ ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፤

ሩ (ለ) የእሽሙር ፡ ማኅበር ፤

(ሐ) የኅብረት ፡ ሽርክና ፡ ማኅበር ፤

- (መ) ሁለት ፡ ዐይነት ፡ ጎላፊነት ፡ ያለበት ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፤
- (ሠ) የአክሲዮን ፡ ማኅበር ፤
- (ረ) ጎላፊነቱ ፡ የተወሰነ ፡ የግል ፡ ማኅበር ።
- (፪) በኅብረት ፡ ድርጅቶች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ የሚሆኑ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በሕግ ፡ ይወጣሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፲፫ ፡ ስለ ፡ ንግድ ፡ ማኅበሮች ።

- (፩) ከተራ ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ በተቀር ፡ ሌላው ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ሁሉ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ቍ፡፲፭ ፡ ንኡስ ፡ ቍ፡፲፭ ፡ (፩) መሠረት ፡ ዐይነተኛ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ድርጅት ፡ ይሆናል ።
- (፪) አንድ ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ማኅበር ፡ በተራ ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ዐይነት ፡ ሆኖ ፡ የተቋቋመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የማኅበሩ ፡ ዐይነት ፡ ያልተገለጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ሥራ ፡ ማኅበር ፡ እንደ ፡ ኅብረት ፡ ሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፪፻፲፬ ፡ ማኅበሩ ፡ የሚቋቋመው ፡ በጽሑፍ ፡ መሆን ፡ የሚገባው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ከእሽመር ፡ ማኅበር ፡ በተቀር ፡ የማንኛውም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ የሚቋቋም ፡ በት ፡ ውል ፡ በጽሑፍ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ አይጸናም ።

ቍ ፡ ፪፻፲፭ ፡ ፈራሽ ፡ ስለሚሆኑ ፡ ስምምነቶች ።

- (፩) ትርፉን ፡ ሁሉ ፡ ለአንደኛው ፡ ማኅበረተኛ ፡ ብቻ ፡ የሚሰጥ ፡ ስምምነት ፡ ፍርስ ፡ ነው ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ የአንዱን ፡ ወይም ፡ የብዙዎቹን ፡ ማኅበረተኞች ፡ በማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ከሚመጣው ፡ ኪሣራ ፡ እንዳይነካው ፡ የሚያደርግ ፡ ስምምነት ፡ ፍርስ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፲፮ ፡ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ እንደራሴነት ።

- (፩) ማኅበሩ ፡ ስለ ፡ እንደራሴነት ፡ በተወሰነው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ እንደራሴ ፡ ያደረጋቸው ፡ ሰዎች ፡ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ ሆነው ፡ ለሠሩት ፡ ሥራ ፡ ባለመብትና ፡ ባለዕዳ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ማኅበሩ ፡ በእንደራሴዎች ፡ አማካይነት ፡ መክሰስ ፡ ወይም ፡ መክሰስ ፡ ይችላል።
- (፫) ለንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ እንዲደርስ ፡ የተጻፈውን ፡ ማናቸውንም ፡ መጥሪያ ፡ ለማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ እንዲደርስ ፡ ማድረግ ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፪፻፲፯ ፡ ማኅበሩ ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በስምምነት ፡ የሚፈርስበት ፡ ምክንያት ።

ማንኛውም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ የሚፈርሰው ፡ ፤

- (፩) ማኅበሩ ፡ የተቋቋመበትን ፡ ጉዳይ ፡ በፈጸመ ፡ ወይም ፡ ለመፈጸም ፡ ባልቻለ ፡ ጊዜ፤

(፪) የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ጸንቶ ፡ የሚኖርበት ፡ ዘመን ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲፈርስ ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ ተስማምተው ፡ የወሰኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(፫) ማኅበረተኞቹ ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲቀጥል ፡ ካልተስማሙ ፡ በቀር ፡ ማኅበሩ ፡ የተቋቋመበት ፡ ዘመን ፡ ሲፈጸም ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፲፰ ። በፍርድ ፡ ቤት ፡ ውሳኔ ፡ የማኅበሩ ፡ መፍረስ ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ትክክለኞች ፡ ምክንያቶች ፡ ኖረውት ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ አንዱ ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲፈርስ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሊበይን ፡ ይችላል ።

(፪) በተለይም ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ አንዱ ፡ ተግባሩን ፡ (ግዴታዎቹን) ፡ ከመፈጸም ፡ በብዙ ፡ ያስታገብ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በአካል ፡ ጉድለት ፡ ወይም ፡ በማይድን ፡ ሕመም ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ በማንኛውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ የማኅበሩን ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ መካከል ፡ ብርቱ ፡ ጭቅጭቅና ፡ አለመስማማት ፡ የተፈጠረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለማኅበሩ ፡ መፍረስ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያቶች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪፻፲፱ ። በማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ መግለጽ ።

(፩) ከአሽሙር ፡ ማኅበር ፡ በተቀር ፡ ሌሎቹን ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁሉ ፡ ለሦስት ዓመታት ፡ ወገኖች ፡ እንዲታወቁ ፡ በማስታወቂያ ፡ መግለጽ ፡ ይገባል ።

(፪) እንደዚህ ፡ ያለውም ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚደረገው ፤

(ሀ) የሕግ ፡ ክፍል ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ ለማተም ፡ ሥልጣን ፡ ባለው ፡ ጋዜጣ ፡ ማስታወቂያ ፡ በማውጣት ፤

(ለ) በቀ፡ ፪፻፳፩ ፡ በታዘዘው ፡ መሠረት ፡ የጽሑፉን ፡ ሁለት ፡ ግልባጮች ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ኅላፊ ፡ ከሆነው ፡ ሠራተኛ ፡ ዘንድ ፡ በማስቀመጥ ፤

(ሐ) በንግድ ፡ መዝገብ ፡ በማስመዝገብ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፳፩ ። ማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ማውጣት ።

በቀ፡ጥር ፡ ፪፻፲፱ ፡ ንኡስ ፡ ቀ፡ ፪ ፡ (ሀ) መሠረት ፡ የሚደረገው ፡ ማስታወቂያ ፡ የማኅበሩ ፡ ዋናው ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ በተቋቋመበት ፡ ቦታ ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማተም ፡ በተቋቋመበት ፡ ጋዜጣ ፡ ታትሞ ፡ መውጣት ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪፻፳፩ ። ጽሑፎችን ፡ ለንግድ ፡ መዝገብ ፡ ሠራተኛ ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

(፩) በቀ፡ጥር ፡ ፪፻፲፱ ፡ ንኡስ ፡ ቀ፡ ፪ ፡ (ለ) መሠረት ፡ መኖር ፡ የሚገባው ፡ ጽሑፍ ፡ የማኅበሩ ፡ ዋናው ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ባለበት ፡ ስፍራ ፡ ከሚገኘው ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ኅላፊ ፡ ከሆነው ፡ ሠራተኛ ፡ ዘንድ ፡ መቀመጥ ፡ አለበት ።

(፪) ማኅበሩ ፡ የተቋቋመበትን ፡ ጽሑፍ ፡ ሁለት ፡ ግልባጮችና ፡ ማና

ቸውንም ፡ ተጨማሪ ፡ ጽሑፎች ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ኅላፊ ፡ ለሆነው ፡ ሠራተኛ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

(፫) የንግድ ፡ መዝገብን ፡ ለመጠበቅ ፡ የተሾመው ፡ ሠራተኛ ፡ ከቀረቡት ፡ ጽሑፎች ፡ አንደኛውን ፡ ያስቀርና ፡ ሁለተኛውን ፡ ግልባጭ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቊጥር ፡ ፯ ፡ ለተገለጸው ፡ ጠቅላይ ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ክፍል ፡ ያስተላልፏል ።

(፬) ማንኛውም ፡ ሰው ፡ የተወሰነውን ፡ ገንዘብ ፡ ከፍሎ ፡ ስለ ፡ አንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ በመዝገብ ፡ የገቡት ፡ ጽሑፎች ፡ ግልባጭ ፡ እንዲሰጠው ፡ ከጠቅላይ ፡ መዝገብ ፡ ክፍል ፡ ሠራተኛ ፡ ወይም ፡ ከየአገሩ ፡ ክፍል ፡ መዝገብ ፡ ሠራተኛ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ፪፻፳፪ ። በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ስለ ፡ መመዝገብ ።

(፩) በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ለመመዝገብ ፡ የሚቀርበው ፡ ማመልከቻ ፡ በቊጥር ፡ ፪፻፳፪ ፡ ከተገለጹት ፡ ጽሑፎች ፡ ጋራ ፡ አባሪ ፡ ሆኖ ፡ መሰጠት ፡ አለበት ።

(፪) የዚህ ፡ ሕግ ፡ ቊጥር ፡ ፯፮ ፡ እስከ ፡ ፯፱ ፡ የተጻፈው ፡ ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ነው ። የመዝገብ ፡ ሠራተኛው ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ የሚቋቋምባቸው ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታዎች ፡ ሁሉ ፡ መፈጸምና ፡ አለመፈጸማቸውን ፡ ይቈጣጠራል ።

ቊ ፡ ፪፻፳፫ ። መመዝገብ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

በመዝገብ ፡ ስለ ፡ መግባት ፡ የተደነገጉት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተጠናቀው ፡ እስኪፈጸሙና ፡ መመዝገቡም ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ቊጥር ፡ ፹፮ ፡ መሠረት ፡ ታትሞ ፡ እስኪወጣ ፡ ድረስ ፡ አንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ መኖሩም ፡ በሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ መሆኑም ፡ በሕግ ፡ አይታወቅለትም ።

ቊ ፡ ፪፻፳፬ ። ስለ ፡ ማሻሻል ።

(፩) ማኅበሩ ፡ የተቋቋመበት ፡ ጽሑፍ ፡ የተሻሻለ ፡ (የተለወጠ) ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተለወጠበትን ፡ ጽሑፍ ፡ የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ከሚይዝ ፡ ሠራተኛ ፡ ዘንድ ፡ ማስቀመጥ ፡ ይገባል ።

(፪) ታትሞ ፡ ስለ ፡ ወጣና ፡ ስለ ፡ ተመዘገበ ፡ ጉዳይ ፡ የተደረገ ፡ ማሻሻል ፡ ሁሉ ፡ እንደዚህ ፡ ታትሞ ፡ መውጣትና ፡ መዝገቡም ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ቊጥር ፡ ፻፰ ፡ መሠረት ፡ መታረም ፡ አለበት ።

ቊ ፡ ፪፻፳፭ ። ስለ ፡ ቅርንጫፎች ።

(፩) ዋናው ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ በተቋቋመበት ፡ ቦታ ፡ ባልሆነ ፡ በሌላ ፡ ስፍራ ፡ የተቋቋሙ ፡ ቅርንጫፎች ፡ ወይም ፡ የወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ያሉት ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በመዝገብ ፡ ስለ ፡ መግባት ፡ የተደነገገው ፡ ድንጋጌ ፡ ስለ ፡ እያንዳንዱ ፡ ቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ ወኪል ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በያለበት ፡ ስፍራ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

(፪) በንግድ ፡ መዝገብ ፡ የሚደረገው ፡ አመዘጋገብ ፡ በአጭር ፡ ቃል ፡ አመዘጋገብ ፡ ሁኔታ ፡ ሆኖ ፡ ዋናውን ፡ መዝገብ ፡ መጥቀስ ፡ አለበት ።

(፫) ባጭር ፡ ቃል ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ የሚመዘገበው ፡ በዋና ፡ ለመመዝገብ ፡ የሚያስፈልጉት ፡ ሐተታዎች ፡ ሁሉ ፡ እንዲኖሩበትና ፡ ቅርንጫፍ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የሚገኝበትን ፡ አድራሻና ፡ የማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፡ ስም ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪፻፳፯ ። ከመዝገብ ፡ ስለ ፡ መሰረዝ ።

አንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ በፈረሰና ፡ ሥራው ፡ በቆመ ፡ ጊዜ ፡ አጣሪዎቹ ፡ የንግዱ ፡ ማኅበር ፡ ከንግድ ፡ መዝገብ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ያመለክታሉ ፤ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ መሰረዝ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ኦሪጌል ፡ ጋዜጣ ፡ ታትሞ ፡ ከወጣ ፡ በኋላ ፡ በሕግ ፡ የተሰጠው ፡ መብቱ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

አንቀጽ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ተራ ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ፡ ፪፻፳፰ ። ትርጓሜ ።

የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ መንፈስ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ተራ ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በሌላ ፡ አንቀጽ ፡ የተወሰኑት ፡ የሌሎች ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ልዩ ፡ ጠባዮች ፡ የሌሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፳፰ ። ያልተከፋፈለ ፡ ባለቤትነት ።

(፩) አንድ ፡ ንብረት ፡ የብዙ ፡ ሰዎች ፡ ሆኖ ፡ ያለፈቃዳቸው ፡ በሆነ ፡ ምክንያት ፡ ያልተከፋፈለ ፡ ሲሆን ፤ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተደነገጉት ፡ ደንቦች ፡ አይጸኑበትም።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ ክፍያ ፡ ያላደረጉት ፡ ሰዎች ፡ ያልተከፈለውን ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ ንብረቶች ፡ ለማስተዳደር ፡ በመካከላቸው ፡ አንድ ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ሊያቋቁሙ ፡ ይችላሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ መዋጮ ።

ቀ፡ ፪፻፳፱ ። ዐይነትና ፡ ልክ ።

(፩) እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የጥራ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ንብረቶች ፡ ወይም ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ መዋጮ ፡ ማግባት ፡ አለበት ።

(፪) መዋጮዎቹንም ፡ ለማኅበሩ ፡ የመጨረሻ ፡ ሀብት ፡ እንዲሆኑ ፡ ወይም ፡ እንዲጠቀምባቸው ፡ አድርጎ ፡ ለማግባት ፡ ይቻላል ።

(፫) ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ መዋጮዎቹ ፡ በዐይነታቸውና ፡ ብዛታቸው ፡ እኩል ፡ እንዲሆኑና ፡ ለማኅበሩ ፡ ዓላማ ፡ የሚሰማሙ ፡ እንዲሆኑ ፡ ያስፈልጋል ።

ቀ፡ ፪፻፴ ። ዋስትና ።

(፩) መዋጮ ፡ የተሰጠው ፡ ንብረት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማኅበረተኛው ፡ ያለበት ፡ ዋስትና ፡ ስለ ፡ ሻጭ ፡ ግዴታ ፡ በተወሰኑት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይመራል ።

(፪) መዋጮ ፡ የተሰጠው ፡ ንብረት፡እንዲጠቀምበት ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማኅበረተኛው ፡ ያለበት ፡ ዋስትና ፡ ስለ ፡ አከራይ ፡ ግዴታ ፡ በተወሰኑት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይመራል ።

(፫) መዋጮ ፡ የተሰጠው፡ የገንዘብ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ማኅበረተኛው ፡ አላፊ ፡ የሚሆነው ፡ ለገንዘቡ ፡ መብት ፡ መኖር ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ባለዕዳው ፡ የዕዳውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ ችሎታ ፡ ለመኖሩ ፡ አይደለም ።

ቀ፡ ፪፻፴፩ ። ለመድረስ ፡ የሚችል ፡ አደጋ ።

(፩) ለማኅበሩ ፡ የተሰጠው ፡ መዋጮ ፡ ንብረት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለመድረስ ፡ የሚችሉት ፡ አደጋዎች ፡ ስለ ፡ ሻጭ ፡ በተወሰኑት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ለማኅበሩ ፡ ይተላለፋሉ ።

(፪) መዋጮ ፡ የተሰጠው ፡ ንብረት ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲጠቀምበት ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመድረስ ፡ የሚችሉት ፡ አደጋዎች ፡ የሚደርሰው ፡ ከሣራ ፡ የማኅበረተኛው ፡ ዕድል ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፴፪ ። ወለድ ።

ለማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ አገባለሁ ፡ ያለ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ይህን ፡ ገንዘብ ፡ መክፈል ፡ ከሚገባው ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ገንዘቡ ፡ ለሚሰጠው ፡ ወለድ ፡ ባለዕዳ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

የማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ አካሄድ ።

ቀ፡ ፪፻፴፫ ። ውሉን ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ።

(፩) የማኅበሩን ፡ ውል ፡ ለመለዋወጥ ፡ የሚቻለው ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ በሙሉ ፡ የተሰማሙበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ ከውሉ ፡ ውስጥ ፡ አንዳንድ ፡ በግልጽ ፡ የተለዩ ፡ የውል ፡ ቃሎችን ፡ በማገበረተኞች ፡ በድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ለመለወጥ ፡ ይቻላል ፡ ተብሎ ፡ ለመዋዋል ፡ ይፈቀዳል ።

ቀሌ ፡ ፪፻፴፬ ። የድምፅ ፡ ብልጫ ።

(፩) ሕጉ ፡ ወይም ፡ ውሉ ፡ አንድ ፡ ውሳኔ ፡ የሚደረገው ፡ በማገበረተኞች ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ እንዲሆን ፡ የሚያዝ ፡ ሲሆን ፡ ይህ ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ የሚቈጠረው ፡ በነፍስ ፡ ወክፍ ፡ ነው ።

(፪) የድምፅ ፡ ብልጫው ፡ የሚታሰበው ፡ ማገበረተኞች ፡ እያንዳንዱ ፡ ባገቡት ፡ መዋጮ ፡ መጠን ፡ ነው ፡ ብለው ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላሉ ።

ቀሌ ፡ ፪፻፴፭ ። ልዩ ፡ ተግባሮች ።

ጠቅላላ ፡ ወኪል ፡ ለመሾም ፡ ወይም ፡ በማገበሩ ፡ ከተለመደው ፡ ሥራ ፡ ውጭ ፡ ሌላ ፡ ተግባር ፡ ለመፈጸም ፡ ማገበረተኞች ፡ በሙሉ ፡ እንዲስማሙበት ፡ ያስፈልጋል ።

ቀሌ ፡ ፪፻፴፮ ። ሥራ ፡ አስኪያጆችን ፡ ስለ ፡ መሾም ።

ውሉ ፡ ወይም ፡ የማገበሩ ፡ ውሳኔ ፡ ከማገበረተኞቹ ፡ ለአንዱ ፡ ወይም ፡ ለብዙዎች ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ የማስተዳደርን ፡ መብት ፡ ካልሰጠ ፡ በቀር ፡ ማገበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ ይኖራቸዋል ።

ቀሌ ፡ ፪፻፴፯ ። ከአንድ ፡ በላይ ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ።

(፩) ብዙ ፡ ሰዎች ፡ የያንዳንዳቸው ፡ ሥልጣን ፡ ሳይወሰን ፡ ወይም ፡ አንዱ ፡ ስለሌሎቹ ፡ መሥራት ፡ አይቻልም ፡ ሳይባል ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ እንዲሆኑ ፡ ተሾመው ፡ አንድ ፡ ሆነ ፤ በየበኩላቸው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ሁሉ ፡ ሊፈጽሙ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ ሥራው ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ ሌሎቹ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ እያንዳንዱ ፡ ሥራውን ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

(፫) በዚህም ፡ መቃወም ፤ የተነሣው ፡ ክርክር ፡ በማገበረተኞቹ ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ይቋረጣል ።

ቀሌ ፡ ፪፻፴፰ ። በአንድነት ፡ የሆነ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅነት ።

(፩) የማገበሩን ፡ ሥራ ፡ ማካሄድ ፡ ብዙዎች ፡ ሰዎች ፡ አንድ ፡ ላይ ፡ ሆነው ፡ እንዲያስኬዱ ፡ የተሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሳኔ ፡ ሲደረግ ፡ በነዚህ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ሙሉ ፡ ስምምነት ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፪) ከመካከላቸው ፡ አንዱ ፡ ብቻ ፡ ሆኖ ፡ ለመሥራት ፡ የሚፈቀድለት ፡ ጉዳይ ፡ አስቸኳይ ፡ የሆነና ፡ ለጊዜው ፡ ሌሎቹ ፡ ሊረዱት ፡ የማይችሉ ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቀኡ ፡ ፪፻፴፱ ። በማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ የተሾመ ፡ የሥራ ፡ አስኪያጅ ።

በውሉ፡ውስጥ፡በሚገኝ፡ልዩ፡ ቃል፤ የማኅበሩን፡ ሥራ፡ እንዲያካሂድ፡ የተሾመ ፡
ማኅበረተኛ፡ የማታለል፡ ሥራ፡ ካልሠራ፡ በቀር፤ ሌሎቹ፡ ማኅበረተኞች፡ ቢቃወ
ሙም፡ ማንኛዎቹንም፡ የሥራ፡ አስኪያጅነት፡ ሥራዎችን፡ ለመፈጸም፡ ይችላል ።

ቀኡ ፡ ፪፻፵ ። በማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ የተሾመውን ፡ ሥራ ፡ አስኪ
ያጅ ፡ ስለ ፡ መሻር ።

(፩) የማኅበሩ፡ ሥራ፡ አስኪያጅ፡ ለመሆን፡ በቀኡ፡ ፪፻፴፱፡ መሠረት፡ ላንድ፡ ማኅበረ
ተኛ ፡ የተሰጠውን ፡ ሥልጣን ፡ ያለበቂ ፡ ምክንያት ፡ ሌሎች ፡ ማኅበረተኞች ፡
ሊሸሩ ፡ ወይም ፡ ሊቀንሱ ፡ አይችሉም ።

(፪) በቂ ፡ ምክንያት ፡ ሲኖር ፡ በማኅበሩ ፡ ውል ፡ ሌላ ፡ ውሳኔ ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡
ማንኛውም ፡ ማኅበረተኛ ፡ ለመሻር ፡ ይቻላል ።

(፫) በተለይም ፡ እንደ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ የሚቈጠረው ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ የሆነ ፡
ማኅበረተኛ ፡ በተግባሩ ፡ ላይ ፡ ከፍተኛ ፡ ጉድለት ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ፡ ወይም ፡
ሥራውን ፡ በመልካም ፡ ለመምራት ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀኡ ፡ ፪፻፵፩ ። የሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

(፩) የሥራ፡ አስኪያጆች፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ ስለ ፡ ውክልና ፡ በተወሰኑት ፡
ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይመራሉ ።

(፪) የሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በውል ፡ ያሉባቸውን ፡ ግዴታዎች ፡
ያልፈጸሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለሌሎቹ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡
አላፈ ፡ ናቸው ።

(፫) ያለጥፋቱ ፡ አላፊነት ፡ የደረሰበት ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ አላፊነትን ፡ በጥፋቱ ፡
ያደረሰበትን ፡ ሰው ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀኡ ፡ ፪፻፵፪ ። ሥልጣን ፡ ያልተሰጠው ፡ ውክልና ።

አንድ ፡ ሰው ፡ ላንድ ፡ ማኅበር ፡ የሥራ ፡ አስኪያጅነት ፡ መብት ፡ ሳይኖረው ፡
የሥራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ የተሰጠውን ፡ ሥልጣን ፡ የተ
ላለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥልጣን ፡ ሳይኖራቸው ፡ በውክልና ፡ የሚያስተዳድሩ ፡
ሰዎችን ፡ የሚመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆኑበታል ።

ምዕራፍ ፡ ፱ ።

የማኅበረተኞች ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

ቀኡ ፡ ፪፻፵፫ ። የማኅበረተኞች ፡ ግዴታዎች ።

(፩) እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የራሱን ፡ ጉዳዮች ፡ እንደሚጠብቅ ፡ ዐይነት ፡ እንደ
ዚህ ፡ ለማኅበሩ ፡ ጉዳዮች ፡ በጥንቃቄና ፡ በትጋት ፡ መሥራት ፡ አለበት ።

(፪) በሌሎች ፡ ጉዳዮች ፡ ለማሳበሩ ፡ ያሰጣቸውን ፡ ጥቅሞች ፡ ማቻቻያ ፡ ለማድረግ ፡ ሳይችል ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ ለሚያደርስባቸው ፡ ጉዳት ፡ ለሌሎቹ ፡ ማሳበሪ ተኞች ፡ ገላፊ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፵፩ ። ከሌላ ፡ ሥራ ፡ የመታገድ ፡ ግዴታ ።

ማንኛውም ፡ ማሳበሪ ተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ለግል ፡ ጥቅሙ ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ለማሳበሩ ፡ ሥራ ፡ ግብ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ወይም ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርሱ ፡ ሥራዎችን ፡ ለመሥራት ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪፻፵፭ ። ለማሳበሩ ፡ ሀብቶች ፡ ስለ ፡ መገልገል ።

(፩) ለማሳበሩ ፡ የተላለፉ ፡ ወይም ፡ ማሳበሩ ፡ ያገኛቸው ፡ ንብረቶች ፡ ወይም ፡ የገንዘብ ፡ መብቶችና ፡ ሌሎች ፡ መብቶች ፡ በማሳበሩ ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ የማሳበሪ ተኞች ፡ የጋራ ፡ ሀብት ፡ ናቸው ።

(፪) እያንዳንዱ ፡ ማሳበሪ ተኞች ፡ በልማድ ፡ ለተመደበላቸው ፡ ሥራ ፡ ከሆነ ፡ በማሳበሩ ፡ ሀብቶች ፡ ሊገለገሉባቸው ፡ ይችላሉ ።

(፫) የማሳበሩን ፡ ጥቅም ፡ በሚጎዳ ፡ አኳኋን ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ማሳበሪ ተኞች ፡ እንደ ፡ መብታቸው ፡ እንዳይሠሩበት ፡ በሚያግድ ፡ ዐይነት ፡ ግን ፡ በነዚህ ፡ ሀብቶች ፡ ሊገለገልባቸው ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪፻፵፮ ። አስፈላጊ ፡ ወጪ ።

እያንዳንዱ ፡ ማሳበሪ ተኛ ፡ የማሳበሩን ፡ ንብረት ፡ ለመጠበቅ ፡ ሌሎች ፡ ማሳበሪ ተኞች ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ ሆነው ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ ወጪ ፡ እንዲያደርጉ ፡ ማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪፻፵፯ ። ብድር ፡ ወይም ፡ ዕዳ ።

(፩) አንድ ፡ ማሳበሪ ተኛ ፡ ለማሳበሩ ፡ ገንዘብ ፡ ያበደረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ካበደረበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ለዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) አንድ ፡ ማሳበሪ ተኛ ፡ ከማሳበሩ ፡ ሣጥን ፡ ገንዘብ ፡ የተበደረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ዕዳ ፡ ከተበደረበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ወለድ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፫) አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝም ፡ ከደንበኛ ፡ ወለድ ፡ በላይ ፡ ለማሳበሩ ፡ ኪሣራም ፡ ይከፍላል ።

ቀ፡ ፪፻፵፰ ። መዝገቦችንና ፡ ማስረጃዎችን ፡ የመመርመር ፡ መብት ።

በማሳበሩ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖርም ፡ እንኳን ፤ ማንኛውም ፡ ማሳበሪ ተኛ ፡ ስለ ፡ ማሳበሩ ፡ ሥራ ፡ አካሄድ ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፤ የማሳበሩን ፡ መዝገቦችና ፡ ማስረጃዎች ፡ መመልከትና ፡ እንዲሁም ፡ በሒሳቦቹ ፡ አኳኋን ፡ አጭር ፡ ዝርዝር ፡ ማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ፪፻፵፱ ። የሥራ ፡ መግለጫ ።

- (፩) ማኅበሩ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ የሚበልጥ ፡ ጊዜ ፡ የኖረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ማኅበረ ተኞቹ ፡ በየዓመቱ ፡ መጨረሻ ፡ የሥራ ፡ አካሄዱን ፡ የሚያስረዳ ፡ የሥራ ፡ መግለጫ ፡ እንዲቀርብ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) የሥራዎች ፡ መግለጫ ፡ ከዚህ ፡ በበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ይቀርባል ፡ ተብሎ ፡ ለመዋዋል ፡ አይቻልም ።

ቀኑ ፡ ፪፻፶፬ ። ከሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ጋራ ፡ መሻረክ ።

- (፩) ማንኛውም ፡ ማኅበረተኛ ፡ ሌሎች ፡ ማኅበረተኞች ፡ ካልፈቀዱ ፡ በቀር ፡ እማኅበሩ ፡ ውስጥ ፡ ሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ማስገባት ፡ አይችልም ።
- (፪) አንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ እማኅበሩ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ድርሻ ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ እንዲጠቀምበት ፡ ያደረገ ፡ ወይም ፡ ያስተላለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ ማኅበረተኛ ፡ አይሆንም ። ይልቁንም ፡ በቀኑ ፡ ፪፻፵፰ ፡ የተመለከተውን ፡ መብት ፡ አያገኝም ።

ቀኑ ፡ ፪፻፶፩ ። የትርፍ ፡ አከፋፈል ።

- (፩) ማኅበረተኞቹ ፡ ለማኅበሩ ፡ የሚደርሰውን ፡ ማናቸውንም ፡ ትርፍ ፡ በመካከላቸው ፡ መካፈል ፡ አለባቸው ።
- (፪) ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ የሥራው ፡ አመራር ፡ መግለጫ ፡ ከጸደቀ ፡ በኋላ ፡ የተገኘው ፡ ትርፍ ፡ ወዲያውኑ ፡ እንዲከፈል ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ፪፻፶፪ ። የትርፍና ፡ የኪሣራ ፡ የአከፋፈሉ ፡ መሠረት ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ለማኅበሩ ፡ ያገባው ፡ የመዋጮ ፡ ዐይነትና ፡ ዋጋው ፡ ማናቸውም ፡ ቢሆን ፡ ከትርፎችም ፡ ከኪሣራም ፡ ትክክል ፡ ድርሻ ፡ አለው ።
- (፪) ውሉ ፡ የሚመለከተው ፡ የትርፍ ፡ ድርሻ ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ የኪሣራ ፡ ድርሻ ፡ ብቻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ የተመለከተው ፡ ውሳኔ ፡ በትርፉም ፡ ሆነ ፡ በኪሣራው ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቀኑ ፡ ፪፻፶፫ ። በሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ስለሚደረግ ፡ አከፋፈል ።

- (፩) ማኅበረተኞቹ ፡ ለድርሻቸው ፡ አከፋፈል ፡ በማለት ፡ ከመካከላቸው ፡ አንዱን ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ የመረጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ለርትዕ ፡ ተቃራኒ ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ ካልታየ ፡ በቀር ፡ ሊቃወሙት ፡ አይቻልም ።
- (፪) ተጎዳሁ ፡ የሚለው ፡ ወገን ፡ ውሳኔውን ፡ ካወቀበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ከሦስት ፡ ወር ፡

የበለጠ ፡ ጊዜ ፡ አልፎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በበኩሉ ፡ የዚሁኑ ፡ አፈጻጸም ፡ መጀመሪያ ፡ ያነሣሣው ፡ ራሱ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ማናቸውንም ፡ አቤቱታ ፡ በዚሁ ፡ ጉዳይ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪፻፶፬ ። ሥራውን ፡ መዋጮ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

በቀ፡ጥር ፡ ፪፻፲፮ ፡ የተደነገገ ፡ ቢሆንም ፡ በሥራ ፡ ችሎታው ፡ ብቻ ፡ ሸሪክ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፤ የትርፍ ፡ ተካፋይ ፡ እንዲሆን ፤ ኪሣራ ፡ ግን ፡ እንዳይነካው ፡ አድርጎ ፡ ውል ፡ ለመዋዋል ፡ የተፈቀደ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ማኅበሩ ፡ ከሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጋራ ፡ ስላለው ፡ ግንኙነት ።

ቀ፡ ፪፻፶፭ ። ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

(፩) ከማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ መብታቸውን ፡ ከማኅበሩ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ሊጠይቁ ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለማኅበሩ ፡ በአንድነት ፡ ላይ ከፋፈል ፡ አላፈ ፡ ከሆኑት ፡ ማኅበረተኞች ፡ የግል ፡ ከሆነው ፡ ንብረታቸው ፡ ላይ ፡ መብታቸውን ፡ ሊጠይቁ ፡ ይችላሉ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ አንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፤ ከግል ፡ ንብረቱ ፡ እንዲከፍል ፡ የተከሰሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንደ ፡ ተራ ፡ ዋስ ፡ ሁሉ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂውን ፡ አስቀድሞ ፡ ከማኅበሩ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ፈልግ ፡ ብሎ ፡ ለመመለስ ፡ ይችላል ።

(፫) አንዱን ፡ ማኅበረተኛ ፡ ወይም ፡ ከነሱ ፡ አንዳንዶቹን ፡ ማኅበረተኞች ፡ ከአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ባለዕዳነት ፡ ውጪ ፡ የሚያደርግ ፡ ስምምነት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ የሚያውቁት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ባቸው ፡ አይችልም ። ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፤ በማኅበሩ ፡ ስም ፡ ሆነው ፡ ይሠሩ ፡ የነበሩ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፤ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ኅላፊነት ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ፪፻፶፮ ። የማኅበረተኞቹ ፡ የግል ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

(፩) ከማኅበረተኞች ፡ ላይ ፡ በግል ፡ ገንዘብ ፡ የሚፈልጉት ፡ ሰዎች ፡ ለባለዕዳቸው ፡ የሚደርሱትን ፡ ትርፎች ፡ ማሲያዝ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ማኅበሩን ፡ ለማፍረስ ፡ ሒሳብ ፡ በሚያጣራበት ፡ ጊዜ ፡ ለባለዕዳቸው ፡ ለሚደርሰው ፡ ድርሻ ፡ ማረጋገጫ ፡ እንዲሆናቸው ፡ ማናቸውም ፡ የመብት ፡ አጠባበቅ ፡ ጥንቃቄ ፡ እንዲደረግላቸው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

(፫) የባለዕዳቸው ፡ የግል ፡ ንብረት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ለሚፈልጉት ፡ ንብረት ፡ የማይበቃ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለዕዳቸው ፡ በሚደርሰው ፡ ድርሻ ፡ መጠን ፡ ጥያቄ፡ከአቀረቡ፡በሦስት፡ወር፡ውስጥ፡ማኅበሩ፡እንዲከፈለው፡ለመጠየቅ፡ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪፻፶፯ ። ማቻቻል ።

የማኅበሩ ፡ ባለዕዳ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ከሌላ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡ እንዲቻቻልለት ፡ መቃወሚያ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ መፍረስና ፡ የሒሳብ ፡ መጣራት ።

ቀ፡ ፪፻፶፰ ። ጊዜ ፡ ያልተወሰነለት ፡ ማኅበር ።

(፩) አንድ ፡ ማኅበር ፡ የተቋቋመው ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ በአንዱ ፡ ዕድሜ ፡ ልክ ፡ ድረስ ፡ ወይም ፡ በውለታ ፡ ውስጥ ፡ የማፍረስ ፡ መብት ፡ ተጠቅሶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማናቸውም ፡ ወገን ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ አስቀድሞ ፡ ማስታወቂያ ፡ ሰጥቶ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ይህን ፡ ማመልከቻ ፡ በማይገባ ፡ ጊዜ ፡ ሳይሆን ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ መሠረት ፡ ማቅረብ ፡ ያስፈልጋል ።

(፫) ማመልከቻ ፡ የቀረበው ፡ በማይገባ ፡ ጊዜ ፡ ነው ፡ የሚባለው ፡ ሁኔታው ፡ ያልተወሰነ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነና ፡ ለማኅበሩ ፡ ማፍረሻ ፡ ጊዜ ፡ ማግኘት ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፶፱ ። ያንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ መውጣት ።

ማኅበረተኞቹ ፡ ከመካከላቸው ፡ አንዱ ፡ በቀ፡ ፪፻፶፱ ፡ መሠረት ፡ ማኅበሩን ፡ ለማፍረስ ፡ ያቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ ለማቆም ፡ የሚችሉት ፡ ጥያቄ ፡ ላቀረበው ፡ ማኅበረተኛ ፡ በማኅበሩ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ድርሻውን ፡ ከፍለው ፡ ነው ። እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ማኅበሩ ፡ በሌሎች ፡ ማኅበረተኞች ፡ መካከል ፡ ሥራውን ፡ ይቀጥላል ።

ቀ፡ ፪፻፷ ። ሞት ፣ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ ወይም ፡ መክሠር ።

(፩) ማኅበሩ ፡ የሚፈርሰው ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ አንዱ ፡ ሲሞት ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ አስተያየት ፡ ማኅበረተኛ ፡ ለመሆን ፡ ችሎታ ፡ ሲያጣ ፡ ነው ።

(፪) እንደዚሁም ፡ የአንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ መክሠር ፡ በፍርድ ፡ የተገለጸ ፡ እንደሆነ ፡ ወይም ፡ ከዚሁ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የግል ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ባለዕዳው ፡ በቀ፡ ፪፻፶፯ ፡ ንኡስ ፡ ቀ፡ ፫ ፡ መሠረት ፡ ከማኅበሩ ፡ ያለውን ፡ ድርሻ ፡ እንዲጣራ ፡ ያደረገ ፡ እንደሆነ ፡ ነው ።

(፫) ነገር ፡ ግን ፡ የሚቀሩት ፡ ማህበረተኞች ፡ ወይም ፡ ከሚቹ ፡ ወራሾች ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ካጣው ፡ ማህበረተኛ ፡ እንደራሴዎች ፡ ጋራ ፡ ሥራቸው ፡ ይቀጥላል ፡ ብለው ፡ ለመስማማት ፡ ይችላሉ ።

ቀ* ፡ ፪፻፷፩ ። አንዱን ፡ ማህበረተኛ ፡ ስለ ፡ ማስወጣት ።

ፍርድ ፡ ቤት ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ሲኖር ፡ አንዱን ፡ ማህበረተኛ ፡ ከማህበሩ ፡ እንዲወጣ ፡ ለመፍረድ ፡ ይችላል ። አንድ ፡ ማህበረተኛ ፡ በወጣ ፡ ጊዜ ፡ ማህበሩ ፡ በቀሩት ፡ ማህበረተኞች ፡ መካከል ፡ ይቀጥላል ።

ቀ* ፡ ፪፻፷፪ ። የወጣውን ፡ ማህበረተኛ ፡ መብቶች ፡ ስለ ፡ መክፈል።

(፩) አንድ ፡ ማህበረተኛ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ከማህበሩ ፡ የወጣ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የቀሩት ፡ ማህበረተኞች ፡ የማህበሩን ፡ ሥራ ፡ የቀጠሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ማህበረተኛ ፡ ከማህበሩ ፡ በወጣበት ፡ ቀን ፡ መብቶቹ ፡ ያላቸውን ፡ ዋጋ ፡ በማሰብ ፡ መብቶቹን ፡ በገንዘብ ፡ ይከፍሉታል ።

(፪) አንድ ፡ ማህበረተኛ ፡ ማህበሩን ፡ የተወ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ለነበሩትና ፡ በመሠራት ፡ ላይ ፡ ላሉት ፡ ጉዳዮች ፡ ላስገኙት ፡ ትርፎችና ፡ ኪሣራዎች ፡ ተካፋይ ፡ ነው ።

(፫) እንደዚሁም ፡ ማህበሩን ፡ ከመተው ፡ በፊት ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ማህበሩ ፡ ለገባው ፡ ግዴታዎች ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፪፻፷፫ ። ማህበሩ ፡ ከፈረሰ ፡ በኋላ ፡ የሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ሥልጣን ።

(፩) ማህበሩ ፡ ሲፈረስ ፡ የሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ የመጨረሻውን ፡ ሒሳብ ፡ ለማጣራት ፡ አስፈላጊው ፡ እስኪፈጸም ፡ ድረስ ፡ የነበራቸውን ፡ ሥልጣን ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ ይቋያሉ ።

(፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሁኔታው ፡ የሚያስገድደውን ፡ ማህበሩን ፡ የማፍረስ ፡ ሥራ ፡ ለመፈጸም ፡ ያስተዳደር ፡ ተግባር ፡ ብቻ ፡ ይፈጽማሉ ።

ቀ* ፡ ፪፻፷፬ ። የሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ መሾም ።

(፩) ማህበሩ ፡ ከፈረሰ ፡ በኋላ ፡ የመጨረሻ ፡ ሒሳብ ፡ የሚጣራው ፡ በማህበሩ ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በማህበረተኞቹ ፡ ሙሉ ፡ ስምምነት ፡ በተሾሙ ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙዎች ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ ነው ።

(፪) ማህበረተኞቹ ፡ የማይስማሙ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙዎች ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎችን ፡ ይሾማል ።

ቀ* ፡ ፪፻፷፭ ። የሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ ግዴታና ፡ አላፊነት ።

(፩) በውል ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ሌላ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ያሏቸው ፡ ግዴታዎችና ፡ አላፊነት ፡ አለባቸው ።

(፪) ሒሳብ፡ አጣሪዎቹ፡ ማኅበረተኞች፡ በሙሉ ፡ ተስማምተውበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
ወይም ፡ በአንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ትእዛዝ ፡
ሊሻሩ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፪፻፷፮ ። የንብረት ፡ መዝገብ ።

(፩) ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ለሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ የማኅበሩን ፡ ንብረትና ፡ የማኅበሩን ፡ አስረጂ ፡ ጽሑፎች ፡ ሁሉ ፡ ማስረከብና ፡ የመጨረሻ ፡ የሥራ ፡ መግለጫ ፡ እስከ ፡ ሚያረካክቡበት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ የሠሩትን ፡ ማስረዳት ፡ አለባቸው ።

(፪) ይህን ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ ማኅበሩ ፡ ያለውንና ፡ ያለበትን ፡ ሒሳብ ፡ ዝርዝር ፡ ያዘጋጃሉ ።

ቀ ፡ ፪፻፷፯ ። የሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ ሥልጣን ።

(፩) ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ የማኅበሩ ፡ መጨረሻ ፡ ሒሳብ ፡ እንዲጣራ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ተግባሮች ፡ ሁሉ ፡ ይፈጽማሉ ።

(፪) በተለይም ፡ የማኅበሩን ፡ ንብረት ፡ መሸጥ ፤ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ ሆነው ፡ በፍርድ ፡ ቤቶች ፡ መቅረብ ፡ መገላገልና ፡ ነገርን ፡ በዘመድ ፡ ጻኛ ፡ ለመጨረስ ፡ ሊዋዋሉ ፡ ይችላሉ ።

(፫) ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ ሆነው ፡ አዲስ ፡ ሥራ ፡ ለመጀመር ፡ አይችሉም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ተጀምሮ ፡ የነበረውን ፡ ሥራ ፡ ለመጨረስ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፪፻፷፰ ። ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝም ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ ሌላ ፡ ገንዘብ ፡ ተቀብለው ፡ ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ለሚፈልጉት ፡ ሰዎች ፡ የሚደርሳቸውን ፡ ይከፍላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ ለማኅበረተኞች ፡ ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ የሚፈልጉትን ፡ ከፍለው ፡ ማኅበሩ ፡ ሊጠቀምበት ፡ ብቻ ፡ ገቢ ፡ ያደረጉትን ፡ የንብረት ፡ መዋጮ ፡ ይመልሱላቸዋል ።

ቀ ፡ ፪፻፷፱ ። መዋጮውን ፡ ስለ ፡ መመለስ ።

(፩) ንብረትን ፡ መዋጮ ፡ አድርጎ ፡ ገቢ ፡ ያደረገ ፡ ሰው ፡ ማኅበሩ ፡ ሲፈርስ ፡ በመዋጮ ፡ ያገባውን ፡ ዐይነት ፡ መልሶ ፡ እንዲወስድ ፡ መጠየቅ ፡ አይችልም ።

(፪) መዋጮውን ፡ ሲያገባ ፡ የተገመተውን ፡ ዋጋ ፡ ለመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።

(፫) ዋጋው ፡ ግን ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መዋጮው ፡ ገቢ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ያወጣ ፡ በነበረው ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ ይከፈላል ።

ቀ ፡ ፪፻፺፬ ። የትርፍና ፡ የኪሣራ ፡ አከፋፈል ።

(፩) የማኅበሩ ፡ ዕዳዎች ፡ ከተከፈሉና ፡ እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ያገቡት ፡ መዋጮ ፡ ከተከፈለ ፡ በኋላ ፡ ትርፍ ፡ ቢኖር ፡ ይህ ፡ ትርፍ ፡ በማኅበረተኞች ፡

- መካከል ፡ ይከፋፈላል ።
- (፪) ዕዳዎቹ ፡ ወጪዎችና ፡ ብድሮች ፡ ከተከፈሉ ፡ በኋላ ፡ የማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ መዋጮውን ፡ ለመከፈል ፡ የማይበቃ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ኪሣራው ፡ በማኅበረተኞች ፡ መካከል ፡ ይከፋፈላል ።
- (፫) በውሉ ፡ ሌላ ፡ ያከፋፈል ፡ መጠን ፡ ካልተወሰነ ፡ በቀር ፡ ትርፍና ፡ ኪሣራው ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ መካከል ፡ እኩል ፡ ይከፋፈላል ።

አንቀጽ ፡ ፫ ።

የእሽመር ፡ ማኅበር ።

ቀ ፡ ፪፻፸፩ ። ትርጓሜ ።

የእሽመር ፡ ማኅበር ፡ ማለት ፤ ማኅበረተኞቹ ፡ ስለ ፡ ሽርክና ፡ ማኅበሮች ፡ ሕግ ፡ የወጣው ፡ ጠቅላላ ፡ መሠረታዊ ፡ አሳብ ፡ የሚመራ ፡ ሆኖ ፡ የእሽመር ፡ ማኅበር ፡ ማኅበረተኞች ፡ እንደ ፡ ፈቃዳቸው ፡ የውላቸውን ፡ ሁኔታዎች ፡ ወስነው ፡ ያቋቋሙት ፡ ማኅበር ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪፻፸፪ ። የማኅበሩ ፡ ስውር ፡ መሆን ።

- (፩) የእሽመር ፡ ማኅበር ፡ መኖሩ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ የታወቀ ፡ አይደለም ።
- (፪) የእሽመር ፡ ማኅበር ፡ በጽሑፍ ፡ መረጋገጥና ፡ ለሌሎቹ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ የተደነገጉት ፡ የማስታወቂያና ፡ የማስመዝገብ ፡ ሥርዐቶች ፡ አይፈጸሙበትም ።
- (፫) የእሽመር ፡ ማኅበር ፡ በሕግ ፡ የተሰጠ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የለውም ።
- (፬) አንድ ፡ የእሽመር ፡ ማኅበር ፡ መቋቋሙ ፡ ለሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ የታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከነርሱ ፡ ጋራ ፡ ስላለው ፡ ግንኙነት ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ አንድ ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ ፡ ፪፻፸፫ ። የመዋጮዎች ፡ ሁኔታ ።

ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ገቢ ፡ ላደረገው ፡ መዋጮ ፡ ባለሀብትነቱን ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቈያል ።

ቀ ፡ ፪፻፸፬ ። የማኅበሩ ፡ ድርሻዎች ።

- (፩) ማኅበሩ ፡ የሚተላለፉ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶችን ፡ ለማውጣት ፡ አይፈቀድለትም ።
- (፪) ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የማኅበሩን ፡ ድርሻዎች ፡ ለማስተላለፍ ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ እንዲስማሙበት ፡ ያስፈልጋል ።

ቀ ፡ ፪፻፸፭ ። የሥራ ፡ አመራር ።

- (፩) የእሽመር ፡ ማኅበር ፡ ማኅበረተኞች ፡ በሆኑ ፡ ወይም ፡ ባልሆኑት ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙዎች ፡ ሥራ ፡ እስኪያጁት ፡ ይተዳደራል ።

(፪) ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ያልተሾመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ የሥራ ፡ አስኪያጅነት ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፫) ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ የሆነውን ፡ ማኅበረተኛ ፡ ያለበቁ ፡ ምክንያት ፡ ለመሻር ፡ አይቻልም ።

(፬) የሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ሥልጣን ፡ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ይወሰናል ። ይህን ፡ ሥልጣን ፡ የሚወስነው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ለሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪፻፸፮ ። ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ያልሆኑ ፡ ማኅበረተኞች ።

* (፩) ለሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ የሚታወቀው ፡ ሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ብቻ ፡ ነው ። እርሱም ፡ ለማኅበሩ ፡ ዕዳዎች ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ አላፈና ፡ ተጠያቂ ፡ ነው ።

(፪) ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ያልሆኑ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ለማኅበሩ ፡ ዕዳዎች ፡ ተካፋይ ፡ የሚሆኑት ፡ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ በተወሰነው ፡ መጠን ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) ማኅበረተኞቹ ፡ የሥራ ፡ አስኪያጁን ፡ ሥራ ፡ ለመቁጣጠር ፡ ይችላሉ ።

* (፬) የእሽመር ፡ ንግድ ፡ ማኅበር ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ያልሆኑ ፡ ማኅበረተኞች ፡ በሥራ ፡ ማካሄዱ ፡ ተካፋይ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እርስ ፡ በርሳቸውና ፡ ከሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ጋራ ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ኅላፊዎች ፡ ናቸው ።

(፭) ማንኛውም ፡ ማኅበረተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ከሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጋራ ፡ ያለው ፡ ግንኙነት ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፸፯ ። የማስረዳት ፡ ግዴታ ።

ሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ለማኅበረተኞቹ ፡ ሥራውን ፡ ማስረዳት ፡ አለበት ። ከዚህም ፡ ግዴታ ፡ የሚያድን ፡ ሌላ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የማይጸናና ፡ ውጤት ፡ የሌለው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፸፰ ። የማፍረሻ ፡ ምክንያቶች ።

(፩) የእሽመር ፡ ማኅበር ፡ መፍረሻ ፡ ምክንያቶች ፡ እንደሚከተሉት ፡ ናቸው ።

(ሀ) ለማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ በመመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ደርሶ ፡ ይህንኑ ፡ ጊዜ ፡ የሚያራዝም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለበት ፡ የዚህ ፡ ጊዜ ፡ መድረሻ ፤

(ለ) የታሰበው ፡ ሥራ ፡ መፈጸሙ ፤

(ሐ) የንብረቱ ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ ታስቦ ፡ የነበረው ፡ የማኅበሩ ፡ ጉዳይ ፡ አለመቻል፤

(መ) ማኅበረተኞች ፡ በአንድ ፡ ድምፅ ፡ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ እንዲፈርስ ፡ የተስማሙበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ሠ) ለማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ ማለቂያው ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ ሲሆን ፡ ከማኅበረተኞች ፡ አንዱ ፡ እንዲፈርስ ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

- (ረ) በቁ፡ ምክንያቶች፡ ኖረው፡ ከማኅበረተኞቹ፡ አንዱ፡ ባቀረበው፡ ጥያቄ፡ በፍርድ፡ ቤት፡ ትእዛዝ፡ ማኅበሩ፡ እንዲፈርስ፡ የተወሰነ፡ ሲሆን ፤
- (ሰ) ድርሻዎች፡ ሁሉ፡ በአንድ፡ ማኅበረተኛ፡ እጅ፡ የገቡ፡ እንደ፡ ሆነ ፤
- (ሸ) ሌላ፡ ሕጋዊ፡ የሆነ፡ ተቃራኒ፡ የውል፡ ቃል፡ ከሌለ፡ በቀር፡ ከማኅበረተኞቹ፡ አንዱ፡ የሞተ፡ እንደ፡ ሆነ ፤ የከሠረ፡ እንደ፡ ሆነ ፤ ችሎታ፡ ያጣ፡ እንደ፡ ሆነ ፤
- (ቀ) የማኅበሩ፡ መመሥረቻ፡ ጽሑፍ፡ የሚፈቅድለት፡ ከሆነ፡ ሥራ፡ አስኪያጁ፡ በሰጠው፡ ውሳኔ ፤ ማኅበሩ፡ ይፈርሳል ።
- (፪) በማኅበሩ፡ መመሥረቻ፡ ጽሑፍ፡ ውስጥ፡ ከዚህ፡ ተቃራኒ፡ የሆነ፡ የውል፡ ቃል፡ ቢኖርም፡ እንኳን፡ በዚህ፡ ቍጥር፡ ውስጥ፡ የተመለከቱት፡ ድንጋጌዎች፡ ተፈጻሚዎች፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፸፱ ። ማኅበረተኛን ፡ ከማኅበሩ ፡ ስለ ፡ ማስወጣት ።

- (፩) ማኅበሩ፡ እንዲፈርስ፡ የቀረበው፡ ጥያቄ፡ በአንድ፡ ማኅበረተኛ፡ ጥፋት፡ ምክንያት፡ ከሆነ፡ ፍርድ፡ ቤቱ፡ በሌሎቹ፡ ማኅበረተኞች፡ አመልካችነት፡ ማኅበሩ፡ እንዲፈርስ፡ በመወሰን፡ ፈንታ፡ ጥፋተኛ፡ የሆነው፡ ማኅበረተኛ፡ ከማኅበሩ፡ እንዲወጣ፡ ለማዘዝ፡ ይችላል ።
- (፪) የማኅበሩ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ፡ የማስወጣቱን ፡ ምክንያት ፡ ሊወስን ፡ ይችላል ።
- (፫) ከማኅበሩ ፡ የወጣ ፡ ማኅበረተኛ ፡ እርሱ ፡ እንዲወጣ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ የነበረውን ፡ ድርሻ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

አንቀጽ ፡ ፬ ።

የኅብረት ፡ ሽርክና ፡ ማኅበር ።

ቍ ፡ ፪፻፹ ። የኅብረት ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ጠባይ ።

- (፩) የኅብረት፡ የሽርክና፡ ማኅበር፡ የሚባለው፡ ማኅበረተኞች፡ እያንዳንዳቸው፡ ባንድነትና፡ ሳይከፋፈል፡ እርስ፡ በርሳቸውና፡ ለማኅበሩ፡ ግዴታዎች፡ አላፊዎች፡ የሚሆኑበት፡ ማኅበር፡ ነው ። ማናቸውም፡ ተቃራኒ፡ ስምምነት፡ ሦስተኛ፡ ወገኖችን፡ መቃወሚያ፡ ሊሆን፡ አይችልም ።
- (፪) ማኅበሩ ፡ የተመሠረተው ፡ ለንግድ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ፤ ማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ነጋዴዎች ፡ ይቈጠራሉ ።
- (፫) ማኅበሩ ፡ የማኅበር ፡ ስም ፡ ይኖረዋል ።

(፩) ከማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ የኢያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ድርሻ ፡ በቀጥታ ፡ ጀጅጃጀ ፡ እንደተመለከተው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊሰጥ ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ሊተላለፍ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ጀጅጃጀ ። የማኅበሩ ፡ ስም ።

(፩) የማኅበሩ ፡ ስም ፡ የማኅበረተኞቹ ፡ ስም ፡ ሁሉ ፡ ይኖርበታል ። ነገር፡ግን ፡ ቢያንስ ፡ የሁለት ፡ ማኅበረተኞች ፡ ስም ፡ ብቻ ፡ ተጽፎበት ፡ ቀጥሎም ፡ «የኅብረት ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር» ፡ ተብሎ ፡ መጻፍ ፡ አለበት ። የማኅበሩ ፡ ስም ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ ስም ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ስም ፡ ሊኖርበት ፡ አይችልም ።

(፪) ከማኅበረተኞቹ ፡ መካከል ፡ አንዱ ፡ ከማኅበሩ ፡ የወጣ ፡ እንደሆነ ፤ የማኅበሩ ፡ ስም ፡ መለወጥ ፡ አለበት ።

(፫) አንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ያልሆነ ፡ ሰው ፡ ዐውቆ ፡ ስሙ ፡ በማኅበሩ ፡ ስም ፡ ውስጥ ፡ ሲጻፍ ፡ ዝም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንደ ፡ ሌሎቹ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ለማኅበሩ ፡ ግዴታዎች ፡ ሁሉ ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ጀጅጃጀ ። የድርሻዎች ፡ ሁኔታ ።

(፩) ማኅበረተኞች ፡ ሁሉ ፡ ፈቃደኛ ፡ ከሆኑ ፤ አንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ድርሻውን ፡ ለሌላ ፡ ለመተው ፡ ወይም ፡ ለማስተላለፍ ፡ ይችላል ።

(፪) የማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ይህን ፡ ስምምነት ፡ በድምፅ ፡ ብልጫም ፡ ለማድረግ ፡ መቻሉን ፡ ሊወስን ፡ ይችላል ።

(፫) ማኅበረተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ያለውን ፡ ድርሻ ፡ ከማስተላለፉ ፡ በፊት ፡ ስለማኅበሩ ፡ ዕዳዎች ፡ የነበሩትን ፡ ግዴታዎች ፡ ከማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ ካልፈቀዱ ፡ በቀር ፡ አላፈነትን ፡ ለማስወረድ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ጀጅጃጅ ። ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ በድርሻ ፡ ላይ ፡ የጥቅም ፡ መብቶች ፡ ስለ መስጠት ።

(፩) አንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የሌሎቹን ፡ ማኅበረተኞች ፡ ፈቃድ ፡ ሳይጠይቅ ፡ የድርሻውን ፡ መብቶችና ፡ ጥቅሞች ፡ ሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ እንዲጠቀምባቸው ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) ይህ ፡ ስምምነት ፡ ግን ፡ ማኅበሩን ፡ ግዴታ ፡ ውስጥ ፡ አያገባውም ።

(፫) ስምምነቱም ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የማኅበረተኛነት ፡ መብት ፡ አይሰጠውም ።

ቀ፡ ጀጅጃ፬ ። የማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ።

የማኅበሩን ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ ሊያዘጋጁት ፡ ይችላሉ ። ስለ ፡ ሆነም ፡ በጽሑፉ ፡ ቀጥለው ፡ የተዘረዘሩት ፡ እንዲኖሩ ፡ እስፊላጊ ፡ ነው ።

- (፩) ያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ስም ፤ አድራሻና ፡ ዜግነቱ ።
- (፪) የማኅበሩ ፡ ስም ።
- (፫) የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤትና ፡ እንዳሉም ፡ የማኅበሩ ፡ ቅርንጫፎች ።
- (፬) ማኅበሩ ፡ የተመሠረተበት ፡ ጉዳይ ፡ (ዓላማ) ።
- (፭) እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ለማኅበሩ ፡ ያደረገው ፡ መዋጮ ፡ የዚህ ሁም ፡ ዋጋውና ፡ አገማመቱ ።
- (፮) የሞያ ፡ ሥራቸውን ፡ ብቻ ፡ መዋጮ ፡ ያደረጉት ፡ ማኅበረተኞች ፡ የሚደርሱባቸው ፡ ግዴታዎች ።
- (፯) የያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የትርፍ ፡ ወይም ፡ የኪሣራ ፡ ተካፋይነትና ፡ ለትርፍ ፡ የተወሰነ ፡ የአከፋፈሉ ፡ ሁኔታ ።
- (፰) የማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆችና ፡ ወኪሎች ፡
- (፱) ለማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

ቀኑ ፡ ፪፻፹፮ ። ማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ማውጣትና ፡ ስለ ፡ መመዝገብ ።

- (፩) በቀኑጥር ፡ ፪፻፲፱ ፡ ንኡስ ፡ ቀኑ (፪) (ሀ) እና ፡ በቀኑጥር ፡ ፪፻፳፩ ፡ መሠረት ፡ የሚታተመው ፡ ማስታወቂያ ፡ በቀኑጥር ፡ ፪፻፹፬ ፡ ንኡስ ፡ ቀኑ ፡ (፩) እስከ ፡ (፮) ንኡስ፡ቀኑ ፡ (፰) እና ፡ (፱) ውስጥ ፡ የተዘረዘሩት ፡ ሐተታዎች ፡ ሊኖሩበት ፡ ይገባል።
- (፪) በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ለመመዝገቢያ ፡ በሚቀርበውም ፡ ማመልከቻ ፡ ውስጥ ፡ ይኸው ፡ ዝርዝር ፡ ሐተታ ፡ እንዲኖር ፡ ያስፈልጋል ፤ ማመልከቻውን ፡ የሚፈርመው ፡ ሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ወይም ፡ የእሱ ፡ ወኪል ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ፪፻፹፯ ። የማኅበሩ ፡ ግዴታዎች ።

ማኅበሩ ፡ መብት ፡ ማግኘትና ፡ የግዴታ ፡ ውል ፡ መግባት ፤ በማኅበሩ ፡ ስም ፡ በፍርድ ፡ ቤቶች ፡ መክሰስ ፡ ወይም ፡ መክሰስ ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ፪፻፹፰ ። የማኅበሩ ፡ አስተዳደር ።

- (፩) ማኅበሩ ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙዎች ፡ ማኅበረተኞች ፡ በሆኑ ፡ ወይም ፡ ባልሆኑ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ይተዳደራል ።
- (፪) ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ያልተሾመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ መብት ፡ የማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ፪፻፹፱ ። የሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ብዛት ።

- (፩) ማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ብዙዎች ፡ የሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ የያንዳንዳቸው ፡ ሥራ ፡ ሳይወሰን ፡ የተሾሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ከሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ አንዱ ፡ ለብቻ ፡ ሆኖ ፡ መሥራት ፡ መብት ፡ የለውም ፡ የሚል ፡ ስምምነት ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በየብኩላቸው ፡ የማ

ስተዳደርን ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ ለመፈጸም ፡ ይችላሉ ።

(፪) የማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ከሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ የየአንዳንዳቸውን ፡ ሥልጣን ፡ የሚወስን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ካለበት ፡ የውሉ ፡ ቃሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ የሚሆነው ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ የተመዘገበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ አኳኋኑን ፡ የሚያውቁ ፡ መሆናቸው ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፫) የሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ብዙዎች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከመካከላቸው ፡ አንዱ ፡ ሌሎቹ ፡ እንሠራለን ፡ ብለው ፡ ያሰቡትን ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ። እንዲህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ በሁሉም ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣል ።

ቀ* ፡ ፪፻፹፱ ። የሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ግዴታ ፡ ወስን ።

(፩) ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ ሆነው ፡ ማናቸውንም ፡ ሕጋዊ ፡ የሆነ ፡ ሥራ ፡ ለመፈጸም ፡ ማኅበሩ ፡ የሚገደድበትን ፡ ለመፈጸም ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፪) ሥልጣናቸውን ፡ የሚወስኑት ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ የሚሆኑት ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ የተመዘገቡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ አኳኋኑን ፡ የሚያውቁ ፡ መሆናቸው ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፪፻፺ ። ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ በሥልጣኑ ፡ ስለ ፡ መገልገል ።

(፩) ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ የማኅበሩን ፡ ስም ፡ ጠቅሶ ፤ ለግል ፡ ጥቅሙ ፡ ብቻ ፡ ሠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ለሆኑ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ማኅበሩ ፡ አላፈ ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ እነዚህ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ የማኅበሩን ፡ ስም ፡ ያለ ፡ ደንብ ፡ መጥቀሱን ፡ ማወቃቸው ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አላፈነቱ ፡ የማኅበሩ ፡ ሳይሆን ፡ የሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ብቻ ፡ ይሆናል ።

(፪) ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ የማኅበሩን ፡ ስም ፡ ሳይጠቅስ ፡ ከሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ጋራ ፡ ስምምነት ፡ ቢያደርግ ፡ ለግል ፡ ጉዳዩ ፡ እንዳደረገው ፡ ይቈጠራል ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ያደረገው ፡ ለማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ መሆኑን ፡ ለማረጋገጥ ፡ የቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ማኅበሩ ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(፫) ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ከሥልጣኑ ፡ በላይ ፡ ለሚሠራው ፡ ሁሉ ፡ አላፈነቱ ፡ የማኅበሩ ፡ ሳይሆን ፡ የሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፪፻፺፩ ። ከማኅበሩ ፡ ጋራ ፡ የሚደረግ ፡ ስምምነት ።

ሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ ማኅበረተኞች ፡ በተለይ ፡ ካልፈቀዱላቸው ፡ ለግል ፡ ጉዳያቸው ፡ ከማኅበሩ ፡ ጋራ ፡ ስምምነት ፡ ለማድረግ ፡ አይችሉም ።

ቀ* ፡ ፪፻፺፪ ። ውድድር ፡ ማድረግ ፡ ክልክል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ማናቸውም ፡ ማኅበረተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ሌሎች ፡ ማኅበረተኞች ፡ ካልፈቀዱ ፡

ለት ፡ በቀር ፡ ማኅበሩ ፡ የሚፈጽማቸውን ፡ ተመሳሳይ ፡ ሥራዎች ፡ ለራሱ ፡ ወይም ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ለመሥራት ፡ እንደዚሁም ፡ ተመሳሳይ ፡ ለሆነ ፡ በሌላ ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ ድርጅት ፡ አላፈነቱ ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ማኅበረተኛ ፡ ሆኖ ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍ ፡ (፩) መሠረት ፡ በስምምነቱ ፡ ውስጥ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ የሚረጋው ፡ ለአንድ ፡ ዓመት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፺፫ ። ሥራ ፡ አስኪያጁን ፡ ስለ ፡ መሻር ።

(፩) ማኅበሩ ፡ በተቋቋመበት ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ ማኅበሩ በተቋቋመበት ፡ ጽሑፍ ፡ ማሻሻያ ፡ መሠረት ፤ የተሾመውን ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ በበቂ ፡ ምክንያት ፡ ብቻ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ከሥራ ፡ ውጭ ፡ እንዲሆን ፡ ያደርገዋል ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍ ፡ (፩) መሠረት ፡ ያልተሾመ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ በማኅበረተኞች ፡ ፈቃድ ፡ ከሥራ ፡ እንዲወጣ ፡ ሊደረግ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፪፻፺፬ ። የማኅበረተኞች ፡ አላፈነት ።

ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚፈልጉት ፡ ባለገንዘቦች ፡ ማኅበሩ ፡ ያለበትን ፡ እንዲከፍል ፡ አስቀድሞ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ካልሰጡ ፡ ማኅበረተኞቹን ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችሉም ። ስለ ፡ ሆነም ፡ ትርፍ ፡ ሳይኖር ፡ እንደ ፡ ትርፍ ፡ ድርሻዎች ፡ የተቀበሉትን ፡ እንዲመልሱ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ ማኅበረተኞቹን ፡ በቀጥታ ፡ ለመክሰስ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፺፭ ። ተፈጻሚዎች ፡ ስለሚሆኑ ፡ ሌሎች ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ።

በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቍ ፡ ፪፻፳፯ ፡ እስከ ፡ ፪፻፴፪ ፣ ፪፻፴፫ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ (፩) ፪፻፴፭ ፣ ፪፻፴፰ ፣ ፪፻፵፱ ፣ ፪፻፶፰ ፣ ፪፻፷፩ ፣ ፪፻፷፪ ፡ እስከ ፡ ፪፻፸፱ ፡ የተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ በኅብረት ፡ ሽርክና ፡ ማኅበሮች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

አንቀጽ ፡ ፭ ።

ሁለት ፡ ዐይነት ፡ አላፈነት ፡ ያለበት ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ (ኮማንዲት) ።

ቍ ፡ ፪፻፺፮ ። የማኅበሩ ፡ ጠባይ ።

ሁለት ፡ ዐይነት ፡ ኅላፊነት ፡ ያለበት ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ማኅበረተኞች ፡ ዓይነታቸው ፡ ሁለት ፡ ነው ፤ እነሱም ፡ ኅላፊነቱ ፡ ያልተወሰነ ፡ ማኅበረተኛና ፡ (ኮማንዲቱ) ፡ ኅላፊነቱ ፡ የተወሰነ ፡ ማኅበረተኛ ፡ (ኮማንዲቱር) ፡ ይባላሉ ። ኅላፊነታቸው ፡ ያልተወሰነ ፡ ማኅበረተኞች ፡ የሚባሉት ፡ ለየራሳቸውና ፡ ያለ ፡ ወሰን ፡ አንድ ፡ ላይ ፡ ሆነው ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ ለማኅበሩ ፡ ግዴታዎች ፡ ሙሉ ፡ ኅላፊ ፡ የሆኑ ፡ ናቸው ። ኅላፊነታቸው ፡ የተወሰነ ፡ ማኅበረተኞች ፡ የሚባሉት ፡ ደግሞ ፡ በማኅበሩ ፡ ውስጥ ፡ ባገቡት ፡ መዋጮ ፡ መጠን ፡ ብቻ ፡ ኅላፊ ፡ የሚሆኑ ፡ ናቸው ።

ቀኝ ፡ ፪፻፺፯ ። የማኅበሩ ፡ ስም ።

- (፩) ሁለት ፡ ዐይነት ፡ አላፊነት ፡ ያለበት ፡ ማኅበር ፡ የማኅበር ፡ ስም ፡ አለው ።
- (፪) በዚህም ፡ ውስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ የማኅበረተኞቹን ፡ ስም ፡ ይይዛል ። ከስሙ ፡ ቀጥሎ ፡ “ሁለት ፡ ዐይነት ፡ አላፊነት ፡ ያለበት ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር” ፡ የሚል ፡ ጽሑፍ ፡ መኖር ፡ አለበት ።
- (፫) አላፊነቱ ፡ የተወሰነ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ስሙ ፡ ከማኅበሩ ፡ ውስጥ ፡ እንዲገባ ፡ የፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ለሚፈጽሙት ፡ ተግባር ፤ አላፊነታቸው ፡ ያልተወሰነ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ለማኅበሩ ፡ ግዴታዎች ፡ አላፊ ፡ እንደሚሆኑት ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ።

ቀኝ ፡ ፪፻፺፰ ። በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ የሚገባ ፡ ማስታወሻ ።

በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ በቀጥር ፡ ፪፻፹፬ ፡ ከተመለከተው ፡ ሌላ ፡ በተጨማሪ ፡ አላፊነታቸው ፡ ያልተወሰነ ፡ ማኅበረተኞች ፡ የሚባሉትንና ፡ አላፊነታቸው ፡ የተወሰነ ፡ የተባሉትን ፡ ማኅበረተኞች ፡ ስም ፡ ተለይቶ ፡ መጻፍ ፡ አለበት ።

ቀኝ ፡ ፪፻፺፱ ። ማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ማውጣትና ፡ ስለ ፡ መመዝገብ ።

- (፩) ቀኝ ፡ ፪፻፲፱ ፡ ንኡስ፡ቀኝ ፡ ፪ ፡ (ሀ) እና ፡ በቀኝ ፡ ፪፻፳፰ ፡ መሥረት ፡ የሚወጣው ፡ ማስታወቂያ ፡ በቀጥር ፡ ፪፻፹፬ ፡ ንኡስ ፡ ቀኝ ፡ (፩) እስከ ፡ ፮ ፤ ንኡስ፡ቀኝ፡፰ ፡ እና ፡ ፱ ፡ እና ፡ በቀጥር ፡ ፪፻፺፰ ፡ የተዘረዘሩት ፡ ሐተታዎች ፡ ሊኖሩበት ፡ ይገባል ።
- (፪) በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ለመመዝገቢያ ፡ በሚቀርበውም ፡ ማመልከቻ ፡ እነዚህ ፡ ዝርዝሮች ፡ ሊኖሩበት ፡ ይገባል ፤ ማመልከቻውን ፡ የሚፈርመው ፡ ሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ ወይም ፡ የእሱ ፡ ወኪል ፡ ነው ።

ቀኝ ፡ ፫፻ ። አላፊነታቸው ፡ ያልተወሰነ ፡ ማኅበረተኞች ።

በኅብረት ፡ ሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ ላሉት ፡ ማኅበረተኞች ፡ የወጣ ፡ ሕጋዊ ፡ መብትና ፡ ግዴታ ፡ ሁለት ፡ ዐይነት ፡ አላፊነት ፡ ባለው ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ ባሉት ፡ አላፊነታቸው ፡ ባልተወሰነ ፡ ማኅበረተኞችም ፡ ላይ ፡ ይጻፍል ። የማኅበሩም ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ መሆን ፡ የሚችሉት ፡ እነሱ ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቀኝ ፡ ፫፻፩ ። አላፊነታቸው ፡ ስለ ፡ ተወሰነ ፡ ማኅበረተኞች ።

- (፩) ከሽርክና ፡ ማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ መዋጮውን ፡ ያላገቡትን ፡ አላፊነታቸው ፡ የተወሰነ ፡ ማኅበረተኞችን ፡ በቀጥታ ፡ መዋጮውን ፡ እንዲያገቡ ፡ ሊያስገድዷቸው ፡ ይችላሉ ።
- (፪) በደንብ ፡ በተረጋገጠ ፡ በሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ መሥረት ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ የተቀበሉትን ፡ የትርፍ ፡ ድርሻ ፡ አላፊነታቸው ፡ የተወሰነ ፡ ማኅበረተኞች ፡ መመለስ ፡ የለባቸውም ።

(፫) የተወከሉ ፡ ቢሆኑም ፡ እንኳ ፡ አላፈነታቸው ፡ የተወሰነ ፡ ማኅበርተኞች ፡ በማኅበሩ ፡ የሥራ ፡ አስኪያጅነት ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ አይችሉም ። ይህን ፡ ክልከላ ፡ የተላለፈ ፡ ኅላፊነቱ ፡ የተወሰነ ፡ ማኅበረተኛ ፡ በአሠራሩ ፡ ለደረሱት ፡ ግዴታዎች ፡ ከማኅበሩ ፡ ጋራ ፡ ባንድነትና ፡ ሳይከፋፈል ፡ ያለወሰን ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ። እንደ ፡ ሥራዎቹ ፡ ብዛት ፡ ወይም ፡ ከባድነት ፡ በተለይ ፡ ለማኅበሩ ፡ ግዴታዎች ፡ ሁሉ ፡ ወይም ፡ ለአንዳንድ ፡ ግዴታ ፡ ብቻ ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ አላፊ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ለመወሰን ፡ ይቻላል ።

(፬) አላፊነታቸው ፡ የተወሰነ ፡ ማኅበርተኞች ፡ በማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅነት ፡ ውስጥ ፡ እንደ ፡ ገቡ ፡ የማይቈጠረው ፤

(ሀ) በማኅበሩ ፡ ውስጥ ፡ በሚደረጉት ፡ ምክሮች ፡ ተካፋይ ፡ መሆን ፤

(ለ) ከማኅበሩ ፡ ጋራ ፡ ግዴታ ፡ መግባት ፤

(ሐ) የሥራ ፡ አስኪያጆቹን ፡ ሥራ ፡ መቋጣጠር ፤

(መ) ለማኅበሩ ፡ አስተያየትና ፡ ምክር ፡ መስጠት ፤

(ሠ) ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ከሥልጣናቸው ፡ በላይ ፡ እንዲሠሩ ፡ መፍቀድ ፤

(፭) ኅላፊነታቸው ፡ የተወሰነ ፡ ማኅበርተኞች ፡ ለማኅበሩ ፡ የውስጥ ፡ ሥራ ፡ እንዲሠሩ ፡ ከማኅበሩ ፡ ጋራ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ማድረግ ፡ ይፈቀድላቸዋል ።

(፮) ኅላፊነታቸው ፡ የተወሰነ ፡ ማኅበርተኞች ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ የትርፍና ፡ የኪሣራ ፡ ሒሳቦች ፡ እንዲቀርቡላቸው ፡ ለመጠየቅና ፡ እነዚህንም ፡ የማኅበሩን ፡ መዝገቦችና ፡ ሌሎች ፡ ሰነዶች ፡ ትክክልነታቸውን ፡ ለመቋጣጠር ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፯) ኅላፊነቱ ፡ በተወሰነው ፡ ማኅበርተኛ ፡ ላይ ፡ የሚደርሱት ፡ ጎጂ ፡ ምክንያቶች ፡ ማኅበሩን ፡ ለማፍረሻ ፡ ምክንያቶች ፡ አይሆኑም ፡ ለዚህ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፪ ። ድርሻዎችን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

ሥራ ፡ አስኪያጁና ፡ የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ያላቸው ፡ ማኅበረተኞች ፡ አብዛኞቹ ፡ ካልተስማሙ ፡ በስተቀር ፡ ድርሻዎችን ፡ ማስተላለፍ ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፫፻፫ ። ተፈጻሚዎች ፡ የሚሆኑ ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ሌሎች ፡ ድንጋጌዎች ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆኖ ፡ ከቍ ፡ ፪፻፳፯ ፡ እስከ ፡ ፪፻፴፪ ፤ ቍጥር ፡ ፪፻፴፫ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ፩ ፤ ቍ ፡ ፪፻፴፭ ፤ ፪፻፴፮ ፤ ፪፻፵፱ ፤ ፪፻፶፭ ፤ ፪፻፷፩ ፤ ፪፻፷፮ ፡ እስከ ፡ ፪፻፸፫ ፤ ፪፻፹፪ ፤ ፪፻፹፫ ፤ ፪፻፹፯ ፤ እስከ ፡ ፪፻፺፩ ፤ ፪፻፺፫ ፤ ፪፻፺፱ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ሁለት ፡ ዐይነት ፡ ኅላፊነት ፡ ባለው ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

አንቀጽ ፡ ፮ ።

የአክሲዮን ፡ ማኅበር ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ^ሌ ፡ ፫፻፬ ። የአክሲዮን ፡ ማኅበር ፡ ትርጓሜ ።

- (፩) የአክሲዮን ፡ ማኅበር ፡ የሚባለው ፤ ዋናው ፡ ገንዘቡ ፡ (ካፒታል) ፡ አስቀድሞ ፡ ተወስኖ ፡ በአክሲዮን ፡ የተከፋፈለና ፡ ለዕዳውም ፡ ንብረቱ ፡ ብቻ ፡ ዋስ ፡ የሆነ ፡ ማኅበር ፡ ነው ።
- (፪) ማኅበርተኞች ፡ ለማኅበሩ ፡ ግዴታዎች ፡ አላፊ ፡ የሚሆኑት ፡ ባላቸው ፡ ድርሻ ፡ ልክ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ^ሌ ፡ ፫፻፭ ። የማኅበሩ ፡ መጠሪያ ።

ለጠቅላላው ፡ ጸጥታ ፡ ተቃራኒ ፡ ካልሆነና ፡ የሥነ-ምግባር ፡ ወገኖች ፡ መብት ፡ ካልተነካ ፡ የማኅበሩ ፡ መጠሪያ ፡ እንደ ፡ ፈቀዱት ፡ ሊመረጥ ፡ ይችላል ። ከመጠሪያው ፡ ቀጥሎ ፡ «የአክሲዮን ፡ ማኅበር ፡» የሚል ፡ ጽሑፍ ፡ መኖር ፡ አለበት ።

ቀ^ሌ ፡ ፫፻፮ ። የማኅበሩ ፡ አነስተኛ ፡ ዋና ፡ ገንዘብና ፡ በየአንዳንዱ ፡ አክሲዮን ፡

- ላይ ፡ የተጻፈው ፡ ዋጋ ።
- (፩) የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ከፃሺሕ ፡ የኢት ፡ ብር ፡ ያነሰ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።
- (፪) ያንዱ ፡ አክሲዮን ፡ ዋጋ ፡ ከ፲ ፡ የኢት ፡ ብር ፡ ያነሰ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ቀ^ሌ ፡ ፫፻፯ ። መሥራቾች ።

- (፩) ማኅበሩ ፡ ሲመሠረት ፡ እጅግ ፡ በ.ያንስ ፡ አምስት ፡ ማኅበርተኞች ፡ እንዲኖሩት ፡ ያስፈልጋል ።
- (፪) በሕግ ፡ በኩል ፡ መሥራቾች ፡ የሚባሉት ፡ ማኅበሩ ፡ የሚመሠረትበትን ፡ ጽሑፍ ፡ የፈረመውና ፡ በሙሉ ፡ የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ያዋጡ ፡ ናቸው ።
- (፫) እንዲሁም ፡ የሚቋቋመው ፡ ማኅበር ፡ አክሲዮን ፡ በግልጽ ፡ ለሕዝብ ፡ እንዲሸጥ ፡ የወጣ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የማኅበሩን ፡ መግለጫ ፡ (ፕሮስቴክቲብ) ፡ የሚፈርመው ፡ ለማኅበሩ ፡ በዐይነት ፡ መዋጮ ፡ የሚያደርጉ ፡ ወይም ፡ ከትርፉ ፡ ላይ ፡ ልዩ ፡ ተከፋይነት ፡ እንዲኖራቸው ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ሁሉ ፡ መሥራቾች ፡ ይባላሉ ።
- (፬) በማኅበሩ ፡ ያልገቡ ፡ ማንኛዎቹም ፡ ሰዎች ፡ የማኅበሩ ፡ መቋቋም ፡ እንዲጸና ፡ ሲሉ ፡ ማንኛውንም ፡ እርምጃና ፡ ለማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ ያደረጉ ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ መሥራቾች ፡ ይቆጠራሉ ።

ቀሌ ፡ ፫፻፳ ። መሥራቾች ፡ የገቡበት ፡ ግዴታዎች ።

(፩) ማኅበሩን ፡ ለማቋቋም ፡ ሲሉ ፡ ለገቡባቸው ፡ ግዴታዎች ፡ መሥራቾቹ ፡ ለሦስት ወገኖች ፡ ባንድነትና ፡ ሳይከፋፈል ፡ ያለውሰን ፡ ኅላፊዎች ፡ ናቸው ። ይህ ፡ ኅላፊነት ፡ ማኅበሩ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ከመመዝገቡ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ ሆነው ፡ በሠሩት ፡ ሰዎችም ፡ ላይ ፡ ይጸናል ።

(፪) ማኅበሩ ፡ ከመሥራቾች ፡ ላይ ፡ የተባሉትን ፡ ግዴታዎች ፡ የሚቀበለው ፡ ማኅበሩን ፡ ለማቋቋም ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነው ፡ ግዴታና ፡ ወጪ ፡ መጠን ፡ ወይም ፡ አክሲዮኑን ፡ ለመግዛት ፡ የጸፉት ፡ ሰዎች ፡ ጉባኤ ፡ ያጸደቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መሥራቾች ፡ ያወጡትን ፡ ወጪ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፫) በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ ማኅበሩ ፡ ሳይቋቋም ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መሥራቾች ፡ ለገቡበት ፡ ግዴታዎችና ፡ ላደረጉት ፡ ወጪ ፡ አክሲዮኑን ፡ ለመግዛት ፡ የጸፉትን ፡ ሰዎች ፡ የመጠየቅ ፡ ሙብት ፡ አይኖራቸውም ።

ቀሌ ፡ ፫፻፶ ። የመሥራቾች ፡ ኅላፊነት ።

(፩) መሥራቾች ፡ ለማኅበሩና ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ በተመለከቱት ፡ ምክንያቶች ፡ ለሚደርሱት ፡ ጉዳዮች ፡ ኅላፊ ፡ የሚሆኑት ፡

(ሀ) የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ በሙሉ ፡ እንዲገዛና ፡ ለማቋቋሚያውም ፡ አስፈላጊው ፡ ገንዘብ ፡ ገቢ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፤

(ለ) በዐይነት ፡ የተደረጉት ፡ መዋጮዎች ፡ በቅጥር ፡ ፫፻፲፭ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፤

(ሐ) ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ አቋቋም ፡ ለሕዝብ ፡ ያቀረቡት ፡ ማስታወቂያ ፡ እርግጠኛ ፡ ለመሆኑ ።

(፪) በዚህ ፡ ቅጥር ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ባለው ፡ ኅላፊነት ፡ ላይ ፡ የሚቀርብ ፡ ክስ ፡ ተጎጂው ፡ ጉዳትን ፡ ወይም ፡ ኅላፊውን ፡ ካወቀበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ፳ ፡ ዓመት ፡ ክስ ፡ ያላቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በይርጋ ፡ ይታገዳል ። በሌላው ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ግን ፡ ጉዳት ፡ ከደረሰበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ክስ ፡ ካልቀረበ ፡ በይርጋ ፡ ይታገዳል ።

(፫) ወንጀል ፡ በመሥራታቸው ፡ መሥራቾቹ ፡ ያለባቸውን ፡ ኅላፊነት ፡ የሚመለከቱ ፡ ሁኔታዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀሌ ፡ ፫፻፲ ። ለመሥራቾች ፡ የሚሆኑት ፡ ትርፎች ፡ ወሰን ።

(፩) በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ከማኅበርተኛነታቸው ፡ መብት ፡ በላይ ፡ መሥራቾች ፡ ቢበዛ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ በሐሳብ ፡ ሚዛን ፡ መሠረት ፡ ከሚገኘው ፡ ከተጣራው ፡ ትርፍ ፡ ውስጥ ፡ በጠቅላላው ፡ ለራሳቸው ፡ ከአምስት ፡ አንድ ፡ እጅ ፡ የማይበልጥ ፡ ድርሻ ፡ ከተጣራው ፡ ትርፍ ፡ ሊካፈሉ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ከዚህም፡ በቀር፡ ለራሳቸው፡ ሲሉ፡ ሌላ ፡ ማናቸውም ፡ ጥቅም ፡ እንዲሰጣቸው፡ በማሳበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ለመወሰን ፡ አይችሉም ።

(፫) በዚህ ፡ ቅጥር ፡ የተፈቀዱት ፡ ጥቅሞች ፡ ለመሥራቹ ፡ ለራሱ ፡ ብቻ ፡ የሚሰጡ ፡ ናቸው ። እነዚህም ፡ የመሥራቾች ፡ ጥቅሞች ፡ በሚተላለፉ ፡ አክሲዮኖች ፡ ሊወጡ ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ፫፻፲፩ ። የማሳበርተኞች ፡ ብዛት ፡ በሕግ ፡ ከተወሰነው ፡ በታች ፡ መቀነስ ።

(፩) በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ የማሳበርተኞች ፡ ብዛት ፡ ከአምስት ፡ ያነሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማሳበሩ ፡ የማሳበርተኞች ፡ ብዛት ፡ ካነሰበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ሥራ ውን ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ሊቀጥል ፡ አይችልም ። ማናቸውም ፡ ማሳበርተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ የማሳበርተኞች ፡ ሕጋዊ ፡ ብዛት ፡ ማነሱን ፡ ዐውቆ ፡ ማሳበሩ ፡ ከተባሉት ፡ ስድስት ፡ ወሮች ፡ በኋላ ፡ ሥራውን ፡ የቀጠለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ማሳበሩ ፡ ላይረጋቸው ፡ ዕዳዎች ፡ በግል ፡ ጎላፊነት ፡ ሊጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ ማሳበሩ ፡ የተወሰነ ፡ የሥራ ፡ ድርጅቶች ፡ ክፍል ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከማሳበርተኞች ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ማሳበሩን ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመፍረድ ፡ ይችላል ። ነገር ፡ ግን ፡ ወደ ፡ ሕጋዊ ፡ አኳኝን ፡ እንዲመለስ ፡ ለማሳበሩ ፡ ጊዜ ፡ መስጠትና ፡ ማናቸውንም ፡ ጠቃሚ ፡ የሆኑትን ፡ ለጊዜው ፡ የመጠበቂያ ፡ ውሳኔዎች ፡ ለማዘዝ ፡ እንዲቻል ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ውሳኔውን ፡ ለማዘግየት ፡ ይችላል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

የማሳበሩ ፡ አቋቋም ።

ቀ፡ ፫፻፲፪ ። አቋቋሙን ፡ እንዲረጋ ፡ የሚያደርጉ ፡ ጠቅላላ ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) ማናቸውም፡ የአክሲዮን፡ ማሳበር ፡ በሕግ ፡ እንደ ፡ ተቋቋመ ፡ የሚቈጠረው ፡

(ሀ) የማሳበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ በሙሉ ፡ ሲፈረም ።

(ለ) በገንዘብ ፡ ከሚሸጡት ፡ አክሲዮኖች ፡ ውስጥ ፡ ቢያንስ ፡ አንድ ፡ ሩብ ፡ በማሳበሩ ፡ ስምና ፡ ሒሳብ ፡ በአንድ ፡ ባንክ ፡ ሲገባ ፡ ነው ።

(፪) ይህ ፡ ንዑስ ፡ ቀ፡ (፩) መሠረት ፡ የተቀመጠ ፡ ገንዘብ ፡ ማሳበሩ ፡ በንግድ ፡ መገብ ፡ መመዝገቡ ፡ ሳይረጋገጥ ፡ ለማሳበሩ ፡ ሕጋዊ ፡ ለሆኑት ፡ እንደራሴዎች ፡ አይሰጣቸውም ።

(፫) ይህ ፡ መመዝገቡ ፡ ገንዘቡ ፡ ባንክ ፡ ከተቀመጠበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ እስካንድ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ያልተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገንዘቡ ፡ አክሲዮን ፡ እንገዛለን

ብለው ፡ ለፈረሙት ፡ ይመለሳል ። የሚመለሰውም ፡ በመሥራቾች ፡ ጥንቃቄ ፡ ሆኖ ፡ እነሱም ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ኅላፊዎች ፡ ናቸው ። ይህ ፡ ጊዜ ፡ የተላለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እነዚህ ፡ የሚመለሱት ፡ ገንዘቦች ፡ ሕጋዊ ፡ ወለድ ያፈራሉ።

ቀ ፡ ፫፻፲፫ ። የመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ።

ማኅበሩ ፡ በሕግ ፡ በታወቀ ፡ ጽሑፍ ፡ ይቋቋማል ፤ በዚህም ፡ ጽሑፍ ፡ ሊኖር በት ፡ የሚገባው ፤

(፩) የማኅበርተኞች ፡ ስም ፤ ዜግነታቸው ፤ አድራሻቸው ፤ ለመግዛት ፡ የፈረሙት ፡ የአክሲዮኖች ፡ ብዛት ። ማኅበርተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ካንድ ፡ አክሲዮን ፡ ያነሰ ፡ ሊኖረው ፡ አይችልም ።

(፪) የማኅበሩ ፡ መጠሪያ ፤

(፫) የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤትና ፡ ያሉም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቅርንጫፎቹ ፡ ስፍራ ፤

(፬) ማኅበሩ ፡ የቆመበት ፡ ጉዳይ ፤

(፭) የተፈረመና ፡ ገቢ ፡ የሆነው ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፤

(፮) የአክሲዮኑ ፡ ዋጋ ፤ ብዛቱ ፤ ዐይነትና ፡ የአክሲዮኑ ፡ ልዩነት ፤

(፯) በዐይነት ፡ የተደረጉት ፡ መዋጮዎች ፡ ዋጋና ፡ ያገልግሎታቸው ፡ ዐይነት ፤ በምን ፡ ዋጋ ፡ ታሰቦ ፡ እንደ ፡ ተቀበሉ ፤ ባለንብረቱ ፡ የሆነ ፡ ማኅበርተኛና ፡ ገቢ ፡ ላደረገው ፡ መዋጮ ፡ የተሰጠ ፡ የአክሲዮኖች ፡ ብዛት ፤

(፰) የትርፉ ፡ አከፋፈል ፡ አኳኋን ፤

(፱) ለመሥራቾች ፡ የተወሰነው ፡ ትርፍ ፤ የተከፋይነቱ ፡ ምክንያት ፤

(፲) የአስተዳዳሪዎች ፡ ብዛትና ፡ ሥልጣን ፤ እንደዚሁም ፡ ለማኅበሩ ፡ እንደራሴ ፡ የመሆን ፡ አኳኋን ፤

(፲፩) የተቁጣጣሪዎች ፡ (አዲተሮች) ፡ ብዛት ፤

(፲፪) ማኅበሩ ፡ የሚቁይበት ፡ ጊዜ ፤

(፲፫) ማኅበሩ ፡ የሥራ ፡ ራፖርት ፡ የሚያስታውቅበት ፡ ሁኔታ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፬ ። የማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ።

(፩) በሕግ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ የማኅበሩን ፡ ሥራ ፡ የሚወስነውን ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሥራቻቹ ፡ ማዘጋጀት ፡ አለባቸው ።

(፪) የንግድና ፡ የእንዳስትሪ ፡ ሚኒስቴር ፡ ለዐይነት ፡ እንዲሆን ፡ ያዘጋጃቸው ፡ ደንቦች ፡ መሥራቻች ፡ ከሚለውጡት ፡ በቀር ፡ በዚያው ፡ ዐይነት ፡ መሥራት ፡ ይቻላል ።

(፫) መተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ ከመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ጋራ ፡ እንደ ፡ አንድ ፡ ተቁጥሮ ፡ ከርሱ ፡ ተያይዞ ፡ መገኘት ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፫፻፲፭ ። በዐይነት ፡ የተደረገት ፡ መዋጮዎች ፡ አገማመት ።

(፩) በዐይነት ፡ መዋጮ ፡ የሚያደርግ ፡ ማኅበርተኛ ፡ ከንግድና ፡ ከእንዲሁት ፡ ሚኒስቴር ፡ የተመረጡት ፡ እንድ ፡ ወይም ፡ ብዙዎች ፡ ገማቾች ፡ በመሓላ ፡ ያደረጉትን ፡ ራፖር ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) በዚህ ፡ ራፖር ፤ በመዋጮ ፡ የገቡትን ፡ ንብረቶች ፡ ለያንዳንዳቸው ፡ የተሰጠውን ፡ ዋጋ ፡ ግምቱ ፡ በምን ፡ አኳኋን ፡ እንደ ፡ ተገኘ ፡ በዝርዝር ፡ ይገልጻል ፤ ይህ ፡ ራፖር ፡ ከመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ጋራ ፡ ይያያዛል ።

(፫) አስተዳዳሪዎቹና ፡ ተቁጣጣሪዎቹ ፡ ማኅበሩ ፡ ከተቋቋመበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ በራፖሩ ፡ ውስጥ ፡ የተገለጹትን ፡ ግምቶች ፡ መቁጣጠርና ፡ አስፈላጊ ፡ ምክንያት ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝም ፡ የተደረጉትን ፡ ግምቶች ፡ እንደገና ፡ መመራመርና ፡ መገመት ፡ አለባቸው ። በዐይነት ፡ ለተደረገት ፡ መዋጮዎች ፡ የተሰጡት ፡ አክሲዮኖች ፡ ይህ ፡ ምርመራ ፡ እስከ ፡ ተደረገ ፡ ድረስ ፡ የማይሸጡና ፡ የማይለወጡ ፡ ሆነው ፡ በማኅበሩ ፡ እጅ ፡ መቀመጥ ፡ አለባቸው ።

(፬) በንኡስ ፡ ቀ፡ ፫ ፡ መሠረት ፡ በተደረገው ፡ ምርመራ ፡ የተነሣ ፡ በመዋጮ ፡ የገቡት ፡ ንብረቶች ፡ ዋጋ ፡ ከተሰጣቸው ፡ ግምት ፡ አንድ ፡ አምስተኛ ፡ አንሶ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በገቡት ፡ መዋጮዎች ፡ ዋጋ ፡ ሞልተው ፡ የተገኙትን ፡ አክሲዮኖች ፡ ማኅበሩ ፡ በዚህ ፡ ልክ ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ መቀነስ ፡ አለበት ። ያለዚያ ፡ መዋጮውን ፡ ያገባው ፡ ማኅበረተኛ ፡ የጎደለውን ፡ ገንዘብ ፡ መሙላት ፡ ወይም ፡ ከማኅበሩ ፡ መውጣት ፡ ይችላል ።

(፭) ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ለማጣት ፡ የፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ስብሰባ ፡ በዚህ ፡ ቀ፡፣ በንፅ ስ ፡ ቀ፡ ፩ ፡ የቀረበውን ፡ የገማቾችን ፡ ራፖር ፡ መቀበሉ ፤ ማኅበሩን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ በንኡስ ፡ ቀ፡ ፫ ፡ እና ፡ ፬ ፡ የተደነገገውን ፡ ከመፈጸም ፡ አይከለክለውም ።

ቀ፡ ፫፻፲፮ ። በመሥራቾች ፡ መሓከል ፡ የሚደረግ ፡ አቋቋም ።

የማኅበሩ ፡ አክሲዮኖች ፡ ለሕዝብ ፡ የሚሸጡ ፡ ካልሆኑ ፡ መሥራቾች ፡ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፤

(፩) አክሲዮኖችን ፡ በሙሉ ፡ ለመግዛት ፡ መፈረማቸውን ፤

(፪) ለነዚህ ፡ አክሲዮኖች ፡ በቀ፡፣ ፫፻፲፪ ። ንኡስ ፡ ቀ፡ ፩ ፡ (ለ) መሠረት ፡ የተወሰነው ፡ ጠቅላላ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲቀመጥ ፡ መደረጉን ፤

(፫) በዐይነት ፡ የሆነው ፡ መዋጮ ፡ በቀ፡፣ ፫፻፲፭ ፡ በተጻፈው ፡ መሠረት ፡ መገመትና ፡ ዋጋውም ፡ በሙሉ ፡ መክፈሉን ።

(፬) ለማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ ክፍሎች ፡ የሥራ ፡ መሪዎች ፡ መሸማቸውን ፡ ማረጋገጥ ፡ አለባቸው ።

ቀ* : ፫፻፲፯ ። ሕዝቡ ፡ ፈርሞ ፡ በመግዛት ፡ የሚቋቋም ፡ ማኅበር ።

እንዲሁም ፡ ሕዝቡ ፡ አክሲዮኑን ፡ እየፈረመ ፡ በመግዛት ፡ ለተቋቋመው ፡ ማኅበር ፡ ከቀጥር ፡ ፫፻፲፰ ፡ እስከ ፡ ፫፻፳፪ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።

ቀ* : ፫፻፲፰ ። የማኅበር ፡ መግለጫ ፡ (ፕሮሰፔክቲቭ) ።

(፩) ሕዝብ ፡ አክሲዮን ፡ እንዲገዛ ፡ የሚደረገው ፡ ጥሪ ፡ መሥራቾች ፡ ሁሉ ፡ በሚፈርሙበት ፡ የማኅበር ፡ መግለጫ ፡ ነው ። በዚህ ፡ የማኅበር ፡ መግለጫ ፡ ላይ ፡ ሊጻፍ ፡ የሚገባው ፤

(ሀ) የመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ረቂቅ ፤

(ለ) የማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ረቂቅ ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ ውሳኔ ፡ ባጭሩ ፤

(ሐ) በቀጥር ፡ ፫፻፲፭ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የግምቱ ፡ ራፖርት ፡ አጭር ፡ መግለጫ ፡ ቢኖር ፤

(መ) አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ ፈራሚው ፡ ምን ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ እንደሚገደድ ፤

(ሠ) አክሲዮኖቹ ፡ የሚሸጡበት ፡ ዋጋ ፤

(ረ) ለመግዛት ፡ የፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ እስኪደረግ ፡ ድረስ ፡ ከአክሲዮኖች ፡ ዋጋ ፡ መክፈል ፤ የሚገባው ፤ ልክ ፤

(ሰ) ፈራሚዎች ፡ ለመግዛት ፡ የሚያመለክቱበትና ፡ ገንዘብ ፡ የሚከፍሉበት ፡ ቦታ ፡ ነው ።

(፪) ፈራሚዎች ፡ በሚፈርሙባቸው ፡ ቦታዎች ፡ የማኅበሩ ፡ መግለጫዎችና ፡ የግምቱን ፡ ራፖርት ፡ ግልባጭ ፡ ፈራሚዎች ፡ እንዲመለከቱት ፡ በተባለው ፡ ቦታ ፡ መገኘት ፡ አለበት ።

ቀ* : ፫፻፲፱ ። አክሲዮኖች ፡ ለመግዛት ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ የሚቀርቡ ፡ ጥያቄዎች ፡ ሁሉ ፤ አክሲዮኖቹን ፡ ለመግዛት ፡ በተወሰነው ፡ ቦታ ፡ በሚገኙት ፡ መጠየቂያ ፡ ፎርምች ፡ (ወረቀቶች) ፡ ተዋልተው ፡ መሰጠት ፡ አለባቸው ።

(፪) አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ ጥያቄ ፡ ያቀረበው ፡ ሰው ፡ መግለጫውንና ፡ የተጠቀሰውን ፡ ልዩ ፡ ራፖርት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መመልከቱን ፡ መግለጽ ፡ አለበት። በመፈረሚያው ፡ ፎርም ፡ ላይ ፡ ስሙንና ፡ አድራሻውን ፡ ለመግዛት ፡ የሚፈልጋቸውን ፡ የአክሲዮን ፡ ቀጥሮችና ፡ ያመለከተበትን ፡ ቀን ፡ መጥቀስ ፡ አለበት ።

ቀ* : ፫፻፳ ። የፈራሚዎቹ ፡ ጉባኤ ።

(፩) የመፈረሚያው ፡ ቀን ፡ ካለቀ ፡ በኋላ ፡ መሥራቾች ፡ ለመግዛት ፡ የፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ጉባኤ ፡ እንዲደረግ ፡ መጥራት ፡ አለባቸው ።

(፪) በቀጥታ፡ የ፪፻፳፪፡ የተመለከተው፡ እንደተጠበቀ፡ ሆኖ፡ ስለ፡ ድንገተኛ፡ ጠቅላላ፡ ጉባኤ፡ አጠራርና፡ ውሳኔ፡ የተደነገገው፡ ለፈራሚዎቹም፡ ጉባኤ፡ የሚፈጸም፡ ነው።
ቀጥ፡ የ፪፻፳፩ ። የጉባኤው ፡ ዓላማ ።

በቀጥ፡ የ፪፻፳፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ የፈራሚዎች ፡ ጉባኤ ፡ ዓላማ ፤

(፫) የማኅበሩ ፡ ማቋቋሚያ ፡ ሁኔታዎች ፡ መፈጸማቸውንና ፡ አለመፈጸማቸውን ፡ ለመቀጣጠር ፤

(፬) የመጨረሻውን፡ የመመሥረቻ፡ ጽሑፍና ፡ የማኅበሩን ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ለመወሰን ፤

(፭) አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ በዐይነት ፡ የሆነውን ፡ መዋጮና ፡ የመሥራቾቹንም ፡ የትርፍ ፡ ድርሻ ፡ ልክ ፡ ለማጽደቅ ፤

(፮) በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ የሚሾሙትን ፡ ለመሾም ፡ ነው ።

ቀጥ፡ የ፪፻፳፪ ። ስለ ፡ ጉባኤው ፡ ውሳኔዎች ፡ ልዩ ፡ ደንብ ።

(፩) የፈራሚዎቹ ፡ ጉባኤ ፡ የሰጣቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ መሥራቾቹ ፡ ሁሉ ፡ በፈረመ-በት ፡ ጽሑፍ ፡ ተጽፎ ፡ መገኘት ፡ አለበት ፤ ከዚህ ፡ ጋር ፡ ጉባኤው ፡ እነሱን ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ ውሳኔውን ፡ የሰጠባቸው ፡ ጽሑፎች ፡ ሁሉ ፡ ከዚህ ፡ ጋር ፡ መያያዝ ፡ አለባቸው ።

(፪) ማናቸውም፡ አክሲዮኑን፡ ለመግዛት ፡ የፈረመ ፡ ሰው ፡ በስብሰባዎቹ ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆንና ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ እንደ ፡ ተወሰነው ፡ ድምፅ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

(፫) በዐይነት፡ መዋጮ፡ ያደረጉት ፡ ሰዎች ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ በሚገመትበት ፡ እንዲሁም ፡ ከትርፍ ፡ ልዩ ፡ ድርሻ ፡ በሚወሰንላቸው ፡ ጊዜ ፡ መሥራቾች ፡ በባለአክሲዮንነታቸው ፡ መብት ፡ ወይም ፡ በውክልና ፡ ድምፅ ፡ ለመስጠት ፡ አይችሉም ።

(፬) ጉባኤው ፤ ፈራሚዎቹ ፡ ሁሉ ፡ ካልፈቀዱ ፡ በቀር ፡ የማቋቋሚያውን ፡ ውልና ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንቦችን ፡ ዋና ፡ ነገር ፡ ለመለወጥ ፡ አይችልም ። ነገር ፡ ግን ፡ በዐይነት ፡ ገቢ ፡ የሆነውን ፡ መዋጮ ፡ ወይም ፡ የመሥራቾችን ፡ የትርፍ ፡ ድርሻቸውን ፡ ለማረጋገጥ ፡ ጉባኤው ፡ ስለሚያደረገው ፡ ማሻሻል ፡ በድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

(፭) ጉባኤው ፡ ለይዘት ፡ መዋጮ ፡ ያገቡት ፡ ሰዎች ፡ የሚደርሳቸውን ፡ የአክሲዮኖች ፡ ብዛት ፡ ብቻ ፡ ለመቀነስ ፡ አስቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቀጥታ ፡ የ፪፻፲፮ ፡ ንኡስ ፡ ቀጥ ፡ ፬ ፡ የተወሰኑት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀጥ፡ የ፪፻፳፫ ። ማኅበሩ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ እንዲመዘገብ ፡ ስለ ፡ ማድረግና ፡ የማኅበሩን ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

(፩) ማኅበሩ ፡ የተቋቋመበት ፡ ሁኔታ ፡ ምንም ፡ ዐይነት ፡ ቢሆንም ፡ ከቀጥታ፡ የ፪፻፲፬፡

እስከ ፪፻፳፬ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

- (፪) የሚከተሉትም ፡ ሰነዶች ፡ መቅረብ ፡ አለባቸው ።
  - (ሀ) የማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፤
  - (ለ) የማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ እንዳለ ፤
  - (ሐ) የማኅበሩ ፡ መግለጫ ፤
  - (መ) አክሲዮን ፡ የፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ስብሰባ ፡ ቃለ ፡ ጉባኤና ፡ ሌሎችም ፡ ተጨማሪ ፡ ሰነዶች ፡ ሁሉ ፤
  - (፫) በቀጥር ፡ ፫፻፲፫ ፡ ንዑስ ፡ ቀ፡ ፩ ፡ እስከ ፡ ፯ ፡ እና ፡ ከንዑስ ፡ ቀ፡ ፲ ፡ እስከ ፡ ፲፪ ፡ የተዘረዘሩት ፡ ሐተታዎች ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ በሚወጡበት ፡ ጋዜጣና ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ለመመዝገብ ፡ በቀረበው ፡ ማመልከቻ ፡ ውስጥ ፡ መኖር ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ፫፻፳፭ ፡ ማስታወቂያ ፡ ስለሚሰጠው ፡ ውጤት ።

- (፩) ምንም ፡ እንኳ ፡ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ መቋቋም ፡ የሚያስፈልግ ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታዎች ፡ ሳይፈጸሙ ፡ ቢቀሩ ፤ በመዝገብ ፡ ከገባና ፡ በማስታወቂያ ፡ ከተገለጠ ፡ የማኅበሩ ፡ መኖር ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ መሆኑ ፡ በሕግ ፡ የታወቀ ፡ ይሆናል ።
- (፪) በሕጉ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንቡ ፡ መሠረት ፡ መፈጸም ፡ የሚገባቸው ፡ አስፈላጊ ፡ ነገሮች ፡ ሳይፈጸሙ ፡ በመቅረታቸው ፡ ምክንያት ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎችና ፡ የባለአክሲዮኖቹ ፡ ጥቅም ፡ ጉዳት ፡ የሚያገኘው ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፤ ከገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ወይም ፡ ከባለአክሲዮኖቹ ፡ እንዲሁ ፡ በሚያቀርበው ፡ ማመልከቻ ፡ መሠረት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲፈረስ ፡ ማድረግ ፡ ወይም ፡ ለጊዜው ፡ አስፈላጊ ፡ ውሳኔ ፡ መስጠት ፡ ይችላል ።
- (፫) በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ ታትሞ ፡ ከወጣ ፡ ከሦስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የማመልከት ፡ መብት ፡ ቀሪ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ አክሲዮኖችና ፡ ስለ ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ መብትና ፡ ግዴታዎች ።

ቀ፡ ፫፻፳፮ ፡ የአክሲዮኖች ፡ ዐይነት ።

- (፩) ባለአክሲዮኑ ፡ እንደ ፡ መረጠ ፤ አክሲዮኖቹ ፡ በሰሙ ፡ ወይም ፡ ላምጨው ፡ ተብለው ፡ ሊጻፉ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) በሕግ ፡ ወይም ፡ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንቡ ፡ ላምጨው ፡ የሚባል ፡ የአክሲዮን ፡ ዐይነት ፡ ተከልክሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አክሲዮኖቹ ፡ በስም ፡ ብቻ ፡ የሚወጡ ፡ ይሆናሉ ።
- (፫) ላምጨው ፡ የሚል ፡ የአክሲዮን ፡ ዐይነት ፡ በሚገኝባቸው ፡ ማኅበሮች ፡

ማንኛውም ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፡ ባለአክሲዮን ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ላምጨው ፡ ተብለው ፡ የወጡትን ፡ የራሱን ፡ አክሲዮኖች ፡ በስሙ ፡ እንዲለወጡ ፡ እንዲሁም ፡ በስሙ ፡ የወጡትን ፡ ላምጨው ፡ ተብለው ፡ እንዲለወጡ ፡ ለመጠየቅ ፡ ሙብት ፡ አለው ።

ቀ* ፫፻፳፯ ። አክሲዮኖች ፡ የሚወጡበት ፡ ዋጋ ።

- (፩) ከተጻፈባቸው ፡ ዋጋ ፡ በታች ፡ አክሲዮኖችን ፡ ለማውጣት ፡ አይቻልም ።
- (፪) በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንቡ ፡ ወይም ፡ በድንገተኛ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከተጻፈባቸው ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ዋጋ ፡ አክሲዮኖችን ፡ ለማውጣት ፡ ይቻላል ። በተጻፈበት ፡ ዋጋና ፡ በሚወጣበት ፡ ዋጋ ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ ልዩነት ፡ የዋጋ ፡ ብልጫ ፡ (ፕሪሚየም) ፡ ይባላል ።

ቀ* ፫፻፳፰ ። ማኅበሩ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ከመመዝገቡ ፡ በፊት ፡ ስለወጡ ፡ አክሲዮኖች።

ማኅበሩ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ከመመዝገቡ ፡ በፊት ፡ የወጡ ፡ አክሲዮኖች ፡ አይጸኑም ፡ (ውድቅ ፡ ናቸው) ፤ ነገር ፡ ግን ፡ አክሲዮኖቹን ፡ በማውጣት ፡ ያስከተሉት ፡ ግዴታዎች ፡ እንዳሉ ፡ ሆነው ፡ ይቋያሉ ።

ቀ* ፫፻፳፱ ። አክሲዮኖቹ ፡ ስላለመከፋፈላቸው ።

- (፩) አክሲዮኖቹ ፡ የማይከፋፈሉ ፡ ናቸው ።
- (፪) ብዙዎች ፡ ሰዎች ፡ የአክሲዮኖች ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የማኅበረተኛነትን ፡ ሙብት ፡ ሊሠራባቸው ፡ እንዲችሉ ፡ ለሁሉም ፡ እንደራሴ ፡ የሚሆን ፡ መሾም ፡ አለባቸው ።
- (፫) ለሁሉም ፡ እንደራሴ ፡ የሚሆን ፡ ያልተሾመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለአንዱ ፡ ባለሀብት ፡ ማኅበሩ ፡ የሚሰጣቸው ፡ ማስታወቂያዎችና ፡ መግለጫዎች ፡ በሁሉም ፡ ላይ ፡ የሚጸኑ ፡ ናቸው ።
- (፬) የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ከባለአክሲዮንነት ፡ የተነሣ ፡ ላሉት ፡ ግዴታዎች ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ አላፈ ፡ ናቸው ።

ቀ* ፫፻፷፱ ። መያዣ ፡ ወይም ፡ የአላባ ፡ ሙብት ።

- (፩) አንድ ፡ አክሲዮን ፡ በመያዣ ፡ ወይም ፡ በአላባ ፡ ሙብት ፡ የተሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በጉባኤዎች ፡ ድምፅ ፡ የመስጠት ፡ ሙብት ፡ አክሲዮኑን ፡ በመያዣ ፡ ለተቀበለው ፡ ወይም ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ነው ።
- (፪) አክሲዮኑን ፡ ሲገዛ ፡ የቀዳሚነት ፡ ሙብት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ሙብት ፡ የማኅበረተኛው ፡ ነው ፤ ሙብቱን ፡ ማኅበረተኛው ፡ ሳይሠራበት ፡ ቢቀር ፡ ለማኅበረተኛው ፡ ጥቅም ፡ በቅጥር ፡ ፫፻፵፪ ፡ በተወሰነው ፡ ሁኔታ ፡ መሠረት ፡ ይሸጣል ።

(፫) አክሲዮኖቹ፡ በመያዣ፡ ተሰጥተው ፡ ለአክሲዮኖቹ ፡ የሚከፈል ፡ ቀሪ፡ገንዘብ ፡ በተጠየቀ ፡ ጊዜ ፡ እነዚህን ፡ ገንዘብ ፡ መክፈል ፡ ያለበት ፡ ማኅበረተኛው ፡ ነው። ማኅበረተኛው ፡ የተባለውን ፡ ገንዘብ ፡ ሳይከፍል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አክሲዮኑን ፡ በመያዣ ፡ የያዘው ፡ ሰው ፡ በቍጥር ፡ ፫፻፵፪ ፡ በተደነገገው ፡ አሠራር ፡ መሠረት ፡ የያዛቸውን ፡ አክሲዮኖች ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።

(፬) አክሲዮኖቹ ፡ የተሰጡት ፡ በአላባ ፡ ጥቅም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአላባው ፡ መብት ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ የከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ እንዲመለስለት ፡ ያለው ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ ለአክሲዮኑ ፡ የተጠየቀውን ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ መክፈል ፡ ያለበት ፡ ባለአላባው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፴ ። በአክሲዮኖች ፡ ላይ ፡ የሚጻፍ ።

በየአንዳንዱ ፡ አክሲዮን ፡ አንዱ ፡ አስተዳዳሪ ፡ መፈረም ፡ አለበት ። የሚከተሉትም ፡ ዝርዝር ፡ ነገሮች ፡ በአክሲዮኑ ፡ ላይ ፡ መገለጽ ፡ አለባቸው ።

- (ሀ) የማኅበሩ ፡ መጠሪያ ፡ ስሙና ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሚቋይበት ፡ ጊዜ ፤
- (ለ) የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብና ፡ በአንዱ ፡ አክሲዮን ፡ ላይ ፡ የተጻፈበት ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፤
- (ሐ) የመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፤ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ የተመዘገበበት ፡ ቀንና ፡ የተመዘገበበት ፡ ስፍራ ፤
- (መ) የአክሲዮኑ ፡ መለያ ፡ ተራ ፡ ቍጥር ፡ (ሴሪ) ፡ ወይም ፡ ዐይነት ፤ ተራ ፡ አክሲዮን ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ አክሲዮን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የልዩ ፡ መብቱ ፡ ዐይነት ፤
- (ሠ) በሙሉ ፡ ዋጋቸው ፡ ካልተከፈለው ፡ አክሲዮኖች ፡ ላይ ፡ የተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ወይም ፡ በሙሉ ፡ ዋጋቸው ፡ መከፈሉን ፤
- (ረ) አክሲዮኑ ፡ ለማኅበሩ ፡ ባዕድ ፡ ለሆነ ፡ ሰው ፡ መተላለፍ ፡ መቻሉን ፡ ወይም ፡ አለመቻሉን ፡ በአክሲዮኖቹ ፡ ውስጥ ፡ መጻፍ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፴፩ ። የባለአክሲዮኖቹ ፡ መዝገብ ።

- (ጃ) ማናቸውም ፡ የአክሲዮን ፡ ማኅበር ፡ በሰማቸው ፡ አክሲዮን ፡ ያላቸውን ፡ ሰዎች ፡ ዝርዝር ፡ የሚያመለክት ፡ መዝገብ ፡ በዋናው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ መያዝ ፡ አለበት።
- (ጄ) በዚህ ፡ መዝገብ ፡ የባለአክሲዮኖቹ ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፡ የአክሲዮኖቹ ፡ ብዛትና ፡ ቍጥራቸው ፤ በየአንዱ ፡ አክሲዮን ፡ የተከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ልክና ፡ ባለአክሲዮኑ ፡ መዝገብ ፡ የገባበትን ፡ ቀን ፡ መዝገቡ ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።
- (፫) ባለአክሲዮን ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ መዝገቡን ፡ ገንዘብ ፡ ሳይከፍል ፡ ሊመለከተው ፡ ይችላል ። ሌላው ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ የተወሰነውን ፡ ገንዘብ ፡ ከፍሎ ፡ መዝገቡን ፡ ለማየት ፡ ይችላል ።

(፩) ማንኛውም ፡ ሰው ፡ የተወሰነውን ፡ ገንዘብ ፡ ከፍሎ ፡ የመዝገቡን ፡ ግልባጭ ፡ ወይም ፡ ባጭር ፡ የተውጣጣውን ፡ ጽሑፍ ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ። ጥያቄው ፡ ባንድ ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ሊፈጸምለት ፡ ይገባል ።

(፪) ማንኛውም ፡ ጥቅም ፡ ያለው ፡ ሰው ፤ ወይም ፡ ማኅበረተኛ ፡ ወይም ፡ ማኅበሩ ፡ ራሱ ፡ በመዝገቡ ፡ አጻጻፍ ፡ ላይ ፡ ስሕተቶች ፡ መኖራቸውን ፡ የተመለከተ ፡ እንደሆነ ፡ እንዲስተካከል ፡ ለማድረግ ፡ ለንግድና ፡ እንዲስተራ ፡ ሚኒስቴር ፡ ማመልከት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፴፪ ። ማኅበሩ ፡ የራሱ ፡ የሆኑትን ፡ አክሲዮኖች ፡ ስለ ፡ መግዛት ።

(፩) ማኅበሩ ፡ የራሱ ፡ የሆኑትን ፡ አክሲዮኖች ፡ ለመግዛት ፡ የሚችለው ፤

(ሀ) የባለአክሲዮኖች ፡ ጉባኤ ፡ ለመግዛት ፡ ፈቅዶለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) የሚገዛውም ፡ በደንብ ፡ በሒሳብ ፡ ከታወቀው ፡ ከተጣራ ፡ ትርፍ ፡ ላይ ፡ በተነሣ ፡ ገንዘብ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ሐ) የአክሲዮኖቹም ፡ ዋጋ ፡ በሙሉ ፡ አስቀድሞ ፡ ተከፍሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ አኳኋን ፡ የተገዙትን ፡ አክሲዮኖች ፤ አስተዳዳሪዎቹ ፡ ሊያዙ ባቸው ፡ አይችሉም ፤ እንዲሁም ፡ የማኅበሩ ፡ ሀብት ፡ ሆነው ፡ እስከሚቋቋሙት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ የአክሲዮኖቹ ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብት ፡ ታግዶ ፡ ይቋያል ።

(፫) ማኅበሩ ፡ አክሲዮኑን ፡ የገዛው ፤ የድንገተኛው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ እንዲቀነስ ፡ በወሰነው ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

(፬) ማኅበሩ ፡ የራሱ ፡ የሆኑትን ፡ አክሲዮኖች ፡ በመያዣ ፡ ለመቀበል ፡ የፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ ቍ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፴፫ ። አክሲዮኖችን ፡ እንደ ፡ ፈለጉ ፡ ማስተላለፍን ፡ የሚቀንስ ፡ ሁኔታ ።

(፩) በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ድንገተኛ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ በሚያደርገው ፡ ውሳኔ ፡ አክሲዮኖችን ፡ እንደ ፡ ፈቀዱ ፡ እንዳይተላለፉ ፡ ለመወሰን ፡ ይቻላል ።

(፪) የማኅበሩ ፡ አስተዳደር ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አክሲዮኖችን ፡ ለማስተላለፍ ፡ አስቀድሞ ፡ እንዲፈቅድ ፡ ያስፈልጋል ፡ የሚለው ፡ ድንጋጌ ፡ የሚጻፍው ፤

(ሀ) ለማኅበሩ ፡ ወይም ፡ ለማኅበረተኞቹ ፡ ወይም ፡ ከነዚህ ፡ ለአንዱ ፡ በቀደምትነት ፡ መልሶ ፡ የመግዛት ፡ መብት ፡ የተጠበቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) ይህም ፡ መብት ፡ የሚሠራበት ፡ አኳኋንና ፡ የሚገዛበት ፡ ዋጋው ፡ ተወስኖ ፡ ተጽፎበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፫) በማንኛውም ፡ አኳኋን ፡ ቢሆን ፡ የተወሰኑት ፡ ሁኔታዎችና ፡ ዋጋ ፡ አክሲዮኑን ፡ ማስተላለፍ ፡ የሚከለክሉና ፡ ወይም ፡ በባለአክሲዮኑ ፡ ከባድ ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርገው ፡

ርሱበት : እንዳይሆኑ : ያስፈልጋል ።

(፩) መልሶ : የመግዛት የቀደሚነት : መብት : የተሰጠው : ለማኅበሩ : የሆነ : እንደ : ሆነ : አክሲዮኖቹን : የሚገዛው : ተቀማጭ : በሆነ : ገንዘብ : ብቻ : ነው።

ቀ* : ፫፻፴፬ ። አንድ : ማኅበር : የራሱ : ከሆኑት : አክሲዮኖች : ብድር : መስጠትን : መከልከል ።

አንድ : ማኅበር : ለሌሎች : ሦስተኛ : ወገኖች : የራሱ : ከሆኑት : አክሲዮኖች : ላይ : ገንዘብ : ወይም : አክሲዮኖቹን : እንዲገዛበት : ብድር : መስጠት : ከልክል : ነው ።

ቀ* : ፫፻፴፮ ። የአክሲዮኖቹ : ዐይነት ።

(፪) የማኅበሩ : መመሥረቻ : ጽሑፍ : ወይም : ይህንኑ : የሚለውጠው : የጠቅላላ : ጉባኤ : ውሳኔ : ልዩ : ልዩ : መብት : ያላቸው : ብዙ : ዐይነቶች : አክሲዮኖች : እንዲወጡ : ለመወሰን : ይቻላል ።

(፫) በያንዳንድ : የአክሲዮን : ዐይነት : ውስጥ : አክሲዮኖቹ : የተጻፈባቸው : ዋጋ : እኩል : እንዲሆንና : ለባለአክሲዮኖቹም : ትክክለኛ : መብት : የሚሰጡ : መሆን : አለባቸው ።

(፬) ለዚህ : ለተመለከተው : ለአክሲዮን : ዐይነት : ባለአክሲዮኖች : በሆኑት : ልዩ : ጉባኤ : ፈቃድ : ካልሆነ : በቀር : ለዚህ : የአክሲዮን : ዐይነት : የተሰጡትን : መብቶች : ለመለወጥ አይቻልም ። ይህም : ልዩ : ጉባኤ : ውሳኔውን : የሚሰጠው : አለዋወጡን : የወሰነው : የባለአክሲዮኖች : ጠቅላላ : ጉባኤ : ባደረገው : አሠራር : ዐይነት : ነው ።

ቀ* : ፫፻፴፯ ። ልዩ : መብት : ስላላቸው : አክሲዮኖች ።

(፭) በአክሲዮን : የተቋቋመ : ማኅበር : ማናቸውም ፣ በመመሥረቻው : ጽሑፍ : ወይም : ድንገተኛው : ጠቅላላ : ጉባኤ : በሚያደርገው : ውሳኔ : ከሌሎች : አክሲዮኖች : የተለየ : ጥቅም : ያላቸው : ወደፊት : ለሚወጡት : አክሲዮኖች : በቀደምትነት : የመግዛት : መብት : ወይም : ከትርፉ : ወይም : ከማኅበሩን ብረት : ወይም : ከሁለቱም : ላይ : የቀደምትነት : መብት : እንደ : ማግኘት : ያለ፡ልዩ : መብት : ያላቸው : ልዩ : አክሲዮኖች : ለማውጣት : ይቻላል ።

(፮) በድምፅ : መስጠት : ጉዳይ : ላይ : ልዩ : መብት : የሚሰጣቸው : አክሲዮኖችን : ማውጣት : ከልክል : ነው ።

(፯) በቀጥታ : ፫፻፴፰ : በንኡስ : ቀ* : ፫ : የተመለከተው : ቢኖርም : እንኳ : በትርፍ : አከፋፈልና : ማኅበሩ : ሲፈርስ : በዋና : ገንዘብ : አመላለስ : ልዩ : መብት : ያላቸው : አክሲዮኖች : ድምፅ : የሚሰጡት : በድንገተኛው : ጉባኤ : ሥልጣን : ውስጥ : ባሉት : ጉዳዮች : ብቻ : ነው : ተብሎ : በማኅበሩ : መመሥረቻ : ጽሑፍ : ውስጥ : ለመወሰን : ይቻላል ።

(፱) በንኡስ : ቀ* : ፫ : መሠረት : የድምፅ : መስጠት : መብት : የተቀነሰባቸው :

አክሲዮኖች ፡ ቍጥር ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ግማሽ ፡ ለመብለጥ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፴፯ ። ትርፍ ፡ ብቻ ፡ የሚያስገኙ ፡ አክሲዮኖች ።

(፩) አንድ ፡ ማኅበር ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ሳይቀንስ ፡ ካገኘው ፡ ትርፍን ፡ ወይም ፡ ካስቀመጠው ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ ለባለአክሲዮኖቹ ፡ በአክሲዮኑ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመመለስ ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህ ፡ በማድረግ ፡ ገንዘብ ፡ የተመለሰላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ትርፍ ፡ ብቻ ፡ የሚያስገኙ ፡ አክሲዮኖችን ፡ ይቀበላሉ ። እነዚህ ፡ አክሲዮኖች ፡ ግን ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ የተወሰነውን ፡ የአክሲዮን ፡ ወለድ ፡ እንደዚሁም ፡ ማኅበሩ ፡ ሲፈርስ ፡ ገቢ ፡ የተደረጉትን ፡ መዋጮ ፡ ለመውሰድ ፡ መብት ፡ የላቸውም ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብት ፡ አላቸው ፤ እንዲሁም ፡ ከአክሲዮኑ ፡ ወለድ ፡ በላይ ፡ ለሆነው ፡ ትርፍና ፡ ማኅበሩም ፡ ሲጣራ ፡ በሚተርፈው ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ የመከፈል ፡ መብት ፡ አላቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፴፰ ። የገንዘብ ፡ አክሲዮኖች ፡ አከፋፈል ።

(፩) የገንዘብ ፡ አክሲዮኖች ፡ በሚገዙበት ፡ ጊዜ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከተጻፈባቸው ፡ ዋጋ ፡ አንድ ፡ ሩብ ፤ ወይም ፡ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ እንደ ፡ ተወሰነው ፡ ምቹ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ከተጻፈባቸው ፡ በላይ ፡ የሆነው ፡ ዋጋ ፡ በሙሉ ፡ መከፈል ፡ አለበት ። ዋጋቸው ፡ በሙሉ ፡ እስኪከፈል ፡ ድረስ ፡ አክሲዮኖቹ ፡ በማኅበሩ ፡ ስም ፡ መቁየት ፡ አለባቸው ።

(፪) ማኅበሩ ፡ በገግድ ፡ መዝገብ ፡ ከተመዘገበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ቢበዛ ፡ እስከ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ቀሪው ፡ በየጊዜው ፡ መከፈል ፡ አለበት ።

(፫) ይህ ፡ የገግድ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የነበሩ ፡ ማኅበሮች ፡ ላወጡት ፡ አክሲዮኖች ፡ አከፋፈል ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከተው ፡ የአምስት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ መቆጠር ፡ የሚጀመረው ፡ ሕጉ ፡ ከሚጸናበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፴፱ ። ስለ ፡ ዐይነት ፡ መዋጮ ፡ የሚሰጡ ፡ አክሲዮኖች ፡ አከፋፈል ።

(፩) በዐይነት ፡ መዋጮ ፡ የተገዙ ፡ አክሲዮኖች ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ ማኅበሩ ፡ ሲቋቋም ፡ ወይም ፡ እጅግ ፡ ቢዘገይ ፡ ማኅበሩ ፡ በገግድ ፡ መዝገብ ፡ እስከ ፡ ተመዘገበበት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ በሙሉ ፡ መከፈል ፡ አለባቸው ።

(፪) እነዚህም ፡ ከቀሪው ፡ ካርድ ፡ ላይ ፡ የማይነጠሉትና ፡ ለማስተላለፍ ፡ የሚቻለው ፡ መመዝገቢያው ፡ ከተፈጸመ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፵ ። አክሲዮኖችን ፡ ማስተላለፍ ።

(፩) ላምጨው ፡ ተብሎ ፡ የተጻፈባቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ ያላንዳች ፡ ዐይነት ፡ አሠራር ፡

(ፎርማሊቲ) ፡ አክሲዮኑን ፡ በመሰጠት ፡ ብቻ ፡ ይተላለፋሉ ።

(፪) ሌላ ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ እነዚህ ፡ አክሲዮኖች ፡ ለትርፍ ፡ አከፋፈል ፡ ወይም ፡ መልሶ ፡ ገንዘቡን ፡ ለመክፈል ፤ ወይም ፡ ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ አባል ፡ ለመሆን ፡ ለያዛቸው ፡ ሰው ፡ ሀብት ፡ ሆነው ፡ ይቁጠራሉ ።

(፫) ላምጨው ፡ የተባሉ ፡ አክሲዮኖች ፡ ሲጠፉ ፡ ወይም ፡ ሲሰረቁ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቍጥር ፡ ፯፻፴፩ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፵፩ ። ስም ፡ የተጻፈባቸውን ፡ አክሲዮኖች ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

(፩) ስም ፡ የተጻፈባቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ ያንድ ፡ ሰው ፡ ሀብት ፡ መሆናቸው ፡ የሚረጋገጠው ፡ በማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የሚገኘው ፡ መዝገብ ፡ በሚያመለክተው ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፪) እነዚህን ፡ አክሲዮኖች ፡ ለማስተላለፍ ፡ የሚቻለው ፡ በተባለው ፡ መዝገብ ፡ መተላለፋቸው ፡ ከተመዘገበ ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፵፪ ። የገንዘብ ፡ ማስገቢያ ፡ ጥያቄ ፡ አላፈነት ።

(፩) የአክሲዮኖቹ ፡ ባለይዞታዎች ፤ በየጊዜው ፡ የተላለፈላቸው ፡ ሰዎችና ፡ ለመግዛት ፡ የፈረሙ ፡ ሰዎች ፡ ለአክሲዮኑ ፡ ዋጋ ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ አላፈዎች ፡ ናቸው ።

(፪) ማንኛውም ፡ ለመግዛት ፡ የፈረሙ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ባለአክሲዮን ፡ የሆነ ሰው ፡ ባለቤትነቱን ፡ ያስተላለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ካስተላለፈበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ገና ፡ ላልተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ አላፈነት ፡ የለበትም ።

(፫) ቀሪውን ፡ ገንዘብ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ያልከፈለ ፡ ባለአክሲዮን ፡ በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ የተለየ ፡ የወለድ ፡ ልክ ፡ ካልተወሰነ ፡ በቀር ፡ ሕጋዊ ፡ ወለድ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፴) ደግሞም ፡ ማኅበሩ ፡ ረከግንዲ ፡ በሆነ ፡ ደብዳቤ ፡ እንዲከፍል ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ለባለአክሲዮኑ ፡ ከደረሰው ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፤ ገንዘቡን ፡ ባልከፈለው ፡ ባለአክሲዮን ፡ ዋጋቸው ፡ በሙሉ ፡ ያልተከፈለውን ፡ አክሲዮኖች ፡ በሐራጅ ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ። እነዚህ ፡ አክሲዮኖች ፡ ተሰርዘው ፡ ሌላ ፡ አዲስ ፡ አክሲዮኖች ፡ ለገዢው ፡ ይሰጣሉ ።

(፵) ገዢ ፡ ባለመገኘቱም ፡ ምክንያት ፡ ለመሸጥ ፡ ካልተቻለ ፡ የማኅበሩ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ አክሲዮኖቹን ፡ ውርስ ፡ አድርገውና ፡ የማኅበረተኛውን ፡ ስም ፡ ስርዘው ፡ ተጨማሪ ፡ ኪሣራ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ሳይነካ ፤ የተከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላሉ ።

(፶) ያልተከፈለባቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ ውርስ ፡ እንዲሆኑ ፡ በተወሰነበት ፡ የሒሳብ ፡ ማጠቃለያ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ያልተሸጡት ፡ አክሲዮኖች ፡ ያልተሠራባቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተሰርዘው ፡ ዋናውም ፡ ገንዘብ ፡ በነሱ ፡ ዋጋ ፡ መጠን ፡ ተቀናሽ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(ጊ) የገንዘብ ሙከራያውን ጊዜ ፣ ያሳለፈ ፣ ማኅበረተኛ ፣ በጉባኤው ፣ ውስጥ ፣ በድምፅ ፣ መስጠት ፣ መብቱ ፣ ሊሠራበት ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፵፫ ። ለጊዜው ፣ የሚሰጥ ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ።

(፩) ላምጨው ፣ ተብሎ ፣ ለተጻፈባቸው ፣ አክሲዮኖች ፣ ለጊዜው ፣ ላምጨው ፣ ተብሎ ፣ የተሰጠ ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ለመስጠት ፣ የሚቻለው ፣ የአክሲዮኑ ፣ ዋጋ ፣ በሙሉ ፣ ተከፍሎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ፤ ገንዘቡ ፣ በሙሉ ፣ ከመክፈሉ ፣ በፊት ፣ የተሰጡት ፣ የምስክር ፣ ወረቀቶች ፣ ዋጋ ፣ የላቸውም ።

(፪) ላምጨው ፣ ተብለው ፣ ለተጻፉት ፣ አክሲዮኖች ፣ ለጊዜው ፣ በባለአክሲዮኑ ፣ ስም ፣ የተመዘገበ ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ የተሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለሀብትነታቸውን ፣ ለማስተላለፍ ፣ የሚቻለው ፣ ዕዳን ፣ ለማስተላለፍ ፣ በተደነገገው ፣ ፎርም ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፫) ስም ፣ ለተጻፈባቸው ፣ አክሲዮኖች ፣ ለጊዜው ፣ የሚሰጥ ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ የተመዘገበ ፣ መሆን ፣ አለበት ። አስተላለፋቸውም ፣ ለነዚህ ፣ አክሲዮኖች ፣ በተወሰነው ፣ ድንጋጌ ፣ ይመራል ።

ቍ ፡ ፫፻፵፬ ። እንደ ፣ ማኅበር ፣ በሌላ ፣ ማኅበር ፣ ተካፋይ ፣ ስለ ፣ መሆኑ።

(፩) የአንዱ ፣ ማኅበር ፣ ዋና ፣ ገንዘብ ፣ ዐሥር ፣ በመቶ ፣ ወይም ፣ ከዚህ ፣ በበለጠው ፣ የሌላ ፣ ማኅበር ፣ ሀብት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ በሁለተኛው ፣ ማኅበር ፣ ውስጥ ፣ የመጀመሪያው ፣ ማኅበር ፣ አክሲዮኖች ፣ ሊኖሩት ፣ አይችልም ።

(፪) ሁለት ፣ ማኅበሮች ፣ አክሲዮኖቻቸውን ፣ የተገዛዙ ፣ ሲሆን ፣ አንዱ ፣ ማኅበር ፣ ከሌላው ፣ ማኅበር ፣ ዋና ፣ ገንዘብ ፣ ውስጥ ፣ ከመቶ ፣ ዐሥር ፣ ወይም ፣ በላይ ፣ የገዛ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማኅበሮቹ ፣ የተገዛዙትን ፣ ለንግድና ፣ ለአንዱስትሪ ፣ ሚኒስቴር ፣ ማስታወቅ ፣ አለባቸው ፣ ሚኒስቴሩም ፣ የተገዛዙትን ፣ በንኡስ ፣ ቍ ፣ ፩ ፣ በተወሰነው ፣ ልክ ፣ ተስማምተው ፣ እንዲቀንሱ ፣ ይጠይቃቸዋል ። በሁለቱም ፣ ማኅበሮች ፣ መካከል ፣ ስምምነትን ፣ ለማግኘት ፣ ያልተቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የንግድና ፣ የአንዱስትሪ ፣ ሚኒስቴር ፣ ካንደኛው ፣ ማኅበር ፣ ዋና ፣ ገንዘብ ፣ ውስጥ ፣ አነስተኛ ፣ ይዞታ ፣ ያለውን ፣ ማኅበር ፣ ይዞታውን ፣ እንዲሸጥ ፣ ያዘዛል ።

(፫) አንዱ ፣ ማኅበር ፣ ባንዱ ፣ ማኅበር ፣ ውስጥ ፣ ያለው ፣ የዋና ፣ ገንዘብ ፣ ተካፋይነት ፣ ትክክል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ አንዱ ፣ ማኅበር ፣ የያዘውን ፣ የሌላውን ፣ አክሲዮኖች ፣ ለመሸጥ ፣ ያልተስማማ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እያንዳንዳቸው ፣ አንዱ ፣ ባንዱ ፣ ከዋና ፣ ገንዘብ ፣ ውስጥ ፣ ድርሻውን ፣ ዐሥር ፣ ከመቶ ፣ በታች ፣ መቀነስ ፣ አለበት ።

(፬) በንኡስ ፣ ቍጥር ፣ ፪ ፣ ወይም ፣ በንኡስ ፣ ቍጥር ፣ ፫ ፣ የተመለከተውን ፣ የፈጸሙ ፣ ለመሆናቸው ፣ ማኅበሮቹ ፣ ለንግድና ፣ ለአንዱስትሪ ፣ ሚኒስቴር ፣ በመላላ ፣ የሆነ ፣ መግለጫ ፣ መስጠት ፣ አለባቸው ።

ቀሌ ፡ ፫፻፵፭ ። አክሲዮኖች ፡ የሚያስገኟቸው ፡ መብቶች ።

- (፩) እያንዳንዱ ፡ አክሲዮን ፡ የተጣራ ፡ ከሆነ ፡ ከዓመት ፡ ትርፍ ፡ ድርሻና ፡ እንዲሁም ፡ ማኅበሩ ፡ ሲፈረስ ፡ ከተጣራው ፡ ድርሻ ፡ የማግኘትን ፡ መብት ፡ ይሰጣል ።
- (፪) በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ተቃራኒ ፡ ውሳኔዎች ፡ ከሌሉ ፡ በቀር ፤ የትርፉ ፡ ድርሻዎችና ፡ ማኅበሩ ፡ ሲፈረስ ፡ ከተጣራው ፡ ድርሻ ፡ ለማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ በተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ይታሰባሉ ።
- (፫) በቀጥታ ፡ ፫፻፴፮ ፡ የተመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ ሳይነኩ ፡ ማናቸውም ፡ አክሲዮን ፡ ሁሉ ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብትን ፡ ይሰጣል ።
- (፬) ባለአክሲዮኖች ፡ ሁሉ ፡ በአክሲዮኖቻቸው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ እንዲጨመር ፡ ለማድረግ ፡ የወጡትን ፡ በገንዘብ ፡ የሆኑ ፡ አክሲዮኖችን ፡ ፈርመው ፡ እንዲገዙ ፡ የቀደምትነት ፡ መብት ፡ አላቸው ።
- (፭) ይህ ፡ መብት ፡ በቀጥታ ፡ ፬፻፸ ፡ እና ፡ በሚቀጥሉት ፡ በተወሰኑት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ይከናወናል ።
- (፮) ልዩ ፡ መብት ፡ ላላቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ ባለሀብት ፡ ለሆኑት ፡ በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንቦች ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ውሳኔ ፡ እነዚህ ፡ መብቶች ፡ ሊጠበቅላቸው ፡ ይቻላል ።

ቀሌ ፡ ፫፻፵፮ ። የመሥራቾችና ፡ የአስተዳዳሪዎች ፡ አላፊነት ።

መሥራቾችና ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ በቀጥታ ፡ ፫፻፱ ፡ በተነገረው ፡ ቃል ፡ መሠረት ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ለተሰጡት ፡ ድንጋጌዎች ፡ አጠባበቅ ፡ ለማኅበሩና ፡ ለሦስተኞች ፡ ወገኖች ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ አላፊዎች ፡ ናቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

ስለ ፡ አስተዳዳሪዎች ፤ ሒሳብ ፡ አጣሪዎችና ፡ የባለአክሲዮኖች ፡ ጉባኤ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ አስተዳደር ፡ ክፍል ።

ቀሌ ፡ ፫፻፵፯ ። ስለ ፡ አስተዳዳሪዎች ።

- (፩) የማኅበሩ ፡ አስተዳደር ፡ ሥራ ፡ ለማኅበረተኞች ፡ እንጂ ፡ ለሌላ ፡ ሊሰጥ ፡ አይቻልም ።
- (፪) ማኅበሩ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ሦስት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ሊኖሩት ፡ ይገባል። ግን ፡ ከአሥራ ፡ ሁለት ፡ የበለጡ ፡ ሊኖሩት ፡ አይችልም ፤ እነዚህም ፡ የአስተዳደር ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ (ቦርድ) ፡ ይባላሉ ።

(፫) የመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ የአስተዳዳሪዎችን ፡ ቊጥር ፡ ሳይወሰን ፡ በከፍተኛና ፡ በአነስተኛ ፡ ብቻ ፡ የወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መጀመሪያ ፡ አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ በፈረሙ ፡ ሰዎች ፡ ጉባኤ ፡ ይወሰነዋል ።

(፬) በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ማኅበሮች ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ሊሆኑ ፡ ይችላሉ ። ግን ፡ አንድ ፡ የአስተዳደር ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፕሬዚዳንቱ ፡ አካል ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቊ ፡ ፫፻፵፰ ። ፕሬዚዳንት ፤ ዋና ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፤ ጸሐፊ ።

(አ) የባለአክሲዮኖች ፡ ወይም ፡ መጀመሪያ ፡ አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ በፈረሙ ፡ ሰዎች ፡ ጉባኤው ፡ ያልመረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአስተዳደር ፡ ምክር ፡ ቤቱ ፡ ከአባሎቹ ፡ አንዱን ፡ ፕሬዚዳንት ፡ ይመርጣል ።

(ለ) ምክር ፡ ቤቱ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ፕሬዚዳንትን ፡ ሊሽረው ፡ ይችላል ።

(ሀ) የአስተዳደሩ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አንድ ፡ ዋና ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ይሾማል ፡ የአንደኛ ፡ መጽሐፍ ፡ ቊ ፡ ፴፬ ፤ ፴፭ ፤ ፻፱ ፡ ንዑስ ፡ ቊ ፡ ፩ ፤ (ረ) ቊ ፡ ፻፳፩ ፡ ንዑስ ፡ ቊ ፡ ፰ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(ሐ) ዋናውም ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ የማኅበሩ ፡ ሠራተኛ ፡ ነው ፡ አስተዳዳሪም ፡ ሳይሆን ፡ ይችላል ።

(ኀ) የአስተዳደሩ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አንድ ፡ ጸሐፊ ፡ ሊመርጥ ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ፫፻፶፱ ። የዋስትና ፡ አክሲዮኖች ።

(፩) አስተዳዳሪዎቹም ፡ የመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ በወሰነው ፡ ልክ ፡ በሰማቸው ፡ የተመዘገቡትን ፡ አክሲዮኖች ፡ በማኅበሩ ፡ ግጥን ፡ ውስጥ ፡ ማስቀመጥ ፡ አለባቸው ።

(፪) እነዚህ ፡ አክሲዮኖች ፡ የአስተዳዳሪው ፡ ሥራዎች ፡ እስከ ፡ ቁፍበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስና ፡ በአስተዳዳሪነታቸው ፡ ስላለባቸው ፡ አላፈነት ፡ እስኪያስረዱ ፡ ድረስ ፡ አክሲዮኖቹ ፡ ሊመለሱላቸው ፡ አይችሉም ።

ቊ ፡ ፫፻፺ ። የአስተዳዳሪዎች ፡ መሾም ።

(፩) የመጀመሪያዎቹ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በማስተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ለመመረጥ ፡ ይችላሉ ፤ ይኸውም ፡ ምርጫ ፡ እንዲጸና ፡ መጀመሪያ ፡ አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ በፈረሙ ፡ ሰዎች ፡ ጉባኤ ፡ ይቀርባል ። ይህ ፡ ምርጫ ፡ ያልጸና ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጉባኤው ፡ ሌሎች ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ይመርጣል ።

(፪) ወደፊት ፡ የሚመረጡት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ይመረጣሉ ።

- (፫) በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ የአስተዳዳሪዎቹ ፡ ሹመት ፡ የሚጸናው ፡ ለሦስት ፡ ዓመት ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፬) በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ተቃራኒ ፡ ውሳኔዎች ፡ ከሌሉ ፡ በቀር ፡ እንደገና ፡ ሊመረጡ ፡ ይችላሉ ።
- (፭) የሚመረጡት ፡ ከሁለት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ በላይ ፡ የሆኑ ፡ እንደሆነ ፡ ምርጫው ፡ ባንድነት ፡ ሳይሆን ፡ ድምፅ ፡ የሚሰጠው ፡ ለያንዳንዳቸው ፡ በተለይ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፶፩ ። የአስተዳዳሪዎች ፡ መለወጥ ።

- (፩) በሥራው ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙዎች ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ የጉደሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቀሩት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ምትኮቻቸውን ፡ ይመርጣሉ ። የተመረጡት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ውክልና ፡ የሚያልቀው ፡ ከነርሱ ፡ በፊት ፡ ለነበሩት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ የተሰጠው ፡ የውክልና ፡ ጊዜ ፡ በሚያልቅበት ፡ ጊዜ ፡ ነው።
- (፪) በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ እነዚህን ፡ ምርጫዎች ፡ ለማጽደቅ ፡ ለሚቀጥለው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ መቅረብ ፡ አለባቸው ። ጉባኤውም ፡ የነዚህ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ምርጫ ፡ ለማጽደቅ ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ አስተዳዳሪዎችን ፡ ሊመርጥ ፡ ይችላል ። ሌሎችም ፡ አስተዳዳሪዎችን ፡ የመረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ (፩) መሠረት ፡ ተሾመው ፡ በተጠባባቂነት ፡ ጊዜ ፡ የተደረጉት ፡ ሥራዎች ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ ይሆናሉ ።
- (፫) በንኡስ ፡ ቍ ፡ (፩) እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ቀሪ ፡ የሆኑት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ቍጥር ፡ ከምክር ፡ ቤቱ ፡ አባሎች ፡ ከግማሽ ፡ በታች ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ አስፈላጊውን ፡ ምርጫ ፡ ለማድረግ ፡ ጠቅላላውን ፡ ጉባኤ ፡ መጥራት ፡ አለባቸው ።
- (፬) አስተዳዳሪዎቹ ፡ ሁሉ ፡ ሥራቸውን ፡ የተዉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌሎች ፡ አስተዳዳሪዎችን ፡ ለመምረጥ ፡ ተቈጣጣሪዎቹ ፡ ጠቅላላውን ፡ ጉባኤ ፡ በሚያስቸኩል ፡ አኳኋን ፡ መጥራት ፡ አለባቸው ።
- (፭) በንኡስ ፡ ቍ ፡ (፬) መሠረት ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እስኪሰበሰብ ፡ ድረስ ፡ ተቈጣጣሪዎቹ ፡ የአስተዳደርን ፡ ሥራዎች ፡ መፈጸም ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፶፪ ። ስለ ፡ አነስተኛ ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ መብት ።

ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ብዙ ፡ የባለአክሲዮኖች ፡ ክፍል ፡ (ግሩፕ) ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታቸውም ፡ የተለየ ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለአስተዳደር ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ቢያንስ ፡ አንድ ፡ እንደራሴ ፡ እንዲመርጡ ፡ ለያንዳንዱ ፡ ክፍል ፡ የማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ያረጋግጥላቸዋል ።

ቍ ፡ ፫፻፶፫ ። የሥራ ፡ ዋጋ ።

(፩) አስተዳዳሪዎች ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የተወሰነና ፡ በዋናው ፡ ወጪ ፡ ውስጥ ፡ የሚታሰብ ፡ በዓመት ፡ የተወሰነ ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ መቀበል ፡ ይችላሉ ።

- (፪) ከዚህም ፡ በላይ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ከዓመት ፡ ሥራው ፡ የተጣራ ፡ ትርፍ ፡ ላይ ፡ የተወሰነ ፡ ድርሻ ፡ እንዲሰጣቸው ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።
- (፫) ለአስተዳዳሪዎቹ ፡ የተወሰነው ፡ የሥራው ፡ ዋጋና ፡ የትርፍ ፡ ድርሻ ፡ የሚሰጠው ፡ በጠቅላላው ፡ ነው ። ምክር ፡ ቤቱም ፡ ለአባሎቹ ፡ ተገቢ ፡ መስሎ ፡ እንደሚታየው ፡ ያከፋፍላቸዋል ።
- (፬) ከተጣራው ፡ ትርፍ ፡ ላይ ፡ የሚሰጣቸው ፡ ድርሻ ፡ በመቶ ፡ ከዐሥር ፡ ለመብለጥ ፡ አይችልም ። ይኸውም ፡ ድርሻ ፡ የሚታሰበው ፡
- (ሀ) በሕጉ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንቡ ፡ እንደ ፡ ተጻፉት ፡ ለመጠባበቂያ ፡ የሚሆኑ ፡ ገንዘቦች ፤
- (ለ) በመተዳደሪያ ፡ ደንቡ ፡ ተመልክቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ የተመለከተው ፡ ድርሻ ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከአክሲዮኖቹ ፡ ውስጥ ፡ ዋጋቸው ፡ ተመላሽ ፡ ያልሆነና ፡ በሙሉ ፡ ከተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ከመቶ ፡ አምስት ፤
- (ሐ) ተጠባባቂ ፡ ሆኖ ፡ እንዲቋቋም ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የተወሰነው ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፤
- (መ) ካመት ፡ ወደ ፡ ዓመት ፡ የተላለፈው ፡ ገንዘብ ፤ ከተቀነሰ ፡ በኋላ ፡ ነው ።
- (፭) ለአስተዳዳሪዎች ፡ የሚደርሰውን ፡ ትርፍ ፡ ድርሻ ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ መሠረት ፡ ለመወሰን ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ እንዲጸና ፡ ከተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ ለተሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ ድርሻዎች ፡ ከሆኑት ፡ በቀር ፡ የተከፈሉ ፡ ወይም ፡ ካለፉት ፡ የሒሳብ ፡ ማጠቃለያ ፡ ዘመን ፡ ከተገኘው ፡ ትርፍ ፡ ላይ ፡ ተነሥተው ፡ ለዋናው ፡ ገንዘብ ፡ የተጨመሩትን ፡ በሒሳብ ፡ ላይ ፡ ለማግባት ፡ ይቻላል ።
- (፮) ከዚህም ፡ በቀር ፡ ለአስተዳዳሪዎች ፡ ከተጣራው ፡ ትርፍ ፡ ድርሻ ፡ ላይ ፡ የሚከፈለው ፡ ለባለአክሲዮኖቹ ፡ ድርሻቸው ፡ ተከፍሏቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።
- (፯) ለአስተዳዳሪዎች ፡ የሚሰጠው ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ ጠቅላላ ፡ ገንዘብ ፡ በመሥራቻነታቸው ፡ ዐይነት ፡ አንዳንድ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ሊጠቀሙበት ፡ የሚችሉበትን ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ የገንዘብ ፡ ጥቅሞችን ፡ አንድነት ፡ በማሰብ ፡ የማኅበሩን ፡ አኳኋን ፡ በመመልከትና ፡ ለሠራተኞቹ ፡ ከሚደርሱት ፡ ከደመወዝና ፡ ከሌሎች ፡ ጥቅሞች ፡ ከመጠን ፡ ያለፉ ፡ ሆኖ ፡ የታየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ በማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ በመቶ ፡ ዐሥር ፡ የሚደርስ ፡ አነስተኛ ፡ ገንዘብ ፡ ባላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ጥያቄ ፡ የንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ይህን ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ ሊቀንስ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፶፬ ። ስለ ፡ መሻር ።

ከዚህ ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ በጠ

ቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ሊሻሩ ፡ ይችላሉ ። መሻሩ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ያልያዘ ፡
እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ አስተዳዳሪው ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፫፻፶፭ ። ውድድርን ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

አስተዳዳሪዎቹ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ካልፈቀደ ፡ በቀር ፡ ለራሳቸው ፡ ወይም ፡
ለሦስተኛ ፡ ሰውም ፡ ፋንታ ፡ ሆነ ፡ ከማኅበሩ ፡ ጋራ ፡ የውድድር ፡ ተግባር ፡ መሥ
ራትና ፡ በሚወዳደሩ ፡ ማኅበሮች ፡ ውስጥ ፡ አላፊነታቸው ፡ በእንድነት ፡ ያልተ
ከፋፈለ ፡ ሆኖ ፡ በማኅበራተኛነት ፡ ለመግባት ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፮ ። በማኅበሩና ፡ በአስተዳዳሪዎች ፡ መካከል ፡ የሚደረጉ ፡ ስምምነቶች ።

(፩) በማኅበሩና ፡ በአስተዳዳሪዎች ፡ መካከል ፡ በቀጥታ ፡ ወይም ፡ በዘወርዋራ ፡
የሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ ሁሉ ፡ የአስተዳደር ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አስቀድሞ ፡ እን
ዲፈቅድ ፡ መቅረብ ፡ አለበት ። ለዚህም ፡ ለተቈጣጣሪዎች ፡ ማስታወቂያ ፡
ይሰጣል ።

(፪) የማኅበሩ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ለአንድ ፡ ሌላ ፡ የሥራ ፡ ድርጅት ፡ ባለሀብት ፣ የን
ግድ ፡ ሸሪክ ፡ (ማኅበራተኛ) ፣ ወኪል ፣ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ወይም ፡ አስተዳዳሪ ፡
የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባንድ ፡ ማኅበርና ፡ በሌላ ፡ አንድ ፡ የሥራ ፡ ድርጅት ፡ መካ
ከል ፡ ለሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ ፩ ፡ ያለው ፡
ውሳኔ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

(፫) ተቈጣጣሪዎቹም ፡ በአስተዳዳሪዎች ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ በተፈቀዱት ፡ ስም
ምነቶች ፡ ላይ ፡ የተለየ ፡ ራፖርት ፡ ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ያቀርባሉ ። ጉባኤውም ፡
በዚህ ፡ ራፖርት ፡ መሠረት ፡ የፈለገውን ፡ ለመወሰን ፡ ሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።

(፬) ጉባኤው ፡ የተቀበላቸውን ፡ ስምምነቶች ፡ የማታለል ፡ ነገር ፡ ካልተገኘባ
ቸው ፡ በቀር ፡ ለመቃወም ፡ አይችልም ።

(፭) ጉባኤውም ፡ የማይቀበላቸው ፡ ስምምነቶች ፡ ውጤታቸውን ፡ አያጡም ። ከማ
ታለል ፡ የተነሣ ፡ የሚደርሱት ፡ ጉዳቶች ፡ ሁሉ ፡ ጉዳዩ ፡ የሚመለከተው ፡ አስተ
ዳዳሪ ፡ ያልከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአስተዳዳሪ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ላይ ፡ አላፊነቱ ፡
ይጣላል ።

(፮) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከደንበኞቹ ፡ ጋራ ፡ ማኅበሩ ፡ በሚያደ
ርጋቸው ፡ ደንበኛ ፡ ስምምነቶች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯ ። ከማኅበሩ ፡ ዘንድ ፡ ብድር ፡ እንዳይወስዱ ፡ አስተዳዳሪዎችን ፡ ስለመከልከል ።

(፩) በሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ ከተሰጣቸው ፡ ድርጅቶች ፡ በቀር ፡ ያንድ ፡ ማኅ
በር ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ቢሆን ፡ ከማኅበሩ ፡ ዘንድ ፡ መበደር ፡
ወይም ፡ ማኅበሩ ፡ ባንክ ፡ ባለው ፡ ተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ ከሦስተኛ ፡

ወገኖች ፡ ጋራ ፡ ላሉባቸው ፡ ዕዳዎች ፡ ማገበሩን ፡ ዋስ ፡ ማድረግ ፡ ክልክል ፡ ነው ።

(፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የማገበሩ ፡ ሥራ ፡ የባንክ ፡ ድርጅት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ ያለው ፡ ክልክል ፡ ደንበኛ ፡ በሆኑት ፡ የዘወትር ፡ የንድግ ፡ ሥራዎች ፡ ላይ ፡ አይፈጸምም ።

ቍ ፡ ፫፻፵፰ ። የአስተዳዳሪ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ውሳኔዎች ።

(፩) ውሳኔዎች ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ እንዲሆኑ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ካሉት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ የሚበዙት ፡ በጉባኤው ፡ እንዲገኙ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ። ውሳኔዎቹም ፡ የሚደረጉት ፡ ፍጹም ፡ በሆነ ፡ በድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ነው ። በእንደራሴነትም ፡ ድምፅ ፡ መስጠት ፡ ይቻላል ።

(፪) የምክር ፡ ቤቱ ፡ አባል ፡ ካልሆነ ፡ ለምክር ፡ ቤቱ ፡ አባል ፡ እንደራሴ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ። እንደራሴ ፡ ለመሆን ፡ የሚችለውም ፡ ላንድ ፡ አባል ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) ውሳኔዎችም ፡ በፕሮሴሺርባል ፡ ተጽፈው ፡ በፕሬዚዳንቱና ፡ በአንድ ፡ ጸሐፊ ፡ ይፈረማሉ ። ፕሮሴሺርባሎችም ፡ ለዚህ ፡ በተወሰነ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ይሆናሉ ።

(፬) የውሳኔዎችም ፡ ቅጅዎች ፡ እንዲሁ ፡ በፕሬዚዳንቱና ፡ ባንድ ፡ ጸሐፊ ፡ መፈረም ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፶፬ ። የአስተዳዳሪዎች ፡ መዝገብ ።

(፩) ማናቸውም ፡ ማገበር ፡ ሁሉ ፡ በማገበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የአስተዳዳሪዎችንና ፡ የሥራ ፡ አስኪያጆችን ፡ የክብር ፡ መዝገባቸውን ፤ ሞያቸውን ፤ እንዲሁም ፡ በሌሎች ፡ ማገበሮች ፡ ውስጥ ፡ ሊኖራቸው ፡ የሚችሉትን ፡ የአስተዳዳሪነት ፡ ሥራቸውን ፡ የሚያመለክት ፡ መዝገብ ፡ መያዝ ፡ አለበት ። አስተዳዳሪው ፡ አንድ ፡ ማገበር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ የማገበሩ ፡ መጠሪያ ፡ ስሙና ፡ ዋናው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አድራሻ ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።

(፪) በዚህ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የተመዘገቡትን ፡ ሐተታዎች ፡ እንዲሁም ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ የሚደረገውን ፡ መሻሻል ፡ ሁሉ ፡ በመዝገቡ ፡ ላይ ፡ ከተጻፉበት ፡ ጀምሮ ፡ በዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ለንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ማስታወቅ ፡ ይገባል ።

(፫) ይህን ፡ መዝገብ ፡ በቍ፡፲፭ ፡ ፫፻፵፩ ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ ፫ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ማገበሪያቸው ፡ ሁሉ ፡ ወይም ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ሊያየው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፷ ። አስተዳዳሪዎች ፡ የሚይዙት ፡ የአክሲዮኖችና ፡ የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ መዝገብ ።

(፩) ማናቸውም ፡ ማገበር ።
(ሀ) በማገበሩ ፡

- (ለ) በተነጣዩ ፡ ማኅበሮች ፤
- (ሐ) እርሱ፣ ራሱ ፡ ተነጣይ ፡ በሆነበት ፡ በሆልዲንግ ፡ ማኅበር ፤ ውስጥ ፡ እያንዳንዱ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ያሉዎቸውን ፡ አክሲዮኖች ፡ ቊጥርና ፡ ዋጋቸውን ፡ የሚያመለክት ፡ መዝገብ ፡ በዋናው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ መያዝ ፡ አለበት ።
- (፪) የዓመት ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ይህን ፡ መዝገብና ፡ አስፈላጊ ፡ ከሆኑት ፡ ሰነዶች ፡ ጋራ ፡ ሆኖ ፡ ለጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ የሚቀርቡትን ፤ የማኅበሩን ፡ አክሲዮኖች ፡ ወይም ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ለማየት ፡ ይችላል ።
- (፫) ከዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውጭ ፡ መዝገቡን ፡ የንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ወኪል ፡ ሊያየው ፡ ይችላል ። ይህም ፡ የሚኒስቴሩ ፡ ወኪል ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ የመዝገቡን ፡ ግልባጭ ፡ ወይም ፡ ባጭር ፡ የተወጣጣውን ፡ ጽሑፍ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፬) የአስተዳዳሪዎችም ፡ መዝገብ ፡ ለዓመቱ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ቀርቦ ፡ በሰብሰባባው ፡ ጊዜ ፡ በዚህ ፡ ጉባኤ ፡ የሚገኘው ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ሊያየው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፷፩ ። ስለ አስተዳዳሪዎች ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ የሚሰጡ ፡ መግለጫዎች ።

- (፩) ለዓመቱ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ በሚቀርቡት ፡ የሒሳብ ፡ ማመዛዘኛ ፡ ውስጥ ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ ለሥራቸው ፡ ዋጋ ፤ ለልዩ ፡ ወጪ ፤ ለጠረታ ፤ በየጊዜው ፡ የሚከፈል፣ ገንዘብ ፡ የተከፈላቸውን ፤ በዐይነት ፡ የሚያገኙአቸው ፡ ጥቅሞች ፡ ጠቅላላ ፡ ድምር ፡ መኖር ፡ አለበት ።
- (፪) ለአስተዳዳሪዎች ፡ ብድር ፡ ወይም ፡ ዋስትና ፡ ተደርጎላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነዚህን ፡ የሚገልጹ ፡ ማስረጃዎች ፡ መኖር ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፷፪ ። የአስተዳዳሪዎች ፡ ግዴታዎች ።

- በቍጥር ፡ ፫፻፷፬ ፡ እንደተመለከተው ፡ ያለባቸው ፡ ጠቅላላ ፡ የጥንቃቄ ፡ ግዴታ ፡ ሳይነካ ፤ አስተዳዳሪዎች ፤
- (ሀ) ስለ ፡ አስተዳደርና ፡ ስለ ፡ ጉባኤዎች ፡ ፕሮሴጅርባሎች ፡ ደንበኛ ፡ አያያዝ ፤
  - (ለ) ስለ ፡ ሒሳብ ፡ አሠራርና ፡ ስለ ፡ ሒሳብ ፡ መዝገቦች ፡ አያያዝ ፤
  - (ሐ) ሒሳቦችን ፡ ለተቋጣጣሪዎች ፡ ስለ ፡ ማቅረብና ፡ የሥራውን ፡ አካሄድ ፡ የገንዘብን ፡ ሁኔታ ፡ የሚገልጥ ፡ ራፖርት ፡ ለጉኤባው ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ፤
  - (መ) በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ እንደተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ለጉባኤው ፡ ጥሪ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ፤
  - (ሠ) ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ሦስት ፡ ሩብ ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ በሚያስቸኩል ፡ አኳኋን ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ ጥሪ ፡ ማድረግ ፤

- (ረ) በሕጉ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ የተደነገጉትን ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲደራጅ ፡ ለማድረግ ፤
- (ሰ) ማኅበሩ ፡ ዕዳ ፡ መክፈሉን ፡ የተወ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ጋራ ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ እንዲደረግ ፡ ወይም ፡ የመክሠር ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ እንዲከፈት ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ለማመልከት ፡ አላፈነት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፷፫ ። የአስተዳዳሪዎች ፡ ሥልጣን ።

- (፩) የአስተዳዳሪዎቹ ፡ ሥልጣን ፡ በሕግ ፤ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ወይም ፡ በባለአክሲዮኖች ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔዎች ፡ የሚሰጠው ፡ ነው ።
- (፪) የማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ በአንድነት ፡ ሥራውን ፡ የሚያካሂዱና ፡ ስለ ፡ ማኅበሩም ፡ እንደራሴ ፡ መሆናቸውን ፡ ወይም ፡ ከነርሱው ሰጥ ፡ አንዱ ፡ ለዚሁ ፡ ተግባር ፡ በተለይ ፡ ሥልጣን ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ መለየት ፡ አለበት ።
- (፫) ለማኅበሩ ፡ እንደራሴ ፡ ለመሆን ፡ የተፈቀደላቸው ፡ ሰዎች ፡ በዚሁ ፡ ማኅበር ፡ ስም ፡ ለማኅበሩ ፡ ጉዳይ ፡ አፈጻጸም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ሥራዎች ፡ ሁሉ ፡ በእንደራሴነት ፡ ስም ፡ ለመሥራት ፡ መብት ፡ አላቸው ። ሥልጣናቸው ፡ የተወሰነ ፡ ቢደረግም ፡ ቅን ፡ ልቡና ፡ ባላቸው ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ዘንድ ፡ ውጤት ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፫፻፷፬ ። አስተዳዳሪዎች ፡ ለማኅበሩ ፡ ያላቸው ፡ ኅላፊነት ።

- (፩) አስተዳዳሪዎቹ ፡ ወኪል ፡ እንደሚያደርገው ፡ ጥንቃቄ ፡ በሕግ ፤ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፤ ወይም ፡ በማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብና ፡ በጉባኤው ፡ ውሳኔዎች ፡ የተሰጧቸውን ፡ ተግባሮች ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።
- (፪) አስተዳዳሪዎቹም ፡ ግዴታዎቻቸውን ፡ ያንደሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ በማኅበሩ ፡ ዘንድ ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ኅላፊዎች ፡ ይሆናሉ ።
- (፫) በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ኅላፊዎች ፡ የሆኑበትን ፡ የማኅበሩን ፡ ጠቅላላ ፡ ሥራ ፡ አመራር ፡ ለሚመለከተው ፡ የጠቅላላ ፡ ጥንቃቄ ፡ ግዴታ ፡ ኅላፊዎች ፡ ናቸው ።
- (፬) ለማኅበሩ ፡ ጉዳት ፡ የሚያመጡ ፡ ሥራዎች ፡ መኖራቸውን ፡ እያወቁ ፡ ይህን ፡ የመሰሉ ፡ ሥራዎች ፡ እንዳይፈጸሙ ፡ ለመከልከል ፡ ወይም ፡ የጉዳቶቹን ፡ ምክንያቶች ፡ ለማቃለል ፡ የሚቻላቸውን ፡ ያላደረጉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ኅላፊዎች ፡ ናቸው ።
- (፭) አስተዳዳሪዎቹም ፡ በቅን ፡ ሕሊናና ፡ በትጋት ፡ ለመሥራታቸው ፡ ማስረዳት ፡ አለባቸው ።
- (፮) ጥፋት ፡ ያላደረገው ፡ አስተዳዳሪው ፡ በማስተዳደሪያው ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ውሳኔዎች ፡ ፕሮሴቬርባል ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ ከጓደኞቹ ፡ አለመቅማማቱን ፡ ወዲያውኑ ፡

የጻፈ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ለተቁጣጣሪዎቹም ፡ ያስታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ከተመለከተው ፡ ጎሳፊነት ፡ ይደናል ።

ቀ ፡ ፫፻፳፮ ። ስለ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ጎሳፊነት ፡ ማኅበሩ ፡ የሚያቀርበው ፡ ክስ ።

(፩) በጎሳፊነት ፡ በአስተዳዳሪዎቹ ፡ ላይ ፡ ማኅበሩ ፡ ክስ ፡ የማቅረቡን ፡ ጉዳይ የሚወስነው ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ነው ። በዕለት ፡ ጉዳይ ፡ ማስታወሻ ፡ ላይ ፡ ያልተጻፈም ፡ ቢሆን ፡ እንኳ ፡ ጎሳፊነትን ፡ በመመልከት ፡ ለሚቀርበው ፡ ክስ ፡ ውሳኔ ፡ ሊደረግ ፡ ይቻላል ።

(፪) አስተዳዳሪዎች ፡ እንዲከሰሱ ፡ ወይም ፡ ክነሱ ፡ የሚፈለገው ፡ ነገር ፡ በግልግል ፡ እንዲያልቅ ፡ ለማድረግ ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ከአምስት ፡ አንድ ፡ የማያንስ ፡ ያላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ድምፅ ፡ ሰጥተው ፡ የወሰኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በነገሩ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ መሻር ፡ ያስከትላል ። እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ይኸው ፡ ጉባኤ ፡ በተሻሩት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ፋንታ ፡ ምትክ ፡ ይሾማል ።

(፫) ማኅበሩ ፡ ስለ ፡ ጎሳፊነት ፡ የሚያቀርበውን ፡ ክስ ፡ ለመተውና ፡ ግልግል ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ። ክሱን ፡ ለመተውና ፡ ለመገላገል ፡ ጉባኤው ፡ የሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከአምስት ፡ ነንድ ፡ ያላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ድምፅ ፡ በመስጠት ፡ የማይቃወሙት ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፬) ክሱ ፡ እንዲቀርብ ፡ ከተወሰነበት ፡ አንሥቶ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ማኅበሩ ፡ ያልከሰሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፪ ፡ መሠረት ፡ ክስ ፡ እንዲቀርብ ፡ ውሳኔውን ፡ የደገፉት ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ በጎሳፊነት ፡ የማኅበሩን ፡ ክስ ፡ አንድ ፡ ላይ ፡ ሆነው ፡ ማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፳፯ ። አስተዳዳሪዎቹ ፡ ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ለሚፈልጉ ፡ ሰዎች ፡ በላላቸው ፡ ጎሳፊነት ።

(፩) አስተዳዳሪዎቹ ፡ የማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ ሙሉ ፡ ሆኖ ፡ እንዲጠበቅ ፡ የሚወድቅ ባቸውን ፡ ግዴታዎች ፡ ካለመጠበቃቸው ፡ የተነሣ ፤ ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ለሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ በጎሳፊነት ፡ ተጠያቂዎች ፡ ናቸው ።

(፪) የማኅበሩ ፡ ንብረት ፡ የማኅበሩን ፡ ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ የማይበቃ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ በአስተዳዳሪዎቹ ፡ ላይ ፡ የጎሳፊነትን ፡ ክስ ፡ ሊያቀርቡ ፡ ይችላሉ ።

(፫) ማኅበሩ ፡ በአስተዳዳሪዎቹ ፡ ላይ ፡ የሚያቀርበውን ፡ ክስ ፡ ለመተው ፡ ቢወስን ፡ ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ለሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ የክስ ፡ ማቅረብ ፡ መብት ፡ መሰናክል ፡ አይሆንም ።

(፬) በፍትህ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ እንደተወሰነው ፡ አንድ ፡ ነገርን ፡ ስለማሻር ፡ ክስ ፡

ለማቅረብ ፡ ከተደነገጉት ፡ ሁኔታዎች ፡ ውጭ ፡ ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁት ፡ ሰዎች ፡ የማኅበሩን ፡ ግልግል ፡ ሊቃወሙት ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፫፻፳፯ ። ባለአክሲዮኖችና ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ስለሚያቀርቡት ፡ ክስ ።

በአስተዳዳሪዎች፡ ጥፋት፡ ወይም ፡ የማጭበርበር ፡ ተግባር ፡ በቀጥታ ፡ የተጎዳው ፡ ባለአክሲዮን ፡ ወይም ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ከሚረዱ ፡ ለማግኘት ፡ ያለው ፡ የክስ ፡ ማቅረብ ፡ መብት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ክፍል ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ተቁጣጣሪዎች ።

ቍ ፡ ፫፻፳፰ ። ተቁጣጣሪዎችን ፡ ስለ ፡ መሾም ።

(፩) በማናቸውም ፡ የአክሲዮን ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ደንበኛ ፡ ተቁጣጣሪዎች ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ረዳት ፡ ተቁጣጣሪዎች ፡ ይሾማል ።

(፪) በማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ ቢያንስ ፡ ከመቶ ፡ ሐያ ፡ ያለው ፡ አንድ ፡ ባለአክሲዮን ፡ ወይም ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ራሳቸው ፡ የመረጡትን ፡ ተቁጣጣሪ ፡ ለመሾም ፡ ይችላሉ ።

(፫) ተቁጣጣሪዎቹ ፡ ብዙዎች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ሥራቸውን ፡ አንድ ፡ ላይ ፡ ሆነው ፡ ወይም ፡ ለየብቻ ፡ ለመሥራት ፡ ይችላሉ ።

(፬) በሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ማኅበር ፡ ተቁጣጣሪ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፱ ። መሾምና ፡ ሥራው ፡ የሚቁደቡት ፡ ጊዜ ።

(፩) ተቁጣጣሪዎቹ ፡ በመጀመሪያ ፡ የሚመረጡት ፡ አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ በፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ጉባኤ ፡ ቀጥሎም ፡ በዓመት ፡ በሚሰበሰበው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ነው ።

(፪) አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ በፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ጉባኤ ፡ የተመረጡት ፡ ተቁጣጣሪዎች ፡ ሥራቸው ፡ የሚቁደቡት ፡ በመጀመሪያ ፡ ጊዜ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ እስከሚደረግ ፡ ድረስ ፡ ነው ፡ ቀጥሎም ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የሚመረጡት ፡ ተቁጣጣሪዎች ፡ በሥራቸው ፡ የሚቁደቡት ፡ ለሦስት ፡ ዓመት ፡ ሒሳብ ፡ ማጠቃለያ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

(፫) ተቁጣጣሪዎቹ ፡ በተቁጣጣሪነት ፡ ስም ፡ በሚፈረሙበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ሒሳቡን ፡ የሚቁጣጠሩትን ፡ ማኅበር ፡ ስም ፡ መጥቀስ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፺፬ ። ለመሾም ፡ ስለ ፡ ማይችሉ ፡ ሰዎች ።

(፩) ተቁጣጣሪ ፡ እንዲሆኑ ፡ ለመመረጥ ፡ የማይችሉ ፡ ሰዎች ።

(ሀ) የማኅበሩ ፡ መሥራቾች ፡ በዐይነት ፡ መዋጮ ፡ ያገቡ ፣ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ጥቅም ፡

የሚያገኙ ፣ የማሳበሩ ፣ ተነጣዮች ፣ ወይም ፣ ማሳበሩ ፣ ወይም ፣ የማሳበሩ ፣ ሆልዲንግ ፣ ማሳበር ፣ እስተዳዳሪዎች ፣ የሆኑ ፤

(ለ) በንኡስ፡ ቊ፡ (ሀ) የተመለከቱት ፣ ሰዎች ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ ወይም ፣ እስከ ፣ አራተኛው ፣ ደረጃ ፣ የሥጋ ፣ ዘመድ ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ፣ ዘመድ ፣ የሆኑ ።

(ሐ) በተቋጣጣሪነት ፣ ከሚያገኙት ፣ በቀር ፣ በንኡስ ፣ ቊ፡ (ሀ) ከተመለከቱት ፣ ሰዎች ፣ በሌላ ፣ ሥራ ፣ ምክንያት ፣ ደመወዝ ፣ ወይም ፣ በየጊዜው ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ የሚያገኙት ፣ ሰዎች ፣ ናቸው ።

(፪) ተቋጣጣሪዎቹ ፣ ሥራቸው ፣ ከቀረበት ፣ ከሦስት ፣ ዓመት ፣ በኋላ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የሚቋጣጠሩት ፣ ማሳበር ፣ ወይም ፣ የተነጣዩ ፣ ወይም ፣ የማሳበሩ ፣ ሆልዲንግ ፣ ማሳበር ፣ እስተዳዳሪዎች ፣ ወይም ፣ ሥራ ፣ አስኪያጆች ፣ ለመሆን ፣ አይችሉም ።

(፫) አንድ ፣ ተቋጣጣሪ ፣ ባቀረበው ፣ ራፖርት ፣ መሠረት ፣ ጠቅላላው ፣ ጉባኤ ፣ ውሳኔ ፣ የሰጠበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማታለል ፣ ሥራ ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ በዚህ ፣ ቊ፡ የተጻፉትን ፣ ድንጋጌዎቹን ፣ በመጣስ ፣ የተደረገ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ ውሳኔዎቹን ፣ ለማፍረስ ፣ አይቻልም ።

ቊ፡ ፫፻፸፩ ። ተቋጣጣሪውን ፣ ከሥራ ፣ መሻር ።

ጠቅላላው ፣ ጉባኤ ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ቢሆን ፣ ተቋጣጣሪዎች ፣ ለመሻር ፣ ይችላል ። ትክክለኛ ፣ ባልሆነ ፣ ምክንያት ፣ የተደረገው ፣ መሻር ፣ ለተሻራው ፣ ሰው ፣ የገንዘብ ፣ ኪሣራ ፣ የሚያሰጠው ፣ ይሆናል ።

ቊ፡ ፫፻፸፪ ። የሥራ ፣ ዋጋ ።

(፩) ለተቋጣጣሪዎቹ ፣ የሚሰጣቸውን ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ የሚቁርጥ ፣ እነርሱን ፣ የሚሾመው ፣ ጠቅላላው ፣ ጉባኤ ፣ ነው ።

(፪) አስቸጋሪ ፣ ሆኖ ፣ በሚገኝበት ፣ ጊዜ ፣ በማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ ጥያቄ ፣ የንግድ ፣ ሚኒስቴር ፣ ይህን ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ ለመቅረጥ ፣ ይችላል ።

ቊ፡ ፫፻፸፫ ። የሞያ ፣ ሥራ ፣ ምሥጢር ።

በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በቊ፡ ፬፻፯ ፣ የሞያ ፣ ሥራ ፣ ምሥጢር ፣ ስለማውጣት ፣ የተመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ በተቋጣጣሪዎቹ ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል ።

ቊ፡ ፫፻፸፬ ። የተቋጣጣሪዎች ፣ ተግባር ።

የተቋጣጣሪዎች ፣ ተግባር ፣ እንደሚመለከተው ፣ ነው ።

(ሀ) የማሳበሩን ፣ መዝገቦችና ፣ ያለውን ፣ የገንዘብ ፣ ዋስትና ፣ ሰነዶችን ፣ መመርመር ፣

(ለ) የንብረት ፣ ዝርዝር ፣ መዝገብ ፣ እና ፣ የሒሳብ ፣ ሚዛኖች ፣ የኪሣራውና ፣

የትርፉ ፡ ሒሳብ ፡ በደንብና ፡ በእውነተኛ ፡ አሠራር ፡ ተሠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መቁጣጠር ፤

(ሐ) ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ ሁኔታ ፡ የአስተዳደሩ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ያቀረበው ፡ ራፖርት ፡ ውስጥ ፡ የተሰጡት ፡ መግለጫዎች ፡ ትክክለኛች ፡ እንደሆኑ ፡ ማረጋገጥ ፤

(መ) ከዚህም ፡ በቀር ፡ በልዩ ፡ ውሳኔዎች ፡ የታዘዙትን ፡ ሁሉ ፡ መሥራት ፤

ቍ ፡ ፫፻፸፮ ። ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የሚቀርብ ፡ ራፖርት ።

(፩) ተቁጣጣሪዎቹ ፡ በየዓመቱ ፡ ለሚሰበሰበው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ የሥራቸውን ፡ ውጤት ፡ የሚገልጽ ፡ አንድ ፡ ራፖርት ፡ በጽሑፍ ፡ ያቀርባሉ ። በአስተዳደሩ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ራፖርት ፡ ላይ ፡ በተጻፉት ፡ ውስጥ ፡ ተገቢ ፡ መሰለው ፡ ያገኙዋቸውን ፡ ማስገንዘቢያዎች ፡ ያመለክታሉ ።

(፪) ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የማኅበሩን ፡ ሒሳቦች ፡ በሙሉ ፡ እንዲያጸድቀው ፡ ወይም ፡ የመጠባበቂያ ፡ ቃል ፡ ጨምሮ ፡ እንዲያጸድቀው ፡ ወይም ፡ ውድቅ ፡ አድርጎ ፡ ወደ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ እንዲላክ ፡ አሳብ ፡ ያቀርባሉ ።

(፫) ስለ ፡ ትርፉ ፡ አከፋፈል ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ በአቀረቡት ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ አሳባቸውን ፡ ይሰጣሉ ።

(፬) በንኡንስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ የተነገረው ፡ ራፖርት ፡ ካልቀረበለት ፡ በቀር ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ በሒሳቡ ፡ ሚዛን ፡ ላይ ፡ አሳብ ፡ ለመስጠት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፸፯ ። ሕገ ፡ ወጥ ፡ የሆነ ፡ ተግባር ፡ ሲሠራ ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) ተቁጣጣሪዎቹ ፡ ሥራቸውን ፡ በሚፈጽሙበት ፡ ጊዜ ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ የታዘዙትን ፡ ነገሮች ፡ ደንበኛ ፡ ባልሆነ ፡ አሠራር ፡ ሲሠሩ ፡ ወይም ፡ ሲጣሱ ፡ ባዩ ፡ ጊዜ ፡ ለአስተዳዳሪዎቹ ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ። ነገሩም ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ሆኖ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ተቁጣጣሪዎቹ ፡ ሥራቸውን ፡ በሚፈጽሙበት ፡ ጊዜ ፡ በሕግ ፡ የተከለከለ ፡ ወንጀል ፡ መሠራቱን ፡ ሲያውቁ ፡ ለዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ የማስታወቅ ፡ ግዴታ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፸፰ ። ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ የሚደረገው ፡ ጥሪ ።

(፩) በሕግ ፡ ወይም ፡ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፤ ወይም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ተለይተው ፡ የተነገሩት ፡ ሁኔታዎች ፡ በተገኙ ፡ ጊዜ ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ ጥሪ ፡ ሳያደርጉ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥሪውን ፡ ተቁጣጣሪዎቹ ፡ ማድረግ ፡ አለባቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ በማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ ቢያንስ ፡ ከመቶ ፡

ሓያ ፡ ያላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ በጠየቁ ፡ ጊዜ ፡ ተቁጣጣሪዎቹ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ ጥሪ ፡ ማድረግ ፡ አለባቸው ።

(፫) ተቁጣጣሪዎቹ ፡ ብዙዎች ፡ እንደሆኑ ፡ እርስ፡በራሳቸው ፡ በመስማማት ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ ጥሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ። አስፈላጊ ፡ መስሎ ፡ ሲታያቸው ፡ የማኅበሩ ፡ መኖሪያ ፡ ከሆነው ፡ ቦታ ፡ አካባቢ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ ከተመለከተው ፡ ቦታ ፡ ሌላ ፡ አንድ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ የመሰብሰቢያ ፡ ስፍራ ፡ ለመወሰን ፡ ይላችሉ ። ነገር ፡ ግን ፡ የተባለው ፡ ስፍራ ፡ በማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አካባቢ ፡ ቀበሌ ፡ ውስጥ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፬) የሰብሰባውን ፡ የዕለት ፡ ጉዳይ ፡ ማስታወሻ ፡ ይወስናሉ ። ጥሪ ፡ ያደረጉበትንም ፡ ምክንያት ፡ ለጉኤባው ፡ በሚነበብ ፡ ራፖርት ፡ ላይ ፡ ይገልጻሉ ፡ ከነርሱ ፡ አንዱ ፡ ለጉባኤው ፡ ሰብሳቢ ፡ ይሆናል ።

(፭) ጉባኤ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ ጥሪ ፡ ማድረግ ፡ ይጠቅማል ፡ አይጠቅምም ፡ በመባባል ፡ ተቁጣጣሪዎቹ ፡ በማይስማሙበት ፡ ጊዜ ፡ አንዱ ፡ ተቁጣጣሪ ፡ የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለበት ፡ ቀበሌ ፡ ለሚገኘው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በንኡስ ፡ ቊጥር ፡ ፫ እና ፡ ፬ ፡ መሠረት ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ ጥሪ ፡ የሚያደርግ ፤ የሰብሰባውን ፡ የዕለት ፡ ጉዳይ ፡ ማስታወሻ ፡ የሚወስን ፡ ሰብሳቢ ፡ የሚሆነውንም ፡ የሚመርጥ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ እንዲታዘዝ ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፮) በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ሰብሰባ ፡ ምክንያት ፡ የሚደረገውን ፡ ወጪ ፡ ሁሉ ፡ የሚችል ፡ ማኅበሩ ፡ ነው ።

ቊ ፡ ፫፻፸፰ ። ሥልጣን ።

(፩) የተቁጣጣሪዎቹ ፡ ሥራ ፡ ነዋሪነት ፡ ያለው ፡ የማያቋርጥ ፡ ነው ። በዓመት ፡ ውስጥ ፡ ባለው ፡ ጠቃሚ ፡ መስሎ ፡ በታያቸው ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ ላይ ፡ በመሆን ፡ ወይም ፡ ለየብቻቸው ፤ ማናቸውንም ፡ የመቁጣጠርና ፡ የምርመራ ፡ ሥራ ፡ ለማድረግ ፡ እዚያው ፡ ከስፍራው ፡ ላይ ፡ ሆነው ፡ ስምምነቶችንና ፡ ውሎችን ፤ የሒሳቦችን ፡ መዝገቦችና ፡ ሰነዶችን ፤ የፕሮሴጅርባሎችን ፡ መዝገቦችና ፡ እንዲሁም ፡ ለሥራቸው ፡ ጠቃሚ ፡ መስሎ ፡ የታያቸውን ፡ አስረጃ ፡ የሆኑትን ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ ያለመቀነስ ፡ ለጉዳተኞቹ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

(፪) የባለአክሲዮኖቹ ፡ ጉባኤ ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ተቁጣጣሪዎቹ ፡ ሁሉ ፡ መጠራት ፡ አለባቸው ። በየዓመቱ ፡ በሚደረገው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ላይ ፡ የተቁጣጣሪዎች ፡ መገኘት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቊ ፡ ፫፻፸፱ ። የሆልዲንግን ፡ ማኅበር ፡ ሒሳብ ፡ ስለ ፡ መቁጣጠር ።

(፩) በቊጥር ፡ ፬፻፶፩ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የተነጣዮቹን ፡ ማኅበር ፡ የተጠቃለሉ ፡ ሒሳቦች ፡ ለማቅረብ ፡ ግዴታ ፡ ያለበትን ፡ የሆልዲ

ንግን ፡ ማኅበሮች ፡ ለሚመለከተው ፡ ሁኔታ ፡ ተቁጣጣሪዎቹ ፡ በቀጥታ ፡ ፫፻፸፰ ፡ በተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ መሠረት ፡ የሒሳብ ፡ ምርመራ ፡ ሥራ ፡ ማድረግ ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ፫፻፹ ። የተቁጣጣሪዎቹ ፡ ኅላፊነት ።

(፩) ተቁጣጣሪዎቹ ፡ ሥራቸውን ፡ በሚፈጽሙበት ፡ ጊዜ ፡ በሚያደርጉዋቸው ፡ ጥፋቶች ፡ ለማኅበሮቹና ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ኅላፊዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ማንኛውም ፡ ተቁጣጣሪ ፡ በሚያቀርበው ፡ ራፖርት ፡ ላይ ፡ በክፉ ፡ ልቡና ፡ በማኅበሩ ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ሐሰተኛ ፡ መግለጫ ፡ የሰጠ ፡ ወይም ፡ ያረጋገጠ ፡ ወይም ፡ ወንጀል ፡ መሥራቱን ፡ እያወቀ ፡ ለዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ሳያስታውቅ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በቀጥታ ፡ ፯፻፷፬ ፡ ወይም ፡ በቀጥታ ፡ ፬፻፴፰ ፡ እንደ ፡ ጉዳዩ ፡ ዐይነት ፡ የተጻፉት ፡ ቅጣቶች ፡ ይፈጸሙበታል ።

ቀ፡ ፫፻፹፩ ። ባለአክሲዮኖቹ ፡ ባቀረቡት ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ ሁኔታ ፡ የሚደረግ ፡ ምርመራ ።

(፩) ከወጣው ፡ አክሲዮን ፡ ቢያንስ ፡ አንድ ፡ ዐሥረኛው ፡ ያላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ባቀረቡት ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ የንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ የማኅበሩን ፡ ሁኔታ ፡ እንዲመረምሩና ፡ ራፖርት ፡ እንዲያቀርቡ ፤ ችሎታ ፡ ያላቸውን ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙዎች ፡ እንስፔክተሮች ፡ ለመምረጥ ፡ ይችላል ።

(፪) ጥያቄውም ፡ ለሚኒስቴሩ ፡ አስፈላጊ ፡ መሰለው ፡ የሚታዩት ፡ ማስረጃዎች ፡ እንዲኖረው ፡ ያስፈልጋል ። ጠያቂዎቹም ፡ ለሚደረገው ፡ ምርመራ ፡ ለሚያስፈልገው ፡ ወጪ ፡ ማረጋገጫ ፡ የሚሆን ፡ ቢበዛ ፡ አምስት ፡ መቶ ፡ ብር ፡ እንዲያስቀምጡ ፡ ለማስገደድ ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፫፻፹፪ ። የግዴታ ፡ የሆነ ፡ ምርመራ ።

ምርመራው ፡ የተጠየቀው ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ወይም ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ውሳኔ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ፖርመራ ፡ ለማድረግና ፡ በቀጥታ ፡ ፳፱፡፮ ፡ የተመለከተው ፡ ምርመራና ፡ ራፖርት ፡ ለማዘጋጀት ፡ ችሎታ ፡ ያላቸውን ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙዎች ፡ እንስፔክተሮች ፡ መምረጥ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፫፻፹፫ ። የንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ በፈቃዱ ፡ ስለሚያደርገው ፡ ምርመራ ።

- የማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ አካሄድ ፤
- (ሀ) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎችን ፡ የማታለል ፤
- (ለ) የአንዱን ፡ ክፍል ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ የመጉዳት ፡ ተግባር ፡ ያለበት ፤
- (ሐ) ከሕግ ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ የአታላይነት ፡ ዓላማ ፡ የሚከተል ፤
- (መ) በጠቅላላውም ፡ የወንጀል ፡ ሥራ ፡ የሚሠራ ፤ መሆኑን ፡ ማሰብ ፡ ለንግድ ፡

ሚኒስቴር ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ሆኖ ፡ ሲታየው ፡ በራሱ ፡ ፈቃድ ፡ መርማሪዎችን ፡ ለመምረጥ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፹፬ ። በሆልዲንግና ፡ በተነጣይ ፡ ማኅበሮች ፡ ነገር ፡ መርማሪዎች ፡ ስለ ፡ አላቸው ፡ ሥልጣን ።

በቍጥር ፡ ፫፻፹፩ ፤ ፫፻፹፪ ፤ ፫፻፹፫ ፤ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ የተመረጠው ፡ መርማሪ ፡ (እንስፔክተር) ስለ ፡ ምርመራው ፡ መልካም ፡ አሠራር ፡ በሆልዲንግ ፡ ወይም ፡ በተነጣይ ፡ ማኅበሮች ፡ ምርመራውን ፡ ማስፋፋት ፡ አስፈላጊ ፡ መስሎ ፡ በታየው ፡ ጊዜ ፡ ይህን ፡ ለማድረግ ፡ ምርመራውን ፡ ለንግድና ፡ እንዲሰጥ ፡ ሚኒስትር ፡ አመልክቶ ፡ ከተፈቀደለት ፡ በራጽ ፡ ውስጥ ፡ እንዲመረመር ፡ ከተላከበት ፡ ማኅበር ፡ አልፎ ፡ ምርመራ ፡ ያደረገባቸውን ፡ የነዚህ ፡ የሌሎችን ፡ ማኅበሮች ፡ ሁኔታ ፡ ጨምሮ ፡ ለመጻፍ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፫፻፹፭ ። ምርመራ ፡ የሚደረግባቸው ፡ ማኅበሮች ፡ ስላሉባቸው ፡ ግዴታዎች ።

(፩) ምርመራ ፡ የታዘዘባቸው ፡ ማኅበሮች ፡ በሕግ ፡ የታወቁ ፡ እንደራሴዎችና ፡ አስተዳዳሪዎችም ፡ ጭምር ፡ መርማሪዎቹ ፡ ኢንስፔክተሮች ፡ የሚጠይቋቸውን ፡ መዘገቦችና ፡ ሰነዶች ፡ ለማቅረብና ፡ ለሚጠይቋቸውም ፡ የመረጃ ፡ ጥያቄዎች ፡ መልስ ፡ መስጠት ፡ አለባቸው ።

(፪) ማናቸውም ፡ አስተዳዳሪ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ የታወቀ ፡ እንደራሴ ፡ አልታዘዝም ፡ ያለ ፡ ወይም ፡ መርማሪዎቹ ፡ ለታዘዙበት ፡ ሥራ ፡ መሰናክል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መርማሪዎቹ ፡ ነገሩን ፡ ለንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ አስረድተው ፡ ሚኒስቴሩ ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በቍጥር ፡ ፬፻፴፫ ፡ ክስ ፡ እንዲቀርብ ፡ ያደርጋል ።

ቍ ፡ ፫፻፹፮ ። የመርማሪዎች ፡ ራጽ ።

የንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ መርማሪዎቹ ፡ ያቀረቡትን ፡ ራጽ ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፤ የዚህን ፡ ፕራጽ ፡ —

- (ሀ) አንድ ፡ ግልባጭ ፤ ለተመረመረው ፡ ግንባር ፤
- (ለ) አንድ ፡ ግልባጭ ፡ ምርመራ ፡ እንዲደረግ ፡ ለጠየቁት ፡ ባለአክሲዮን ፤
- (ሐ) ምርመራውን ፡ ላዘዘው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ይልካል ።

ቍ ፡ ፫፻፹፯ ። ስለባለአክሲዮኖች ፡ የትውስት ፡ ስም ።

(፩) በመዘገቡ ፡ ላይ ፡ የተጻፉ ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ማኅበሩን ፡ በርግጥ ፡ ለሚቈጣጠሩትና ፡ ከውስጡ ፡ የገንዘብ ፡ ጥቅም ፡ ላላቸው ፡ ሰዎች ፡ ስማቸውን ፡ ያዋሱ ፡ ለመሆናቸው ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ያለ ፡ ለመሆኑ ፡ ለንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ የመሰለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቍጥር ፡ ፫፻፹፫ ፡ በተደነገጉት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡

ረት ፡ እርግጠኛ ፡ የሆኑትን ፡ የአክሲዮኖቹን ፡ ባለሀብቶች ፡ ለማወቅ ፡ እንዲመረምሩ ፡ መርማሪዎች ፡ ለመሾም ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከወጣው ፡ አክሲዮን ፡ ከዐሥር ፡ አንድ ፡ ያላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ባቀረቡት ፡ ጥያቄ ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ (፩) ፡ መሠረት ፡ መርማሪ ፡ እንስፔክተሮችን ፡ መርጦ ፡ የንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ለመሾም ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ለባለአክሲዮኖች ፡ ጉባኤ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

አጠቃላይ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቍ ፡ ፫፻፹፰ ። ጠቅላላ ፡ ደንቦች ።

(፩) በደንብ ፡ ሆኖ ፡ የተቋቋመውና ፡ ሕጋውያን ፡ በሆኑት ፡ ሁኔታዎች ፡ የሚወሰነው ፡ የባለአክሲዮኖች ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ለባለአክሲዮኖች ፡ ሁሉ ፡ እንደራሴ ፡ ነው ። የዚህ ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ የሌሎችንም ፣ በአሳብ ፡ የሚለዩትንም ፣ ችሎታ ፡ የሌላቸውንም ፡ ወይም ፡ ድምፅን ፡ የመስጠት ፡ መብት ፡ የተከለከሉትን ፡ ባለአክሲዮኖችንም ፡ እንኳ ፡ ቢሆን ፣ ሁሉንም ፡ ያስገድዳል ።

(፪) የንኡስ ፡ ቍጥር ፡ (፩) ድንጋጌ ፡ ለባለአክሲዮኖቹ ፡ እንደራሴ ፡ ለሆኑት ፡ ልዩ ፡ ጉባኤዎችም ፡ የሚጸና ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፹፱ ። የባለአክሲዮኖቹ ፡ የራሳቸው ፡ የሆኑ ፡ መብቶች ።

(፩) በቍጥር ፡ ፫፻፹፰ ፡ የተመለከተው ፡ ቢኖርም ፡ እንኳን ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ በየራሳቸው ፡ ፈቃድ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በማኅበረተኝነታቸው ፡ ያሏቸው ፡ መብቶች ፡

(፪) ሊቀሩባቸው ፡ አይችሉም ። በባለአክሲዮንነታቸው ፡ እንዳገኙዋቸው ፡ የሚቈጠሩት ፡ መብቶች ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ከጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ወይም ፡ ከአስተዳዳሪው ፡ ጋር ፡ ግንኙነት ፡ የሌላቸው ፡ ወይም ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ ካላቸው ፡ መብት ፡ የሚመነጨት ፡ ናቸው ። ይኸውም ፡ በተለይ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የመሆን ፡ መብት ፣ ድምፅ ፡ የማግኘት ፡ መብትና ፡ የመስጠት ፡ መብት ፣ የማኅበሩ ፡ ውሳኔ ፡ የመቃወም ፡ መብት ፣ እንዲሁም ፡ የትርፍን ፡ ድርሻና ፡ ማኅበሩም ፡ ሲፈርስ ፡ በመጨረሻ ፡ በሚደረገው ፡ በሒሳብ ፡ መጣራት ፡ ጊዜ ፡ ድርሻን ፡ የመክፈል ፡ መብት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፺ ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዐይነት ፡ ጉባኤዎች ።

(፩) የባለአክሲዮኖች ፡ ጉባኤዎች ፡ ጠቅላላ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ለመሆን ፡ ይችላሉ ።

- (፪) ጠቅላላዎቹ ፡ ጉባኤዎች ፡ ደንቦች ፡ ወይም ፡ ድንገተኛ ፡ ይሆናሉ ። እነዚህም ፡ የልዩ ፡ ልዩ ፡ ክፍሎችን ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ የሚጠቀሙ ፡ ናቸው ።
- (፫) ልዩ ፡ በሆኑት ፡ ጉባኤዎች ፡ የሚገኙት ፡ በተለይ ፡ የአንድ ፡ ክፍል ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፻፲፩ ። የጉባኤው ፡ ጥሪ ።

- (፩) ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ ጥሪን ፡ የሚያደርጉት ፡ አስተዳዳሪዎች ፣ ተቋማቸው ፣ ሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፣ አስፈላጊም ፡ ቢሆን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ትእዛዝ ፡ ነው ።
- (፪) እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ከዐሥር ፡ አንድ ፡ ያላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ ጥሪ ፡ የሚያደርግና ፡ የዕለት ፡ ጉዳይ ፡ ማስታወሻንም ፡ የሚወስን ፡ አንድ ፡ የፍርድ ፡ ቤት ፡ ወኪል ፡ እንዲመረጥ ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑን ፡ በማስረዳት ፡ የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ለሚገኝ ፡ በት ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፻፲፪ ። የአጠራሩ ፡ ዐይነት ።

- (፩) ለጉባኤዎቹ ፡ ሁሉ ፡ የሚላኩት ፡ ጥሪዎች ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ እንደተወሰነው ፡ ሆኖ ፡ እንዲሁም ፡ በንግድ ፡ አፈሲዮል ፡ ጋዜጣ ፡ ጥሪው ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ መጻፍ ፡ አለበት ። እንዲሁም ፣ የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በሚገኝበት ፡ ቦታ ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማውጣት ፡ የተፈቀደለት ፡ ጋዜጣ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ በዚህ ፡ ጋዜጣ ፡ ጥሪው ፡ መጻፍ ፡ አለበት ።
- (፪) ቢሆንም ፡ የአክሲዮኖቹ ፡ ሁሉ ፡ በየባለአክሲዮን ፡ ስም ፡ ተጽፎ ፡ በሚገኙባቸው ፡ ማኅበሮች ፡ ውስጥ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ንጉስ ፡ ቀ፡ጥር ፡ (፩) በተመለከቱት ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ፋንታ ፡ ጥሪው ፡ በማኅበሩ ፡ ኪሣራ ፡ ለየአንዳንዱ ፡ ባለአክሲዮን ፡ በረከማንዴ ፡ በሚላክ ፡ ደብዳቤ ፡ ሊደረግ ፡ ይቻላል ።
- (፫) በየስም ፡ ለተጻፉት ፡ አክሲዮኖች ፡ ባለሀብት ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ጥሪው ፡ በረከማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ እንዲደርሰው ፡ ለማኅበሩ ፡ ጥያቄ ፡ ያቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ስለ ፡ ጉባኤው ፡ ጥሪ ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ በረከማንዴ ፡ በሚላክ ፡ ደብዳቤ ፡ መጠራት ፡ አለበት ።
- (፬) የጉባኤው ፡ አባሎች ፡ የሚገኙበት ፡ አስፈላጊው ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ቀ፡ጥር ፡ (ኮረም) ፡ ባልተገኘ ፡ ጊዜ ፡ የሚደረገው ፡ ልዩ ፡ ጥሪ ፡ በየአንዳንዱ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ክፍል ፡ አክሲዮኖች ፡ ልዩ ፡ ጉባኤ ፡ የተደነገጉት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፻፲፫ ። የአባሎች ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ቀ፡ጥር ፡ ስላለመሙላቱ ፡ የሚደረግ ፡ የደንብ ፡ ኛው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ።

በቀ፡ጥር ፡ ፬፻፳፩ ፡ የተወሰነው ፡ የጉባኤው ፡ አባሎች ፡ ቀ፡ጥር ፡ ባለመሙላቱ ፡

ደንበኛው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ለመምከር ፡ ሳይችል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለሁለተኛው ፡ ጊዜ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ የሚደረገው ፡ ጥሪ ፡ ለመጀመሪያው ፡ ጉባኤ ፡ በተወሰነ ፡ ፎርም ፡ ጊዜ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፺፬ ። የአባሎቹ ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ቍጥር ፡ ስላለመሙላቱ ፡ የድንገተኛ ፡ ወይም ፡

የልዩ ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ።

ድንገተኛ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ጉባኤ ፡ በቍጥር ፡ ፬፻፳፮ ፡ እና ፡ ፬፻፳፰ ፡ ቍጥራቸው ፡ የተወሰነውን ፡ የጉባኤ ፡ አባሎች ፡ ለመሰብሰብ ፡ ሳይችል ፡ የቀረ ፡ እንደሆነ ፤ በገገድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣና ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ለማውጣት ፡ በተፈቀደለት ፡ ጋዜጣ ፡ ላይ ፡ ይህም ፡ ባይሆን ፡ በቍጥር ፡ ፫፻፺፪ ፡ ንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፪ ፡ መሠረት ፡ በሁለት ፡ ማስታወቂያዎች ፡ የመጀመሪያውን ፡ ባሳተመ ፡ በሳምንቱ ፡ ሁለተኛውን ፡ በማውጣት ፡ ጉባኤው ፡ ሁለተኛ ፡ ወይም ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ሦስተኛ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ ጥሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፺፭ ። የጥሪው ፡ ጊዜ ።

ጉባኤዎቹ ፡ እንዲሰበሰቡ ፡ ለሚደረጉት ፡ ጥሪዎች ፡ ሁሉ ፡ የጥሪው ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚጻፍበት ፡ ጊዜ ፡ መሰጠት ፡ የሚገባው ፤ የጀመሪያው ፡ ስብሰባ ፡ ከሚደረግበት ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ በፊት ፤ እንዲሁም ፡ ለስብሰባው ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነው ፡ የማኅበረተኞቹ ፡ ቍጥር ፡ በማነሱ ፡ ምክንያት ፡ ለሁለተኛ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ለተከታዮች ፡ ስብሰባ ፡ የሚላኩት ፡ ጥሪዎች ፡ ስብሰባው ፡ ከመደረጉ ፡ ከስምንት ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፺፮ ። በጥሪው ፡ ማስታወቂያ ፡ ላይ ፡ የሚጠቀሰው ።

(፩) የጥሪው ፡ ማስታወቂያ ፡ የማኅበሩን ፡ ስምና ፡ ዐይነቱን ፤ የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፤ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ያለበትን ፤ ለአምጪው ፡ የሚል ፡ የተጻፈባቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ እንዳሉም ፡ ሊቀመጡበት ፡ የሚገባውን ፡ ቦታ ፤ እንዲሁም ፡ ይህ ፡ የአክሲዮኑን ፡ ማስቀመጥ ፡ በምን ፡ ያህል ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መደረግ ፡ እንዳለበት ፡ መጥቀስ ፡ አለበት ።

(፪) ከዚህ ፡ በቀር ፡ በሁለተኛው ፡ ወይም ፡ በሦስተኛው ፡ ጥሪ ፡ ለተሰበሰበው ፡ ጉባኤ ፡ የተሰጠው ፡ የጥሪ ፡ ማስታወቂያ ፡ የአባሎቹ ፡ ቍጥር ፡ ባለመሙላት ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ ሳይችል ፡ የተበተነውን ፡ ጉባኤ ፡ ወይም ፡ ጉባኤዎች ፡ ጊዜ ፡ መጥቀስ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፺፯ ። የዕለት ፡ ጉዳዮች ፡ ማስታወሻ ፡ (አጀንዳ) ።

(፩) በቍጥር ፡ ፫፻፺፩ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ፪ ፡ የተጻፈው ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፤ የጉባኤዎቹን ፡ የዕለት ፡ ጉዳይ ፡ ማስታወሻ ፡ የሚያደራጀው ፡ ጥሪ ፡ አድራጊው ፡ ነው ።

(፪) ሌላ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በየዕለት ፡ ጉዳዮች ፡ ማስታወሻ ፡ ውስጥ ፡ ያልተገኘው ፡ ማናቸውም ፡ ጉዳይ ፡ ሊመከርበት ፡ አይችልም ፤ ይሁን ፡ እንጂ ፡ ጉባኤው ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙዎች ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ለመሻርና ፡ በምትካቸው ፡ ሌላ ፡ ለመሾም ፡ ይችላል ።

(፫) በቍጥር ፡ ፫፻፺፫ ፡ እና ፡ ፫፻፺፬ ፡ በተደነገጉት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ በሁለተኛው ፡ ወይም ፡ በሦስተኛው ፡ ጥሪ ፡ የተሰበሰቡት ፡ ጉባኤዎች ፡ ለመወሰን ፡ የሚችሉት ፤ ለመጀመሪያው ፡ ጉባኤ ፡ በተመደበው ፡ የዕለት ፡ ማስታወሻ ፡ ጉዳይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፺፰ ። የባለአክሲዮኖች ፡ እንደራሴነት ።

(፩) አንድ ፡ ባለአክሲዮን ፡ ከአንድ ፡ እንደራሴ ፡ በቀር ፡ ለመሾም ፡ አይችልም ። በጉባኤውም ፡ ላይ ፡ እንደራሴ ፡ አድርጎ ፡ ራሱ ፡ ድምፅ ፡ መስጠት ፡ አይችልም ።

(፪) ያልተከፋፈሉት ፡ አክሲዮኖች ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፤ የአክሲዮኖቹን ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ (ሪም) ፡ ሰጭና ፡ መያዣ ፡ የተቀበለ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ እንደራሴነት ፡ በቍጥር ፡ ፫፻፳፰ ፡ እና ፡ ፫፻፳፱ ፡ በተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ይመራሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፺፱ ። ውሳኔዎቹ ፡ እንዲጸኑ ፡ የሚያስፈልጉ ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) ማናቸውም ፡ ጉባኤ ፡ ቢሆን ፡ ሁለት ፡ ሁኔታዎች ፡ አሉት ፤ እነዚህም ፡ የአብዛኛዎቹ ፡ የጉባኤው ፡ አባሎች ፡ ድምፅ ፡ ብልጫና ፡ ስብሰባ ፡ ለማድረግ ፡ አስፈላጊው ፡ አነስተኛ ፡ የአባሎች ፡ ቍጥር ፡ ካልተገኘ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ውሳኔ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

(፪) በሚደረጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ ላይ ፡ መገኘት ፡ ያለበት ፡ አስፈላጊው ፡ አነስተኛ ፡ የአባሎች ፡ ቍጥር ፡ ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ጋራ ፡ ባለው ፡ ግንኙነት ፡ ለያንዳንዱ ፡ የጉባኤ ፡ ዐይነት ፡ በተወሰነው ፡ መሠረት ፡ ነው ። በሚደረጉት ፡ ጉባኤዎች ፡ ሁሉ ፡ አስፈላጊው ፡ አነስተኛ ፡ የአባሎች ፡ ቍጥር ፡ የሚታሰበውም ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብት ፡ ያልተሰጣቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ ከተቀነሱ ፡ በኋላ ፡ የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ በሚጠቀሙት ፡ አክሲዮኖች ፡ ቍጥር ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፫) በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ አባሎቹ ፡ የድምፅ ፡ ብልጫና ፡ ስብሰባ ፡ ለማድረግ ፡ አስፈላጊው ፡ አነስተኛ ፡ የአባሎች ፡ ቍጥርን ፡ የሚመለከቱትን ፡ ሕጋዊያን ፡ ድንጋጌዎች ፡ ለማሻሻል ፡ ለመለወጥ ፡ አይችልም ።

ቀ* : ፬፻፳፯ ። ማኅበሩ ፡ መልሶ ፡ በገዛቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ ድምፅ ፡ እንዳይሰጥ ፡ ክልክል ፡

ሰለ ፡ መሆኑ ።

ማኅበሩ ፡ በቀጥር ፡ ፻፶፬፪ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ መልሶ ፡ በገዛቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ ድምፅን ፡ ለመስጠት ፡ አይችልም ።

ቀ* : ፬፻፳፰ ። የአክሲዮኖቹ ፡ መመዝገቢያ ፡ ጊዜ ።

ስም ፡ በተጻፈባቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ ባለሀብቶች ፡ በማኅበሩ ፡ መዝገብ ፡ የሚጻፉበትንና ፤ ለአምጪው ፡ ተብሎ ፡ የተጻፉባቸውም ፡ አክሲዮኖች ፡ በማኅበሩ ፡ ጉባኤ ፡ የመቀመጥ ፡ መብት ፡ እንዲኖራቸው ፡ አክሲዮኖቹን ፡ የሚያገቡበትን ፡ ጊዜ ፡ የማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ይወሰናል ፤ ይኸውም ፡ ጊዜ ፡ ጉባኤው ፡ ከሚሰበሰብበት ፡ ከአምስት ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ ለማለቅ ፡ አይችልም ፤ ይህንንም ፡ ጊዜ ፡ በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ለመቀነስ ፡ ይቻላል ።

ቀ* : ፬፻፳፱ ። የእንደራሴነት ፡ ሥልጣን ።

የእንደራሴነት ፡ ሥልጣኖች ፡ ፎርም ፡ የሚቀመጡበትን ፡ ጊዜና ፡ ቦታውን ፡ የሚወስኑ ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ ናቸው ፤ ይህም ፡ ሲሆን ፡ የተባለው ፡ ጊዜ ፡ ጉባኤው ፡ ከሚሰበሰቡበት ፡ ከሦስት ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ ለማለቅ ፡ አይችልም ።

ቀ* : ፬፻፺፫ ። በጉባኤው ፡ ላይ ፡ የመገኘት ፡ ማስረጃ ፡ ወረቀት ።

(፩) በያንዳንዱ ፡ ጉባኤ ፡ ላይ ፡ የአባሎቹን ፡ በጉባኤ ፡ መኖር ፡ የሚያስረዳ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ይደረጋል ፤ ራሳቸው ፡ ያሉትን ፡ ወይም ፡ እንደራሴ ፡ የላኩትን ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ስምና ፡ አድራሻቸውን ፤ እያንዳንዱ ፡ ባለአክሲዮን ፡ ያለውን ፡ የአክሲዮንና ፡ የሚሰጠውንም ፡ ድምፅ ፡ ቀጥር ፡ ዘርዘሮ ፡ ይናገራል ።

(፪) በዚህ ፡ በጉባኤው ፡ የመገኘት ፡ ማስረጃ ፡ ወረቀቶች ፡ ዳር ፡ ላይ ፡ ራሳቸው ፡ ያሉት ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ወይም ፡ እንደራሴዎቻቸው ፡ የፈረሙበትና ፡ ትክክለኛ ፡ ለመሆኑም ፡ የጉባኤው ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ የመሰከረለት ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቀ* : ፬፻፺፬ ። የጉባኤው ፡ ፕሬዚዳንት ።

(፩) የጉባኤው ፡ ሰብሳቢ ፡ የአስተዳደር ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ፕሬዚዳንት ፡ ነው ፤ እሱም ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከአስተዳዳሪዎቹ ፡ በሥራ ፡ ቀደምትነት ፡ ያለው ፡ ሰብሳቢ ፡ ይሆናል ። እሱም ፡ የሌለ ፡ ሲሆን ፡ በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ የተመረጠው ፡ ሰው ፤ ይህም ፡ ከሌለ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የመረጠው ፡ ሰብሳቢ ፡ ይሆናል ።

(፪) ተቈጣጣሪዎች ፤ የፍርድ ፡ ቤት ፡ ወኪል ፤ ወይም ፡ የመጨረሻውን ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪ ፡ ወይም ፡ አጣሪዎች ፡ የሰብሰባ ፡ ጥሪ ፡ በሚያደርጉበት ፡ ጊዜ ፤ ለጉባኤው ፡ ሰብሳቢ ፡ የሚሆነው ፤ ጥሪ ፡ ያደረገው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፯ ። ድምፅ ፡ ተቀባዮችና ፡ ጸሐፊ ።

- (፫) በባለቤትነት ፡ ሆነ ፡ በእንደራሴነት ፡ ስም ፡ በጉባኤው ፡ ስብሰባ ፡ ላይ ፡ ከቀረቡት ፡ በአክሲዮን ፡ ብልጫ ፡ ያላቸውና ፡ ፈቃደኛ ፡ የሆኑት ፡ ሁለት ፡ አባሎች ፡ ድምፅ ፡ ቁጣሪ ፡ ሆነው ፡ ይመረጣሉ ።
- (፬) የጉባኤው ፡ ጽሕፈት ፡ ቤትም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንቡ ፡ ለተሰጡት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ከባለአክሲዮኖቹ ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ ጸሐፊ ፡ ለመምረጥ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፬፻፳ ። የማኅበሩን ፡ ሰነዶች ፡ ለማወቅ ፡ የመቻል ፡ መብት ።

- (፩) ማናቸውም ፡ ባለአክሲዮን ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ከዚህ ፡ ቀጥለው ፡ ያሉትን ፡ ሰነዶች ፡ ለማወቅ ፡ ወይም ፡ ቅጂዎቻቸውን ፤ ለመውሰድ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ መብት ፡ አለው ። እነዚሁም ፤
- (ሀ) የኢሳብ ፡ ሚዛኖችና ፡ የትርፍና ፡ የኪሣራ ፡ ኢሳቦች ፤
- (ለ) አስተዳዳሪዎቹና ፡ ተቁጣጣሪዎች ፡ ባለፉት ፡ የመጨረሻ ፡ ሦስት ፡ የኢሳብ ፡ ማጠቃለያ ፡ ጊዜዎች ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ያቀረቡዎቸው ፡ ራፖርቶች ፤
- (ሐ) እዚሁም ፡ ጉባኤ ፡ ፕሮሴጌርባሎችና ፡ በጉባኤው ፡ ላይ ፡ የመገኘት ፡ ማስረጃ ፡ ወረቀት ፡ ናቸው ።
- (፪) በንኡስ ፡ ቍ፡፳ ፡ የሚመለከቱትን ፡ ሰነዶች ፡ ማኅበሩ ፡ ላንድ ፡ ባለአክሲዮን ፡ እንዳይሰጡት ፡ የተቃወመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጉዳዩ ፡ ለንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ይቀርባል ።
- (፫) እንዲሁም ፡ ያልተከፋፈሉት ፡ አክሲዮኖች ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ የአክሲዮን ፡ አላባ ፡ ተቀባዩ ፤ ባለሪም ፤ መያዣ ፡ የተቀበለ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ በዚህ ፡ ቍ፡፳፣ የተሰጠውን ፡ የማኅበሩን ፡ ጉዳይ ፡ የማወቅ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

ቍ ፡ ፬፻፺ ። ከአክሲዮኖች ፡ ጋራ ፡ የተያያዘ ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብት ።

- (፩) ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ አክሲዮኖች ፤ ወይም ፡ ትርፍ ፡ ብቻ ፡ ከሚያሰጡ ፡ አክሲዮኖች ፡ ጋራ ፡ የተያያዘው ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብት ፡ ብዛት ፤ ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ ባላቸው ፡ ድርሻ ፡ መጠን ፡ ነው ።
- (፪) እያንዳንዱ ፡ አክሲዮን ፡ አንድ ፡ ድምፅን ፡ የመስጠት ፡ መብት ፡ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ፬፻፺፮ ። የድምፅ ፡ መስጠት ፡ ወሰን ።

የሚደረገው ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ ወሰን ፡ ለአክሲዮኖቹ ፡ ልዩነት ፡ ሳይደረግ ፡ ለሁሉም ፡ አንድ ፡ ከሆነ ፤ በማንኛቸውም ፡ ጉባኤዎች ፡ ውስጥ ፡ እያንዳንዱ ፡ ባለ

አክሲዮን ፡ የሚሰጠው ፡ ድምፅ ፡ ቊጥር ፡ በማጎበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡
ወይም ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ ወሰን ፡ ሊደረግለት ፡ ይቻላል ።

ቊ ፡ ፬፻፱ ። የጥቅም ፡ አለመስማማት ።

(፩) አንድ ፡ ማጎበረተኛ ፡ ስለ ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ከማ
ጎበሩ ፡ ጥቅም ፡ ጋራ ፡ የማይስማማበት ፡ ጥቅም ፡ ባለባቸው ፡ ምክሮች ፡ ውስጥ ፡
በድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብቱ ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።

(፪) በንኡስ ፡ ቊጥር ፡ ፩ ፡ የተመለከተው ፡ በማይጠበቅበት ፡ ጊዜ ፡ ውሳኔው ፡ ለማ
ጎበሩ ፡ ጥቅም ፡ በሚያመጣው ፡ ጉዳት ፡ መጠን ፡ ድምፅ ፡ ከመስጠት ፡ ቀሪ ፡
መሆን ፡ የነበረባቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ድምፅ ፡ ባይሰጡ ፡ ኖሮ ፡ አስፈላጊ ፡
የሆነው ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ቊጥር ፡ አይሞላም ፡ ነበር ፡ በሚያሰኝበት ፡ ጊዜ፤
በቊጥር ፡ ፬፻፲፮ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ውሳኔውን ፡ ለመቃወም ፡ ይቻላል ።

(፫) የነርሱን ፡ አላፊነት ፡ በሚመለከታቸው ፡ ምክሮች ፡ ውስጥ ፡ አስተዳዳሪ
ዎቹ ፡ ድምፅ ፡ ለመስጠት ፡ አይችሉም ።

(፬) በዚህ ፡ ቊጥር ፡ ውስጥ ፡ እንደተመለከተው ፡ አነጋገር ፡ የድምፅ ፡ መስጠት፡
መብት ፡ የላቸውም ፡ የተባሉት ፡ አክሲዮኖች ፡ ለጉባኤው ፡ መሙላት ፡ አስፈ
ላጊ ፡ ለሆነው ፡ አነስተኛ ፡ ቊጥር ፡ ገብተው ፡ ይታሰባሉ ።

ቊ ፡ ፬፻፲ ። ድምፅን ፡ የመስጠት ፡ መብት ፡ በነጻ ፡ እንዳይሠራበት ፡ ስለሚከለክሉ ፡
የውል ፡ ቃሎች ፡ አለማጽናት ።

በባለአክሲዮኖቹ ፡ ጉባኤ ፡ ውስጥ ፡ በነጻ ፡ ድምፅ ፡ የመስጠት ፡ መብትን ፡ የሚ
ከለክሉ ፡ ወይም ፡ የመከልከል ፡ ውጤት፡ያላቸው ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡
የማይጸኑና ፡ ምንም ፡ ውጤት ፡ የሌላቸው ፡ ናቸው ።

ቊ ፡ ፬፻፲፩ ። ፕሮሴቬርሻሎች ።

(፩) የጉባኤዎች ፡ የክርክር ፡ ውሳኔዎች ፡ በፕሮሴቬርሻሎች ፡ በጽሑፍ ፡ ተደርገው፡
እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ የጉባኤው ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ አባሎች ፡ በአብዛኛው ፡ ቊጥር ፡
ከተፈረመባቸው ፡ በኋላ ፡ በአንድ ፡ መዝገብ ፡ ይገለበጣሉ ። ይህም ፡ የፕሮሴ
ቬርሻሎቹ ፡ በመዝገብ ፡ መጻፍ ፡ ትክክለኛነት ፡ በማጎበሩ ፡ የአስተዳደር ፡
ምክር ፡ ቤት ፡ ፕሬዚዳንት ፡ ወይም ፡ በሁለት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ የተረጋገጠ ፡
መሆን ፡ አለበት ።

(፪) የጉባኤው ፡ ፕሮሴቬርሻሎች ፤

- (ሀ) የጉባኤውን ፡ ጥሪ ፡ አደራረግ ፤
- (ለ) የስብሰባውን ፡ ቦታና ፡ ቀኑን ፤
- (ሐ) የዕለቱን ፡ ጉዳይ ፡ ማስታወሻ ፤
- (መ) የጉባኤውን ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ አባሎች ፤

- (ሠ) በስብሰባው ፡ ውስጥ ፡ የተገኙትን ፡ አክሲዮኖች ፡ ብዛትና ፡ ለጉባኤው ፡ ስብሰባ ፡ አስፈላጊው ፡ ባለአክሲዮን ፡ ቍጥር ፤
- (ረ) ፡ ለጉባኤው ፡ የቀረቡትን ፡ ሰነዶች ፤
- (ሰ) የክርክሩን ፡ አጭር ፡ ቃል ፤
- (ሸ) የተሰጡትን ፡ ድምፆች ፡ ውጤት ፤
- (ቀ) ጉባኤው ፡ የተቀበላቸውን ፡ ውሳኔዎች ፤ ያመለክታሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፲፪ ። ፪፻፭ ፡ ለስብሰባ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነው ፡ ቍጥር ፡ ባልሞላ ፡ ጊዜ ፡ የሚደረግ ፡ ፕሮሴቬርሻል ።

ለስብሰባው ፡ አስፈላጊው ፡ የሆነው ፡ ቍጥር ፡ ባለመሙላቱ ፡ ምክንያት ፡ ጉባኤው ፡ ለመማከር ፡ ሳይችል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የጉባኤው ፡ ፕሬዚዳንት ፡ ይህንኑ ፡ በፕሮሴቬርሻል ፡ ያገባዋል ።

ቍ ፡ ፬፻፲፫ ። የፕሮሴቬርሻሎች ፡ ቅጂዎች ፡ ወይም ፡ ግልባጮች ።

የፕሮሴቬርሻሎቹ ፡ ባጭር ፡ የተውጣጡ ፡ ቅጂዎች ፤ ወይም ፡ ግልባጮች ፤ በአስተዳደሩ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ፕሬዚዳንት ፡ ወይም ፡ በሁለት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ከተፈረመባቸው ፡ የሚጸኑ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፲፬ ። የጉባኤውን ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ መቅጠር ።

(፩) ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ሲሰ ፡ ያላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ሊመከርባቸው ፡ በቀረቡት ፡ ጉዳዮች ፡ ላይ ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ማስረጃ ፡ ያልቀረበላቸው ፡ የመሰላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስብሰባው ፡ ቢበዛ ፡ ለሦስት ፡ ቀን ፡ እንዲቀጠር ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

(፪) በዚህም ፡ መብት ፡ ለአንድ ፡ ጊዜና ፡ ለዚያው ፡ ጉዳይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊሠሩበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፬፻፲፭ ። በስምምነት ፡ የሚደረግ ፡ የባለአክሲዮኖች ፡ ሙሉ ፡ ጉባኤ ።

(፩) የጠቅላላው ፡ አክሲዮኖች ፡ ባለቤቶች ፡ ወይም ፡ እንደራሴዎች ፡ በስምምነት ፤ ስለ ፡ ጥሪው ፡ የተመለከቱት ፡ ፎርሞች ፡ ሳይጠበቁ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤን ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

(፪) የአክሲዮኖቹ ፡ ሁሉ ፡ ባለቤቶች ፡ ወይም ፡ ወኪሎች ፡ ባሉበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ የተባለው ፡ ይህ ፡ ጉባኤ ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ሥልጣን ፡ ውስጥ ፡ ባሉት ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ ለመምከርና ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፬፻፲፮ ። የጉባኤው ፡ ውሳኔዎች ፡ ውጤት ።

(፩) ሕግን ፤ የማኅበሩን ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፎችንና ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብን ፡ በመከተል ፡ የተደረጉት ፡ የጉባኤው ፡ ውሳኔዎች ፡ በጉባኤው ፡ ያልተገኙትን ፡ ወይም ፡ በአሳብ ፡ ያልተስማሙትን ፡ ማኅበረተኞችን ፡ ሁሉ ፡ ያስገድዳል ።

(፪) ሕግን ፤ የማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍና ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብን ፡ ባለ መከተል ፡ የተደረጉትን ፡ ውሳኔዎች ፤ ውሳኔው ፡ ከተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ተመዝግቦ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ ከተመዘገበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ማንኛውም ፡ ባለጥቅም ፡ ሊቃወማቸው ፡ ይችላል ።

(፫) ውሳኔውን ፡ ለማፍረስ ፡ የሚደረገው ፡ ክስ ፡ የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ከሚ ገኝበት ፡ ክፍል ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ይቀርባል ። ውሳኔውን ፡ ለማፍረስ ፡ የቀረበው ፡ ክስ ፡ ምናልባት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የማይቀበለው ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በማ ለት ፤ ለኪሣራው ፡ ዋስ ፡ እንዲጠራ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ክስ ፡ አቅራቢውን ፡ ለማ ሰገደድ ፡ ይችላል ።

(፬) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ከባድ ፡ የሆኑ ፡ ምክንያቶች ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አስተዳዳሪዎቹ ገና ፡ ተቈጣጣሪዎቹን ፡ ካዳመጠ ፡ በኋላና ፡ በከሳሹ ፡ ጥያቄ ፡ የፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ውሳኔ ፡ እስኪሰጥ ፡ ድረስ ፡ ተቃዋሚ ፡ የተነሣበትን ፡ ውሳኔ ፡ እንዳይፈጸም ፡ ለማገድ ፡ ይችላል ።

(፭) የውሳኔው ፡ ፈራሽነት ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ከመሆ ኑም ፡ በላይ ፡ ይህንን ፡ ውሳኔ ፡ ለማስፈጸም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትንም ፡ ነገሮች ፡ በራሳቸው ፡ አላፊነት ፡ እንዲያደርጉ ፡ አስተዳዳሪዎቹንም ፡ ውሳኔው ፡ ያስገድዳል ።

(፮) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ውሳኔውን ፡ ለመፈጸም ፡ በተደረጉት ፡ ሥራዎች ፡ ምክንያት ፤ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ያገኙዋቸው ፡ መብቶች ፡ እንደ ፡ ጸኑ ፡ ይቀራሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።
ደንበኛ ፡ ጉባኤ ።

ቀ፡ ፬፻፲፮ ። ሰነዶችን ፡ የማወቅ ፡ መብት ።

በቀጥር ፡ ፬፻፮ ፡ የተመለከተው ፡ ሰነዶችን ፡ የማወቅ ፡ መብት ፡ ሳይነካ፤ ባለአክሲዮን ፡ ሁሉ ፡ በየዓመቱ ፡ መደበኛ ፡ የሆነ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ በማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለጠቅላላ ፡ ጉባኤው ፡ የሚቀርበውን ፡ የሒሳቡን ፡ ሚዛን ፤ የኪሣራና ፡ የትርፉን ፡ ሒሳብ ፤ የአስተዳዳሪዎችንና ፡ የተቋጣጣሪዎችን ፡ ራፖርት ፤ ራሱ ፡ ለማወቅ ፡ ወይም ፡ ግልባጭ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፬፻፲፰ ። ስለ ፡ ጉባኤዎች ።

(፩) የሒሳቡ ፡ ማጠቃለያ ፡ ጊዜ ፡ ከተዘጋበት ፡ ቀን ፡ በሚቀጥለው ፡ አራት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ በአስተዳዳሪዎቹ ፡ ጥሪ ፡ በየዓመቱ ፡ አንድ ፡ ደንበኛ ፡ የሆነ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ይደረጋል ።

(፪) ከዚህ በላይ የተወሰነው ጊዜ፣ በመተዳደሪያ፣ ደንብ፣ እስከ፣ ስድስት፣ ወር፣ ሊራዘም፣ ይችላል።

(፫) አስፈላጊም ሆኖ ሲገኝ ሌላ ደንበኛ፣ ጠቅላላ፣ ጉባኤ ሊደረግ ይችላል።

ቍ ፡ ፬፻፲፱ ፡ የጉባኤው ሥልጣን ፡

(፩) ለደንበኛው ጠቅላላ ጉባኤ የሒሳብ ሚዛን፣ የኪሳራውና የትርፍ ፡ ሒሳብ፣ የአስተዳዳሪዎቹና የተቋጣጣሪዎቹ ራፖርት፣ ይነበባል። ባለ ፈው የሒሳብ ማጠቃለያ ጊዜ የተሠራውን ሒሳብ ተከራክሮበት፣ ያጸ ድቀዋል። ወይም አይቀበለውም፤ አስፈላጊም ሲሆን የትርፍን አመዳ ደብና አከፋፈል እንዲሁም በጠቅላላው ባለፈው የሒሳብ ማጠቃለያ ጊዜ ውስጥ ባሉት የሒሳብ ጉዳዮች ሁሉ ውሳኔ ይሰጣል።

(፪) አስተዳዳሪዎችን ወይም ተቋጣጣሪዎችን ይሾማል፣ ወይም ይሸራል። የሥራቸውንም ዋጋ ይወስናል፤ አስፈላጊም ሲሆን በቍጥር ፫፻፸፮ የተ መለከተው ራፖርት ከተነበበ በኋላ ሒሳቦችን ያስተካክላል፤ የግዴታ ወረቀቶች እንዲወጡ ለነዚህም ዋስትና አስፈላጊ የሆኑትን ማረጋገ ጫዎች ይፈቅዳል። በጠቅላላውም ለድንገተኛ ጉባኤ ከተሰጡት ጉዳ ዮች በቀር በሌላው ጉዳይ ሁሉ ክርክር ያደርጋል።

ቍ ፡ ፬፻፳ ፡ በጉባኤው ስለ መግባት ፡

(፩) ሌላ ተቃራኒ ውሳኔ ቢኖርም እንኳን ማናቸውም በማኅበርተኛ ያለው አክሲዮን ብዛት ሳይታይ በደንበኛው ጠቅላላ ጉባኤ ውስጥ ለመገኘት መብት አለው።

(፪) በመተዳደሪያ ደንብ ውስጥ ተቃራኒ ውሳኔ ከሌለ በቀር ማንኛ ውም ባለአክሲዮን አንዱን ሦስተኛ ወገን ባለአክሲዮንም ባይሆን ለመወከል ይችላል።

ቍ ፡ ፬፻፳፩ ፡ የደንበኛ ጠቅላላ ጉባኤዎች ድምፅ ብልጫና አስፈላጊው አነስተኛ የባለአክሲዮኖች ቍጥር ፡

(፩) በደንበኛው ጠቅላላ ጉባኤዎች ውስጥ በመጀመሪያው ጥሪ ድምፅ የመስጠት መብት ካላቸው አክሲዮኖች ቢያንስ ፋብ ያላቸው ባለአ ክሲዮኖች ራሳቸው ወይም እንደራሴዎቻቸው እንዲገኙበት ያስፈልጋል።

(፪) በሁለተኛው ጥሪ ድምፅ ለመስጠት መብት ያላቸው የአክሲዮኖች ቍጥር ማናቸውም ቢሆን ጉባኤው የሚጸና ውሳኔ ለመስጠት ይች ላል።

(፫) ውሳኔዎቹም የሚደረጉት ተራ በሆነ የድምፅ ብልጫ ነው ስለድ

ምፅ ፡ ብልጫውም ፡ አቁጣጠር ፡ ድምፅ ፡ ያልሰጡትም ፡ ሆነ ፤ ቢኖርም ፤ ያልተ
ጻፈባቸው ፡ የድምፅ ፡ መስጫ ፡ ወረቀቶች ፡ ከግምት ፡ ውስጥ ፡ አይገቡም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ድንገተኛ ፡ ጉባኤዎች ።

ቀ፡ ፬፻፳፪ ። ሰነዶችን ፡ የማወቅ ፡ መብት ።

(፩) ድንገተኛ ፡ ጉባኤ ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ በዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀኖች ፡
ውስጥ ፡ ማንኛውም ፡ ባለአክሲዮን ፡ በማሳበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለው
ሳኔ ፡ የሚቀርቡት ፡ ጽሑፎች ፡ ቢኖሩም ፤ የተቋጣጣሪዎቹን ፡ ራፖርቶች ፡ ራሱ ፡
ለማወቅ ፡ ወይም ፡ ግልባጩን ፡ ለመውሰድ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) እነዚህም ፡ ጽሑፎች ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በጽሑፍ ፡ ጥያቄ ፡ ለሚያደ
ርግ ፡ ባለአክሲዮን ፡ ሁሉ ፡ በራሱ ፡ ኪሳራ ፡ ይላኩለታል ።

ቀ፡ ፬፻፳፫ ። ሥልጣን ።

በሕግ ፡ የተወሰነ ፡ ተቃራኒ ፡ ነገር ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ድንገተኛ ፡ የሆኑ ፡ ጉባኤ
ዎች ፡ ብቻ ፡ የማሳበሩን ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የማሳበሩን ፡ መተዳደ
ሪያ ፡ ደንብ ፡ የመለውጥ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ ሥልጣን ፡ አላቸው ።

ቀ፡ ፬፻፳፬ ። በጉባኤው ፡ ስለ ፡ መግባት ።

ማንኛውም ፡ ባለአክሲዮን ፤ ያሉት ፡ የአክሲዮኖቹ ፡ ብዛት ፡ ምንም ፡ ያህል ፡
ቢሆን ፡ በድንገተኛ ፡ ጉባኤዎች ፡ ተሳታፊ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ። ይህ ፡ ውሳኔ ፡
የቀደምትነት ፡ መብት ፡ ላላቸው ፡ አክሲዮን ፡ አምጪዎችም ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል።

ቀ፡ ፬፻፳፭ ። የድንገተኛ ፡ የጠቅላላ ፡ ጉባኤዎች ፡ ስለ ፡ ድምፅ ፡ ብልጫና ፡ ኮረም ።

(፩) የድንገተኛው ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ እንዲሆን ፡ ከተሰጠው ፡ ድምፅ ፡
ከሦስት ፡ እጅ ፡ በሁለቱ ፡ የተደገፈ ፡ መሆን ፡ አለበት ። ስለ ፡ ብልጫውም ፡
አቁጣጠር ፡ ሒሳብ ፡ ድምፅ ፡ ያልሰጡትም ፡ ሆነ ፤ ቢያጋጥምም ፡ ያልተጻፈባ
ቸው ፡ የድምፅ ፡ መስጫ ፡ ወረቀቶች ፡ ከግምት ፡ ውስጥ ፡ አይገቡም ።

(፪) በድንገተኛ ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔዎች ፡

(ሀ) የማሳበሩን ፡ ዜግነት ፡ ለመለወጥ ፤

(ለ) ባለአክሲዮኖቹ ፡ በማሳበሩ ፡ ባገቡት ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ እንዲጨምሩ ፡
ለማድረግ ፤ የተሰበሰበው ፡ ድንገተኛ ፡ ጉባኤ ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብት ፡
ያላቸውን ፡ ጠቅላላ ፡ አክሲዮኖች ፡ መሰብሰብና ፡ ውሳኔዎቻቸውም ፡
ባንድ ፡ ቃል ፡ የተሰጡ ፡ እንዲሆኑ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

- (፫) በንኡስ ፡ ቊጥር ፡ ፪ ፡ ከተመለከቱት ፡ ሌላ ፤ የመተዳደሪያውን ፡ ደንብ ፡ ለመለወጥ ፡ ውሳኔ ፡ እንዲሰጡ ፡ የተደረገው ፡ ድንገተኛ ፡ ጉባኤ ፤
- (ሀ) ድምፅ ፡ ለመስጠት ፡ መብት ፡ ካላቸው ፡ ባለአክሲዮኖቹ ፡ በመጀመሪያው ፡ ጥሪ ፡ ግማሽ ፤
- (ለ) በሁለተኛ ፡ ጥሪ ፡ ከሦስት ፡ አንድ ፡ እጅ ፡ ያላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፤
- (ሐ) በሦስተኛው ፡ ጥሪ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከዐሥር ፡ አንድ ፡ ያላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፤ ራሳቸው ፡ ወይም ፡ እንደራሴዎቻቸው ፡ መገኘት ፡ አለባቸው ።
- (፬) ከማኅበሩ ፡ ስለ ፡ መውጣት ፡ መብት ፡ የቊጥር ፡ ፬፻፷፫ ፡ ውሳኔዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ።

ልዩ ፡ ጉባኤዎች ።

ቊጥር ፡ ፬፻፷፮ ። ልዩ ፡ ጉባኤን ፡ ለመሰብሰብ ፡ የሚያስፈልግበት ፡ ጊዜ ።

ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ያንዱን ፡ ክፍል ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ መብቶች ፡ ለመለወጥ ፡ የወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚህን ፡ ክፍል ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ የሚሰበሰብ ፡ ልዩ ፡ ጉባኤ ፡ ካላጸናው ፡ ውሳኔው ፡ የመጨረሻ ፡ አይሆንም ።

ቊጥር ፡ ፬፻፷፯ ። ሰነዶችን ፡ የማወቅ ፡ መብት ።

በቊጥር ፡ ፬፻፷፪ ፡ የተጻፈው ፡ ድንጋጌ ፡ ለልዩ ፡ ጉባኤ ፡ ማወቅ ፡ መብት ፡ ጉዳይም ፡ ላይ ፡ በተመሳሳይነት ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቊጥር ፡ ፬፻፷፰ ። የልዩ ፡ ጉባኤዎች ፡ የድምፅ ፡ ብልጫና ፡ አስፈላጊ ፡ አነስተኛ ፡ የባለአክሲዮኖቹ ፡ ቊጥር ።

(፩) በልዩ ፡ ጉባኤዎች ፤

(ሀ) በመጀመሪያው ፡ ጥሪ ፤ ድምፅ ፡ ለመስጠት ፡ መብት ፡ ካላቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ ግማሽ ፤

(ለ) በሁለተኛው ፡ ጥሪ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከተባሉት ፡ አክሲዮኖች ፡ ሲሶ ፤

(ሐ) በሦስተኛው ፡ ጥሪ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከተባሉት ፡ አክሲዮኖች ፡ ሩብ ፡ ያላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፤ ራሳቸው ፡ ወይም ፡ ወኪሎቻቸው ፡ እንዲኖሩበት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

(፪) በልዩ ፡ ጉባኤዎች ፡ ውስጥ ፡ የድምፅ ፡ ብልጫው ፡ በቊጥር ፡ ፬፻፷፭ ፡ ንኡስ ፡ ቊጥር ፡ (፩) ፡ እንደተመለከተው ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

የግዴታ ፡ ወረቀቶች ።

ቊጥር ፡ ፬፻፷፱ ። የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ ማውጣት ፡ የሚከለክልበት ፡ ሁኔታ ።

የሚተላለፉ ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ ለማውጣት ፡ የተከለከሉት ፤

(፩) የግል ፡ ሰዎች ፤

- (፪) በሙሉ ፡ ዋና ፡ ገንዘባቸው ፡ ያልተከፈለ ፡ ማኅበሮች ፤
- (፫) በመጀመሪያው ፡ የኢሳብ ፡ ማጠቃለያ ፡ ጊዜ ፡ የኢሳብ ፡ ሚዛናቸውን ፡ ገና ፡ ያላወጡ ፡ ማኅበሮች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፬፻፴ ። የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ለማውጣት ፡ የሚቻልበት ፡ ከፍተኛ ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ።

(፩) አንድ ፡ ማኅበር ፡ ለማውጣት ፡ የሚቻለው ፡ የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፤ በመጨረሻው ፡ ከጸደቀው ፡ የኢሳብ ፡ ሚዛን ፡ ውስጥ ፡ ከተገለጸው ፤ ከተከፈለው ፡ የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ለመብለጥ ፡ አይችልም ። ከዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ለመብለጥ ፡ የሚችለው ፤

(ሀ) የማኅበሩን ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ መያዣ ፡ በማድረግ ፤ የነዚህኑ ፡ የንብረቶች ፡ ዋጋ ፡ ከሦስት ፡ ሁለት ፡ እጅ ፡ የማይበልጥ ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ በማውጣት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡

(ለ) ከተከፈለው ፡ ዋጋ ፡ ገንዘብ ፡ በላይ ፡ የሚወጡት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፤

(፩) በተመዘገቡ ፡ በግዴታ ፡ የምስክር ፡ ሰነዶች ፡ ወይም ፡ መንግሥት ፡ ባወጣቸው ፡ ወይም ፡ ዋስ ፡ ሆኖላቸው ፡ በወጡ ፡ ሰነዶችና ፡ የመክፈያቸውም ፡ ጊዜ ፡ ከግዴታ ፡ ወረቀቶቹ ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ ባልሆነ ፡ ዋስትና ፡ የተረጋገጡ ፡ እንደሆኑ ፤ ወይም ፡

(፪) መንግሥት ፡ ወይም ፡ የመንግሥት ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በየግመቱ ፡ በሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ዋስትና ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) ብድሩ ፡ እስካለቀ ፡ ድረስ ፡ ዋስትና ፡ የተሰጣቸውን ፡ ወለዶች ፡ ለመክፈልና ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶችንም ፡ ጥቂት ፡ በጥቂት ፡ ለመክፈል ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፤ ዋስ ፡ የሆኑት ፡ ሰነዶች ፡ በባንክ ፡ አደራ ፡ መቀመጥና ፡ በየግመቱ ፡ መክፈል ፡ ያለበትም ፡ ሰነድ ፡ ባንድ ፡ ባንክ ፡ ውስጥ መያዝ ፡ አለበት ።

(፫) በንኡስ ፡ ቍጥር (፩) የተነገረው ፡ የመቀነስ ፡ ውሳኔ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ ወይም ፡ እርሻን ፡ በመያዝ ፡ በሚያበድሩ ፡ ማኅበሮች ፡ ላይ ፡ አይፈጸምባቸውም ።

ቍ ፡ ፬፻፴፩ ። የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባሉ ፡ ጊዜ ፡ የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መቀነስ።

የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ያወጣ ፡ ማኅበር ፡ በከፈላቸው ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ልክ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፤ ዋና ፡ ገንዘቡን ፡ ለመቀነስ ፡ አይችልም ፤ በኪሣራ ፡ ምክንያት ፡ የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ እንዲቀነስ ፡ ግዴታ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብና ፡ ሕጋዊ ፡ የሆነው ፡ መጠባበቂያው ፡ ገንዘብ ፡ በመዘዋወር ፡ ላይ ፡ ካሉት ፡ ዋጋቸው ፡ ያልተከፈለ ፡ የግዴታ ፡

ወረቀቶች ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ እስኪተካከል ፡ ድረስ ፡ ሕጋዊ ፡ ለሆነው ፡ መጠባበቂያ ፡ የሚደረገው ፡ ቅናሽ ፡ የግዴታዎቹ ፡ ወረቀቶች ፡ በወጡበት ፡ ጊዜ ፡ በነበረው ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ መታሰብ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፬፻፴፪ ። ከዋጋቸው ፡ ዝቅ ፡ አድርጎ ፡ ወይም ፡ ከፍ ፡ አድርጎ ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ ስለ ፡ ማውጣት ።

- (፩) የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ ከዋጋቸው ፡ በላይ ፡ ከፍ ፡ አድርጎ ፡ ለማውጣት ፡ ይቻላል ።
- (፪) በተለየ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ ከዋጋቸው ፡ ዝቅ ፡ አድርጎ ፡ ለማውጣት ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፬፻፴፫ ። የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ምስክር ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ የሚጻፈው ፡ ቃል ።

የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ ቀሪ ፡ ጉርድ ፡ ካለው ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ ይሰጣሉ ፤ በእነሱም ፡ ላይ ፡ የሚጻፈው ፤

- (ሀ) የማህበሩን ፡ መጠሪያ ፤ ጉዳዩንና ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፤ እንዲሁም ፡ ማህበሩ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ የተመዘገበበትን ፡ ቦታ ፤
- (ለ) የተመሠረተበትንና ፡ የሚያልቅበትን ፡ ቀን ፤
- (ሐ) የግዴታ ፡ ወረቀቶችም ፡ በወጡ ፡ ጊዜ ፡ የተከፈለውን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፤
- (መ) ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔውን ፡ የሰጠበትን ፡ ቀንና ፡ ይኸው ፡ የተመዘገበበትን ፡ ቀን ፤
- (ሠ) ተራ ፡ ቍጥሩን ፤ በምስክር ፡ ወረቀቱ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፤ የወለዱን ፡ መጠንና ፡ የሚከፈልበትን ፡ ጊዜ ፤ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ የሚመለስበትን ፡ ሁኔታ ፡ ዐይነት ፤
- (ረ) የወጡትን ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ገንዘብ ፡ ልክና ፡ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ የተሳሰሩትን ፡ ልዩ ፡ ዋስትናዎች ፤ እንዲሁም ፡ እነዚህ ፡ ዋስትናዎች ፡ የተቋቋሙበትን ፡ ግልጽ ፡ ጽሑፍ ፡ ቀን ፤
- (ሰ) አስቀድሞ ፡ ከወጡት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ወይም ፡ የብድር ፡ ሰነዶች ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ መተኪያ ፡ ገንዘብ ፡ (አዋርቲስማን) ፡ ያልተደረገለትን ፡ ልክና ፡ ለነዚህም ፡ የተሰጠውን ፡ ዋስትና ፤
- (ቀ) ምናልባት ፡ ቢኖርም ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ አምጪ ፡ ለሆኑት ፡ ሰነዳቸውን ፡ በአክሲዮን ፡ ለመለወጥ ፡ እንዲችሉ ፡ የተሰጣቸውን ፡ ምርጫ ፡ እንዲሠሩበት ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ጊዜዎችና ፡ እንዲሁም ፡ ለአለዋወጡ ፡ መሠረት ፡ የሚሆነውን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፴፬ ። አክሲዮኖችን ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚነት ።

በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ በቍጥር ፡ ፫፻፲፰ ፣ ፫፻፲፱ ፣ ፫፻፳፭ ፣ ፫፻፳፰ ፣ ፫፻፳፱ ፣ ፫፻፵፯ ፡
እና ፡ ፫፻፵፩ ፡ የተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፣ በጠቅላላ ፡ ድንጋጌነታቸው ፡ በተመሳሳ
ይነት ፡ በግዴታ ፡ ወረቀቶችም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፬፻፴፭ ። የባለ ፡ ግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ጉባኤ ።

- (፩) በአንድ ፡ ጊዜ ፡ የወጡትን ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ አምጪዎች ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡
በሚከተሉት ፡ ቍጥሮች ፡ በተወሰነው ፡ ሁኔታ ፡ መሠረት ፣ የሰውነት ፡ መብት ፡
እንደ ፡ ተሰጠው ፡ ሆነው ፡ የጋራ ፡ ጥቅማቸውን ፡ ለመከላከል ፡ ለመሰብሰብ ፡
ይችላሉ ።
- (፪) ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡
(፩) መሠረት ፡ ባንድ ፡ ዐይነት ፡ የወጡ ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡
በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፴፮ ። የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ ጥሪ ፡ አደራረግ ።

- (፩) የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ ጉባኤ ፡ በማኅበሩ ፡ ወይም ፡ የተሾመ ፡ እን
ዳለ ፡ በኅብረቱ ፡ እንደራሴ ፡ ይጠራል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የወጡትንና ፡ ዋጋቸው ፡ ተመልሶ ፡ ካልተከፈለባቸው ፡ የግዴታ ፡
ወረቀቶች ፡ ሓያ ፡ ከመቶ ፡ ባላቸው ፡ አምጪዎች ፡ ጥያቄ ፡ ጉባኤው ፡ ሊጠራ ፡
ይችላል ።
- (፫) የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለሀብቶች ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪና ፡ አደራረግ ፡ ላይ ፡ የዚህ ፡
መጽሐፍ ፡ ቍጥር ፡ ፫፻፹፰ ፡ የተከታዩ ፡ ውሳኔዎች ፡ በተመሳሳይነት ፡ ይፈጸሙ
ባቸዋል ።
- (፬) ባለዕዳ ፡ የሆነው ፡ ማኅበር ፡ ወይም ፡ ለብድሩ ፡ ዋስ ፡ የሆኑ ፡ ማኅበሮች ፡ አስ
ተዳዳሪዎች ፣ ተቈጣጣሪዎች ፣ ሠራተኞች ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ውስጥ ፡ ለግ
ዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ እንደራሴ ፡ ለመሆን ፡ አይችሉም ።
- (፭) ለዋጋቸው ፡ መክፈያ ፡ መተኪያ ፡ ገንዘብ ፡ የተደረገላቸውና ፡ ዋጋቸውም ፡
ተመልሶ ፡ የተከፈሉትን ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ የያዙ ፡ በጉባኤዎቹ ፡ ተካፋይ ፡
ለመሆን ፡ አይችሉም ።
- (፮) ራሱ ፡ መልሶ ፡ በገዛቸው ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ማኅበሩ ፡ በጉባኤው ፡ ተካ
ፋይ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ፤ ይህ ፡ ክልከላ ፡ ባለዕዳ ፡ ከሆነው ፡ ማኅበር ፡ ዋና፣
ገንዘብ ፡ ላይ ፡ ሠላሳ ፡ ከመቶ ፡ የማያንስ ፡ በያዙ ፡ ማኅበሮችም ፡ ላይ ፡ ይጻፍል ።
- (፯) የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለሀብት ፡ ስለሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤዎች ፡ ጥሪና ፡
አያያዝ ፡ የሚደረጉትን ፡ ወጪዎች ፡ የሚችለው ፡ ዕዳ ፡ ከፋይ ፡ የሆነው ፡ ማኅ
በር ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፴፯ ። የጉባኤው ፡ መብት ።

(፩) የባለግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ጉባኤ ፤ በቀሩትም ፤ በተቃወሙትም ፤ ወይም ፡ ችሎታ ፡ በሌላቸውም ፡ ቢሆን ፡ በኅብረቱ ፡ ያሉትን ፡ የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ ሁሉ ፡ የሚያስገድድ ፡ ውሳኔዎች ፡ ይሰጣል ።

(፪) ጉባኤውም ፡ ለግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ ጥቅም ፡ ጥበቃና ፡ ለብድሩ ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ፡ የሚያስፈልጉት ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ሁሉ ፡ እንዲፈጸሙ ፡ ለማድረግና ፡ እንዲሁም ፡ እነዚህንም ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ለማስፈጸም ፡ ስለሚያስፈልጉት ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ፬፻፴፰ ። የጉባኤው ፡ ሥልጣን ።

(፩) እንዲሁም ፡ ዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ ማኅበር ፤

(ሀ) የማኅበሩን ፡ ዐይነት ፡ ፎርም ፡ ለመለወጥ ፤

(ለ) ማኅበሩን ፡ ከሌላ ፡ ማኅበር ፡ ጋራ ፡ ለማቀላቀል ፤

(ሐ) በኅብረቱ ፡ ውስጥ ፡ ያሉት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ ባላቸው ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡ ላይ ፡ የቀደምትነት ፡ መብት ፡ ያላቸውን ፡ ሌሎች ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ለማውጣት ፡ በሚያቀርበው ፡ አሳብ ፡ ላይ ፡ ጉባኤው ፡ ሊመክርበት ፡ ይችላል ።

(፪) የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ ጉባኤ ፡ በንኡስ ፡ ቀጥር ፡ ፩ ፡ የተመለከቱትን ፡ አሳቦች ፡ ያልተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የማኅበሩን ፡ ርዕይነት ፡ ፎርም ፡ ማለዋወጥ ፤ የማኅበሩን ፡ መቀላቀል ፡ ወይም ፡ የቀዳሚነት ፡ መብት ፡ ያላቸውን ፡ ሌሎች ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ለማውጣት ፡ የመጨረሻ ፡ ከሆነበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፤ ቢዘገይ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ጥያቄ ፡ የሚያቀርቡትን ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ አምጨዎችን ፡ ገንዘብ ፡ መልሶ ፡ ካልከፈለ ፡ ዕዳ ፡ ከፋይ ፡ የሆነው ፡ ማኅበር ፡ የጉባኤውን ፡ ውሳኔ ፡ ለማለፍ ፡ አይችልም ።

(፫) እንዲሁም ፡ ጉባኤው ፡ የብድር ፡ ውለታዎችን ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ፡ በሚቀርበው ፡ አሳብ ፡ ላይ ፡ ይመክርበታል ።

(፬) ጉባኤው ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ ያለባቸውን ፡ ግዴታ ፡ ሊያከብድ ፤ በተለይም ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲያገቡ ፡ ሊያስገድድ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ቃል ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ በአክሲዮን ፡ እንዲለውጡ ፡ ሊፈቅድ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ኅብረት ፡ ውስጥ ፡ በሚገኙት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ መካከል ፡ ትክክልነት ፡ የሌለው ፡ አስተያየትን ፡ ሊሰጥ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፬፻፴፱ ። ውሳኔዎችን ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ የሚያደርጉ ፡ ሁኔታዎች ፡ (ኮረም) ።

(፩) ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ በጉባኤው ፡ ላይ ፡ መገኘት ፡ ከሚገባቸው ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ቢያንስ ፡ ከሦስት ፡ አንዱ ፡ እጅ ፡ ያላቸው ፡ አባሎች ፡ ከሌሉበት ፡ በሚጸና ፡ አኳኋን ፡ ለመምከር ፡ አይችልም ።

- (፪) በቍጥር ፡ ፬፻፴፰ ፡ የተመለከተውን ፡ ጉዳይ ፡ ለመወሰን ፡ ኮረሙ ፡ ሦስት ፡ ሩብ ፡ መሆን ፡ አለበት ።
- (፫) በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ እና ፡ ፪ ፡ የተመለከተው ፡ ኮረም ፡ በመጀመሪያው ፡ ያልሞላ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚያው ፡ አሠራር ፡ ዐይነትና ፡ ጊዜ ፡ ሁለተኛ ፡ ጉባኤ ፡ ለማድረግ ፡ ጥሪ ፡ ይደርጋል ። ይኸውም ፡ ጥሪ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ የነበረውን ፡ ጉባኤ ፡ የዕለት ፡ ጉዳይ ፡ ማስታወሻና ፡ ያለፈውን ፡ ጉባኤ ፡ ቀንና ፡ ውጤት ፡ ያመለክታል ። በጉባኤው ፡ ላይ ፡ የሚገኙት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ቍጥር ፡ ምን ፡ ያህልም ፡ ቢሆን ፡ ይህ ፡ ሁለተኛ ፡ ጉባኤ ፡ በሚጸና ፡ አኳኋን ፡ ምክሩን ፡ ይቈርጣል ።
- (፬) በቍጥር ፡ ፬፻፴፰ ፡ ለተመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ በሁለተኛው ፡ ጉባኤ ፡ ድምፅ ፡ ለመስጠት ፡ ኮረም ፡ ግማሽ ፡ ያልሞላ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚያው ፡ አሠራር ፡ ዐይነትና ፡ ጊዜ ፡ አዲስ ፡ ጉባኤ ፡ ለማድረግ ፡ ጥሪ ፡ ያደርጋል ። ይህ ፡ አዲስ ፡ ጉባኤ ፡ በሚጸና ፡ አኳኋን ፡ ምክሩን ፡ ለመቀረጥ ፡ የሚችለው ፡ በጠቅላው ፡ ጉባኤ ፡ ለመግባት ፡ ከሚችሉት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ቍጥር ፡ አንዱን ፡ ሩብ ፡ የሰበሰበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፵ ። የድምፅ ፡ ብልጫ ።

- (፩) የቀረቡትን ፡ አሳቦች ፤ ያሉት ፡ ወይም ፡ የተወከሉት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ክልተቀበሏቸው ፡ በቀር ፡ ተፈጻሚነት ፡ የላቸውም።
- (፪) በቍጥር ፡ ፬፻፴፰ ፡ መሠረት ፡ ለሚቀርቡት ፡ አሳቦች ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ከሦስት ፡ ሁለት ፡ እጅ ፡ መሆን ፡ አለበት ።
- (፫) ከግዴታዎች ፡ ወረቀት ፡ ጋራ ፡ የተያያዘው ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብት ፡ እያንዳንዱ ፡ የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ቢያንስ ፡ አንድ ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብት ፡ የሚሰጥ ፡ ሆኖ ፡ ከጠቅላላው ፡ የብድር ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ ባላቸው ፡ ድርሻ ፡ መጠን ፡ የተመዛዘነ ፡ እንዲሆን ፡ ያስፈልጋል ።

ቍ ፡ ፬፻፵፩ ። አንዳንድ ፡ ውሳኔዎችን ፡ ስለ ፡ ማጽደቅ ።

- (፩) በቍጥር ፡ ፬፻፴፰ ፡ መሠረት ፡ የተደረጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ እንዲጸናቸው ፡ ያስፈልጋል ። ውሳኔዎቹም ፡ እንዲጸኑ ፡ ለማድረግ ፡ ማኅበሩ ፤ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ ኅብረት ፡ እንደራሴዎች ፤ ወይም ፡ እነዚህ ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማናቸውም ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ያሉት ፡ ጉባኤው ፡ በተደረገ ፡ በዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ። ይህ ፡ ካልሆነ ፡ ግን ፡ ውሳኔዎች ፡ ዋጋ ፡ እንዳላቸው ፡ ሆነው ፡ አይቈጠሩም ።
- (፪) በውሳኔዎቹ ፡ ላይ ፡ ተቃራኒ ፡ በመሆን ፡ ድምፅ ፡ የሰጡ ፡ ወይም ፡ በጉባኤው ፡ ውስጥ ፡ ያልነበሩ ፡ የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ እንዳያጸድቃቸው ፡ ለመቃወም ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፵፪ ። በግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ኅብረት ፡ እንደራሴ ።

(፩) ስለጉባኤ፡ሰብሰባ፡አስፈላጊ ፡ ቍ፡ጥር፡(ኮረም)፡ሁኔታዎች፡በቍ፡ጥር፡፫፻፺፱ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ፩ ፡ እና ፡ ፫ ፡ በተወሰነው ፡ አኳኋንና ፡ ስለ ፡ ድምፅ ፡ ብል ፡ ጌ ፡ በቍ፡ጥር ፡ ፬፻፵፪ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ፩ ፡ በተወሰነው ፡ መሠረት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፤ የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ እንደራሴ ፡ ወይም ፡ እንደራሴ ዎች ፡ ለመሾም ፤ ለመሻር ፤ ለመተካት ፡ ይችላል ።

(፪) ስለ ፡ እንደራሴዎቹ ፡ ሥልጣንና ፡ ስለሚከፈላቸውም ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፤ ይህን ፡ መቻል ፡ ያለበት ፡ ዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ ማኅበር ፡ ሆኖ ፤ ጉባኤው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተነገረው ፡ የድምፅ ፡ ብልጫና ፡ ኮረም ፡ ምክሩን ፡ ይቈርጣል ።

(፫) የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ እንደራሴ ፡ ያልመረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ ማኅበር ፡ ጥያቄ ፡ ወይም ፡ ከወጡት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ጠቅላላ ፡ ገንዘብ ፡ ከሐያው ፡ አንድ ፡ እጅ ፡ ባላቸው ፡ ወይም ፡ ባለው ፡ ጥያቄ ፤ አስቸኳይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የኅብረቱን ፡ እንደራሴ ዎች ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ሊመርጣቸው ፡ ወይም ፡ ሊተካቸው ፡ ይችላል ።

(፬) የቍ፡ጥር ፡ ፬፻፴፯ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ፬ ፡ ድንጋጌ ፡ ስለ ፡ ግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ እንደራሴ ፡ ምርጫ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፬፻፵፫ ። የእንደራሴዎች ፡ ሥልጣን ።

(፩) የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ የተለየ ፡ ውሳኔ ፡ ካለ ደረገ ፡ በቀር ፡ የኅብረት ፡ እንደራሴዎቹ ፤ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ የጋራ ፡ ጥቅም ፡ በሆነው ፡ መጠን ፡ በተለይ ፡ ለብድሩ ፡ የተሰጡትን ፡ ዋስትናዎችን ፡ ለመቀበልና ፡ ለማኖር ፡ በኅብረቱ ፡ ስም ፡ ሆነው ፡ ማናቸውንም ፡ የሥራ ፡ አካሄድ ፡ ለመፈጸም ፡ ሥልጣን ፡ አላቸው ።

(፪) በፍርድ ፡ ቤት ፡ በከላሽነትም ፡ ሆነ ፡ በተከላሽነት ፡ እንደራሴዎቹ ፡ የኅብረቱ ፡ ነገረ ፡ ፈጅ ፡ ናቸው ።

(፫) በባለአክሲዮኖቹ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ለመገኘት ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፬) የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ ለመክፈል ፡ ዕጣ ፡ እንዲወጣ ፡ በሚደረገው ፡ ሥርዓት ፡ መገኘት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፬፻፵፬ ። ዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ ማኅበር ፡ በከሠረ ፡ ጊዜ ፡ እንደራሴዎቹ ፡ ያላቸው ፡ ሥልጣን ።

(፩) ዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ ማኅበር ፡ መክሠሩ ፡ በፍርድ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተመረጠ ፡ የኅብረት ፡ እንደራሴ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በኅብረቱ ፡ ውስጥ ፡ ስላሉት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ ሁሉ ፡ የመብታቸውን ፡ ማስረጃ ፡ ያቀርባል ። ለግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለሀብቶች ፡ የተላኩትን የጥራ፡ማስታወቂያዎች ፡ ሁሉ ፡ በስማቸው ፡ ሆኖ ፡ ይቀበላል ።

(፪) በኅብረቱ ፡ ስምና ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ በሚገባ ፡ የተፈቀደለት ፡ እንደራሴ ፡

ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ውስጥ ፡
 ማንኛውንም ፡ ድምፅ ፡ ለመስጠት ፡ አይችልም ፤ ለኮረምና ፡ ለድምፅ ፡ ብልጫ ፡
 አቁጣጠር ፡ ባንድ ፡ ጎብረት ፡ ለተሰበሰቡት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ የሚሰጠው ፡
 ድምፅ ፡ እንደ ፡ አንድ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ብቻ ፡ ይቆጠራል ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

የማኅበር ፡ ሒሳቦች ።

ቀ፡ ፬፻፵፮ ። ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

የተለየ ፡ ሕግ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ንግድና ፡ ስለ ፡ ሒሳብ ፡ መዝገቦች ፡ በዚህ ፡
 የንግድ ፡ ሕግ ፡ የተደነገገት ፡ በአክሲዮን ፡ ማኅበሮች ፡ ሒሳቦችም ፡ ላይ ፡ ተፈጻ
 ሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፬፻፵፯ ። ሒሳቦች ፤ የዓመት ፡ ራፖርት ።

(፩) እያንዳንዱ ፡ የሒሳብ ፡ ማጠቃለያ ፡ በሚዘጋበት ፡ ጊዜ ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ በዚህ ፡
 ጊዜ ፡ በማኅበሩ ፡ ያሉትን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ንብረቶችና ፡ (አክቲፍ) ፡ ያሉበትን ፡ ዕዳዎች ፡
 (ፓሲፍ) ፡ ግምት ፡ የሚያመለክትና ፡ የንብረቱን ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ያደራጃሉ።

(፪) እንዲሁም ፡ አንድ ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፤ የኪሣና ፡ የትርፍ ፡ ሒሳብ ፡ ባለፈውም ፡
 የሒሳብ ፡ ማጠቃለያ ፡ ሥራ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ ሁኔታና ፡ አሠራር ፡ አንድ ፡
 ራፖርት ፡ ያደራጃሉ ።

(፫) ራፖርትም ፡ የኪሣራውንና ፡ የትርፉን ፡ ሒሳብ ፡ የሚገልጽ ፡ ዝርዝር ፡ ማስረጃ ፤
 አስተዳዳሪዎችና ፡ ተቆጣጣሪዎች ፡ በጠቅላላው ፡ የሚያገኙትን ፡ የሥራ ፡ ዋጋ
 ዎችን ፡ የሚያመለክት ፡ ትክክለኛ ፡ ማስረጃ ፤ ያለ ፡ እንደሆነም ፡ ስለ ፡ ትርፉ ፡
 አከፋፈል ፡ የቀረቡት ፡ ሒሳቦች ፡ እንዲኖሩበት ፡ ያስፈልጋል ።

ቀ፡ ፬፻፵፰ ። ሒሳቦችንና ፡ ራፖርትን ፡ ለተቆጣጣሪዎች ፡ አዘጋጅቶ ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

ለጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ ከሚደረግበት ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ ካርባ ፡ ቀን ፡ በማያንስ ፡
 ጊዜ ፡ የንብረቱ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፤ የሒሳቡ ፡ ሚዛን ፤ የኪሣራና ፡ የትርፍ ፡
 ሒሳብ ፤ የአስተዳዳሪዎቹ ፡ ራፖርት ፡ ለተቆጣጣሪዎቹ ፡ ተዘጋጅቶ ፡ መሰጠት ፡ አለ
 በት ፤ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ እነዚህ ፡ ሰነዶች ፡ ለንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ መተላለፍ ፡
 አለባቸው ።

ቀ፡ ፬፻፵፱ ። የሒሳብ ፡ ሚዛንና ፡ የኪሣራና ፡ የትርፍን ፡ ሒሳብ ፡ ስለ ፡ ማሰናዳት ።

(፩) የሒሳብ ፡ ሚዛን ፤ የኪሣራና ፡ የትርፍ ፡ ሒሳብ ፤ የግምቶች ፡ አደራረግ ፡ ባለ
 ፉት ፡ ዓመታት ፡ በተሠሩት ፡ ዐይነት ፡ ልክ ፡ በየዓመቱ ፡ መደራጀት፡አለባቸው ፤
 ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ተቆጣጣሪዎቹ ፡ ባቀረቡት ፡ ራፖርት ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡
 ምክንያቶች ፡ ከተመለከተ ፡ በኋላ ፡ የሒሳብን ፡ አቀራረብ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡

የግምቱን ፡ አደራረግ ፡ እንዲለወጥ ፡ የቀረበውን ፡ ሐሳብ ፡ ካላጸደቀው ፡ በቀር ፡ የሒሳቡ ፡ አቀራረብ ፡ የግምቱ ፡ አደራረግ ፡ አሠራሩ ፡ የማይለወጥ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፪) የኪሣራውና ፡ የትርፉም ፡ ሒሳብ ፡ ከልዩ ፡ ልዩ ፡ ምንጮች ፡ የመጡትን ፡ ኪሣራዎች ፡ ወይም ፡ ትርፎች ፡ በተለየ ፡ አርእስት ፡ ውስጥ ፡ መግለጽ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፬፻፵፱ ። ተጨማሪ ፡ ሰነዶች ።

ከሒሳብ ፡ ውጭ ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ዋስትና ፡ የሆኑት ፡ የግዴታ ፡ ውሎች ፡ ከሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ጋራ ፡ ተያይዘው ፡ መቅረብ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፬፻፶፯ ። አላቂ ፡ ለሚሆን ፡ ነገር ፡ መተኪያ ፡ ገንዘብና ፡ (አዋርቲስማን) ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ (ፕሮቪዚዮን) ።

(፩) አላቂ ፡ ለሆኑት ፡ ንብረቶች ፡ መተኪያ ፡ የሚሆነው ፡ ገንዘብ ፡ (አዋርቲስማን) ፡ ንብረቶቹ ፡ ያገልግሎታቸው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ ከማኅበሩ ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፡ እንደሚያልቁበት ፡ ሁኔታ ፡ መጠን ፡ በየዓመቱ ፡ መታሰብ ፡ አለበት ፤ በየዓመቱ ፡ የሚታሰበው ፡ የመተኪያ ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ የማይበቃ ፡ መሆኑ ፡ የታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ንብረቱ ፡ እንደሚያልቅ ፡ በተገመተበት ፡ መጠን ፡ መተኪያው ፡ ገንዘብ ፡ መጨመር ፡ አለበት ።

(፪) የማኅበሩ ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ እያጣ ፡ ስለመሄዱ ፡ የሚደረገው ፡ የመተኪያ፣ገንዘብና ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ ትርፍ ፡ ባይኖርም ፡ እንኳ ፡ እያንዳንዱ ፡ የሒሳብ ፡ ማጠቃለያ ፡ በሚዘጋበት ፡ ዓመት ፡ እየተቀነሱ ፡ መታሰብ ፡ አለባቸው ።

(፫) ለማኅበሩ ፡ መመሥረቻና ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመጨመር ፡ የሚደረጉት ፡ ወጪዎች ፡ ወጪ ፡ ከተደረጉበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ቢዘገይ ፡ አምስተኛው ፡ የሒሳብ ፡ ማጠቃለያ ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ መተካት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፬፻፶፩ ። « የሆልዲንግ » ፡ ማኅበር ፡ ሒሳቦች ።

(፩) ማኅበሩ ፡ አንድ ፡ « የሆልዲንግ » ፡ ማኅበር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የራሱን ፡ ሒሳቦች ፡ በሚያቀርባቸው ፡ ሁኔታዎችና ፡ ጊዜያቶች ፡ የተነጣይ ፡ ማኅበሮቹን ፡ ሒሳቦች ፡ ለዓመቱ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) በተለይም ፡ ለተነጣይ ፡ ማኅበሮቹና ፡ ለሆልዲንግ ፡ ማኅበር ፡ አንድ ፡ አጠቃላይ ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛንና ፡ የኪሣራዎችና ፡ የትርፎች ፡ ሒሳብ ፡ ይደራጃሉ ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ የሒሳብ ፡ ድርጅት ፡ የማይመች ፡ ወይም ፡ ከልክ ፡ ያለፈ ፡ ወጪ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ወይም ፡ የማኅበሩ ፡ የገንዘብ ፡ ጥቅም ፡ አነስተኛ ፡ ከመሆኑ ፡ የተነሣ ፡ ለማኅበሩ ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ የማይጠቅም ፡

መሆኑን ፡ የገመቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በንኡስ ፡ ቀ፡ (፩) መሠረት ፡ አንድ ፡ አጠቃላይ ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛንና ፡ የኪሣራዎችና ፡ የትርፍ ፡ ሒሳብ ፡ ማደራጀት ፡ የለባቸውም ።

(፫) የሆልዲንግ ፡ ማኅበር ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከቱትን ፡ የሒሳብ ፡ ማደራጀት ፡ ለማኅበሩ ፡ ወይም ፡ ለተነጣይ ፡ ማኅበሮቹ ፡ ጉዳት ፡ ለማምጣት ፡ የሚችል ፡ መሆኑን ፡ የገመቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ማኅበሩና ፡ ተነጣይ ፡ ማኅበሮቹ ፡ ሥራቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ በመሆኑ ፡ እንደ ፡ አንድ ፡ የሥራ ፡ ማከናወኛ ፡ ድርጅት ፡ ሆነው ፡ ለመቁጠር ፡ ለአእምሮ ፡ ግምት ፡ የማይመች ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የንግድ ፡ ሚኒስቴርም ፡ ይህንኑ ፡ ሒሳብ ፡ ሲያጸድቀው ፡ በንኡስ ፡ ቀ፡ (፩) መሠረት ፡ አንድ ፡ አጠቃላይ ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛንና ፡ የኪሣራዎችና ፡ የትርፍ ፡ ሒሳብ ፡ የማደራጀት ፡ ግዴታ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፬፻፶፪ ። ትርፍ ።

(፩) የተጣሩ ፡ ትርፎች ፡ የሚባሉት ፡ የማኅበሩ ፡ ጠቅላላ ፡ ወጪዎችና ፡ ሌሎችም ፡ የማኅበሩ ፡ ወጪዎች ፡ እንዲሁም ፡ አላቂ ፡ ለሚሆኑት ፡ ነገሮች ፡ መተኪያ ፡ ገንዘብና ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቆች ፡ ሁሉ ፡ በሒሳብ ፡ ማጠቃለያው ፡ ጊዜ ፡ ከተገኙት ፡ ጠቅላላ ፡ ገቢዎች ፡ ላይ ፡ ከተቀነሱ ፡ በኋላ ፡ የሚገኙት ፡ ትርፎች ፡ ናቸው ።

(፪) የሚከፈለውም ፡ ትርፍ ፡ በሒሳብ ፡ ማጠቃለያ ፡ ጊዜ ፡ ከተገኘው ፡ ትርፍ ፡ ላይ ፡ በፊት ፡ የነበሩት ፡ ኪሣራዎች ፡ ከተቀነሱና ፡ እንዲሁም ፡ በፊት ፡ ታሰበው ፡ ያልተከፋፈሉ ፡ ትርፎችና ፡ አስፈላጊም ፡ ቢሆን ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ በተለይ ፡ ውሳኔ ፡ ሊያዘባቸው ፡ ከሚችለው ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ ተነሥተው ፡ በሒሳብ ፡ ማጠቃለያ ፡ ጊዜ ፡ በተገኘው ፡ ትርፍ ፡ ላይ ፡ ከተጨመሩ ፡ በኋላ ፡ የሚገኘው ፡ ትርፍ ፡ ነው ።

(፫) ጠቅላላውም ፡ ጉባኤ ፤ ለትርፍ ፡ አከፋፈል ፡ የሚነሡት ፡ ገንዘቦች ፡ ከየትኛው ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘቦች ፡ ላይ ፡ እንደሚደረጉ ፡ በውሳኔ ፡ በግልጽ ፡ ያመለክታል ።

ቀ፡ ፬፻፶፫ ። የመጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ።

(፩) ከኪሣራዎችና ፡ ከትርፎች ፡ ሒሳብ ፡ ቀሪ ፡ የሆነው ፡ ገንዘብ ፡ ከሚያመለክታቸው ፡ የተጣሩ ፡ ትርፎች ፡ ላይ ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘቦች ፡ ይነሣሉ ።

(፪) የመጠባበቂያ ፡ ገንዘቦች ፡ ከዚህ ፡ ቀጥለው ፡ በተዘረዘሩት ፡ ዐይነት ፡ ይመደባሉ ።

(ሀ) በሕግ ፡ አስገዳጅነት ፡ የታዘዘ ፡ ሕጋዊ ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፤

(ለ) በማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እንዲያቋቁመው ፡ ያዘዘው ፡ ተጨማሪ ፡ የሆነ ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፤

(ሐ) በማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፤ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እንዲያቋቁመው ፡ የፈቀደለት ፡ በግዴታ ፡ ያልሆነ ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፤

(መ) ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ ከተፈቀደው ፡ ከማናቸውም ፡ ትእዛዝ ፡ ውጭ ፡ እንዲቋቋም ፡ የወሰነው ፡ ነጻ ፡ የሆነ ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ።

(፫) በማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ሌላ ፡ ውሳኔ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ፡ የለውም ።

ቀ፡ ፬፻፶፬ ። ሕጋዊ ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ።

(፩) አንድ ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ ለማቋቋም ፡ ከተጣራው ፡ ትርፍ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ በየዓመቱ ፡ አንድ ፡ ሐያኛ ፡ ይነሣል ። ሕጋዊ ፡ የሆነው ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ከአምስት ፡ አንድ ፡ እጅ ፡ የደረሰ ፡ እንደሆነ ፤ የመነሣቱ ፡ አስገዳጅነት ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፪) በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ሕጋዊ ፡ የሆነው ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ ፩ ፡ ከተወሰነው ፡ ቅጥር ፡ በታች ፡ ያነሰ ፡ እንደሆነ ፤ ሁል ፡ ጊዜ ፡ ተመልሶ ፡ ሊቋቋም ፡ ይገባዋል ።

ቀ፡ ፬፻፶፭ ። የዋጋው ፡ በላይ ፡ በማውጣት ፡ በተገኘው ፡ ትርፍ ፡ የተቋቋመ ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ።

(፩) ድንገተኛ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ እንዲጨመር ፡ የወሰነው ፡ እንደሆነ ፡ ከአክሲዮኑ ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ የተጨመረው ፡ ትርፍ ፡ እመጠባበቂያው ፡ ገንዘብ ፡ ተቀማጭነት ፡ እንዲገባ ፡ ይወስናል ።

(፪) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቢሆን ፡ ወደፊት ፡ ስለሚደረገው ፡ የዚህ ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ አከፋፈል ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ አዲሶቹ ፡ የዱሮዎቹ ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፬፻፶፮ ። የትርፎቹ ፡ አደላደልና ፡ አከፋፈል ።

(፩) በቅጥር ፡ ፬፻፶፬ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ በሒሳብ ፡ ማጠቃለያው ፡ ጊዜ ፡ ከተጠራው ፡ ትርፍ ፡ ላይ ፡ ለሕጋዊ ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ ማቋቋሚያ ፡ አስቀድሞ ፡ ይነሣል ።

(፪) የሕጉ ፡ ልዩ ፡ ውሳኔዎች ፡ እንደተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ከትርፉ ፡ ላይ ፡ ቀሪ ፡ የሆነው ፡ ገንዘብ ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ይከፋፈላል ።

(፫) ለአስተዳዳሪዎቹ ፡ ስለሚሰጣቸው ፡ ገንዘብ ፡ የሚደረገው ፡ አከፋፈል ፡ በቅጥር ፡ ፫፻፶፫ ፡ በተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

ቀ፡ ፬፻፶፯ ። የተወሰኑ ፡ ወይም ፡ በየጊዜው ፡ የሚሰጡ ፡ ወለዶች ።

(፩) የተወሰኑ ፡ ወይም ፡ በየጊዜው ፡ የሚሰጥ ፡ ወለድ ፤ ትርፍም ፡ ባይኖር ፤ ለባለአክሲዮኖቹ ፡ ይከፈላል ፡ ተብሎ ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።

(፪) ይህም ፡ ልኩ ፡ የተወሰነ ፡ ወለድ ፡ ለማኅበሩ ፡ መቋቋሚያ ፡ ባለበት ፡ ሒሳብ ፡ ክፍል ፡ ይገባል ። ይህንንም ፡ ለመወሰን ፡ የሚቻለው ፤ የሥራው ፡ ማከናወኛ ፡ ድርጅት ፡ በሚሰናዳበትና ፡ በሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ፤ ድርጅቱም ፡ ደንብኛ ፡ ሥራውን ፡ እንደ ፡ ጀመረ ፤ ይህ ፡ ወለድ ፡ መክፈሉ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ፤ በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የወለዶቹም ፡ መክፈል ፡ ከምን ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ እንደሚቀር ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።

(፫) በንኡስ ፡ ቍ ፡ እና ፡ ፪ ፡ የተመለከቱት ፡ ወለዶች ፡ የሚወሰን ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ በግልጽ ፡ ካልወጣ ፡ የማይጸናና ፡ ውጤት ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፬፻፶፰ ። የትርፍ ፡ ድርሻዎች ፡ አከፋፈል ፤ የባለአክሲዮኖች ፡ መብት ።

(፩) በደንብ ፡ ከጸደቀው ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ውስጥ ፡ ከተገለጸው ፡ ከተሠራ ፡ ትርፍ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የትርፍ ፡ ድርሻዎችን ፡ ለባለአክሲዮኖቹ ፡ ለመክፈል ፡ አይቻልም ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍ፡፡፡ ፡ የተመለከተውን ፡ ውሳኔ ፡ ተቃራኒ ፡ በመሆን የተከፈሉ ፡ የትርፍ ፡ ድርሻዎች ፡ እንደ ፡ ሐሰተኛ ፡ ትርፍ ፡ ድርሻዎች ፡ ተቈጥረው ፡ እንዲከፈሉ ፡ ያደረጓቸውን ፡ ሰዎች ፡ በፍትህ ፡ ብሔርና ፡ በወንጀል ፡ አላፊ ፡ ያደርጉዋቸዋል ።

(፫) የትርፍ ፡ ድርሻዎች ፡ የሚከፈሉበት ፡ ቀንና ፡ ዐይነት ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የሚወሰኑ ፡ ናቸው ።

(፬) ለአከፋፈሉ ፡ እስከ ፡ ተወሰነው ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ትርፎችን ፡ ወይም ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘቦችን ፡ ለሚመለከተው ፡ ክፍያ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ በነበረው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ የተደረጉትን ፡ ውሳኔዎች ፡ በበቂ ፡ ምክንያቶች ፡ ለማሻሻል ፡ ወይም ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።

(፭) ትርፍ ፡ ድርሻ ፡ እንዲከፈል ፡ ከተወሰነው ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ በትርፍ ፡ ድርሻ ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ባለአክሲዮኑ ፡ ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፬፻፶፱ ። የትርፍ ፡ ድርሻዎችን ፡ ስለ ፡ መመለስ ።

የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ማኅበር ፤ ወይም ፡ ክፍያው ፡ የተደረገው ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ሳይኖር ፡ ወይም ፡ በደንብ ፡ ከጸደቀው ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ከሚያሳዩ ፡ ውጤት ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ አኳኋን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በቍ፡፡፡ ፡ የተመለከቱትን ፡ ውሳኔዎች ፡ በመጣስ ፡ የተከፈሉት ፡ የትርፍ ፡ ድርሻዎች ፡ ከባለአክሲዮኖቹ ፡ ሊጠየቁ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፬፻፷ ። የሒሳቡን ፡ ሚዛን ፡ ማጽደቅ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

ጉባኤው ፡ ሒሳቡን ፡ ማጽደቁ ፤ በማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ አካሄድ ፡ ሊደርስባቸው ፡ ከሚችለው ፡ አላፊነት ፤ አስተዳዳሪዎችን ፤ ተቈጣጣሪዎችንና ፡ ዋና ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆችን ፡ ነጻ ፡ አያወጣቸውም ።

ቀሌ ፡ ፬፻፷፩ ። የሒሳብ ፡ ሚዛንን ፡ በግልጽ ፡ ስለ ፡ ማውጣት ።

የሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ከሚጸድቅበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በሠላሳ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ የዚሁ ፡ ግልባጭ ፡ እንዲሁም ፡ ጉባኤው ፡ ያጸደቀበት ፡ ፕሮሴሹርባል ፡ ግልባጭ ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ እንዲወጣ ፡ በአስተዳዳሪዎቹ ፡ አማካይነት ፡ ለንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ መተላለፍ ፡ አለበት ።

ምዕራፍ ፡ ፯ ።

በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍና ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ላይ ፡

ስለሚደረገው ፡ መለዋወጥ ።

ቀሌ ፡ ፬፻፷፪ ። ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

(፩) የመመሥረቻውን ፡ ጽሑፍና ፡ የመተዳደሪያውን ፡ ደንብ ፡ ለመለዋወጥ ፡ ድምፅ ፡ እንዲሰጡ ፡ የተሰበሰቡት ፡ ድንገተኛ ፡ ጉባኤዎች ፡ ውሳኔያቸውን ፡ የሚሰጡት ፡ በቊጥር ፡ ፫፻፹፰ ፡ እስከ ፡ ፬፻፲፮ ፡ እና ፡ ከ፬፻፳፪ ፡ እስከ ፡ ፬፻፳፭ ፡ በተነገሩት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፪) በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ በቀሌ ፡ ፪፻፳፬ ፡ በተመለከተው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ውሳኔዎቹም ፡ በማስታወቂያ ፡ መውጣት ፡ አለባቸው ።

ቀሌ ፡ ፬፻፷፫ ። ከማኅበሩ ፡ የመውጣት ፡ መብት ።

(፩) የማኅበሩን ፡ ጉዳይ ፡ ወይም ፡ ዐድነት ፡ ለመለወጥ ፡ ወይም ፡ የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ለማዘዋወር ፡ የሚመለከቱትን ፡ ውሳኔዎች ፡ የሚቃወሙ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ከማኅበሩ ፡ ለመውጣትና ፡ የአክሲዮናቸውንም ፡ ገንዘብ ፡ ዋጋቸው ፡ በገበያ ፡ ላይ ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለፈው ፡ ፤ ስድስት ፡ ወር ፡ በነበራቸው ፡ መካከለኛ ፡ ዋጋ ፡ መሠረት ፡ ይህም ፡ ካልሆነ ፡ በመጨረሻው ፡ ማጠቃለያ ፡ ጊዜ ፡ በቀረበው ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ መሠረት ፡ በተመለከተው ፡ ማኅበሩ ፡ ያለው ፡ መላ ፡ ንብረት ፡ መጠን ፡ ለማስመለስ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፪) በንኡስ ፡ ቊጥር ፡ ፩ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ባለአክሲዮኑ ፡ ከማኅበሩ ፡ ስለ ፡ መውጣት ፡ የሚደረገው ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማኅበሩ ፡ ሊሰጥ ፡ የሚገባው ፡ በረከማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ሆኖ ፤

(ሀ) በጉባኤው ፡ ለነበሩት ፡ ማኅበረተኞች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጉባኤው ፡ ከተዘጋበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ቢበዛ ፡ በሦስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፤

(ለ) በጉባኤው ፡ ላልነበሩ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ሲሆን ፡ ግን ፡ የሚሰጠው ፡ ጊዜ ፡ ውሳኔው ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ ከወጣበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ መላክ ፡ አለበት ።

(፫) በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ሌላ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ በኖርም ፡ እንኳን ፡ የዚህ ፡ ቅጥር ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፬፻፷፬ ። የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መጨመር ፤ አሠራሩ ።

(፩) የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ አዲስ ፡ አክሲዮኖችን ፡ በማውጣትም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ያሉትን ፡ አክሲዮኖች ፡ ዋጋ ፡ በማብዛት ፡ መጨመር ፡ ይቻላል ።

(፪) የሚወጡትን ፡ አዲስ ፡ አክሲዮኖች ፡

(ሀ) በጥሬ ፡ ገንዘብም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፤

(ለ) በማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ያሉበትን ፡ ያልተከፈሉ ፡ ዕዳዎችን ፡ በአክሲዮን ፡ በማቻቻል ፡ ወይም ፤

(ሐ) መጠባበቂያ ፡ የሆኑትን ፡ ገንዘቦች ፡ ወይም ፡ ማኅበሩ ፡ ሊያዝባቸው ፡ የሚችሉውን ፡ ሌሎች ፡ ገንዘቦች ፡ እዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ በማግባት ፡ ወይም ፡

(መ) የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ በአክሲዮን ፡ በመለወጥ ፤ ለመክፈል ፡ ይቻላል ።

(፫) መጠባበቂያ ፡ የሆኑትን ፡ ገንዘቦች ፡ ወይም ፡ ማኅበሩ ፡ ሊያዝባቸው የሚችሉውን ፡ ሌሎች ፡ ገንዘቦች ፡ ወደ ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ በማግባት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የአክሲዮኖቹን ፡ ዋጋ ፡ ከፍ ፡ በማድረግ ፡ የሚደረገው ፡ የዋና ፡ ገንዘብ ፡ መጨመር ፡ የሚቻለው ፡ በቅጥር ፡ ፬፻፷፮ ፡ በንኡስ ፡ ቀ፡ ፪ ፡ በተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፬፻፷፭ ። ለአስተዳዳሪዎች ፡ ሥልጣን ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

(፩) ድንገተኛው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ እንዲጨመር ፡ ሲል ፡ ያደረገውን ፡ ውሳኔ ፡ ለመፈጸም ፡ እንዲችል ፡ አስፈላጊውን ፡ ሥልጣን ፡ ለአስተዳዳሪዎች ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

(፪) ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመጨመር ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ እንዲወስኑ ፡ በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንቡ ፡ አስቀድሞ ፡ የሚፈቅድ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ ፈራሽና ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ሆኖ ፡ የሚቈጠር ፡ ነው ።

ቀ፡ ፬፻፷፮ ። የዋናው ፡ ገንዘብ ፡ አጨማመር ፡ የሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ።

የተፈቀዱት ፡ የዋና ፡ ገንዘቦች ፡ አጨማመር ፤ ዋጋ ፡ የሌላቸው ፡ ሆነው ፡ እንዳይቀሩ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ በቀ፡ ፬፻፷፮ ፡ መሠረት ፡ ከወሰናቸው ፡ ወይም ፡ ከፈቀዳቸው ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ በአምስት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ። የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ በአክሲዮን ፡ በመለወጥ ፡ በሚደረገው ፡ የዋና ፡ ገንዘብ ፡ አጨማመር ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፈው ፡ ጊዜ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቀ* : ፬፻፳፯ ። አዲስ ፡ አክሲዮን ፡ ከመውጣት ፡ በፊት ፡ የግንባራን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ ግግባት ።

የዋናው ፡ ገንዘብ ፡ አዉግመር ፡ ፈራሽ ፡ እንዳይሆን ፡ ግንኛውም ፡ አዲስ ፡ የሚ ወጣ ፡ አክሲዮን ፡ ከመውጣቱ ፡ ወይም ፡ በጥሪ ፡ ገንዘብ ፡ ዋጋው ፡ ከመግባቱ ፡ ወይም ፡ የገደታዎቹ ፡ ወረቀቶች ፡ በአክሲዮን ፡ ከመለወጣቸው ፡ በፊት ፡ የግን ባራ ፡ ካፒታል ፡ በሙሉ ፡ ገቢ ፡ እንዲሆን ፡ ያስፈልጋል ።

ቀ* : ፬፻፳፰ ። አዲስ ፡ አክሲዮኖች ፡ የሚወጡበት ፡ ሁኔታዎች ።

ተቃራኒ ፡ ሕጋዊ ፡ ውሳኔ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አንድ ፡ ግንባር ፡ በአክሲዮን ፡ የሆነ ፡ ግንባሮችን ፡ ለግጽጽም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ የሚሆኑትን ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ካላደረገ ፡ አዲስ ፡ አክሲዮኖችን ፡ ለግውጣት ፡ አይችልም ።

ቀ* : ፬፻፳፱ ። ለሕዝብ ፡ ጥሪ ፡ በግድረግ ፡ ስለሚደረግ ፡ አክሲዮን ፡ መጻፍ ።

ሕዝብ ፡ አክሲዮን ፡ እንዲገባ ፡ አዲሶች ፡ አክሲዮኖች ፡ የቀረቡለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚደረግለት ፡ ጥሪ ፡ የግንባራ ፡ እንደራሴ ፡ በፈረመበት ፡ የግንባር ፡ መገለጫ ፡ (ፕሮሰቸክቱስ) ፡ አግካይነት ፡ ነው ። ይኸውም ፡ የግንባር ፡ መገለጫ ፡ ሊጻፍበት ፡ የሚገባው ።

- (፩) ግንባራ ፡ በንግድ ፡ መዘገብ ፡ ላይ ፡ የተጻፈበት ፡ ቀን ።
- (፪) የግንባራ ፡ መጠሪያ ፡ ስምና ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ።
- (፫) ግንባራ ፡ ያለው ፡ የዋና ፡ ገንዘብ ፡ ልክና ፡ የዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ዐይነት ፡ ዝር ዝር ፤ የአክሲዮኑን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዐይነትና ፡ ክፍል ፡ ከተጻፈባቸው ፡ ዋጋና ፡ እንዳለም ፡ ከተሰጣቸው ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ጋራ ።
- (፬) ሥራ ፡ አስኪያጆችና ፡ ተቋማዊዎች ።
- (፭) የመዉረሻው ፡ የኪግራና ፡ የትርፍ ፡ ሒሳብ ፤ የመዉረሻው ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛንና ፡ የተቋማዊዎቹ ፡ ራፖርት ።
- (፮) ባለፈው ፡ የመዉረሻ ፡ እምስት ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ግንባራ ፡ ከተመሠረተ ፡ ጀምሮ ፡ የተከፈለት ፡ የትርፍ ፡ ድርሻዎች ።
- (፯) ግንባራ ፡ ያወጣቸው ፡ የገደታ ፡ ወረቀቶች ።
- (፰) አዲስ ፡ አክሲዮኖችን ፡ ስለ ፡ ግውጣት ፡ የጠቅላላውን ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ በተ ለየም ፡ አዲስ ፡ የሚወጡትን ፡ አክሲዮኖች ፡ ጠቅላላ ፡ ገንዘብ ፤ ቀጥራቸው ፤ በአክሲዮኑ ፡ ላይ ፡ የተጻፈው ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፤ ዐይነታቸውና ፡ የሚወጡበትን፡ዋጋ።
- (፱) በዐይነት ፡ የገቡትን ፡ መጥራቶችና ፡ የተሰጡትንም ፡ ልዩ ፡ ጥቅ ሞች ።
- (፲) አዲሶቹ ፡ አክሲዮኖች ፡ የትርፍ ፡ ድርሻን ፡ የግገኘት ፡ መብት ፡ የሚጀምሩ

በት ፡ ጊዜ ፤ ይኸንን፡ ሙብት ፡ የሚቀንሱት ፡ ውሳኔዎች ፡ እንዲሁም ፡ የተሰጠው ፡ ልዩ ፡ ሙብቶች ።

(፲፩) አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ የፈረመው ፡ ሰው ፡ ግዴታ ፡ የሚቁየው ፡ እስከ ፡ መቼ ፡ ድረስ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፬፻፸፭ ። አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ የቀደምትነት ፡ ሙብት ።

(፩) ባለአክሲዮኖች ፤ በጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ የሚወጣውን ፡ አዲስ ፡ አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ ባላቸው ፡ አክሲዮን ፡ መጠን ፡ የቀዳሚነት ፡ ሙብት ፡ አላቸው ።

(፪) አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ መጻፍ ፡ በሚቁይበት ፡ ጊዜ ፤ ለአክሲዮኑ ፡ በተደነገጉት ፡ ሁኔታዎች ፡ ዐይነት ፡ ይህን ፡ ሙብት ፡ ለመሸጥ ፡ ወይም ፡ ለማስተላለፍ ፡ ይቻላል ።

(፫) ይህ ፡ ሙብት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ በአክሲዮን ፡ በሚለወጡበት ፡ ጊዜ ፡ አይፈጸምም ። ስለ ፡ አክሲዮኖቹ ፡ በአምጪዎች ፡ ፈቃድ ፡ በአክሲዮን ፡ የሚወጡት ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ በሚወጡበት ፡ ጊዜ ፤ በቀ፡ጥር ፡ ፬፻፸፬ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ይህን ፡ ሙብት ፡ ትቻለሁ ፡ ማለት ፡ ይገባቸዋል ።

ቀ፡ ፬፻፸፩ ። የሚቀነስ ፡ የአክሲዮን ፡ መግዛት ፡ ሙብት ።

አንዳንድ ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ በቀደምትነት ፡ ስም ፡ ሙብት ፡ ያላቸውን ፡ አክሲዮኖች ፡ ለመግዛት ፡ ያልጻፉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ መጻፍ ፡ ከሚችሉት ፡ አክሲዮኖች ፡ በላይ ፡ ጠይቀው ፡ የነበሩት ፡ ሌሎች ፡ ባለአክሲዮኖች ፤ ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ደውሰጥ ፡ ባላቸው ፡ ድርሻ ፡ መጠንና ፡ ባደረጉት ፡ ጥያቄ ፡ ወሰን ፡ መሠረት ፡ እነዚህ ፡ የቀሩት ፡ አክሲዮኖች ፡ ይደለድሉላቸዋል ።

ቀ፡ ፬፻፸፪ ። ቀሪውን ፡ ስለ ፡ ማከፋፈል ።

አክሲዮኑ ፡ በቀደምትነት ፡ ከተጻፈ ፡ በኋላና ፡ በቀ፡ጥር ፡ ፬፻፸፩ ፡ የተመለከተው ፡ በቅናሽ ፡ የሚሆን ፡ አደላደል ፡ ለዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ተጨማሪ ፡ የሆነውን ፡ በመላው ፡ ሊጠቀልሉት ፡ ያልቻሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቀሩት ፡ አክሲዮኖች ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ በሚወስነው ፡ መሠረት ፡ ይደለደላሉ ።

ቀ፡ ፬፻፸፫ ። በቀደምትነት ፡ ሙብት ፡ ላይ ፡ የሚደረጉት ፡ ልዩነቶች ።

(፩) ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ እንዲጨመር ፡ የሚወስነው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ በቀ፡ጥር ፡ ፬፻፸፭ ፡ ፬፻፸፩ ፡ እና ፡ ፬፻፸፪ ፡ የተደነገጉትን ፡ ውሳኔዎች ፡ በመላው ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ እንዳይሠራባቸው ፡ ለማድረግ ፡ የሚችለው ፡—

(ሀ) ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ የሚጨመርበትን ፡ ምክንያትና ፡ በቀደምትነት ፡ ሙብት ፡ የአክሲዮኖቹ ፡ መጻፍ ፡ የሚቀርበትን ፤ አዲሶቹን ፡ አክሲዮኖች ፡ የሚከፋፈሉትን ፡ ሰዎች ፤ ለያንዳንዳቸው ፡ የሚደርሱባቸውን ፡ አክሲ

ዮኖች ፡ ልክ ፤ አክሲዮኖቹ ፡ የሚወጡበትን ፡ ዋጋና ፡ ዋጋውንም ፡ ለመወሰን ፡ የተወሰደውን ፡ መሠረት ፡ የሚያመለክት ፡ የአስተዳዳሪዎች ፡ ራፖርት ፤

- (ለ) የአስተዳዳሪዎቹን ፡ መግለጫዎች ፡ ትክክለኛነታቸውን ፡ የሚገምት ፡ የተቋጣጣሪዎች ፡ ራፖርት ፤ ካመዛዘነ ፡ በኋላ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፪) አዲሶችን ፡ አክሲዮኖች ፡ ክፍያ ፡ የደረሰባቸው ፡ ሰዎች ፡ ለራሳቸው ፡ በሚጠቅሟቸው ፡ አኳኋን ፡ በቅጥር ፡ ፬፻፸፭ ፡ ፬፻፸፩ ፡ እና ፡ ፬፻፸፯ ፡ የተደነገጉትን ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ እንዳይሆኑ ፡ በሚደረገው ፡ ውሳኔ ፡ ራሳቸው ፡ ወይም ፡ በእንደራሴዎቻቸው ፡ በጉባኤው ፡ ድምፅ ፡ ለመስጠት ፡ አይችሉም ።
- (፫) ለዚህ ፡ ውሳኔ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ኮረምና ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ልክ ፡ የሚታሰበው ፡ እነዚህ ፡ አዲስ ፡ አክሲዮን ፡ በመግዛት ፡ የተከፈሉት ፡ ሰዎች ፡ ያሉዋቸው ፡ ወይም ፡ የተወከሉላቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ ከተቀነሱ ፡ በኋላ ፡ የማሳበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ በሚጠቀሙት ፡ አክሲዮኖች ፡ ቅጥር ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ፡ ፬፻፸፬ ። በአክሲዮን ፡ የሚለወጡ ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ ስለ ፡ ግውጣት ።

- (፩) በአክሲዮን ፡ የሚለወጡትን ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ለግውጣት ፡ ድንገተኛ ፡ ከሆነው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ አስቀድሞ ፡ ፈቃድ ፡ ያስፈልጋል ።
- (፪) ይህም ፡ ፈቃድ ፤ በአክሲዮን ፡ ተለዋጭ ፡ ለሆኑ ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ አምጪዎች ፡ ጥቅም ፤ በነዚህ ፡ ግዴታዎች ፡ መለወጥ ፡ ለሚወጡት ፡ አክሲዮኖች ፤ ባለአክሲዮኖቹ ፡ በቀደምትነት ፡ መብት ፡ ለመግዛት ፡ የመጻፍ ፡ መብታቸውን ፡ በመግለጽ ፡ መተዋቸውን ፡ የገለጹ ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።
- (፫) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በቅጥር ፡ ፬፻፸፫ ፡ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ ፩ ፡ (ሀ) የተመለከተው ፡ የአስተዳዳሪዎቹ ፡ ራፖርት ፤ የሚወጣበትን ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ ለግዴታ ፡ ወረቀት ፡ አምጪዎች ፡ የቀረበው ፡ ምርጫ ፡ ለመጠቀም ፡ የሚቻልበትን ፡ ጊዜ ፡ እንዲሁም ፡ የግዴታዎቹ ፡ ወረቀቶች ፡ በአክሲዮኖቹ ፡ የሚለወጡበትን ፡ መሠረት ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።
- (፬) ለአለዋወጡ ፡ መሠረት ፡ የሆኑትን ፡ ጉዳዮች ፡ በመመልከት ፡ ለጉባኤው ፡ በቀረቡት ፡ አሳቦች ፡ ላይ ፡ ተቋጣጣሪዎቹ ፡ አንድ ፡ ልዩ ፡ ራፖርት ፡ ያዘጋጃሉ ።

ቀ፡ ፬፻፸፭ ። አክሲዮኖችን ፡ ለመግዛት ፡ ልዩ ፡ የመጻፍ ፡ ቀደምትነት ፡ መብትን ፡ የሚሰጡ ፡ ጽሑፎች ፡ ግውጣት ፡ ክልክል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ቢሆን ፤ አክሲዮንን ፡ ለመግዛት ፡ ልዩ ፡ የመጻፍ ፡ ቀደምትነት ፡ መብትን ፡ የሚሰጥ ፡ ጽሑፍ ፡ ግውጣት ፡ አይቻልም ።

ቀ፡ ፬፻፸፮ ። አክሲዮንን ፡ ለመግዛት ፡ የመጻፍ ፡ መብት ፡ የሚሠራበት ፡ ጊዜ ።

በፊት ፡ ለነበሩት ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ አክሲዮንን ፡ ለመግዛት ፡ የመጻፍ ፡ መብታቸውን ፡ እንዲሠሩበት ፡ የተፈቀደው ፡ ጊዜ ፡ አክሲዮንን ፡ ለመግዛት ፡ መጻፍ ፡ ከተ

ጀመረበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፤ ከሠላላ ፡ ቀን ፡ ያነሰ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፬፻፸፯ ። አክሲዮንን ፡ ለመግዛት ፡ የመጻፍ ፡ ግስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ግወጣት ።

(፩) አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ መጻፍ ፡ የሚጀመርበትን ፡ ቀን ፡ በንግድ ፡ አረሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ ውስጥ ፡ አስቀድሞ ፡ ከዐሥር ፡ ቀን ፡ በግያንስ ፡ ጊዜ ፡ ግስታወቂያ ፡ በግወጣት ፤ እንዲሁም ፡ ሕጋዊ ፡ የሆኑትን ፡ ግስታወቂያዎች ፡ ለመቀበል ፡ የተፈቀደለት ፡ የግንባራ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በሚገኝበት ፡ ቦታ ፡ ባለና ፡ የቀደምትነት ፡ መብታቸውን ፡ በአክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ መጻፍ ፡ የሚጀምርበትንና ፡ የሚያልቅበትን ፡ ቀን ፤ እንዲሁም ፡ አክሲዮኖቹ ፡ የሚወጡበትን ፡ ዋጋና ፡ ከዋጋቸውም ፡ ላይ ፡ የሚከፈለውን ፡ ልክ ፡ በሚገልጽ ፡ ጋዜጣ ፡ ባለአክሲዮኖቹ ፡ እንዲያውቁት ፡ ይደረጋል ።

(፪) አክሲዮኖቹ ፡ ሁሉ ፡ በስም ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አክሲዮን ፡ ለመግዛት ፡ መጻፍ ፡ ከሚጀመርበት ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ ከዐሥር ፡ ቀን ፡ በግያንስ ፡ ጊዜ ፤ ይህ ፡ ግስታወቂያ ፡ ባንድ ፡ ረኮማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ለባለአክሲዮኖቹ ፡ ሁሉ ፡ ለመላክ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፬፻፸፰ ። አዲስ ፡ አክሲዮኖችን ፡ ለመግዛት ፡ ስለ ፡ መጻፍ ።

(፩) ተከፋይ ፡ የሚሆነውን ፡ ገንዘብ ፡ ይዞ ፡ ካልቀረበ ፡ አክሲዮንን ፡ ለመግዛት ፡ መጻፍ ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

(፪) ስለ ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ አጨማመር ፡ በጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ አክሲዮንን ፡ ለመግዛት ፡ መጻፍ ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፤ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ቍ ፡ ፫፻፲፪ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ (፫) እና ፡ ፫፻፲፱ ፡ እስከ ፡ ፫፻፳፬ ፡ የተሰጡት ፡ ውሳኔዎች ፡ ይፈጸሙባቸዋል ።

ቍ ፡ ፬፻፸፱ ። አክሲዮንን ፡ ለመግዛት ፡ መጻፍን ፡ ስለ ፡ ግስታወቅ ።

አስተዳዳሪዎቹ ፡—

(ሀ) የአዲስ ፡ አክሲዮኖች ፡ በሙሉ ፡ ለመግዛት ፡ መጻፋቸውን ፤

(ለ) ከዋጋውም ፡ ላይ ፡ ተከፋይ ፡ የሆነው ፡ ገንዘብ ፡ መግባቱን ፤

(ሐ) የዋናው ፡ ገንዘብ ፡ መጨመር ፡ በርግጥ ፡ መፈጸሙን ፤

(መ) እንዲሁም ፡ ከዚህ ፡ አሠራር ፡ የተነሣ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንቡን ፡ መለወጥን ፤ መመዘገብ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፬፻፸፺ ። በዐይነት ፡ መዋራ ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መጨመር ።

የዋናው ፡ ገንዘብ ፡ መጨመር ፡ የተፈጸመው ፡ በዐይነት ፡ መዋራ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ጥቅም ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ቍጥር ፡ ፫፻፲፭ ፡ ፫፻፳፩ ፡ እና ፡ ፫፻፳፪ ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀኑ ፡ ፬፻፹፩ ። በማቻቻል ፡ ዋጋቸውን ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ለመጨመር ፡ የወጡት ፡ የጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ አዲስ ፡ አክሲዮኖች ፤ አክሲዮንን ፡ ለመግዛት ፡ መጻፍ ፡ በሚጀምርበት ፡ ጊዜ ፡ ገንዘብ ፡ ተካፋይ ፡ ከሆኑትና ፡ ከማኅበሩ ፡ ጋራ ፡ በማቻቻል ፡ ዋጋቸው ፡ ፡ በዕዳው ፡ ሊክፈል ፡ ይቻላል ።

(፪) እነዚህ ፡ አክሲዮኖች ፡ በአስተዳዳሪዎቹ ፡ ጥንቃቄና ፡ በተቈጣጣሪዎች ፡ በተረጋገጠ ፡ የሒሳብ ፡ መግለጫ ፡ ውስጥ ፡ እንዲሆኑ ፡ ይደረጋሉ ፤ እንዲሁም ፡ በተከፈለው ፡ ዕዳ ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ ተቈጣጣሪዎቹ ፡ ራጋር ፡ ያዘጋጃሉ ።

ቀኑ ፡ ፬፻፹፪ ። የማኅበሩን ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ በማግባት ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መጨመር ።

የቀኑ ጥር ፡ ፬፻፶፩ ፡ ንጉስ ፡ ቀኑ ፡ ፪ ፡ ውሳኔዎች ፡ አፈጻጸም ፡ ሳይነካ ፤ ድንገተኛው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ የማኅበሩን ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ በቀጥታ ፡ በመግባት ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመጨመርና ፡ በዚሁም ፡ ምክንያት ፡ የመተዳደሪያውን ፡ ደንብ ፡ ለመለወጥ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ። ስለሆነም ፡ ከሕግ ፡ የሆነው ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ጋራ ፡ በተቀላቀለ ፡ ጊዜ ፡ ከሕግ ፡ የሆነው ፡ የድሮው ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ በሙሉ ፡ እንደገና ፡ እስከ ፡ ተጠራቀመ ፡ ድረስ ፡ ለባለአክሲዮኖች ፡ እንደም ፡ ማከፋፈል ፡ ሊደረግ ፡ አይቻልም ።

ቀኑ ፡ ፬፻፹፫ ። የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ጥቂት ፡ በጥቂት ፡ መልሶ ፡ ስለ ፡ መክፈል ፡ (አጥርቲስማን) ።

(፩) በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ድንጋጌ ፡ ወይም ፡ በድንገተኛ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ መሠረት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ጥቂት ፡ በጥቂት ፡ መልሶ ፡ መክፈል ፡ አይቻልም ።

(፪) ሕጋዊ ፡ የሆነው ፡ የመጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ ሳይነካ ፡ ከማኅበሩ ፡ ትርፎች ፡ ወይም ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ፡ ብቻ ፡ የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ጥቂት ፡ በጥቂት ፡ መክፈል ፡ ይቻላል ።

(፫) ጥቂት ፡ በጥቂት ፡ መክፈሉ ፡ የሚፈጸመው ፤ በአንድ ፡ ዐይነት ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ አክሲዮኖች ፡ መልሶ ፡ በመግዛት ፡ ነው ። አክሲዮኖቹ ፡ መልሰው ፡ የሚገዙት ፡ በዕጣ ፡ ሊመረጡ ፡ ይችላሉ ።

(፬) ጥቂት ፡ በጥቂት ፡ የመክፈል ፡ ተግባር ፤ የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ መቀነስ ፡ ሊያስከትል ፡ አይገባውም ።

ቀኑ ፡ ፬፻፹፬ ። የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መቀነስ ።

የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ መቀነስ ፡ አሳብ ፡ ላይ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡

ከሚጠራው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ በፊት ፤ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከፀሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ አስቀድሞ ፡ ለተቋጣጣሪዎቹ ፡ አሳቡ ፡ መሰጠት ፡ አለበት ። ተቋጣጣሪዎቹም ፡ በአሠራሩ ፡ ምክንያቶችና ፡ ሁኔታዎች ፡ ላይ ፡ አስተያየታቸውን ፡ ባንድ ፡ ራፖርት ፡ ለጉባኤው ፡ ያስታውቃሉ ።

ቀ* ፡ ፬፻፹፭ ። የዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ መቀነስ ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

የዋናው ፡ ገንዘብ ፡ መቀነስ ፤ በንግድ ፡ መዝገብና ፡ በቀጥታ ፡ ፪፻፳፬ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ በማስታወቂያ ፡ መውጣት ፡ አለበት ።

ቀ* ፡ ፬፻፹፮ ። በኪሣራ ፡ ምክንያት ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መቀነስ ።

በኪሣራ ፡ ምክንያት ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ የተቀነሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከቀጥታ ፡ ፬፻፹፩ ፡ እስከ ፡ ፬፻፺ ፡ ያሉት ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ* ፡ ፬፻፹፯ ። የአቀናነሱ ፡ ዐይነት ።

- (፩) ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ መቀነስ ፡ የሚቻለው ፤
  - (ሀ) በአክሲዮኖች ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ዋጋ ፡ በመቀነስ ፤
  - (ለ) ብዛታቸው ፡ ከድሮ ፡ አክሲዮኖች ፡ ባነሱ ፡ አዲስ ፡ አክሲዮኖች ፡ የድሮዎቹን ፡ በመተካት ፡ ነው ።
- (፪) ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ የተቀነሰው ፤ ብዛታቸው ፡ የድሮ ፡ አክሲዮኖች ፡ ባነሱ ፡ አዲስ ፡ አክሲዮኖች ፡ የድሮዎቹን ፡ በመለወጥ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ተግባር ፡ ለማከናወን ፡ በቂ ፡ የሆኑ ፡ ብዛት ፡ ያላቸው ፡ አክሲዮኖች ፡ የሌላቸው ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ ቅናሹን ፡ በንኡስ ፡ ቀ* ፡ ፩ ፡ (ለ) መሠረት ፡ የሚወሰነው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ በወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ለመለወጥ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ አክሲዮኖች ፡ መግዛት ፤ ይህንን ፡ ካልቻለ ፡ ለሌላ ፡ ባለአክሲዮኖች ፡ መሸጥ ፡ አለበት ።

ቀ* ፡ ፬፻፹፰ ። ለባለአክሲዮኖች ፡ የተጠበቁ ፡ ወይም ፡ የተሰጡ ፡ መብቶች ።

ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ እንዲቀነስ ፡ የሚወሰነው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ በአክሲዮኖቹ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ የአክሲዮኖቹ ፡ ቀጥታ ፡ ብዛት ፡ በመቀነሱ ፡ ባለአክሲዮኖቹ ፡ በተቀነሰባቸው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ማናቸውም ፡ ትርፍ ፡ ከመከፈሉ ፡ በፊት ፡ ገንዘባቸው ፡ ተመልሶ ፡ እንዲከፈላቸው ፡ መብት ፡ አላቸው ፡ ብሎ ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።

ቀ* ፡ ፬፻፹፱ ። የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ።

ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑ ፡ መብታቸው ፡ የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ መቀነስ ፡ በማስታወቂያ ፡ ከመነገሩ ፡ በፊት ፡ የነበረ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገንዘቡ ፡ ካልተከፈላቸው ፡ ወይም ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ዋስትና ፡ ካልተሰጣቸው ፡ በቀር ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ መሆናቸው ፡ ሲጀመር ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ነበረው ፡ ተመልሶ ፡ እስኪሞላ ፡ ድረስ ፡ በቀ* ፡ ፬፻፹፰ ፡ የተሰጠውን ፡ ውሳኔ ፡

ወይም ፡ ማናቸውም ፡ የትርፍ ፡ ክፍያ ፡ እንዳይደርግ ፡ መቃወም ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፺ ። ሕግ ፡ ከማያዘው ፡ አነስተኛ ፡ ገንዘብ ፡ በታች ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መቀነስ ።

(፩) በደረሰው ፡ ኪሣራ ፡ ምክንያት ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ በቍጥር ፡ ፫፻፮ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ከተመለከተው ፡ አነስተኛ ፡ ገንዘብ ፡ በታች ፡ የተቀነሰ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቍጥር ፡ ፬፻፹፮ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ ታትሞ ፡ ከወጣበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በቍ፡፫፻፮ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ በተፈቀደው ፡ መሠረት ፡ ከዚህ ፡ አነስተኛ ፡ ገንዘብ ፡ በላይ ፡ እንዲጨመር ፡ ማድረግ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

(፪) የዚህ ፡ ቍጥር ፡ ውሳኔ ፡ በቍጥር ፡ ፬፻፹፱ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ፡ ሳይነካ ፡ ነው ።

(፫) በንኡስ ፡ ቍ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ የዋናው ፡ ገንዘብ ፡ መጨመር ፡ ሊፈጸም ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማኅበሩ ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ እንዲለወጥ ፡ ካልተደረገ ፡ በማናቸውም ፡ ባለጥቅም ፡ ጥያቄ ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲፈርስ ፡ ፍርድ ፡ ቤትን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፬፻፺፩ ። በኪሣራ ፡ ምክንያት ፡ ሳይሆን ፡ ዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መቀነስ ።
በኪሣራ ፡ ምክንያት ፡ ሳይሆን ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ የተቀነሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከቍጥር ፡ ፬፻፺፩ ፡ እስከ ፡ ፬፻፺፬ ፡ ያሉት ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፺፪ ። የባለአክሲዮኖች ፡ ትክክልነት ።
የዋናው ፡ ገንዘብ ፡ መቀነስ ፡ በባለአክሲዮኖች ፡ መብት ፡ ትክክልነት ፡ ሊያፋልስ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፬፻፺፫ ። የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ።

(፩) ከማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ መብታቸው ፡ በቍጥር ፡ ፬፻፹፮ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ ከመውጣቱ ፡ በፊት ፡ የነበረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ መቀነስ ፡ ከመቶ ፡ ዐሥር ፡ በበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከወጣበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ የቀረበውን ፡ ለመቃወም ፡ ይችላሉ ።

(፪) ፍርድ ፡ ቤቱም ፡ የቀረበውን ፡ መቃወሚያውን ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ ወይም ፡ ተቃዋሚ ፡ ለሆኑት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፍላቸው ፡ ወይም ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጥ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፫) የመቀነሱ ፡ ተግባር ፡ ሊጀመር ፡ የሚችለው ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ የተነገረው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፺፬ ። ስለ ፡ መቀነስ ፡ የሚደረግ ፡ ፕሮሴቬርባል ።

- (፩) የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ መቀነስ ፡ ከሚወሰንበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ባንድ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በቍጥር ፡ ፬፻፹፮ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ ከወጣበት ፡ ጀምሮ ፡ እጅግ ፡ ቢዘገይ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ በሠሩት ፡ ፕሮሴቬርባል ፡ መገለጽ ፡ አለበት ።
- (፪) ይህ ፡ ፕሮሴቬርባል ፣ የመተዳደሪያ ፡ ደንቡን ፡ የሚያሻሽሉት ፡ የጠቅላላ ፡ ጉባኤዎች ፡ ውሳኔዎች ፡ በሚደረጉት ፡ ዐይነትና ፡ ጊዜ ፡ በማስታወቂያ ፡ ይወጣል ።

ምዕራፍ ፡ ፳ ።

ስለ ፡ ማኅበር ፡ መፍረስና ፡ ስለ ፡ ሒሳብ ፡ ማጣራት ።

ቍ ፡ ፬፻፺፮ ። ማኅበሩ ፡ የሚፈርስባቸው ፡ ምክንያቶች ።

- (፩) በአክሲዮን ፡ የሆኑ ፡ ማኅበሮች ፡ የሚፈርሱባቸው ፡ ምክንያቶች ፡
  - (ሀ) በድንገተኛ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲቀጥል ፡ ካልተወሰነ ፡ በቀር ፡ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፤
  - (ለ) ማኅበሩ ፡ የተቋቋመበት ፡ ሥራ ፡ ሲያልቅ ፤
  - (ሐ) በነገሩ ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ የማኅበሩ ፡ ጉዳይ ፡ (ዓላማ) ፡ ሊደርስበት ፡ የማይቻል ፡ ሲሆን ፤
  - (መ) አስቀድሞ ፡ እንዲፈርሱ ፡ ድንገተኛ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ፈቅዶ ፡ ሲወሰን ፤
  - (ሠ) ከማኅበረተኞቹ ፡ አንዱ ፡ ባቀረበው ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ምክንያት ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲፈርስ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ሲያዝ ፤
  - (ረ) በቍጥር ፡ ፫፻፲፩ ፡ የተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ አክሲዮኖቹ ፡ ሁሉ ፡ በአንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ እጅ ፡ ሲጠቀሉ ፤
  - (ሰ) የኪሣራ ፡ ክስ ፡ ሲጀመር ፤
  - (ሸ) ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ሦስቱ ፡ ሩብ ፡ ሲጠፋ ፡ ነው ።
- (፪) በዚህ ፡ ቍጥር ፡ በ (ሸ) የተመለከተው ፡ ሁናቴ ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ እንዲፈርስ ፡ ወይም ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲቀጥል ፡ ለመወሰን ፡ ድንገተኛ ፡ የሆነ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ መጠራት ፡ አለበት ።
- (፫) በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ ወይም ፡ ተቈጣጣሪዎቹ ፡ ጠቅላላ ፡ ውን ፡ ጉባኤ ፡ ለመጥራት ፡ ሳይችሉ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ጉባኤው ፡ በደንብ ፡ ለመቋቋም ፡ የማይችል ፡ በሆነበት ፡ ጊዜ ፡ ማናቸውም ፡ ጥቅም ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፬፻፺፮ ። ሒሳብ ፡ አጣሪዎችን ፡ ስለ ፡ መሾምና ፡ ስለ ፡ መሻር ።

- (፩) ሒሳብ ፡ አጣሪ ፡ ወይም ፡ አጣሪዎች ፡ በማህበሩ ፡ መመሥሪቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ሊመረጡ ፡ ይችላሉ ፤ እንዲህ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ የማህበሩን ፡ መፍረስ ፡ የሚወስነው ፡ ጉባኤ ፡ ይሾማቸዋል ።
- (፪) በንኡስ ፡ ቀ፡ ፩ ፡ መሠረት ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ ያልተመረጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነዚህ-ት ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ እንዲመርጥ ፤ ማህበረተኞች ፤ አስተዳዳሪዎች ፡ ወይም ፡ ተቈጣጣሪዎች ፡ ሊጠየቁ ፡ ይችላሉ ።
- (፫) ሒሳብ ፡ አጣሪዎችን ፡ ጉባኤው ፡ ሊሽራቸው ፡ ይችላል ። ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹን ፡ በቂ ፡ በሆኑ ፡ ምክንያቶች ፡ ማህበረተኞች ፡ ወይም ፡ ተቈጣጣሪዎች ፡ በሚያቀርቡት ፡ ጥያቄ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ሊሽራቸው ፡ ይችላል ።
- (፬) በዚህ ፡ ቀ፡፣ ስር ፡ በ፩ኛውና ፡ በ፪ኛው ፡ ንኡስ ፡ ቀ፡፣ ጥር ፡ የተመለከቱት ፡ ታሪክ ፡ ጋጌዎች ፡ አዲስ ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ በመሾም ፡ ጉዳይ ፡ ላይም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፬፻፺፯ ። ሒሳብ ፡ በሚጣራበት ፡ ጊዜ ፡ የማህበሩ ፡ መቆየት ።

- (፩) የሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ ሥራዎች ፡ እስከሚቆዩበት ፡ ጊዜ ፡ በሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ማህበር ፡ ከመጠሪያ ፡ ስሙ ፡ ጋራ ፡ « በመጣራት ፡ ላይ ፡ ያለ » የሚል ፡ ቃል ፡ ተጨምሮበት ፡ በሕግ ፡ የተሰጠውን ፡ የሰውነት ፡ መብቱና ፡ የመጠሪያ ፡ ስሙን ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቆያል ።
- (፪) ሒሳብ ፡ በሚጣራበት ፡ ጊዜ ፡ የማህበሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ሥራዎች ፡ ለዚህ ፡ ተግባር ፡ አስፈላጊ ፡ በሆኑት ፡ ሥራዎች ፡ የተወሰኑና ፡ በዐይነታቸውም ፡ ከሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ ሥልጣን ፡ ውስጥ ፡ ያልሆኑት ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፬፻፺፰ ። መክሠርና ፡ ሒሳብ ፡ ማጣራት ።

- (፩) ከሠረ ፡ ተብሎ ፡ ማህበሩ ፡ በፍርድ ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በአምስተኛው ፡ መጽሐፍ ፡ በተደነገጉት ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።
- (፪) የማህበሩ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ለማህበሩ ፡ ለመወከል ፡ ሥልጣን ፡ የሚኖራቸው ፡ በነገሩ ፡ እንዲገቡ ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነበት ፡ መጠን ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፬፻፺፱ ። የሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ ግዴታዎችና ፡ አላፊነት ።

- (፩) በሕጉ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንቡ ፡ ልዩ ፡ ውሳኔዎች ፡ ከሌሉ ፡ በቀር ፡ የሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ ግዴታዎችና ፡ አላፊነት ፡ እንደ ፡ አስተዳዳሪዎቹ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።
- (፪) ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ ከአስተዳዳሪዎቹ ፡ እጅ ፡ የማህበሩን ፡ ሀብቶችንና የሒሳብ ፡ ሰነዶችን ፡ በአላፊነት ፡ ይቀበላሉ ። አስተዳዳሪዎቹም ፡ የመጨረሻው ፡ የሒሳብ ፡

ማጠቃለያ ፡ ጊዜና ፡ የሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ በተጀመረበት ፡ ጊዜ ፡ መካከል ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ ያደረጉትን ፡ የሥራቸውን ፡ መግለጫ ፡ ያስረክቧቸዋል ።

(፫) ተቁጣጣሪዎችና ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ አንድነት ፡ ሆነው ፡ ማኅበሩ ፡ ያሉትን ፡ ንብረትና ፡ ያሉበትን ፡ ዕዳዎች ፡ የሚገልጽ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ያደራጃሉ ። በዚህም ፡ ዝርዝር ፡ አስተዳዳሪዎቹና ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ ይፈረሙበታል ።

(፬) ያለው ፡ ገንዘብ ፡ የማኅበሩን ፡ ዕዳዎች ፡ ለመክፈል ፡ በቂ ፡ ሆኖ ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፣ ማኅበረተኞቹ ፡ በአክሲዮኖቻቸው ፡ ላይ ፡ ያልከፈሉትን ፡ ድርሻ ፡ መጠየቅ ፡ ይገባቸዋል ።

ቍ ፡ ፭፻ ። የሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ ሥልጣን ።

(፩) ሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንቡ ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በሾማቸው ፡ ጉባኤ ፡ ሥልጣናቸውን ፡ የሚቀንሱ ፡ ውሳኔዎች ፡ ካልደተረጉ ፡ በቀር ፡ የሒሳብ ፡ ማጣራቱን ፡ ተግባር ፡ በመልካም ፡ ለማካሄድ ፡ ሙሉ ፡ የሆነ ፡ ሥልጣን ፡ አላቸው ። በተለይም ፡ የማኅበሩን ፡ ሀብት ፡ በጅምላ ፡ ለመሸጥ ፣ ነገሩንም ፡ በስምምነት ፡ ለመጨረስና ፡ በመግባባት ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላሉ ፤ በፍርድ ፡ ቤትም ፡ የማኅበሩ ፡ ነገረ ፡ ፈጅ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ተጀምሮ ፡ ለነበረው ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ፡ አዲስ ፡ ሥራዎች ፡ አስፈላጊዎች ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ ወይም ፡ የሒሳብ ፡ ማጣራቱ ፡ ጥቅም ፡ ያስገደደ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አዲስ ፡ ሥራዎች ፡ ለመጀመር ፡ አይችሉም ። በዚህ ፡ ቍ፡፲፭ ፡ ከተነገሩት ፡ ውሳኔዎች ፡ ውጭ ፡ ለሚሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ እየራሳቸው ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ አላፈዎች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፭፻፩ ። የማኅበሩ ፡ ዕዳዎች ፡ በሙሉ ፡ ከመክፈላቸው ፡ በፊት ፡ ያለውን ፡ ንብረት ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ መካከል ፡ ማከፋፈልን ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

ከማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሆኑት ፡ ካልተከፈሉ ፡ ወይም ፡ የነሱን ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነው ፡ ገንዘብ ፡ ተይዞ ፡ ካልተቀመጠ ፡ በቀር ፡ አጣሪዎች ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ መካከል ፡ የማኅበሩን ፡ ንብረት ፡ በከፈልም ፡ ቢሆን ፡ ለማከፋፈል ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፭፻፪ ። ገንዘብ ፡ ጠያቂዎችን ፡ ስለ ፡ መጥራት ።

(፩) የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ አከፋፈል ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ ሥራ ፡ በሚጀምሩበት ፡ ጊዜ ፡ ባዘጋጁት ፡ በሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

(፪) ስለዚህ ፡ ነገር ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ የማኅበሩ ፡ መፍረስ ፡ ተነግሮዋቸውና ፡ አቤቱታቸውን ፡ እንዲያስታውቁና ፡ ለሚጠይቁትም ፡ ገንዘብ ፡ ደጋፊ ፡ የሚሆኑ ፡ ሰነዶቻቸውን ፡ እንዲያቀርቡ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ይደረግላቸዋል ።

(፫) በማኅበሩ ፡ መዝገቦች ፡ ውስጥ ፡ ለተጻፉት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ አካላት ፡ ለታወቁም ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በረከማንዴ ፡ ደብዳቤዎች ፡ በቀጥታ ፡ ይላክላቸዋል ። ለሌሎቹ ፡ ግን ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣና ፡ በተጨማሪም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ በተመለከተው ፡ ዐይነት ፡ ይነገራቸዋል ። በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ የሚወጡት ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ለሦስት ፡ ጊዜ ፡ በተከታይነት ፡ በወር ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ተደጋግመው ፡ መውጣት ፡ አለባቸው ።

ቁ፡ ፮፻፫ ። የገንዘብ ፡ ጠያቂዎችን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ መጠበቅ ።

(፩) የታወቁት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ማስረጃቸውን ፡ ሳያቀርቡ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሚከፈላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ይቀመጣል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ለሚፈልጉት ፡ ሒሳብ ፡ ተመዛዛኝ ፡ የሆኑ ፡ ዋስትናዎች ፡ ካልተሰጡአቸው ፡ ወይም ፡ የማኅበሩ ፡ ንብረት ፡ አከፋፈል ፡ እነዚሁ ፡ ግዴታዎች ፡ እስኪከፈሉ ፡ ድረስ ፡ ቀን ፡ ካልተደረገለት ፡ በቀር ፡ ላልተፈጸመው ፡ ሥራ ፡ ድርጅት ፡ ግዴታ ፡ መፈጸሚያው ፡ ጊዜ ፡ ላልደረሰው ፡ ወይም ፡ በክርክር ፡ ላይ ፡ ላሉት ፡ የማኅበሩ ፡ ግዴታዎች ፡ ተመዛዛኝ ፡ የሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ተይዞ ፡ መቀመጥ ፡ አለበት ።

ቁ፡ ፮፻፬ ። የመጨረሻው ፡ ሒሳብ ፡ ሚዛን ።

(፩) የማኅበሩ ፡ ዕዳ ፡ ካለቀ ፡ በኋላ ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ ለያንዳንዱ ፡ አክሲዮን ፡ የሚደርሰውን ፡ የተጣራውን ፡ ንብረት ፡ ድርሻ ፡ በማመልከት ፤ የመጨረሻውን ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ማደራጀት ፡ አለባቸው ።

(፪) በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆኑ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከሌሉ ፡ በቀር ፡ የድርሻው ፡ አከፋፈል ፡ በንኡስ ፡ ቁ፡ ፩ ፡ መሠረት ፡ የሚወሰነው ፡ ልክ ፡ ከአክሲዮኖቹ ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ በርግጥ ፡ በተከፈለው ፡ መጠንና ፡ ከአክሲዮኖቹም ፡ ጋራ ፡ በተያያዙት ፡ የቀዳሚነት ፡ መብቶች ፡ መጠን ፡ ይደረጋል ።

(፫) የሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ የፈረሙበት ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ከተቈጣጠሪዎቹ ፡ ራፖርት ፡ ጋራ ፡ ሆኖ ፡ ለንግድና ፡ ለእንዳስተራ ፡ ሚኒስቴር ፡ ይሰጣል ።

(፬) በንኡስ ፡ ቁ፡ ፫ ፡ መሠረት ፡ የተደረገው ፡ አሰጣጥ ፡ በተፈጸመ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ማንኛውም ፡ ማኅበርተኛ ፡ ስለ ፡ ተሰጠው ፡ ሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ተቃዋሚ ፡ የሆነውን ፡ ቃል ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ። ብዙ ፡ ሰዎች ፡ ተቃውመው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ሁሉ ፡ ሊገቡ ፡ በሚችሉበት ፡ በአንድ ፡ ሥርዐት ፡ ነገሩ ፡ ይታያል ፤ ሥርዐቱም ፡ የሚጀመረው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ ነው ፤ ስለዚህ ፡ በጉዳዩ ፡ የተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ በክርክሩ ፡ ውስጥ ፡ ላልገቡትም ፡ ማኅበረተኞች ፡ ጭምር ፡ የመጨረሻ ፡ ፍርድ ፡ ይሆናል ።

(ጅ) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተመለከተው ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ አንዳች ፡ አቤቱታ ፡ ያልቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመጨረሻውን ፡ ሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ እንዳጸደቁት ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል ።

ቍ ፡ ፭፻፮ ፡ ክፍያው ፡ እንዲቁይ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

ባለአክሲዮኖቹ ፡ የተጣራውን ፡ ነጻ ፡ ገንዘብ ፡ ለመከፋፈል ፡ የሚችሉት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ እንዲሰበሰቡ ፡ በቍ ፡ ፭፻፮ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ፫ ፡ መሠረት ፡ በግልጽ ፡ በሚወጣው ፡ በገንገድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ ሦስተኛው ፡ ጥሪ ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ብቻ ፡ ነው ። ስለሆነም ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ጉዳት ፡ የማያመጣ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የተባለው ፡ ጊዜ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ የተጣራው ፡ ነጻ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፋፈል ፡ የሚፈቅድ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፭፻፮ ፡ ያልተወሰደውን ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ ማስቀመጥ ።

የባለአክሲዮኖቹ ፡ ድርሻ ፡ የሆነ ፡ ገንዘብ ፡ በቍጥር ፡ ፭፻፱ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ (፫) መሠረት ፡ ተቀማጭ ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ባለአክሲዮኖቹ ፡ ሳይወስዱት ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ የባለአክሲዮኖቹን ፡ ስም ፡ ወይም ፡ ገንዘቡ ፡ የአምጪው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአክሲዮኖቹን ፡ ቍጥር ፡ ጭምር ፡ ከማመልከት ፡ ጋራ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ባንክ ፡ በልዩ ፡ ሒሳብ ፡ ተቀማጭ ፡ ያደርጋሉ ።

ቍ ፡ ፭፻፯ ፡ ማኅበሩ ፡ ከገንገድ ፡ መዝገብ ፡ መሰረዝ ።

ሒሳቡ ፡ የተጣራበት ፡ የመጨረሻው ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ከጸደቀ ፡ በኋላ ፡ በቍጥር ፡ ፪፻፳፮ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ማኅበሩ ፡ ከመዝገብ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ ማመልከቻ ፡ ማቅረብ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፭፻፳ ፡ ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ መብት ።

(፩) በቍጥር ፡ ፭፻፯ ፡ መሠረት ፡ ማኅበሩ ፡ ከገንገድ ፡ መዝገብ ፡ ከተሰረዘ ፡ በኋላ ፡ የሚገባቸውን ፡ ድርሻ ፡ ያልተቀበሉት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሒሳቡ ፡ በተጣራበት ፡ በመጨረሻው ፡ ሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ መሠረት ፡ ከተጣራው ፡ ንብረት ፡ ለባለአክሲዮኖቹ ፡ በደረሳቸው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ባለአክሲዮኖቹን ፡ ራሳቸውን ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ድርሻቸውን ፡ ያላገኙበትን ፡ ምክንያት ፡ በሒሳብ ፡ አጣሪዎቹ ፡ ቸልተኝነት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በተባሉት ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ ላይ ፡ መብታቸውን ፡ ሊጠይቁ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፭፻፱ ። የግንባራ ፡ መዝገቦች ፡ ጠብቆ ፡ ስለ ፡ መያዝ ።

(፩) የፈረሰው ፡ ግንባር ፡ መዝገቦች ፡ በንግድና ፡ እንዲሁ ፡ ማረጋገጥ ፡ ማረጋገጥ ፡ ውስጥ ፡ ተቀምጠው ፡ እስከ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ይጠበቃሉ ።

(፪) እነዚህን ፡ መዝገቦች ፡ ለመመርመር ፡ የሚከፈለውን ፡ የተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ አስቀድሞ ፡ ተከፍሎ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ሊመረምራቸው ፡ ይችላል ።

አንቀጽ ፡ ፯ ።

የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ስላላቸው ፡ የግል ፡ ግንባሮች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎችና ፡ የግንባራ ፡ አቋቋም ።

ቍ ፡ ፭፻፲ ። ትርጓሜ ፡ ጠባይ ።

(፩) የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ያለው ፡ የግል ፡ ግንባር ፡ ማለት ፡ ማናቸውም ፡ ግንባራ ፡ ተኛ ፡ ካገባው ፡ መዋራ ፡ በላይ ፡ አላፊ ፡ የማይሆንበት ፡ ግንባር ፡ ማለት ፡ ነው ።

(፪) ይኸውም ፡ ግንባር ፡ ከሁለት ፡ ግንባራተኛ ፡ ያነሰ ፡ ከገምገማ ፡ ግንባራተኞች ፡ በላይ ፡ ያለበት ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ። የግንባራ ፡ ዓላማ ፡ ማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ ቢሆን ፡ ሁሉ ፡ ጊዜ ፡ የንግድ ፡ ግንባር ፡ ነው ።

(፫) ግንባራ ፡ በማናቸውም ፡ ፎርም ፡ ቢሆን ፡ የሚተላለፉ ፡ የንግድ ፡ ወረቀቶችን ፡ (ሰነዶች) ፡ ለማውጣት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፭፻፲፩ ። በሕግ ፡ ከተወሰነው ፡ አነስተኛ ፡ ቍጥር ፡ በታች ፡ የግንባራተኛ ፡ ቍጥር ፡ ግንስ ።

የግንባራተኞቹ ፡ ቍጥር ፡ ከሁለት ፡ በታች ፡ የወረደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለግንባራ ፡ ሥራ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ መኖራቸው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ግንባራ ፡ በሚገባ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታውን ፡ እንደገና ፡ ያላቋቋመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አንድ ፡ ግንባራተኛ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ግንባራ ፡ እንዲፈረስ ፡ ለመፍረድ ፡ ይችላል ። እንዲሁም ፡ ክሱ ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ለጊዜው ፡ መጠባበቂያ ፡ የሆኑ ፡ ውሳኔዎች ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፭፻፲፪ ። የግንባራ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ።

(፩) የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ያለው ፡ የግል ፡ ግንባር ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ሺሕ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ ያነሰ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

(፪) የያንዳንዱ ፡ አክሲዮን ፡ ዋጋ ፡ ከዐሥር ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ ያነሰ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

(፫) የአክሲዮኖቹ ፡ ዋጋ ፡ ሁሉ ፡ ትክክል ፡ መሆን ፡ አለበት ። እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ከአንድ ፡ አክሲዮን ፡ የበለጠ ፡ ለመግዛት ፡ ይችላል ።

ቀኝ ፡ ፩፻፲፫ ። የተከለከሉ ፡ ሥራዎች ።

የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ያለው ፡ የግል ፡ ማኅበር ፤ የባንክ ፤ የአሹራንስ ፡ እንደዚሁም ፡ እነዚህን ፡ የመሰለ ፡ ጠባይ ፡ ያላቸው ፡ ድርጅቶች ፡ ለማቆም ፡ የተከለከለ ፡ ነው ።

ቀኝ ፡ ፩፻፲፬ ። አጠራር ።

(፩) የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ያለው ፡ የግል ፡ ማኅበር ፡ የሚጠራበት ፡ የማኅበሩን ፡ የሥራ ፡ ዓላማ ፡ የሚገልጽ ፡ የማኅበር ፡ ስም ፡ ሊኖረው ፡ ይችላል ።

(፪) ከማኅበሩ ፡ ስም ፡ ቀጥሎ ፡ « የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ያለው ፡ የግል ፡ ማኅበር ፡ » የሚሉ ፡ ቃላት ፡ በሙሉ ፡ ተጽፎው ፡ እንዲገኙበት ፡ ያስፈልጋል ።

ቀኝ ፡ ፩፻፲፭ ። በማኅበሩ ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ የሚጻፍ ፡ መግለጫ ።

በማንኛቸውም ፡ ከማኅበሩ ፡ በሚወጡ ፡ ጽሑፎች ፡ የማስታወቂያ ፡ ጽሑፎች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ሰነዶች ፡ ላይ ፡ በቀኝ ፡ ፩፻፲፬ ፡ በንኡስ ፡ ቀኝ ፡ ፪ ፡ በተመለከተው ፡ የማኅበሩ ፡ ስም ፡ ወይም ፡ አጠራር ፡ ሁል ፡ ጊዜም ፡ አላፊነቱ ፡ የተወሰነበት ፡ ማኅበር ፡ የሚሉ ፡ እንደሚታዩ ፡ ሆነው ፡ በሙሉ ፡ ፊደላት ፡ የተጻፉትን ፡ ቃላት ፡ ማስቀደም ፡ ወይም ፡ ማስከተል ፡ እንዲሁም ፡ የማኅበሩን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ መግለጽ ፡ አለባቸው ።

ቀኝ ፡ ፩፻፲፮ ። ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ አመሠራረት ።

ማኅበሩ ፡ የሚቋቋመው ፤ በማኅበር ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ዐይነት ፡ የተዘጋጀው ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ሁሉ ፡ ራሳቸው ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ሥልጣን ፡ የተሰጣቸው ፡ እንደራሴዎቻቸው ፡ የፈረሙበት ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀኝ ፡ ፩፻፲፯ ። በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ የሚጻፈው ፡ ቃል ።

በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ ሊጻፉ ፡ የሚገባቸው ፡ ከዚህ ፡ ቀጥለው ፡ የተዘረዘሩት ፡ ናቸው ።

- (ሀ) የማኅበረተኞች ፡ ስም ፤ ዜግነት ፤ አድራሻ ፤
- (ለ) የማኅበሩ ፡ ስም ፤ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፤ እንዳሉም ፡ ቅርንጫፎቹ ፤
- (ሐ) የማኅበሩ ፡ የገገድ ፡ ዓላማ ፤
- (መ) የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፤
- (ሠ) እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ያገባው ፡ የመዋጮ ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፤
- (ረ) በዐይነት ፡ ያገባው ፡ የመዋጮ ፡ ግምት ፤
- (ሰ) የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ በሙሉ ፡ መግባቱን ፡ የሚያስረዳ ፡ መግለጫ ፤
- (ሸ) የገገዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የሚደርሰው ፡ የአክሲዮኑ ፡ ድልድል ፡ ልክ ፤
- (ቀ) የትርፉን ፡ ክፍያ ፡ አፈጻጸም ፡ ሥርዐት ፤

- (በ) የሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ቊጥር ፤ ሥልጣናቸው ፡ እንዳሉም ፡ የማኅበሩ ፡ ወኪሎች ፤
- (ተ) እንዳሉም ፡ የተቁጣጣሪዎች ፡ ብዛት ፤
- (ቸ) ማኅበሩ ፡ የሚቁይበት ፡ ጊዜ ፤

ቊ ፡ ፳፻፲፰ ። የማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ።

በቊጥር ፡ ፻፻፲፬ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ባለው ፡ የግል ፡ ማኅበር ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ላይም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቋ ፡ ፳፻፲፱ ። በዐይነት ፡ የሚገባ ፡ መዋጮ ።

(፩) ከማኅበረተኞቹ ፡ አንዱ ፡ በዐይነት ፡ መዋጮ ፡ ያገባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዚህን ፡ መዋጮ ፡ ዐይነትና ፡ ግምት ፡ ሌሎቹ ፡ ማኅበረተኞች ፡ የተቀበሉበትን ፡ ዋጋና ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ መዋጮ ፡ ግምት ፡ የተሰጠውን ፡ ድርሻ ፡ ልክ ፡ የማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።

(፪) ግምቱም ፡ የሚደረገው ፡ ለማኅበረተኞቹ ፡ መልካም ፡ መስሎ ፡ በታያቸው ፡ በማናቸውም ፡ አሠራር ፡ ነው ።

(፫) በዐይነት ፡ የሚገቡት ፡ መዋጮዎች ፡ በገቡበት ፡ ጊዜ ፡ ለተደረገላቸው ፡ ግምት ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋ ፈል ፡ አላፊዎች ፡ ናቸው ።

(፬) በዐይነት ፡ ሳገባው ፡ መዋጮ ፡ የተደረገው ፡ ግምት ፡ ከዋጋው ፡ በላይ ፡ መደረጉ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መዋጮውን ፡ ያገባው ፡ ማኅበረተኛ ፡ ከግምት ፡ የገደለውን ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ በጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ ማግባት ፡ አለበት ።

ለዚህም ፡ ገንዘብ ፡ መክፈል ፡ ከዋጋው ፡ በላይ ፡ መዋጮው ፡ መገመቱን ፡ ባያውቁትም ፡ እንኳ ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ በዚህ ፡ ቊጥር ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፈል ፡ አላፊዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቋ ፡ ፳፻፳ ። ስለ ፡ መታወቅ ።

(፩) በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ከቊጥር ፡ ፪፻፲፱ ፡ እስከ ፡ ፪፻፳፬ ፡ ባለው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ማኅበሩ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ እንዲታወቅ ፡ ማስታወቂያ ፡ እንዲወጣ ፡ ያደርጋል ፤ የማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍና ፡ ያለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የማኅበሩን ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍና ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አግብቶ ፡ ማስቀመጥ ፡ ግዴታ ፡ ነው ።

(፪) የሚታተመው ፡ ማስታወቂያና ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ለመመዝገቢያ ፡ የሚቀርበው ፡ ማመልከቻ ፡ በቊጥር ፡ ፳፻፲፯ ፡ (ሀ) እስከ ፡ (ሸ) እና ፡ (በ) እስከ ፡ (ቸ) የተዘረዘሩት ፡ ሐተታዎች ፡ እንዲኖሩት ፡ ያስፈልጋል ።

(፫) በቊጥር ፡ ፻፻፳፬ ፡ የተነገረው ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ሰለ ፡ ማኅበሩ ፡ አክሲዮኖች ።

ቀኝ ፡ ፳፻፳፩ ፡ የአክሲዮኖች ፡ ድርሻ ፡ መዝገብ ።

(፩) የማኅበሩ ፡ አክሲዮኖች ፡ ሁሉ ፡ በአንድ ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ ይጻፋሉ ፤ መዝገቡ።፤

(ሀ) የማኅበረተኞቹን ፡ ስም ፤

(ለ) እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ማግባት ፡ ያለበትን ፡ መዋጮቻቸውን ፡ ግምት ፤

(ሐ) ማናቸውንም ፡ የማኅበር ፡ አክሲዮኖች ፡ በስም ፡ መተላለፍ ፤

(መ) ማንኛውንም ፡ ስለነዚህ ፡ ሐተታዎች ፡ የተደረገውን ፡ መሻሻል ፤ መግለጽ ፡ አለበት ።

(፪) ሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ የመጨረሻው ፡ ሊስት ፡ ከተሰጠ ፡ ወዲህ ፡ የተለወጠ ፡ እንዳት ፡ ነገር ፡ የለም ፡ ብለው ፡ ካላስታወቁ ፡ በቀር ፡ በየዓመቱ ፡ መጀመሪያ ፡ በንኡስ ፡ ቀኝ ፡ ፩ ፡ በ(ሀ) እና ፡ በ(ለ) እንደተመለከተው ፡ የማኅበረተኞቹን ፡ ስም ፡ መግባት ፡ ያለበትን ፡ መዋጮ ፡ ግምት ፡ የሚያመለክት ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ የፈረሙበት ፡ አንድ ፡ ሊስት ፡ ለንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ይሰጣል ።

(፫) በማኅበሩ ፡ የአክሲዮን ፡ መዝገብና ፡ ሊስቶች ፡ ትክክል ፡ ባልሆነ ፡ አጻጻፍ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ እየራሳቸውና ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ አላፈጸሙ ፡ ናቸው ። የተሰጡትም ፡ ሊስቶች ፡ በግልጽ ፡ ማንም ፡ ሊያያቸው ፡ ይችላል ።

ቀኝ ፡ ፳፻፳፪ ፡ አክሲዮኖቹን ፡ ለሌላ ፡ ሰለ ፡ ማስተላለፍ ።

የአክሲዮኖቹ ፡ መተላለፍ ፡ በጽሑፍ ፡ የተረጋገጠ ፡ መሆን ፡ አለበት ። መተላለፉም ፡ በአክሲዮኖቹ ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ ማኅበሩንና ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቀኝ ፡ ፳፻፳፫ ፡ አክሲዮኑ ፡ የተላለፈለት ፡ ለማኅበሩ ፡ ባዕድ ፡ የሆነ ፡ ሰው ።

(፩) በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆኑ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከሌሉ ፡ በቀር ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ መካከል ፡ አክሲዮኖችን ፡ ለማስተላለፍ ፡ ይቻላል ።

(፪) የማኅበሩ ፡ አክሲዮኖች ፡ እጅግ ፡ በያንስ ፡ የዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ሦስት ፡ ሩብ ፡ ያላቸው ፡ የማኅበረተኞቹ ፡ አብዛኛው ፡ ተጥር ፡ ካልፈቀደ ፡ በቀር ፡ የማኅበሩ ፡ አክሲዮኖች ፡ ለማኅበሩ ፡ ባዕድ ፡ ለሆኑ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ሊተላለፉ ፡ አይችሉም ። ከዚህ ፡ የበዛ ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ወይም ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ እንዲፈቅዱ ፡ ያስፈልጋል ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ ሊጻፍ ፡ ይቻላል ።

(፫) ማኅበረተኞቹም ፡ የተስማሙበት ፡ ውሳኔ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡

እንዲመዘገብ ፡ ያስፈልጋል ።

(፩) ማኅበሩ ፡ በመጣራት ፡ ላይ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳን ፡ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ (፪) የተመለከተው ፡ ውሳኔ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

(፮) ባንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ አክሲዮን ፡ ላይ ፡ በግድ ፡ የማስፈጸም ፡ ሥርዐት ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ የሌሎቹን ፡ ማኅበረተኞች ፡ ፈቃድ ፡ ስለ ማግኘት ፡ ያለው ፡ ግዴታ ፡ አክሲዮኑን ፡ በሚገዛውም ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፻፳፬ ። በውርስ ፡ ስለሚገኙ ፡ አክሲዮኖች ።

(፩) በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ የተነገሩ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከሌሉ ፡ በቀር ፡ የአንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ወራሾች ፡ ለሚቹ ፡ አክሲዮኖች ፡ በደንብ ፡ ወራሾች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ አንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ከወራሾቹ ፡ መካከል ፡ ላንዱ ፡ ብቻ ፡ ድርሻው ፡ እንዲደርሰው ፡ ለመምረጥ ፡ መብቱን ፡ የሚጠብቅበት ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የሚጸና ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

የማኅበሩ ፡ አደረጃጀት ።

ቍ ፡ ፳፻፳፭ ። ስለ ማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅነት ።

(፩) የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ያለው ፡ የግል ፡ ማኅበር ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ መተዳደር ፡ አለበት ።

(፪) ከሓያ ፡ በላይ ፡ የሚሆኑ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ባሉበት ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ ውሳኔ ፡ የሚደረገው ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ ጉባኤ ፡ ነው ። ተቋጣጣሪዎችንም ፡ መምረጥ ፡ አለባቸው ።

(፫) ከሓያ ፡ ወይም ፡ ከሓያ ፡ በታች ፡ የሆኑ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ባሉባቸው ፡ ማኅበሮች ፡ ውስጥ ፡ የጉባኤ ፡ መሰብሰብና ፡ የተቋጣጣሪዎችን ፡ መምረጥ ፡ ጉዳይ ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ (፪) በተነገረው ፡ አይገደዱም ።

ቍ ፡ ፳፻፳፮ ። የሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ መሾም ።

ሥራ ፡ አስኪያጆቹን ፡ ከማኅበረተኞች ፡ ውጭ ፡ ለመምረጥ ፡ ይቻላል ። በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ወሰን ፡ ላልተደረገለት ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቹን ፡ የሚሾሙ ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፳፻፳፯ ። የሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ መሻር ።

(፩) በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የተሾመውን ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ በቅጥር ፡ ፳፻፴፮ ፡ በተነገሩት ፡ ሁኔታዎች ፡ በተሰጠ ፡ ውሳኔ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡

ማኅበረተኞቹ ፡ ሊሸሩት ፡ አይችሉም ።

(፪) በማኅበረተኞች ፡ የተሾመ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ በቋጥር ፡ ፩፻፴፮ ፡ በተነገሩት ፡ ሁኔታዎች ፡ በተሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ መሠረት ፡ ይሻራል ።

(፫) ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሊቀበል ፡ በሚችለው ፡ ተገቢ ፡ ምክንያቶች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊሻር ፡ አይችልም ። የተሻረው ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ከተሻረበት ፡ አንሥቶ ፡ ሥራውን ፡ ለመሥራት ፡ አይችልም ። ፍርድ ፡ ቤቱም ፡ የተሻረበት ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ያለመሆኑን ፡ የተረዳው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተሻረው ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ኪሣራ ፡ እንዲያገኝ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

(፬) ምንም ፡ እንኳ ፡ በንኡስ ፡ ቀኑ ፡ ፫ ፡ የተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ቢኖሩ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ቢሾሙ ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ ነጻ ፡ ፈቃድ ፡ ሊሻሩ ፡ የሚችሉ ፡ ለመሆናቸው ፡ በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ሊጻፉ ፡ ይቻላል ።

(፭) በሚገባ ፡ ምክንያት ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ እንዲሻር ፡ የሚቀርበው ፡ ክስ ፡ ማንኛውም ፡ ማኅበረተኛ ፡ በየራሱ ፡ ሊታዘዝበው ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ፩፻፳፰ ። የሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ ሥልጣን ።

(፩) ሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ ከማኅበሩ ፡ ዓላማ ፡ ወሰን ፡ ሳያልፉ ፤ በማንኛዎቹም ፡ ሁኔታዎች ፡ ሁሉ ፡ በማኅበሩ ፡ ስም ፡ ለመሥራት ፡ ሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ አላቸው ።

(፪) ለሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ ሥልጣን ፡ ወሰን ፡ በመስጠት ፡ በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ የሚነገሩ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ በማኅበረተኞቹና ፡ በሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ መካከል ፡ ላሉት ፡ ግንኙነቶች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ውጤት ፡ የላቸውም ። በደንብ ፡ ሆነው ፡ በማስታወቂያ ፡ ቢወጡም ፡ እንኳ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ዘንድ ፡ ውጤት ፡ የላቸውም ።

ቀኑ ፡ ፩፻፳፱ ። ስለ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ።

የሥራ ፡ አስኪያጆችን ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ የሚወስኑ ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ ናቸው ። ይህም ፡ የተባለው ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፤ የቋጥር ፡ አደር ፡ ደመወዝ ፡ ወይም ፡ የትርፍ ፡ ተካፋይ ፡ ወይም ፡ ሁለቱንም ፡ በማግኘት ፡ እንዲሆን ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

ቀኑ ፡ ፩፻፴ ። የሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ አላፊነት ።

በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ በዚህ ፡ በንግድ ፡ ሕግ ፡ የተሰጡትን ፡ ድንጋጌዎች ፡ ወይም ፡ የማኅበሩን ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ በመጣስም ፡ ቢሆን ፤ በሥራ ፡ አስኪያጅነታቸው ፡ በሠሩዎቸው ፡ ጥፋቶችም ፡ ስሕተቶችም ፡ ቢሆን ፡ በማኅበሩና ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ፊት ፡ በየራሳቸው ፡ ወይም ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ እንደ ፡ ነገሩ ፡ ሁኔታ ፡ አላፈዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ* : ፳፻፴፩ ። የማኅበሩ ፡ መከሠር ።

(፩) የማኅበሩ፣ መከሠር፣ የንብረቱን፣ በቂ፣ አለመሆኑን፣ ያሳየ፣ እንደሆነ፣ የከሠረ፣ ማኅበር፣ ንብረት፣ ጠባቂ፣ (ሰንዴክ)፣ በሚያቀርበው፣ ጥያቄ ፡ መሠረት፣ በፍርድ ፡ ቤቱ ፡ እስከሚወሰነው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ የማኅበሩን ፡ ዕዳዎች ፡ ሁሉንም ፡ ወይም ፡ ጥቂቱን ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቹ፣ ማኅበረተኞች፣ ወይም ፡ ሁለቱም ፡ ወይም ፡ ከሥራ ፡ አስኪያጆቹና ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ አንዳንዶቹ ፡ ባንድነት ፡ ወይም ፡ በየራሳቸው ፡ የማኅበሩን ፡ ዕዳዎች ፡ ይችላሉ ፡ ብሎ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

(፪) ለማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጅነት ፡ ተካፋይ ፡ ሆነው ፡ ካልተገኙ ፡ በቀር ፡ በንኡስ ፡ ቀ* ፡ ፩ ፡ የተመለከተው ፡ አላፊነት ፡ ማኅበረተኞቹን ፡ ሊያገኛቸው ፡ አይችልም ። አላፊነቱ ፡ የሚመለከታቸው ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቹና ፡ ማኅበረተኞች ፡ አላፊነታቸውን ፡ ለማስወገድ ፡ ለማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ አመራር ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ተገቢ ፡ ሥራና ፡ ትጋት ፡ የፈጸሙ ፡ መሆናቸውን ፡ ያስረዱ ፡ እንደሆነ ፡ በንኡስ ፡ ቀ* ፡ (፩) የተነገረው ፡ ውሳኔ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንባቸውም ።

ቀ* : ፳፻፴፪ ። ጉባኤዎች ።

(፩) ከሐያ ፡ በላይ ፡ የሆኑ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ባሉባቸው ፡ ማኅበሮች ፡ ውስጥ ፡ በያንሰ ፡ እንኳን ፡ በዓመት ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ በማኅበሩ ፡ የሙሉዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ በተወሰነ ፡ ቀን ፡ አንድ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ መደረግ ፡ አለበት ።

(፪) ሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ እነዚህም ፡ ባይኖሩ ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቈጣጣሪዎቹ ፣ እነዚህም ፡ ባይኖሩ ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ከእኩሌታው ፡ በላይ ፡ ያላቸው ፡ ማኅበረተኞች ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ሌሎች ፡ ጉባኤዎች ፡ እንዲደረጉ ፡ ጥሪ ፡ ለመላክ ፡ ይችላሉ ።

ቀ* : ፳፻፴፫ ። ጉባኤ ፡ ሳይደረግ ፡ የሚሰጡ ፡ ውሳኔዎች ።

ጉባኤ ፡ እንዲሰበሰብ ፡ ሕጉ ፡ ወይም ፡ የማኅበሩ ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ በሚያስገድዱበት ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ ለእያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የቀረቡትን ፡ አሳቦች ፡ ወይም ፡ ውሳኔዎች ፡ የሚያመለክተውን ፡ ጽሑፍ ፡ ድምፁን ፡ በጽሑፍ ፡ እንዲሰጥ ፡ እያሳሰቡ ፡ መላክ ፡ አለባቸው ።

ቀ* : ፳፻፴፬ ። የማኅበረተኞቹ ፡ የድምፅ ፡ ብዛት ።

(፩) በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ የተጻፈ ፡ ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ማንኛውም ፡ ማኅበረተኛ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ በሚደረገው ፡ ጉባኤ ፡ ውስጥ ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

(፪) እያንዳንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ በማኅበሩ ፡ ውስጥ ፡ ባሉት ፡ አክሲዮኖች ፡ ልክ ፡ የድምፅ ፡ ብዛት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፭፻፴፮ ። የድምፅ ፡ ብልጫና ፡ ኮረም ።

(፩) ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ እኩሌታ ፡ በላይ ፡ ያላቸው ፡ በአብዛኛዎቹ ፡ ማኅበረተኞች ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ካልተቀበለው ፡ በቀር ፡ በቍጥር ፡ ፭፻፴፪ ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ ፩ ፡ እና ፡ በቍጥር ፡ ፭፻፴፫ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁለት ፡ ጉዳዮች ፡ ላይ ፡ ማንኛውንም ፡ ዋጋ ፡ ያለውን ፡ ውሳኔ ፡ ማድረግ ፡ አይችልም ።

(፪) ይህ ፡ የተባለው ፡ የአብዛኛው ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ በመጀመሪያው ፡ ስብሰባ ፡ ጊዜ ፡ ሊገኝ ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ማኅበረተኞቹ ፡ በሬኮማንዴ ፡ በሚላኩት ፡ ደብዳቤዎች ፡ ሁለተኛ ፡ ይጠራሉ ፤ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ የሆነው ፡ ክፍል ፡ ምን ፡ ያህልም ፡ ቢሆን፤ ውሳኔው ፡ በአብዛኛው ፡ በሚሰጠው ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ፭፻፴፯ ። የማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

(፩) ማኅበረተኞቹ ፡ በአንድ ፡ ቃል ፡ ካልተስማሙ ፡ በቀር ፤ የማኅበሩን ፡ ዜግነት ፡ ለመለወጥ ፡ አይችሉም ።

(፪) ስለሆነም ፡ ከማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ለሚደረጉት ፡ ማናቸውም ፡ አለዋወጥ ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ሦስት ፡ ናብ ፡ ባላቸው ፡ በአብዛኛዎቹ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ መወሰን ፡ አለበት ። ይህም ፡ የሚሆነው ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ከዚህ ፡ የበለጠ ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ። ማኅበረተኛው ፡ ካልፈቀደ ፡ በቀር ፡ በማኅበሩ ፡ ውስጥ ፡ ባለው ፡ ድርሻ ፡ ላይ ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲያገባ ፡ ለማስገደድ ፡ አይችሉም ።

(፫) የሚደረጉት ፡ መለዋወጦች ፡ ሕጉ ፡ በሚያዘው ፡ መሠረት ፡ በማስታወቂያ ፡ መውጣት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፭፻፴፮ ። ሰነዶችን ፡ የማወቅ ፡ መብት ።

(፩) ቍጥራቸው ፡ ከሐያ ፡ የማይበልጥ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ባሉባቸው ፡ ማኅበሮች ፡ ሁሉ ፡ ማናቸውም ፡ ማኅበረተኛ ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በራሱ ፡ ወይም ፡ በወኪሉ ፤ የንብረት ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፤ የሒሳቡን ፡ ሚዛን ፤ እንዳለ ፡ የተቋጣጣሪዎች ፡ ራፖርት ፡ ለማወቅ ፡ ወይም ፡ ቅጂ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

(፪) ቍጥራቸው ፡ ከሐያ ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ባሉባቸው ፡ ማኅበሮች ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ከመሰብሰቡ ፡ በፊት ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ አስቀድሞ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፤ በንኡስ ፡ ቍ ፡ ፩ ፡ የተመለከተው ፡ የማወቅ ፡ መብት ፡ አይፈቀድም ።

ቀ* ፡ ፩፻፴፰ ፡ ተቈጣጣሪዎች ።

- (፩) ቀጥራቸው ፡ ከሐያ ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ባሉበት ፡ ማኅበር ፡ ከሦስት ፡ የሚያንሱ ፡ ተቈጣጣሪዎች ፡ እንዲመረጡ ፡ ያስፈልጋል ። ይህም ፡ የተባለው ፡ ምርጫ ፡ የሚደረገው ፡ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ነው ።
- (፪) እነዚህም ፡ ተቈጣጣሪዎች ፡ በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ በተወሰኑት ፡ ጊዜዎችና ፡ ምክንያቶች ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለመመረጥ ፡ ይቀርባሉ ።
- (፫) ተቈጣጣሪዎቹ ፡ የሚሻሩባቸውም ፡ ሁኔታዎች ፡ በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ሊጻፉ ፡ ይችላሉ ። ያልተጻፉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቀጥር ፡ ፩፻፴፰ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።
- (፬) የተቈጣጣሪዎቹ ፡ ሥራና ፡ ሥልጣን ፡ በቀጥር ፡ ፫፻፸፱ ፡ እና ፡ በቀጥር ፡ ፫፻፸፰ ፡ የተመለከተው ፡ ናቸው ።
- (፭) ተቈጣጣሪዎቹ ፡ ሥራቸውን ፡ በሚፈጽሙበት ፡ ጊዜ ፡ ራሳቸው ፡ በሚያደርጓቸው ፡ ጥፋቶች ፡ ወይም ፡ ቸልተኝነት ፡ በየራሳቸው ፡ ወይም ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ለማኅበሩና ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ አላፈዎች ፡ ናቸው ።
- (፮) ነገሩን ፡ ዐውቀው ፡ ሳለ ፤ በራፖራቸው ፡ ውስጥ ፡ ለገባኤው ፡ ሳይገልጹት ፡ በመቅረታቸው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ ለሠሩት ፡ ወንጀል ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ አላፈዎች ፡ አይደሉም ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

የማኅበሩ ፡ ሒሳቦች ።

ቀ* ፡ ፩፻፴፱ ፡ ሕጋዊ ፡ የሆነ ፡ መጠባበቂያ ፡ ገንዘብ ።

በየዓመቱ ፡ መጠባበቂያ ፡ የሚሆነውን ፡ ገንዘብ ፡ ለማደራጀት ፡ ከትርፉ ፡ ላይ ፡ ቢያንስ ፡ ከሐያ ፡ አንድ ፡ እጅ ፡ እየተነሣ ፡ ይቀመጣል ። ይኸውም ፡ የተባለው ፡ ገንዘብ ፡ መነሣት ፤ መጠባበቂያው ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ከዐሥር ፡ አንድ ፡ እጅ ፡ ሲደርስ ፡ የግዴታ ፡ መሆኑ ፡ ያቋርጣል ።

ቀ* ፡ ፩፻፵፱ ፡ ሐሰተኛ ፡ ትርፍ ።

- (፩) ሐሰተኛ ፡ የሆኑትን ፡ የትርፎች ፡ ክፍያ ፡ የተቀበሉዋቸው ፡ ማኅበረተኞች ፡ እንዲመልሱ ፡ መጠየቅ ፡ ይቻላል ።
- (፪) ትርፎቹን ፡ ለማካፈል ፡ ከተወሰነው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ከአምስት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ስለ ፡ ተቀበለው ፡ ክፍያ ፡ መመለስ ፡ የሚቀርበውን ፡ ክስ ፡ ይርጋ ፡ ያግደዋል ።

ቀ፡ ፳፻፵፩ ። የተወሰነ ፡ ወለድ ።

- (፩) ማኅበሩ ፡ ሥራውን ፡ ከመጀመሩ ፡ በፊት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑ ፡ ሥራዎች ፡ ለሚከናወኑበት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ትርፍ ፡ ባይኖርም ፡ እንኳ ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ ልኩ ፡ የተወሰነ ፡ ወለድ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አላቸው ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ለማግባት ፡ ይቻላል ። የተባለውን ፡ ጊዜ ፡ የሚወስነው ፡ የማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ነው ።
- (፪) ይህም ፡ የተባለው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ እንዳይሆን ፡ በንግድ ፡ አፈሰዱል ፡ ጋዜጣ ፡ መጠጣት ፡ አለበት ።
- (፫) የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ በሚወሰነው ፡ አሠራር ፡ እነዚህ ፡ የተከፈሉት ፡ ወለዶች ፡ ማኅበሩን ፡ ለማቋቋም ፡ ከሚደረጉት ፡ መጀመሪያ ፡ ወጪዎች ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ ትርፍ ፡ በሚያሳዩት ፡ ዓመታት ፡ ላይ ፤ ከነዚህ ፡ ወጪዎች ፡ ጋራ ፡ ይደላደላሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

የማኅበሩ ፡ መፍረስ ።

ቀ፡ ፳፻፵፪ ። የሚፈርሱበት ፡ ምክንያቶች ።

- (፩) የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ያለው ፡ የግል ፡ ማኅበር ፡ ለማኅበሮች ፡ ሁሉ ፡ መፍረሻ ፡ በሆኑት ፡ ምክንያቶችና ፡ ማኅበሩ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተቋቋመ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ባንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ አቤቱታ ፡ ማቅረብ ፤ እንዲሁም ፡ በቂ ፡ በሆኑ ፡ ምክንያቶች ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ውሳኔ ፡ ይፈርሳል ።
- (፪) ለማኅበረተኛው ፡ ጥቅም ፡ በተወሰነ ፡ ዋጋ ፡ የማኅበረተኞችን ፡ አክሲዮኖች ፡ መልሶ ፡ የመግዛት ፡ ሥልጣን ፡ ለመስጠት ፡ በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ የሚያመለክተው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ነው ።
- (፫) ያንዱ ፡ ማኅበረተኛ ፡ መከልከል ፤ መክሰር ፤ ዕዳን ፡ መክፈል ፡ ያለመቻል ፡ ወይም ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የማኅበረተኛው ፡ መሞት ፤ ማኅበሩን ፡ አያፈርሰውም ።
- (፬) ለሞተ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ወራሾች ፡ በማኅበሩ ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ ወይም ፡ በመጨረሻው ፡ የንብረት ፡ መዝገብ ፡ ዝርዝር ፡ መሠረት ፡ የሚገባቸውን ፡ መልሶ ፡ ለመክፈል ፡ የምርጫ ፡ መብት ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ለመወሰን ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፳፻፵፫ ። ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ሦስት ፡ ሩብ ፡ ስለ ፡ መጥፋት ።

- (፩) ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ሦስት ፡ ሩብ ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ የማኅበሩን ፡ መፍረስ ፡ ማስታወቅ ፡ የሚያስፈልግ ፡ መሆኑን ፡ ለማወቅና ፡ ለመወሰን ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ መመካከር ፡ አለባቸው ።

(፪) ሥራ ፡ አስኪያጆቹ ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ መመካከር ፡ ያላደረጉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
ወይም ፡ በደንበኛ ፡ ውሳኔ ፡ ለማድረግ ፡ የማይችሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማናቸውም ፡
ጥቅም ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲፈርስ ፡ ፍርድ ፡ ቤትን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል።

አንቀጽ ፡ ፰ ።

የማኅበሮች ፡ መለዋወጥ ፡ መቀላቀል ።

ቀ* ፡ ፮፻፵፬ ። ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

(፩) ዐይነቱ ፡ የተወሰነ ፡ አንድ ፡ ማኅበር ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ ማኅበር ፡ መለዋወጡ ፤
በመሠረቱ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ አዲስ ፡ ድርጅት ፡ መፍጠርን ፡
አያስከትልም ።

(፪) እንደሁኔታው ፡ በማኅበረተኞቹ ፡ መላድምፅ ፡ ወይም ፡ በመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡
ወይም ፡ በሕግ ፡ በተወሰነው ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ መለወጡ ፡ መወሰን ፡ አለ
በት ። በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ የማኅበረተኞቹ ፡ ግዴታዎች ፡ በያንዳንዱ ፡
የግል ፡ ፈቃድ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊጨመሩበት ፡ አይችሉም ።

(፫) እንዲሁም ፡ በማኅበሩ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ የማኅበረተኛነትን ፡ መብት ፡
በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ እንዲተው ፡ የማስገደድ ፡ ጭጫታ ፡ ያለውን ፡ የማ
ኅበርን ፡ መለወጥ ፡ ውሳኔ ፡ ማኅበረተኛው ፡ እንዲፈቅድ ፡ ያስፈልጋል ።

(፬) የማኅበረተኞቹ ፡ ውሳኔ ፡ በግልጽ ፡ ጽሑፍ ፡ የተዘጋጀ ፡ በቀጥታ ፡ ፪፻፳፬ ፡
እንደ ፡ ተመለከተው ፡ በማስታወቂያ ፡ እንዲወጣለት ፡ ያስፈልጋል ።

(፭) ማኅበሩ ፡ ለተለወጠበት ፡ ማኅበር ፡ ዐይነት ፡ መቋቋም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡
የመመሥረቻ ፡ ደንቦች ፡ በሙሉ ፡ መጠበቅ ፡ አለባቸው ። ስለሆነም ፡ የሦ
ስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መብቶች ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ በተለይ ፡ የተጠበቁ ፡
ናቸው ።

ቀ* ፡ ፮፻፵፭ ። የኅብረት ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፤ ሁለት ፡ ዐይነት ፡ አላፊነት ፡ ያለበት ፡

የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ወይም ፡ የአክሲዮን ፡ ማኅበርን ፡ አላፊነቱ ፡ ወደ ፡ ተወ
ሰነ ፡ የግል ፡ ማኅበር ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

(፩) ይህ ፡ የንግድ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ አስቀድሞ ፡ ወይም ፡ በኋላ ፡ የተቋቋሙ ፡
የኅብረት ፤ የሽርክና ፡ ማኅበሮች ፡ ወይም ፡ ሁለት ፡ ዐይነት ፡ አላፊነት ፡ ያለው ፡
የሽርክና ፡ ማኅበሮችና ፡ የአክሲዮን ፡ ማኅበር ፡ ኅላፊነቱ ፡ የተወሰነ ፡ በሆነ ፡
ማኅበር ፡ ለመለወጥ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ማኅበሩ ፤ የአክሲዮን ፡ ማኅበር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሳኔውን ፡ የሚያደርገው ፡
በቀጥታ ፡ ፬፻፳፮ ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ድንገተኛው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ነው ።

(፫) ያልተስማሙት ፡ ማኅበረተኞች ፡ በቀጥታ ፡ ፬፻፳፫ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡

ከማኅበሩ ፡ የመውጣት ፡ መብታቸውን ፡ ሊሠሩበት ፡ ይችላሉ ።

ቀ* ፡ ፳፻፵፮ ። የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ።

(፩) የተለወጠው ፡ ማኅበር ፡ ንብረት ፡ ያላንዳች ፡ ሌላ ፡ አሠራር ፡ በገግድ ፡ መዝገብ ፡ እንደ ፡ ተመዘገበ ፡ ላዲሱ ፡ ማኅበር ፡ ይተላለፋል ።

(፪) ይህ ፡ ከተመዘገበ ፡ በኋላ ፡ ወዲያውኑ ፡ ከተለወጠው ፡ ማኅበር ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በሚበቃ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ማስረጃቸውን ፡ እንዲያቀርቡና ፡ ተቃራኒም ፡ አሳብ ፡ ካላቀረቡ ፡ አዲሱ ፡ ማኅበር ፡ ዕዳ ፡ ከፋያቸው ፡ መሆኑ ፡ ይነገራቸዋል ።

(፫) በቀጥር ፡ ፳፻፪ ፡ የተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ በንኡስ ፡ ቀጥር ፡ (፪) በተመለከተው ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ አጠራር ፡ ላይ ፡ የሚፈጸሙ ፡ ይሆናሉ ።

(፬) አዲሱ ፡ ማኅበር ፡ ዕዳ ፡ ከፋይ ፡ መሆኑን ፡ ሳይቀበሉ ፡ ሰነዶቻቸውን ፡ ለሚያቀርቡ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ገንዘባቸውን ፡ እንዲከፈሉ ፡ ወይም ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጣቸው ፡ ማድረግ ፡ ግዴታ ፡ ነው ። የነዚህ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ፡ ሁሉ ፡ በእንደዚህ ፡ ዐይነት ፡ እስከ ፡ ተጠበቀ ፡ ድረስ ፡ የተለወጠው ፡ ማኅበር ፡ ንብረት ፡ ለባለአክሲዮኖቹ ፡ ሊከፋፈል ፡ አይችልም ።

(፭) ከተለወጠው ፡ ማኅበር ፡ ገንዘብ ፡ ለሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በንኡስ ፡ ቀጥር ፡ ፪ ፡ እስከ ፡ ፬ ፡ ላሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ አፈጻጸም ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ እየራሳቸውና ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ አላፈዎች ፡ ናቸው ።

(፮) ማኅበሩ ፡ በተለወጠ ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጁ ፡ የማኅበሩ ፡ መለወጥ ፡ እንዲገለጽ ፡ ያደርጋል ፤ በንኡስ ፡ ቀጥር ፡ ፬ ፡ የተወሰነው ፡ ከተፈጸመ ፤ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ የመጀመሪያው ፡ ማኅበር ፡ ከመዝገብ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ያደርጋሉ ።

ቀ* ፡ ፳፻፵፯ ። የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ያለውን ፡ የግል ፡ ማኅበርን ፡ በአክሲዮን ፡ ማኅበር ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

(፩) የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ ያላቸው ፡ የግል ፡ ማኅበሮች ፡ በአክሲዮን ፡ ማኅበር ፡ ለመለወጥ ፡ ይችላሉ ፡ ውሳኔውም ፡ የሚደረገው ፡ በቀጥር ፡ ፳፻፵፮ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፪) እንዲለወጥ ፡ ድምፅ ፡ የሰጡ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ስም ፡ በፕሮሴፔርባሉ ፡ ላይ ፡ መጻፍ ፡ አለባቸው ። እነዚህም ፡ ማኅበረተኞች ፡ እንደ ፡ መሥራቾች ፡ ይቈጠራሉ ።

(፫) በቃለ ፡ ጉባኤው ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ እንዲጻፍለት ፡ ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ መለወጥ ፡ ተቃዋሚነቱን ፡ ያስታወቀ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ሁሉ ፡ በቀጥር ፡ ፬፻፷፫ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ከማኅበሩ ፡ የመውጣት ፡ መብቱን ፡ ሊሠራበት ፡ ይችላል ።

ቀኦ ፡ ፳፻፵፰ ። የማኅበረተኞች ፡ አላፊነት ።

(፩) ከአመዘጋገቡ ፡ የተነሣ ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲለወጥ ፡ ከማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ ፈቃዳቸው ፡ መሆኑ ፡ ካልተመለከተ ፡ በቀር ፡ የመለወጡ ፡ ውሳኔ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ከመጻፉ ፡ በፊት ፡ ለማኅበሩ ፡ ግዴታዎች ፡ ያለወሰን ፡ አላፊዎች ፡ የሆኑትን ፡ ማኅበረተኞች ፡ የማኅበሩ ፡ መለወጥ ፡ ከአላፊነት ፡ ነጻ ፡ አያደርጋቸውም ።

(፪) የማኅበሩ ፡ መለወጥ ፡ ውሳኔ ፡ በረከማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ተላልፎላቸው ፡ ይህ ፡ ደብዳቤ ፡ ከተላለፈበት ፡ አንሥቶ ፡ በሠላሳ ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መቀበላቸውን ፡ በግልጽ ፡ እንቢ ፡ ያላሉ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ፈቃዳቸውን ፡ እንደ ፡ ሰጡ ፡ ይቈጠራል ።

ቀኦ ፡ ፳፻፵፱ ። የማኅበሮች ፡ መቀላቀል ።

(፩) አንድ ፡ ማኅበር ፤ አንዱን ፡ ወይም ፡ ብዙዎቹን ፡ ማኅበሮች ፡ በመጠቅለል ፡ ወይም ፡ አዲስ ፡ ማኅበር ፡ በማቋቋም ፡ ሁለት ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ማኅበሮች ፡ ለመቀላቀል ፡ ይችላሉ ።

(፪) በማጣራት ፡ ላይ ፡ ያሉ ፡ ማኅበሮች ፡ በንኡስ ፡ ቀኦ ፡ ፩ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ በመቀላቀል ፡ መንገድ ፡ በሚቋቋመው ፡ አዲስ ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ ለመቀላቀል ፡ ወይም ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ ይችላሉ ።

ቀኦ ፡ ፳፻፶፬ ። የመቀላቀል ፡ ውሳኔ ።

መቀላቀሉ ፤ በሚቀላቀለው ፡ በያንዳንዱ ፡ ማኅበር ፡ መወሰን ፡ አለበት ። አስፈላጊም ፡ ከሆነ ፡ በጠቅላይ ፡ ወይም ፡ በጠቅላይ ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ ቢሆን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ባለአኮሲዮኖች ፡ ልዩ ፡ ጉባኤዎች ፡ ወይም ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ ጉባኤ ፡ መቀላቀሉን ፡ እንዲፈቅዱ ፡ ያስፈልጋል ።

ቀኦ ፡ ፳፻፶፩ ። ስለ ፡ ማቀላቀያ ፡ ጽሑፍ ።

(፩) የመቀላቀሉ ፡ ሁኔታዎች ፡ ባንድ ፡ ስምምነት ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ መሆን ፡ አለባቸው ፤ ይኸውም ፡ ስምምነት ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ በቀኦጥር ፡ ፪፻፳፬ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ በማስታወቂያ ፡ መገለጽ ፡ አለበት ።

(፪) ማስታወቂያውም ፡ በጠቅላይ ፡ ማኅበር ፡ ወይም ፡ ከመቀላቀል ፡ በተገኘው ፡ አዲስ ፡ ማኅበር ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ እንዲሁም ፡ ከመቀላቀሉ ፡ የተነሣ ፡ በጠፉት ፡ ማኅበሮች ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ መለጠፍ ፡ አለበት ።

(፫) ጠቅላይ ፡ ማኅበር ፡ ወይም ፡ በመቀላቀሉ ፡ የተገኘው ፡ ማኅበር ፤ የጠፉትን ፡ ማኅበሮች ፡ መብትና ፡ ግዴታዎች ፡ ይወስዳሉ ።

ቀኦ ፡ ፳፻፶፪ ። የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ።

(፩) ከተቀላቀሉት ፡ ማኅበሮች ፡ ወይም ፡ አዲስ ፡ ማኅበር ፡ ከተቋቋመባቸው ፡ ማኅ

በሮች ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ መብታቸው ፡ የመቀላቀሉ ፡ ጽሑፍ ፡ ማስታወቂያ ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ ከመውጣቱ ፡ በፊት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከወጣበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ለመቀላቀሉ ፡ ሥራ ፡ ተቃዋሚ ፡ ለመሆን ፡ ይችላሉ ።

(፪) ፍርድ ፡ ቤቱ ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሁሉ ፡ መቀላቀሉን ፡ የፈቀዱ ፡ መሆናቸውን ፡ እንዲሁም ፡ ፈቃዳቸውን ፡ ያልሰጡ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ገንዘባቸውን ፡ የተቀበሉ ፡ ወይም ፡ ከሚጠይቁት ፡ የሚተካከል ፡ ገንዘብ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ባንክ ፡ የተቀመጠ ፡ መሆኑን ፡ የተረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተቃዋሚነትን ፡ ማስወገድ ፡ አለበት ።

(፫) ፍርድ ፡ ቤቱ ፤ ተቃዋሚነትን ፡ አስወግዶ ፡ ጠቅላይን ፡ ማኅበር ፡ ወይም ፡ ከመቀላቀል ፡ የተገኘውን ፡ አዲስ ፡ ማኅበር ፡ የሚጠየቀውን ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፍል ፡ ወይም ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጥ ፡ በማስገደድ ፡ የመቀላቀሉ ፡ ውል ፡ ሙሉና ፡ ጠቅላላ ፡ ውጤትን ፡ እንዲያገኝ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፭፻፶፫ ። የባለግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ መብት ።

(፩) የተጠቀለለው ፡ ማኅበር ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ ባለቤቶች ፡ ጉባኤ ፡ መቀላቀሉን ፡ ያላጸደቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዕዳ ፡ ከፋይ ፡ የሆነው ፡ ማኅበር ፡ የመቀላቀሉ ፡ ውል ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ በማስታወቂያ ፡ ከወጣበት ፡ ጀምሮ ፡ እጅግ ፡ ቢዘገይ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ጥያቄ ፡ ለሚያደርጉ ፡ አምጪዎች ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶችን ፡ ዋጋ ፡ መልሶ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) አዲስ ፡ ማኅበር ፡ ለማቋቋም ፡ መቀላቀሉን ፡ የሚወስኑ ፡ የማኅበሮች ፡ የግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ እንደዚሁ ፡ ያለ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

ቀ፡ ፭፻፶፬ ። ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎችና ፡ ለግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ የተፈቀደ ፡ መብት ፡ ማስታወቂያ ።

በንግድ ፡ መዝገብ ፡ የወጣው ፡ ማስታወቂያ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በቅጥር ፡ ፭፻፶፪ ፡ እና ፡ ለግዴታ ፡ ወረቀት ፡ ባለቤቶች ፡ በቅጥር ፡ ፭፻፶፫ ፡ የተሰጠው ፡ መብት ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ሁኔታ ፡ የተገለጸ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

አንቀጽ ፡ ፱ ።

በውጭ ፡ አገር ፡ የተቋቋሙ ፡ ወይም ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ የሚሠሩ ፡ ማኅበሮች ።

ቀ፡ ፭፻፶፭ ። ዋናው ፡ መሥሪያ ፡ ቤታቸው ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሆኖ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ የተቋቋሙ ፡ ማኅበሮች ።

በውጭ ፡ አገር ፡ የተቋቋሙና ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤታቸው ፡ ወይም ፡ ዋናው ፡ የንግድ ፡ ሥራቸው ፡ ዓላማ ፡ በኢትዮጵያ ፡ የሆኑ ፡ ማኅበሮች ፡ የመመሥረቻቸው ፡

ጽሑፍ ፡ የሚጸናበትን ፡ ሁኔታ ፡ በሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ ቢሆንም ፡ የዚህ ፡ የንግድ ፡ ሕግ ፡ ውሳኔዎችና ፡ ተጨማሪ ፡ ሕጎች ፡ ጽሑፎች ፡ ሁሉ ፡ ይጸኑባቸዋል ።

ቀ* ፡ ፳፻፶፮ ። በውጭ ፡ አገር ፡ ተቋቋመው ፡ በኢትዮጵያ ፡ አንድ ፡ ተነጣይ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ ቅርንጫፎች ፡ ያሏቸው ፡ ማኅበሮች ።

(፩) በውጭ ፡ አገር ፡ የተቋቋሙ ፡ ማኅበሮችና ፡ በኢትዮጵያ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ተነጣይ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ወይም ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ቅርንጫፎች ፡ ካንዱ ፡ ነዋሪ ፡ እንደራሴ ፡ ጋራ ፡ የሚቋቋሙ ፡ ማኅበሮች ፡ የመመሥረቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ ስለ ፡ ማኖርና ፡ ስለማስታወቅ ፡ እንዲሁም ፡ የሒሳቡን ፡ ሚዛን ፡ በማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ማውጣት ፡ የሚመለከተው ፡ የዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ውሳኔዎች፡በያንዳንዱ ፡ ተነጣይ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ ቅርንጫፎች ፡ ላይ ፡ ይጸኑባቸዋል ።

(፪) እነዚህ ፡ ማኅበሮች ፡ በኢትዮጵያ ፡ በነዋሪነት ፡ ዐይነት ፡ እንደራሴ ፡ የሚሆኑትን ፡ ሰዎች ፡ ስም ፡ ማስታወቅና ፡ የነዚህን ፡ ሰዎች ፡ የጅ ፡ ጽሑፍ ፡ ፈርማ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ማስቀመጥ ፡ አለባቸው ።

(፫) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ ተነጣይ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶቻቸውን ፡ ወይም ፡ ቅርንጫፎቻቸውን ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፤ የሥራ ፡ ማከናወኛ ፡ ድርጅቱን ፡ ያሠራር ፡ ደንብ ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ወይም ፡ በአሠራራቸው ፡ እንዲጠብቁ ፡ የተወሰኑ ፡ ልዩ ፡ ሁኔታዎች ፡ ይጸኑባቸዋል ።

ቀ* ፡ ፳፻፶፯ ። ከኢትዮጵያ ፡ ማኅበሮች ፡ ዐይነት ፡ የተለዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ማኅበሮች ።

በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ውስጥ ፡ ከተደነገጉትና ፡ ከተመለከቱት ፡ ማኅበሮች ፡ ልዩ ፡ ዐይነት ፡ ሆነው ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ የተቋቋሙ ፡ ማኅበሮች ፡ የማኅበሮችን ፡ ውሎችና ፡ የአስተዳዳሪዎችን ፡ አላፊነትና ፡ ግዴታዎችን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፡ የአክሲዮን ፡ ማኅበሮች ፡ ውሳኔዎች ፡ ይፈጸሙባቸዋል ።

ቀ* ፡ ፳፻፶፰ ። ደንቦች ፡ ያልተፈጸሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚደርስ ፡ አላፊነት ።

በቀ* ፡ ፳፻፶፩ ፡ እስከ ፡ ፳፻፶፯ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ የተመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ሳይፈጸሙ ፡ በሚቁዩበት ፡ ጊዜ ፡ በማኅበሩ ፡ ስም ፡ የሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ለማኅበሩ ፡ ግዴታዎች ፡ በሙሉ ፡ ባንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ለፈጸሙት ፡ አላፊዎች ፡ ናቸው ።

ቀ* ፡ ፳፻፶፱ ። የሥራ ፡ ክንውናቸው ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ሆኖ ፡ በኢትዮጵያ ፡ የተቋቋሙ ፡ ማኅበሮች ።

በኢትዮጵያ ፡ የተቋቋሙ ፡ ማኅበሮች ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ የሥራ ፡ ክንውናቸው ፡ ጉዳይ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ቢገኝ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕግ ፡ ውሳኔዎች ፡ ይፈጸሙባቸዋል ።

ቀ^ሥ ፡ ፳፻፳ ። የውጭ ፡ አገር ፡ ጥቅሞች ፡ በውስጣቸው ፡ የሚገኙባቸው ፡ ማኅበሮች ።

የውጭ ፡ አገር ፡ ጥቅሞች ፡ በውስጣቸው ፡ ለሚገኙባቸው ፡ ማኅበሮች ፡ የተወሰነውን ፡ የሥራ ፡ ክንውን ፡ ልዩ ፡ ሁኔታዎች ፡ የሚደነግጉ ፡ ወይም ፡ ሥራውን ፡ የሚከለክሉ ፡ የልዩ ፡ ሕጎች ፡ ውሳኔዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ሦስተኛ ፡ መጽሐፍ ።

ስለ ፡ ማንጓዝ ፡ (ማመላለስ) ፡ ሥራና ፡ ስለ ፡ ኢንፎርግሽን ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

በዩብስ ፡ ስለሚደረግ ፡ የማንጓዝ ፡ ሥራ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ^ሥ ፡ ፳፻፳፩ ። የማንጓዝ ፡ ውል ።

የማንጓዝ ፡ ውል ፡ ማለት ፡ አንጓዥ ፡ ዋጋ ፡ በመቀበል ፡ ሰውን ፤ ጓዝንና ፡ ዕቃዎችን ፡ እተወሰነ ፡ ስፍራ ፡ ለማድረስ ፡ ግዴታ ፡ የገባበት ፡ ስምምነት ፡ ነው ።

ቀ^ሥ ፡ ፳፻፳፪ ። ጓዝ ።

(፩) መንገደኛው ፡ ራሱ ፡ በሻንጣው ፤ በቅርጫቶች ፡ ወይም ፡ በእጅ ፡ የሚይዘው ፡ ቀላል ፡ ከረጢት ፡ ወይም ፡ በመጠቅለያና ፡ ይህን ፡ በመሳሰሉ ፡ ነገሮች ፡ የሚይዛቸው ፡ ሁሉ ፡ ጓዝ ፡ ይባላሉ ።

(፪) አንጓዥ ፡ ያልመዘገባቸው ፡ መንገደኛው ፡ በእጅ ፡ ይዞ ፡ የሚጓዘው ፡ ሁሉ ፡ በእጅ ፡ የሚያዝ ፡ ጓዝ ፡ ይባላል ።

(፫) ለአንጓዥ ፡ ተሰጥተው ፡ በእሱ ፡ አላፊነትና ፡ አደራ ፡ የሚጓዙ ፡ ጓዞች ፡ የተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ ይባላሉ ።

ቀ^ሥ ፡ ፳፻፳፫ ። በመሬት ፡ ስለሚደረግ ፡ ማንጓዝ ።

በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተመለከተው ፡ ውሳኔ ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ በመቀበል ፡ ሰዎችን ፤ ጓዝን ፤ ወይም ፡ ዕቃዎችን ፡ በመሬት ፡ ላይ ፡ የተዘረጋ ፡ በተለየም ፡ በመንገድ ፤ በምድር ፡ ባቡር ፡ መንገድ ፡ ወይም ፡ በመሬት ፡ መሐል ፡ በሚገኙት ፡ ሻረቶች ፡ ወንዞች ፤ በዮች ፡ (ካናልስ) ፡ ወይም ፡ ሐይቆች ፡ ላይ ፡ በሚደረገው ፡ መንጓዝ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቀኝ ፡ ፩፻፷፬ ። በአየር ፡ ላይ ፡ ስለ፡ማንገዝ ።

ሰዎችን ፣ ጓዝን ፣ ወይም ፡ ዕቃዎችን ፡ በአየር ፡ ላይ ፡ የማንገዝ ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ በአንቀጽ ፡ ሁለት ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

ቀኝ ፡ ፩፻፷፭ ። በባሕር ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ መንገዝ ።

ሰዎችን ፣ ጓዝንና ፡ ወይም ፡ ዕቃዎችን ፡ በባሕር ፡ ላይ ፡ የማንገዝ ፡ ጉዳይ ፡ በባሕር ፡ ሕግ ፡ ተገቢ ፡ በሆኑት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

ቀኝ ፡ ፩፻፷፮ ። በወኪል ፡ አማካይነት ፡ ለማንገዝ ፡ የሚደረግ ፡ ውል ።

በወኪል ፡ አማካይነት ፡ ለሚደረግ ፡ የማንገዝ ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ውክልና ፣ ስለ ፡ ኮሚሲዮንና ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ አመራር ፡ በሚለው ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቀኝ ፡ ፪ሺ፪፻፶፩ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

የማንገዝ ፡ (የማመላለሻ) ፡ ሰነድ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ መንገደኞች ፡ ቲኬት ።

ቀኝ ፡ ፩፻፷፯ ። የማንገዥ ፡ ሰነድ ፡ እንዲያዝ ፡ ማስገደድ ፡ የሚቻል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ሰውን ፡ ለማንገዝ ፡ የሚደረግ ፡ ውል ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ ነው ። ስለ ፡ ሆነም ፡ አንዥ ፡ መንገደኛው ፡ የማንገዥ ፡ ሰነድ ፣ ቲኬት ፣ ወይም ፡ የደንበኛነት ፡ ቲኬት ፣ እንዲቀበልና ፡ ጉዞው ፡ እስኪፈጸም ፡ ድረስ ፡ ጠብቆ ፡ መያዝ ፡ የሚገባው ፡ መሆኑን ፡ ሊያስታውቀው ፡ ይችላል ።

(፪) የመንገዥ ፡ ሰነድ ፡ ሳይኖረው ፡ የሚጓዝ ፡ መንገደኛ ፡ ከዋጋው ፡ በላይ ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘብ ፡ ይከፍላል ፡ የሚል ፡ ማስታወቂያ ፡ ሊደረግ ፡ ይቻላል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ ለመንገደኛው ፡ በሚሰጠው ፡ ቲኬት ፡ ላይ ፡ የሚከፈለው ፡ ዋጋና ፡ የሰዓቱ ፡ መነሻና ፡ መድረሻ ፡ የተመለከተ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የንገዝ ፡ ቲኬት ።

ቀኝ ፡ ፩፻፷፰ ። የመንገደኛ ፡ መብት ።

ስለ ፡ ተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፣ አንጓገፍ ፡ ለመንገደኛው ፡ ቀኑንና ፡ የተሰጠበትን ፡ ስፍራ ፣ ጓዙ ፡ ከየት ፡ ጀምሮ ፡ እስከየት ፡ እንደሚጓዙ ፣ የጥቅሉን ፡ ብዛት ፣ የጓዙን ፡ ክብደትና ፡ በመንገደኛው ፡ የመንገዥ ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ የተጨመረ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡

የንዘጉን ፡ ማንንገጥ ፡ ዋጋ ፡ የሚያመለክት ፡ ቲኬት ፡ ሊሰጠው ፡ ይገባል ።

ቀ፡ ፳፻፷፱ ። የንዝ ፡ ቲኬት ፡ የሚሰጥበት ፡ ምክንያት ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የንዝ ፡ ማንንገጥ ፡ ቲኬት ፡ ንዘ፡ ለመመዝገቡና ፡ ስለ ፡ መንገድ-ም ፡ ሁኔታ ፡ አስረጅ ፡ ነው ።

(፪) የንዝ ፡ ማንንገጥ ፡ ቲኬት ፡ አለመኖር ፡ ወይም ፡ የቲኬቱ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ መሆን ፡ ወይም ፡ የቲኬቱ ፡ መጥፋት ፡ የማንንገጥ ፡ ውል ፡ መኖሩንና ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔ ፡ መሠረት ፡ ውሉ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ የሚያስቀር ፡ አይሆንም ። ነገር ፡ ግን ፡ አንጓዥ ፣ የዕቃው ፡ ጠያቂው ፡ ባለመብት ፡ መሆኑን ፡ ካላስረዳ ፡ በቀር ፡ የመንገድ-ም ፡ ቲኬት ፡ ሳይቀርብለት ፡ ዕቃውን ፡ ማስረከብ ፡ አይገባውም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ዕቃዎች ፡ የማንንገጥ ፡ ሰነድ ።

ቀ፡ ፳፻፸፬ ። ዕቃዎችን ፡ የማንንገጥ ፡ ሁኔታ ፡ የሚገልጽ ፡ ሰነድ ፡ አለመኖር ፡ ወይም ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ መሆን ፡ ወይም ፡ መጥፋት ።

ዕቃዎችን ፡ የማንንገጥ ፡ ሁኔታ ፡ የሚገልጽ ፡ ሰነድ ፡ አለመኖር ፡ ወይም ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ መሆን ፡ ወይም ፡ መጥፋት ፣ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተመለከተውን ፡ ድንጋጌና ፣ ዕቃዎችን ፡ ስለ ፡ ማንንገጥ ፡ የተደረገውን ፡ ውል ፡ ዋጋ ፡ ያለውና ፡ ተፈጻሚ ፡ መሆኑን ፡ ሊያስቀረው ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፳፻፸፩ ። የዕቃ ፡ ማንንገጥ ፡ ሰነድ ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

ዕቃውን ፡ አንጓዥ ፡ የሆነው ፣ ዕቃውን ፡ የሚልከውን ፡ ሰው ፡ የማንንገጥ ፡ ሰነድ ፡ አዘጋጅቶ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ። ላኪውም ፡ ይህንን ፡ የማንንገጥ ፡ ሰነድ ፡ አንጓዥ ፡ እንዲቀበለው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፳፻፸፪ ። የዕቃ ፡ ማንንገጥ ፡ ሰነድ ፡ ግልባጮች ።

- (አ) የዕቃ ፡ የማንንገጥ ፡ ሰነዶች ፡ በሦስት ፡ ግልባጮች ፡ ይዘጋጃሉ ።
- (ለ) የመጀመሪያው ፡ ግልባጭ ፡ ላኪው ፡ ፈርሞበት ፡ ለአንጓዥ ፡ ይሰጣል ።
- (ሀ) ሁለተኛው ፡ ግልባጭ ፡ ላኪውና ፡ አንጓዥ ፡ ፈርመውበት ፡ ከዕቃው ፡ ጋራ ፡ ይሆናል ።
- (ወ) ሦስተኛው ፡ ግልባጭ ፡ አንጓዥ ፡ ፈርሞበት ፡ ዕቃውን ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ አንጓዥ ፡ ለላኪው ፡ ይሰጠዋል ።

ቀ፡ ፳፻፸፫ ። የዕቃ ፡ ማንንገጥ ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የሚመለከት ፡ ዝርዝር ።

የዕቃ ፡ ማንንገጥ ፡ ሰነድ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ዝርዝሮች ፡ ሊኖሩበት ፡ ይገባል ።

- (፩) የተሰጠበትን ፡ ቀንና ፡ ስፍራ ፤
- (፪) ዕቃው ፡ ከምን ፡ ስፍራ ፡ እስከየት ፡ ድረስ ፡ እንደሚጓዝ ፤
- (፫) የላኪውና ፡ የተቀባዩ ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፤
- (፬) የአንጓገፍ ፡ ሰው ፡ ስም ፤
- (፭) የማንጓገፍው ፡ ዐይነት ፤
- (፮) የዕቃው ፡ ዐይነት ፣ ብዛት ፣ መጠኑ ፡ ወይም ፡ ክብደቱ ፤
- (፯) በጥቅሉ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ልዩ ፡ ምልክት ፡ ወይም ፡ ያለም ፡ እንደሆነ ፡ የተለጠፈበት ፡ ቍጥር ፤
- (፰) የማንጓገፍው ፡ ዋጋ ፣ ዕቃው ፡ የሚደርስበት ፡ ጊዜና ፡ የሚጓዝበት ፡ አቅጣጫ ፡ መሥመር ።

ቍ ፡ ፳፻፸፬ ። ለታዘዘለት ፡ የሚል ፡ የዕቃ ፡ ማንጓገፍ ፡ ሰነድ ።
 ላኪውና ፡ አንገፍ ፡ የሚሰማሙ ፡ ከሆነ ፡ የማንጓገፍው ፡ ሰነድ ፡ በትእዛዝ ፡ የሚል ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፻፸፭ ። ሌላ ፡ የማንጓገፍ ፡ ሰነዶች ።
 ላኪውና ፡ አንገፍ ፡ የሚሰማሙ ፡ ከሆነ ፡ የማንጓገፍው ፡ ሰነድ ፡ በሌላ ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ወረቀት ፡ በተለየም ፡ ተገቢውን ፡ ማስታወቂያ ፡ ሁሉ ፡ ሞልቶ ፡ አንገፍ ፡ ለላኪው ፡ በሚሰጠው ፡ ደረሰኝ ፡ ሊተካ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፳፻፸፮ ። የማንጓገፍ ፡ ሰነድ ፡ የሚሰጠው ፡ ውጤት ።
 ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ ውሉ ፡ የተፈጸመ ፡ ለመሆኑ ፣ ዕቃዎቹን ፡ ለመቀበሉ ፣ ስለ ፡ ዕቃዎቹ ፡ ዐይነት ፡ ብዛት ፣ መጠንና ፡ ክብደት ፡ የማንጓገፍው ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ አንገፍ ፡ የሚሰጠው ፡ ደረሰኝ ፡ አስረጅ ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ መጓጓዣ ፡ በሚደረገው ፡ ውል ፣ የተዋዋዮቹ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ዕቃዎቹን ፡ የላኪውና ፡ የተቀባይ ፡ ሰው ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

ቍ ፡ ፳፻፸፯ ። ላኪው ፡ የሚያዘጋጀው ፡ ማስታወቂያ ።

- (፩) እያንዳንዱ ፡ የማንጓገፍ ፡ ሰነድ ፡ ከዚህ ፡ የሚከተሉትን ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።
- (ሀ) የላኪውና ፡ የተቀባዩ ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፤
- (ለ) ዕቃው ፡ ከየት ፡ እስከ ፡ የት ፡ እንደሚጓዝ ፤
- (ሐ) የዕቃው ፡ ዐይነት ፣ ብዛት ፣ ዋጋ ፣ ክብደት ፤
- (መ) በጥቅሎቹ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ ልዩ ፡ ምልክት ፡ ወይም ፡ ተጽፎበት ፡ እንደሆነ ፡ ቍጥሩን ።

(፪) ስለ ፡ መጓጓዣ ፡ በተደረገው ፡ ያልተሟላ ፤ ትክክለኛና ፡ ሥርዐት ፡ ባልያዘ ፡ ማስ ታወቁያ ፡ በሚደርሰው ፡ ጉዳይ ፡ ላኪው ፡ ሰው ፡ ለአንጓጓዣ ፡ ወይም ፡ አንጓጓዣ ፡ ግዴታ ፡ ለገባለት ፡ ሰው ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፻፸፰ ። መጠቅለል ።

(፩) የዕቃዎቹ ፡ ዐይነት ፡ መጠቅለል ፡ የሚያስፈልጋቸው ፡ ሲሆን ፡ ዕቃዎቹን ፡ እንዳይጠፉና ፡ እንዳይበላሹ ፡ ወይም ፡ ሰውን ፤ ጓዝንና ፡ ሌሎቹን ፡ ዕቃዎች ፡ እንዳይጎዱ (እንዳይበላሹ) ፡ አድርጎ ፡ ላኪው ፡ ሊጠቀልላቸው ፡ ይገባል ።

(፪) ከመጠቅለል ፡ ጉድለት ፡ የተነሣ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ላኪው ፡ ጎላፊ ፡ ይሆናል ፤ ስለሆነም ፡ መጠቅለል ፡ የሚገባቸው ፡ መሆኑን ፡ ሲያውቅ ፡ ሳይጠቀስ ፡ ወይም ፡ በተሟላ ፡ ሁኔታ ፡ ሳይጠቀስ ፡ ዕቃዎቹን ፡ አንጓጓዣ ፡ የተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ራሱ ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፻፸፱ ። ላኪው ፡ በዕቃው ፡ ለማዘዝ ፡ ስላለው ፡ መብት ።

(፩) በማንጓጓዣው ፡ ውል ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ ግዴታዎች ፡ ሁሉ ፡ ከፈጸመ ፡ ላኪው ፡ ዕቃውን ፡ በአንጓጓዣ ፡ እጅ ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡ ወይም ፡ ዕቃው ፡ በመጓዝ ፡ ላይ ፡ ሳለ ፡ ለማቆም ፤ ወይም ፡ በመጓዝ ፡ ላይ ፡ ሳለ ፡ ወይም ፡ ዕቃው ፡ እተላከ በት ፡ ስፍራ ፡ ሲደርስ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ለተመከተው ፡ ተቀባይ ፡ ሳይሆን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ እንዲሰጡ ፡ ለማድረግ ፡ ላኪው ፡ በዕቃዎቹ ፡ ላይ ፡ የማዘዝ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) የማንጓጓዣ ፡ ሰነድ ፡ ለላኪው ፡ ተሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ላኪው ፡ ይህንን ፡ የመጓጓዣ ፡ ሰነድ ፡ ለአንጓጓዣ ፡ ሳያቀርብ ፡ በዕቃው ፡ የማዘዝ ፡ መብቱን ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፳፻፹ ። ላኪው ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሊያዝ ፡ መብት ፡ የሚያጣበት ፡ ምክንያት ።

የማንጓጓዣው ፡ ሰነድ ፡ ዕቃው ፡ ለተላከለት ፡ ሰው ፡ ከተሰጠው ፡ በኋላ ፡ ወይም ፡ ዕቃው ፡ እመድረሻው ፡ ስፍራ ፡ ደርሶ ፡ ተቀባይ ፤ አንጓጓዣ ፡ ዕቃውን ፡ እንዲያስረክበው ፡ ከጠየቀ ፡ በኋላ ፡ ላኪው ፡ በዕቃዎቹ ፡ ላይ ፡ ሊያዝባቸው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፳፻፹፩ ። የተቀባይ ፡ መብት ።

በቍጥር ፡ ፳፻፸፱ ፡ እና ፡ ፳፻፹ ፡ ለላኪው ፡ የታወቁለት ፡ መብቶች ፡ እንዲጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ተቀባይ ፡ ስለ ፡ ማንጓጓዣ ፡ የተዋዋለው ፡ ውል ፡ የሚያስገኛቸውን ፡ መብቶች ፡ ሊጠቀምባቸውና ፡ ለሚያስከትላቸውም ፡ ግዴታዎች ፡ ጎላፊ ፡ ሆኖ ፡ ሊጠየቅ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፳፻፹፪ ። የማንጓጓዣው ፡ ዋጋ ።

(፩) የማንጓጓዣውን ፡ ዋጋና ፡ ተጨማሪውን ፡ ጥቃቅን ፡ ወጪ ፡ ላኪው ፡ ይከፍላል ።

(፪) የማንጓጓዣውን ፡ ዋጋ ፡ የሚከፈለው ፡ ከዕቃዎቹ ፡ መድረሻ ፡ ስፍራ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ፤ የማንጓጓዣው ፡ ዋጋና ፡ ማናቸውንም ፡ ጥቃቅን ፡ ወጪ ፡ ላኪና ፡ ተቀባዩ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ለመክፈል ፡ በንኡኑነት ፡ የማይከፋፈል ፡ ኅላፊነት ፡ ይኖርባቸዋል።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ዕቃዎችና ፡ ስለ ፡ ተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ የአንጓጓዥ ፡ ግዴታዎች ።

ቀ፡ ፳፻፹፫ ። ዕቃዎችን ፡ ወይም ፡ ጓዞችን ፡ ስለ ፡ ማድረስ ።

(፩) አንገዥ ፡ በልማድ ፡ መሠረት ፡ የሚገባውን ፡ ሙሉ ፡ ጥንቃቄ ፡ አድርጎ ፡ ዕቃዎችን ፡ ማንዝና ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜና ፡ ስፍራ ፡ አድርጎ ፡ ለተቀባዩ ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ።

(፪) እንዲሁም ፡ የተመዘገቡ ፡ ጓዞችን ፡ በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ አጉዞ ፡ ለተቀባዩ ፡ ወይም ፡ ስለእሱ ፡ ሁኖ ፡ መቀበል ፡ ለሚገባው ፡ ሰው ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፳፻፹፬ ። ለተቀባዩ ፡ ማሳሰቢያ ፡ ስለ ፡ መላክ ።

ዕቃዎቹ ፡ ለተቀባዩ ፡ የሚሰጡት ፡ በደንበኛ ፡ መኖሪያው ፡ ቦታ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ፤ ወይም ፡ ተቀባዩ ፡ የተላኩትን ፡ ዕቃዎች ፡ መድረሳቸውን ፡ ዐውቆ ፡ ያልተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አንገዥ ፡ ያለመዘግየት ፡ የዕቃዎቹን ፡ መድረስና ፡ ሊረከብ ፡ የሚችልበትን ፡ ስፍራና ፡ ሰዓት ፡ በመግለጽ ፡ ማሳሰቢያ ፡ ይላክለታል ።

ቀ፡ ፳፻፹፭ ። ለማስረከብ ፡ ስላልተቻለ ፡ ዕቃ ።

(፩) ዕቃዎችን ፡ ለማስረከብ ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ፤ አንገዥ ፡ ላኪው ፡ አስፈላጊውን ፡ ትእዛዝ ፡ እንዲሰጠው ፡ ሳይዘገይ ፡ ማሳሰቢያ ፡ ይልክለታል ። አንገዥ ፡ ዕቃውን ፡ ለማኖር ፡ የሚያዳግተው ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝ ፡ ዕቃው ፡ በሌላ ፡ በሦስተኛ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ እንዲቀመጥ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ እንዲያዝለት ፡ ያመለክታል ።

(፪) ለማስረከብ ፡ ያልቻለው ፡ ዕቃ ፡ ዐይነት ፡ የሚበላሽ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፤ አንገዥም ፡ ላኪው ፡ የሚሰጠው ፡ ትእዛዝ ፡ በጊዜው ፡ ያልደረሰው ፡ እንደ ፡ ሆነ፤ ዕቃው ፡ እንዲሸጥ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፳፻፹፮ ። ለማስረከብ ፡ ስላልተቻለ ፡ ጓዝ ።

(፩) የተመዘገቡ፡ጓዝ ፡ ተቀባዩ ፡ በደንበኛ ፡ መኖሪያው ፡ ቦታ ፡ የሚሰጥ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ መንገደኛው ፡ ወይም ፡ ስለሱ ፡ ሆኖ ፡ መቀበል ፡ የሚገባው ፡ ሰው ፡ ዕቃው ፡ እንደ ደረሰ ፡ ያልወሰደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አንገዥ ፡ መንገደኛውን ፡ ትእዛዝ ፡ እንዲሰጥ ፡ ማሳሰቢያ ፡ ይልክለታል ።

(፪) ለማስረከብ ፡ ያልቻለውን ፡ የተመዘገቡ ፡ ጓዝ ፡ አንገዥ ፡ ለማስቀመጥ ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ የጓዙ ፡ ዐይነት ፡ የሚበላሽ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቀ፡

ጥር ፡ ፩፻፹፮ ፡ እንደተወሰነው ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ሰው ፡ ማንንዝ ፡ ውል ፡ የተዋዋዮቹ ፡ ግዴታዎች ።

ቍ ፡ ፩፻፹፯ ። የመንገደኛው ፡ ግዴታ ።

መንገደኛው ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ የተወሰነውን ፡ ዋጋ ፡ መክፈል ፤ ጉዞው ፡ የሚጀምርበት ፡ ስፍራ ፡ በተወሰነው ፡ ሰዓት ፡ መድረስና ፡ እንዲሁም ፡ በጉዞው ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ አንገቱ ፡ የሚሰጠውን ፡ ትእዛዝና ፡ እንዲሁም ፡ በሕግ ፡ የታዘዘውን ፡ ማክበር ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፩፻፹፰ ። የአንገሩ ፡ ግዴታ ።

አንገቱ ፡ መንገደኛውን ፡ በመልካም ፡ ይዞታና ፡ ጥበቃ ፡ እንዲሁም ፡ ስለ ፡ ምችቴቱና ፡ ስለ ፡ ጉዞው ፤ በውሉ ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ አክብሮ ፡ እንደተወሰነው ፡ እመድረሻ ፡ ስፍራ ፡ ያደርሰዋል ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

የአንገሩ ፡ አላፊነት ።

ቍ ፡ ፩፻፹፱ ፤ በእጅ ፡ የሚያዝ ፡ ቀላል ፡ ንዝ ።

በእጅ ፡ የሚያዝ ፡ ቀላል ፡ ንዝ ፡ በመንገደኛው ፡ ኅላፊነት ፡ ብቻ ፡ የሚያዝ ፡ ስለሆነ ፤ ይህን ፡ የመሰለው ፡ ጉዳት ፡ በደርሰበት ፡ ወይም ፡ ቢጠፋ ፡ አንገቱ ፡ በኅላፊነት ፡ አይጠየቅም ።

ቍ ፡ ፩፻፺ ። የተመዘገቡ ፡ ንዞች ፤ ወይም ፡ ዕቃዎች ፤ የጠፉ ፡ ወይም ፡ ጉዳት ፡ የደረሰባቸው ፡ ሲሆን ።

ከዚህ ፡ በሚከተሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከተው ፡ ውሳኔ ፡ ሳይነሳ ፡ በከፊል ፡ ወይም ፡ በሙሉ ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ የተመዘገቡ ፡ ንዞች ፡ ሲጠፉ ፡ ወይም ፡ ጉዳት ፡ ሲያገኛቸው ፡ ወይም ፡ የማስረከቢያው ፡ ጊዜ ፡ ቢያልፍና ፡ ቢዘገይ ፡ አጋገቱ ፡ በኅላፊነት ፡ ይጠየቃል ።

ቍ ፡ ፩፻፺፩ ። በተለዩ ፡ ምክንያቶች ፡ ከኅላፊነት ፡ መዳን ።

በከፊልም ፡ ሆነ ፡ በሙሉ ፡ አንገቱ ፡ ከተመዘገቡት ፡ ዕቃዎችና ፡ ንዞች ፡ በቍጥር ፡ ፩፻፺ ፡ መሠረት ፡ ከአላፊነት ፡ የሚድነው ፡ የጠፋው ፡ ወይም ፡ ጉዳት ፡ የደረሰው ፡ ወይም ፡ የዘገየው ፡ ከዕቅድ ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ክፍተኛ ፡ ኅይል ፡ ወይም ፡ በዕቃው ፡ ውስጣዊ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ በላኪና ፡ በተቀባዩ ፡ ጥፋት ፡ ምክንያት ፡ መሆኑን ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፭፻፺፪ ። በጉዞ ፡ ላይ ፡ ስለሚደርስ ፡ መቀነስ ።

በዕቃዎች ፡ ወይም ፡ በተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ ምክንያት ፡ ክብደታቸው ፡ ወይም ፡ መጠናቸው ፡ ቢቀነስ ፡ ይህ ፡ ሁኔታ ፡ ከዕቃው ፡ ጋራ ፡ ተያይዞ ፡ እንደ ፡ መጣ ፡ ውስጥ ፡ ጉድለት ፡ ስለሚቁጠር ፡ ከተለመደው ፡ መጠን ፡ በላይ ፡ ካልሆነ ፡ አንገቱ ፡ በአላፊነት ፡ አይጠየቅም ።

ቍ ፡ ፭፻፺፫ ። ከአላፊነት ፡ ውጭ ፡ የሚያደርግ ፡ የውል ፡ ቃል ።

(፩) ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ የተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ ከማስረከብ ፡ ስለ ፡ መዘግየት ፡ አንገቱ ፡ ከአላፊነት ፡ የሚያድነውን ፡ ውል ፡ ቢዋዋል ፡ ይጸናል ።

(፪) በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ለጠፉ ፡ ወይም ፡ ለተጎዱ ፡ ዕቃዎች ፣ ለተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ አንዥን ፡ ከአላፊነት ፡ የሚያድነው ፡ ሌላ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፭፻፺፬ ። የአላፊነትን ፡ መጠን ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

የአንገቱን ፡ አላፊነት ፡ በማቅለል ፡ በአላፊነት ፡ የሚከፍለውን ፡ የካሣ ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ከዕቃው ፡ ግምት ፡ በእጅጉ ፡ ዝቅ ፡ በማድረግ ፡ የተደረገ ፡ ውል ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ የተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ በከፊልም ፡ ሆነ ፡ በሙሉ ፡ ሲጠፉ ፡ ወይም ፡ ሲጎዱ ፡ አንገቱ ፡ የሚጠይቀውን ፡ የአላፊነት ፡ ልክ ፡ በውለታ ፡ መወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፭፻፺፭ ። ስለ ፡ መንገደኞች ፡ አንገቱ ፡ ያለበት ፡ አላፊነት ።

ከዚህ ፡ በታች ፡ በተጻፉት ፡ ቍጥሮች ፡ ውስጥ ፡ ከተመለከተው ፡ ውሳኔ ፡ በስተቀር ፡ ሰውን ፡ የሚያጉዝ ፣ መንገደኛው ፡ በጉዞው ፡ ላይ ፡ ስለሚደርስበት ፡ መዘግየት ፡ እንዲሁም ፡ በጉዞው ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ በሚሳፈርበትና ፡ ወይም ፡ በሚወርድበት ፡ ጊዜ ፡ በአደጋ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርስበት ፡ መቀሰል ፡ ወይም ፡ የአካል ፡ መጉዳል ፡ ወይም ፡ የሕይወት ፡ ማለፍ ፡ አንገቱ ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፭፻፺፮ ። በልዩ ፡ ልዩ ፡ ምክንያቶች ፡ ከአላፊነት ፡ ስለ ፡ መዳን ።

በቍጥር ፡ ፭፻፺፮ ፡ እንደተገለጸው ፡ የሞቱ ፡ ወይም ፡ የአካሉ ፡ ከፊል ፡ ወይም ፡ ጠቅላላ ፡ አደጋ ፡ የደረሰው ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ከፍተኛ ፡ ኅይል ፡ ወይም ፡ ከሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰውና ፡ ወይም ፡ በመንገደኛው ፡ ጥፋት ፡ መሆኑን ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አንገቱ ፡ በአላፊነት ፡ ከመጠየቅ ፡ ይደናል ።

ቍ ፡ ፭፻፺፯ ። የአላፊነትን ፡ መጠን ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

(፩) የተጎዳው ፡ ማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ መንገደኛ ፡ ቢሆንም ፡ አንገቱ ፡ በአላፊነት ፡ ለአንድ ፡ መንገደኛ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ከ፵ሺ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ አይበልጥም ።

(፪) ካሣው ፡ በየጊዜው ፡ በመጠሪያ ፡ ዐይነት ፡ የሚከፈል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የመጠሪያው ፡ ገንዘብ ፡ የሚገኝበት ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ከግሺ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ ሊበልጥ ፡ አይገባም ።

ቀ፡ ፳፻፺፰ ። ከአላፊነት ፡ የሚያድኑ ፡ የውል ፡ ቃሎች ።

(፩) በጉዞው ፡ ላይ ፡ ለሚደርሰው ፡ ማናቸውም ፡ መዘግየት ፡ አንገቱ ፡ በውለታ ፡ ከአላፊነት ፡ ለመዳን ፡ ይችላል ።

(፪) ለሞት ፡ ወይም ፡ ለአካል ፡ መጉደል ፡ ወይም ፡ ለመቁሰል ፡ አንገቱን ፡ ከአላፊነት ፡ የሚያድንና ፡ ወይም ፡ የአላፊነቱን ፡ ከፍተኛው ፡ መጠን ፡ ከግሺ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ በማሳነስ ፡ የሚወሰን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ዋጋ ፡ አይኖረውም ።

ቀ፡ ፳፻፺፱ ። በልዩ ፡ ምክንያቶች ፡ የአላፊነት ፡ መጠንን ፡ መወሰን ፡ ስላለመቻል ።

ጉዳት ፡ የደረሰው ፡ አንገቱ ፡ በፈጸመው ፡ ተግባር ፡ ወይም ፡ ባደረገው ፡ ጉድለትና ፡ እንዲሁም ፡ ይህ ፡ ተግባርና ፡ አደጋ ፡ ጉዳት ፡ ሊያደርስ ፡ ወይም ፡ ሊፈጥር ፡ የሚችል ፡ መሆኑን ፡ እያወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቀ፡ ፳፻፺፱ ፡ እና ፡ ፳፻፺፯ ፡ የተደነገገው ፡ ውሳኔ ፡ አይጸናም ።

ቀ፡ ፳፻ ። የተቀባባይ ፡ አንገር ፡ አላፊነት ።

(፩) የማንዙ ፡ ውለታ ፡ የተደረገው ፡ በአንድ ፡ አንገር ፡ ሳይሆን ፡ ከአንድ ፡ በበለጠ ፡ አንገሮች ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መንገደኛው ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መንገደኛው ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ በውለታው ፡ ላይ ፡ መጀመሪያው ፡ አንገር ፡ ለመላ ፡ ጉዞው ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ፤ ተብሎ ፡ በግልጽ ፡ የተዋዋሉ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በአላፊነት ፡ መጠየቅ ፡ የሚቻለው ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ መዘግየቱ ፡ በደረሰበት ፡ ጊዜ ፡ አንገር ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) ስለ ፡ ዕቃዎቹ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ ላኪው ፡ በአላፊነት ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡ የመጀመሪያውን ፡ አንገር ፡ ነው ፤ ተቀባዩ ፡ ግን ፡ በአላፊነት ፡ የሚይዘው ፡ የመጨረሻውን ፡ አንገር ፡ ነው ፤ ላኪውም ፡ ሆነ ፡ ተቀባዩ ፡ በከፊል ፡ ወይም ፡ በጠቅላላው ፡ ለሆነው ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ መዘግየት ፡ ጉዳት ፡ በደረሰበት ፡ ጊዜ ፡ ያጉዝ ፡ የነበረውን ፡ በተጨማሪ ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፫) በንኡስ ፡ ቍጥር(፪) የተጠቀሱት ፡ አንገሮች ፡ ለላኪው ፡ ለተቀባዩ ፡ የጋራ ፡ አላፊነት ፡ አለባቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

በፍርድ ፡ ቤት ፡ ስለ ፡ መክሰስ ።

ቀ፡ ፳፻፩ ። በልዩ ፡ ዐዋቂ ፡ ስለ ፡ ማስመርመር ፤ ስለ ፡ ማስቀመጥና ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

(፩) ስለ ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ ክርክር ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

ዕቃው ፡ ወይም ፡ የተመዘገበው ፡ ጓዝ ፡ በሚገኝበት ፡ ቦታ ፡ ያለው ፡ ፍርድ ፡
ቤት ፡ ማመልከቻ ፡ ሲቀርብለት ፡ ለነገሩ ፡ ልዩ ፡ ዐዋቂ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ የአስረ
ጂነት ፡ ቃሉን ፡ እንዲሰጥ ፡ ሊያዝ ፡ ይችላል ፤ አመልካቹ ፡ ጉዳዩ ፡ ለሚመለከ
ታቸው ፡ ወገኖች ፡ እንዲገኙ ፡ መጥሪያ ፡ ይልካል ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ነገሩ ፡ አስቸኳይ ፡ የሆነ ፡
እንደ ፡ ሆነ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ መጥሪያ ፡ መላኩ ፡ እንዲቀር ፡ ሊያደርግ ፡ ይችላል ።

(፪) ዕቃው ፡ ወይም ፡ የተመዘገበው ፡ ጓዝ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገን ፡ እጅ ፡ እንዲቀ
መጥ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ።

(፫) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የዕቃውን ፡ ሁኔታ ፡ ከመረመረ ፡ በኋላ ፡ ዕቃው ፡ ወይም ፡ የተ
መዘገበው ፡ ጓዝ ፡ እንዲሸጥ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፪ ። ስለ ፡ መቀበልና ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

(፩) በከፊል ፡ ወይም ፡ በጠቅላላው ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ለደረሰ ፡ ጉዳት ፤ መዘግየትና ፡
መጥፋት ፡ ተቀባዩ ፡ ባለው ፡ የመከራከር ፡ መብት ፤ ዕቃዎችን ፡ ወይም ፡ የተመ
ዘገቡ ፡ ጓዞችን ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡ ሲቀበል ፡ በአጓዥ ፡ በኩል ፡ የማታለል ፡ ነገር ፡
ካልተሠራ ፡ በቀር ፡ አንዳች ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አይቻልም ።

(፪) ስለሆነም ፡ ቀድሞ ፡ ያልታወቀ ፡ የማይታይ ፡ ጉድለት ፡ ከሆነ ፡ ይህንኑ ፡ ጉድ
ለት ፡ ተቀባዩ ፡ ወዲያውኑ ፡ እንዳወቀ ፡ ወይም ፡ ከተረከበ ፡ ጀምሮ ፡ ከሰባት ፡
ቀን ፡ ባልበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ክርክር ፡ ቢያቀርብ ፡ አጓዥ ፡ በአላፈነት ፡
ከመጠየቅ ፡ አይድንም ።

ቀ ፡ ፯፻፫ ። ስለ ፡ ይርጋ ።

(፩) የመንገደኛው ፡ ወይም ፡ የዕቃ ፡ ወይም ፡ የተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ መድረሻ ፡ ከሆ
ነው ፡ ስፍራ ፡ ከደረሱበት ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ መድረስ ፡ ይገባቸው ፡ ከነበረበት ፡
ቀን ፡ ወይም ፡ ጉዞው ፡ እንዲቆም ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ሁለት ፡
ዓመት ፡ ከቆዩ ፡ በኋላ ፡ የማጓጓዣ ፡ ውል ፡ ምክንያት ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይር
ጋው ፡ ያግዳቸዋል ።

(፪) ክሱ ፡ በይርጋ ፡ ከታገደ ፡ በኋላ ፡ በዚህ ፡ ግዴታ ፡ ምክንያት ፡ ገንዘብ ፡ የመ
ጠየቅ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ የተከላከለ ፡ ከላከ ፡ ለመሆን ፡
ወይም ፡ እንደ ፡ መከላከያ ፡ አድርጎ ፡ ለማንሣት ፡ አይችልም ።

አንቀጽ ፡ ፪ ።

የአየር ፡ ጉዞ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌ ።

ቀ ፡ ፯፻፬ ። ተፈጻሚ ፡ የሚሆንበት ፡ ወሰን ።

የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔ ፡ ዋጋ ፡ በመክፈል ፡ ወይም ፡ በነጻ ፡ በአይሮፕላን ፡ ለሚ

ጓዙ ፡ ሰዎች ፤ ጓዝና ፡ ዕቃዎች ፤ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፯፻፭ ። የአይሮፕላን ፡ ትርጓሜ ።

በአየር ፡ ላይ ፡ የሚንሳፈፍ ፡ ወይም ፡ የሚበር ፡ ማናቸውም ፡ መኪና ፡ በቀ፡ፕር ፡ ፯፻፬ ፡ መሠረት ፡ አይሮፕላን ፡ ተብሎ ፡ ይጠራል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ማጓጓዣ ፡ ሰነዶች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የመንገደኛ ፡ ተኬት ።

ቀ፡ ፯፻፮ ። ስለ ፡ ተኬት ፡ አሰጣጥ ።

(፩) በአየር ፡ ለሚጓዝ ፡ ለማናቸውም ፡ ሰው ፡ ተኬት ፡ ይሰጠዋል ።

(፪) ተኬቱ ፡ የሚያመለክተው ፤

(ሀ) የተሰጠበትን ፡ ስፍራና ፡ ቀን ፤

(ለ) የአጓገፍን ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፤

(ሐ) መንገደኛው ፡ ከየት ፡ እስከየት ፡ ድረስ ፡ እንደሚጓዝና ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አጓገፍ ፡ እግረ ፡ መንገዱን ፡ የሚደርስበት ፡ ቦታዎች ፤

(መ) የማጓጓዣው ፡ ዋጋ ፤

(፫) ለመንገደኛው ፡ የሚሰጠው ፡ ተኬት ፡ ስለ ፡ ሞት ፡ አደጋ ፤ ስለ ፡ አካል ፡ ጉዳትና ፡ ስለ ፡ ጠፋ ፡ ወይም ፡ ጉዳት ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ ጓዝ ፤ አጓገፍ ፡ ኅላፊነቱ ፡ የተወሰነ ፡ መሆኑን ፡ የሚገልጽ ፡ የተኬት ፡ ማስታወቂያ ፡ ሊኖርበት ፡ ይገባል ።

ቀ፡ ፯፻፯ ። የተኬት ፡ አገልግሎትና ፡ ምክንያት ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ ተኬቱ ፡ ስለ ፡ ጉዞው ፡ ውል ፡ መደረግና ፡ ስለ ፡ ሁኔታውም ፡ አስረጅ ፡ ይሆናል ።

(፪) የተኬት ፡ አለመኖር ፡ ወይም ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ተኬት ፡ አለመሆን ፡ ወይም ፡ የተኬቱ ፡ መጥፋት ፡ የማጓጓዣ ፡ ውል ፡ መኖሩንና ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔ ፡ መሠረት ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ውል ፡ መሆኑንና ፡ ተፈጻሚነቱን ፡ የሚያስቀር ፡ አይሆንም ። አጓገፍም ፡ መንገደኛው ፡ ተኬት ፡ ሳይሰጠው ፡ እንዲሳፈር ፡ የፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ በተኬቱ ፡ ላይ ፡ በቀ፡ፕር ፡ ፯፻፮ ፡ በንኡስ ፡ ቀ፡ፕር ፡ ፫ ፡ የተመለከተው ፡ ማስታወቂያ ፡ ያልተደረገበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የአጓገፍን ፡ ኅላፊነት ፡ የተወሰነ ፡ ለማድረግ ፡ በቀ፡ፕር ፡ ፯፻፴፯ ፤ ፯፻፴፯ ፡ እና ፡ ፯፻፴፰ ፡ የተመለከተው ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ክፍል : ፪ =

የንዝ : ቲኬት =

ቀ : ፯፻፳ = የንዝ : ቲኬት : ስለ : መስጠት =

- (፩) የንዝ : ቲኬት : የሚሰጠው : የተመዘገበው : ንዝ : በአየር : የሚንዝ : የሆነ : እንደ : ሆነ : ነው =
- (፪) የንዝ : ቲኬት : የሚያመለክተው ፤
  - (ሀ) የተሰጠበትን : ስፍራና : ቀን ፤
  - (ለ) የአንገቱን : ወይም : የአንገሮችን : ስምና : አድራሻ ፤
  - (ሐ) የመንገደኛውን : ቲኬት : ቀጥር ፤
  - (መ) ንዙ : ከየት : እስከየት : ቦታ : እንደሚንዝ ፤
  - (ሠ) የጥቅሉ : ብዛትና : ክብደት ፤
- (፫) የንዙ : ቲኬት : በቀጥር : ፯፻፯ : ከተመለከተው : ከመንገደኛው : ቲኬት : ጋራ : ያልተያያዘና : ወይም : ያልተጨመረ : ሲሆን : ንዙ : የጠፋ : ወይም : ጉዳት : የደረሰበት : እንደ : ሆነ ፤ የአንገቱ : ኅላፊነት : የተወሰነ : መሆኑን : ስለ : ንዙ : የተሰጠው : ቲኬት : ማመልከት : አለበት =

ቀ : ፯፻፱ = የንዝ : ቲኬት : አገልግሎትና : ምክንያት =

- (፩) ተቃራኒ : ማስረጃ : ካልቀረበ : በቀር : የንዙ : ቲኬት : ንዙ : ለመመዘገብና : ለማንገዳት : ውል : ሁኔታ : አስረጅ : ይሆናል =
- (፪) የንዝ : ቲኬት : አለመኖር : ወይም : ዋጋ : ያለው : ቲኬት : አለመሆን : ወይም : የቲኬቱ : መጥፋት : የማንንዙ : ውል : መኖሩንና : በዚህ : አንቀጽ : ውሳኔ : መሠረት : ዋጋ : ያለው : ውል : መሆኑንና : ተፈጻሚነቱን : የሚያስቀር : አይሆንም = አንገቱ : ንዙን : የተቀበለው : ያለማንገቱ : ቲኬት : ወይም : የማንገቱ : ቲኬት : ከመንገደኛው : ቲኬት : ያልተያያዘ : ወይም : ያልተጨመረ : ወይም : በቲኬቱ : ላይ : በቀጥር : ፯፻፳ : ንዙ : ቀጥር : ፫ : የተመለከተው : ማስታወቂያ : ያልተደረገበት : እንደ : ሆነ ፤ ስለ : አንገቱ : የተወሰነ : ኅላፊነት : በቀጥር : ፯፻፴፯ : የተመለከተውን : ሊከራከርበት : አይችልም =

ክፍል : ፫ =

የአየር : ማንገድ : ሰነድ =

ቀ : ፯፻፲ = የማንገድ : ሰነድ : ስለ : መስጠት =

ዕቃ : የሚያንገዱ : ማናቸውም : ሰው : ላኪው : በአየር : የማንገድ : ሰነድ : የተባለውን : አዘጋጅቶ : እንዲሰጠው : የመጠየቅ : መብት : አለው = ማናቸውም :

ላኪ ፡ ይህን ፡ ጽሑፍ ፡ አንገታዎ ፡ እንዲቀበለው ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፳፻፲፩ ፡ የማንገዥ ፡ ሰነድ ፡ አለመኖር ፤ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ መሆን ፡ ወይም ፡ መጥፋት ።

የማንገዥ ፡ ሰነድ ፡ አለመኖር ፡ ወይም ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ መሆን ፡ ወይም ፡ መጥፋት ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተመለከተውን ፡ ውሳኔ ፡ መጽናትና ፡ ዕቃዎቹን ፡ ስለማንገዥ ፡ የተደረገውን ፡ ውል ፡ ተፈጻሚ ፡ ከመሆን ፡ ሊያስቀር ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፳፻፲፪ ፡ የማንገዥ ፡ ሰነድ ፡ ግልባጭች ።

(፩) የማንገዥውን ፡ ሰነድ ፡ በሦስት ፡ ግልባጭ ፡ ላኪው ፡ አዘጋጅቶ ፡ ለአንገቱ ፡ ከዕቃው ፡ ጋራ ፡ ይሰጠዋል ።

(፪) የመጀመሪያውን ፡ ግልባጭ ፡ “ ለአንገቱ ፡ ” የሚል ፡ ስያሜ ፡ ተሰጥቶት ፡ ላኪው ፡ ይፈርምበታል ።

(፫) ሁለተኛውን ፡ ግልባጭ ፡ “ ለተቀባይ ፡ ” የሚል ፡ ስያሜ ፡ ተሰጥቶት ፤ ላኪውና ፡ አንገቱ ፡ ፈርመውበት ፡ ከዕቃው ፡ ጋራ ፡ ይሆናል ።

(፬) ሦስተኛውን ፡ ግልባጭ ፡ አንገቱ ፡ ፈርሞበት ፡ ዕቃውን ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ ለላኪው ፡ ይሰጠዋል ።

ቍ ፡ ፳፻፲፫ ፡ ፊርማዎች ።

(፩) አንገቱ ፡ ዕቃውን ፡ ከመጫኑ ፡ በፊት ፡ በማንገዥው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ ይፈርማል ።

(፪) የአንገቱ ፡ ፊርማ ፡ በማኅተም ፡ ሊተካ ፡ ይችላል ፤ የላኪውም ፡ ፊርማ ፡ በማኅተም ፡ ተቀርጾ ፡ ሊታተም ፡ ወይም ፡ በማኅተም ፡ ሊተካ ፡ ይችላል።

(፫) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ አንገቱ ፡ በላኪው ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፤ የማንገዥውን ፡ ሰነድ ፡ ያዘጋጀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለ ፡ ላኪው ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሠራ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፳፻፲፬ ፡ ከአንድ ፡ ጥቅል ፡ በላይ ፡ ሲሆን ።

የሚጓዘው ፡ ዕቃ ፡ ከአንድ ፡ ጥቅል ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አንገቱ ፡ ላኪውን ፡ ለእያንዳንዱ ፡ ጥቅል ፡ የተለየ ፡ የማንገዥ ፡ ሰነድ ፡ እንዲያዘጋጅ ፡ ሊያደርግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፻፲፭ ፡ በማንገዥ ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የሚመለከት ፡ ዝርዝር ።

(፩) የማንገዥ ፡ ሰነድ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ዝርዝሮች ፡ ሊኖሩበት ፡ ይገባል ።

(ሀ) የተሰጠበትን ፡ ስፍራና ፡ ቀን ፤

(ለ) ዕቃው ፡ ከየት ፡ እስከ ፡ የት ፡ እንደሚጓዝ ፤

(ሐ) የላኪ ፤ የተቀባይና ፡ የመጀመሪያ ፡ አንዥ ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፤

(መ) የዕቃው ፡ ዐይነት ፤ የጥቅሉ ፡ ብዛት ፤ መጠኑና ፡ ክብደቱ ፤

(ሠ) በጥቅሉ ፡ ላይ ፡ እንዳለ ፡ ልዩ ፡ ምልክት ፤ ቍጥሩ ፤

(ረ) የዕቃዎቹ ፡ ሁኔታ ፤ እንዲሁም ፡ እንዳለ ፡ የጥቅሉ ፡ ዐይነትና ፡ ሁኔታ ፤

(ሰ) የማንገዛው ፡ ዋጋ ፤

(ሸ) ዕቃው ፡ የሚደርስበት ፡ ጊዜና ፡ የሚሄድበት ፡ መስመር ፤

(፪) ዕቃው ፡ በጠፋና ፡ ጉዳት ፡ በደረሰበት ፡ ጊዜ ፡ የአንገቱ ፡ ኅላፊነት ፡ የተወሰነ ፡ መሆኑን ፡ ለላኪው ፡ የሚገልጽ ፡ ማስታወቂያ ፡ በማንገዛው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ ሊኖር ፡ በት ፡ ያስፈልጋል ።

ቀ* ፡ ፯፻፲፮ ። ለታዘዘለት ፡ የሚል ፡ የዕቃ ፡ ማንገዛ ፡ ሰነድ ።

ላኪውና ፡ አንገቱ ፡ ከተስማሙ ፡ የማንገዛው ፡ ሰነድ ፡ ለታዘዘለት ፡ የሚል ፡ ሆኖ ፡ ሊዘጋጅ ፡ ይችላል ።

ቀ* ፡ ፯፻፲፯ ። የማንገዛ ፡ ሰነድ ፡ ያልተሰጠ ፡ ወይም ፡ ያልተሟላ ፡ እንደ ፡ ሆነ ።

አንገቱ ፡ ዕቃዎቹን ፡ ያለማንገዛ ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ በቅጥር ፡ ፯፻፲፮ ፡ ንኡስ ፡ ቅጥር ፡ ፪ ፡ የተመለከተው ፡ ማስታወቂያ ፡ ሳይደረግበት ፡ በአይሮፕላን ፡ የጫካ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ አንገቱ ፡ የተወሰነ ፡ አላፊነት ፡ በቅጥር ፡ ፯፻፴፯ ፡ የተገለጸው ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቀ* ፡ ፯፻፲፰ ። የላኪ ፡ ኅላፊነት ።

(፩) ላኪው ፡ በማንገዛ ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የጻፈው ፡ ቃል ፡ ትክክለኛ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለመሆኑ ፡ ኅላፊ ፡ ይሆናል ።

(፪) በማንገዛው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ በተጻፉት ፡ ሥርዐትን ፡ ያልተከተሉ ፡ ወይም ፡ እውነተኛ ፡ ያልሆኑ ፡ ወይም ፡ ያልተሟሉ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ምክንያት ፡ በአንገቱ ፡ ወይም ፡ አንገቱ ፡ ኅላፊ ፡ በሆነበት ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ላኪው ፡ በኅላፊነት ፡ ይጠየቃል ።

ቀ* ፡ ፯፻፲፱ ። የማንገዛ ፡ ሰነድ ፡ የሚሰጠው ፡ ውጤት ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ የማንገዛው ፡ ሰነድ ፡ ውሉ ፡ የተፈጻመ ፡ ለመሆኑ ፤ አንገቱ ፡ ዕቃውን ፡ ለመቀበሉና ፡ ስለ ፡ ጉዞው ፡ ሁኔታ ፡ ማስረጃ ፡ ይሆናል ።

(፪) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ክብደት ፤ ወርድና ፡ ቁመት ፤ ስለ ፡ ዕቃው ፡ አጠቃለልና ፡ እንዲሁም ፡ ስለ ፡ ጥቅሎቹ ፡ ብዛት ፡ በአየር ፡ ማንገዛ ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተጻፈው ፡ መግለጫ ፡ ትክክለኛ ፡ ለመሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ ይሆናል ።

(፫) ስለ ፡ ዕቃው ፡ ብዛት ፡ ወይም ፡ መጠን ፡ ወይም ፡ ሁኔታ ፡ ከአንገቱ ፡ ጋራ ፡ መከራከር ፡ የሚቻለው ፡ የማንገዛው ፡ ሰነድ ፡ ትክክለኛ ፡ መሆኑ ፡

ላኪው ፡ ባለበት ፡ አንገዥ ፡ ካጣራውና ፡ መጣራቱ ፡ በማንኛው ፡ ውለታ ፡ ላይ ፡ ከተረጋገጠ ፡ በኋላ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ የሰፈረ ፡ ሐተታ ፡ ትክክል ፡ መሆኑ ፡ ሲታወቅ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

የላኪና ፡ የተቀባይ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

ቍ ፡ ፮፻፳፭ ። ላኪው ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ የማዘዝ ፡ መብት ።

(፩) በማንኛው ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ ከፈጸመ ፤ ላኪው ፡ ዕቃው ፡ ከሚነሣበት ፡ ወይም ፡ ከሚደርስበት ፡ ኤውሮፕላን ፡ ማረፊያ ፡ መልሶ ፡ ዕቃውን ፡ በመውሰድ ፡ ወይም ፡ ኤሮፕላን ፡ እግረ ፡ መንገዱን ፡ በሚያርፍበት ፡ ቦታ ፡ ዕቃዎቹን ፡ እተወሰነበት ፡ ቦታ ፡ ሳይደርሱ ፡ በማቆም ፡ ወይም ፡ በመጓጓዣው ፡ ውል ፡ ላይ ፡ ተቀባይ ፡ ተብሎ ፡ ከተጠቀሰው ፡ ሰው ፡ ይልቅ ፡ አሳልፎ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ በጉዞው ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ጉዞው ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ እንዲሰጡ ፡ በማድረግ ፡ ወይም ፡ ኤሮፕላኑ ፡ ወደ ፡ ተነሣበት ፡ ስፍራ ፡ እንዲመለሱ ፡ በማድረግ ፡ በዕቃዎቹ ፡ ላይ ፡ ሊያዝባቸው ፡ ይችላል ።

(፪) በአንገዥ ፡ ወይም ፡ በሌሎች ፡ ላኪዎች ፡ ላይ ፡ አንዳች ፡ ጉዳት ፡ ያልደረሰባቸው ፡ መሆኑ ፡ ሲታወቅ ፡ አንገዥ ፡ በኡንስ ፡ ቍ፡፡ የተጠቀሰውን ፡ ለመፈጸም ፡ መብት ፡ አለው ። ይህንኑ ፡ መብቱን ፡ በሚፈጽምበት ፡ ጊዜ ፡ የሚደርሰውን ፡ ወጪ ፡ ሁሉ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፫) ላኪው ፡ በንኡስ ፡ ቍ፡፡ የሰጠውን ፡ ትእዛዝ ፡ ለመፈጸም ፡ የማይቻል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አንገዥ ፡ ወዲያውኑ ፡ ለላኪው ፡ ሊያስታውቀው ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፮፻፳፩ ። የማንኛው ፡ ሰነድ ፡ ስላለማቅረብ ።

(፩) አንገዥ ፡ የማንኛውን ፡ ሰነድ ፡ ከላኪው ፡ ሳይቀበል ፡ የላኪውን ፡ ትእዛዝ ፡ በመፈጸም ፡ ዕቃውን ፡ ያስረከበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የማንኛውን ፡ ሰነድ ፡ በሚገባ ፡ በያዘ ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኅላፊ ፡ ይሆናል ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍ፡፡ ካሣ ፡ የከፈለ ፡ አንገዥ ፡ የከፈለውን ፡ ካሣ ፡ ላኪው ፡ እንዲተካለት ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፮፻፳፪ ። ላኪው ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ የማዘዝ ፡ መብት ፡ ስለሚቀርበት ።

የተቀባዩ ፡ መብት ፡ በቍ፡፡፫ ፡ መሠረት ፡ በሚጀምርበት ፡ ጊዜ ፡ ላኪው ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ የማዘዝ ፡ መብቱ ፡ ይቀራል ። ስለሆነም ፡ ተቀባዩ ፡ ዕቃውን ፡ ወይም ፡ የማንኛውን ፡ ሰነድ ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ላኪው ፡ በቍ፡፡፫ ፡ የተሰጠው ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ የማዘዝ ፡ መብቱ ፡ ይመለስለታል ።

ቍ : ፯፻፳፫ ። የተቀባይ ፡ መብት ።

(፩) ላኪው ፡ በቍጥር ፡ ፯፻፳፮ ፡ እንደ ፡ ተነገረው ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ያዘዘበት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ተቀባዩ ፡ ዕቃው ፡ እመድረሻው ፡ በታው ፡ ከደረሰ ፡ በኋላ ፡ አንገዩ ፡ ዕቃውንና ፡ የማንገዣውን ፡ ሰነድ ፡ ግልባጭ ፡ እንዲሰጠው ፡ ጥያቄ ፡ ሊያደርግ ፡ ይችላል ።

(፪) ስለሆነም ፡ ተቀባዩ ፡ በማንገዣ ፡ ሰነድ ፡ የተነገሩትን ፡ ግዴታዎች ፡ ካልፈጸመና ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባውን ፡ ካልከፈለ ፡ በቀር ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ እንደ ተነገረው ፡ ተፈጻሚ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቍ : ፯፻፳፬ ። ለተቀባይ ፡ ማሳሰቢያ ፡ ስለ ፡ መላክ ።

ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አንገዩ ፡ የዕቃውን ፡ መድረስ ፡ የሚገልጽ ፡ ማሳሰቢያ ፡ ለተቀባዩ ፡ ይልክለታል ።

ቍ : ፯፻፳፭ ። የዕቃው ፡ መጥፋት ።

አንገዩ ፡ ዕቃው ፡ መጥፋቱን ፡ ካመነ ፡ ወይም ፡ ዕቃው ፡ ሊደርስ ፡ ከሚገባበት ፡ ቀን ፡ ተላልፎ ፡ ሰባት ፡ ቀን ፡ የቁየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተቀባዩ ፡ በማንገዣው ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ የሚገባውን ፡ ከአንገዩ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ : ፯፻፳፮ ። ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ጥቅም ፡ የሚሠራበት ፡ መብት ።

በማንገዣው ፡ ውል ፡ የገቡትን ፡ ግዴታዎች ፡ ከፈጸሙ ፡ ላኪና ፡ ተቀባዩ ፡ ራሳቸው ፡ ለራሳቸው ፡ ጥቅም ፡ ወይም ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ጥቅም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ በተሰጣቸው ፡ መብቶች ፡ ለመጠቀም ፡ ይችላሉ ።

ቍ : ፯፻፳፯ ። ስለ ፡ ላኪና ፡ ተቀባይ ፡ ግንኙነት ።

በቍጥር ፡ ፯፻፳፮ ፡ እስከ ፡ ፯፻፳፯ ፡ የተመለከተው ፡ በላኪውና ፡ በተቀባዩ ፡ ወይም ፡ ከላኪውና ፡ ከተቀባዩ ፡ ጋራ ፡ አግባብ ፡ ያላቸውን ፡ የሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መብት ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ሊነካው ፡ አይችልም ።

ቍ : ፯፻፳፰ ። ከቍጥር ፡ ፯፻፳፮ ፡ እስከ ፡ ፯፻፳፯ ፡ የተመለከተው ፡ በአንዳንድ ፡ ጉዳዮች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ስላለመሆኑ ።

ከቍጥር ፡ ፯፻፳፮ ፡ እስከ ፡ ፯፻፳፯ ፡ ካለው ፡ ውሳኔ ፡ የተለየ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በመንገዣው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቍ : ፯፻፳፱ ። ላኪው ፡ ሊሰጥ ፡ ስለሚገባው ፡ መግለጫ ።

(፩) ላኪው ፡ ጉምሩክ ፡ ቀረጥ ፡ አከፋፈል ፡ ስለ ፡ መቁጣጠር ፡ ውሳኔ ፡ የሚያገለግለውን ፡ አስረጅ ፡ ሁሉ ፡ ከማንገዣው ፡ ሰነድ ፡ ጋራ ፡ በማያያዝ ፡ ዕቃው ፡ ለተቀባዩ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ መሰጠት ፡ ግዴታ ፡ ነው ።

- (፪) ላኪው ፡ የተባሉትን ፡ አስረጂዎች ፡ ወይም ፡ መግለጫዎች ፡ ባለመግለጹ ፡ ወይም ፡ አስረጂውን ፡ ባለመስጠቱ ፡ ወይም ፡ ያልተሟላ ፡ ያልተስተካከለ ፡ ነገር ፡ በመግለጹና ፡ ወይም ፡ አስረጂውን ፡ ባለመስጠቱ ፡ ምክንያት ፡ በአንገቱ ፡ ላይ ፡ ለሚደርስበት ፡ ለማናቸውም ፡ ጉዳት ፡ ተጠያቂ ፡ ይሆናል ።
- (፫) ጥፋቱ ፡ የአንገቱ ፡ ወይም ፡ የእሱ ፡ ወኪል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ (፪) የተመለከተው ፡ ድንጋጌ ፡ አይፈጸምም ።
- (፬) አንገቱ ፡ የተሰጠው ፡ መግለጫ ፡ ወይም ፡ አስረጅ ፡ ትክክለኛ ፡ ወይም ፡ በቂ ፡ ለመሆኑ ፡ እንዲመረመር ፡ አይገደድም ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

የአንዥ ፡ ኅላፊነት ።

ቍ ፡ ፯፻፴ ። በሰው ፡ ላይ ፡ ስለሚደርስ ፡ ጉዳት ።

መንገደኛው ፡ በኤሮፕላን ፡ ጉዞው ፡ ላይ ፡ እንዳለ ፡ ወይም ፡ ለመጓዝ ፡ ሲሳፈር ፡ ወይም ፡ ሲወርድ ፡ የሞት ፡ አደጋ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ የአካል ፡ ጉዳት ፡ ቢደርስበት ፡ አንገቱ ፡ ኅላፊ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፯፻፴፩ ። የጓዝ ፡ ወይም ፡ የዕቃ ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ።

የተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ ወይም ፡ ዕቃዎች ፡ በአየር ፡ ጉዞ ፡ ጊዜ ፡ በሆነ ፡ ነገር ፡ ቢጠፉ ፡ ወይም ፡ ቢበላሹ ፡ አንገቱ ፡ በኅላፊነት ፡ ይጠየቅበታል ።

ቍ ፡ ፯፻፴፪ ። በአየር ፡ ስለ ፡ ማጓዝ ።

(፩) በቍጥር ፡ ፯፻፴፩ ፡ በተመለከተው ፡ አነጋገር ፡ በአየር ፡ ማጓዝ ፡ የተባለው ፡ ቃል ፡ አንገቱ ፡ ሸቀጡን ፡ ወይም ፡ ጓዙን ፡ ተረክቦ ፡ በአኤሮፕላን ፡ ጣቢያ ፡ ወይም ፡ በአኤሮፕላን ፡ ውስጥ ፡ የነበረበትን ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ኤሮፕላኑ ፡ ከአኤሮፕላን ፡ ጣቢያ ፡ ውጭ ፡ የሚያርፍበትን ፡ ማናቸውንም ፡ ጊዜ ፡ ይጨምራል ።

(፪) በአየር ፡ ማጓዝ ፡ የተባለው ፡ አኤሮፕላን ፡ ጣቢያ ፡ ውጭ ፡ በመሬት ፤ በወንዝ ፤ በባሕር ፡ የሚደረገውን ፡ ማጓዝ ፡ የሚጠቀልል ፡ ባይሆንም ፤ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ በአየር ፡ የማጓዙን ፡ ውል ፡ ዕቃውን ፡ ወደ ፡ ኤሮፕላኑ ፡ ለማድረስ ፤ ለማስረከብ ፡ ወይም ፡ ለመጫን ፡ ዕቃው ፡ በመሬት ፤ በወንዝ ፤ በባሕር ፡ በሚጓዝበት ፡ ጊዜ ፡ በጓዙ ፡ ወይም ፡ በሸቀጡ ፡ ላይ ፡ የሚደርስ ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ መጥፋት ፡ ሸቀጡ ፡ ወይም ፡ ጓዙ ፡ በአየር ፡ በሚጓዝበት ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ የሚቈጠር ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፴፫ ። ስለ ፡ መዘግየት ።

በአየር ፡ መጓዝ ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ በመንገደኞች ፤ በጓዞች ፡ ወይም ፡ በዕቃዎች ፡ ዘግይቶ ፡ በመድረስ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ አንገቱ ፡ ኅላፊ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፯፻፴፬ ። አንገዥ ፡ በጥንቃቄ ፡ የሠራ ፡ ለመሆኑ ፡ ስለሚያቀርበው ፡ ማስረጃ ።

አንገዥና ፡ ወኪሉ ፡ ጉዳት ፡ እንዳይደርስ ፡ አስፈላጊውን ፡ ጥንቃቄ ፡ ያደረገ ፡ መሆኑን ፡ ወይም ፡ ለማድረግ ፡ የማይቻል ፡ መሆኑን ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አላ ፊነት ፡ የለበትም ።

ቀሌ ፡ ፯፻፴፭ ። ስለ ፡ ተጎዳው ፡ ሰው ፡ ጥፋት ።

ጉዳት ፡ የደረሰው ፡ ሰው ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ የጥፋት ፡ ተካፋይነት ፡ መሆኑን ፡ አንገዥ ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የአንገዥን ፡ ኅላፊነት ፡ ሊያስቀርላት ፡ ወይም ፡ ሊያቀልላት ፡ ይችላል ።

ቀሌ ፡ ፯፻፴፮ ። ስለ ፡ መንገደኛ ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፤ የኅላፊነት ፡ ወሰን ።

(፩) አንገዥ ፡ ለያንዳንዱ ፡ መንገደኛ ፡ የሚከፈለው ፡ የካሣ ፡ መጠን ፡ ከግሺ ፡ የኢትዮ ጵያ ፡ ብር ፡ አይበልጥም ፤ ካሣው ፡ በጡረታ ፡ ዐይነት ፡ በየጊዜው ፡ የሚከፈል ሲሆን ፡ የጡረታው ፡ አበል ፡ የሚገኝበት ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ከግሺ ፡ የኢትዮ ጵያ ፡ ብር ፡ ሊበልጥ ፡ አይገባም ።

(፪) ስለሆነም ፡ መንገደኛው ፡ ከአንዥ ፡ ጋራ ፡ ባደረገው ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ የኅላፊነት ፡ መጠን ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ ከተወሰነው ፡ በላይ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀሌ ፡ ፯፻፴፯ ። ስለ ፡ ጓዝ ፤ ስለ ፡ ዕቃና ፡ ሸቀጦች ፡ የኅላፊነት ፡ ወሰን ።

(፩) አንገዥ ፡ ለተጓዥ ፡ ዕቃዎችና ፡ ለተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ የሚከፈለው ፡ የካሣ ፡ መጠን ፡ በአንዳንዱ ፡ ኪሎ ፡ ከ፵ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ አይበልጥም ።

(፪) ላኪው ፡ ዕቃውን ፡ ለአንገዥ ፡ በሚያስረክብበት ፡ ጊዜ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ባለው ፡ ልዩ ፡ ጥቅም ፡ ምክንያት ፡ ተገቢውን ፡ ተጨማሪ ፡ ዋጋ ፡ ከፍሎ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ካሣ ፡ ለመጠየቅ ፡ የተዋዋለ ፡ ከሆነ ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ የተመለከተው ፡ ውሳኔ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

(፫) በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፪ ፡ መሠረት ፡ ለተላከው ፡ ዕቃ ፡ አንዥ ፡ የተስማማውን ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፡ አለበት ፤ ሆኖም ፡ የተጓዘው ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ ከጠየቀው ፡ ካሣ ፡ በታች ፡ መሆኑን ፡ አንዥ ፡ ካስረዳ ፡ በመጠኑ ፡ ኅላፊነቱ ፡ ይቀንስለታል ።

(፬) በተመዘገበው ፡ ጓዝ ፤ ዕቃ ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ውስጥ ፡ በሆነ ፡ ዕቃ ፡ ላይ ፡ የሚደርሰው ፡ መጥፋት ፤ መበላሸት ፡ ወይም ፡ መዘግየት ፡ በከፊል ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፤ የአንገዥ ፡ ኅላፊነት ፡ የሚቈጠረው ፡ የነዚህ-ኑ ፡ ጓዞች ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ በውስጣቸው ፡ ያሉ ፡ ዕቃዎች ፡ ጠቅላላ ፡ ክብደት ፡ በማሰብ ፡ ነው ።

(፭) በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፬ ፡ የተጠቀሰው ፡ መጥፋት ፤ ጉዳት ፡ ወይም ፡ መዘግየት ፡ በዚያው ፡ በአንዱ ፡ የማንገዥ ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ በጓዝ ፡ ደረሰኝ ፡ መሠረት ፡ የተላኩትን ፡ ሌሎች ፡ ዕቃዎች ፡ የሚነካ ፡ ሲሆን ፡ የአንዥ ፡ ኅላፊነት ፡ የሚወ

ሰነው ፡ የተባለውን ፡ ዕቃ ፡ ጠቅላላ ፡ ክብደት ፡ በማሰብ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፴፰ ። በመንገደኛው ፡ ጠባቂነት ፡ ውስጥ ፡ ስላሉ ፡ ዕቃዎች ።

በመንገደኛው ፡ ጠባቂነት ፡ ውስጥ ፡ ስላሉ ፡ ዕቃዎች ፡ አንገዥ ፡ ለያንዳንዱ ፡ መንገደኛ ፡ ከ፷፻ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ በላይ ፡ ለመክፈል ፡ ገላፊነት ፡ ሊኖረው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፯፻፴፱ ። መጠኑን ፡ ከፍ ፡ ስለሚያደርጉ ፡ ምክንያቶች ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ከ፯፻፴፯ ፡ እስከ ፡ ፯፻፴፰ ፡ በተመለከቱት ፡ ቍ፡፲፫፻፳ ፡ የተወሰነው ፡ የገላፊነት ፡ መጠን ፡ ከሳሽ ፡ ለክሱ ፡ ያወጣውን ፡ ወጪ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በክፈል ፡ ፍርድ ፡ ቤቱን ፡ ለከሳሽ ፡ ለማስከፈል ፡ ሊያግደው ፡ አይችልም ።

(፪) ለከሳሽ ፡ የሚከፈለውን ፡ ካሣ ፡ መጠን ፡ አንጓዥ ፡ ሳይከሰስ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ በደረሰበት ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ለመክፈል ፡ ዝግጁ ፡ መሆኑን ፡ በጽሑፍ ፡ ካስታወቀና ፡ ከሳሽ ፡ ከሆነውም ፡ ክሱን ፡ ያቀረበው ፡ ጉዳቱ ፡ ከሆነ ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሳሹ ፡ ለክሱ ፡ ካወጣው ፡ ወጪ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ጉዳት ፡ ካሣ ፡ በንኡስ ፡ ቍ፡፲፫፻፳ ፡ ፩ ፡ የተነገረው ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፯፻፵ ። ገላፊነትን ፡ ስለሚያስቀር ፡ የውል ፡ ቃል ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍ፡፲፫፻፳ ፡ ውስጥ ፡ ካሉት ፡ ውሳኔዎች ፡ ውጭ ፡ አንገዥን ፡ ከገላፊነት ፡ ነጻ ፡ የሚያደርገው ፡ ወይም ፡ ከተወሰነው ፡ የአክፋፈል ፡ መጠን ፡ በታች ፡ መደቡን ፡ ዝቅ ፡ የሚያደርግ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ ፍርስ ፡ ነው ። የውል ፡ ቃል ፡ ሳይፈርስ ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔዎችም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፯፻፵፩ ። በዕቃዎቹ ፡ ላይ ፡ ስላለ ፡ ጉድለት ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ በቍ፡፲፫፻፳ ፡ ፯፻፵፩ ፡ የተደነገገው ፡ ውሳኔ ፡ ቢኖርም ፡ በሚጓዙት ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ ባለ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ስለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ ጥፋት ፡ አንገዥ ፡ ገላፊ ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፯፻፵፪ ። ሕጋዊ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ።

(፩) ከቍ፡፲፫፻፳ ፡ ፯፻፵፩ ፡ እስከ ፡ ፯፻፵፪ ፡ በተጠቀሰው ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ ካሣ ፡ የሚቀርብ ፡ ክስ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ሁኔታና ፡ ልክ ፡ መሠረት ፡ መሆን ፡ አለበት ።
(፪) ክስ ፡ ለማቅረብና ፡ እንደየመብታቸው ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ ፩ ፡ የተመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ በቍ፡፲፫፻፳ ፡ መሠረት ፡ ስለሚቀርበውም ፡ ክስ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቊ ፡ ፯፻፵፫ ። ስለ ፡ አንዳንድ ፡ ጉዳዮች ፡ ኅላፊነት ፡ ያልተወሰነ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ጉዳቱ ፡ የደረሰው ፡ አንገቱ ፡ ወይም ፡ ወኪሉ ፡ ጉዳት ፡ የሚያመጣ ፡ መሆኑን ፡ እያወቀ ፡ ባደረገው ፡ አድራጎት ፡ ወይም ፡ ማድረግ ፡ የሚገባውን ፡ ባለማድረጉ ፡ ለመሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ የቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቊ፡፲፭ ፡ ፯፻፵፮ ፡ ፯፻፵፯ ፡ ፯፻፵፰ ፡ የተወሰነው ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

(፪) ጥፋቱ ፡ ወይም ፡ ጉዳቱ ፡ የወኪሉ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፤ ወኪሉ ፡ በሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ ላይ ፡ ሳለ ፡ የሠራው ፡ ለመሆኑ ፡ ሊረጋገጥ ፡ ይገባል ።

ቋ ፡ ፯፻፵፬ ። በአንገቱ ፡ ወኪል ፡ ላይ ፡ ስለሚቀርብ ፡ ክስ ።

(፩) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ መሠረት ፡ ለካሳ ፡ በአንገቱ ፡ ወኪል ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ወኪሉ ፡ በሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ ላይ ፡ ሳለ ፡ ያደረገው ፡ መሆኑን ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አንገቱ ፡ ለኅላፊነቱ ፡ ወሰን ፡ ሊከራከር ፡ በሚችልበት ፡ በ፯፻፵፮ ፡ በ፯፻፵፯ ፡ እና ፡ በ፯፻፵፰ ፡ ቊ፡፲፭ ፡ መሠረት ፡ ወኪሉም ፡ ሊከራከር ፡ ይችላል ።

(፪) ከአንገቱና ፡ ከወኪሉ ፡ የሚጠየቀው ፡ ጠቅላላ ፡ ካሳ ፡ ወሰን ፡ በቊ ፡ ፯፻፵፮ ፡ ፯፻፵፯ ፡ እና ፡ ፯፻፵፰ ፡ ላይ ፡ ከተወሰነው ፡ ሊበልጥ ፡ አይገባም ።

(፫) ጉዳት ፡ የደረሰው ፡ ወኪሉ ፡ ጉድለት ፡ ወይም ፡ ጉዳት ፡ የሚያመጣ ፡ መሆኑን ፡ እያወቀ ፡ በሠራው ፡ ወይም ፡ ሳይሠራ ፡ በተወው ፡ ወይም ፡ ባደረገው ፡ ጉድለት ፡ መሆኑ ፡ በማስረጃ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በንኡስ ፡ ቊ፡፲፭ ፡ እና ፡ ፪ ፡ የተደነገገው ፡ ተፈጻሚ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቋ ፡ ፯፻፵፭ ። ስለ ፡ መቀበልና ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ ተቀባዩ ፡ ሳይከራከር ፡ ጓዞቹን ፡ ወይም ፡ ዕቃዎቹን ፡ የተረከበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዕቃዎቹን ፡ በመልካም ፡ ሁኔታና ፡ በማንኛው ፡ ሰነድ ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) ጉዳት ፡ ለደረሰበት ፡ ዕቃ ፡ ወይም ፡ ጓዝ ፡ ተቀባዩ ፡ ጉዳት ፡ መድረሱን ፡ እንዳወቀ ፡ ጓዞቹን ፡ ከተረከበበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ሰባት ፡ ቀንና ፡ ዕቃዎችን ፡ ከተረከበበት ፡ ቀን ፡ ከዐሥራ ፡ አራት ፡ ቀን ፡ በማይበልጥ ፡ ጊዜ ፡ ለአንገቱ ፡ አስፈላጊውን ፡ መቃወሚያ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፫) የመዘግየት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጓዙን ፡ ወይም ፡ ዕቃዎቹን ፡ ተቀባዩ ፡ ከተረከበበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ከሐያ ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ባልበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መቃወሚያውን ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፬) በዚህ ፡ ቊ፡፲፭ ፡ መሠረት ፡ ለሚቀርበው ፡ መቃወሚያ ፡ በማንኛው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ መብት ፡ መጠበቂያ ፡ ቃል ፡ በመጻፍ ፡ ወይም ፡ ለመቃወሚያ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሌላ ፡ ጽሑፍ ፡ በመላክ ፡ የሚቃወምበትን ፡ ነገር ፡ ማስታወቅ ፡ ይገባዋል ።

(፭) አንገዥ ፡ ያደረገው ፡ የማታለል ፡ ነገር ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መቃወሚያ ፡ ያልቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በአንገዥ ፡ ላይ ፡ የሚቀርበው ፡ ክስ ፡ ተቀባይነት ፡ የለውም ።

ቀ ፡ ፯፻፵፮ ። ስለ ፡ ባለዕዳው ፡ መሞት ።

ባለዕዳው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ ጎላፊነት ፡ የሚቀርበው ፡ ክስ ፡ ስለ ፡ እሱ ፡ መከሰስ ፡ በሚገባቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ይቀርባል ።

ቀ ፡ ፯፻፵፯ ። የዳኝነት ፡ ሥልጣን ።

(፩) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ አላፊነት ፡ የሚቀርበው ፡ ክስ ፡ ከሳሹ ፡ እንደ ፡ መረጠ ፡ አንገዥ ፡ በመደበኛ ፡ መኖሪያው ፡ ወይም ፡ ዋና ፡ ሥራው ፡ ባለበት ፡ ወይም ፡ ውሉን ፡ የተዋዋለው ፡ ወኪል ፡ ባለበት ፡ ወይም ፡ ዕቃና ፡ ጓዙ ፡ በሚደርስበት ፡ ቦታ ፤ ላለው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ማቅረብ ፡ ይገባዋል ።

(፪) በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ ፩ ፡ ከተመለከተው ፡ ውሳኔ ፡ ጋራ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ውል ፡ ፍርስ ፡ ነው ።

(፫) ስለሆነም ፡ ስለ ፡ ዕቃዎቹ ፡ ማንንዣ ፡ የሚነሳውን ፡ ክርክር ፡ በሽማግሌ ፡ ዳኝነት ፡ ለመጨረስ ፡ ውል ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሽምግልናው ፡ ዳኝነት ፡ የሚደረገው ፡ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ ፩ ፡ በተጠቀሱት ፡ ስፍራዎች ፡ ከሆነ ፡ ውሉ ፡ የጻፍ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፯፻፵፰ ። ይርጋ ።

በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በወጣው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ ካሳ ፡ የሚቀርበው ፡ ክስ ፡ አይሮፕላኑ ፡ ከደረሰበት ፡ ወይም ፡ ሊደርስ ፡ ከሚገባበት ፡ ወይም ፡ ጉዞው ፡ ከተቋረጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ክስ ፡ ሊቀርብ ፡ አይችልም።

ቀ ፡ ፯፻፵፱ ። ስለ ፡ ቀን ፡ አቈጣጠር ።

በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ቀን ፡ ሲባል ፡ የሥራና ፡ የባዓላቶችን ፡ ቀን ፡ ሳይለይ ፡ ማንኛውም ፡ ቀን ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

በአንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ መንገዶች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ ፡ ፯፻፶፬ ። የተለዩ ፡ ሁኔታዎች ።

ደንበኛ ፡ ከሆነው ፡ የአየር ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ በልዩ ፡ አጋጣሚ ፡ ምክንያት ፡ ስለሚደረግ ፡ የአየር ፡ ጉዞ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ከቅጥር ፡ ፯፻፮ ፡ እስከ ፡ ፯፻፲፯ ፡ ስለ ፡ ማንንዣ ፡ ሰነዶች ፡ የተደነገገው ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቀ* : ፯፻፶፩ ። ስለ ፡ ተቀባባይ ፡ አንገሮች ።

ተቀባባይ፡ የአየር፡ አንገሮች፡ የሚያደርጉትን፡ ጉዞ ፡ ተዋዋዮቹ፡ በአንድም፡ ሆነ ፡ ከአንድ ፡ በበለጠ ፡ ውል ፡ እንደ ፡ አንድ ፡ ጉዞ ፡ አድርገው ፡ ከተመለከቱት ፡ ለዚህ ፡ አንቀጽ ፡ አፈጻጸም ፡ አንድ ፡ ጉዞ ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ* : ፯፻፶፪ ። የተቀባባይ ፡ አንገሮች ፡ ኅላፊነት ።

(፩) ተቀባባይ፡ አንገሮች፡ ሰዎችን ፤ ጓዞችንና ፤ ዕቃዎችን ፤ በአየር ፡ የሚያጉዙ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔዎች ፡ በያንዳንዱ ፡ አንዥ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ። እንዲሁም ፡ ውሉ ፡ አንገሩ ፡ በኅላፊነቱ ፡ ያደረገውን ፡ ጉዞ ፡ ክፍል ፡ የሚመለከት ፡ ከሆነ ፡ በጉዞው ፡ ውል ፡ ከገቡት ፡ አንገሮች ፡ እንደ ፡ አንድ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) የመጀመሪያው፡ አንዥ ፡ ለመላው ፡ ጉዞ ፡ ኅላፊ ፡ ይሆናል ፡ የሚል ፡ በተለይ ፡ የተደረገ ፡ ስምምነት ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ መንገደኛው ፡ ወይም ፡ የእሱ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ በንኡርስ ፡ ቊጥር ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ተመለከተው ፡ ማንኛዝ ፡ በኅላፊነት ፡ መጠየቅ ፡ የሚችሉት ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ መዘግየቱ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ለጉዞው ፡ ኅላፊ ፡ የነበረውን ፡ አንዥ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) ስለ ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ የተመዘገቡ ፡ ጓዞች ፡ ላኪው ፡ ለመክሰስ ፡ የሚችለው ፡ የመጀመሪያውን ፡ አንገዥ ፡ ሲሆን ፤ ተቀባዩ ፡ ሊከስ ፡ የሚገባው ፡ የመጨረሻውን ፡ አንገዥ ፡ ነው ። እንዲሁም ፡ ላኪውና ፡ ተቀባዩ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ በሙሉም ፡ ሆነ ፡ በክፊል ፡ መበላሸት ፤ መጎዳት ፡ ወይም ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መዘግየት ፡ በደረሰበት ፡ ጊዜ ፡ ለጉዞው ፡ ኅላፊ ፡ የነበረውንም ፡ አንገዥ ፡ መክሰስ ፡ ይችላሉ ።

(፬) በንኡርስ ፡ ቊጥር ፡ ፫ ፡ የተጠቀሱት ፡ አንገሮች ፡ ለላኪውና ፡ ለተቀባዩ ፡ ድርሻ ፡ የማይከፋፈል ፡ የአንድነት ፡ ኅላፊነት ፡ አለባቸው ።

ቀ* : ፯፻፶፫ ። የተያያዘ ፡ መንገዝ ።

(፩) ገሚሱ ፡ ጉዞ ፡ በአየር ፡ ገሚሱ ፡ ጉዞ ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ ማንኛዣ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆነው ፡ ለአየሩ ፡ ጉዞ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔ ፡ ውስጥ ፡ ስለ አየር ፡ ጉዞ ፡ የተወሰነውን ፡ አክብረው ፤ ተዋዋዮቹ ፡ ባየሩ ፡ ጉዞ ፡ ስነድ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ሌላው ፡ ዐይነት ፡ ማንኛዣ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሊያገቡበት ፡ ይችላሉ ።

አንቀጽ ፡ ፫ ።
 ስለ ፡ ኢንቩራንስ ።
 ምዕራፍ ፡ ፩ ።
 ጠቅላላ ፡ ውሳኔዎች ።

ቀ፡ ፮፻፶፬ ፡ ትርጓሜ ።

- (፩) የኢንቩራንስ፡ ውል፡ ፖሊሲ ፡ ማለት ፡ ኢንቩራንስ ፡ ሰጪ ፡ የሚባለው ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ የተመደበውን ፡ የኢንቩራንስ ፡ መግቢያ ፡ ዋጋ ፡ (ፕሬምየም) ፡ ተቀብሎ ፡ በውሉ ፡ የተመለከተው ፡ አደጋ ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ ኢንቩራንስ ፡ ለገባው ፡ ሰው ፡ የተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ ግዴታ ፡ የሚገባበት ፡ ውል ፡ ነው ።
- (፪) ኢንቩራንሱ፡ የተደረገው፡ ስለ፡ ጉዳት፡ የሆነ፡ እንደ፡ሆነ፤ የኢንቩራንሱ፡ውል፡ ግዴታ ፡ በንብረት ፡ ላይ ፡ የሚደርሰውን ፡ አደጋ ፡ ወይም ፡ ኢንቩራንስ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ የሚደርስበትን ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ጎሳፊነትም ፡ ይጨምራል ።
- (፫) ኢንቩራንሱ፡ ለሰው ፡ ሕይወት፡ የሆነ ፡ እንደ፡ሆነ ፤ የኢንቩራንሱ ፡ ግዴታ ፡ በሞት ፤ በሕይወት ፡ ወይም ፡ በአካል ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ በሕመም ፡ የሚደርሰውን ፡ አደጋ ፡ ይጨምራል ።

ቀ፡ ፮፻፶፭ ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ተፈጻሚነት ፡ ወሰን ።

- (፩) የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔ ፡ ተፈጻሚ፡ የሚሆነው፡ በመሬት ፤ በወንዝና ፡ በአየር ፡ ለሚደርሱ ፡ አደጋዎች ፡ ነው ።
- (፪) ይህ ፡ ውሳኔ ፡ በባሕር ፡ ሕግ ፡ የሚተዳደረውን ፡ የባሕርን ፡ ኢንቩራንስ ፡ ወይም ፡ የሶሻሎልንና ፡ የክሬዲት ፡ (መንግሥት ፡ የሚያቋቋመው) ፡ ኢንቩራንስን ፡ አይመለከትም ።

ቀ፡ ፮፻፶፮ ፡ ስለ ፡ ኢንቩራንስ ፡ ማገበሮች ።

የኢንቩራንስ ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ የተፈቀደላቸው ፡ ማገበሮችና ፡ ሰዎች ፡ ለመሥራት ፡ የሚችሉት ፡ የኢንቩራንስ ፡ ሥራ ፡ በሕግ ፡ ይወሰናል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ልዩ ፡ ልዩ ፡ ለሆኑ ፡ ኢንቩራንስ ፡ ማገበሮች ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑ ፡ ድንጋጌዎች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የኢንቩራንስ ፡ ፖሊሲ ፡ ውል ።

ቀ፡ ፮፻፶፯ ፡ የኢንቩራንስ ፡ ውል ፡ ማስረጃ ።

- (፩) የኢንቩራንሱ ፡ ውል ፡ በኢንቩራንስ ፡ ውል ፡ ፖሊሲ ፡ በሚባል ፡ ጽሑፍ ፡ መደገፍ ፡ አለበት ።

(፪) የኢንቹራንሱ፡ ፖሊሲ፡ ተጨማሪ፡ በሆነ ፡ ጽሑፍ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊለወጥ ፡ አይችልም ።

(፫) ስለሆነም፡ ፖሊሲው፡ ወይም ፡ የፖሊሲው ፡ ተጨማሪ ፡ ጽሑፍ ፡ ከመፈረሙ፡ በፊት ፡ ለጊዜው፡ ኢንቹራንሱ ፡ ሰጪው ፡ ኢንቹራንሱ ፡ ለሚገባው ፡ ሰው፡ ፖሊሲው፡ ወይም፡ ለፖሊሲው ፡ ተጨማሪ ፡ ጽሑፍ ፡ እስከ፡ ተፈረመ ፡ ድረስ ፡ ማረጋገጫ ፡ መድን ፡ የሚሆነው ፡ ጽሑፍ ፡ የሰጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ኢንቹራንሱ ፡ ሰጪውና፡ ኢንቹራንሱ ፡ ገቢው ፡ አንዱ ፡ ለአንዱ ፡ ግዴታ ፡ እንደ፡ገቡ ፡ ይቋጠራል ።

ቀ፡ ፯፻፶፰ ። በኢንቹራንሱ ፡ ውል ፡ ፖሊሲው ፡ ላይ ፡ ስለሚመሰከቱ ፡ ነገሮች ።

በኢንቹራንሱ ፡ ውል ፡ ፖሊሲ ፡ ውስጥ ፡ ሊጻፍ ፡ የሚገባው ፤

(ሀ) የተዋዋሉበት ፡ ስፍራና ፡ ቀን ፤

(ለ) የተዋዋዮቹ ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፤

(ሐ) ኢንቹራንሱ፡ የተደረገለት ፡ ንብረት፤ አላፊነት ፤ ወይም ፡ ኢንቹራንሱ ፡ የገባ ፡ ሰው ፤

(መ) ኢንቹራንሱ ፡ የተገባበት ፡ አደጋ ፡ ዐይነት ፤

(ሠ) የዋስትናው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፤

(ረ) ለኢንቹራንሱ ፡ መግቢያ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፤

(ሰ) የውሉ ፡ ዘመን ፡ ነው ።

ቀ፡ ፯፻፶፱ ። የኢንቹራንሱ ፡ ውል ፡ መጽናት ፡ የሚጀመርበት ፡ ጊዜ ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ውሳኔ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የኢንቹራንሱ ፡ ውል ፡ ፖሊሲው ፡ ከተፈረመበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ ይጸናል ።

(፪) ስለሆነም ፡ የኢንቹራንሱ ፡ ውል ፡ ተፈጻሚነቱን ፡ የሚጀምረው ፡ የመጀመሪያው ፡ መደብ ፡ የኢንቹራንሱ ፡ መግቢያ ፡ ገንዘብ ፡ ሲከፈል ፡ ብቻ ፡ ነው ። ተብሎ ፡ ለመዋዋል ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፯፻፷ ። ለታዘዘለት ፡ የሚል ፡ የኢንቹራንሱ ፡ ውል ፡ ፖሊሲ ።

(፩) የኢንቹራንሱ፡ ውል፡ ፖሊሲ፡ በአንድ ፡ የተለየ ፡ ሰው ፡ ስም ፡ ወይም ፡ ለታዘዘለት ፡ ሰው ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

(፪) የኢንቹራንሱ ፡ ሰጪው፡ በመጀመሪያው፡ ተጠቃሚ ፡ ላይ ፡ ማቅረብ ፡ የሚችለው ፡ መከራከሪያውን፡ የኢንቹራንሱ ፡ ጥቅም ፡ በተዛወረለት ፡ ወይም ፡ በጀርባ ፡ በተፈረመለት ፡ ጥቅሙን ፡ ባገኘ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ሊያቀርብ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፮፻፳፩ ። ስለ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሚደረግ ፡ የኢንቹራንስ ፡ ውል ፡ ፖሊሲ ።

(፩) የኢንቹራንስን ፡ ውል ፡ በወኪል ፡ ለመዋዋል ፡ ይቻላል ።

(፪) ገንዘብ ፡ ከፋዩ ፡ ወኪል ፡ ባይሆንም ፡ የኢንቹራንሱን ፡ ውል ፡ ለሦስተኛው ፡ ወገን ፡ መዋዋል ፡ ይችላል ። ተጠቃሚው ፡ ሰው ፡ የኢንቹራንሱን ፡ ውል ፡ ያጸደቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በውሉ ፡ ሊጠቀምበት ፡ ይችላል ። ስለሆነም ፡ ለውሉ ፡ የተነገረው ፡ አደጋ ፡ ከደረሰም ፡ በኋላ ፡ ውሉን ፡ ከመቀበል ፡ የሚያግደው ፡ ነገር ፡ የለም ፤ በውሉ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ውሉን ፡ እተቀበለ ፡ ድረስ ፡ ገንዘብ ፡ ከፋዩ ፡ ሰው ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ የተመለከተውን ፡ ግዴታ ፡ ጎላፊነት ፡ ሁሉ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፮፻፳፪ ። ተለይቶ ፡ ላልታወቀ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሚደረግ ፡ የኢንቹራንስ ፡ ውል ።

(፩) የኢንቹራንስ ፡ ውል ፡ ተለይቶ ፡ ላልታወቀ ፡ ለሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ሊደረግ ፡ ይቻላል ። ይህም ፡ በተባለው ፡ የወደፊት ፡ ተጠቃሚ ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ የሚቈጠር ፡ ነው ።

(፪) በገሉ ፡ ቅጥር ፡ ፩ ፡ መሠረት ፡ የኢንቹራንስን ፡ ውል ፡ የፈረመው ፡ ሰው ፡ ለኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ መክፈል ፡ አለበት ። ኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ የኢንቹራንሱን ፡ ውል ፡ ፈራሚ ፡ በሆነው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ማቅረብ ፡ የሚችለውን ፡ መከራከሪያ ፡ በኢንቹራንሱ ፡ ውል ፡ ተጠቃሚ ፡ በሆነው ፡ ሰው ፡ ላይም ፡ ማቅረብ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የተዋዋዮቹ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

ቀ፡ ፮፻፳፫ ። ኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ መድን ፡ የሚሆንበት ፡ አደጋ ።

(፩) የኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ በውሉ ፡ ለተመለከተው ፡ አደጋ ፡ ኢንቹራንስ ፡ ለገባው ፡ ሰው ፡ መድን ፡ ይሆናል ።

(፪) ተቃራኒ ፡ ውል ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ ኢንቹራንስ ፡ በገባው ፡ ሰው ፡ ቸልተኝነትና ፡ ባልታሰበ ፡ አደጋ ፡ ለሚደርሰው ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ መድን ፡ ነው ።

(፫) ተቃራኒ ፡ ውል ፡ ቢኖርም ፡ ኢንቹራንስ ፡ ገቢው ፡ ዐውቆ ፡ በሚያደርገው ፡ ጥፋት ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ መድን ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፮፻፳፬ ። ኢንቹራንስ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ ጎላፊ ፡ የሚሆንባቸው ፡ ሰዎች ፡ ስለሚያደርጉት ፡ ጥፋት ።

(፩) ኢንቹራንስ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ ጎላፊ ፡ የሚሆንባቸው ፡ ሰዎች ፡ ባደረጉት ፡

ጥፋት ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርስ ፡ ጉዳትና ፡ ኪሣራ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ መድን ፡ ነው ።

(፪) የተደረገው ፡ ጥፋት ፡ ዐይነትና ፡ ክብደት ፡ ሳይታይ ፡ በንኡስ ፡ ቊጥር ፡ ፩ ፡ የተጻፈው ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቊ ፡ ፳፻፳፮ ። የኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ግዴታ ።

(፩) ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የተመለከተው ፡ አደጋ ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የተሰማሙበት ፡ ቀን ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ የተሰማሙበትን ፡ ገንዘብ ፡ በውሉ ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ መክፈል ፡ ይገባዋል ።

(፪) ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ የሚከፍለው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ በውለታው ፡ ላይ ፡ ከተጠቀሰው ፡ አይበልጥም ።

ቋ ፡ ፳፻፳፯ ። ለኢንሹራንስ ፡ መግቢያ ፡ ስለሚከፈለው ፡ ገንዘብ ።

(፩) ኢንሹራንስ ፡ ገቢው ፡ ለኢንሹራንስ ፡ መግቢያ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ መክፈል ፡ ግዴታው ፡ ነው ።

(፪) ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ተጠቃሚው ፡ ለኢንሹራንስ ፡ መግቢያ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ባለው ክፈሉ ፡ ብቻ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ አይችልም ። ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ገንዘቡ ፡ እንዲከፈለው ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ።

(፫) ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ በንኡስ ፡ ቊጥር ፡ ፪ ፡ መሠረት ፡ ገንዘቡ ፡ እንዲከፈለው ፡ ጥያቄ ፡ ካደረገ ፡ ካንድ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ገንዘቡ ፡ ሳይከፈለው ፡ ቢቀር ፡ ውሉ ፡ ይታገዳል ።

(፬) የአንድ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ተጠቃሚው ፡ ለኢንሹራንስ ፡ መግቢያ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፈለው ፡ ወይም ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል ።

(፭) የኢንሹራንሱ ፡ ገንዘብ ፡ የተከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ ገንዘቡ ፡ በተከፈለ በት ፡ ቀን ፡ እንደ ፡ ገና ፡ የጸና ፡ ይሆናል ።

(፮) የዚህ ፡ ቊጥር ፡ ውሳኔዎች ፡ ስለ ፡ ሕይወት ፡ ለተደረገ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም ።

ቋ ፡ ፳፻፳፰ ። ውሉ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ስለሚሰጥ ፡ መግለጫ ።

ውሉን ፡ በሚዋዋልበት ፡ ጊዜ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ገቢው ፡ የሚያውቃቸውን ፡ ማናቸውንም ፡ ሁኔታዎችና ፡ ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ኅላፊነት ፡ የሚወስድባቸውን ፡ አደጋዎች ፡ ለማመዛዘን ፡ የሚያስችሉትን ፡ ማናቸውንም ፡ ሁኔታዎች ፡ በ፣ ክክል ፡ መግለጥ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፮፻፳፰ ። ስለ ፡ ተሸሽጉ ፡ ነገሮችና ፡ ስለ ፡ ሐሰት ፡ መግለጫዎች ።

(፩) ኢንሹራንስ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ እያወቀ ፡ እውነቱን ፡ ነገር ፡ የሸሸገ ፡ ወይም ፡ የሐሰት ፡ መግለጫ ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እውነተኛው ፡ ነገር ፡ ተገልጾለት ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ይህን ፡ ውል ፡ አይዋዋልም ፤ ወይም ፡ ተጠቃሚው ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፍል ፡ የሚያደርግለት ፡ ውል ፡ ይዋዋል ፡ ነበር ፡ እስከሚያሰኝ ፡ ድረስ ፡ እነዚህ ፡ የተሸሸጉ ፡ ነገሮችም ፡ በሐሰት ፡ የተሰጡ ፡ መግለጫዎች ፡ የኢንሹራንስ ፡ ሰጪውን ፡ የአደጋውን ፡ አስተያየት ፡ ለውጠውበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሉ ፡ ፍርስ ፡ ይሆናል ። ኢንሹራንስ ፡ ሰጪውም ፡ ስለ ፡ ኢንሹራንስ ፡ መግቢያ ፡ የተከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ያስቀራል ።

(፪) ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ መሸሸጉ ፡ ወይም ፡ የሐሰት ፡ መግለጫው ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ያልተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፤ ኢንሹራንስ ፡ ገቢውም ፡ በመጥፎ ፡ ልቡና ፡ ያደረገው ፡ መሆኑን ፡ ማስረዳት ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሉ ፡ አይፈርስም ።

(ሀ) መሸሸጉ ፡ ወይም ፡ የሐሰት ፡ መግለጫ ፡ መሰጠቱ ፡ አደጋው ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ለኢንሹራንስ ፡ ገቢው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከሰጠ ፡ ከአንድ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ወይም ፡ የኢንሹራንስ ፡ መግቢያ ፡ ገንዘብ ፡ ተጨምሮ ፡ ውሉ ፡ እንዲቀጥል ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

(ለ) የተሸሸገው ፡ ነገር ፡ ወይም ፡ በሐሰት ፡ የተሰጠ ፡ መግለጫ ፡ መሆኑ ፡ የታወቀው ፡ አደጋው ፡ ከደረሰ ፡ በኋላ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሊደርስ ፡ የሚችለው ፡ አደጋ ፡ በሙሉና ፡ በትክክል ፡ ተገልጾ ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፡ ለኢንሹራንስ ፡ ሊከፈል ፡ ይገባ ፡ በነበረውና ፡ በአሁኑ ፡ ጊዜ ፡ በተከፈለው ፡ ኢንሹራንስ ፡ መግቢያ ፡ ገንዘብ ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ ልዩነት ፡ ታይቶ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ለኪሣራ ፡ የሚከፍለው ፡ ገንዘብ ፡ በዚህ ፡ ልክ ፡ ተቀናሽ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፮፻፳፱ ። ሊደርስ ፡ የሚችለው ፡ አደጋ ፡ እየከበደ ፡ የሄደ ፡ መሆኑን ፡ ስለ ፡ መግለጽ ።

(፩) ሊደርስ ፡ የሚችለው ፡ አደጋ ፡ እየከበደ ፡ መሄዱ ፡ ውሉ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ አደጋው ፡ በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ እየከበደ ፡ የሚሄድ ፡ መሆኑ ፡ ቢታወቅ ፡ ኖሮ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ የማይዋዋል ፡ መሆኑ ፡ ወይም ፡ ቢዋዋልም ፡ ኢንሹራንስ ፡ ገቢውን ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ኢንሹራንስ ፡ መግቢያ ፡ ገንዘብ ፡ አስከፍሎ ፡ ይዋዋል ፡ ነበር ፡ የሚያሰኝ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ኢንሹራንስ ፡ በገባው ፡ ሰው ፡ ምክንያት ፡ ሲሆን ፡ አደጋው ፡ እየጨመረ ፡ እንዲሄድ ፡ ያደረገው ፡ ሁኔታ ፡ በተደረገ ፡ በፀሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ድርጊት ፡ ኢንሹራንስ ፡ ገቢው ፡ ካወቀበት ፡ ከፀሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ በማይበልጥ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ገቢው ፡ ለኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ። ይህ ፡ ጊዜ ፡ በኢንሹራንሱ ፡ ውል ፡ ሊቀነስ ፡ አይቻልም ።

- (፪) ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ወይም ፡ ለኢንቸራንስ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ጨምሮ ፡ ውሉ ፡ እንዲጸና ፡ (እንዲቁይ) ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።
- (፫) ኢንቸራንስ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ በተነገረው ፡ መሠረት ፡ ለኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ ባያስታውቅ ፡ (ባይገልጽ) ፡ ወይም ፡ ትክክለኛ ፡ መግለጫ ፡ ሳይሰጥ ፡ ሲቀር ፡ በቍጥር ፡ ፮፻፳፰ ፡ የተጻፈው ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።
- (፬) የዚህ ፡ ቍጥር ፡ ድንጋጌዎች ፡ ስለ ፡ ሕይወት ፡ በተደረገ ፡ ኢንቸራንስ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም ።

ቍ ፡ ፮፻፸፭ ። አደጋን ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

- (፩) ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ጎይል ፡ ምክንያት ፡ ያልቻለ ፡ መሆኑን ፡ ካላስረዳ ፡ በተቀር ፡ ኢንቸራንስ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ መደን ፡ የሆነበት ፡ አደጋ ፡ መድረሱን ፡ እንዳወቀ ፡ ወዲያውኑ ፡ ወይም ፡ እጅግ ፡ ቢዘገይ ፡ በአምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ለኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

- (፪) ይህን ፡ የተባለውን ፡ ቀን ፡ በውል ፡ ማሳጠር ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፮፻፸፩ ። ስለ ፡ መከሰር ።

- (፩) አቸራንስ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የከሠረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የኢንቸራንሱ ፡ ውል ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ አይፈርስም ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ በውሉ ፡ ተጠቃሚና ፡ ለኢንቸራንስ ፡ መግቢያ ፡ ስለሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ባለዕዳ ፡ ሆነው ፡ የኢንቸራንሱ ፡ ውል ፡ ጸንቶ ፡ ይቁያል ።
- (፪) ስለሆነም ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹና ፡ ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ ከሠረ ፡ ተብሎ ፡ ፍርድ ፡ ከተፈረደበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ውሉን ፡ ማፍረስ ፡ ይችላሉ ።
- (፫) ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ የከሠረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከሠረ ፡ ተብሎ ፡ ከተፈረደበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በአንድ ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ውሉ ፡ ያልቃል ።

ቍ ፡ ፮፻፸፪ ። የኢንቸራንሱ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ መሞት ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ የኢንቸራንስ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ሲሞት ፡ የኢንቸራንሱ ፡ ውል ፡ መብት ፡ ወደ ፡ ወራሾቹ ፡ ተላልፎ ፡ ይቀጥላል ።
- (፪) ስለሆነም ፡ ወራሾቹና ፡ ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ በኢንቸራንሱ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ከሞተበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፮፻፸፫ ። ኢንቸራንስ ፡ የተደረገለትን ፡ ነገር ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

- (፩) ኢንቸራንስ ፡ የተደረገለት ፡ ነገር ፡ ለሌላ ፡ በተላለፈ ፡ ጊዜ ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ የኢንቸራንሱ ፡ ውል ፡ በሙሉ ፡ መብት ፡ ለተላለፈው ፡ ይቀጥላል ።

ፈለጉት ፡ ሰው ፡ ይቀጥላል ።

(፪) ስለሆነም ፡ ንብረቱ ፡ የተላለፈለትና ፡ ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ኢንሹራንስ ፡ የተደረገበት ፡ ነገር ፡ ለሌላ ፡ ከተላለፈበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ውሉን ፡ ሊያፈርሱ ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ይርጋ ።

ቀ፡ ፮፻፸፬ ። ይርጋ ።

(፩) በአሹራንስ ፡ ውል ፡ ምክንያት ፡ የሚቀርብ ፡ ማንኛውም ፡ ክስ ፡ የሚታገደው ፡ ለክሱ ፡ ምክንያት ፡ የሆነው ፡ ጉዳት ፡ ከተደረገበት ፡ ወይም ፡ በጉዳዩ ፡ ጥቅም ፡ ያላቸው ፡ ወገኖች ፡ ጉዳቱን ፡ ካወቁበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ነው ።

(፪) የተሸሸገ ፡ ወይም ፡ በሐሰት ፡ ቃል ፡ የቀረበ ፡ ጉዳይ ፡ ያጋጠመ ፡ ሲሆን ፡ የይርጋው ፡ ዘመን ፡ የሚታሰበው ፡ ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ይህንን ፡ ነገር ፡ ካወቀበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

(፫) ይህን ፡ ለይርጋ ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ በውል ፡ ለማሳጠር ፡ አይቻልም ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ኢንሹራንስ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የዕቃዎች ፡ ኢንሹራንስ ።

ቀ፡ ፮፻፸፮ ። ኢንሹራንስ ፡ ለማድረግ ፡ ስለ ፡ መቻሉ ።

(፩) ዕቃውን ፡ ከጉዳት ፡ ለመጠበቅ ፡ የሚፈልግ ፡ ማንኛውም ፡ ሰው ፡ ኢንሹራንስ ፡ ሊያስገባው ፡ ይችላል ።

(፪) ጉዳት ፡ እንዳይደርስ ፡ በማለት ፡ ማንኛውም ፡ ቀጥተኛ ፡ ወይም ፡ ቀጥተኛ ፡ ያልሆነ ፡ ጥቅም ፡ ሁሉ ፤ ኢንሹራንስ ፡ ሊገባበት ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፮፻፸፯ ። አላፊነትን ፡ የሚያስከትሉ ፡ ጉዳዮች ።

(፩) ኢንሹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ጋራ ፡ በተደረገ ፡ ጦርነት ፡ ወይም ፡ በአገር ፡ ውስጥ ፡ በሆነ ፡ የእርስ ፡ በርስ ፡ ጦርነት ፡ በመነሣቱ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ ጥፋት ፡ አላፊ ፡ ለመሆን ፡ ካልተዋዋለ ፡ በቀር ፡ አላፊነት ፡ የለበትም ።

(፪) ጥፋቱ : ወይም : ጉዳቱ : የደረሰው : በንኡስ : ቍጥር : ፩ : በተመለከቱት : ምክንያቶች : ነው : ሲል : ማስረዳት : ያለበት : ኢንፎርሬሽን : ሰጪው : ነው ።

ቍ : ፮፻፸፯ ። የዕቃው : መጥፋት ።

ኢንፎርሬሽን : የገባው : ዕቃ : በኢንፎርሬሽን : ውል : ውስጥ : ባልተመለከተ : ምክንያት : የጠፋ : እንደ : ሆነ ፤ ውሉ : እንዲፈርስ : ያደርገዋል ።

ቍ : ፮፻፸፰ ። ካሣ ።

ኢንፎርሬሽን : የገባ : ዕቃ : ውል : ማለት : ዕቃው : ኢንፎርሬሽን : የገባበት : ካሣ : የመጠየቂያ : ውል : ነው ፤ ካሣውም : ኢንፎርሬሽን : የገባው : ዕቃ : ጉዳት : በደረሰበት : ቀን : ከሚያወጣው : ዋጋ : አይበልጥም ።

ቍ : ፮፻፸፱ ። ኢንፎርሬሽን : የገባው : ዕቃ : ዋጋ : ኢንፎርሬሽን : ከተደረገበት : ዋጋ :

የበለጠ : ሲሆን ።

ኢንፎርሬሽን : የገባው : ዕቃ : ጉዳት : በደረሰበት : ቀን : ያወጣ : የነበረው : ዋጋ : ኢንፎርሬሽን : ከገባበት : ዋጋ : በልጠ : ሲገኝ ፤ በልጠ : ለሚገኘው : ዋጋ : ኢንፎርሬሽን : ገቢው : ራሱ : እንደ : ኢንፎርሬሽን : አድራጊ : ተቈጥሮ : ከጉዳቱ : በመጠኑ : በከፊል : ይችላል ፤ ከጉዳቱ : በመጠኑ : ይችላል : የተባለውን : ውሳኔ : በውል : ለማስቀረት : ይቻላል ።

ቍ : ፮፻፹ ። ኢንፎርሬሽን : የገባው : ዕቃ : ኢንፎርሬሽን : ከተደረገበት : ዋጋ : ያነሰ :

ሲሆን ።

(፩) በኢንፎርሬሽን : ውል : ውስጥ : የተጠቀሰው : ካሣ : ኢንፎርሬሽን : ከገባው : ዕቃ : ዋጋ : ሲበልጥና : ከተዋዋዮቹ : አንደኛው : ወገን : አታሎ : ወይም : አጭበርብሮ : ሲገኝ : ሌላው : ወገን : ውሉ : እንዲፈርስ : ለማድረግ : ከመቻሉም : በላይ : ኪሣራ : ለመጠየቅ : ይችላል ።

(፪) ማታለልና : ማጭበርበር : የሌለበት : እንደ : ሆነ ፤ የኢንፎርሬሽን : ውል : እንደ : ጸና : የሚቈየው : ኢንፎርሬሽን : ለገባው : ዕቃ : እውነተኛ : ዋጋ : ብቻ : ነው ።

(፫) በኢንፎርሬሽን : ገቢው : ጥያቄ : ኢንፎርሬሽን : የተቀነሰ : እንደ : ሆነ : ኢንፎርሬሽን : ገቢው : ለወደፊቱ : ለኢንፎርሬሽን : በየጊዜያቱ : የሚከፈለው : ሒሳብ : ዝቅ : ይላል ። ነገር : ግን : ቅናሹ : ከመደረጉ : በፊት : ለኢንፎርሬሽን : በየጊዜያቱ : የተከፈለውን : ሒሳብ : ኢንፎርሬሽን : ሰጪው : ለማስቀረት : መብት : አለው ።

ቍ : ፮፻፹፩ ። ተደራራቢ : ኢንፎርሬሽን ።

(፩) አያሌ : ኢንፎርሬሽን : ሰጪዎች : አንዱን : ዕቃ : ለአንዱ : ዐይነት : ጉዳት : ኢንፎርሬሽን : በመስጠታቸው : ኢንፎርሬሽን : የገባው : ዕቃ : ዋጋ : ኢንፎርሬ

ንስ ፡ ከተደረገበት ፡ ዋጋ ፡ የበለጠ ፡ ሲሆን ፡ እያንዳንዱ ፡ የኢንቹራንስ ፡ ሰጪ ፡ በኢንቹራንስ ፡ ገቢው ፡ በኩል ፡ ማታለል ፡ ከተደረገ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስና ፡ ኪሣራም ፡ እንዲከፍለው ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

(ዪ) ኢንቹራንስ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ያደረገው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አደጋ ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ እያንዳንዱ ፡ ኢንቹራንስ ፡ ሰጪ ፡ ስለ ፡ ኢንቹራንቱ ፡ በተዋዋ ለበት ፡ ሒሳብ ፡ መጠን ፡ ካሣ ፡ ከፋይ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፯፻፹፪ ። ኢንቹራንስ ፡ የገባው ፡ ዕቃ ፡ ስለ ፡ መጥፋቱ ።

(ጸ) ኢንቹራንስ ፡ በገቡበት ፡ ጊዜ ፡ ከጉዳት ፡ እንዲጠበቅ ፡ የተፈለገው ፡ ዕቃ ፡ አስቀድሞ ፡ የጠፋ ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝ ፡ ወይም ፡ አደጋ ፡ የማይደርስበት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የኢንቹራንቱ ፡ ውል ፡ አይጸናም ፤ ኢንቹራንስ ፡ የገባው ፡ ባለጥ ቅሙ ፡ ሰው ፡ በየጊዜያቱ ፡ ለኢንቹራንቱ ፡ የከፈለው ፡ ሒሳብ ፡ ይመለስለታል ።

(፯) በመጥፎ ፡ ልቡና ፡ የተደረገ ፡ ሲሆን ፡ ማንኛውም ፡ ወገን ፡ ኪሣራ ፡ ይከፍላል ።

ቍ ፡ ፯፻፹፫ ። ኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ በምትክነት ፡ ስለ ፡ መግባት ።

(ጰ) ኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ በከፈለው ፡ ካሣ ፡ መጠን ፡ ጉዳቱ ፡ እንዲደርስ ፡ ባደረጉት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ኢንቹራንስ ፡ ለገባው ፡ ሰው ፡ በተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ባሉት ፡ መብቶችና ፡ ክሶች ፡ ኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ምትክ ፡ ሆኖ ፡ ይገባል ።

(፱) ኢንቹራንስ ፡ ገቢው ፡ ባደረገውም ፡ ምክንያት ፡ ኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ እንደተመለከተው ፡ በኢንቹራንስ ፡ ገቢው ፡ ምትክ ፡ ለመተካት ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ አላፈነት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ይቀርለታል ።

(፺) ስለሆነም ፡ ሌላ ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ በክፋት ፡ ያደረጉት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ በኢንቹራንስ ፡ ገቢው ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቈጠሩ ፡ ወላጆች ፡ ወኪሎች ፡ ሠራተኞች ፡ ወይም ፡ ከእርሱ ፡ ጋራ ፡ ዘወትር ፡ አብረው ፡ በሚኖሩት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፯፻፹፬ ። የቀዳሚነት ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ወይም ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

(፻) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ለአንድ ፡ ንብረት ፡ የሚከፈለው ፡ የኢንቹራንስ ፡ ገንዘብ ፡ በዚህ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የቀዳሚነት ፡ ወይም ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ላላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ይሰጣል ። እነዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ ላይ ፡ በቀጥታ ፡ ክስ ፡

ማቅረብ ፡ ይችላሉ ፤ እርሱም ፡ ደግሞ ፡ ኢንቸራንስ ፡ በገባው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡
 ሊያቀርብ ፡ ይችላል ፡ የነበረውን ፡ መከላከያ ፡ ሊያቀርብ ፡ ይችላል ።
 (፪) ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ ዕቃው ፡ በብድር ፡ መያዣ ፡ መሰጠቱን ፡ ባለማወቅ ፡
 ለተጠቃሚው ፡ ክፍሉ ፡ ቢገኝ ፡ አከፋፈሉ ፡ የጸና ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የጎሳፊነት ፡ ኢንቸራንስ ።

ቀ* ፡ ፳፻፹፮ ። ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ አላፊ ፡ የሚሆንበት ።

በኢንቸራንሱ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ የተጠቀሰው ፡ ጉዳት ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ ጉዳት ፡
 የደረሰበት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ኢንቸራንስ ፡ በገባው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡
 ወይም ፡ በስምምነት ፡ ጥያቄ ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ በአላ
 ፊነት ፡ አይጠየቅም ።

ቀ* ፡ ፳፻፹፯ ። አላፊነትን ፡ ስለ ፡ ማመን ።

(፩) ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ ሳይኖር ፡ የተደረገ ፡ አላፊነትን ፡ ማመን ፡ ወይም ፡
 የተደረገ ፡ ግልግል ፡ በኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ ላይ ፡ መከራከሪያ ፡ አይሆንበ
 ትም ፡ የሚል ፡ የስምምነት ፡ ቃል ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።
 (፪) የተፈጸመው ፡ የሁኔታ ፡ ማመን ፡ አላፊነትን ፡ ማመን ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ሊቋ
 ጠር ፡ አይችልም ።

ቀ* ፡ ፳፻፹፰ ። ስለ ፡ ክስ ፡ አመራር ።

(፩) ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ወገን ፡ ለአላፊነት ፡ የሚያቀርበውን ፡ የፍትህ ፡ ብሔር ፡
 ክስ ፡ መሪ ፡ ለመሆን ፡ ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ የተዋዋለው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ይጸናል ።
 (፪) በመጀመሪያ ፡ ተጠቃሚ ፡ ላይ ፡ የቀረበበት ፡ የወንጀል ፡ ክስ ፡ ሲሆን ፡ ማን
 ኛውንም ፡ የወንጀል ፡ ጉዳይ ፡ ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ የሚመራ ፡ ለመሆኑ ፡
 የተጻፈ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ አይጸናም ። ኢንቸራንስ ፡ ገቢው ፡ አቤቱታ ፡ የማቅረብ ፡
 መብቱን ፡ ሊሠራበት ፡ ወይም ፡ ሊተወው ፡ ይችላል ።

ቀ* ፡ ፳፻፹፱ ። ጉዳት ፡ ለደረሰበት ፡ ወገን ፡ በቀደምትነት ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) ጉዳት ፡ ለደረሰበት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡ በሚከፍለው ፡
 ኪሣራ ፡ ሒሳብ ፡ ልክ ፡ ካሳውን ፡ እስኪከፍለው ፡ ድረስ ፡ ኢንቸራንስ ፡ ሰጪው ፡
 ኢንቸራንስ ፡ ለገባው ፡ ሰው ፡ ካሳ ፡ አይከፍልም ።
 (፪) የዚህን ፡ ቅጥር ፡ ውሳኔ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡
 አይጸናም ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

የሰዎች ፡ ኢንቹራንስ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቍ ፡ ፯፻፹፱ ። ኢንቹራንስ ፡ የተገባበትን ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፡ በፈቃድ ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

ስለ ፡ ሰዎች ፡ የተደረገ ፡ የኢንቹራንስ ፡ ውል ፡ እንደ ፡ ጉዳት ፡ ካሳ ፡ ውል ፡ የሚቆጠር ፡ አይደለም ። ኢንቹራንስ ፡ የተገባበትን ፡ ገንዘብ ፡ በኢንቹራንስ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ በነጻ ፡ የሚወሰን ፡ ሆኖ ፡ ኢንቹራንስ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ የደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ሳይገመት ፡ ሊከፍል ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፯፻፺ ። መተካት ፡ የማይቻል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ ስለ ፡ ሰዎች ፡ ኢንቹራንስ ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎበት ፡ የነበረውን ፡ ሒሳብ ፡ ለባለውሉ ፡ ወይም ፡ ለተጠቃሚው ፡ የክፈለ ፡ ኢንቹራንስ ፡ ሰጪ ፣ ጉዳት ፡ እንዲደርስ ፡ ባደረጉት ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ በእነርሱ ፡ መብት ፡ ተተክቶ ፡ ክስ ፡ ሊያቀርብ ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ሕይወት ፡ ኢንቹራንስ ።

ቍ ፡ ፯፻፺፩ ። ትርጓሜ ።

የሕይወት ፡ ኢንቹራንስ ፡ ማለት ፡ ባለኢንቹራንሱ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከአንድ ፡ ጊዜ ፡ በበለጠ ፡ ስለ ኢንቹራንሱ ፡ የሚከፍለውን ፡ ገንዘብ ፡ ተቀብሎ ፡ በተዋዋዩ ፡ ወይም ፡ ኢንቹራንስ ፡ በተገባበት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሕይወት ፡ ወይም ፡ ሞት ፡ ጋራ ፡ የተያያዙ ፡ አንዳንድ ፡ ሁኔታዎች ፡ በደረሱ ፡ ጊዜ ፣ የተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ ለተዋዋዩ ፡ ወይም ፡ ለተጠቃሚው ፡ ለመክፈል ፡ የሚዋዋለው ፡ ውል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፺፪ ። ስለ ፡ ሕይወት ፡ ኢንቹራንስ ።

(፩) የሕይወት ፡ ኢንቹራንስ ፡ የሚዋዋለው ፡ ኢንቹራንስ ፡ ሰጪ ፡ ኢንቹራንስ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ በኢንቹራንሱ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ በሕይወት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ የተወሰነ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ በሕይወት ፡ እስካለ ፡ ድረስ ፡ ወይም ፡ በየጊዜው ፡ የሚከፈል ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ ነው ።

(፪) ኢንቹራንስ ፡ ሰጪው ፡ የተዋዋለው ፡ ኢንቹራንስ ፡ ስለገባው ፡ ሰው ፡ ሞት ፡

የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤ ኢንፎር-ንስ ፣ ከገባው ፣ ሰው ፣ መብት ፣ ላላቸው ፣ ወይም ፣
 በኢንፎር-ንስ ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ ለተጠቀሰው ፣ ተጠቃሚ ፣ የተወሰነ ፣ ዋና ፣ ገን
 ዘብ ፣ ወይም ፣ በሕይወት ፣ እስካለ ፣ ድረስ ፣ በየጊዜው ፣ የሚከፈል ፣ ገንዘብ ፣
 ኢንፎር-ንስ ፣ የገባው ፣ ሰው ፣ በሞተ ፣ ጊዜ ፣ ለመክፈል ፣ ነው ።
 (፫) ኢንፎር-ንስ ፣ ሰጪው ፣ በንኡስ ፣ ቍጥር ፣ ፩ ፣ እና ፣ በንኡስ ፣ ቍጥር ፣ ፪ ፣ የተ
 ጠቀሱትን ፣ ለመክፈል ፣ ግዴታ ፣ የገባ ፣ ሲሆን ፣ የተጣመረ ፣ የኢንፎር-ንስ ፣
 ውል ፣ መዋዋል ፣ ይቻላል ።

ቍ ፣ ፮፻፺፫ ። ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ የሚያደርገው ፣ የሕይወት ፣ ኢንፎር-ንስ ።

የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤ ተብሎ ፣ ኢንፎር-ንስ ፣ በገባለት ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ የኢ
 ንፎር-ንስ ፣ ውል ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ሊዋዋል ፣ ይቻላል ። ኢንፎር-ንስ ፣ የተገ
 ባለት ፣ ሰው ፣ የኢንፎር-ንስን ፣ ገንዘብ ፣ ልክ ፣ ከሚያመለክት ፣ ቃል ፣ ጋራ ፣ በጽ
 ሑፍ ፣ ስምምነቱን ፣ ካልሰጠ ፣ በቀር ፣ ውሉ ፣ ፍርስ ፣ ነው ። ኢንፎር-ንስ ፣ የተገ
 ባለት ፣ ሰው ፣ ያገባ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተጋቢውም ፣ በውሉ ፣ እንዲሰማ ፣
 ያስፈልጋል ።

ቍ ፣ ፮፻፺፬ ። ችሎታ ፣ በሌለው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ስለሚደረግ ፣ ኢንፎር-ንስ ።

ችሎታ ፣ የሌለው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ እንደራሴው ፣ ቢሰማም ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
 ተብሎ ፣ ችሎታ ፣ በሌለው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ የሚደረግ ፣ የኢንፎር-ንስ ፣ ውል ፣ ፍርስ ፣
 ነው ፤ ማንኛውም ፣ ጥቅም ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ ባቀረበው ፣ ጥያቄ ፣ የኢንፎር-ንስ ፣
 ውል ፣ እንዲፈርስ ፣ ይደረጋል ፤ ለኢንፎር-ንስ ፣ መግቢያ ፣ የተከፈለውም ፣ ገን
 ዘብ ፣ በሙሉ ፣ መመለስ ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፮፻፺፭ ። ስለ ፣ ሕይወት ፣ ኢንፎር-ንስ ፣ ውል ፣ ፖሊሲ ፣ ዝርዝር ።

የሕይወት ፣ ኢንፎር-ንስ ፣ ውል ፣ ፖሊሲ ፣ በቍጥር ፣ ፮፻፺፰ ፣ ከተመለከተው ፣
 ዝርዝር ፣ ሐተታ ፣ በቀር ፣ በተጨማሪ ፤
 (ሀ) ስለ ፣ ሕይወት ፣ ኢንፎር-ንስ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ የግል ፣ ስም ፣ የቤተ ፣
 ዘመድ ፣ ስምና ፣ የተወለደበትን ፣ ቀን ፤
 (ለ) ተጠቃሚው ፣ ተለይቶ ፣ የታወቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተጠቃሚው ፣ ቤተ ፣ ዘመድ ፣
 ስምና ፣ የግል ፣ ስም ፤
 (ሐ) የተሰማሙበት ፣ ገንዘብ ፣ እንዲከፈል ፣ የሚደረግበት ፣ ሁኔታ ፤
 (መ) ቅናሽ ፣ የሚደረግበትና ፣ መልሶ ፣ የሚገዛበት ፣ ሁኔታ ፤ በኢንፎር-ንስ ፣
 ፖሊሲ ፣ ውስጥ ፣ በትክክል ፣ መገለጽ ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፮፻፺፮ ። ለታዘዘለት ፣ የሚል ፣ የኢንፎር-ንስ ፣ ውል ።

የሕይወት ፣ ኢንፎር-ንስ ፣ ፖሊሲ ፣ ለታዘዘለት ፣ የሚል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

በውሉ ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ ፊርማ ፡ የተጠቃሚው ፡ ስምና ፡ ቀን ፡ ከሌለ
በት ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቀ* ፡ ፻፶፯ ። የኢንቩራንሱን ፡ ውል ፡ መያዣ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

ለታዘዘለት ፡ የሚል ፡ የሕይወት ፡ ኢንቩራንሱን ፡ ውል ፡ በተጨማሪ ፡ ስምም
ነት ፡ ወይም ፡ ለታዘዘለት ፡ በሚለው ፡ የኢንቩራንሱ ፡ ውል ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ ስለ
ዚሁ ፡ ጉዳይ ፡ በመፈረም ፡ ወይም ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቅጥር ፡ ፪ሺ
፰፻፳፯ ፡ መሠረት ፡ ማያዣ ፡ ማድረግ ፡ ይቻላል ።

ቀ* ፡ ፻፶፰ ። መያዣ ፡ ለማድረግ ፡ ወይም ፡ ለማስተላለፍ ፡ ኢንቩራንሱ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡
ስምምነት ፡ አስፈላጊ ፡ ስለመሆኑ ።

ኢንቩራንሱ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ በጽሑፍ ፡ ካልተሰማማ ፡ የኢንቩራንሱን ፡ ውል ፡
ለሌላ ፡ ለማዛወር ፡ ወይም ፡ በጀርባው ፡ ላይ ፡ በመፈረም ፡ ጥቅምን ፡ ለሌላ ፡ ማሳ
ለፍ ፤ ወይም ፡ በመያዣነት ፡ መስጠት ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ተገልጾ ፡ የተመ
ለከተውን ፡ ተጠቃሚ ፡ መለወጥ ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቀ* ፡ ፻፶፱ ። ራሱን ፡ ስለ ፡ መግደል ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ለሕይወት ፡ የሚደረግ ፡ ኢንቩራ
ንሱ ፤ ኢንቩራንሱ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ራሱን ፡ የገደለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
ኢንቩራንሱ ፡ ዋጋ ፡ የለውም ፤ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ራሱን ፡ የገደለ ፡ መሆኑን ፡ ማስ
ረዳት ፡ ያለበት ፡ ኢንቩራንሱ ፡ ሰጪው ፡ ነው ።

(፪) ሆነ ፡ ብሎ ፡ ራሱን ፡ ያልገደለ ፡ መሆኑን ፡ ተጠቃሚው ፡ ማስረዳት ፡ የቻለ ፡
እንደ ፡ ሆነ ፤ የኢንቩራንሱ ፡ ውል ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ይሆናል ።

ቀ* ፡ ፻፺ ። ገዳዩ ፡ ተጠቃሚው ፡ ሲሆን ።

ኢንቩራንሱ ፡ የሕይወት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ኢንቩራንሱ ፡ የገባውን ፡ ሰው ፡ ተጠቃ
ሚው ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ የገደለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚሁም ፡ በወንጀል ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡
የተፈረደበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የኢንቩራንሱ ፡ ውል ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቀ* ፡ ፻፺፩ ። ለሞት ፡ በሆነ ፡ ኢንቩራንሱ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነ ፡ ሰው ።

(፩) ለሞት ፡ የሚደረግ ፡ ኢንቩራንሱ ፡ ለአንድ ፡ የተለየ ፡ ተጠቃሚ ፡ ጥቅም ፡
ሊደረግ ፡ ይቻላል ።

(፪) ስማቸው ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ተለይቶ ፡ ባይጠቀስም ፤

(ሀ) ጋብቻው ፡ የተደረገው ፡ የኢንቩራንሱ ፡ ውል ፡ ከተፈረመ ፡ በኋላም ፡ ቢሆን ፡
እንኳ ፡ የኢንቩራንሱን ፡ ውል ፡ የፈረመው ፡ ሰው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፤

(ለ) የኢንቩራንሱ ፡ ውል ፡ ሲፈረም ፡ የተወለዱት ፡ የኢንቩራንሱ ፡ ውል ፡ ፈራሚ ፡
ሰው ፡ ልጆች ፤ ተለይተው ፡ የታወቁ ፡ ተጠቃሚዎች ፡ ተብለው ፡ ይቁጠራሉ ።

(፫) በኢንፎር-ንሱ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ የተለየ ፡ ተጠቃሚ ፡ ያልተጠቀሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
 ወይም ፡ የተጠቀሰው ፡ ተጠቃሚ ፡ ውሉን ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የኢ
 ንፎር-ንሱን ፡ ውል ፡ የተዋዋለው ፡ በኑዛዜ ፡ የኢንፎር-ንሱን ፡ ውል ፡ በተጨ
 ማሪ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ ለታዘዘለት ፡ የሚለውን ፡ ኢንፎር-ንስ ፡ ውል ፡ በጀር
 ባው ፡ ላይ ፡ በመፈረም ፡ አንድ ፡ ተጠቃሚ ፡ መምረጥ ፡ ወይም ፡ በአንዱ ፡ ተጠ
 ቃሚ ፡ ሌላ ፡ ምትክ ፡ ተጠቃሚ ፡ መተካት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፯፻፪ ። የኢንፎር-ንሱ ፡ ገንዘብ ፡ ሊጠየቅ ፡ በሚቻልበት ፡ ጊዜ ፡ የተጠቃሚው ፡
 በሕይወት ፡ መኖር ።

ሌላ ፡ ስምምነት ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ ለተጠቃሚው ፡ የሚከፈለው ፡ ዋና ፡ ገን
 ዘብ ፡ ወይም ፡ በየጊዜው ፡ በሕይወት ፡ እስካለ ፡ ድረስ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡
 ሊጠየቅ ፡ በሚቻልበት ፡ ጊዜ ፡ ተጠቃሚው ፡ በሕይወት ፡ መኖር ፡ አለበት ፡
 በሚል ፡ ሁናቴ ፡ የሚከፈል ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፯፻፫ ። ተጠቃሚው ፡ እንዲስማማ ፡ አስፈላጊ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ለአንድ ፡ ተለይቶ ፡ ለታወቀ ፡ ተጠቃሚ ፡ የተሰጠ ፡ የኢንፎር-ንስ ፡ ውል ፡
 ተጠቃሚው ፡ እንዲቀበል ፡ መፍቀዱን ፡ ካስታወቀ ፡ በኋላ ፡ ሊሻር ፡ አይቻልም ።

(፪) በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ተለይቶ ፡ የተጠቀሰው ፡ ተጠቃሚ ፡ እቅብላለሁ ፡ ብሎ ፡
 እስካስታወቀ ፡ ድረስ ፡ ተዋዋዩ ፡ ተጠቃሚውን ፡ መለወጥ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፯፻፬ ። በባለኢንፎር-ንሱ ፡ ላይ ፡ ስለሚሰጠው ፡ የመቃወም ፡ ውጤት ።

ኢንፎር-ንስ ፡ ሰጪው ፡ ያወቀው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የተጠቃሚው ፡ ፈቃደኛ ፡
 መሆን ፡ ወይም ፡ የተጠቃሚው ፡ ጥቅሙን ፡ አልፈልግም ፡ ብሎ ፡ መሻር ፡ በኢን
 ፎር-ንስ ፡ ሰጪው ፡ መቃወሚያ ፡ ሆኖ ፡ ሊቀርብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፯፻፭ ። ተጠቃሚው ፡ ሳይለይ ፡ የተደረገ ፡ ኢንፎር-ንስ ።

ተጠቃሚው ፡ ተለይቶ ፡ ያልታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ተሸር ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
 ወይም ፡ በሕይወት ፡ የሌለ ፡ በመሆኑ ፡ ውድቅ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለ ፡ ሞት ፡
 የተደረገው ፡ የኢንፎር-ንስ ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፡ የሚከፈለው ፡ ኢንፎር-ንሱን ፡
 ለተዋዋለው ፡ ሰው ፡ ውርስ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፮ ። ስለ ፡ ተጠቃሚው ፡ መብት ።

(፩) ተጠቃሚው ፡ ኢንፎር-ንስ ፡ ሰጪውን ፡ በቀጥታ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ለተጠቃሚው ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ኢንፎር-ንስ ፡ ከገባው ፡ ሰው ፡ ውርስ ፡
 ክፍል ፡ አይሆንም ። ተጠቃሚው ፡ ፈቃደኛ ፡ መሆኑን ፡ ያስታወቀ ፡ ኢንፎር-
 ንስ ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ እንኳ ፡ የኢንፎር-ንሱ ፡ ውል ፡ ከተፈረመ
 በት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ባለመብት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይቈጠራል ።

(፫) ለተዋዋይ ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ለዚያው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ የግል ፡ ንብረት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይቈጠራል ።

ቀጥ ፡ ፯፻፯ ። መልሶ ፡ ስላለመክፈል ።

ለተጠቃሚው ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ለውርሱ ፡ ተመልሶ ፡ እንዲገባ ፡ ወይም ፡ ተጠቃሚው ፡ በውርሱ ፡ ከሚያገኘው ፡ ድርሻው ፡ ላይ ፡ ተቀናሽ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።
ቀጥ ፡ ፯፻፰ ። ስለ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ።

(፩) ኢንፎርሜሽን ፡ ከገባው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ለተጠቃሚው ፡ ከሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ መብት ፡ የላቸውም ።

(፪) ኢንፎርሜሽን ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ በከሠረ ፡ ጊዜ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቅጥር ፡ ሹጽ፱ ፡

(ሀ) የተጻፈው ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቀጥ ፡ ፯፻፱ ። ስላልተከፈለ ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ መግቢያ ፡ ገንዘብ ።

(፩) ባለኢንፎርሜሽን ፡ ስለ ፡ ሕይወት ፡ የሚከፍለው ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ መግቢያ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለማስገደድ ፡ ክስ ፡ ማቅረብ ፡ አይችልም ።

(፪) ስለሆነም ፡ በየዓመቱ ፡ ለሦስት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ አከፋፈል ፡ የተመደቡ ፡ ገንዘቦች ፡ ያነሰ ፡ የተከፈለ ፡ ሆኖ ፤ በየዓመቱ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ያልተከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ኢንፎርሜሽን ፡ ሰጪው ፡ እንዲከፈለው ፡ መጠየቅና ፡ ጠይቆም ፡ ለማግኘት ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥያቄ ፡ ካደረገ ፡ ከአንድ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ውሉን ፡ ማፍረስ ፡ ይችላል። ይህን ፡ ጊዜ ፡ በኢንፎርሜሽን ፡ ውል ፡ ለማሳጠር ፡ አይችልም ።

(፫) በየዓመቱ ፡ ለሦስት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ አከፋፈል ፡ የተመደቡ ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ ገንዘቦች ፡ ከተከፈሉና ፡ በየዓመቱ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ያልተከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ኢንፎርሜሽን ፡ ሰጪው ፡ እንዲከፈለው ፡ ከጠየቀበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በአንድ ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ያልተከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ ውል ፡ ውድቅ ፡ አይሆንም። ባለኢንፎርሜሽን ፡ ማድረግ ፡ የሚችለው ፡ ለተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ ውል ፡ ፖሊሲ ፡ መስጠት ፡ ወይም ፡ በውል ፡ የተሰማሙበትን ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ በየጊዜው ፡ በሕይወት ፡ እስካለ ፡ ድረስ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ በቅጥር ፡ ፯፻፺፮ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ መቀነስ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀጥ ፡ ፯፻፺ ። መልሶ ፡ ስለ ፡ መግዛት ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ በዓመት ፡ ለሦስት ፡ ጊዜ ፡ አከፋፈል ፡ የተመደበው ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ ገንዘብ ፡ ከተከፈለ ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ ሞት ፡ የተደረገውን ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ ውል ፡ ፖሊሲ ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) መልሶ ፡ መግዣው ፡ ዋጋ ፡ የሚታሰብበትን ፡ ሁኔታ ፡ በቅጥር ፡ ፯፻፺፮ ፡ የተመለከተው ፡ ውሳኔ ፡ ቅናሹ ፡ የሚደረግበትን ፡ ሁኔታ ፡ የሚወስን ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

(፫) በዚህ ፡ ቊጥር ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ውሳኔዎች ፡ ለጊዜው ፡ ለተደረጉ ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ ውሎች ፡ የጸኑ ፡ አይሆኑም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ አካል ፡ አደጋ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሕመም ፡ የሚደረግ ፡ ኢንፎርሜሽን ።

ቊጥር ፡ ፯፻፲፩ ። ኢንፎርሜሽን ፡ ስለ ፡ ተገባበት ፡ አደጋ ።

(፩) ስለ ፡ አካል ፡ አደጋ ፡ የሚደረግ ፡ የኢንፎርሜሽን ፡ ውል ፡ ፖሊሲ ፡ ማለት ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ ሰጪው ፡ በኢንፎርሜሽን ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ተለይቶ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ በገባው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ኢንፎርሜሽን ፡ ለገባው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ የገባው ፡ ሰው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ለተጻፈው ፡ ተጠቃሚ ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ ግዴታ ፡ የገባበት ፡ ውል ፡ ነው ።

(፪) ባለኢንፎርሜሽን ፡ መድንነቱን ፡ ለተወሰነ ፡ አደጋ ፡ ወይም ፡ አደጋው ፡ ስለሚያስከትለው ፡ የተወሰነ ፡ ነገር ፡ ብቻ ፡ ለይቶ ፡ መወሰን ፡ ይችላል ።

(፫) አደጋ ፡ ማለት ፡ ሳይታሰብ ፡ ከየትም ፡ የሚደርስ ፡ ማንኛውም ፡ የአካል ፡ ጉዳት ፡ ጭምር ፡ ነው ።

(፬) ኢንፎርሜሽን ፡ ሰጪው ፡ ስለ ፡ ሕመም ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ ውል ፡ ማድረግ ፡ ይችላል ።

ቊጥር ፡ ፯፻፲፪ ። ስለ ፡ ሕይወት ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ የተሰጡት ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ስላለመሆናቸው ።

ስለ ፡ ሕይወት ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ የተነገሩት ፡ የዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ የክፍል ፡ ፪ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ስለ ፡ አደጋ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሕመም ፡ በሚደረግ ፡ ኢንፎርሜሽን ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም ።

አንቀጽ ፡ ፱ ።

ስለ ፡ ውርርዶችና ፡ ስለ ፡ ኪሣራ ፡ ጨዋታ ።

ቊጥር ፡ ፯፻፲፫ ። ውርርድና ፡ የኪሣራ ፡ ጨዋታ ።

(፩) የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔዎች ፡ በውርርድና ፡ በኪሣራ ፡ ጨዋታ ፡ ዐይነት ፡ ስለሚደረጉ ፡ ነገሮች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም ።

(፪) በቊጥር ፡ ፯፻፲፬ ፡ በተመለከተው ፡ ነገር ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በውርርድና ፡ በኪሣራ ፡ ጨዋታ ፡ የተገኘ ፡ ገንዘብ ፡ ይከፈላል ፡ ብሎ ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብት ፡ ሊሰጥ ፡ አይችልም ።

(፫) ስለሆነም ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ችሎታ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ማታ

ለል ፡ ሳይደረግበት ፡ በውርርድና ፡ በኪሣራ ፡ ጨዋታ ፡ ምክንያት ፡ ወዲያው ፡ የከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ይመልስልኝ ፡ ብሎ ፡ መጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቀ* ፡ ፯፻፲፬ ፤ በውርርድ ፡ ላይ ፡ የተመሠረተ ፡ መከላከያን ፡ ስላለመቀበል ።

(፩) የወገኖቹ ፡ ሥራቸው ፤ ሐሳባቸው ፤ የጉዳዩም ፡ ትልቅነት ፡ ምንም ፡ ዐይነት ፡ ቢሆን ፡ ሐሳቡም ፡ የሚጠናቀቀው ፡ ቀሪውን ፡ ዋጋ ፡ በመክፈል ፡ ቢሆን ፡ በአክሲዮን ፡ ገበያ ፡ የተፈጸመውን ፡ ጉዳይ ፡ የኪሣራ ፡ ጨዋታ ፡ ውርርድ ፡ መልክ ፡ የያዘ ፡ ነው ፡ አይጸናም ፡ ብሎ ፡ መከራከርን ፡ ሊቀበሉት ፡ አይገባም ።

(፪) ከስፖርት ፡ ግንኙነት ፡ ያለውን ፡ የኪሣራ ፡ ጨዋታ ፡ ውርርድ ፡ ነው ፡ አይጸናም ፡ ብሎ ፡ መከራከርን ፡ ሊቀበሉት ፡ አይገባም ። ስለሆነም ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የተጠየቀው ፡ ገንዘብ ፡ እጅግ ፡ የበዛ ፡ መስሎ ፡ የታየው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መቀነስ ፡ ይችላል ።

(፫) በማንኛውም ፡ መንግሥት ፡ በፈቀደው ፡ ዕጣ ፡ ማውጣትና ፡ ሎተሪ ፡ ላይ ፡ የውርርድ ፡ መከላከያ ፡ አድርጎ ፡ ማቅረብ ፡ አይቻልም ።

አራተኛ ፡ መጽሐፍ።

የሚተላለፉ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶችና ፡ የባንክ ፡ ሥራዎች ፡ ሕግ ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ውሳኔዎች ።

ቀ* ፡ ፯፻፲፭ ። ትርጓሜ ።

(፩) የሚተላለፍ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነድ ፡ ማለት ፡ መብቱ ፡ ከሰነዱ ፡ ተለይቶ ፡ ሊሠራበት ፡ ወይም ፡ ሊተላለፍ ፡ የማይችል ፡ ያገልግሎት ፡ መብት ፡ ያለበት ፡ ሰነድ ፡ ሁሉ ፡ ነው ።

(፪) በተለይም ፡ ሕግ ፡ እንደሚተላለፍ ፡ ገንዘብ ፡ ሰነድ ፡ የሚቈጥራቸው ፡ የንግድ ፡ ወረቀቶችን ፤ የሚተላለፉ ፡ የግዴታ ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶችን ፡ የሸቀጥ ፡ ማረጋገጫ ፡ ሰነዶችን ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፯፻፲፮ ። ከሚተላለፉ ፡ ገንዘብ ፡ ሰነዶች ፡ የመጡ ፡ ግዴታዎች ።

(፩) በሕግ ፡ እንደታዘዘው ፡ ሕጋዊ ፡ ይዘታ ፡ ያለው ፡ መሆኑ ፡ ያረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አንድ ፡ የሚተላለፍ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነድ ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ይኸንኑ ፡ ለዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ በማቅረብ ፡ በሰነዱ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ መብት ፡ ማግኘት ፡ ይገባዋል ።

(፪) ባለዕዳውም ፡ ሰነዱ ፡ ካልተሰጠው ፡ በቀር ፡ ግዴታውን ፡ ለመፈጸም ፡ አይገደድም ።

(፫) ዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ ከባድ ፡ የሆነ ፡ አታላይነት ፡ ወይም ፡ ቸልተኝነት ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ ምንም ፡ ይህ ፡ ሰው ፡ እውነተኛው ፡ ባለመብት ፡ ባይሆንም ፡ እንኳ ፡ ሰነዱ ፡ የባለገንዘብነትን ፡ ስም ፡ ለሰጠው ፤ የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፤ የከፈለ ፡ ባለዕዳ ፡ ከዕዳው ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፯፻፲፯ ። መቃወሚያ ።

(፩) ዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ ሰነዱን ፡ በያዘው ፡ ሰው ፤ በሁለቱ ፡ የግል ፡ ግንኙነቶች ፡ ላይ ፡ በተመሠረቱት ፤ በሰነዱ ፡ አጻጻፍ ፡ ፎርምና ፡ እንዲሁም ፡ በሰነዱ ፡ ላይ ፡ በተጻፉት ፡ ቃሎች ፡ ካልሆነ ፡ ሌላ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊያቀርብበት ፡ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፡ ፊርማን ፡ በማስመስል ፡ የተሠራ ፤ ችሎታ ፡ ወይም ፡ ሰነዱ ፡ ሲወጣ ፡ የውክልና ፡ ሥልጣን ፡ ባለመኖሩ ፡ ወይም ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ ሁኔታዎች ፡ ባለመሙላታቸው ፡ የተነሡትን ፡ መቃወሚያዎች ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፫) አምጪው ፡ ይህን ፡ ሰነድ ፡ ባገኘበት ፡ ጊዜ ፡ ዕዳ ፡ ከፋዩን ፡ ለመገዳት ፡ እያወቀ ፡ ያደረገው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ሰነዱን ፡ ይዘው ፡ ከነበሩት ፡ ሰዎች ፡ ጋራ ፡ በግል ፡ ግንኙነቶች ፡ ላይ ፡ በተመሠረቱ ፡ ክርክሮች ፡ ዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ ሰነዱ ፡ የያዘውን ፡ ሰው ፡ ሊቃወመው ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፯፻፲፰ ። በቅን ፡ ልቡና ፡ የመያዝ ፡ ውጤት ።

መዘዋወሩን ፡ በሚመሩት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ አንድ ፡ የሚተላለፍ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነድ ፡ እጁ ፡ ያደረገ ፡ ሰው ፡ መልስ ፡ ተብሎ ፡ ሊከሰስ ፡ አይቻልም ።

ቀ፡ ፯፻፲፱ ። የማስተላለፍ ፡ ሥርዐቶች ፡ (ፎርም) ።

ስለ ፡ መተላለፋቸው ፡ እንደ ፡ ተደነገጉት ፡ ፎርሞች ፤ የሚተላለፉ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶች ፡ ላምጪው ፡ ወይም ፡ ስሙ ፡ ለተጠቀሰው ፡ ወይም ፡ ለታዘዘለት ፡ ሊሆኑ ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፯፻፳ ። ሰነዶችን ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

(፩) የሚተላለፉ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶችን ፡ በያዘው ፡ ሰው ፡ ጥያቄና ፡ ኪሣራ ፤ ሰነዱን ፡ ያወጣው ፡ ሰው ፡ ለአምጪው ፡ የተባሉትን ፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶች ፤ ስም ፡ በተጻፈባቸው ፡ ሰነዶች ፡ መለወጥ ፡ ይችላል ።

(፪) የሰነዶቹ ፡ መለወጥ ፤ በሕግ ፡ ወይም ፡ አውጪው ፡ በአደረገው ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ የስምምነት ፡ ቃል ፡ የተከለከለ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በቀጥታ ፡ ፯፻፳፫ ፡

በንኡስ ፡ ቊጥር ፡ ፪ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ መታወቂያውንና ፡ ችሎታውን ፡ ማስረዳት ፡ በሚችለው ፡ በአምጪው ፡ ጥያቄና ፡ ኪሣራ ፡ ስም ፤ የተጻፈ ባቸውን ፡ ሰነዶች ፡ ለአምጪው ፡ በሚሉ ፡ ሰነዶች ፡ መለወጥ ፡ ይቻላል ።

ቊ ፡ ፯፻፳፩ ። ለአምጪው የሆነውን ፡ ሰነድ ፡ ማስተላለፍና ፡ በጁ ፡ የያዘውን ፡ መብት ፡ ስለማረጋገጥ ።

(፩) ለአምጪው ፡ የሚል ፡ ሰነድን ፡ የማስተላለፍ ፡ ተግባር ፡ ሰነዱን ፡ በመስጠት ፡ ይፈጸማል ።

(፪) ለአምጪው ፡ የሚል ፡ ሰነድ ፡ በእጁ ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ይህነት ፡ በማቅረብ ፡ ብቻ ፡ በሰነዱ ፡ ውስጥ ፡ ለተነገረው ፡ ግዴታ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ለመሆኑ ፡ ማረጋገጫ ፡ ይሆናል ።

ቋ ፡ ፯፻፳፪ ። በስም ፡ የሆኑ ፡ ሰነዶች ፡ በእጁ ፡ የያዘውን ፡ ሰው ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ማረጋገጥ።

በስም ፡ የሆነ ፡ ሰነድን ፡ በእጁ ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ተጠቃሚ ፡ ለመሆኑ ፡ በሰነዱ ፡ ላይና ፡ በአውጪው ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ መጻፉ ፤ በሰነዱም ፡ ላይ ፡ ለተነገረው ፡ ግዴታ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ለመሆኑ ፡ ማረጋገጫ ፡ ይሆናል ።

ቋ ፡ ፯፻፳፫ ። በስም ፡ የሆኑ ፡ ሰነዶችን ፡ ማስተላለፍ ።

(፩) በስም ፡ የሆነውን ፡ ሰነድ ፡ የማስተላለፍ ፡ ተግባር ፡ የሚፈጸመው ፤ የተላለፈ ፈለትን ፡ ሰው ፡ ስም ፡ በሰነዱ ፡ ላይ ፡ በማግባትና ፡ በአውጪው ፡ መዝገብም ፡ ውስጥ ፡ በመጻፍ ፡ ነው ። እንዲሁም ፡ በአዲሱ ፡ አምጪ ፡ ስም ፡ የተጻፈ ፡ አዲስ ፡ ሰነድ ፡ በመስጠት ፤ መተላለፉ ፡ ሊፈጸም ፡ ይቻላል ፤ ይኸውም ፡ አስጣጥ ፡ በመዝገብ ፡ ውስጥ ፡ መመልከት ፡ አለበት ።

(፪) ሰነዱን ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ስም ፡ እንዲመዘገብ ፡ ወይም ፡ በዚሁ ፡ ሰው ፡ ስም ፡ የተመዘገበው ፡ ሰነድ ፡ እንዲሰጠው ፡ የሚጠይቅ ፡ ሰው ፡ መታወቂያውንና ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ሊያዝዝበት ፡ የሚችል ፡ መሆኑን ፡ ማስረዳት ፡ አለበት ። ከነዚህ ፡ አሠራሮች ፡ አንዱን ፡ ወይም ፡ ሌላውን ፡ የሚጠይቀው ፡ ሰነዱ ፡ የተላለፈ ፈለት ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሰነዱን ፡ ማቅረብና ፡ መብቱንም ፡ ባለሥልጣን ፡ ባዘጋጀው ፡ ጽሑፍ ፡ ማረጋገጥ ፡ አለበት ።

(፫) በመዝገቡና ፡ በሰነዱ ፡ ላይ ፡ የሚደረጉት ፡ ጽሑፎች ፡ በሰነዱ ፡ አውጪ ፡ አላፊነትና ፡ ትጋት ፡ ይፈጸማሉ ።

(፬) ጥፋት ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ በዚሁ ፡ ቊጥር ፡ በተነገሩት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ የሰነድን ፡ ማስተላለፍ ፡ ተግባር ፡ የፈጸመ ፡ ሰነድ ፡ አውጪ ፡ ከአላፊነት ፡ ሁሉ ፡ ይድናል ።

ቍ ፡ ፯፻፳፬ ። በትእዛዝ ፡ የሆኑ ፡ ሰነዶችን ፡ ማስተላለፍና ፡ በጁ ፡ የያዘውን ፡ ሰው ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ማረጋገጥ።

(፩) በትእዛዝ ፡ የሚለውን ፡ ሰነድ ፡ የማስተላለፍ ፡ ተግባር ፡ በጀርባው ፡ በመፈረምና ፡ ባለጥቅም ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ሰነዱን ፡ በመስጠት ፡ ይፈጸማል ።

(፪) በትእዛዝ ፡ የሚለውን ፡ ሰነድ ፡ በእጁ ፡ የያዘ ፡ ሰው ፤ ሰነዱ ፡ በመጨረሻው ፡ በጀርባው ፡ ሲፈረም ፡ ስም ፡ ያልተሞላበትም ፡ ቢሆን ፡ ተከታትሎ ፡ ሳያቋርጥ ፡ በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ መፈረሙን ፡ በማሳየት ፡ በሰነዱ ፡ ላይ ፡ ለተነገረው ፡ ግዴታ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ለመሆኑ ፡ ማረጋገጫ ፡ ይሆነዋል ። በጀርባው ፡ ተጽፈው ፡ የተሰረዙትም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ላለው ፡ ጉዳይ ፡ እንዳልተጻፉ ፡ ሆነው ፡ ይቈጠራሉ ። በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ ስም ፡ ያልተሞላበት ፡ ሆኖ ፡ ከተፈረመ ፡ በኋላ ፡ በጀርባው ፡ ላይ ፡ ተከታትሎ ፡ ሌላ ፡ የተፈረመበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህንኑ ፡ የፈረመው ፡ ሰው ፡ ሰነዱን ፡ ያገኘው ፤ ስም ፡ ካልተሞላበት ፡ ፊርማ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፯፻፳፭ ። በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ የአፈራረም ፡ ፎርም ።

(፩) በጀርባውም ፡ የመፈረም ፡ ተግባር ፤ በሰነዱ ፡ ላይ ፡ መጻፍና ፡ በጀርባውም ፡ በጻፈው ፡ ሰው ፡ መፈረም ፡ አለበት ።

(፪) የተፈረመለት ፡ ሰው ፡ ስም ፡ የሌለበት ፡ ቢሆንም ፡ (ጀርባው ፡ የተፈረመ ፡ ጽሑፍ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ነው ።

(፫) “ ለአምጪው ” ፡ ተብሎ ፡ በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ የተፈረመ ፡ ፊርማ ፡ ስም ፡ እንዳልተሞላበት ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

(፬) በጀርባው ፡ የመፈረም ፡ ተግባር ፡ ያለ ፡ ሐተታ ፡ መሆን ፡ አለበት ። በጀርባው ፡ ላይ ፡ በሚጻፈው ፡ የተነገረ ፡ ሐተታ ፡ ሁሉ ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።

(፭) በከፊል ፡ በጀርባው ፡ ላይ ፡ መፈረም ፡ የማይጸና ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፳፮ ። የሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ ፊርማ ፡ ውጤቶች ።

(፩) በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ መፈረም ፡ በሰነዱ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ መብቶች ፡ ሁሉ ፡ ያስተላልፋል ።

(፪) የሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ ጽሑፍ ፡ ስም ፡ ያልተሞላበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፤

(ሀ) ባዶውን ፡ ቦታ ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ መሙላት ፤

(ለ) ሰነዱን ፡ እንደገና ፡ ስም ፡ ሳይጽፍ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ስም ፡ ማስተላለፍ ፤

(ሐ) ባዶውን ፡ ቦታ ፡ ሳይሞላና ፡ በጀርባው ፡ ሳይፈርም ፡ ሰነዱን ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ መስጠት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፯፻፳፯ ። በሰነድ ፡ ጀርባ ፡ የሚፈረም ፡ ሰው ፡ ግዴታዎች ።

ተቃራኒ ፡ ሕጋዊ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ወይም ፡ ከሰነድ ፡ የተነሣ ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በሰነድ ፡ ጀርባ ፡ የሚፈረመው ፡ ሰው ፡ ሰነዱን ፡ ያወጣው ፡ ሰው ፡ ስላልፈጸመው ፡ ግዴታ ፡ አላፈነት ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ ፯፻፳፰ ። ገንዘብ ፡ ለመቀበል ፡ ወይም ፡ ለመወከል ፡ በሰነድ ፡ ጀርባ ፡ መፈረም።

(፩) “ገንዘብ፡ ስለ፡ ማግባት”፤ “ስለ፡ መቀበል”፤ “ ስለመወከል፡ ” ወይም፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ማናቸውም ፡ የውክልና፡ ትእዛዝ ፡ አለበት ፡ የሚያሰኝ ፡ ጽሑፍ ፡ በሰነድ ፡ ጀርባ ፡ ተፈርሞ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡ በሰነድ ፡ ውስጥ ፡ ባሉት ፡ መብቶች ፡ ሁሉ ፡ ሊሠራባቸው ፡ ይችላል ። ነገር ፡ ግን ፡ በውክልና ፡ ስም ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሰነዱን ፡ በጀርባው ፡ ላይ ፡ ፈርሞ ፡ ሊያስተላልፍ ፡ አይችልም ።

(፪) በሰነድ ፡ ጀርባ ፡ የፈረመውን ፡ መቃወሚያ ፡ ከሚሆኑት ፡ መከራከሪያዎች ፡ በቀር ፡ በመወከል ፡ ባለጥቅም ፡ በሆነው ፡ ላይ ፤ ሰነድ ፡ አውጪው ፡ ሌላ ፡ መቃወሚያ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

(፫) በሰነድዱ ፡ ጀርባ ፡ በተፈረመ ፡ ሰነድ ፡ ውስጥ ፡ የገባ ፡ ውክልና ፤ በወካዩ ፡ መሞት ፡ ወይም ፡ በሚደርስበት ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ አይቀርም ።

ቍ ፡ ፯፻፳፱ ። በዋስትና ፡ ስም ፡ በሰነድ ፡ ጀርባ ፡ መጻፍ ።

(፩) በሰነድ፡ ጀርባ ፡ የተጻፈው ፡ ጽሑፍ ፡ “ ስለ ፡ ዋስትና ፡ ዋጋ ፡ ” “ ስለመያዣ ፡ ዋጋ ፡ ” ወይም ፡ መያዣን ፡ የሚያስከትል ፡ ሌላ ፡ ቃል ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡ በሰነድ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ መብቶች ፡ ሁሉ ፡ ሊሠራባቸው ፡ ይችላል ፤ ነገር ፡ ግን ፡ እርሱ ፡ በሰነድ ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ በመጻፍ ፡ የሚያደርገው ፡ ማስተላለፍ ፡ የሚቁጠረው ፤ ውክልና ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ማስተላለፍ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) ሰነድ ፡ የተላለፈለት ፡ ሰው ፡ ሰነዱን ፡ ሲቀበል ፡ እያወቀ ፡ ዕዳ ፡ ከፋዩን ፡ ለመገዳት ፡ ካላደረገ ፤ ሰነድ ፡ አውጪው ፡ ከሰነድ ፡ ፈራሚው ፡ ጋራ ፡ ባለው ፡ በግል ፡ ግንኙነቶች ፡ ላይ ፡ ከተመሠረቱት ፡ መከራከሪያዎች ፡ በቀር ፡ በዋስትና ፡ ስም ፡ ሰነድ ፡ የተላለፈለትን ፡ ሰው ፡ ሊቃወምባቸው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፯፻፴ ። የትእዛዝ ፡ ሰነድን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

በሰነድ ፡ ጀርባ ፡ በመፈረም ፡ ከሚደረገው ፡ የማስተላለፍ ፡ አሠራር ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ አኳኋን ፡ የተገኘ ፡ የትእዛዝ ፡ ሰነድ ፤ የመደበኛ ፡ ማስተላለፍ ፡ ውጤት ፡ ብቻ ፡ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ፯፻፴፩ ። የተበላሹ የወደሙ የጠፉ ወይም ፡ የተሰረቁ ፡ የሚተላለፉ የገንዘብ ፡ ሰነዶች ።

የሚተላለፉ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶች ፡ በተበላሹ ፤ በወደሙ ፤ በጠፉ ፡ ወይም ፡ በተሠረቁ ፡ ጊዜ ፡ ሊከተሏቸው ፡ የሚያስፈልጉትን ፡ ሥርዐቶች ፡ በሕግ ፡ ይወስናሉ ።

አንቀጽ ፡ ፪ ።

የንግድ ፡ ወረቀቶች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ውሳኔዎች ።

ቀሌ ፡ ፯፻፴፪ ፡ ትርጓሜ ።

- (፩) የንግድ ፡ ወረቀቶች ፡ ማለት ፡ በገንዘብ ፡ መክፈል ፡ የሚሆነውን ፡ ግዴታ ፡ የሚናገሩ ፡ የሚተላለፉ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶች ፡ ናቸው ።
- (፪) የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፤ ለመክፈል ፡ የተሰፋ ፡ ሰነድን ፤ ጅክን ፤ የመንገድ ፡ ጅክን ፡ በዕቃ ፡ መጋዘን ፡ ለተቀመጡ ፡ ዕቃዎች ፡ ምስክር ፡ ወረቀቶችን ፡ ይህ ፡ የንግድ ፡ ሕግ ፡ እንደ ፡ ንግድ ፡ ወረቀቶች ፡ ይቈጥራቸዋል ።
- (፫) የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ቍጥር ፡ ፪ሺ፰፻፲፫ ፡ እስከ ፡ ፪ሺ፰፻፳፬ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በዕቃ ፡ መጋዘን ፡ ለተቀመጡ ፡ ዕቃዎች ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀሌ ፡ ፯፻፴፫ ፡ ሕጋዊ ፡ ችሎታ ።

ማናቸውም ፡ በውል ፡ ለመገደድ ፡ ችሎታ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ በንግድ ፡ ወረቀትም ፡ ለመገደድ ፡ ይችላል ።

ቀሌ ፡ ፯፻፴፬ ፡ ፊርማ ።

- (፩) በንግድ ፡ ወረቀት ፡ የተደረጉ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ (ዴክላራሲዮን) ፡ እነዚህ ፡ ሁኑ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ የሰጠው ፡ ሰው ፡ የጅ ፡ ጽሑፍ ፡ ፊርማ ፡ ሊኖርባቸው ፡ ይገባል ።
- (፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በእጅ ፡ ወይም ፡ በመኪና ፡ አሠራር ፡ ምልክት ፡ በሚያደርግ ፡ ዘዴ ፡ ማኅተምን ፡ በመሰለ ፡ ፊርማ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።
- (፫) አንድ ፡ ሰው ፡ ለመፈረም ፡ የአካል ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መፍቀዱ ፡ በሰነዱ ፡ ላይ ፡ በባለሥልጣኑ ፡ ፊት ፡ በተደረገ ፡ ማስታወቂያ ፡ መረጋገጥ ፡ አለበት ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ፡

ስለ ፡ ሐዋላ ፡ ወረቀት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ አጻጻፍ ፡ ፎርም ።

ቀሌ ፡ ፯፻፴፭ ፡ መገለጽ ፡ ስለሚገባው ።

በሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ መጻፍ ፡ ያለበት ፡

- (ሀ) በሰነድ ፡ ውስጥ ፡ ሰነድ ፡ በተጻፈበት ፡ ቋንቋ ፡ “ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ”
የሚል ፡ ቃል ፤
- (ለ) የተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ ሐተታ ፡ የሌለበት ፡ ትእዛዝ ፤
- (ሐ) መክፈል ፡ የሚገባው ፡ ሰው ፡ ስም ፡ (ከፋዩ) ፤
- (መ) የሚከፈልበት ፡ ጊዜ ፤
- (ሠ) ገንዘቡ ፡ ሊከፈልበት ፡ የሚገባው ፡ ቦታ ፤
- (ረ) ገንዘቡ ፡ የሚከፈለው ፡ ወይም ፡ እንዲከፈለው ፡ የታዘዘለት ፡ ሰው ፡ ስም ፡
ወይም ፡ ወረቀቱ ፡ ለአምጪው ፡ መክፈል ፡ የሚገባው ፡ መሆኑን ፡ ማመልከት፤
- (ሰ) ወረቀቱ ፡ የተጻፈበት ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፤
- (ሸ) ወረቀቱን ፡ የሚያወጣው ፡ ሰው ፡ (አውጪው) ፡ ፊርማ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፴፮ ፡ የአገላለጽ ፡ ጉድለት ።

ከዚህ ፡ ቀጥለው ፡ በ(ሀ) (ለ) (ሐ) ከተወሰኑት ፡ በቀር ፡ በቅጥር ፡ ፯፻፴፮ ፡ ከተመለከቱት ፡ አገላለጾች ፡ አንድ ፡ ጉድለት ፡ ያለው ፡ ሰነድ ፡ እንደ ፡ ሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ሊቈጠር ፡ አይችልም ።

- (ሀ) የሚከፈልበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተጻፈበት ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ እንደ ፡ ቀረበ ፡ ወዲያውኑ ፡ የሚከፈል ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።
- (ለ) ልዩ ፡ ማመልከቻ ፡ የሌለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በከፋዩ ፡ ስም ፡ አጠገብ ፡ የተመለከተው ፡ ቦታ ፡ ገንዘቡ ፡ የሚከፈልበት ፡ ቦታና ፡ እንዲሁም ፡ የከፋዩ ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚቈጠር ፡ ይሆናል ።
- (ሐ) የተጻፈበትን ፡ ቦታ ፡ የሚያመለክት ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ በአውጪው ፡ ሰው ፡ ስም ፡ አጠገብ ፡ ከተመለከተው ፡ ቦታ ፡ ውስጥ ፡ እንደ ፡ ተጻፈ ፡ ይገመታል ።

ቍ ፡ ፯፻፴፯ ፡ ልዩ ፡ ሁኔታዎች ።

- (፩) የሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ ለአውጪው ፡ ሰው ፡ ለራሱ ፡ የሚከፈል ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።
- (፪) የሐዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ያወጣው ፡ ሰው ፡ ራሱ ፡ ከፋይ ፡ ሊሆንበት ፡ ይችላል ።
- (፫) የሀዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ላንድ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ጥቅም ፡ ለማውጣት ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፯፻፴፰ ፡ መክፈያ ፡ ቦታ ፡ የተወሰነለት ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ።

የሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ በአንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ወይም ፡ በከፋዩ ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ባለበት ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ቦታ ፡ ለመክፈል ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፯፻፴፱ ። የወለድ ፡ ውል ።

- (፩) እንደ ፡ ቀረበ ፡ በሚከፈል ፡ ወይም ፡ ከቀረበ ፡ በኋላ ፡ በአንድ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ በሚከፈል ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ውስጥ ፡ የሀዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ያወጣው ፡ ገንዘቡ ፡ ወለድ ፡ የሚሰጥ ፡ እንዲሆን ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ፤ በማናቸውም ፡ ሌላ፡የሀዋላ፡ወረቀት፡ውስጥ፡የወለድ፡ነገር፡ቢጻፍ፡እንዳልተጻፈ፡ይቈጠራል ።
- (፪) የወለዱ ፡ ልክ ፡ በወረቀቱ ፡ ውስጥ ፡ መመልከት ፡ አለበት ፤ ይህ ፡ ማመልከት ፡ ከሌለ ፡ ግን ፡ የውሉ ፡ ቃል ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።
- (፫) ሌላ ፡ ቀን ፡ ካልተመለከተበት ፡ በቀር ፤ የሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ ከተጻፈበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ወለዱ ፡ ይታሰባል ።

ቍ ፡ ፯፻፵ ። በገንዘብ ፡ ልክ ፡ አጻጻፍ ፡ ስለሚገኝ ፡ ልዩነት ።

- (፩) የሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ በፊደልና ፡ በአጎዝ ፡ ተጽፎ ፡ ልዩነት ፡ በተገኘበት ፡ ጊዜ ፡ በፊደል ፡ የተጻፈው ፡ ገንዘብ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ይሆናል ።
- (፪) በፊደልም ፡ ቢሆን ፡ በአጎዝ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ የገንዘቡ ፡ ልክ ፡ የተጻፈበት ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ልዩነት ፡ ሲያመጣ ፡ በአነስተኛ ፡ የተጻፈው ፡ ገንዘብ ፤ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፯፻፵፩ ። ውል ፡ ለመዋዋል ፡ (ለመገደድ) ፡ ችሎታ ፡ የሌላቸው ፡ ሰዎች ፡ ፊርማ ።

የሀዋላው ፡ ወረቀት ፤ በሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ለመገደድ ፡ ችሎታ ፡ በሌላቸው ፡ ሰዎች ፡ ተፈርዞ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ሐሰተኞች ፡ ፊርማዎች ፡ ወይም ፡ የሌሉ ፡ ሰዎች ፡ ፊርማዎች ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ የፈረሙትን ፡ ሰዎች ፡ ለማስገደድ ፡ የማይችሉ ፡ ፊርማዎች ፡ ወይም ፡ በነሱ ፡ ስም ፡ የተፈረመ ፡ ፊርማ ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሌሎቹ ፡ ግዴታ ፡ ለመግባት ፡ ችሎታ ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ ፊርማ ፡ የሚጻፍ ፡ መሆኑ ፡ አይቀርም ።

ቍ ፡ ፯፻፵፪ ። ሥልጣን ፡ ሳይኖር ፡ ስለ ፡ መፈረም ።

ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ያንድ ፡ ሰው ፡ እንደራሴ ፡ ነኝ ፡ በማለት ፡ ሥልጣን ፡ ሳይሰጠው ፡ በሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ፊርማውን ፡ ያደረገ ፤ በወረቀቱ ፡ መሠረት ፡ የተገደደ ፡ ይሆናል ፤ የከፈለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በእንደራሴነት ፡ ፈረምኩለት ፡ የሚለው ፡ ሰው ፡ ሊኖረው ፡ የሚችለው ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ። ይኸውም ፡ መብት ፡ ከሥልጣኑ ፡ ተላልፎ ፡ ለሠራ ፡ እንደራሴ ፡ ይጻፍል ።

ቍ ፡ ፯፻፵፫ ። የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ አውጪው ፡ አላፈነት ።

የሀዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ከፋዩ ፡ ለመቀበሉና ፡ ለመክፈሉ ፡ የሀዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ያወጣው ፡ ሰው ፡ ዋስ ፡ ነው ። ከፋዩ ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀቱን ፡ ለመቀበሉ፡

አላፊ ፡ እንዳይሆን ፡ አውጪው ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ። ስለ ፡ አከፋፈሉ ፡ ዋስትና ፡ ግን ፡ ከአላፊነት ፡ ለመዳን ፡ የተደረገው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ* ፡ ፯፻፵፬ ። ስም ፡ ያልተሞላበት ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ።

የሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ በሚወጣበት ፡ ጊዜ ፡ ጎደሎ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፤ ለአዋላሉ ፡ ከተደረጉት ፡ ስምምነቶች ፡ ተቃራኒ ፡ በመሆን ፡ የተሞላ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሀዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ያገኘው ፡ በክፉ ፡ ልቡና ፡ ካልሆነ ፡ ወይም ፡ ሲያገኝ ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ የእነዚህ ፡ ስምምነቶች ፡ አለመፈጸም ፡ በአምጪው ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑበት ፡ አይቻልም ።

ቀ* ፡ ፯፻፵፭ ። ከቀኑ ፡ በፊት ፡ ወይም ፡ በኋላ ፡ ቀን ፡ የተደረገበት ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ።

(፩) እነዚህ ፡ ቀኖች ፡ በሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ በማቃለል ፡ ሒሳብ ፡ ሳይሆን ፡ ወይም ፡ ከሕግ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ዓላማ ፡ ያለው ፡ ባለመሆን ፡ የተደረጉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በፊት ፡ ወይም ፡ በኋላ ፡ ቀን ፡ የተደረገበት ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ በዚሁ ፡ ምክንያት ፡ ብቻ ፡ ፈራሽ ፡ አይሆንም ።

(፪) በዚህ ፡ አኳኋን ፡ ቀን ፡ የተደረገበት ፡ ሰነድ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ በዚያው ፡ ቀን ፡ እንደ ፡ ተሰጠው ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

ቀ* ፡ ፯፻፵፮ ። አስተላለፉ ።

(፩) ለአምጪው ፡ የሆነው ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ሰነዱን ፡ በመስጠት ፡ ብቻ ፡ ይተላለፋል ።

(፪) በተለይ ፡ በትእዛዝ ፡ የሚል ፡ ሆኖ ፡ ባይወጣም ፡ እንኳ ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ በጀርባው ፡ በመፈረም ፡ ይተላለፋል ፤ አውጪው ፡ በሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ውስጥ ፡ “ በትእዛዝ ፡ ያልሆነ ፡ ” የሚል ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የሚመሳሰል ፡ ቃል ፡ ያገባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወረቀቱ ፡ ለመደበኛ ፡ አስተላለፍ ፡ በተደነገገው ፡ ፎርምና ፡ ይኸውም ፡ ከሚሰጠው ፡ ውጤት ፡ ጋራ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊተላለፍ ፡ አይቻልም ።

(፫) ለተቀበለው ፡ ወይም ፡ ላልተቀበለው ፡ ከፋይ ፡ ቢሆንም ፡ ወይም ፡ ለአውጪው ፡ ወይም ፡ ለማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፤ ወረቀቱ ፡ በጀርባው ፡ ላይ ፡ በመፈረም ፡ ሊተላለፍ ፡ ይቻላል ።

(፬) እነዚህም ፡ ሰዎች ፡ የሀዋላውን ፡ ወረቀት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በጀርባው ፡ በመፈረም ፡ ሊያስተላልፉት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፯፻፵፯ ። በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ ለመፈረም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑ ፡ ነገሮች ።

(፩) በጀርባው ፡ የመጻፍና ፡ የመፈረም ፡ ተግባር ፡ ያለሐተታ ፡ መሆን ፡ አለበት ።
በጀርባው ፡ ላይ ፡ በመጻፍ ፡ የተደረገ ፡ ምክንያታዊ ፡ ሁኔታ ፡ ሁሉ ፡ እንዳልተ
ጻፈ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) በከፊል ፡ ለማስተላለፍ ፡ በጀርባው ፡ ላይ ፡ መፈረም ፡ የማይጻፍ ፡ ነው ።

(፫) “ለአምጪው” ፡ ተብሎ ፡ በጀርባው ፡ የተፈረመ ፡ ፊርማ ፡ ስም ፡ እንዳልተሞ
ላበት ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፯፻፵፰ ። በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ የአፈራረም ፡ ፎርም ።

(፩) የጀርባውም ፡ ጽሑፍ ፡ በሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ በተያያዘው ፡
አንድ ፡ ቅጠል ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ መጻፍ ፡ አለበት ፤ በጀርባው ፡ የሚጽፈውም ፡
ሰው ፡ መፈረም ፡ አለበት ።

(፪) የጀርባውም ፡ ጽሑፍ ፡ ባለጥቅሙን ፡ ሳይጠራ ፡ ወይም ፡ በጀርባ ፡ በሚጻ
ፈው ፡ ሰው ፡ ፊርማ ፡ ብቻ ፡ (ስም ፡ ሳይሞላ ፡ እንደ ፡ መጻፍ) ፡ ለመሆን ፡ ይች
ላል ። የዚህ ፡ የመጨረሻው ፡ አጻጻፍ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ እንዲሆን ፡ የጀርባው ፡
ጽሑፍ ፡ በሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ጀርባ ፡ ወይም ፡ ቅጥል ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ መጻፍ ፡
አለበት ።

ቍ ፡ ፯፻፵፱ ። የጀርባ ፡ ፊርማ ፡ ውጤት ።

(፩) የጀርባ ፡ ፊርማ ፡ በሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ የሚገኙትን ፡ መብቶች ፡ ሁሉ ፡ ያስ
ተላልፋል ።

(፪) የጀርባውም ፡ ጽሑፍ ፡ ስም ፡ ያልተሞላበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፤

(ሀ) ስም ፡ ያልተሞላበትን ፡ በስሙ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ስም ፡ መሙላት ፤

(ለ) ለሌላ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ ስም ፡ ሳይሞላ ፡
መፈረም ፤

(ሐ) ስም ፡ ሳይሞላና ፡ በጀርባው ፡ ሳይፈረም ፡ ወረቀቱን ፡ ለአንድ ፡ ሦስተኛ ፡
ወገን ፡ መስጠት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፯፻፶ ። ዋስትናዎች ።

(፩) በጀርባ ፡ የሚጽፈው ፡ ሰው ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለወ
ረቀቱ ፡ መቀበልና ፡ ለመክፈል ፡ ዋስ ፡ ነው ።

(፪) በጀርባ ፡ የሚፈረመው ፡ ሰው ፡ አዲስ ፡ በጀርባ ፡ መፈረምን ፡ መከላከል ፡
ይችላል ። እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፤ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ በወረቀቱ ፡ በጀርባው ፡ እየ
ተፈረመ ፡ ለተላለፈላቸው ፡ ሰዎች ፡ ዋስትና ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ ፯፻፶፩ ። አምጪውን ፡ በሕግ ፡ የታወቀ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

(፩) የመጨረሻው ፡ የጀርባ ፡ ፊርማ ፡ ስም ፡ ባይሞላበትም ፡ እንኳ ፡ አከታተሎ ፤ ባለማቋረጥ ፡ በጀርባ ፡ ፊርማ ፡ መብቱን ፡ ያገኘ ፡ መሆኑን ፡ ካረጋገጠ ፡ የሀሞላ ፡ ወረቀት ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ እንደ ፡ ታወቀ ፡ አምጪ ፡ ይገመታል ። የተሰረዘ ፡ የጀርባ ፡ ፊርማዎች ፡ ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ እንዳልተጻፉ ፡ ይቈጠራሉ ። አንድ ፡ የጀርባ ፡ ስም ፡ ሳይሞላ ፡ መጻፍ ፡ በሌላ ፡ በጀርባ ፡ ፊርማ ፡ የተከታተለ ፡ እንደሆነ ፡ ይኸንኑ ፡ ወረቀት ፡ የፈረመው ፡ ሰው ፡ በጀርባ ፡ ስም ፡ ሳይሞላ ፡ በመፈረም ፡ ወረቀቱን ፡ እንዳገኘ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) አንድ ፡ ሰው ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ የሀሞላው ፡ ወረቀት ፡ የተወሰደበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡ በክፉ ፡ ልቡና ፡ ያገኘው ፡ ካልሆነ ፡ ወይም ፡ ሲያገኘው ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ ፩ ፡ በተጠቀሰው ፡ ዐይነት ፡ መብቱን ፡ ያገኘ ፡ መሆኑ ፡ ያጋረገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወረቀቱ ፡ ሊወሰድበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፯፻፶፪ ። መከላከያዎች ።

አምጪው ፡ ወረቀቱን ፡ ባገኘ ፡ ጊዜ ፡ ዐውቆ ፡ ዕዳ ፡ ከፋዩን ፡ ለመጉዳት ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፤ በሀሞላው ፡ ወረቀት ፡ መሠረት ፡ እንዲከፍሉ ፡ የተጠየቁት ፡ ሰዎች ፡ ከአውጪው ፡ ጋራ ፡ ወይም ፡ ከቀድሞዎቹ ፡ አምጪዎች ፡ ጋራ ፡ ባላቸው ፡ በግል ፡ ግንኙነታቸው ፡ በተመሠረቱት ፡ መከላከያዎች ፡ አምጪውን ፡ ሊቃወሙት ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፯፻፶፫ ። በመወከል ፡ በጀርባ ፡ ስለ ፡ መጻፍ ።

(፩) “ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ ማስገባት ፡ ” “ ስለ ፡ መቀበል ፡ ” “ በውክልና ፡ ” ወይም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ማናቸውም ፡ ትእዛዝ ፡ ያለበት ፡ ነው ፡ የሚያሰኝ ፡ ጽሑፍ ፡ በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ ተጽፎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡ በሰነዱ ፡ ውስጥ ፡ ባሉት ፡ መብቶች ፡ ሁሉ ፡ ሊሠራባቸው ፡ ይችላል ፤ ነገር ፡ ግን ፡ በውክልና ፡ ስም ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሰነዱን ፡ በጀርባው ፡ ላይ ፡ ፈርሞ ፡ ሊያስተላልፍ ፡ አይችልም ።

(፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በጀርባ ፡ ለሚጽፈው ፡ ወካይ ፡ መቃወሚያ ፡ በሚሆኑት ፡ መከላከያዎች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ተገዳጆቹ ፡ በአምጪው ፡ ሌላ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊያቀርቡበት ፡ አይችሉም ።

(፫) በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ በተጻፈ ፡ ሰነድ ፡ ውስጥ ፡ የገባ ፡ ውክልና ፡ በወካዩ ፡ መሞት ፡ ወይም ፡ በሚደርስበት ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ ምክንያት ፡ አይቀርም ።

ቍ ፡ ፯፻፶፬ ። በመያዣ ፡ ስም ፡ በጀርባ ፡ ስለ ፡ መጻፍ ።

(፩) በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ የተጻፈው ፡ ጽሑፍ ፡ “ ስለ ፡ ዋስትና ፡ ዋጋ ፡ ” “ ስለ ፡ መያዣ ፡

ዋጋ ፡ ” የሚል ፡ ወይም ፡ መያዣን ፡ የሚያስከትል ፡ ሌላ ፡ ቃል ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አምጪው ፡ የሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ የሚያስገኙትን ፡ መብቶች ፡ ሁሉ ፡ ሊሠራባቸው ፡ ይችላል ፤ ነገር ፡ ግን ፡ እሱ ፡ በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ በመፈረም ፡ የሚያደርገው ፡ ማስተላለፍ ፡ የሚቈጠረው ፡ ስለ ፡ ውክልና ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ማስተላለፍ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) አምጪው ፡ ወረቀቱን ፡ በተቀበለ ፡ ጊዜ ፡ ዐውቆ ፡ ዕዳ ፡ ከፋዩን ፡ ለመጉዳት ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ ተገዳጆቹ ፡ በጀርባ ፡ ከፈረመው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ ባሏቸው ፡ በግል ፡ ግንኙነታቸው ፡ የተመሠረቱትን ፡ መከላከያዎች ፡ በአምጪው ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊያደርጓቸው ፡ አይችሉም ።

ቀኝ ፡ ፯፻፶፭ ። የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፤ ወይም ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ በጀርባ ፡ መፈረም ።

(፩) የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ በጀርባ ፡ መፈረም ፤ ጊዜው ፡ ከማለፉ ፡ በፊት ፡ በጀርባ ፡ የመፈረምን ፡ ውጤቶች ፡ ይሰጣል ፤ የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ባለመክፈሉ ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተደረገ ፡ ወይም ፡ ይህንኑ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለመጻፍ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ በጀርባው ፡ ላይ ፡ መፈረም ፡ የመደበኛ ፡ ማስተላለፍ ፡ ውጤቶች ፡ ብቻ ፡ ይኖሩታል ።

(፪) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ቀን ፡ የሌለበት ፡ በጀርባ ፡ መፈረም ፡ ባለመክፈሉ ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማድረግ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ የሚቈጠር ፡ ነው ።

(፫) የመክፈሉ ፡ እንቢታ ፡ በቀጥታ ፡ ፯፻፹፩ ፡ በንኡስ ፡ ቀኝ ፡ ፪ ፡ መሠረት ፡ በከፋዩ ፡ ማስታወቂያ ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ቀን ፡ የሌለበት ፡ በጀርባ ፡ መፈረም ፡ የመክፈል ፡ እንቢታው ፡ ከመነገሩ ፡ በፊት ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ይቈጠራል ።

ቀኝ ፡ ፯፻፶፮ ። የጀርባው ፡ አፈራረም ፡ የተደረገበትን ፡ ቦታ ፡ የሚመለከት የሕሊና ፡ ግምት ።
ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የጀርባው ፡ ፊርማ ፤ የጀርባው ፡ ፊርማ ፡ ቀን ፡ በተደረገበት ፡ ቦታ ፡ የሆነ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ እሺታ ።

ቀኝ ፡ ፯፻፶፯ ። ለእሺታ ፡ ማቅረብ ።

የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ እስከሚደርስበት ፡ ቀን ፡ የሀዋላውን ፡ ወረቀት ፡ አምጪው ፡ ወይም ፡ ማንኛውም ፡ ያገር ፡ ከፋዩ ፡ እሺ ፡ ብሎ ፡ መቀበሉን ፡ እንዲያረጋግጥበት ፡ በመደበኛ ፡ መኖሪያው ፡ ቦታ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፯፻፶፮ ። ማቅረብን ፡ ስለ ፡ ማዘዝ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

(፩) በሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ውስጥ ፡ ሁሉ ፤ ጊዜውን ፡ በመወሰን ፡ ወይም ፡ ባለመወሰን ፡ ለእሺታ ፡ መቅረብ ፡ ይገባዋል ፡ ብሎ ፡ አውጪው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ለማግባት ፡ ይችላል ።

(፪) በአንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ አድራሻ ፡ ወይም ፡ የከፋዩ ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ባልሆነ ፡ በሌላ ፡ ቦታ ፡ የሚከፈል ፤ ወይም ፡ ከቀረበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሲቀርብ ፡ የሚከፈል ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አውጪው ፤ በወረቀቱ ፡ ውስጥ ፡ ለእሺታ ፡ ማቅረብን ፡ መከልከል ፡ ይችላል ።

(፫) እንዲሁም ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ ለእሺታ ፡ ማቅረብ ፡ ሊደረግ ፡ አይቻልም ፡ ብሎ ፡ ሊጽፍ ፡ ይችላል ።

(፬) አውጪው ፡ ለእሺታ ፡ መቀበል ፡ ማቅረብ ፡ አይቻልም ፡ ብሎ ፡ ከላስታወቀ ፡ በቀር ፡ በጀርባ ፡ የሚፈርመው ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ጊዜውን ፡ በመወሰን ፡ ወይም ፡ ባለመወሰን ፡ ወረቀቱ ፡ ለእሺታ ፡ መቅረብ ፡ ይገባዋል ፡ ብሎ ፡ መጻፍ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፯፻፶፱ ። ሲቀርቡ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የሚከፈሉትን ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀቶች ፡ ስለ ፡ እሺታ ፡ የማቅረብ ፡ ግዴታ ።

(፩) ሲቀርቡ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈሉት ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀቶች ፤ ቀን ፡ ከተደረገባቸው ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ለእሺታ ፡ መቅረብ ፡ ይገባቸዋል ።

(፪) አውጪው ፡ ይህን ፡ የመጨረሻ ፡ ጊዜ ፡ ለማሳጠር ፡ ወይም ፡ ለማስረዘም ፡ ይችላል ።

(፫) በጀርባ ፡ የሚፈርሙት ፡ ሰዎች ፡ እነዚህን ፡ ጊዜዎች ፡ ለማሳጠር ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፯፻፷ ። ሁለተኛ ፡ ጊዜ ፡ ለእሺታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

(፩) ከፋዩ ፡ መጀመሪያ ፡ ለእሺታ ፡ በቀረበለት ፡ ማግሥት ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ለሁለተኛ ፡ ለእሺታ ፡ እንዲቀርብለት ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ፤ ይህ ፡ የሁለተኛው ፡ ማቅረብ ፡ በመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ውስጥ ፡ ካልተመለከተ ፡ በቀር ፡ ባለጥቅሞቹ ፡ ላቀረቡት ፡ ጥያቄ ፡ የሚገባው ፡ አልተደረገልንም ፡ ለማለት ፡ አይችሉም ።

(፪) ለእሺታ ፡ የቀረበውን ፡ ወረቀት ፡ አምጪው ፡ በከፋዩ ፡ እጅ ፡ ለመተው ፡ አይገደድም ።

ቀ፡ ፯፻፷፩ ። ስለ ፡ እሺታ ፡ ፎርም ።

(፩) እሺታው ፡ በሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ይጻፋል ። « ተቀብዬዋለሁ » ፡ በሚል ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ በሚመስል ፡ ሌላ ፡ ቃል ፡ እሺታው ፡ መገለጽ ፡ አለበት ። ከፋዩም ፡ ይፈርምበታል ። በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ የሚደረገው ፡ የከፋዩ ፡ ፊርማ ፡ ስለ ፡ እሺታ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ሲቀርብ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የሚከፈል ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ በልዩ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ መሠረት ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ለእሺታ ፡ መቅረብ ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡ በሚያቀርብበት ፡ ቀን ፤ ቀኑ ፡ ይጻፍ ልኝ ፡ ብሎ ፡ ካላስገደደ ፡ በቀር ፡ እሺ ፡ በተባለበት ፡ ጊዜ ፡ የእሺታው ፡ ቀን ፡ መጻፍ ፡ አለበት ፤ ይህ ፡ ከሌለ ፡ ግን ፡ አምጪው ፡ በጀርባ ፡ በሚፈርሙት ፡ ሰዎችና ፡ በአውጪው ፡ ላይ ፡ የአቤቱታ ፡ መብቶቹን ፡ ጠብቆ ፡ ለማኖር ፡ በሚገባ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በተደረገ ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ይህን ፡ ጉድለት ፡ ማጻፍ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፯፻፷፪ ፡ በከፊል ፡ የተሰጠ ፡ እሺታ ።

(፩) እሺታ ፡ ያለ ፡ ሐተታ ፡ የሚደረግ ፡ ነው ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ከፋዩ ፡ የሚከፍለውን ፡ ገንዘብ ፡ አሳንሶ ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ።

(፪) በእሺታው ፡ ጊዜ ፡ በሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ አገላለጾች ፡ ላይ ፡ ማናቸውንም ፡ መለዋወጥ ፡ ማድረግ ፡ እሺታውን ፡ እንቢ ፡ ከማለት ፡ ይቁጠራል ፤ የሆነ ፡ ሆኖ ፡ እሺባዩ ፡ በእሺታው ፡ ውስጥ ፡ ባሉት ፡ ጽሑፎች ፡ መሠረት ፡ ይገደዳል ።

ቍ ፡ ፯፻፷፫ ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታና ፡ የመክፈያው ፡ ቦታ ።

(፩) የከፋዩ ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ሳይሆን ፡ አከፋፈሉ ፡ የሚደረግበትን ፡ ያንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ቦታ ፡ ለይቶ ፡ ሳይወሰን ፡ በሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ውስጥ ፡ የሚከፈልበትን ፡ ሌላ ፡ ቦታ ፡ አውጪው ፡ ያመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እሺታው ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ ከፋዩ ፡ ቦታውን ፡ ሊያመለክት ፡ ይችላል ። ይህ ፡ ማመልከት ፡ ያልተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መክፈሉ ፡ በሚደረግበት ፡ ቦታ ፡ እሺ ፡ ባዩ ፡ ራሱ ፡ ለመክፈል ፡ እንደ ፡ ተገደደ ፡ ይቁጠራል ።

(፪) ወረቀቱ ፡ በከፋዩ ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ የሚከፈል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እሺታውን ፡ በሚሰጥበት ፡ ጊዜ ፡ ገንዘቡ ፡ ሊከፈል ፡ ከሚገባበት ፡ ቦታ ፡ ከፋዩ ፡ ሌላ ፡ አድራሻ ፡ ሊያደርግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፯፻፷፬ ፡ ስለ ፡ እሺታ ፡ ውጤቶች ።

(፩) እሺታውን ፡ በመስጠቱ ፡ ከፋዩ ፡ የሀዋላውን ፡ ወረቀት ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ገንዘቡን ፡ ለመክፈል ፡ ይገደዳል ።

(፪) ሳይከፍል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡ ራሱ ፡ አውጪው ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፤ እሺ ፡ ባዩን ፡ በቍጥር ፡ ፯፻፺፩ ፡ እና ፡ ፯፻፺፪ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ለማስገደድ ፡ በሚችልበት ፡ ሁሉ ፡ የሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ የሚሰጠውን ፡ መብት ፡ ለማግኘት ፡ በቀጥታ ፡ ለመክሰስ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፯፻፷፭ ፡ ስለ ፡ ተሰረዘ ፡ እሺታ ።

(፩) የሐዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ከመመለሱ ፡ በፊት ፡ በሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡

እሺታውን ፡ የጻፈው ፡ ከፋዩ ፡ እሺታውን ፡ የሰረዘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እሺታውን ፡ እንቢ ፡ እንዳለ ፡ ይቈጠራል ። ተቃራኒ ፡ ማሰረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ መሰረዙ ፡ ሰነዱ ፡ ከመመለሱ ፡ በፊት ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ከፋዩ ፡ እሺታውን ፡ በጽሑፍ ፡ ላምጨው ፡ ወይም ፡ የሀዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ለፈረመው ፡ ለማናቸውም ፡ ሰው ፡ ያስታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በእሺታው ፡ ጽሑፎች ፡ መሠረት ፡ በነዚህ ፡ ሰዎች ፡ በኩል ፡ የተገደደ ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ማለት ፡ (አኻል) ።

ቀ፡ ፯፻፳፯ ። ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባዮች ።

- (፩) የሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ገንዘብ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በክፈል ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ለማለት ፡ ይቻላል ።
- (፪) ይኸውም ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ለማለት ፡ በአንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ወረቀቱን ፡ በሚፈርመው ፡ ሰው ፡ የተሰጠ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፯፻፳፰ ። ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ የማለት ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርም) ።

- (፩) በሀዋላ ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ቅጥል ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ የተሰጠበትን ፡ ቦታ ፡ በሚያመልከት ፡ ልዩ ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺታ ፡ ይሰጣል ።
- (፪) ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺታ ፡ አሰጣጥ ፡ «ለመክፈል ፡ ዋስ ፡ ነኝ» ፡ በሚል ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ በሌላ ፡ ተመሳሳይ ፡ በሆነ ፡ ቃል ፡ ይገለጻል ፤ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባዩም ፡ ቀጥሎ ፡ ይፈርምበታል ።
- (፫) በሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ በተደረገው ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ ፈርማ ፡ ብቻ ፡ ዋስትናው ፡ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ ፪ ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ተሰጠ ፡ ይቈጠራል ።
- (፬) የመክፈል ፡ ዋስትናው ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ ለማን ፡ ጥቅም ፡ እንደ ፡ ተሰጠ ፡ ማመልከት ፡ አለበት ። ይህ ፡ ማመልከት ፡ ከሌለ ፡ ግን ፡ ለአውጪው ፡ እንደ ፡ ተሰጠ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፯፻፳፯ ። ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ የማለት ፡ ውጤቶች ።

- (፩) ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ እንደ ፡ ባለዕዳው ፡ ዐይነት ፡ ልክ ፡ የሚገደድ ፡ ይሆናል ።
- (፪) በፎርም ፡ ጉድለት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ሁሉ ፡ ዋስ ፡ የሆነበት ፡ ግዴታ ፡ ፈራሽ ፡ ቢሆን ፡ እንኳ ፡ ውል ፡ የገባበት ፡ ቃል ፡ የጸና ፡ ይሆናል ።

(፫) የሀዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ሲከፍል ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ በሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ መሠረት ፡ ዋስትና ፡ በሰጠለት ፡ ባለዕዳና ፡ እንዲሁም ፡ ከሀዋላው ፡ ወረቀት ፡ የተነሣ ፡ ለዚሁ ፡ ባለዕዳ ፡ ተገዳጅ ፡ በሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ መብቶች ፡ ያገኛል ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ለመክፈል ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

ቍ ፡ ፯፻፳፱ ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ለመክፈያ ፡ የተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ።

(፩) አንድ ፡ የሀዋላ ፡ ወረቀት ፤

(ሀ) እንደ ፡ ቀረበ ፤

(ለ) ከቀረበ ፡ በኋላ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፤

(ሐ) ከተጻፈበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፤

(መ) ቍርጥ ፡ በሆነ ፡ ቀን ፤

እንዲከፈል ፡ ሆኖ ፡ ለማውጣት ፡ ይቻላል ።

(፪) በሌሎች ፡ የመክፈያ ፡ ጊዜዎች ፡ ወይም ፡ በሚከታተሉ ፡ የመክፈያ ፡ ጊዜዎች ፡ የሆኑ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀቶች ፡ የማይጸኑ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፯፻፸፬ ። እንደ ፡ ቀረበ ፡ የሚከፈልበት ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ።

(፩) እንደ ፡ ቀረበ ፡ የሚከፈልበት ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈል ፡ ነው ። ከተጻፈበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ እንዲከፈል በት ፡ መቅረብ ፡ ይገባዋል ። አውጪው ፡ ይህን ፡ ጊዜ ፡ ለማሳጠር ፡ ወይም ፡ ለማርዘም ፡ በወረቀቱ ፡ ላይ ፡ ለመጻፍ ፡ ይችላል ። እነዚህን ፡ ጊዜዎች ፡ በጀርባ ፡ የሚፈርሙት ፡ ሰዎች ፡ ሊያሳጥሯቸው ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንደ ፡ ቀረበ ፡ የሚከፈልበትን ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ አውጪው ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ከማለፉ ፡ በፊት ፡ እንዲከፈል ፡ ለማቅረብ ፡ አይቻልም ፡ ብሎ ፡ ለመጻፍ ፡ ይችላል ። እንዲሁም ፡ ሲሆን ፡ የማቅረቢያው ፡ ጊዜ ፡ የሚጀመረው ፡ ከዚሁ ፡ ከተወሰነው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፸፩ ። ከቀረበ ፡ በኋላ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈልበት ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ።

(፩) ከቀረበ ፡ በኋላ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈልበት ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ የመክፈያው ፡ ቀን ፡ የሚወሰነው ፡ እሺታው ፡ በተደረገበት ፡ ወይም ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያው ፡ በተጻፈበት ፡ ቀን ፡ ነው ።

(፪) የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እሺ ፡ ባዩን ፡ ለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ቀን ፡ የሌለበት ፡ እሺታ ፤ ለእሺታ ፡ ማቅረብ ፡ በተደነገገው ፡ መጨረሻ ፡ ቀን ፡ እንደ ፡ ተሰጠ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፯፻፸፪ ። የጊዜ ፡ አቁጣጠር ።

- (፩) ከወጣበት ፡ ወይም ፡ ከቀረበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ካንድ ፡ ወይም ፡ ከብዙ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ የሚከፈልበት ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ የመከፈያው ፡ ቀን ፡ በሚከፈልበት ፡ ወር ፡ በቅጥር ፡ ተመሳሳይ ፡ በሆነው ፡ በሚገናዘብበት ፡ ቀን ፡ መሆን ፡ አለበት ፤ ይህ ፡ ተመሳሳይ ፡ ቀን ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የመከፈያው ፡ ቀን ፡ በዚህ ፡ በመከፈያው ፡ ወር ፡ መጨረሻ ፡ መሆን ፡ አለበት ።
- (፪) ከወጣበት ፡ ወይም ፡ ከቀረበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ከአንድ ፡ ወይም ፡ ከብዙ ፡ ወሮች ፡ ተኩል ፡ በኋላ ፡ ለሚከፈልበት ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ አስቀድሞ ፡ የሚቁጠሩት ፡ ሙሉ ፡ ወሮቹ ፡ ናቸው ።
- (፫) የሚከፈልበት ፡ ቀን ፡ በወሩ ፡ መጀመሪያ ፤ በወሩ ፡ መካከል ፤ በወር ፡ መጨረሻ ፡ ቀን ፡ ተብሎ ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እነዚህ ፡ ቃላት ፡ የሚያመለክቱት ፤ የወሩን ፡ መጀመሪያ ፡ ቀን ፤ ዐሥራ ፡ አምስተኛውን ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ የወሩን ፡ መጨረሻ ፡ ቀን ፡ ነው ።
- (፬) «አምንት ፡ ቀን» ፡ ወይም ፡ «ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን» ፡ የሚሉት ፡ ቃሎች ፡ የሚያመለክቱት ፤ የአንድ ፡ ወይም ፡ የሁለት ፡ ሳምንት ፡ ሳይሆን ፡ የአምንት ፡ ወይም ፡ የዐሥራ ፡ አምስት ፡ ሙሉ ፡ ቀኖችን ፡ ቅጥር ፡ ነው ።
- (፭) የወር ፡ እኩሌታ ፡ የሚለው ፡ ቃል ፡ የዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ቅጥርን ፡ ያመለክታል ።

ቍ ፡ ፯፻፸፫ ። ስለ ፡ ቀን ፡ መቁጠሪያዎች ፡ ልዩነት ።

- (፩) የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ የሚከፈልበት ፡ የተወሰነው ፡ ቀን ፡ ባንድ ፡ ቦታ ፡ ሆኖ ፤ የሚከፈልበት ፡ ቦታ ፡ ቀን ፡ መቅጠሪያ ፡ ከወጣበት ፡ ቦታ ፡ ቀን ፡ መቅጠሪያ ፡ ልዩነት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በሚከፈልበት ፡ ቦታ ፡ የቀን ፡ መቅጠሪያ ፡ መሠረት ፡ የመከፈያው ፡ ቀን ፡ እንደ ፡ ተወሰነ ፡ ይቁጠራል ።
- (፪) አንድ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ሁለት ፡ ልዩ ፡ የቀን ፡ መቁጠሪያ ፡ ባላቸው ፡ ቦታዎች ፡ መካከል ፤ ከወጣበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ እንዲከፈል ፡ ሆኖ ፡ የወጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የወጣበት ፡ ቀን ፡ በመከፈያው ፡ ቦታ ፡ ቀን ፡ መቅጠሪያ ፡ በሚገናዘብበት ፡ ቀን ፡ ይሆናል ፤ የመከፈያውም ፡ ቀን ፡ በዚህ ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ።
- (፫) የሐዋላ ፡ ወረቀቶችን ፡ ማቅረቢያ ፡ ቀኖች ፡ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ ፩ ፡ እና ፡ ፪ ፡ በተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይታሰባሉ ።
- (፬) በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ አንድ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ የወረቀቱ ፡ አገላለጽ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ስለ ፡ ጊዜው ፡ አቁጣጠር ፡ ያመለክቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ ቅጥር ፡ ያሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚነት ፡ የላቸውም ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ስለ ፡ አከፋፈል ።

ቍ ፡ ፯፻፸፬ ። ለማስከፈል ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

(፩) ቍርጥ ፡ በሆነ ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ ከተጻፈበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከቀረበ ፡ በኋላ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈልበት ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ አምጪ ፤ ተካፋይ ፡ በሆነበት ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ ከሚከተሉት ፡ ሁለት ፡ የሥራ ፡ ቀኖች ፡ ባንዱ ፡ ለማስከፈል ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) በመንግሥት ፡ በተፈቀደ ፡ አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ነክ ፡ ለሆነ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አንድ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ማቅረብ ፤ ለማስከፈል ፡ እንደ ፡ ማቅረብ ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።

ቍ ፡ ፯፻፸፭ ። ደረሰኝ ፤ በከፊል ፡ የሚሆን ፡ አከፋፈል ።

(፩) ከፋዩ ፡ የሐዋላውን ፡ ገንዘብ ፡ ሲከፍል ፡ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ የደረሰኝ ፕን ፡ ፊርማ ፡ እንዲሰጠው ፡ አምጪውን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) አምጪው ፡ በከፊል ፡ የሆነውን ፡ አከፋፈል ፡ እንቢ ፡ ማለት ፡ አይችልም ።

(፫) አከፋፈሉ ፡ በከፊል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከፋዩ ፡ የዚህ ፡ አከፋፈል ፡ ጽሑፍ ፡ በወረቀቱ ፡ ላይ ፡ እንዲደረግና ፡ የደረሰኝ ፡ ሰነዱም ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፬) በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ በየጊዜው ፡ የተደረጉ ፡ የቅናሽ ፡ አከፋፈሎች ፡ አውጪውንና ፡ በጀርባ ፡ የሚፈርመውን ፡ ሰው ፡ በተከፈለው ፡ መጠን ፡ ከዕዳቸው ፡ ነጻ ፡ ያደርጋቸዋል ።

(፭) ለቀሪው ፡ ገንዘብ ፡ አምጪው ፡ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስደረግ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፯፻፸፮ ። አስቀድሞ ፡ ስለ ፡ መክፈልና ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) አንድ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ አምጪ ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ እንዲቀበል ፡ ሊገደድ ፡ አይችልም ።

(፪) ከተወሰነውም ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ የሚከፍል ፡ ከፋይ ፡ አላፈነቱ ፡ የራሱ ፡ ነው ።

(፫) አንድ ፡ ማታለል ፡ ወይም ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ በርሱ ፡ በኩል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ የከፈለ ፡ ሰው ፡ በሚገባ ፡ ነጻ ፡ ነው ። እሱም ፡ በጀርባ ፡ የፈረመውን ፡ ሰዎች ፡ ፊርማ ፡ ሳይሆን ፡ በጀርባ ፡ ያሉትን ፡ ፊርማዎች ፡ ደንበኛነታቸውን ፡ ለመመርመር ፡ የተገደደ ፡ ይሆናል ።

ቀኝ ፡ ፯፻፸፯ ። በውጭ ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

- (፩) በሚከፈልበት ፡ አገር ፡ ሳይሆን ፡ በሌላው ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፈል ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ በአንድ ፡ ሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ የተጻፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ገንዘቡ ፤ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ መክፈያ ፡ ቀን ፡ ባለው ፡ ዋጋ ፡ በሚከፈልበት ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ ሊከፈል ፡ ይቻላል ፤ ዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ ከመክፈል ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡ በመረጠው ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ በሚከፈልበት ፡ ቀን ፡ ባለው ፡ ምንዛሪ ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ገንዘብ ፡ በሚከፈልበት ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) የውጭ ፡ አገሩን ፡ ገንዘብ ፡ ዋጋ ፡ በሚከፈልበት ፡ አገር ፡ ልማድ ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ። አውጪው ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ በወረቀቱ ፡ ውስጥ ፡ በተወሰነ ፡ ምንዛሪ ፡ መሠረት ፡ ይታሰባል ፡ ብሎ ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ።
- (፫) በአንድ ፡ በተለየ ፡ ገንዘብ ፡ ይከፈላል ፡ ብሎ ፡ አውጪው ፡ የጽሑፍ ፡ ቃል ፡ ያገባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገሩት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም ፤ (የመጨረሻው ፡ አከፋፈል ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ እንዲሆን ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡)
- (፬) በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ ገንዘብ ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ስም ፡ ባለው ፡ ገንዘብ ፡ የተመለከተ ፡ ሆኖ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ በወጣበትና ፡ በሚከፈልበት ፡ አገር ፡ ዋጋው ፡ ልዩነት ፡ ያለው ፡ ሲሆን ፤ የሚከፈልበትን ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ ለመጥቀስ ፡ እንደ ፡ ታሰበ ፡ ይገመታል ።

ቀኝ ፡ ፯፻፸፰ ። ስለ ፡ ማስረከብ ።

በቀኝጥር ፡ ፯፻፸፩ ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ለማስከፈል ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ያልቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በአምጪው ፡ ኪሣራና ፤ ሙሉ ፡ አላፊነት ፡ ማናቸውም ፡ ባለዕዳ ፡ በመንግሥት ፡ ለተፈቀደ ፡ አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ነክ ፡ ለሆነ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ገንዘቡን ፡ በአደራ ፡ ለማስረከብ ፡ ይችላል ።

ቀኝ ፡ ፯፻፸፱ ። መክፈልን ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ካልጠፋ ፡ ወይም ፡ አምጪው ፡ ካልከሠረ ፡ በቀር ፡ መክፈልን ፡ መቃወም ፡ አይፈቀድም ።

ክፍል ፡ ፯ ።

የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ እሺ ፡ ባልተባለና ፡ ባልተከፈለ ፡

ጊዜ ፡ አቤቱታዎችን ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

ቀኝ ፡ ፯፻፹ ። የአምጪው ፡ አቤቱታዎች ።

አምጪው ፤ በጀርባው ፡ በፈረሙት ፡ ሰዎች ፤ በአውጪውና ፡ በሌሎች ፡ ተገዳጅቶች ፡ ላይ ፡ አቤቱታዎቹን ፡ ሊሠራባቸው ፡ የሚችለው ፤

(፩) የገንዘቡ ፡ መከፈያ ፡ ጊዜ ፡ ደርሶ ፤ ገንዘቡ ፡ ያልተከፈለ ፡ ሲሆን ፤ ወይም ፡

(፪) የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ባይደርስም ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ያልተከፈለው ፤

(ሀ) እሺታው ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ እንቢ ፡ የተባለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) እሺ ፡ ቢልም ፡ ባይልም ፡ ከፋዩ ፡ የከሠረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በፍርድ ፡ ባይረጋገጥም ፡ እንኳ ፡ ዕዳዎቹን ፡ መክፈል ፡ ያቋረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፤

ንብረቶቹ ፡ እንዲያዙ ፡ ተደርጎ ፡ ፍሬ ፡ ሳይሰጥ ፡ የቀረ ፡ ቢሆንም ፤ ወይም ፡

(ሐ) እሺታ፡የማይሰጥበትን ፡ የሐዋላ፡ወረቀት፡ያወጣው ፡ የከሠረ፡እንደ፡ሆነ፡ነው።

ቍ ፡ ፯፻፹፩ ። የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፤ ሁናቴዎችና ፡ ጊዜዎች ።

(፩) እሺታን ፡ ወይም ፡ መክፈልን ፡ እንቢ ፡ ማለት ፡ በባለሥልጣን ፡ ጽሑፍ ፡ መረጋገጥ ፡ አለበት ፤ (እሺታን ፡ እንቢ ፡ ስለ ፡ ማለት ፡ ወይም ፡ ለአለመክፈሉ ፡ ማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ማስደረግ) ።

(፪) አውጪው ፡ በሰነዱ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ በባለሥልጣን ፡ የተጻፈ ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ እንዲደረግለት ፡ ካላስገደደ ፡ በቀር ፡ ይህ ፡ ጽሑፍ ፡ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ቀን ፡ ለይቶ ፡ በተጻፈ ፡ መግለጫ ፡ ሊተካ ፡ ይችላል ።

(፫) እሺ ፡ ባልተባለ ፡ ጊዜ ፡ የሚደረገው ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቅ ፡ ለእሺታ ፡ ማቅረብ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መደረግ ፡ ይገባዋል ። በቍጥር ፡ ፯፻፷ ፤ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ የመጀመሪያው ፡ ማቅረብ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ የመጨረሻ ፡ ቀን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቅ ፡ በማግሥቱም ፡ ሊደረግ ፡ ይቻላል ።

(፬) በቍጥር ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ ከተጻፈበት ፡ አንሥቶ ፡ በተወሰነ፡ጊዜ፡ወይም፡ከቀረበ፡ በኋላ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈል ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ያልተከፈለ ፡ እንደ፡ሆነ፤ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቅ ፡ የሚደረገው ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ የሚከፈልበትን ፡ ቀን ፡ በሚከተሉት ፡ በሁለት ፡ የሥራ ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ መሆን ፡ ይገባዋል ። እንደ ፡ ቀረበ ፡ የሚከፈል ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እሺታ ፡ ባልተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ለሚደረገው ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቅ ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፫ ፡ የተደነገጉ ፡ ሁናቴዎች ፡ ላለመቀበልም ፡ ለሚደረገው ፡ ማስታወቂያ ፡ ተፈጻሚ ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።

(፭) እሺ ፡ ስላልተባለ ፡ የተደረገው ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ እንዲከፈል ፡ ከማቅረብና ፡ ስላለመክፈሉም ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከማጻፍ ፡ ያድናል ።

(፮) እሺ ፡ ቢልም ፡ ባይልም ፡ ተከፋዩ ፡ ዕዳውን ፡ መክፈል ፡ ያቋረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ የንብረቱ ፡ መያዝ ፡ ፍሬ ፡ ያልሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከፋዩ ፡ እንዲከፍለው ፡ አምጪው ፡ ወረቀቱን ፡ ካላቀረበና ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ካላጻፈ ፡ አቤቱታዎቹን ፡ ሊሠራባቸው ፡ አይችልም ።

(፮) እሺ ፡ ቢልም ፡ ባይልም ፡ ከፋዩ ፡ መክሠሩ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንዲሁም ፡ እሺ ፡ የማይባልበት ፡ ወረቀት ፡ አውጪ ፡ የሆነው ፡ መክሠሩ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መክሠሩን ፡ የሚያረጋግጠውን ፡ ፍርድ ፡ ካሳየ ፡ አምጪው ፡ በአቤቱታው ፡ እንዲሠራባቸው ፡ ለመፍቀድ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፹፪ ። ደንበኛ ፡ የሆነ ፡ ባለሥልጣን ።

የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ባንድ ፡ ውል ፡ አዘጋጅ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ የፍርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ (ሬጂስትራር) ፡ መዘጋጀት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፯፻፹፫ ። የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያው ፡ የሚዘጋጅበት ፡ ቦታ ።

- የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ሊዘጋጅ ፡ የሚገባው ፤
  - (ሀ) የሐዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ሊከፍል ፡ በሚገባው ፡ ሰው ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ወይም ፡ በታወቀው ፡ የመጨረሻ ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታው ፤
  - (ለ) በአስፈላጊው ፡ ጊዜ ፡ ለመክፈል ፡ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ የተመለከቱት ፡ ሰዎች ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፤
  - (ሐ) በጣልቃ ፡ ገብነት ፡ ለመክፈል ፡ እሺ ፡ ባለ ፡ በሦስተኛ ፡ ሰው ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ፡ቦታ ፡ ነው ።
- ይህ ፡ ሁሉም ፡ የሚደረገው ፡ በአንድ ፡ ጽሑፍ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፹፬ ። አስፈላጊ ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ መግለጫዎች ።

- (፩) የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያው ፡ ውስጥ ፡ ሊገኝ ፡ የሚገባው ፤
- (ሀ) የሰው-ዩው ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ስም ፤ ለማንና ፡ በማን ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተዘጋጀ ፤
- (ለ) የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ የተደረገበት ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ከሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ የተነሳ ፡ ያለውን ፡ ግዴታ ፡ እንዲፈጽም ፡ ውጤት ፡ ያላገኘ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ የተላከለት ፡ መሆኑ ፡ ወይም ፡ ሁለቱንም ፡ ለማግኘት ፡ አለመቻሉ ፤
- (ሐ) የተባለው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ የተደረገበትን ፡ ወይም ፡ ሳይፈጸም ፡ የተሞከረ በትን ፡ ቦታና ፡ ቀን ፤
- (መ) የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ያዘጋጀው ፡ ሰው ፡ ፊርማ ፡ ነው ።
- (ጀ) በክፈል ፡ የተደረገ ፡ አከፋፈል ፡ በመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያው ፡ ውስጥ ፡ ይመለከታል ።
- (ቺ) አንድ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ለእሺታ ፡ የቀረበለት ፡ ከፋይ ፡ ሁለተተኛ ፡ በማግኘቱ ፡ እንዲቀርብለት ፡ ጠይቆ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ጥያቄ ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያው ፡ ውስጥ ፡ መጻፍ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፯፻፹፭ ። የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ሥርዐት ።

(፩) የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያው ፡ በተለየ ፡ ጽሑፍ ፡ ሆኖ ፡ ከሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ጋራ ፡ ይያያዛል ።

(፪) የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያው ፡ የተደረገው ፡ ተባዝቶ ፡ የተጻፈ ፡ አንድ ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ወይም ፡ ዋናው ፡ ወረቀትና ፡ ግልባጭ ፡ ቀርቦ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ከተባዛው ፡ ካንዱ ፡ ወይም ፡ ከዋናው ፡ ወረቀት ፡ ጋራ ፡ ማያያዝ ፡ በቂ ፡ ነው ።

(፫) እንዲሁም ፡ መደረጉ ፡ በሌሎች ፡ በተባዙት ፡ ወይም ፡ በወረቀቱ ፡ ግልባጭ ፡ ላይ ፡ ይገለጻል ።

ቀጥ ፡ ፯፻፹፯ ። በከፊል ፡ የሆነ ፡ እሺታ ።

እሺታውን ፡ የሰጠው ፡ ከገንዘቡ ፡ ለከፊሉ ፡ ሆኖ ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያው ፡ የተደረገው ፡ ለቀሪው ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የወረቀቱን ፡ አንድ ፡ ግልባጭ ፡ ማድረግና ፡ በዚሁ ፡ ግልባጭ ፡ ላይ ፡ የመክፈል ፡ እንቢታውን ፡ ማጻፍ ፡ ያስፈልጋል ።

ቀጥ ፡ ፯፻፹፯ ። የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ግልባጭ ።

(፩) የእንቢታውን ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚያዘጋጅ ፡ ባለሥልጣን ፡ የዚህኑ ፡ ግልባጭ ፡ ያዘጋጃል ። ይኸውም ፡ ግልባጭ ፡ የሚያስታውቀው ፤

(ሀ) የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፤

(ለ) የመክፈያውን ፡ ጊዜ ፤

(ሐ) የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ የተጻፈበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፤

(መ) አውጪውን ፤ ከፋዩን ፤ እንዲሁም ፡ ለማን ፡ ወይም ፡ በማን ፡ ትእዛዝ ፡ እንዲከፈል ፡ የተደረገለትን ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፤

(ሠ) ከፋዩ ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለመክፈል ፡ የተመለከተውን ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፤

(ረ) አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ከፋዮች ፡ ተብለው ፡ የተመለከቱትን ፡ ሰዎችና ፡ በጣልቃ ፡ ገብነት ፡ ለመክፈል ፡ እሺ ፡ ባዮችን ፡ ነው ።

ቀጥ ፡ ፯፻፹፰ ። ማስታወቂያ ።

(፩) የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ የተደረገበትን ፡ ቀን ፡ በሚከተሉት ፡ አራት ፡ የሥራ ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ «ያለ ፡ ኪሣራ ፡ ተመላሽ ፡ ይሆናል» ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሲኖር ፡ በጀርባ ፡ ለፈረመው ፡ ሰውና ፡ ለአውጪው ፡ እሺታ ፡ አለመስጠቱን ፡ ወይም ፡ ገንዘብ ፡ አለመክፈሉን ፡ አምጪው ፡ ማስታወቂያ ፡ መስጠት ፡ ይገባዋል ።

(፪) በሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ተገዳጆች ፡ የሚሆኑት ፡ ሰዎች ፡ በሐዋላ ፡ ወረቀቱ ፡ ላይ ፡ ለተመለከተው ፡ አድራሻቸው ፤ ወይም ፡ የእንቢታውን ፡ ማስታወቂያ ፡ ያዘጋጀው ፡ ባለሥልጣን ፡ አድራሻቸውን ፡ ያወቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ እንዲደረግ ፡ የጠየቁ ፡ ሰዎች ፡ አድራሻቸውን ፡ ያመለከቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ያዘጋጀው ፡ ባለሥልጣን ፡ ወዲያውኑ ፡ በጽሑፍ ፡ ማስታወቂያ ፡ እንዲልክላቸው ፡ ይገደዳል ። ለእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚደረጉት ፡ ወጪዎች ፡ ሁሉ ፡ ለእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ በሚደረጉት ፡ ወጪዎች ፡ ላይ ፡ ተጨማሪ ፡ ይሆናሉ ።

(፫) እያንዳንዱ ፡ በጀርባ ፡ የሚፈረም ፡ ሰው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከደረሰበት ፡ ቀን ፡ በሚከተሉት ፡ ሁለት ፡ የሥራ ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ ከአውጪው ፡ እስኪደርስ ፡ የፊት ሾችን ፡ ማስታወቂያዎች ፤ የሰጡትን ፡ ሰዎች ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፡ በማመልከት ፡ በጀርባ ፡ ፈርሞ ፡ ላስተላለፈለት ፡ ሰው ፡ የደረሰውን ፡ ማስታወቂያ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ። ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከቱት ፡ ጊዜዎች ፡ የሚቆጠሩት ፡ የፊት ሾው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከደረሰበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

(፬) ኡስበን ፡ ቍጥር ፡ ፫ ፡ መሠረት ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ለፈረመው ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ማስታወቂያው ፡ የተሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚሁ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ይኸው ፡ ማስታወቂያ ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ መሰጠት ፡ አለበት ።

(፭) በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ የፈረመ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ አድራሻውን ፡ ያላመለከተ ፡ ወይም ፡ በሚነበብ ፡ ዐይነት ፡ ያልጻፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከሱ ፡ በፊት ፡ ለነበረው ፡ በጀርባ ፡ ለፈረመ ፡ ሰው ፡ ማስታወቂያውን ፡ መስጠት ፡ በቂ ፡ ነው ።

(፮) ማስታወቂያ ፡ መስጠት ፡ ያለበት ፡ ሰው ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ወይም ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ መልሶ ፡ በመላክ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

(፯) ማስታወቂያውንም ፡ በተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ መስጠቱን ፡ ማስረዳት ፡ አለበት ። በዚሁ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ማስታወቂያውን ፡ የያዘ ፡ ደብዳቤ ፡ ለፖስታ ፡ ቤት ፡ ተሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ የተወሰነ ፡ ቀን ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ይቆጠራል ።

(፰) ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ያልሰጠ ፡ ሰው ፡ መብቱን ፡ አያጣም ። የጉዳቱ ፡ ካሳ ፡ ከሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ጠቅላላ ፡ ገንዘብ ፡ ለመብለጥ ፡ ሳይችል ፡ በቸልተኝነቱ ፡ ያደረገው ፡ ጉዳት ፡ ቢኖር ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፯፻፹፱ ፡ « ያለእንቢታ ፡ ማስታወቂያ » ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ።

(፩) አውጪው ፤ በጀርባ ፡ የሚፈረመው ፡ ሰው ፤ ወይም ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ “ ያለ ፡ ኪሣራ ፡ ተመላሽ ፡ ” “ ያለእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ” ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ማናቸውንም ፡ ሌላ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በሰነዱ ፡ ላይ ፡ በመጻፍና ፡ በመፈረም ፤ እሺታ ፡ ወይም ፡ መክፈል ፡ ባልተደረገ ፡ ጊዜ ፡ የአቤቱታዎቹን ፡ ተግባር ፡ ለመፈጸም ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያን ፡ ከማጻፍ ፡ አምጪውን ፡ ሊያድነው ፡ ይችላል ።

(፪) ይህ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በታዘዙት ፡ የተወሰኑት ፡ ቀኖች ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ ከማቅረብና ፡ ማስታወቂያዎችንም ፡ ከመስጠት ፡ አምጪውን ፡ ነጻ ፡ አያወጣውም ። የተወሰኑት ፡ ቀኖች ፡ ላለመጠበቃቸው ፡ ማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ ያለበት ፡ በዚሁ ፡ አምጪውን ፡ ለመቃወም ፡ የሚፈልገው ፡ ሰው ፡ ነው ።

(፫) ይህን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የጻፈው ፡ አውጪው ፡ እንደሆነ ፤ በፈረመው ፡ ሰዎች ፡

ሁሉ ፡ ዘንድ ፡ ውጤት ፡ ይኖረዋል ። አንድ ፡ በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ የሚፈርም ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ የውሉን ፡ ቃል ፡ ጽፎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውጤት ፡ ያለው ፡ በፈረመው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባለው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፬) አውጪው ፡ ምንም ፡ የውሉን ፡ ቃል ፡ ቢጽፍ ፡ አምጪው ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ አጽፎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወጪዎቹ ፡ በራሱ ፡ ሒሳብ ፡ ይሆናሉ ። የውሉን ፡ ቃል ፤ የጻፈው ፡ በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ የፈረመው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ተጽፎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ወጪዎች ፡ ከፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ እጅ ፡ ለመክፈል ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፯፻፺ ። በሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ የሚገደዱ ፡ ሰዎች ፡ ያንድነት ፡ የማይከፋፈል ፡ ዋስትና ።

(፩) አንድ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ያወጡ ፤ እሺ ፡ ያሉ ፤ በጀርባ ፡ የፈረመው ፤ ወይም ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባዮች ፡ ሁሉ ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፈል ፡ ለአምጪው ፡ አላፈ ፡ ናቸው ።

(፪) አምጪው ፤ ሰዎቹ ፡ ሊገደዱ ፡ የገቡበትን ፡ ተራ ፡ ለመከተል ፡ ሳይገደድ ፡ በነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ በያንዳንዱ ፡ ወይም ፡ በሁሉም ፡ ላይ ፡ ለማስፈጸም ፡ መብት ፡ አለው ።

(፫) አንድ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ የፈረመና ፡ የዚሁኑ ፡ ዋጋ ፡ ገንዘብ ፡ የከፈለ ፡ ሁሉ ፡ ይኸንኑ ፡ የመሰለ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፬) ግዴታ ፡ ከገቡት ፡ ባንዱ ፡ ላይ ፡ የተጀመረ ፡ ክስ ፡ በፊት ፡ ከተከሰሰ ፡ ሰው ፡ በኋላ ፡ ቢሆንም ፡ በሌሎቹ ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አይከለከልም ።

ቍ ፡ ፯፻፺፩ ። የአምጪው ፡ አቤቱታ ፡ የሚደርስበት ፡ ወሰን ።

(፩) አምጪው ፡ አቤቱታ ፡ ካቀረበበት ፡ ሰው ፡ መጠየቅ ፡ የሚችለው ፤

(ሀ) እሺ ፡ ያልተባለውን ፡ ወይም ፡ ያልተከፈለውን ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከነወለዱ ፤

(ለ) ከመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ያለውን ፡ የሚከፈለውን ፡ ሕጋዊ ፡ ወለድ ፤

(ሐ) ለእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ የተሰጡትንና ፡ ለማስታወቂያዎች ፡ የተደረጉትን ፡ ወጪዎችና ፡ እንዲሁም ፡ ሌሎቹን ፡ ወጪዎች ፤

(መ) ቢበዛ ፡ ከመቶ ፡ ያንዱን ፡ ሢሶ ፡ ስለ ፡ ኮሚሲዮን ፡ መብት ፡ ነው ።

(፪) አቤቱታው ፡ የቀረበው ፡ ከመክፈያው ፡ ጊዜ በፊት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከወረቀቱ ፡ ጠቅላላ ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ ቅናሽ ፡ ይደረጋል ። ይህም ፡ የቅናሽ ፡ ገንዘብ ፡ የአምጪው ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ባለበት ፡ ቦታ ፡ አቤቱታ ፡ የቀረበበት ፡ ቀን ፡ ባለው ፡ ግልጽ ፡ በሆነው ፡ በታወቀው ፡ የገንዘብ ፡ ቅናሽ ፡ ልክ ፡ ነው ።

ቀ* : ፯፻፺፪ ። የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ ዋጋ ፡ የከፈለ ፡ ሰው ፡ ያለው ፡ የአቤቱታ ፡ ወሰን ።

የሐዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ዋጋ ፡ የከፈለ ፡ ሰው ፡ ለእሱ ፡ የሚገደዱትን ፡ ሰዎች ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፤

(ሀ) የከፈለውን ፡ ሙሉ ፡ ገንዘብ ፤

(ለ) የተባለውን ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ፡ ከከፈለበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ በሕጋዊ ፡ ወለድ ፡ መሠረት ፡ ታስቦ ፤

(ሐ) ያደረጋቸውን ፡ ወጪዎች ፤

(መ) እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ ከሺሕ ፡ ሁለት ፡ እጅ ፡ የሆነ ፡ የኮሚሲዮን ፡ መብት ፡ ነው ።

ቀ* : ፯፻፺፫ ። የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ከመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ጋራና ፡ የደረሰኝ ፡ ወረቀት ፡ እንዲሰጠው ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ።

(፩) አቤቱታ ፡ የተደረገበት ፡ ወይም ፡ አቤቱታ ፡ ሊደረግበት ፡ የሚያስፈራው ፡ ግዴታ ፡ የገባ ፡ ማንኛውም ፡ ሰው ፡ ዋጋውን ፡ በመክፈል ፡ ከሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ጋራ ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያውና ፡ ተከፍሏል ፡ የሚል ፡ የሒሳብ ፡ ወረቀት ፡ ደረሰኝ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) የሐዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ዋጋ ፡ የከፈለ ፡ ማንኛውም ፡ በጀርባ ፡ የፈረመ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ በጀርባ ፡ የተጻፈውን ፡ የራሱን ፡ ፊርማና ፡ ከሱ ፡ ቀጥለው ፡ በጀርባ ፡ የጻፉትን ፡ ሰዎች ፡ ፊርማ ፡ መሰረዝ ፡ ይችላል ።

ቀ* : ፯፻፺፬ ። በከፊል ፡ እሺታ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ አቤቱታ ፡ ማቅረብ ።

(፩) በከፊል ፡ እሺታ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ አቤቱታ ፡ ቢቀርብ ፡ እሺ ፡ ያልተባለበትን ፡ የወረቀት ፡ ዋጋ ፡ የከፈለ ፡ ሰው ፡ ይህ ፡ መክፈሉ ፡ በወረቀቱ ፡ ላይ ፡ እንዲመለከትና ፡ ለመክፈሉም ፡ ደረሰኝ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) አምጪው ፡ እንዲሁ ፡ የተረጋገጠ ፡ የወረቀቱን ፡ ትክክል ፡ ግልባጭና ፡ በኋላም ፤ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ እንዲችል ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ለከፋይ ፡ መስጠት ፡ ይገባዋል ።

ቀ* : ፯፻፺፭ ። አዲስ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ።

(፩) አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፤ ተቃራኒ ፡ ውል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተገዳጆች ፡ ከሆኑት ፡ አንዱ ፡ በሚገደድበት ፡ በመደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታው ፡ እንደ ፡ ቀረበ ፡ በሚከፈል ፤ በአዲስ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ዋጋውን ፡ ለመክፈል ፡ ይችላል ።

(፪) በቍጥር ፡ ፯፻፺፩ ፡ እና ፡ ፯፻፺፪ ፡ ውስጥ ፡ ከተመለከቱት ፡ ገንዘቦች ፡ በቀር ፡ አዲሱ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፤ የደላላ ፡ መብትና ፡ የአዲሱ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ የቴምብር ፡ መብት ፡ አለበት ።

(፫) አዲሱን ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ያወጣው ፡ አምጪው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ የሚታሰበው ፡ ለእሱ ፡ ተገዳጅ ፡ በሆነው ፡ ሰው ፡ በመደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ሊከፈል ፡ የነበረው ፡ የመጀመሪያው ፡ ወረቀት ፡ በወጣበት ፡ ቦታ ፡ እንደ ፡ ቀረበ ፡ የሚከፈል ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ዋጋ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፬) አዲሱን ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ያወጣው ፡ በጀርባ ፡ የጻፈው ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ የሚታሰበው ፡ አዲሱን ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ላመጣ ፡ ሰው ፡ ሕጋዊ ፡ መኖሪያ ፡ ከሆነው ፡ ቦታ ፡ ተገዳጅ ፡ በሆነው ፡ ሰው ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ እንደ ፡ ቀረበ ፡ የሚከፈል ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ዋጋ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፺፮ ። የአቤቱታ ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ማጣት ።

(፭) እንደ ፡ ቀረበ ፡ ወይም ፡ ከቀረበ ፡ በኋላ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈል ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ ለማቅረብ ፡ ወይም ፡ የእሺታን ፡ ወይም ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያን ፡ ለማዘጋጀት ፤ ወይም ፡ ያለኪሣራ ፡ እንዲመለስ ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለማስከፈል ፡ የተወሰኑት ፡ ጊዜዎች ፡ ያለፉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከእሺ ፡ ባዩ ፡ በቀር ፡ በጀርባ ፡ በፈረሙት ፡ ሰዎች ፤ በአውጪውና ፡ በሌሎቹ ፡ ግዴታ ፡ በገቡት ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ መብቶች ፡ አምጪው ፡ ያጣል ።

(፮) አውጪው ፡ በወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ወረቀቱ ፡ ለእሺታ ፡ ያልቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አውጪው ፡ ከእሺታው ፡ ዋስትና ፡ አላፈነት ፡ ብቻ ፡ ለመዳን ፡ ያደረገው ፡ ለመሆኑ ፡ ከውሉ ፡ ቃል ፡ የመነጨ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አምጪው ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ዋጋ ፡ ባለመክፈሉ ፡ እንዲሁም ፡ እሺታ ፡ ባለመደረጉ ፡ አቤቱታ ፡ የማቅረብ ፡ መብቱን ፡ ያጣል ።

(፯) ወረቀቱን ፡ ለማቅረብ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በጀርባው ፡ ላይ ፡ በተፈረመው ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ ለመጠቀም ፡ የሚችለው ፡ በጀርባው ፡ የፈረመው ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፺፯ ። ከዐቅም ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ ኅይል ።

(፩) በማይቻል ፡ መሰናክል ፡ (በማናቸውም ፡ ከመንግሥት ፡ በተሰጠ ፡ ሕጋዊ ፡ ትእዛዝ ፡ ወይም ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ኅይል ፡) ምክንያት ፡ በተወሰኑት ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ወይም ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማዘጋጀት ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተወሰኑት ፡ ቀኖች ፡ ይራዘማሉ ።

(፪) አምጪው ፤ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ቅጥል ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ከዐቅሙ ፡ በላይ ፡ የሆነውን ፡ መሰናክል ፡ ቀንና ፡ ፊርማ ፡ አድርጎ ፡ ሳይዘገይ ፡ በጀርባ ፡ ለፈረመለት ፡ ሰው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ። ተጨማሪ ፡ ለሆነውም ፡ በቍጥር ፡ ፯፻፹፰ ፡ የተወሰኑት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፫) ከዐቅም ፡ በላይ ፡ የሆነው ፡ ኅይል ፡ ሲቀር ፡ አምጪው ፡ ሳይዘገይ ፡ ለእሺታ ፡

ወይም ለመክፈል ፡ ወረቀቱን ፡ ማቅረብና ፡ አስፈላጊም ፡ ቢሆን ፡ የመክፈል ፡ እንቢታውን ፡ ማጻፍ ፡ አለበት ።

(፩) ከመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ የሆነው ፡ ጎይል ፡ ከሠላሳ ፡ ቀን ፡ ወዲያ ፡ የቀጠለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የመክፈል ፡ እንቢታውን ፡ ማጻፍና ፡ ማቅረብ ፡ አስፈላጊ ፡ ሳይሆን ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፪) እንደ ፡ ቀረቡ ፡ ወይም ፡ ከቀረቡ ፡ በኋላ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈልባቸው ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀቶች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሠላሳው ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ መቈጠር ፡ የሚጀምረው ፡ የማቅረቡ ፡ ጊዜ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ አምጪው ፡ ከዐቅሙ ፡ በላይ ፡ የሆነውን ፡ ምክንያት ፡ በጀርባ ፡ ለፈረመለት ፡ ሰው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከሰጠበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ነው ። ከቀረቡበት ፡ አንሥቶ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የሚከፈልባቸው ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀቶች ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ ሠላሳውን ፡ ቀን ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ከቀረበበት ፡ አንሥቶ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ላይ ፡ ተጨማሪ ፡ ይሆናል ።

(፫) ለአምጪው ፡ ወይም ፡ ወረቀቱን ፡ እንዲያቀርብ ፡ ወይም ፡ የመክፈል ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፡ እንዲያደራጅ ፡ ለታዘዘው ፡ ሰው ፡ የግል ፡ የሆኑት ፡ ምክንያቶች ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጎይል ፡ አይገመቱም ።

ቀ፡ ፯፻፺፰ ። በሐዋላ ወረቀቶች ፡ የሚገደዱትን ፡ ሰዎች ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ በጥበቃ ፡ ስለ ፡ መያዝ ።

በዋስትና ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ከተደነገጉት ፡ ሥርዐቶች ፡ ሌላ ፤ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ የተደረገበት ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ አምጪ ፡ ከዳኛ ፡ ፈቃድ ፡ በማግኘት ፡ የአውጪዎቹን ፤ የእሺ ፡ ባይዎቹንና ፡ በጀርባ ፡ የፈረሙትን ፡ ሰዎች ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ በጥበቃ ፡ ለማስያዝ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፯፻፺፱ ። ያለ ፡ አገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ የሚቀርብ ፡ ክስ ።

(፩) በሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ የተመሠረቱት ፡ ግዴታዎቻቸው ፡ ግዜያቸው ፡ በማለፍ ፡ ወይም ፡ በይርጋ ፡ ምክንያት ፡ የቀሩ ፡ ቢሆኑም ፡ እንኳ ፡ አውጪውና ፡ እሺ ፡ ባዩ ፡ ሕግ ፡ በማይፈቅደው ፡ አኳኋን ፡ ያለአገባብ ፡ በመበልጸግ ፡ ባገኙት ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ለአምጪው ፡ ጎላፊዎች ፡ ናቸው ።

(፪) ያለአገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ የሚቀርበው ፡ ክስ ፡ በከፋዩ ፤ በመደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ይከፍላል ፡ በተባለ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፤ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ በወጣለት ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ በንግድ ፡ ማኅበር ፡ ላይ ፡ ሊቀርብ ፡ ይችላል ።

(፫) ግዴታቸው ፡ የቀረላቸው ፡ በጀርባ ፡ የፈረሙ ፡ ሰዎች ፡ ይህ ፡ ክስ ፡ አይቀርብባቸውም ።

(፬) አምጪው ፡ ለወረቀቱ ፡ ምክንያት ፡ በሆነው ፡ ነገር ፡ ለመክሰስ ፡ ካልቻለ ፡

በቀር ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፳፻ ። በወረቀቱ ፡ ምክንያት ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብት ፡ የተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ ስለ ፡

መቁየቱ ።

(፩) መተካት ፡ (ኖቫሲዎን) ፡ የተደረገ ፡ ለመሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ ካልቻለ ፡ በቀር ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ ለማውጣት ፡ ወይም ፡ ለማስተላለፍ ፡ ምክንያት ፡ ከሆነ ፡ ግንኙነት ፡ የተነሣ ፡ የክስ ፡ ማቅረብ ፡ መብት ፡ እንዳለ ፡ ይቁያል ።

(፪) የእሺታው ፡ አለመስጠት ፡ ወይም ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ዋጋ ፡ አለመከፈል ፡ ባንድ ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ካልተረጋገጠ ፡ በቀር ፡ ይህን ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

(፫) ለባለዕዳው ፡ ለመሆን ፡ የሚችሉትን ፡ ክሶች ፡ ጠብቆ ፡ ለማቁየት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ ደንቦች ፡ እንዲፈጸሙ ፡ አድርጎ ፡ ለባለዕዳው ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ ካልመለሰና ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ መዘገብ ፡ ሹም ፡ ካላስቀመጠ ፡ በቀር ፡ አምጪው ፡ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ምክንያት ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፳፻፩ ። ስለ ፡ ገንዘብ ፡ ሥንቅና ፡ ተከታታይ ፡ ለሆኑ ፡ አምጪዎች ፡ ስለ ፡ መተላለፉ ።

(፩) የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፡ ከፋዩ ፡ የሐዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ለመክፈል ፡ በሙሉ ፡ የሚችልበት ፡ እንድ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ በቂ ፡ ዋስትና ፡ በጁ ፡ ያለውና ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀቱን ፡ ለመክፈል ፡ አውጪው ፡ ወይም ፡ ትእዛዝ ፡ ሰጪው ፡ አስበው ፡ ያደረጉት ፡ ሲሆን ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ አለ ፡ ይባላል ።

(፪) አውጪው ፡ የከሠረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የገንዘቡ ፡ ሥንቅ ፡ እንዲመለስለት ፡ ወይም ፡ ሊሰጡት ፡ የሚገቡት ፡ ገንዘቦች ፡ እንዲከፈሉት ፡ በከፋዩ ፡ ላይ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚችለው ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ክስ ፤ ለሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ አምጪ ፡ በደንብ ፡ ይተላለፍለታል ፤ ይህ ፡ የመክሰስ ፡ መብት ፡ በሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ በጀርባ ፡ በመፈረም ፡ ተከታይ ፡ ለሆኑ ፡ አምጪዎች ፡ ይተላለፋል ።

(፫) ከሠረ ፡ ተብሎ ፡ የተፈረደበት ፡ አውጪ ፡ ባጠራጣሪ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ጀርባ ፡ የፈረመና ፡ የገንዘብም ፡ ሥንቅ ፡ ያደራጀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ (፪) የተመለከተው ፡ ውሳኔ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

(፬) የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ተከፋይ ፡ በሚሆንበት ፡ ጊዜ ፡ ከከፋዩ ፡ እጅ ፡ ከሚገኘው ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ የተነሣ ፡ የተገኘው ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፤ ከአውጪው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ለሆኑት ፡ በቀደምትነት ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

(፭) አምጪው ፡ ቢከለክለው ፡ የገንዘብን ፡ ሥንቅ ፡ ከፋዩ ፡ ለመልቀቅ ፡ አይችልም ። ይህ ፡ መከልከል ፡ የመክፈያ ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ከፍርድ ፡ ቤት ፡ ለመቅረብ ፡ የጥሪ ፡ ወረቀት ፡ የሚከተለው ፡ ሆኖ ፡ በሬኮማንዴ ፡ ወረቀት ፡ ለመደረግ ፡ ይቻላል ። ገንዘቡም ፡ ስላልተከፈለ ፡ የሚደረገው ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ በዚህ ፡ ቅጥር ፡ ድንጋጌ ፡ ስለ ፡ መከልከል ፡ ይቁጠራል ።

ክፍል ፡ ፰ ።

ለመክፈል ፡ ጣልቃ ፡ ስለ ፡ መግባት ።

ቀኑ ፡ ፰፻፪ ። ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

- (፩) አውጪው ፤ በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ የፈረመ ፤ ወይም ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፤ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ እሺ ፡ የሚል ፡ ወይም ፡ የሚከፍል ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ማመልከት ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ከዚህ ፡ በታች ፡ በተወሰኑት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ አቤቱታ ፡ ሊቀርብበት ፡ ለሚችለው ፡ ለማናቸውም ፡ ባለዕዳ ፡ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ የሚገባው ፡ ሰው ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀቱን ፡ እሺ ፡ ለማለት ፡ ወይም ፡ ለመክፈል ፡ ይችላል ።
- (፫) እሺ ፡ ባይ ፡ ሳይሆን ፡ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ የሚገባው ፡ አንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፤ ከፋይ ፡ ወይም ፡ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ መሠረት ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ የተገደደ ፡ ሰውም ፡ ለመክፈል ፡ ጣልቃ ፡ ገብ ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።
- (፬) በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ የሚገባው ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ ለሚገባለት ፡ ሰው ፡ በሁለት ፡ የሥራ ፡ ቀኖች ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ የመግባቱን ፡ ማስታወቂያ ፡ ለመስጠት ፡ ይገደዳል ። የዚህ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ግዴታ ፡ ያልተጠበቀ ፡ እንደሆነ ፤ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ የሚገባው ፡ ሰው ፡ በቸልተኝነቱ ፡ ጉዳት ፡ ቢያደርስ ፡ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ከተጻፈው ፡ ገንዘብ ፡ መብለጥ ፡ ለማይችል ፡ ኪሣራ ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ።

ቀኑ ፡ ፰፻፫ ። በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ እሺ ፡ የማለት ፡ ሁኔታዎች ፤ የአምጪው ፡ ሁኔታ ።

- (፩) ከመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፤ እሺ ፡ ሊባልበት ፡ ለሚችል ፡ ለሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ አምጪ ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ሁሉ ፡ የአቤቱታ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ ወረቀቱን ፡ እሺ ፡ ለማለት ፡ ይቻላል ።
- (፪) በሚከፈልበት ፡ ቦታ ፡ ወረቀቱን ፡ እሺ ፡ ለማለት ፡ አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ ለመክፈል ፡ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ተመልክቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለዚህ ፡ ለተመለከተው ፡ ሰው ፡ ወረቀቱን ፡ አቅርቦለት ፡ ይኸውም ፡ ሰው ፡ እሺ ታውን ፡ እንቢ ፡ ብሎ ፡ እንቢታውም ፡ በእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ካልተገለጸ ፡ በቀር ፡ ይህን ፡ ማመልከት ፡ ባደረገው ፡ ሰውና ፡ በኋላም ፡ በፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ አምጪው ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ የአቤቱታውን ፡ መብቶች ፡ ተግባር ፡ ሊፈጽም ፡ አይችልም ።
- (፫) ጣልቃ ፡ መግባቱ ፡ በሌላ ፡ አኳኋን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ የመግባቱን ፡ እሺታ ፤ አምጪው ፡ እንቢ ፡ ለማለት ፡ ይችላል ። የተቀበለው ፡ እንደ ፡

ሆነ ፤ ግን ፡ እሺታ ፡ በተሰጠለት ፡ ሰውና ፡ በኋላ ፡ በፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ከመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ የአቤቱታዎቹን ፡ መብት ፡ ያጣል ።

ቍ ፡ ፳፻፬ ። ሥርዐት ፡ (ፎርም) ።

በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ እሺታ ፡ መስጠቱ ፡ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ይመለከታል ። በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ የሚገባ ፡ ሰው ፡ ይፈረምበታል ። ስለ ፡ ማን ፡ እንደሆነም ፡ ያመለክታል ። ይህ ፡ ማመልከት ፡ ከሌለ ፤ እሺታው ፡ ለአውጪው ፡ እንደ ፡ ተሰጠ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፳፻፭ ። የእሺ ፡ ባይ ፡ ግዴታዎች ፤ የአቤቱታን ፡ መብት ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ውጤቶች ።

(፩) በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በገባለት ፡ ሰው ፡ ዐይነት ፡ ለአምጪውና ፡ በኋላ ፡ በጀርባው ፡ ለፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ የተገደደ ፡ ይሆናል ።

(፪) ምንም ፡ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ እሺታ ፡ የተሰጠ ፡ ቢሆንም ፡ ይህ ፡ እሺታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰውና ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ በቀጥጥር ፡ ፯፻፹፱ ፡ የተመለከተውን ፡ ገንዘብ ፡ በመመለስ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀቱን ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፡ የተከፈለበትን ፡ ሒሳብ ፡ ደረሰኝ ፡ እንዳለ ፡ ለመቀበል ፡ አምጪውን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፮ ። በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ ስለ ፡ መክፈል ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) በጣልቃ ፡ ገብነት ፡ የመክፈል ፡ ጉዳይ ፡ አምጪው ፡ የአቤቱታ ፡ ማቅረብ ፡ መብት ፡ ካለው ፡ በመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊትም ፡ ቢሆን ፡ በማንኛውም ፡ ሁኔታ ፡ ሊፈጸም ፡ ይችላል ።

(፪) አከፋፈሉም ፡ የሚከፈልለት ፡ ሰው ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ መጠቅለል ፡ አለበት ።

(፫) አከፋፈሉ ፡ እጅግ ፡ ቢዘገይ ፤ ላለመክፈሉ ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማዘጋጀት ፡ በተወሰነው ፡ መጨረሻ ፡ ቀን ፡ ማግሥት ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፳፻፯ ። የአምጪው ፡ ግዴታዎች ።

(፩) የሐዋላውን ፡ ወረቀት ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ እሺ ፡ ባዮች ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታቸው ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ በሚከፈልበት ፡ ቦታ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ለመክፈል ፡ በዚህ ፡ ቦታ ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታቸው ፡ ውስጥ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ የተመለከቱ ፡ እንደሆነ ፤ አምጪው ፡ ለነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ወረቀቱን ፡ ማቅረብና ፡ አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ እጅግ ፡ ቢዘገይ ፡ ላለመክፈሉ ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማዘጋጀት ፡ በተወሰነው ፡ በመጨረሻ ፡ ቀን ፡ ማግሥት ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ማጻፍ ፡ አለበት ።

(፪) በዚሁ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ያልተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ እንዲከፍል ፡ የተመለከተው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የሐዋላውን ፡ ወረቀት ፡ እንዲከፈለው ፡ እሺ ፡ የተባለለት ፡ ሰውና ፡ ከሱም ፡ በኋላ ፡ በጀርባ ፡ የፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ከግዴታው ፡ ነጻ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፰ ። እንቢታ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ የሚደረገውን ፡ አከፋፈል ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ አምጪ ፡ በዚሁ ፡ ነጻ፡ይወጡ፡በነበሩት ፡ ሰዎች፡ላይ ፡ ያሉትን፡የአቤቱታ፡መብቶች፡ያጣል ።

ቍ ፡ ፳፻፱ ። የሐዋላ ፡ ወረቀቱን ፤ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፤ ደረሰኙን ፤ የመስጠት፡ መብት ።

(፫) በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ የሚደረገው ፡ አከፋፈል ፡ የተከፈለው ፡ ለማን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ደረሰኝ ፡ በመጻፍ ፡ መግለጽ ፡ አለበት ። ይህ ፡ ያልተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አከፋፈሉ ፡ ለአውጪው ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ይቈጠራል ።

(፬) የሐዋላው ፡ ወረቀትና ፡ የተዘጋጀም ፡ እንዳለ ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ እሺ ፡ ብሎ፡ለከፈለው ፡ ሰው ፡ መስጠት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፳፻፲ ። የአምጪውን ፡ መብቶች ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፤ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ የእሺ ፡ ባዮች ፡ መወዳደር ።

(፭) በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ በከፈለለት ፡ ሰውና ፡ በሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ መሠረት ፡ ለዚሁ ፡ ሰው ፡ በሚገደዱት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ከሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ የሚገኙትን ፡ (የመነጨትን) መብቶች ፡ ያገኛል ። ሆኖም ፡ የሐዋላውን፡ወረቀት፡እንደ፡ገና ፡ በጀርባው ፡ ፈርሞ ፡ ለማስተላለፍ፡አይችልም ።

(፮) ከተከፈለለት፡ሰው፡በኋላ፡በወረቀቱ፡ጀርባ፡የፈረሙት፡ሰዎች ፡ ነጻ ፡ ይሆናሉ ።

(፯) በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ ለሚደረገው ፡ አከፋፈል ፡ ውድድር ፡ ሲኖር ፡ ይበልጥ ፡ ዕዳውን ፡ ነጻ ፡ የሚያደርገው ፡ እሺ ፡ ባዩ ፡ የተመረጠ ፡ ይሆናል ፤ ይህን ፡ ደንብ ፡ ተቃራኒ ፡ በመሆን ፡ ምክንያቱን ፡ በማወቅ ፡ በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ እሺ ፡ ባዩ ፤ ነጻ ፡ ይወጡ ፡ በነበሩት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ የአቤቱታዎቹን ፡ መብቶች ፡ ያጣል ።

ክፍል ፡ ፱ ።

ተባዝቶ ፡ ስለ፡ተጻፈና፡ ስለ ፡ ግልባጮች ።

ቍ ፡ ፳፻፲፩ ። ተባዝቶ ፡ የተጻፉ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀቶች ፤ የተባዙት ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀቶች ፡ የሚሰጡት ፡ መብት ።

(፰) የሐዋላ፡ወረቀት፡በአንድ፡ዐይነት፡በተጻፉ፡ብዙ ፡ ጽሑፎች ፡ ሊወጣ፡ይችላል ።

(፪) እነዚህ ፡ ጽሑፎች ፡ ተራ ፡ ቊጥር ፡ ሊደረግባቸው ፡ ይገባል ። ይህ ፡ ካልሆነ ፡ ግን ፡ እያንዳንዱ ፡ ጽሑፍ ፡ ልዩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ይገመታል ።

(፫) ባንድ ፡ ወረቀት ፡ ብቻ ፡ የተጻፈ ፡ መሆኑን ፡ የማያመለክት ፡ ወረቀት ፡ አምጪ ፡ ሁሉ ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ብዙ ፡ ጽሑፎች ፡ እንዲሰጡት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ። ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ በወረቀቱ ፡ በቅርብ ፡ ለርሱ ፡ የፈረመለትን ፡ ሰው ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ። ይኸውም ፡ ሰው ፡ ለእሱ ፡ በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ ከፈረመለት ፡ ሰው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ እንዲያገኝ ፡ ላምጪው ፡ ርዳታ ፡ መስጠት ፡ አለበት ። እንዲሁም ፡ በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ የፈረሙ ፡ ሰዎች ፡ በቅደም ፡ ተከተል ፡ ከአውጪው ፡ እስከ ፡ ደረሰ ፡ ድረስ ፡ ርዳታ ፡ መስጠት ፡ አለባቸው ፤ በጀርባ ፡ የፈረሙ ፡ ሰዎች ፡ ባዲሶቹ ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በጀርባው ፡ መፈረም ፡ አለባቸው ።

ቊ ፡ ፳፻፲፪ ። በተባዙት ፡ ጽሑፎች ፡ መካከል ፡ ስላለው ፡ ግንኙነት ።

(፩) ምንም ፡ ይህ ፡ የገንዘብ ፡ መክፈል ፡ የሌሎቹን ፡ ጽሑፎች ፡ ውጤት ፡ ይሽራል ፡ ተብሎ ፡ ባይነገር ፡ እንኳ ፡ ከጽሑፎቹ ፡ ባንዱ ፡ ላይ ፡ የተደረገ ፡ አከፋፈል ፡ ከግዴታዎች ፡ ነጻ ፡ ያወጣል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ከፋዩ ፡ እሺታ ፡ በሰጠባቸው ፡ እጁ ፡ ባልገቡት ፡ ወረቀቶች ፡ በያንዳንዱ ፡ ይገደዳል ።

(፪) የተባዙትን ፡ ጽሑፎች ፡ ለልዩ ፡ ልዩ ፡ ሰዎች ፡ እንዲተላለፉ ፡ በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ የፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ እንዲሁም ፡ ተከታትለው ፡ በጀርባው ፡ የፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ፊርማቸው ፡ ላሉባቸውና ፡ ላልተመለሱባቸው ፡ ሀረቀቶች ፡ ጎላፊዎች ፡ ናቸው ።

ቊ ፡ ፳፻፲፫ ። እሺ ፡ መባሉን ፡ ስለ ፡ መጻፍ ።

(፩) ለእሺታ ፡ ከጽሑፎቹ ፡ አንዱን ፡ የላከ ፡ ሰው ፡ ይህ ፡ ጽሑፍ ፡ በእጁ ፡ የሚገኘውን ፡ ሰው ፡ ስም ፡ በሌሎች ፡ ጽሑፎች ፡ ላይ ፡ ማመልከት ፡ ይገባዋል ። ይኸውም ፡ ሰው ፡ ከጽሑፎቹ ፡ አንዱን ፡ በሕግ ፡ ለታወቀው ፡ አምጪ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

(፪) ሰውዬው ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡
(ሀ) ለእሺታ ፡ የተላከውን ፡ ጽሑፍ ፡ ጠይቆ ፡ ያልተሰጠው ፡ መሆኑን ፤
(ለ) እሺታው ፡ ወይም ፡ አከፋፈሉ ፡ በሌላውቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ ሊደረግ ፡ አለመቻሉን ፤ በእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ካላጻፈ ፡ በቀር ፡ የአቤቱታ ፡ መብቱን ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ፳፻፲፬ ። ሥርዐትና ፡ (ፎርምና) ፡ ውጤቶች ።

(፩) ማናቸውም ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ አምጪ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀቶቹን ፡ ግልባጮች ፡ ለማድረግ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ግልባጬም ፡ የዋናውን ፡ ወረቀት ፡ የጀርባ ፡ ፊርማዎችንና ፡ ሌሎች ፡ መግለጫዎችን ፡ ሁሉ ፡ በትክክል ፡ ሊኖሩበት ፡ ይገባል ። ጽሕፈቱም ፡ የሚቆምበትን ፡ ቦታ ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።

(፫) ግልባጩም ፡ ዋናው ፡ ወረቀት ፡ በሚሰጠው ፡ ውጤቶች ፡ ዐይነት ፡ በጀርባ ፡ ሊፈረምበትና ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይነት ፡ ሊደረግበት ፡ ይቻላል ።

ቀ ፡ ፳፻፲፮ ። ዋናውን ፡ ወረቀት ፡ ስለ ፡ ማስረከብ ።

(፬) ግልባጩም ፡ ዋናውን ፡ ወረቀት ፡ የያዘውን ፡ ሰው ፡ ማመልከት ፡ አለበት ። ይኸውም ፡ ሰው ፡ ይኸንኑ ፡ ወረቀት ፡ በሕግ ፡ ለታወቀው ፡ ግልባጭ ፡ አምጪ ፡ ለመስጠት ፡ ይገደዳል ።

(፭) እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡ ጥያቄ ፡ አቅርቦ ፡ ዋናው ፡ አልተሰጠ ኝም ፡ በማለት ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ካላጻፈ ፡ በቀር ፡ ግልባጩን ፡ በጀርባ ፡ በፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባዮች ፡ ላይ ፡ የአቤቱታ ፡ መብቱን ፡ ለመፈጸም ፡ አይችልም ።

(፮) ግልባጩ ፡ ከመሠራቱ ፡ በፊት ፡ በዋናው ፡ ወረቀት ፡ የመጨረሻው ፡ የጀርባ ፡ ጽሑፍ ፡ « ከዚህ ፡ አንሥቶ ፡ የጀርባው ፡ ጽሑፍ ፡ በግልባጩ ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አይረጋም » ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ ማናቸውንም ፡ ሌላ ፡ ተመሳሳይ ፡ ጽሑፍ ፡ የያዘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዋናው ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በጀርባ ፡ ተጽፎ ፡ የተፈረመ ፡ ሁሉ ፡ አይጻፍም ።

ክፍል ፡ ፲ ።

ስለ ፡ መለዋወጥ ።

ቀ ፡ ፳፻፲፮ ። የፈራሚዎቹ ፡ ግዴታ ፡ ወሰን ።

አንድ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ቃል ፡ በተለወጠ ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ መለዋወጥ ፡ በኋላ ፡ የፈረሙት ፡ ፈራሚዎች ፡ ሁሉ ፡ በተለወጠው ፡ ቃል ፡ ይገደዳሉ ። ከዚያ ፡ በፊት ፡ ያሉት ፡ ፈራሚዎች ፡ ግን ፡ ሳይለወጡ ፡ በነበረው ፡ በመጀመሪያው ፡ ቃል ፡ የተገደዱ ፡ ይሆናሉ ።

ክፍል ፡ ፲፩ ።

ስለ ፡ ይርጋ ።

ቀ ፡ ፳፻፲፯ ። የተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ።

(፩) ከሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ የተነሣ ፡ በእሺ ፡ ባዩ ፡ ላይ ፡ የሚደረጉ ፡ ክሶች ፡ ሁሉ ፡ ከመክፈያው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሦስት ፡ ዓመት ፡ ይርጋ ፡ ቀሪዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) አምጪው ፡ በጀርባ ፡ በፈረሙ ፡ ሰዎችና ፡ በአውጪው ፡ ላይ ፡ የሚያቀርበው ፡ ክስ ፤ በሚገባው ፡ ጊዜ ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተደረገበት ፡ ወይም ፡ « ያለ ኪሣራ ፡ የሚመለስ » ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ባለበት ፡ ጊዜ ፡ ከመክፈያው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ይርጋ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፫) በጀርባ፡ የሚፈርሙት፡ ሰዎች፡ እርስ፡ በርሳቸው፡ ወይም ፡ በአውጪው፡ ላይ ፡ የሚያቀርቡት ፡ ክስ ፡ በጀርባ ፡ የፈረመው ፡ ሰው ፡ የወረቀቱን ፡ ዋጋ ፡ ከከፈለ በት ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ ራሱ ፡ ከተከሰሰበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ ይርጋ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፬) ክስ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ መቁጠር ፡ የሚጀምረው ፡ ከመጨረሻ ፡ ክስ ፡ ውሳኔ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

(፭) ፍርድ ፡ ተሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ዕዳው ፡ በተለይ ፡ በሌላ ፡ ሰነድ ፡ ታምኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፉት ፡ የይርጋ ፡ ዘመኖች ፡ አይጸኑም ።

ቍ ፡ ፳፻፲፰ ። ስለ ፡ ማቋረጥ ።

(፩) ክስን ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ በማቅረብ ፤ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ያቀረበውን ፡ ክስ ፡ በማስታወቅ ፡ ወይም ፡ በንግድ ፡ ኪሣራ ፡ አሠራር ፡ ጊዜ ፡ መብት ፡ መጠየቂያ ፡ ወረቀትን ፡ በማቅረብ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ መቁጠር ፡ የሚቋረጥ ፡ ይሆናል ።

(፪) የይርጋው ፡ መቋረጥ ፡ ክስ ፡ በተደረገበት ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በሌላው ፡ ላይ ፡ ውጤት ፡ የለውም ።

(፫) የይርጋ ፡ ዘመኑ ፡ የተቋረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንደዚሁ ፡ የሚቁይ ፡ ጊዜ ፡ ያለው ፡ አዲስ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ መቁጠር ፡ ይጀምራል ።

ከፍል ፡ ፲፪ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቍ ፡ ፳፻፲፱ ። የተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ፤ የበዓላት ፡ ቀኖች ።

(፩) ስለ፡ሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ አከፋፈል ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በሕግ ፡ የታወቀ ፡ የበዓል ፡ ቀን ፡ ሲሆን ፡ የሚከተለውም ፡ የሥራ ፡ ቀን ፡ ካልሆነ ፡ እንዲከፍል ፡ ሊገደድ ፡ አይችልም ፤ እንዲሁም ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ሌሎች ፡ ተግባሮች ፡ ሁሉ ፡ በተለይ ፡ ለእሺታ ፡ ማቅረብና ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ማጻፍ ፡ ባንድ ፡ በሥራ ፡ ቀን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊደረጉ ፡ አይችሉም ።

(፪) ከነዚህ ፡ ተግባሮች ፡ አንዱ ፡ የሚፈጸምበት ፡ የመጨረሻው ፡ ቀን ፡ በሕግ ፡ የታወቀ ፡ የበዓል ፡ ቀን ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የማለቂያው ፡ ቀን ፡ በሚከተለው ፡ እስከ ፡ መጀመሪያ ፡ የሥራ ፡ ቀን ፡ ጊዜው ፡ የሚራዘም ፡ ይሆናል ። ጣልቃ ፡ የሚገቡት ፡ የበዓል ፡ ቀኖች ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ግምት ፡ ውስጥ ፡ ይቁጠራሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፳ ። በሕግ ፡ ከታወቁት ፡ የበዓል ፡ ቀኖች ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይ ፡ የሆኑ ፡ ቀኖች ።

ጸንተው ፡ በሚገኙት ፡ ሕጎች ፡ አነጋገር ፡ ምንም ፡ አከፋፈል ፡ እንዳይደረግባቸው ፡ እንዲሁም ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ እንዳይጻፍባቸው ፡ የተከለከሉት ፡ ቀኖች ፡ በሕግ ፡ እንደታወቁት ፡ የበዓላት ፡ ቀኖች ፡ ይቁጠራሉ ።

ቀ፡ ፳፻፳፩ ። የተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ፡ አቁጣጠር ።

በሕግ ፡ ወይም ፡ በስምምነት ፡ ለተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ፤ መነሻ ፡ የሆነው ፡ ቀን ፡ አይቁጠርም ።

ቀ፡ ፳፻፳፪ ፡ በችሮታ ፡ የሚሰጠውን ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

ምንም ፡ የችሮታ ፡ ቀን ፡ ለመስጠት ፡ አይፈቀድም ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

የተስፋ ፡ (ለመክፈል ፡ ቃል ፡ የሚሰጥበት) ፡ ወረቀት ።

ቀ፡ ፳፻፳፫ ። ስለ ፡ አስፈላጊ ፡ መግለጫዎች ።

የተስፋ ፡ ወረቀት ፡ ሊኖርበት ፡ የሚገባው ፤

(ሀ) ፡ በሰነዱ ፡ ውስጥ « የተስፋ ፡ ወረቀት » ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ መገኘትና ፡ ሰነዱ ፡ በተጻፈበት ፡ ቋንቋ ፡ መግለጽ ፤

(ለ) ፡ የተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ ሐተታ ፡ የሌለበት ፡ ቃል ፡ መግባት ፤

(ሐ) ፡ የሚከፈልበት ፡ ጊዜ ፤

(መ) ፡ ገንዘቡ ፡ ሊከፈልበት ፡ የሚገባው ፡ ቦታ ፤

(ሠ) ፡ ገንዘቡ ፡ የሚከፈለው ፡ ወይም ፡ የታዘዘለት ፡ ሰው ፡ ስም ፡ ወይም ፡ ወረቀቱ ፡ ለአምጪው ፡ መክፈል ፡ የሚገባው ፡ መሆኑን ፡ ማመልከት ፤

(ረ) ፡ ሰነዱ ፡ የተጻፈበት ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፤

(ሰ) ፡ ሰነዱን ፡ ያወጣው ፡ ሰው ፡ ፈርማ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፳፻፳፬ ። አስፈላጊ ፡ ስለሆኑት ፡ መግለጫዎች ፡ ጉድለት ።

ከዚህ ፡ ቀጥለው ፡ ባሉት ፡ ኅይለ ፡ ቃሎች ፡ በ (ሀ) (ለ) (ሐ) ካልተወሰኑት ፡ ሁኔታዎች ፡ በቀር ፡ በቀ፡ፕር ፡ ፳፻፳፫ ፡ ከተመለከቱት ፡ አገላለጾች ፡ አንዱ ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ ሰነድ ፡ እንደ ፡ ተስፋ ፡ ወረቀት ፡ አይቁጠርም ።

(ሀ) የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ያልተመለከተበት ፡ የተስፋ ፡ ወረቀት ፤ እንደ ፡ ቀረበ ፡ ወዲያውኑ ፡ የሚከፈል ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።

(ለ) ሌላ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ከአውጪው ፡ ስም ፡ አጠገብ ፡ የተስፋ ፡ ወረቀት ፡ የተጻፈበት ፡ ቦታ ፤ ገንዘቡ ፡ የሚከፈልበት ፡ ቦታና ፡ እንዲሁም ፡ የአውጪው ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ይቁጠራል ።

(ሐ) የተጻፈበትን ፡ ቦታ ፤ የማያመለክት ፡ የተስፋ ፡ ወረቀት ፡ ከአውጪው ፡ ስም ፡ አጠገብ ፡ የተመለከተው ፡ ቦታ ፡ እንደ ፡ ተጻፈ ፡ ይገመታል ።

ቀ፡ ፳፻፳፭ ። ወደ ፡ ሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ስለ መምራት ።

(፩) ከዚህ ፡ ሰነድ ፡ ዐይነት ፡ ጋራ ፡ የማይሰማሙ ፡ ካልሆኑበት ፡ በቀር ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ የሚመለከቱት ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ ያሉት ፡ ድንጋጌዎች ፤

(ሀ) በሰነድ ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ መፈረም ፡ (ቍጥር ፡ ፯፻፵፮ ፡ እስከ ፡ ፯፻፶፮) ፤

(ለ) የመክፈያ ፡ ጊዜ ፡ (ቍጥር ፡ ፯፻፷፱ ፡ እስከ ፡ ፯፻፸፫) ፤

(ሐ) ባልተከፈለ ፡ ጊዜ ፡ አቤቱታዎች ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ፡ (ቍጥር ፡ ፯፻፹ ፡ እስከ ፡ ፯፻፺፫ ፤ ፯፻፺፭ ፡ እስከ ፡ ፯፻፺፯) ፤

(መ) ስለ ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ (ቍጥር ፡ ፯፻፹፩ ፡ እስከ ፡ ፯፻፺፩) ፤

(ሠ) አዲስ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ስለ ፡ ማውጣት ፡ (ቍጥር ፡ ፯፻፺፫ ፤)

(ረ) በጉዳዩ ፡ ጣልቃ ፡ በመግባት ፡ ስለ ፡ መክፈል ፡ (ቍጥር ፡ ፰፻፪ ፤ ፰፻፺ ፤ እስከ ፡ ፰፻፺፫) ፤

(ሰ) ስለ ፡ ግልባጮች ፡ (ቍጥር ፡ ፰፻፺፬ ፡ እና ፡ ፰፻፺፭) ፤

(ሸ) ስለ ፡ መለዋወጥ ፡ (ቍጥር ፡ ፰፻፺፮) ፤

(ቀ) ስለ ፡ ይርጋ ፡ ዘመን ፡ (ቍጥር ፡ ፰፻፺፯ ፡ እና ፡ ፰፻፺፰ ፤)

(በ) ስለ ፡ በዓል ፡ ቀኖች ፤ የተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ፡ ግምትና ፡ የችሮታ ፡ ቀኖችን ፡ ስለ ፡ መከልከል ፡ (ቍጥር ፡ ፰፻፺፱ ፡ እስከ ፡ ፰፻፳፪) ፤ በተስፋ ፡ ወረቀቶች ፡ ላይም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

(፪) እንዲሁም ፤ ባንድ ፡ በሦስተኛ ፡ ሰው ፡ አድራሻ ፡ ወይም ፡ የከፋዩ ፡ መደብኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ ቦታ ፡ ውስጥ ፡ የሚከፈል ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ውሳኔዎች)፤(ቍጥር፡ ፯፻፴፰፡ እና፡ ፯፻፷፫ ፤ የወለድ ፡ ስምምነቶችን ፡ በውል ፡ ውስጥ ፡ ማግባት ፡ (ቍጥር ፡ ፯፻፴፱) ፤ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ስለሚመለከቱት ፡ አገላለጾች ፡ ልዩነት ፡ (ቍጥር ፡ ፯፻፵) ፤ በቍጥር ፡ ፯፻፵፩ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ፊርማን ፡ ማድረግ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ፤ አንድ ፡ ሰው ፡ ሥልጣን ፡ ሳይኖረው ፡ ወይም ፡ ከሥልጣኑ ፡ በላይ ፡ ስለሚያደርገው ፡ ፊርማ ፡ (ቍጥር ፡ ፯፻፵፪) ፡ እና ፡ ስም ፡ ሳይሞላ ፡ የወጣ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ የሚመለከቱት ፡ የቍጥር ፡ ፯፻፵፬ ፡ ድንጋጌዎች ፤ በተስፋ ፡ ወረቀቶችም ፡ ላይ ፡ የሚፈጸሙ ፡ ናቸው ።

(፫) እንዲሁም፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ የተጠቀሱት ፡ ቍጥሮች ፡ በተስፋ ፡ ወረቀቶችም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ። ስለ ፡ መክፈል ፡ ዋስትና ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ (ቍጥር፡ ከ፯፻፷፮፡እስከ፡፯፻፷፰) በቍጥር፡ ፯፻፷፯፡ በንኡስ፡ ቍ፡(፬) በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ ውስጥ ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይነት ፡ ለማን ፡ ተብሎ ፡ እንደ ፡ ተሰጠ ፡ ያላመለከተ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወረቀት ፡ ለአወጣው ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ተሰጠ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፰፻፳፮ ። ስለ ፡ አውጪው ፡ ኅላፊነት ፤ ስለ ፡ ማቅረብና ፡ ከቀረበበት ፡ አንሥቶ ፡ ስላለው ፡ ጊዜ ።

(፩) የተስፋ ፡ ሰነድ ፡ አውጪ ፤ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ በሚገደድበት ፡ ዐይነት ፡ ይገደዳል ።

(፪) ከቀረበበት ፡ አንሥቶ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈል ፡ የተስፋ ፡ ወረቀት ፡ የሆነ ፡

እንደ ፡ ሆነ ፤ በቅጥር ፡ ፯፻፶፱ ፡ በተወሰኑት ፡ ጊዜዎች ፡ ውስጥ ፡ አውጪው ፡ ምልክት ፡ እንዲያደርግባቸው ፡ መቅረብ ፡ አለባቸው ። ከቀረበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ የሚቆጠረው ፡ አውጪው ፡ ምልክት ፡ ካደረገና ፡ ከፈረመበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ። አውጪው ፡ ምልክትና ፡ ቀንን ፡ ለማድረግ ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንቢታው ፡ በእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ሕጋዊ ፡ ጽሑፍ ፡ መገለጽ ፡ አለበት ። (ቅጥር ፡ ፯፻፷፩) ፤ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ የተጻፈበትም ፡ ቀን ፡ ወረቀቱ ፡ ከቀረበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ለሚቆጠረው ፡ ቀን ፡ መነሻ ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

ስለ ፡ ቼክ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ቼክ ፡ አጻጻፍና ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርም) ።

ቅጥር ፡ ፳፻፳፯ ። አስፈላጊ ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ መግለጫዎች ።

በቼክ ፡ ላይ ፡ የሚጻፈው ።

(ሀ) የተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ ሐተታ ፡ የሌለበት ፡ ትእዛዝ ፤

(ለ) መክፈል ፡ የሚገባው ፡ ከፋይ ፡ ስም ፤

(ሐ) የሚከፈልበት ፡ ቦታ ፤

(መ) ቼኩ ፡ የወጣበት ፡ ቦታና ፡ ጊዜ ።

(ሠ) ቼኩን ፡ ያወጣው ፡ ሰው ፡ ፊርማ ፡ ነው ።

ቅጥር ፡ ፳፻፳፰ ። አስፈላጊ ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ መግለጫዎች ፡ ጉድለት ።

ከዚህ ፡ ቀጥለው ፡ ባሉት ፡ ኅይለ ፡ ቃሎች ፡ በ (ሀ) (ለ) ውስጥ ፡ ከተወሰኑት ፡ ሁኔታዎች ፡ በቀር ፡ በቅጥር ፡ ፳፻፳፯ ፡ ከተመለከተው ፡ አገላለጽ ፡ አንዱ ፡ እንኳ ፡ የሌለበት ፡ ሰነድ ፡ እንደ ፡ ቼክ ፡ አይቆጠርም ።

(ሀ) በልዩ ፡ የተመለከተ ፡ ቦታ ፡ ከሌለ ፡ በከፋይ ፡ ስም ፡ አጠገብ ፡ የተጠቀሰው ፡ ቦታ ፡ የመክፈያ ፡ ቦታ ፡ ሆኖ ፡ ይቆጠራል ። በከፋይ ፡ ስም ፡ አጠገብ ፡ ብዙ ፡ ቦታዎች ፡ ተመልክተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መጀመሪያ ፡ በተመለከተው ፡ ቦታ ፡ ቼኩ ፡ ተከፋይ ፡ ይሆናል ።

(ለ) እነዚህ ፡ ማመልከቻዎች ፡ ወይም ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ማመልከቻዎች ፡ ከሌሉ ፡ የከፋይ ፡ ዋና ፡ ሥራ ፡ ማካሄጃ ፡ በሆነው ፡ ቦታ ፡ ቼኩ ፡ ተከፋይ ፡ ይሆናል ።

ቅጥር ፡ ፳፻፳፱ ። ከፋይን ፡ ስለ ፡ ማመልከት ።

ቼኩ ፡ ባንድ ፡ ባለባንክ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ እንደ ፡ ባንክ ፡ በታወቀ ፡ ባንድ ፡ ሥራ ፡ ማካሄጃና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ካልሆነ ፡ እንዲከፈል ፡ ሊታዘዝ ፡ አይችልም ።

ቀኝ ፡ ፳፻፴ ። የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ አስቀድሞ ፡ ስለ ፡ መኖር ።

(፩) አውጪው ፡ ለራሱ ፡ ተቀማጭ ፡ ገንዘብ ፡ በከፋይ ፡ ዘንድ ፡ ያለውና ፡ በግልጽ ፡ ወይም ፡ በዝምታ ፡ ባንድ ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ አውጪው ፡ በዚህ ፡ የተነሣ ፡ ገንዘቡን ፡ በቼክ ፡ ሊያዝበት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ቼኩ ፡ ተጽፎ ፡ ሊወጣ ፡ አይችልም ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ እነዚህ ፡ ትእዛዞች ፡ ያልተከበሩ ፡ ቢሆንም ፡ የቼኩ ፡ ባለዋጋነት ፡ አይነካም ።

(፪) እንቢ ፡ የተባለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አውጪው ፡ ሰነዱን ፡ በሰጠ ፡ ጊዜ ፡ ከከፋይ ፡ ዘንድ ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ መኖሩን ፡ ማስረዳት ፡ ያለበት ፡ አውጪው ፡ ብቻ ፡ ነው ። ያለዚያ ፡ ግን ፡ ምንም ፡ የእንቢታው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተወሰኑት ፡ ጊዜ ምች ፡ በኋላ ፡ ቢደረግ ፡ አውጪው ፡ ዋስ ፡ እንዲሆነው ፡ ይገደዳል ።

ቀኝ ፡ ፳፻፴፩ ። እሺታ ፡ ስላለመኖሩ ።

ቼኩ ፡ ላይ ፡ እሺ ፡ የሚል ፡ ጽሑፍ ፡ ሊጻፍበት ፡ አይቻልም ። የእሺታ ፡ ጽሑፍ ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንዳልተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።

ቀኝ ፡ ፳፻፴፪ ። ገንዘብ ፡ መኖሩን ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ መመስከር ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ውሳኔዎች ፡ ቢኖሩም ፡ አውጪው ፡ የሚያዝበት ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አውጪው ፡ በጠየቀ ፡ ጊዜ ፡ ከፋይ ፡ ገንዘብ ፡ መኖሩን ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ ማረጋገጥ ፡ አለበት ።

(፪) ለተረጋገጠው ፡ ቼክ ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ ለአምጪው ፡ ጥቅም ፡ በቅጥር ፡ ፳፻፶፮ ፡ እስከ ፡ ተወሰነው ፡ የማቅረብ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ በልዩ ፡ ሒሳብ ፡ ተይዞ ፡ ይቋያል ።

(፫) በጽሑፍ ፡ የማረጋገጠው ፡ ተግባርም ፡ ከፋይ ፡ በቼኩ ፡ ፊት ፡ በመፈረሙ ፡ ይታወቃል ።

ቀኝ ፡ ፳፻፴፫ ። ተከፋይን ፡ ስለ ፡ ማመልከት ።

(፩) አንድ ፡ ቼክ ፤

(ሀ) ስሙ ፡ ለተጠቀሰው ፡ አንድ ፡ ሰው ፤ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ አጻጻፍ ፡ “ በትእዛዝ ፡ ” የሚል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ ባይኖርም ፤ ወይም ፤

(ለ) ስሙ ፡ ለተጠቀሰ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ « ያለትእዛዝ » ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የመ ስለ ፡ ቃል ፡ ያለበት ፤ ወይም ፤

(ሐ) ለአምጪው ፤ እንዲከፍል ፡ ተብሎ ፡ ሊጻፍ ፡ ይቻላል ።

(፪) «ወይም ፡ ለአምጪው» ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ቃል ፡ ያለበት ፡ በአንዱ ፡ ሰው ፡ ስም ፡ የወጣ ፡ ቼክ ፡ ለአምጪው ፡ ተብሎ ፡ እንደ ፡ ወጣ ፡ ቼክ ፡ ይቋጠራል ።

(፫) የተከፋይ ፡ ስም ፡ የሌለበት ፡ ቼክ ፡ ለአምጪው ፡ እንደ ፡ ተጻፈ ፡ ቼክ ፡ ይቋጠራል ።

ቀ* : ፳፻፴፬ ። በአውጪው ፡ ለራሱ ፡ የታዘዘ ፡ ቼክና ፡ በአውጪው ፡ ላይ ፡ የታዘዘ ፡ ቼክ ።

(፩) ቼኩ ፡ ለአውጪው ፡ ለራሱ ፡ የታዘዘ ፡ ለመሆን ፡ ይቻላል ።

(፪) ቼኩ ፡ ላንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ሊታዘዝ ፡ ይቻላል ።

(፫) ባለባንኩ ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ የሚያዘው ፡ ቼክ ፡ ለአምጪው ፡ እንዲከፈል ፡ የሚል ፡ አይሆንም ።

ቀ* : ፳፻፴፭ ። ወለዱን ፡ በቼኩ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ መጥቀስ ።

በቼኩ ፡ ውስጥ ፡ ወለድን ፡ የሚጠቅስ ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ* : ፳፻፴፮ ። የሚከፈልበት ፡ ቦታና ፡ የመክፈያው ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ የተወሰነለት ፡ ቼክ ።

ባንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያው ፡ ቦታ ፡ ቼኩ ፡ ሊከፈል ፡ የሚቻለው ፡ የከፋይ ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ባለበት ፡ ቦታ ፤ ወይም ፡ ይህ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ባለባንክ ፡ ከሆነ ፡ በማንኛውም ፡ ሌላ ፡ ቦታ ፡ ነው ።

ቀ* : ፳፻፴፯ ። በገንዘብ ፡ ልክ ፡ አጻጻፍ ፡ ስለሚገኝ ፡ ልዩነት ።

(፩) የቼኩ ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በፊደልና ፡ በአጎዝ ፡ ተጽፎ ፡ ልዩነት ፡ በተገኘበት ፡ ጊዜ ፡ በፊደል ፡ ተገልጾ ፡ የተጻፈው ፡ ዋጋ ፡ መከፈል ፡ አለበት ።

(፪) በፊደልም ፡ ቢሆን ፡ በአጎዝ-በዙጊዜ-የገንዘብ ፡ ልክ ፡ የተጻፈበት ፡ ቼክ ፡ ልዩነት-ያመጣ-እንደ-ሆነ ፤ በአንስተኛ ፡ የተጻፈው ፡ ገንዘብ ፡ ዋጋ-መከፈል-አለበት ።

ቀ* : ፳፻፴፰ ። ለመገደድ ፡ ችሎታ ፡ የሌላቸው ፡ ሰዎች ፡ ፊርማ ።

በቼኩ ፡ ወረቀት ፡ ለመገደድ ፡ ችሎታ ፡ በሌላቸው ፡ ሰዎች ፡ ፊርማዎች ፡ ቼኩ ፡ ተፈርሞ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ሐሰት ፡ የሆኑ ፡ ፊርማዎች ፡ ወይም ፡ የሌሉ ፡ ሰዎች ፡ ፊርማዎች ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ምክንያት ፡ ሁሉ ፡ ፊርማዎቹ ፡ ቼኩን ፡ የፈረሙትን ፡ ሰዎች ፡ ለማስገደድ ፡ የማይቻል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ በእነሱ ፡ ስም ፡ የተፈረመ ፡ ፊርማ ፡ ያለበት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ግዴታ ፡ ውስጥ ፡ የገቡ ፡ የሌሎች ፡ ሰዎች ፡ ፊርማ ፡ የሚጸና ፡ መሆኑ ፡ አይቀርም ።

ቀ* : ፳፻፴፱ ። ሥልጣን ፡ ሳይኖር ፡ ስለ ፡ መፈረም ።

ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ላንድ ፡ ሰው ፡ ወኪል ፡ ነኝ ፡ በማለት ፡ ሥልጣን ፡ ሳይሰጠው ፡ ባንድ ፡ ቼክ ፡ ላይ ፡ የፈረመ ፡ በቼኩ ፡ መሠረት ፡ ራሱ ፡ የተገደደ ፡ ሆኖ ፡ የከፈለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተወካዮቹ ፡ የሚለው ፡ ሰው ፡ ሊኖረው ፡ የሚችለው ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ። ይኸውም ፡ መብት ፡ ከሥልጣን ፡ በላይ ፡ ለሠራ ፡ ወኪልም ፡ ይጸናል ።

ቀ* : ፳፻፵ ። የአውጪው ፡ ጎላፊነት ።

አውጪው ፡ ለአከፋፈሉ ፡ ዋስ ፡ ነው ፤ ከዚህ ፡ ዋስትና ፡ ጎላፊነት ፡ ለመዳን ፡ የሚጻፈው ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፳፻፵፩ ። በሚወጣበት ፡ ጊዜ ፡ ጉድለት ፡ ስላለው ፡ ቼክ ።

በሚወጣበት ፡ ጊዜ ፡ ጉድለት ፡ ያለው ፡ ቼክ ፡ ለተደረጉት ፡ ስምምነቶች ፡ ተቃራኒ ፡ በመሆን ፡ የተሞላ ፡ እንደሆነ ፤ በክፉ ፡ ልቡና ፡ ቼኩን ፡ ካላገኘ ፡ ወይም ፡ ሲያገኝ ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ ካላደረገ ፡ የነዚህ ፡ ስምምነቶች ፡ አለመፈጸም ፡ በአምጪው ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

ቀ፡ ፳፻፵፪ ። ሊተላለፍ ፡ የሚችል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ስሙ ፡ ለተጠራ ፡ ላንድ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ አጻጻፍ ፡ « በትእዛዝ » ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ ባይኖርም ፡ እንዲከፈል ፡ የሚል ፡ አነጋገር ፡ ያለበት ፡ ቼክ ፡ በጀርባ ፡ በመፈረም ፡ የሚተላለፍ ፡ ይሆናል ።

(፪) ስሙ ፡ ለተጠራ ፡ ላንድ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ « የትእዛዝ ፡ ያልሆነ » ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ቃል ፡ የያዘ ፡ እንዲከፈል ፡ የሚል ፡ አነጋገር ፡ ያለበት ፡ ቼክ ፡ ሊተላለፍ ፡ የሚችለው ፡ መደበኛ ፡ በሆነው ፡ የማስተላለፍ ፡ ፎርምና ፡ ለዚህ ፡ ማስተላለፍ ፡ ባለው ፡ ውጤት ፡ ነው ።

(፫) የጀርባው ፡ ፊርማ ፤ ለአውጪው ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡ ግዴታ ፡ ላለበት ፡ ሁሉ ፡ ጥቅም ፡ መደረግ ፡ ይቻላል ፤ እነዚህም ፡ ሰዎች ፡ እንደገና ፡ በቼኩ ፡ ጀርባ ፡ ፈርመው ፡ ለማስተላለፍ ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፳፻፵፫ ። በጀርባው ፡ የመፈረም ፡ አቋሞች ።

(፩) የጀርባውም ፡ ፊርማ ፡ ያለ ፡ ሐተታ ፡ መሆን ፡ አለበት ፤ በጀርባው ፡ ላይ ፡ በሚጻፈው ፡ ፊርማ ፡ ላይ ፡ የተደረገ ፡ ሐተታ ፡ ሁሉ ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) በከፊል ፡ ለማስተላለፍ ፡ በጀርባ ፡ መፈረም ፡ የማይጻና ፡ ነው ። እንዲሁም ፡ ከፋዩ ፡ በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ የፈረመው ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፫) “ ለአምጪው ” ፡ ተብሎ ፡ በጀርባ ፡ የተፈረመ ፡ ፊርማ ፡ ስም ፡ እንዳልተሞላበት ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

(፬) ከፋዩ ፡ ሌሎች ፡ ብዙ ፡ የባንክ ፡ የሥራ ፡ ማካሄጃ ፡ ቦታዎች ፡ ያሉት ፡ ከሆነና ፡ በቼኩ ፡ ጀርባ ፡ የተፈረመለት ፤ ቼኩን ፡ እንዲከፍል ፡ የተፈረመበት ፡ የሥራ ፡ ማካሄጃ ፡ ቅርንጫፍ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ላይ ፡ ሳይሆን ፡ ለሌላው ፡ ቅርንጫፍ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጥቅም ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ለአምጪው ፡ የተደረገው ፡ የጀርባ ፡ ፊርማ ፡ እንደ ፡ ደረሰኝ ፡ ብቻ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፳፻፵፬ ። በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ የአፈራረም ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርም) ።

(፩) የጀርባውም ፡ ፊርማ ፡ በቼኩ ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ በተያያዘው ፡ አንድ ፡

ቅጥል ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ መጻፍ ፡ አለበት ፤ በጀርባ ፡ የሚጽፈውም ፡ ሰው ፡ መፈረም ፡ አለበት ።

(፪) የጀርባውም ፡ ፊርማ ፡ ተጠቃሚውን ፡ ሳይጠራ ፡ ወይም ፡ በጀርባ ፡ በሚጽፈው ፡ ሰው ፡ ፊርማ ፡ ብቻ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ። (ስም ፡ ሳይሞላ ፡ መፈረም) ፡ የዚህ ፡ የመጨረሻው ፡ ፊርማ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ እንዲሆን ፡ በቼኩ ፡ ጀርባ ፡ ወይም ፡ በተያያዘው ፡ አንድ ፡ ቅጥል ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ መጻፍ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፳፻፵፮ ። ውጤቶች ።

(፩) የጀርባ ፡ ፊርማውም ፡ በቼኩ ፡ የሚገኙትን ፡ መብቶችና ፡ በተለይም ፡ በቀጥታ ፡ ፳፻፩ ፡ እንደ ፡ ተወሰነው ፡ አኳኋን ፡ በገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ መብቶች ፡ ያስተላልፋል ።

(፪) የጀርባውም ፡ ፊርማ ፡ ስም ፡ ያልተሞላበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አምጪው ፤ (ሀ) ያልተሞላውን ፡ ስም ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ስም ፡ መመላት ፡ ወይም ፤

(ለ) ቼኩን ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ሳይሞላ ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ በጀርባው ፡ ፊርማ ፡ ማስተላለፍ ፡ ወይም ፤

(ሐ) ስም ፡ ሳይሞላና ፡ በጀርባው ፡ ሳይፈርም ፡ ቼኩን ፡ ላንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ መስጠት ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፳፻፵፯ ። ዋስትና ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በጀርባ ፡ የሚፈርመው ፡ ሰው ፡ ለአከፋፊ ፡ ፈሉ ፡ ዋስ ፡ ነው ።

(፪) አዲስ ፡ በጀርባ ፡ መፈረምን ፡ ለመከልከል ፡ ይችላል ፤ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ቼኩ ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ በጀርባ ፡ ተፈርሞ ፡ ለተላለፈ ፡ ላቸው ፡ ሰዎች ፡ ዋስ ፡ መሆን ፡ የለበትም ።

ቀ፡ ፳፻፵፰ ። የአምጪውን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ማረጋገጥ ።

በጀርባው ፡ ሊፈረምበት ፡ የሚችል ፡ ቼክ ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ምንም ፡ የመጨረሻው ፡ በጀርባ ፡ መፈረም ፡ ስም ፡ ያልተሞላበት ፡ ቢሆን ፡ ባለማቋረጥ ፡ ተከታትሎ ፡ በሚገኝ ፡ የጀርባ ፡ ፊርማ ፡ መብቱን ፡ ያረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሕጋዊ ፡ አምጪ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይገመታል ። ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የተሰረዙ ፡ የጀርባ ፡ ፊርማዎች ፡ እንዳልተጻፉ ፡ ይቆጠራል ። ስም ፡ ሳይሞላ ፡ በጀርባ ፡ መፈረም ፡ ሌላ ፡ የጀርባ ፡ ፊርማ ፡ ተከትሎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይኸንኑ ፡ የፈረመው ፡ ሰው ፡ ቼኩን ፡ ስም ፡ ሳይሞላ ፡ በጀርባው ፡ በተጻፈው ፡ ፊርማ ፡ እንዳገኘው ፡ ይቆጠራል ።

ቀ፡ ፳፻፵፱ ። ለአምጪው ፡ የሆነ ፡ ቼክ ።

ለአምጪው ፡ በሆነ ፡ ቼክ ፡ ላይ ፡ የተደረገ ፡ የጀርባ ፡ ፊርማ ፡ በጀርባ ፡ የፈረመውን ፡ ሰው ፡ አቤቱታ ፡ መብት ፡ በሚመለከቱ ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ኅላፊ ፡

ያደርገዋል ። በመፈረሙ ፡ ሰነዱን ፡ በትእዛዝ ፡ በሆነ ፡ ቼክ ፡ አይለውጠውም ።

ቀሌ ፡ ፳፻፵፱ ። ይዘታን ፡ ስለማጣት ።

አንድ ፡ ሰው ፡ በማንኛውም ፡ ምክንያት ፡ አንድ ፡ ቼክ ፡ ከእጁ ፡ የወጣበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ቼኩ ፡ በጁ ፡ የደረሰው ፡ አምጪ ፡ (ቼኩ ፡ ላምጪው ፡ የሚል ፡ ቢሆንም ፡ ወይም ፡ በጀርባው ፡ ሊፈረምበት የሚችል ፡ ቼክ ፡ ቢሆንም ፡ በቀጥታ ፡ ፳፻፵፯ ፡ በተመለከተው ፡ ዐይነት ፡ ለዚሁ ፡ ቼክ ፡ አምጪው ፡ መብቱን ፡ ካረጋገጠ ፡) በክፉ ፡ ልቡና ፡ ካላገኘው ፡ ወይም ፡ ሲያገኝ ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ ቼኩን ፡ ለመልቀቅ ፡ አይገደድም ።

ቀሌ ፡ ፳፻፶ ። መቃወሚያ ።

አምጪው ፡ ቼኩን ፡ ሲያገኝ ፡ ዐውቆ ፡ ባለዕዳውን ፡ ለመጉዳት ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ በቼኩ ፡ መሠረት ፡ የተከሰሱት ፡ ሰዎች ከአውጪው ጋራ ፡ ወይም ፡ በፊት ፡ አምጪ ፡ ከሆኑት ፡ ጋራ ፡ በግል ፡ ግንኙነታቸው ፡ ላይ ፡ በተመሠረቱት ፡ ልዩነቶች ፡ አምጪውን ፡ ሊቃወሙት ፡ አይችሉም ።

ቀሌ ፡ ፳፻፶፩ ። በመወከል ፡ በጀርባ ፡ ስለ ፡ መፈረም ።

(፩) “ገንዘብ ፡ ስለ ፡ ማስገባት” ፤ “ስለ ፡ መቀበል” ፤ “ስለ ፡ መወከል” ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ማናቸውንም ፡ የውክልና ፡ ትእዛዝ ፡ አለበት ፡ የሚያሰኝ ፡ ጽሑፍ ፡ በቼኩ ፡ ጀርባ ፡ ተጽፎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡ በቼኩ ፡ ውስጥ ፡ ባሉት ፡ መብቶች ፡ ሁሉ ፡ ሊሠራባቸው ፡ ይችላል ። ነገር ፡ ግን ፡ በመወከል ፡ ስም ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ቼኩን ፡ በጀርባው ፡ ላይ ፡ ፈርሞ ፡ ሊያስተላልፍ ፡ አይችልም ።

(፪) እንዲሁ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በጀርባ ፡ ለፈረመ ፡ ሰው ፡ መቃወሚያ ፡ በሚሆኑት ፡ መከላከያ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ተገዳጆቹ ፡ በአምጪው ፡ ሌላ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊያቀርቡበት ፡ አይችሉም ።

(፫) በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ በተጻፈ ፡ ውስጥ ፡ የተሰጠው ፡ ውክልና ፡ ወካዩ ፡ መሞት ፡ ወይም ፡ በሚደርስበት ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ አይቀርም ።

ቀሌ ፡ ፳፻፶፪ ። ከመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ በኋላ ፡ በጀርባ ፡ ስለ ፡ መፈረም ።

(፩) ከእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ከመሰለ ፡ ማረጋገጫ ፡ ወይም ፡ ቼኩን ፡ ለማቅረብ ፡ ከተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ የሚደረገው ፡ የጀርባ ፡ ፈርማ ፡ የመደበኛ ፡ ማስተላለፍ ፡ ውጤት ፡ ይኖረዋል ።

(፪) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ ቀን ፡ የሌለበት ፡ የጀርባ ፡ ፈርማ ፡ ከእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ከመሰሉ ፡ ማረጋገጫዎች ፡ ወይም ፡ በንኡስ ፡ ቀሌ ፡ ፩ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከማለፉ ፡ በፊት ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ይቈጠራል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ስለ ፡ ማለት ፡ (አባል) ።

ቀኝ ፡ ፳፻፶፫ ። ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑ ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ስለ ፡ መክፈል ፡ ዋስትና ፡ በመስጠት ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በቀጥታ ፡ ፯፻፷፮ ፡ እስከ ፡ ፯፻፷፰ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ በቼክ ፡ ላይም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ቼኩን ፡ ስለ ፡ ማቅረብና ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

ቀኝ ፡ ፳፻፶፬ ። የመክፈያው ፡ ጊዜ ።

ቼክ ፡ እንደ ፡ ቀረበ ፡ የሚከፈልበት ፡ ነው ።

ቀኝ ፡ ፳፻፶፭ ። ለመክፈል ፡ መቅረብ ።

ቼኩ ፡ የወጣበት ፡ ቀን ፡ ከግምት ፡ ውስጥ ፡ ሳይገባ ፤ በቼኩ ፡ ላይ ፡ ከተጻፈው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሚከተሉት ፡ ስድስት ፡ ወራት ፡ ውስጥ ፤ እንዲከፈልበት ፡ መቅረብ ፡ አለበት ።

ቀኝ ፡ ፳፻፶፮ ። ስለ ፡ ቀን ፡ መቀጠሪያዎች ፡ ልዩነት ።

አንድ ፡ ቼክ ፡ የቀን ፡ መቀጠሪያዎቻቸው ፡ ልዩ ፡ በሆኑ ፡ በሁለት ፡ አገሮች ፡ መካከል ፡ የወጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በሚከፈልበት ፡ ቦታ ፡ ባለው ፡ የቀን ፡ መቀጠሪያ ፡ ባሚገናዘብበት ፡ ቀን ፡ የመውጫው ፡ ቀን ፡ ይቆጠራል ።

ቀኝ ፡ ፳፻፶፯ ። መክፈልን ፡ ስለ ፡ ማቆም ።

ቼኩ ፡ ከመክፈሉ ፡ አስቀድሞ ፤ አውጪው ፡ እንዳትክፍል ፡ ብሎ ፡ የነገረው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባንኩ ፡ የቼኩን ፡ ዋጋ ፡ አልከፍልም ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።

ቀኝ ፡ ፳፻፶፰ ። ቼኩ ፡ ከወጣ ፡ በኋላ ፡ ስለ ፡ አውጪው ፡ መሞት ።

ቼኩ ፡ ከወጣ ፡ በኋላ ፡ የአውጪው ፡ ሞት ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ የቼኩን ፡ ውጤቶች ፡ አይነካም ።

ቀኝ ፡ ፳፻፶፱ ። የደረሰኝ ፡ ሰነድ ፡ በከፊል ፡ የሚሆን ፡ አከፋፈል ።

(፩) ከፋዩ ፡ የቼኩን ፡ ገንዘብ ፡ ሲከፍል ፡ ደረሰኝ ፡ እንዲፈረምበት ፡ አምጪውን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) አምጪው ፡ በከፊል ፡ የሆነውን ፡ አከፋፈል ፡ እንቢ ፡ ማለት ፡ አይችልም ።

(፫) የገንዘቡ ፡ ሥንቅ ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ ከተጻፈው ፡ ገንዘብ ፡ ያነሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡ ባለው ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ ልክ ፡ እንዲከፍለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) አከፋፈሉ ፡ በከፊል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከፋዩ ፡ ይኸው ፡ አከፋፈል ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ እንዲገለጽና ፡ ደረሰኝም ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፭) ካንድ ፡ ቼክ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ በከፊል ፡ የተደረገ ፡ መክፈል ፡ አውጪ ምቹንና ፡ በጀርባው ፡ የሚፈርሙትን ፡ ሰዎች ፡ በዚያ ፡ ልክ ፡ ከዕዳ ፡ ነጻ ፡ ያደርጋቸዋል ።

(፮) ስለ ፡ ቀሪው ፡ ገንዘብ ፤ አምጪው ፡ ለቼኩ ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ማስደረግ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፳፻፳ ። በቼኩ ፡ ጀርባ ፡ የተፈረሙትን ፡ ስለ ፡ መመርመር ።

በጀርባው ፡ ላይ ፡ በመፈረም ፡ የሚተላለፍን ፡ ቼክ ፡ የሚከፍል ፡ ከፋዩ ፤ በቼኩ ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ ፈርመው ፡ ያስተላለፉትን ፡ ሰዎች ፡ ፈርማ ፡ መርምሮ ፡ እንዲያጣራ ፡ አይገደድም ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የአውጪውንና ፡ የመጨረሻውን ፡ በጀርባ ፡ የተፈረመ ለትን ፡ ተቀባይ ፡ ፈርማ ፡ መርምሮ ፡ ማጣራት ፡ ይኖርበታል ።

ቍ ፡ ፳፻፳፩ ። ስለ ፡ ከፋዩ ፡ ነጻ ፡ መውጣት ።

ተቃዋሚ ፡ ነገር ፡ ሳይደርሰው ፡ በቅን ፡ ልቡናና ፡ በሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ በተለመደው ፡ አኳኋን ፡ አንድ ፡ ቼክ ፡ የከፈለ ፡ ከፋይ ፡ በሚገባ ፡ ነጻ ፡ እንደ ፡ ወጣ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፳፻፳፪ ። በውጭ ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) በሚከፈልበት ፡ አገር ፡ ባልሆነ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፍል ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ በአንድ ፡ ቼክ ፡ ላይ ፡ የተጻፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቼኩ ፡ የተጻፈ ፡ ገንዘብ ፡ ቼኩ ፡ እንዲቀርብ ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በሚከፈልበት ፡ ቀን ፡ ባለው ፡ በአገሩ ፡ ገንዘብ ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ ለመክፈል ፡ ይቻላል ። ቼኩ ፡ ቀርቦ ፡ ያልተከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፡ በመረጠው ፡ በሚያቀርብበት ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ በሚከፈልበት ፡ ቀን ፡ እንደ ፡ አገሩ ፡ ምንዛሪ ፡ የቼኩ ፡ ገንዘብ ፡ ቼኩ ፡ በሚከፈልበት ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ በቼኩ ፡ ውስጥ ፡ በተወሰነው ፡ ምንዛሪ ፡ የሚቈጠር ፡ መሆኑን ፡ አውጪው ፡ በጽሑፍ ፡ ለመግለጽ ፡ ይችላል ።

(፫) በአንድ ፡ በተለየ ፡ ገንዘብ ፡ ይከፈላል ፡ ብሎ ፡ አውጪው ፡ የጽሑፍ ፡ ቃል ፡ ያገባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከቱት ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ፩ ፡ እና ፡ ፪ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም ፡ (የመጨረሻው ፡ አከፋፈል ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ እንዲሆን ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ) ።

(፬) የቼኩ ፡ ገንዘብ ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ስም ፡ ባለው ፡ ገንዘብ ፡ የተመለከተ ፡ ሆኖ ፡ በሚወጣበትና ፡ በሚከፈልበት ፡ አገር ፡ ዋጋው ፡ ልዩነት ፡ ያለው ፡ ሲሆን ፡ የሚከፈልበትን ፡ አገር ፡ ገንዘብ ፡ ለመጥቀስ ፡ እንደ ፡ ታሰበ ፡ ይገመታል ።

ክፍል ፡ ፮ ።

የስርዝ ፡ ምልክት ፡ ያለበት ፡ ቼክና ፡ ከሒሳብ ፡ ውስጥ ፡

የሚገባ ፡ ቼክ ።

ቀ ፡ ፳፻፷፫ ። የስርዝ ፡ ምልክት ፡ ያለበት ፡ ቼክ ፤ ትርጓሜ ።

(፩) በቀጥታ ፡ ፳፻፷፬ ፡ የተነገሩትን ፡ ውጤቶች ፡ ለማስገኘት ፡ ቼኩን ፡ የያዘ ፡ አምጪ ፡ ወይም ፡ አውጪ ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ የስርዝ ፡ ምልክት ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) የስርዝ ፡ ምልክት ፡ በቼኩ ፡ ፊት ፡ ጉን ፡ ለጉን ፡ በሆኑ ፡ ሁለት ፡ መሥመሮች ፡ ይደረጋል ፤ ጠቅላላ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ስርዝ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

(፫) ስርዝ ፡ ምልክት ፡ ጠቅላላ ፡ ለመሆን ፡ የሚችለው ፤ በሁለቱ ፡ መሥመሮች ፡ መካከል ፡ ምንም ፡ መግለጫ ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ « ባለባንኩ » ፡ የሚል ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ተመሳሳይ ፡ የሆነ ፡ ቃል ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ። ልዩ ፡ ስርዝ ፡ የሚሆነውም ፡ በሁለቱ ፡ መሥመሮች ፡ መካከል ፡ የባለባንኩ ፡ ስም ፡ የተጻፈበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፬) ጠቅላላ ፡ አሰራረዝ ፡ በልዩ ፡ አሰራረዝ ፡ ለመለወጥ ፡ ይቻላል ፤ ልዩውን ፡ አሰራረዝ ፡ ግን ፡ በጠቅላላው ፡ አሰራረዝ ፡ ለመለወጥ ፡ አይቻልም ።

(፭) አሰራረዙ ፡ ወይም ፡ የተመለከተውን ፡ የባለባንክ ፡ ስም ፡ የተደመሰሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መደምሰሱ ፡ እንዳልተደረገ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ ፡ ፳፻፷፬ ። ውጤቶች ።

(፩) ጠቅላላ ፡ አሰራረዝ ፡ ያለበት ፡ ቼክ ፤ ላንድ ፡ ባለባንክ ፡ ወይም ፡ ለከፋዩ ፡ አንድ ፡ ደንበኛ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊከፈልበት ፡ አይቻልም ።

(፪) ልዩ ፡ አሰራረዝ ፡ ያለበት ፡ ቼክ ፡ ለተመለከተ ፡ ባለባንክ ፡ ወይም ፡ ይኸው ፡ ባለባንክ ፡ ከፋዩ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለደንበኛው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊከፈል ፡ አይቻልም ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የተመለከተው ፡ ባለባንክ ፡ ገንዘቡን ፡ እንዲቀበል ለት ፡ ሌላውን ፡ ባንክ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) አንድ ፡ ባለባንክ ፡ ከደንበኞቹ ፡ ወይም ፡ ካንድ ፡ ሌላ ፡ ባለባንክ ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ የስርዝ ፡ ምልክት ፡ ያለበት ፡ ቼክ ፡ ለመቀበል ፡ አይችልም ። ለነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ካልሆነ ፤ ለሌሎች ፡ ፈንታ ፡ ብሎ ፡ ገንዘቡን ፡ ለመቀበል ፡ አይችልም ።

(፬) አንዱ ፡ ካንዱ ፡ ተቃራኒ ፡ ወይም ፡ የማይስማማ ፡ የሆነ ፡ ልዩ ፡ የአሰራረዝ ፡ ምልክት ፡ ያለበት ፡ ቼክ ፡ አይከፈልበትም ።

ቀ : ፳፻፳፮ ። « የማይተላለፍ » ፡ የሚል ፡ ጽሑፍ ፡ የያዘ ፡ የሰርዝ ፡ ምልክት ፡ ያለ በት ፡ ቼክ ።

(፩) የሰርዝ ፡ ምልክት ፡ ያለበት ፡ ቼክ ፡ « የማይተላለፍ » ፡ የሚል ፡ ጽሑፍ ፡ ሊኖርበት ፡ ይችላል ።

(፪) « የማይተላለፍ » ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ የተጻፈበትን ፡ የተሰረዘ ፡ ቼክ ፡ የተቀበለ ፡ ሰው ፤ በቼኩ ፡ ላይ ፡ ቼኩን ፡ ከሰጠው ፡ ሰው ፡ የበለጠ ፡ ሙብት ፡ ሊኖረው ፡ እይገባም ። ይኸንኑም ፡ ቼክ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ለማስተላለፍ ፡ በፈለገ ፡ ጊዜ ፤ እሱ ፡ ራሱ ፡ ካለው ፡ የበለጠ ፡ ሙብት ፡ ለማስተላለፍ ፡ አይችልም ።

ቀ : ፳፻፳፯ ። የባለባንኩ ፡ ኅላፊነት ።

(፩) በቀጥር ፡ ፳፻፳፬ ፡ እና ፡ ፳፻፳፮ ፡ የተመለከቱትን ፡ ውሳኔዎችን ፡ ያልጠበቀ ፡ ባለባንክ ፡ ለሚደረገው ፡ ጉዳት ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ገንዘብ ፡ እስከ ሚተካከል ፡ ገንዘብ ፡ ድረስ ፡ ኅላፊ ፡ ነው ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ቸልተኝነት ፡ ሳይኖርበት ፡ ቼኩን ፡ የሚከፍለው ፡ ባለባንክ ፡ ሕጋዊ ፡ የሆኑትን ፡ ደንቦች ፡ ተቃራኒ ፡ በመሆን ፡ አሰራረዙ ፡ የተበላሸ ፤ የተደመሰሰ ፡ ወይም ፡ የተለወጠ ፡ ቢሆንም ፡ ኅላፊነት ፡ አይደርስበትም ። ለእውነተኛው ፡ የቼክ ፡ ባለሀብት ፡ እንደ ፡ ከፈለ ፡ ይቈጠራል ።

(፫) በቅን ፡ ልቡናና ፡ ቸልተኝነት ፡ ሳይኖረው ፡ ስላንድ ፡ ደንቦች ፡ ሆኖ ፡ አንድ ፡ የሰርዝ ፡ ምልክት ፡ ያለበት ፡ ቼክ ፡ እንዲከፈለው ፡ የሚቀበል ፡ ባለባንክ ፡ ደንቦችው ፡ በሰነዱ ፡ ላይ ፡ ሙብት ፡ የሌለው ፡ ወይም ፡ ሙብቱ ፡ አንድ ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ ቢሆንም ፡ ምንም ፡ ኅላፊነት ፡ አይደርስበትም ።

(፬) አንድ ፡ ባለባንክ ፡ አስቀድሞ ፡ የሰርዝ ፡ ምልክት ፡ ባለበት ፡ ቼክ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ገንዘብ ፡ በደንቦችው ፡ ሰው ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ በማግባት ፡ በዚህ ፡ ቀጥር ፡ የተደነገጉትን ፡ ውሳኔዎች ፡ የሚሰጡትን ፡ ጥቅም ፡ አያሳጣውም ።

ቀ : ፳፻፳፯ ። ከሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ የሚገባ ፡ ቼክ ።

(፩) በጀርባው ፡ ላይ ፡ « ከሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ የሚገባ » ፡ የሚል ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ቃል ፡ በማ ግት ፡ በፊቱ ፡ በአግድም ፡ መሥመር ፡ አጻጻፍ ፡ አምጪው ፡ ወይም ፡ አውጪው ፡ ቼኩ ፡ በጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ እንዳይከፈለው ፡ መክልከል ፡ ይችላል ።

(፪) ይህ ፡ ሲሆን ፡ ለከፋዩ ፡ በጽሑፍ ፡ አከፋፈል ፡ ካልሆነ ፡ ቼኩ ፡ ጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ ሊከፈልበት ፡ አይችልም ። (በሒሳብ ፡ ላይ ፡ ማግባት ፤ ከአንዱ ፡ ሒሳብ ፡ ወደሌላው ፡ ሒሳብ ፡ ማዘዋወር ፤ ወይም ፡ በሒሳብ ፡ ማቻቻል ፡ ወይም ፡ ቼኮች ፡ በሚሰበሰቡበት ፡ ቦታ ፡ ማቻቻል) ። በጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ አከፋፈል ፡ በገንዘብ ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ አከፋፈል ፡ ይቈጠራል ።

(፫) « በሒሳብ ፡ ላይ ፡ መግባት » ፡ የሚለው ፡ ጽሑፍ ፡ የተሰረዘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስርዘት ፡ እንዳልተደረገ ፡ ይቈጠራል ።

(፬) ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከቱትን ፡ ውሳኔዎች ፡ ያልጠበቀ ፡ ከፋይ ፡ በቍጥር ፡ ፳፻፳፮ ፡ በተደነገጉት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ኅላፊ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ሳይከፈል ፡ በመቅረቱ ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

ቍ ፡ ፳፻፳፰ ። የአምጪው ፡ መብት ።

በሚገባው ፡ ጊዜ ፡ የቀረበው ፡ ቼክ ፡ ያልተከፈለበት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የአከፋፊ ሉም ፡ እንቢታ ፡ የተገለጸው ፤

(ሀ) ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ጽሑፍ ፡ (የእሽታ ፡ ማስታወቂያ) ፡ ወይም ፤

(ለ) በቼኩ ፡ ላይ ፡ ቀን ፡ በማድረግና ፡ በማጻፍ ፡ የቀረበበትንም ፡ ቀን ፡ በማመልከት ፡ ከፋይ ፡ በሰጠው ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፤

(ሐ) ቼኩ ፡ በሚገባው ፡ ጊዜ ፡ ቀርቦና ፡ ያልተከፈለበት ፡ መሆኑ ፡ በአንድ ፡ መንግሥት ፡ በፈቀደለት ፡ ገንዘብ ፡ ነክ ፡ በሆነ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ቀን ፡ በተጻፈበት ፡ ማስታወቂያ ፡ የተሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አምጪው ፤ በጀርባ ፡ በፈረ ሁት ፡ ሰዎች ፡ በአውጪውና ፡ በሌሎቹ ፡ ተገዳጆች ፡ ላይ ፡ የአቤቱታውን ፡ ተግባር ፡ ለመፈጸም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፻፳፱ ። የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፤ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(፩) ለማቅረብ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከማለፉ ፡ በፊት ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ይህንኑ ፡ የመሰለ ፡ መግለጫ ፡ መደረግ ፡ አለበት ።

(፪) የማቅረቡ ፡ ተግባር ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ መጨረሻ ፡ ቀን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያው ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የመሰለውን ፡ መግለጫ ፡ በሚከተለው ፡ የሥራ ፡ መጀመሪያ ፡ ቀን ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፳፻፴ ። ማስታወቂያ ።

(፩) የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ መግለጫ ፡ የተደረገበትን ፡ ቀን ፡ በሚከተሉት ፡ አራት ፡ የሥራ ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፤ ወይም ፡ « ያለኪሣራ ፡ ተመላሽ ፡ ይሆናል » ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሲኖር ፡ ለእሺታ ፡ በቀረበበት ፡ ቀን ፤ በቼኩ ፡ አለመከፈሉን ፡ አምጪው ፤ በጀርባ ፡ ለፈረመው ፡ ሰውና ፡ ለአውጪው ፡ ማስታወቂያ ፡ መስጠት ፡ ይገባዋል ።

(፪) በቼኩ ፡ ተገዳጆች ፡ ለሚሆኑት ፡ ሰዎች ፡ አድራሻዎች ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ የተመለከቱም ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ያዘጋጀው ፡ ባለሥልጣን ፡

ያወቃቸውም ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፡ እንዲደረግ ፡ የጠየቁ ፡ ሰዎች ፡ ያመለከቱም ፡ ቢሆን ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ያዘጋጀው ፡ ባለሥልጣን ፡ ወዲያውኑ ፡ በጽሑፍ ፡ ማስታወቂያ ፡ ሊልክላቸው ፡ ይገባዋል ። ለእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚደረጉት ፡ ወጪዎች ፡ ሁሉ ፡ ለእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ በሚደረጉት ፡ ወጪዎች ፡ ላይ ፡ ተጨማሪ ፡ ይሆናሉ ።

(፫) እያንዳንዱ ፡ በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ የሚፈርም ፡ ሰው ፡ ማስታወቂያው ፡ በደረሰበት ፡ ቀን ፡ በሚከተሉት ፡ ሁለት ፡ የሥራ ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ ከአውጪው ፡ እስኪደርስ ፡ የፊተኛዎቹን ፡ ማስታወቂያዎች ፡ የሰጡትን ፡ ሰዎች ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፡ በማመልከት ፡ በጀርባ ፡ ፈርሞ ፡ ላስተላለፈለት ፡ ሰው ፡ የደረሰውን ፡ ማስታወቂያ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ። ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከቱት ፡ ጊዜዎች ፡ የሚቈጠሩት ፡ የፊተኛው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከደረሰበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

(፬) በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፫ ፡ መሠረት ፡ ማስታወቂያው ፡ ቼኩን ፡ ለፈረመው ፡ ሰው ፡ የተሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ይኸው ፡ ማስታወቂያ ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

(፭) በቼኩ ፡ ጀርባ ፡ የፈረመው ፡ ሰው ፡ አድራሻውን ፡ ያላመለከተ ፡ ወይም ፡ በሚነበብ ፡ ዐይነት ፡ ያልጻፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከእሱ ፡ በፊት ፡ ለነበረው ፡ በወረቀቱ ፡ ጀርባ ፡ ለፈረመው ፡ ሰው ፡ ማስታወቂያውን ፡ መስጠት ፡ በቂ ፡ ነው ።

(፮) ማስታወቂያ ፡ መስጠት ፡ ያለበት ፡ ሰው ፡ ማስታወቂያውን ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት ፤ ቼኩን ፡ እንዲያው ፡ መልሶ ፡ በመላክ ፡ ብቻ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፤ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፯) ማስታወቂያውን ፡ በተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ መስጠቱን ፡ ማስረዳት ፡ አለበት ። በዚህ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ማስታወቂያውን ፡ የያዘ ፡ ደብዳቤ ፡ ለፖስታ ፡ ቤት ፡ ተሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ የተወሰነ ፡ ቀን ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ይቈጠራል ።

(፰) ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ያልሰጠ ፡ ሰው ፡ መብቱን ፡ አያጣም ፤ በጊዜው ፡ ባለማስታወቂያ ፡ በቸልተኝነት ፡ ያደረገው ፡ ጉዳት ፡ ቢኖር ፡ ግን ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ ከተመለከተው ፡ ገንዘብ ፡ የማይበልጥ ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ለመክፈል ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቍ ፳፻፸፩ ። « ያለእንቢታ ፡ ማስታወቂያ » ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ።

(፩) አውጪው ፡ ወይም ፡ በጀርባ ፡ የፈረመው ፡ ሰው ፤ ወይም ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ « ያለኪሣራ ፡ ተመላሽ » ፤ « ያለእንቢታ ፡ ማስታወቂያ » ፡ የሚል ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በሰነዱ ፡ ላይ ፡ በመጻፍና ፡ በመፈረም ፡ አምጪው ፡ የአቤቱታዎቹን ፡ ተግባር ፡ ለመፈጸም ፡ እንዲችል ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከማጻፍ ፡ ሊያድነው ፡ ይችላል ።

(፪) ይህ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ በተወሰኑት ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ ቼኩን ፡ ከማቅ

ረብና ፡ ማስታወቂያዎችንም ፡ ከመስጠት ፡ አምጪውን ፡ ነጻ ፡ አያወጣውም ።
የተወሰኑት ፡ ቀኖች ፡ ላለመጠበቃቸው ፡ ማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ ያለበት ፡ በዚህ ፡
አምጪውን ፡ ለመቃወም ፡ የሚፈልገው ፡ ሰው ፡ ነው ።

(፫) ይህን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የጻፈው ፡ አውጪው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በፈረሙት ፡ ሰዎች ፡
ሁሉ ፡ ዘንድ ፡ ውጤት ፡ ይኖረዋል ፤ በቼኩ ፡ ጀርባ ፡ በሚፈርም ፡ ሰው ፡ ወይም ፡
ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ የውሉን ፡ ቃል ፡ ጽፎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውጤት ፡
ያለው ፡ በጻፈው ፡ ሰውና ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ነው ፤ አው
ጪው ፡ ምንም ፡ የውሉን ፡ ቃል ፡ ቢጽፍ ፡ አምጪው ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡
አጽፎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወጪዎቹ ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ይሆናሉ ።

(፬) የውሉን ፡ ቃል ፡ የጻፈው ፡ ለመክፈል ፡ በዋስትና ፡ እሺ ፡ ባይ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡
በጀርባ ፡ የፈረመው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ተጽፎ ፡
እንደ ፡ ሆነ ፤ ለእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ለመሰለ ፡ መግለጫ ፡
የወጡትን ፡ ወጪዎች ፡ ከፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፳፻፸፪ ። የተገዳጆቹ ፡ በአንድነት ፡ ዋስ ፡ መሆን ።

(፩) ባንድ ፡ ቼክ ፡ መሠረት ፡ የሚገደዱ ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ለአምጪው ፡ በአንድ
ነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ጎላፊዎች ፡ ናቸው ።

(፪) ሊገደዱበት ፡ በገቡበት ፡ ተርታ ፡ ሳይገደድ ፡ በነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ በያንዳ
ንዱ ፡ ወይም ፡ በሁሉም ፡ ላይ ፡ አምጪው ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፫) አንድ ፡ ቼክ ፡ የፈረመና ፡ የዚሁኑ ፡ ገንዘብ ፡ የከፈለ ፡ ሁሉ ፡ ይኸንኑ ፡ የመ
ሰለ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፬) ግዴታ ፡ ከገቡት ፡ በአንዱ ፡ ላይ ፡ የተጀመረ ፡ ክስ ፡ በሌሎቹ ፡ ላይ ፡ ከተከሰ
ሰው ፡ በኋላም ፡ ቢሆኑ ፡ ክስ ፡ ማቅረብ ፡ አይከለክልም ።

ቍ ፡ ፳፻፸፫ ። የአቤቱታው ፡ መብት ፡ ወሰን ።

አምጪው ፤

- (ሀ) ከቼኩ ፡ ያልተከፈለውን ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፤
- (ለ) ካቀረበበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ሕጋዊ ፡ ወለዱን ፤
- (ሐ) ለእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ለመሰለ ፡ መግለጫ ፡ ወይም ፡
ለተላኩት ፡ ማስታወቂያዎች ፡ የወጡትንና ፡ እንዲሁም ፡ ያደረጋቸውን ፡
ሌሎች ፡ ወጪዎች ፤
- (መ) ቢበዛ ፡ ከመቶው ፡ የአንዱን ፡ ሢሶ ፡ የኮሚሲዮን ፤ አቤቱታ ፡ ካቀረበበት ፡
ሰው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፻፸፬ ። የቼኩን ፡ ዋጋ ፡ የከፈለው ፡ ሰው ፡ የአቤቱታ ፡ መብት ፡ ወሰን ።

የቼኩን ፡ ዋጋ ፡ የከፈለ ፡ ሰው ፤

- (ሀ) የከፈለውን ፡ ሙሉ ፡ ገንዘብ ፤

- (ለ) የተባለውን ፡ ገንዘብ ፡ ከከፈለበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ሕጋዊ ፡ ወለዱን ፤
- (ሐ) ያደረጋቸውን ፡ ወጪዎች ፤
- (መ) ከሺሕ ፡ ሁለት ፡ እጅ ፡ የማይበልጥ ፡ ኮሚሲዮን ፤ ተገዳጅ ፡ የሆኑትን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፻፸፮ ። ቼኩ ፤ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያና ፡ የደረሰኝ ፡ ወረቀቱ ፡ እንዲሰጠው ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ።

(፩) አቤቱታ ፡ የቀረበበት ፡ ወይም ፡ አቤቱታ ፡ ሊቀርብበት ፡ የሚችል ፡ ማንኛውም ፡ ግዴታ ፡ የገባ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ዋጋውን ፡ በመክፈል ፡ ከቼኩ ፡ ጋራ ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ወይም ፡ ተመሳሳይ ፡ የሆነው ፡ መግለጫና ፡ የደረሰኝ ፡ ወረቀት ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) የቼኩን ፡ ዋጋ ፡ የከፈለ ፡ ማንኛውም ፡ በጀርባ ፡ የፈረመ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ የራሱን ፡ ጽሑፍና ፡ ከሱም ፡ ቀጥለው ፡ በጀርባ ፡ የፈረሙትን ፡ ሰዎች ፡ ጽሑፍ ፡ ለመሰረዝ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፻፸፯ ። ከዐቅም ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ ኅይል ።

(፩) በተወሰኑት ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ ቼኩን ፡ ለማቅረብ ፡ ወይም ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ተመሳሳይ ፡ ማስረጃ ፡ ለማዘጋጀት ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ መሰናክል ፡ የተከለከለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ (በማናቸውም ፡ በአንድ ፡ መንግሥት ፡ በተሰጠው ፡ ተገዳዝነት ፡ ወይም ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ኅይል) ፡ የተወሰኑት ፡ ቀኖች ፡ ይረዝማሉ ።

(፪) አምጪው ፡ ከዐቅሙ ፡ በላይ ፡ ስለ ፡ ሆነው ፡ ጉዳይ ፤ በቼኩ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ቅጥል ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ማስታወቂያዎቹን ፡ ቀንና ፡ ፊርማ ፡ አድርጎ ፡ ሳይዘገይ ፡ በጀርባ ፡ ለፈረመለት ፡ ሰው ፡ ማስታወቂያ ፡ መስጠት ፡ አለበት ፤ ተጨማሪ ፡ ለሆነው ፡ በቍጥር ፡ ፳፻፸፮ ፡ የተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፫) ከዐቅም ፡ በላይ ፡ የሆነው ፡ ኅይል ፡ ሲቀር ፡ አምጪው ፡ ሳይዘገይ ፡ ለማስከፈል ፡ ቼኩን ፡ ማቅረብና ፡ አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ተመሳሳይ ፡ መግለጫ ፡ ማጻፍ ፡ አለበት ።

(፬) አምጪው ፡ በቼኩ ፡ ጀርባ ፡ ፊርም ፡ ላስተላለፈለት ፡ ሰው ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ ለሆነው ፡ ኅይል ፡ ምክንያት ፤ ማስታወቂያ ፡ ከሰጠው ፡ በኋላ ፡ ይህ ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ የሆነው ፡ ኅይል ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ በላይ ፡ የቀጠለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቼኩ ፡ ማቅረቢያ ፡ ጊዜ ፡ ባይደርስም ፡ ቼኩን ፡ ማቅረብ ፡ ወይም ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ተመሳሳይ ፡ ማስረጃ ፡ ማጻፍ ፡ ሳያስፈልግ ፡ የአቤቱታ ፡ ማቅረብ ፡ መብቱን ፡ ሊሠራበት ፡ ይችላል ።

(፭) ለአምጪው ፡ ወይም ፡ ቼኩን ፡ እንዲያቀርብ ፡ ወይም ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲጽፍ ፡ ለታዘዘው ፡ ሰው ፡ የግል ፡ የሆኑት ፡ ምክንያቶች ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ኅይል ፡ አይቈጠሩም ።

ክፍል ፡ ፯ ።

አንዱን ፡ ቼክ ፡ አባዝቶ ፡ ስለ ፡ መጻፍ ።

ቀ. ፡ ፳፻፸፯ ። እንዲበዛለት ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ።

ለአምጪው ፡ ተብሎ ፡ ከተጻፈበት ፡ ቼክ ፡ በቀር ፤ የወጣበት ፡ አንድ ፡ አገር ፡ ሆኖ ፡ የሚከፈልበት ፡ ሌላ ፡ አገር ፡ ወይም ፡ የወጣበትና ፡ የሚከፈልበት ፡ አገር ፡ ክፍል ፡ አንድ ፡ የሆነ ፡ ቼክ ፡ ሁሉ ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ በሆኑ ፡ ጽሑፎች ፡ አባዝቶ ፡ ለማውጣት ፡ ይቻላል ፤ ቼኩ ፡ ተባዝቶ ፡ ወጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በተባዘተ ፡ ጽሑፎች ፡ ውስጥ ፡ ተራ ፡ ቀጥር ፡ ሊኖርባቸው ፡ ይገባል ፤ ይህ ፡ ካልሆነ ፡ ግን ፡ እያንዳንዳቸው ፡ እንደ ፡ ተለየ ፡ ቼክ ፡ ይቈጠራሉ ።

ቀ. ፡ ፳፻፸፰ ። በተባዘተ ፡ ጽሑፎች ፡ መካከል ፡ ስላለው ፡ ግንኙነት ።

- (፩) በአንዱ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገው ፡ መክፈል ፡ የተባዘተን ፡ የሌሎችን ፡ ጽሑፎች ፡ ውጤት ፡ ይሸራል ፡ ተብሎ ፡ ባይነገር ፡ እንኳ ፤ ከጽሑፎቹ ፡ ባንዱ ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ መክፈል ፡ ከግዴታዎቹ ፡ ነጻ ፡ ያወጣል ።
- (፪) የተባዘተን ፡ ጽሑፎች ፡ ለልዩ ፡ ልዩ ፡ ሰዎች ፡ ያስተላለፈ ፡ በቼኩ ፡ ጀርባ ፡ የፈረመ ፡ ሰውና ፡ እንዲሁም ፡ ከእሱ ፡ በኋላ ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ የፈረመ ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ፈርማቸው ፡ ላሉባቸው ፡ ለተባዘተና ፡ ላልተመለሱት ፡ ጽሑፎች ፡ ገላፊዎች ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፰ ።

ስለ ፡ መለዋወጥ ።

ቀ. ፡ ፳፻፸፱ ። የፈራሚዎች ፡ ግዴታ ፡ ወሰን ።

ያንድ ፡ ቼክ ፡ ጽሑፍ ፡ የተለወጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ መለወጥ ፡ በኋላ ፡ የፈረመት ፡ ፈራሚዎች ፡ የሚጠይቁት ፡ በተለወጠው ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ ነው ። ከመለወጡ ፡ በፊት ፡ የፈረመት ፡ ግን ፡ በመጀመሪያው ፡ ቃል ፡ ይገደዳሉ ።

ቀ. ፡ ፳፻፹ ። የስርዝ ፡ ምልክት ፡ ያለበት ፡ ቼክ ፡ መለወጥ ።

- (፩) የስርዝ ፡ ምልክት ፡ ያለበት ፡ ቼክ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መለዋወጡን ፡ ባደረገው ፡ ወይም ፡ በፈቀደው ፡ ሰውና ፡ ከሱም ፡ በኋላ ፡ በቼኩ ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ በፈረመት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፤ የስርዙ ፡ ምልክት ፡ ያለፈቃድ ፡ መለዋወጥ ፡ ቼኩን ፡ ዋጋ ፡ ያሳጣዋል ።
- (፪) መለወጡ ፡ የማይታይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በሕግ ፡ የተፈቀደለት ፡ አምጪ ፡ ቼኩ ፡ እንዳልተለወጠ ፡ ሁሉ ፡ መጀመሪያ ፡ በተጻፈበት ፡ ቃል ፡ መሠረት ፡ እንዲከፈለው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፱ ።

ሰለ ፡ ይርጋ ፡ ዘመን ።

ቍ ፡ ፳፻፹፩ ። የተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ።

- (፩) በጀርባ ፡ በሚፈረሙ ፡ ሰዎች ፡ በአውጪውና ፡ በሌሎች ፡ ተገዳጆች ፡ ላይ ፡ የሚቀርቡ ፡ የአምጪው ፡ የክስ ፡ አቤቱታዎች ፡ ቼኩን ፡ ለማቅረብ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ ጀምሮ ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ ይርጋ ፡ ይታገዳሉ ።
- (፪) ተገዳጅ ፡ የቼኩን ፡ ዋጋ ፡ ከከፈለበት ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ ራሱ ፡ ከተከሰሰበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ላንድ ፡ ቼክ ፡ አከፋፈል ፡ እያንዳንዱ ፡ ተገዳጅ ፡ በሌሎች ፡ ተገዳጆች ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ የክስ ፡ ማቅረብ ፡ መብት ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ ይርጋ ፡ ይታገዳል ።
- (፫) አምጪው ፡ በከፋዩ ፡ ላይ ፡ የሚያቀርበው ፡ ክስ ፡ ቼኩን ፡ ለማቅረብ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ካለቀ ፡ ጀምሮ ፡ በሦስት ፡ ዓመት ፡ ይርጋ ፡ ይታገዳል ።
- (፬) ክስ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ መቁጠር ፡ የሚጀመረው ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ የመጨረሻው ፡ ክስ ፡ ከተፈጸመበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።
- (፭) ፍርድ ፡ ተሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ዕዳው ፡ በተለይ ፡ በሌላ ፡ ሰነድ ፡ ታምኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፈው ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ አይጸናም ።

ቍ ፡ ፳፻፹፪ ። ሰለ ፡ ማቋረጥ ።

- (፩) ክስን ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ በማቅረብ ፤ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ያቀረበውን ፡ ክስ ፡ በማስታወቅ ፤ ወይም ፡ በኪሣራ ፡ አሠራር ፡ ጊዜ ፡ መብት ፡ መጠየቂያ ፡ ወረቀትን ፡ በማቅረብ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ መቁጠር ፡ ይቋረጣል ።
- (፪) ክሱ ፡ በተደረገበት ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የይርጋው ፡ መቋረጥ ፡ በሌላው ፡ ላይ ፡ ውጤት ፡ የለውም ።
- (፫) ይርጋው ፡ የተቋረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንደዚህ ፡ የሚቁይ ፡ ጊዜ ፡ ያለው ፡ አዲስ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ መቁጠር ፡ ይጀመራል ።

ክፍል ፡ ፲ ።

ጠቅላላ ፡ ውሳኔዎች ።

ቍ ፡ ፳፻፹፫ ። የተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ፤ የበዓላት ፡ ቀኖች ።

- (፩) የሥራ ፡ ቀን ፡ ካልሆነ ፡ አንድ ፡ ቼክ ፡ ለማቅረብና ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማጻፍ ፡ አይቻልም ።
- (፪) ቼኩን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ተግባሮች ፡ አፈጻጸምና ፡ በተለይም ፡ ለማቅረብ ፡ ወይም ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማጻፍ ፡ ወይም ፡ ተመሳሳይ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማደራጀት ፡ በሕጉ ፡ የተፈቀደው ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ መጨረሻ ፡ በሕግ ፡ የታወቀ ፡ የበዓል ፡ ቀን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የማለቂያውን ፡ ቀን ፡ እስከሚከተለው ፡

መጀመሪያ ፡ የሥራ ፡ ቀን ፡ ጊዜው ፡ የሚራዘም ፡ ይሆናል ፤ ጣልቃ ፡ የሚገቡት ፡ የበዓል ፡ ቀኖች ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ግምት ፡ ውስጥ ፡ ይቈጠራሉ ።

(፫) ጸንተው ፡ በሚገኙት ፡ ሕጎች ፡ አነጋገር ፤ ምንም ፡ አከፋፈል ፡ እንዳይደረግባቸውና ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ እንዳይጻፍባቸው ፡ የተከለከሉት ፡ ቀኖች ፡ በሕግ ፡ እንደ ፡ ታወቁት ፡ የበዓል ፡ ቀኖች ፡ ይቈጠራሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፹፬ ። የተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ፡ አቈጣጠር ።

በሕግ፡ወይም፡በስምምነት፡ለተወሰኑ፡ጊዜዎች፡መነሻ፡የሆነው፡ቀን፡አይቈጠርም ።

ቍ ፡ ፳፻፹፭ ። በችሮታ ፡ የሚሰጠውን ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

ምንም ፡ የችሮታ ፡ ጊዜ ፡ ሊሰጥ ፡ አይፈቀድም ።

ቍ ፡ ፳፻፹፮ ። የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ ወደሚመለከቱ ፡ ውሳኔዎች ፡ መመራት ።

ከዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ጋራ ፡ በሚስማሙበት ፡ መጠን ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀትን ፡ በተለይም ፤ በቍ፡፳፻፳፭ ፡ እስከ ፡ ፳፻፹፮ ፡ እና ፡ ፳፻፹፰ ፡ (የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ) ፤ በቍ፡፳፻፳፮ ፡ (በጥበቃ ፡ መያዝን) ፤ በቍ፡፳፻፶፱ ፡ (ሕግ ፡ በማይፈቅደው ፡ ተግባር ፡ መበልጸግን) ፤ በቍ፡፳፻፺፱ ፡ (ሕግ ፡ በማይፈቅደው ፡ ተግባር ፡ መበልጸግን) ፤ በቍ፡፳፻፺፱ ፡ (ክስ ፡ የማቅረብን ፡ መብት ፡ ማቁየት) ፡ እና ፡ በቍ፡፳፻፺፩ ፡ (የገንዘብ ፡ ሥንቅን) ፡ የሚመለከቱ ፡ ውሳኔዎች ፡ በቼክም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

የመንገድ ፡ ቼክ ።

ቍ ፡ ፳፻፹፯ ። ትርጓሜ ።

(፩) የመንገድ ፡ ቼክ ፡ ማለት ፡ ገንዘብ ፡ ተከፋይ ፡ የአውጪው ፡ ባንክ ፡ ቅርንጫፍ ፡ በሆነ ፡ ባንክ ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ከአውጪ ፡ ባንክ ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ባለው ፡ በማንኛውም ፡ ባንክ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲቀበል ፡ በሰነዱ ፡ ውስጥ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ጽፎ ፡ አንድ ፡ ባንክ ፡ ለደንበኛው ፡ የሚሰጠው ፡ ሰነድ ፡ ነው ።

(፪) የመንገድ ፡ ቼክ ፡ ለማውጣት ፡ ሥልጣን ፡ የተሰጣቸው ፡ ባንኮች ፡ በደንብ ፡ ይወሰናሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፹፰ ። በመንገደኞች ፡ ቼክ ፡ ላይ ፡ የሚጻፈው ፡ ዝርዝር ።

ከዚህ ፡ የሚከተሉት ፡ ዝርዝሮች ፡ በግልጽ ፡ ያልተመለከተበት ፡ የመንገድ ፡ ቼክ ፡ ዋጋ ፡ ሊኖረው ፡ አይችልም ።

- (፩) “ የመንገድ ፡ ቼክ ፡ ” የሚል ፡ ቃል ።
- (፪) ቼክን ፡ ያወጣው ፡ የባለባንኩ ፡ ስምና ፡ ፊርማ ።
- (፫) ተከፋይ ፡ ስም ።
- (፬) የተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ የመክፈል ፡ ቃል ።

(፭) “ በትእዛዝ ፡ ” ወይም ፡ “ የማይተላለፍ ፡ ” የሚል ፡ ቃል ።

(፮) የወጣበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ።

(፯) ቼኩ ፡ የሚያገለግልበትን ፡ ጊዜ ፡ ልክ ፤ ይህም ፡ ጊዜ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ መብለጥ ፡ የለበትም ።

ቀ፡ ፳፻፹፱ ። የሚከፈልበት ፡ ሁኔታና ፡ ቦታ ።

(፩) ቼኩ ፡ የሚከፈልበት ፡ ቦታ ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ ለተከፋዩ ፡ በተሰጠው ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ ሊመለከት ፡ ይቻላል ።

(፪) ገንዘብ ፡ ተከፋዩ ፡ ገንዘቡ ፡ እንዲከፈለው ፡ የሚጠይቅበት ፡ ሁኔታ ፡ በቼኩ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ ለተከፋዩ ፡ በተሰጠው ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ሊመለከት ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፳፻፺ ። ስለ ፡ ቼኮች ፡ የሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ስላለመሆናቸው ።

(፩) በቼኩ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ የሚሆኑት ፡ ሕጋዊ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በመንገድ ፡ ቼክ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ የተመለከቱት ፡ ቢኖሩም ፡ እንኳን ፤ ስለ ፡ ሐሰት ፡ ቼክ ፡ ወይም ፡ በሐሰት ፡ ስለ ፡ ተለዋወጠ ፡ ቼክ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆነውን ፡ የወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

የመክፈል ፡ እንቢታን ፡ ስለማስታወቅ ።

ቀ፡ ፳፻፺፩ ። የመክፈል ፡ እንቢታን ፡ የመላክ ፡ ግዴታ ።

ስለሚተላለፉ ፡ የንግድ ፡ የገንዘብ ፡ ወረቀቶችን ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ቃልን ፡ ለመጻፍ ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ የመንግሥት ፡ ሠራተኞች ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀቶች ፡ እጅ ፡ ተብለው ፡ ያልተከፈሉ ፤ የተስፋ ፡ ወረቀቶችና ፡ ቼኮች ፡ ባለመክፈላቸው ፡ ምክንያት ፡ ባለፈው ፡ ወር ፡ ያዘጋጁትን ፡ የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ሊሰጡ ፡ በሙሉ ፡ በሚሠሩበት ፡ ቦታ ፡ ባለሥልጣን ፡ ለሆነው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የመዝገብ ፡ ሹም ፡ በየወሩ ፡ ማስተላለፍ ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ፳፻፺፪ ። የፍርድ ፡ ቤት ፡ የመዝገብ ፡ ሹሙ ፡ ተግባር ።

የፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የመዝገብ ፡ ሹም ፡ ስለያንዳንዱ ፡ ባለዕዳ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱትን ፡ በሠንጠረዥ ፡ አግብቶ ፡ ማኖር ፡ አለበት ።

(፩) ለመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ የተጻፈበት ፤

(፪) የተከፋዩን ፡ ወይም ፡ የአውጪውን ፡ ስም ፤ ሥራና ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፤

(፫) የተስፋ ፡ ሰነድ ፡ አውጪ ፡ ወይም ፡ ቼኩን ፡ የሚከፍለው ፡ ወይም ፡ የሐዋላውን ፡ ወረቀት ፡ እጅ ፡ ባይ ፡ ስም ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ስም ፤ ሥራውንና ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ።

- (፩) ዕዳው ፡ የሚከፈልበት ፡ ቀን ፡ ያለ ፡ እንደሆነ ፤
- (፪) በገንዘብ ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፤
- (፫) ለመክፈል ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ተደርጎ ፡ ያስገኘውን ፡ ውጤት ።

ቍ ፡ ፳፻፺፫ ። ግልባጮች ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

የመክፈል ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተጻፈበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ካለፈ ፡ በኋላና ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ በማይበልጥ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ማንኛውም ፡ ሰው ፡ ግልባጭ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ወጪ ፡ ራሱ ፡ ከፍሎ ፡ በቍጥር ፡ ፳፻፺፪ ፡ መሠረት ፡ የተዘጋጀውን ፡ ሠንጠረዥ ፡ ግልባጭ ፡ እንዲጠሰው ፡ የመዝገብ ፡ ሹሙን ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፻፺፬ ። ስለ ፡ መሰረዝ ።

(፩) ባለዕዳው ፡ ሰነዱን ፡ ወይም ፡ የመክፈል ፡ እንቢታን ፡ ማስታወቂያ ፤ ቼኩ ፡ የተከፈለ ፡ መሆኑን ፡ የሚያስረዳ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ደረሰኝ ፡ ተቀብሎ ፡ ያስቀመጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የፍርድ ፡ ቤት ፡ የመዝገብ ፡ ሹሙ ፡ ለዚህ ፡ ባለዕዳ ፡ ተብሎ ፡ በተዘጋጀው ፡ ሠንጠረዥ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ የመክፈል ፡ እንቢታን ፡ ማስታወቂያ ፡ በባለዕዳው ፡ ኪሣራ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) በፍርድ ፡ ቤት ፡ ስለ ፡ ተቀመጡት ፡ ወረቀቶች ፡ የመዝገብ ፡ ሹሙ ፡ ባለበት ፡ ኅላፊነት ፤ የመክፈል ፡ እንቢታን ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተጻፈበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ሦስት ፡ ዓመት ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ሊጠየቅበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፳፻፺፭ ። ማሳተም ፡ የማይፈቀድ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ መሠረት ፡ የተዘጋጀውን ፡ ሠንጠረዥና ፡ ዝርዝር ፡ ሊሰት ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ አድርጎ ፡ ማሳተም ፡ ፈጽሞ ፡ የተከለከለና ፡ ካሳ ፡ የሚያስከፍለው ፡ ነው ።

አንቀጽ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ባንክ ፡ ሥራዎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ለባንክ ፡ የሚሰጡ ፡ አደራዎች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ገንዘብ ፡ በአደራ ፡ ስለ ፡ ማስቀመጥ ።

ቍ ፡ ፳፻፺፮ ። የውሉ ፡ ዐይነት ።

ገንዘቡ ፡ ባንክ ፡ የገባው ፡ በምንም ፡ ዐይነት ፡ ቢሆን ፤ ገንዘቦችን ፡ በአደራ ፡ የማስቀመጥ ፡ ውል ፤ ተቀማጭ ፡ ለተደረጉት ፡ ገንዘቦች ፡ ባንኩን ፡ ባለሀብት ፡ ያደርጋል ።

ገዋል ። በውሉ ፡ በተመለከቱት ፡ ውለታዎች ፡ መሠረት ፡ የመመለስ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ መሆኑ ፡ ሳይቀር ፤ አስፈላጊ ፡ ለሆኑት ፡ ሥራው ፡ እንዲያገለግሉት ፡ ለማድረግ ፡ መብት ፡ ይሰጠዋል ።

ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ ከተደነገገው ፡ በመለየት ፡ ባንክ ፡ በዐይነታቸው ፡ እንዲመለስ ፡ በውሉ ፡ ግዴታ ፡ የገባቸውን ፡ ተለይተው ፡ የተሰጡትን ፡ ጥሪ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ምልክት ፡ ያለባቸውን ፡ ገንዘቦች ፡ ባለሀብትነት ፡ ወይም ፡ በነዚህ ፡ የመገልገል ፡ መብት ፡ ባንኩ ፡ አያገኝም ።

ቀ* ፡ ፳፻፺፯ ። በአደራ ፡ የሚቀመጥ ፡ ገንዘብ ፡ ሒሳብ ።

(፩) ገንዘቡን ፡ በአደራ ፡ የማስቀመጥ ፡ ውል ፡ ሲደረግ ፤ ባንኩ ፡ ከአደራ ፡ አስቀማጭ ፡ ወይም ፡ በርሱ ፡ ፈንታ ፡ ከሦስተኞቹ ፡ ወገኖች ፡ ጋራ ፡ የሚያደርጋቸውን ፡ ተግባሮች ፡ ሁሉ ፡ የሚጽፍበት ፡ የገቢና ፡ የወጪ ፡ ሒሳብ ፡ ይክፍታል ።

(፪) ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ በመስማማት ፡ ያስወገዷቸው ፡ ነገሮች ፡ በሒሳቡ ፡ ውስጥ ፡ የሚጻፉ ፡ አይሆኑም ።

ቀ* ፡ ፳፻፺፰ ። የአደራ ፡ አቀማመጡ ፡ ዐይነት ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የአደራው ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ተጠየቀ ፡ የሚከፈል ፡ ነው ፡ አደራ ፡ አስቀማጭም ፡ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ በቀሪው ፡ ገንዘብ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ሊያዝበት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ የተመለከተው ፡ በገንዘቡ ፡ የማዘዝ ፡ መብት ፡ አንድ ፡ የማስታወቂያ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፡ እንዲከፈል ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ* ፡ ፳፻፺፱ ። ካለው ፡ በላይ ፡ ማውጣት ፡ ስለመከልከሉ ።

ገንዘቡን ፡ በአደራ ፡ የማስቀመጥ ፡ ውል ፤ ካለው ፡ ከተቀማጭ ፡ ገንዘብ ፡ በላይ ፡ የማውጣት ፡ መብትን ፡ አይሰጥም ።

ቀ* ፡ ፴፻ ። ሒሳብ ፡ ስለ ፡ ማወቅ ።

ገንዘብ ፡ በአደራ ፡ በተቀመጠ ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ በዓመት ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፤ ልማድ ፡ ወይም ፡ ስምምነት ፡ ያስገደደ ፡ ሲሆንም ፡ በየጊዜው ፡ ቀሪ ፡ ሆኖ ፡ የተላለፈውን ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፡ የሚያሳይ ፡ የተደራጀውን ፡ ሒሳብ ፡ ግልባጭ ፡ ባደራ ፡ ላስቀመጠው ፡ ሰው ፡ መላክ ፡ ይገባል ።

ቀ* ፡ ፴፻፩ ። ገንዘቡ ፡ የሚቀመጥበትና ፡ የሚወሰድበት ፡ ቦታ ።

ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የገንዘብ ፡ ማስቀመጥና ፡ መውሰድ ፡ የሚደረገው ፡ ሒሳብ ፡ በተከፈተበት ፡ የባንክ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፴፻፪ ። ብዙ ፡ ሒሳቦች ።

ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ ባንድ ፡ ባንክ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በቅርንጫፎቹ ፡

ውስጥ ፡ ላንድ ፡ ሰው ፡ ብዙ ፡ ሒሳቦች ፡ ተከፍተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሒሳብ ፡ አያያዝ ፡ ከሌሎች ፡ የተለየ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

በባንክ ፡ ሒሳብን ፡ ስለ ፡ ማዘዋወር ።

ቀ፡ ፱፻፫ ። ትርጓሜ ።

(፩) በባንክ ፡ ያለውን ፡ ሒሳብ ፡ ማዘዋወር ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ባንክ ፤ አደራ ፡ ሰጪው ፡ በጽሑፍ ፡ በሚሰጠው ፡ ትእዛዝ ፡ መሠረት ፡ የዚህኑ ፡ ሒሳብ ፡ ወጪ ፡ በማድረግ ፡ የሌላው ፡ ሰው ፡ ሒሳብ ፡ በዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ገቢ ፡ የሚያደርግ በት ፡ አሠራር ፡ ነው ።

(፪) የሒሳብ ፡ ማዘዋወሩ ፡ ትእዛዞች ፡ የሚወጡባቸው ፡ ሁናቴዎች ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ስምምነት ፡ ይወሰናሉ ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የሒሳብ ፡ ማዘዋወር ፡ ትእዛዝ ፡ ለአምጪ ፡ ተብሎ ፡ እንዳይሰጥ ፡ የተከለከለ ፡ ነው ።

(፫) በሒሳብ ፡ ማዘዋወሪያው ፡ ትእዛዝ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በሒሳብ ፡ ማዘዋወሪያው ፡ ትእዛዝ ፡ የተጻፈውን ፡ ገንዘብ ፡ ላንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ሒሳብ ፡ ገቢ ፡ እንዲያደርግ ፡ ታዘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዚህ ፡ ሰው ፡ ስም ፡ በሒሳብ ፡ ማዘዋወሪያው ፡ ትእዛዝ ፡ ላይ ፡ እንዲኖር ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፱፻፬ ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዐይነት ፡ የሒሳብ ፡ ማዘዋወር ።

ገቢ ፡ የሚደረግበት ፡ ሒሳብና ፡ ገንዘቡ ፡ ወጪ ፡ የሚደረግለት ፡ ሒሳብ ፡ ቦታ ፡ ሁለቱም ፡ በአንድ ፡ የባንክ ፡ ቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ በተለያዩ ፡ ሁለት ፡ የባንክ ፡ ቅርንጫፎች ፡ እንደመሆናቸው ፡ ውስጣዊ ፡ ወይም ፡ የውጭ ፡ የሒሳብ ፡ ማዘዋወር ፡ ይባላል ።

ቀ፡ ፱፻፭ ። የሒሳብ ፡ ማዘዋወር ፡ ትእዛዝ ፡ የተሰጠበት ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ።

በትእዛዝ ፡ ሰጪው ፡ ሒሳብ ፡ ተጽፈው ፡ በሚገኙት ፡ ገንዘቦች ፡ ወይም ፡ ከባንክ ፡ ጋራ ፡ አስቀድሞ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ይጻፋሉ ፡ ተብሎ ፡ በተሰማሙባቸው ፡ ገንዘቦች ፡ ላይ ፡ የሒሳብ ፡ ማዘዋወሪያው ፡ ትእዛዝ ፡ በሚገባ ፡ የተሰጠ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፱፻፮ ። ባለሀብትነቱን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፤ የማዘዋወሩን ፡ ትእዛዝ ፡ ስለ ፡ መሻር ።

(፩) ላንድ ፡ የሒሳብ ፡ ማዘዋወር ፡ ባለጥቅም ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ባንኩ ፡ ለሚዘዋወረው ፡ ገንዘብ ፡ የትእዛዝ ፡ ሰጪውን ፡ ሒሳብ ፡ ወጪ ፡ ባለዕዳ ፡ በሚያደርግበት ፡ ጊዜ ፡ ባለጥቅሙ ፡ የተላለፈው ፡ ገንዘብ ፡ ባለሀብት ፡ ይሆናል ።

(፪) እስከዚህ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ የሒሳብ ፡ ማዘዋወሪያውን ፡ ትእዛዝ ፡ ለመሻር ይቻላል ።

(፫) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በቀጥታ ፡ ፱፻፯ ፡ በንኡስ ፡ ቀ፡ ፩ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታ
 ምች ፡ መሠረት ፡ የሒሳብ ፡ ማዘዋወር ፡ ትእዛዝ ፤ በቀጥታ ፡ ፱፻፲ ፤ የተነገረው ፡
 ሁሉ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፤ የሒሳብ ፡ ማዘዋወር ፡ ትእዛዝ ፡ መሻር ፡ መብ
 ትን ፡ መተው ፡ ያስከትላል ።

ቀ፡ ፱፻፯ ። ልዩ ፡ ስምምነቶች ።

(፩) የሒሳብ ፡ ማዘዋወሪያውን ፡ ትእዛዞች ፡ ባለጥቅሙ ፡ ራሱ ፡ ለባንክ ፡ ያቀር
 ባቸዋል ፡ እንጂ ፡ በቀጥታ ፡ ለባንኩ ፡ አይላክም ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሊደ
 ረግ ፡ ይቻላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በየቀኑ ፡ መጨረሻና ፡ በዚሁ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ከደረሱት ፡ አንድ ፡
 ዐይነት ፡ ከሆኑት ፡ የሒሳብ ፡ ማዘዋወሪያ ፡ ትእዛዞች ፡ ጋራ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡
 አንዳንድ ፡ የሒሳብ ፡ ማዘዋወሪያ ፡ ትእዛዞች ፡ የትእዛዝ ፡ ሰጪውን ፡ ቀጥታ ፡
 ትእዛዝ ፡ በመቀበል ፡ ወይም ፡ ተጠቃሚዎቹ ፡ ሰነዱን ፡ በማቅረባቸው ፡ ብቻ ፡
 ማዘዋወሩ ፡ አይፈጸምም ፡ ተብሎ ፡ ለመስማማት ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፱፻፰ ። በቂ ፡ ያልሆነ ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ።

የሚበቃ ፡ የገንዘብ ፡ ሥንቅ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባንኩ ፡ ሒሳቡን ፡ አላዛው
 ርም ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፱፻፱ ። የትእዛዙ ፡ ምክንያት ፡ የሆነው ፡ ዕዳ ፡ ስለ ፡ መቁየቱ ።

ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ ሲባል ፡ የተሰጠው ፡ የሒሳብ ፡ ማዘዋወሪያ ፡ ትእዛዝ ፡ በዚሁ ፡
 ትእዛዝ ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፡ በተጠቃሚው ፡ ሒሳብ ፡ ገቢ ፡
 እስኪሆን ፡ ድረስ ፡ ለዚሁ ፡ ገንዘብ ፡ የተሰጡት ፡ ዋስትናዎችና ፡ ተጨማሪዎች ፡
 እንዳሉ ፡ ይቆያሉ ።

ቀ፡ ፱፻፲ ። የማዘዋወሪያውን ፡ ትእዛዝ ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

የባለጥቅሙን ፡ መክሠር ፡ ወይም ፡ ለዚሁ ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምምነትን ፡ መፍ
 ቀዱን ፡ የሚገልጸው ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የማዘዋወሪያው ፡ ትእ
 ዛዝ ፡ ለባለጥቅሙ ፡ በተሰጠ ፡ ባንድ ፡ ሰነድ ፡ የተረጋገጠ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፤ ትእ
 ዛዝ ፡ ሰጪው ፡ የሒሳብ ፡ ማዘዋወሪያ ፡ ትእዛዝ ፡ እንዳይፈጸም ፡ በሚገባ ፡ ሊቃ
 ወም ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፱፻፲፩ ። ትእዛዝ ፡ የሰጠው ፡ ሰው ፡ መክሠር ፡ ከመታወቁ ፡ በፊት ፡ የቀረቡ ፡

የሒሳብ ፡ ማዘዋወሪያ ፡ ትእዛዞች ።

ትእዛዝ ፡ የሰጠው ፡ ሰው ፡ መክሠሩን ፡ ወይም ፡ ለዚሁ ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምም
 ነት ፡ መፈቀዱን ፡ የሚገልጽ ፡ ፍርድ ፡ ከመሰጠቱ ፡ በፊት ፡ የቀረቡለትን ፡ የሒ
 ሳብ ፡ ማዘዋወሪያ ፡ ትእዛዞች ፡ በሚገባ ፡ አኳኋን ፤ ባንኩ ፡ ለትእዛዝ ፡ ሰጪው ፡
 ሒሳብ ፡ ወጪ ፡ ሊያደርጋቸው ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ሰነዶችን ፡ በአደራ ፡ ስለ ፡ ማስቀመጥ ።

ቀላ ፡ ፱፻፲፪ ። ባንክ ፡ ለራሱ ፡ ጥቅም ፡ ሰነዶችን ፡ እንዳይገለገልባቸው ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

በጽሑፍ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ ጥቅም ፡ ብቻ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በአደራ ፡ የተቀመጡትን ፡ ሰነዶችና ፡ ከነዚህም ፡ ጋራ ፡ የተያያዙትን ፡ መብቶች ፡ ባንኩ ፡ ሊሠራባቸው ፡ አይችልም ።

ቀላ ፡ ፱፻፲፫ ። የመጠበቅ ፡ ግዴታ ።

(፩) ደመወዘኛ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አደራ ፡ አስቀማጭ ፡ ሁሉ ፡ የፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በሚያስገድደው ፡ መሠረት ፡ ባንክ ፡ ሰነዶችን ፡ መጠበቅና ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) ሰነዶቹን ፡ ከእጁ ፡ በሚያስወጣ ፡ ተግባር ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ባንኩ ፡ ሰነዶቹን ፡ ከእጁ ፡ ለማውጣት ፡ አይችልም ።

ቀላ ፡ ፱፻፲፬ ። ሰነዶችንና ፡ ተጨማሪ ፡ የሆኑ ፡ የግዴታ ፡ ወረቀቶች ፡ የሚሰጡትን ፡ ጥቅም ፡ ስለ ፡ መቀበል ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በአደራ ፡ የተቀመጡት ፡ ሰነዶች ፡ የሚሰጡትን ፡ ወለድ ፤ የትርፍ ፡ ድርሻ ፤ ዋና ፡ ገንዘባቸውን ፡ መልሶ ፡ መቀበል ፤ የዋጋ ፡ መተኪያ ፡ ገንዘባቸውንና ፡ በጠቅላላውም ፡ የሚሰጡትን ፡ ማንኛውንም ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ ተከፋይ ፡ በሚሆኑበት ፡ ጊዜ ፡ ባንኩ ፡ መቀበል ፡ አለበት ።

(፪) ገቢ ፡ የሆኑት ፡ ገንዘቦች ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ የሚያዘባቸው ፡ ሆኖ ፡ በተለይም ፡ በአደራ ፡ ሰጪው ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ገቢ ፡ ሆነው ፡ ይጻፋሉ ።

(፫) እንዲሁም ፡ ባንኩ ፡ ከችሮታ ፡ የተነሣ ፡ የሚሰጡትን ፡ ሰነዶች ፡ አደራ ፡ በተቀመጡት ፡ ሰነዶች ፡ ላይ ፡ ተጨማሪ ፡ አድርጎ ፡ ለማስቀመጥ ፡ መቀበል ፡ አለበት ።

(፬) እንዲሁም ፡ ባንኩ ፡ ሰነዶችን ፡ መሰብሰብን ፤ መለዋወጥን ፤ የድርሻ ፡ መቀበያ ፡ ጉርዶች ፡ መቀበልን ፤ ማሳተም ፡ ማስደረግንና ፡ ይህንን ፡ የመሳሰሉትን ፡ ከሰነዶቹ ፡ ጋራ ፡ የተሳሰሩትን ፡ መብቶች ፡ ለመጠበቅ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ሁሉ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቀላ ፡ ፱፻፲፭ ። ለአደራ ፡ አስቀማጭ ፡ የሚሰጥ ፡ ማስታወቂያ ።

(፩) በሰነዶቹ ፡ ባለሀብት ፡ የሚደረጉ ፡ የምርጫ ፡ ተግባሮች ፡ ባጋጠመው ፡ ጊዜ ፤ አደራ ፡ ሰጪው ፡ እነዚህን ፡ ተግባሮች ፡ እንዲያውቃቸው ፡ ባንኩ ፡ በሬኮማንዶ ፡ በአደራ ፡ ሰጪው ፡ ኪሣራ ፡ ማስታወቂያ ፡ መላክ ፡ አለበት ።

(፪) ተገቢ ፡ በሆነው ፡ ጊዜ ፡ የአደራ ፡ ሰጪው ፡ ትእዛዞች ፡ ያልደረሱት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አደራ ፡ ሰጪው ፡ ላልሠራባቸው ፡ መብቶች ፡ ባንኩ ፡ በአደራ ፡ አስቀ ፡ ማጩ ፡ ፈንታ ፡ ለመነጋገር ፡ ይገደዳል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፮ ። የመመለስ ፡ ግዴታ ።

(፩) በአጠባበቁ ፡ ሁኔታዎች ፡ በተገለጹት ፡ ጊዜዎች ፡ ውስጥ ፤ ባንኩም ፡ የመያዝ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ መብቱ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፤ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ በአደራ ፡ ሰጪው ፡ ጥያቄ ፡ ሰነዶችን ፡ ለመመለስ ፡ ባንኩ ፡ ይገደዳል ።

(፪) የመመለሱ ፡ ተግባር ፡ የሚፈጸመው ፤ የአደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ በተደረገበት ፡ ቦታ ፡ ነው ። ተተኪ ፡ በሆኑ ፡ ነገሮች ፡ እንዲመለስ ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ስም ፡ ምነት ፡ ካልተደረገ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ካልተፈቀደ ፡ በቀር ፡ እነዚያው ፡ በአደራ ፡ የተቀመጡት ፡ ሰነዶች ፡ መመለስ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፱፻፲፯ ። መመለሱ ፡ ለማን ፡ እንደ ፡ ሆነ ።

(፩) ምንም ፡ ሰነዶቹ ፡ የአንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ሀብት ፡ መሆናቸውን ፡ ቢያመለክቱ ፡ ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ ወይም ፡ ከሱ ፡ ባለመብት ፡ ለሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ እነሱ ፡ ለመረጧቸው ፡ ሰዎች ፡ መመለስ ፡ አለባቸው ።

(፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ስም ፡ የተጻፈባቸው ፡ ሰነዶች ፡ በሪም ፡ ሰጪና ፡ በሪም ፡ ተቀባይ ፡ ስም ፡ የተመዘገቡ ፡ ሲሆኑ ፡ በሪሙ ፡ የሚጠቀሙት ፡ ሰው ፡ መሞት ፡ ሲረጋገጥ ፡ ለሪም ፡ ሰጪው ፡ ሰነዶቹ ፡ ሊመለሱ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፰ ። ሰነዶችን ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ።

በአደራ ፡ ስለ ፡ ተቀመጡ ፡ ሰነዶች ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ክስ ፡ መቅረቡን ፡ ባንኩ ፡ በሰማ ፡ ጊዜ ፡ ይኸንኑ ፡ ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ካዝና ፡ ኪራይ ።

ቍ ፡ ፱፻፲፱ ። ስለ ፡ ውሉ ፡ ጉዳይ ።

የካዝና ፡ ኪራይ ፡ ውል ፡ ጉዳይ ፡ አንድ ፡ ካዝና ፡ ወይም ፡ የካዝናውን ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ ዋጋ ፡ በማስከፈል ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ለተከራዩ ፡ ዝግጁ ፡ ማድረግ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፳ ። የባንኩ ፡ ግዴታዎች ።

(፩) ለካዝናዎቹ ፡ መልካም ፡ ሁኔታና ፡ ጥበቃ ፡ ባንኩ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) የካዝናዎቹን ፡ አጠባበቅ ፡ የሚያሠጋ ፡ ማናቸውም ፡ አደጋ ፡ የሚደርስ ፡ ሲሆን ፤ ካዝናውን ፡ ለመክፈት ፡ ከተወሰኑት ፡ ደንበኛ ፡ ከሆኑት ፡ የሥራ ፡ ቀኖችና ፡ ሰዓቶች ፡ ውጭ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፤ ጉዳቱ ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ ተከራዮቹ ፡ ካዝናዎቻቸውን ፡ ባዶ ፡ ለማድረግ ፡ እንዲችሉ ፡ ባንኩ ፡ አስፈላጊዎቹን ፡ ድርጅት

ቶች ፡ ማድረግ ፡ አለበት ። ካዝናዎቹን ፡ ለተከራዩት ፡ ለያንዳንዳቸው ፡ ማስታወቂያ ፡ ለመስጠት ፡ ባንኩ ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ፪፻፳፩ ። ወደ ፡ ካዝናው ፡ ቦታ ፡ ስለ ፡ መግባት ፤ ቍልፎች ።

(፩) ለተከራዩ ፡ ወይም ፡ በደንብ ፡ ለተወከለው ፡ ሰው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ወደ ፡ ካዝና ፡ ቦታ ፡ መግባትን ፡ ባንኩ ፡ መፍቀድ ፡ አይችልም ።

(፪) የካዝናው ፡ ቍልፍ ፡ ገንዘብነቱ ፡ የባንክ ፡ ሆኖ ፡ መኖር ፡ አለበት ። ለካዝናው-ውስጥ-ያስቀመጡ-እንደ-ሆነ፤ባንኩ-የኪራዩን-ውል-ሊያፈርስ፡ይችላል ።

቎ ፡ ፪፻፳፪ ። የተከራዩ ፡ ግዴታዎች ።

ተከራዩ ፡ በተፈጥሮው ፡ አደጋ ፡ የሚያመጣ ፡ ወይም ፡ አደጋ ፡ የሚጥል ፡ ዕቃ ፡ በካዝናው-ውስጥ-ያስቀመጡ-እንደ-ሆነ፤ባንኩ-የኪራዩን-ውል-ሊያፈርስ፡ይችላል ።

ቅ ፡ ፪፻፳፫ ። የኪራዩ ፡ ዋጋ ፡ ሳይከፈል ፡ ሲቀር ፡ የሚደረግ ፡ የውል ፡ መፍረስ ።

(፩) በተወሰነው ፡ የመክፈያ ፡ ጊዜ ፡ ኪራዩ ፡ ያልተከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባንኩ ፡ በረከማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ልኮ ፡ ውጤት ፡ ሳያገኝ ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ከቆየ ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሳይሄድ ፡ ውሉ ፡ በቀጥታ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ። ይህ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሲያልፍ ፡ ተከራዩ ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ ሰዓት ፡ እካዝናው ፡ ዘንድ ፡ እንዲገኝ ፡ ጥሪ ፡ ካደረገለት ፡ በኋላ ፡ ባንኩ ፡ ካዝናውን ፡ እጁ ፡ ያደርጋል ።

(፪) የተጠራው ፡ ተከራይ ፡ ያልመጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ካዝናውን ፡ ከፍቶና ፡ ባዶ ፡ ለማድረግ ፡ የቍልፉንም ፡ አከፋፈት ፡ ምስጢር ፡ አመልክቶ ፡ ለመመለስ ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባንድ ፡ ከፍርድ ፡ ቤት ፡ በተወከለ ፡ ሰው ፡ ፊት ፡ የተባለው ፡ ካዝና ፡ በግድ ፡ የሚከፈት ፡ ይሆናል ። ይኸውም ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ የተወከለው ፡ ሰው ፡ በውስጡ ፡ ስላለው ፡ በባለጉዳዮቹ ፡ ሁሉ ፡ ዘንድ ፡ መተማመኛ ፡ የሚሆን ፡ የጽሑፍ ፡ ዝርዝር ፡ ያዘጋጃል ።

ቆ ፡ ፪፻፳፬ ። ስለ ፡ ካዝናው ፡ መያዝ ።

የካዝናው ፡ መያዝ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ሕግ ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ትርጓሜ ፤ የተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ሁኔታዎችና የሚቆይበት ፡ ጊዜ ።

ቇ ፡ ፪፻፳፭ ። ትርጓሜ ።

(፩) የሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ አላቸው ፡ በሚባሉት ፡ ሁለት ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ የተ

መላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውል ፡ አለ ፡ የሚባለው ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ በተወሳሰበ ፡ አኳኋን ፡ ገንዘብ ፡ በማግባትና ፡ በማውጣት ፡ በመካከላቸው ፡ ካሉት ፡ የሥራ ፡ ግንኙነቶች ፡ የተነሣ ፡ የሚገኙትን ፡ የገንዘብ ፡ መብቶች ፡ ባንድ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ለማግባትና ፡ ለነዚሁም ፡ ልዩ ፡ ልዩና ፡ ተከታታይ ፡ ለሆኑት ፡ አሠራሮች ፡ ሒሳብ ፡ በሚዘጋበት ፡ ጊዜ ፡ ቀሪ ፡ በሚሆነው ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ አንድ ፡ ጠቅላላ ፡ አከፋፈል ፡ እንዲኖር ፡ የሚስማሙበት ፡ ውል ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) አንዱ ፡ ወገን ፡ የሚያደርገው ፡ የገንዘብ ፡ ሒሳብ ፡ ማግባት ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ ገንዘብ ፡ ማግባቱን ፡ ከጨረሰ ፡ በኋላ ፡ ነው ፡ የሚል ፡ ስምምነት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ የሒሳብ ፡ ምርመራ ፡ አሠራሩ ፡ እንደዚሁ ፡ መሆኑን ፡ የገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም ።

ቀ* ፡ ፱፻፳፮ ። በሒሳብ ፡ የሚገቡ ፡ ዕዳዎች ።

(፩) ጠቅላላ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ በሆኑ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ አንዳንዶቹን ፡ ለማስቀረት ፡ ስምምነት ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ የሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ካላቸው ፡ ሰዎች ፡ የሚገኙና ፡ ሕጋዊ ፡ ወይም ፡ የስምምነት ፡ ዋስትና ፡ የሌላቸው ፡ ዕዳዎች ፡ ሁሉ ፤ በደንብ ፡ በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ይገባሉ ።

(፪) ስለሆነም ፡ የሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ካላቸው ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ በስምምነት ፡ ዋስትና ፡ የሰጠላቸው ፡ ዕዳዎች ፡ ባለጉዳይ ፡ የሆኑ ፡ ወገኖች ፡ ሁሉ ፡ በሚያደርጉት ፡ ባንድ ፡ ልዩና ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ስምምነት ፡ በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ ይችላሉ ።

ቀ* ፡ ፱፻፳፯ ። በልዩ ፡ ልዩ ፡ ገንዘቦች ፡ ወይም ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ ለመለዋወጥ ፡ በማይችሉ ፡ ነገሮች ፡ ላይ ፡ የተገለጹ ፡ የገንዘብ ፡ መብቶች ።

(፩) አንዳንድ ፡ የገንዘብ ፡ መብቶች ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ዐይነት ፡ ጥሬ ፡ ገንዘቦች ፡ ወይም ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ ለመለዋወጥ ፡ በማይችሉ ፡ ነገሮች ፡ የተገለጹ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ሊያስገቡባቸው ፡ የሚችሉት ፤

(ሀ) ገቢ ፡ የሚደረጉት ፡ ገንዘቦች ፤ መለዋወጥ ፡ መቻላቸው ፡ ግዴታ ፡ በሚሆንበት ፡ በአንድ ፡ በተለየ ፡ አርእስት ፡ ተጽፈው ፡ እንደሆኑና ፤

(ለ) እንዲሁም ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ ሒሳብ ፡ በብዙ ፡ አርእስት ፡ የተከፋፈለ ፡ ቢሆንም ፡ የተመላላሹን ፡ ሒሳብ ፡ አንድነት ፡ አያሳጣውም ፡ ተብሎ ፡ ስምምነት ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተነገረው ፡ ሲሆን ፡ የያንዳንዶቹ ፡ አርእስቶች ፡ ቀሪ ፡ ሒሳብ ፤ ጠቅላላ ፡ የሆነ ፡ አንድ ፡ ቀሪ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፤ የሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ያላቸው ፡ በወሰኑት ፡ እጅግም ፡ ቢዘገይ ፡ የተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ በሚዘጋበት ፡ ጊዜ ፡ ለመግባት ፡ እንዲችሉ ፡ አለዋወጣቸው ፡ የሚቻል ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፱፻፳፰ ። ተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ስለሚቈይበት ፡ ጊዜ ።

(፩) የሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ ሳይወሰን ፡ የተከፈተ ፡ ተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ በስምምነቱ ፡ መሠረት ፡ አስቀድሞ ፡ የማስታወቅ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ባይሆን ፡ በልማድ ፡ አስቀድሞ ፡ የማስታወቅ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ የሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ካላቸው ፡ ባንደኛው ፡ ፈቃድ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ የተዘጋ ፡ ይሆናል ።

(፪) የሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ የተወሰነ ፡ ሆኖ ፡ የተከፈተ ፡ ተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ በጊዜው ፡ ማለቅ ፡ ወይም ፡ የሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ባላቸው ፡ ሰዎች ፡ ስምምነት ፡ ከጊዜው ፡ አስቀድሞ ፡ ይዘጋል ።

(፫) በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ተመላላሹ ፡ ሒሳብ ፡ የሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ካላቸው ፡ ባንዱ ፡ መሞት ፡ ወይም ፡ በደረሰበት ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ ወይም ፡ መክሠር ፡ ይዘጋል ።

ቍ ፡ ፱፻፳፱ ። የተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ መዘጋት ፡ ውጤቶች ።

የሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ያሏቸው ፡ ሰዎች ፡ በሌላ ፡ አኳኋን ፡ ካልተሰማሙ ፤ ወይም ፡ በሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ገቢ ፡ የሚያስከትሉና ፡ ገና ፡ ያልተፈጸሙት ፡ እንዳንድ ፡ ሥራዎች ፡ የሒሳቡን ፡ ቀሪ ፡ ሁኔታ ፡ የሚለውጡ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፤ የተመላላሹ ፡ ሒሳብ ፡ መዘጋት ፡ በሚሆንበት ፡ ቀን ፡ ያለው ፡ ሒሳብ ፡ ወደ ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ይለወጣል ። ይኸውም ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ወዲያውኑ ፡ ተከፋይ ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውጤቶች ።

ቍ ፡ ፱፻፴ ። የሒሳቡን ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ለሚገባው ፡ ዝግጁ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፤ የሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ካላቸው ፡ ሰዎች ፡ እያንዳንዱ ፤ ስለ ፡ እሱ ፡ ጥቅም ፡ የሒሳቡ ፡ ሁኔታ ፡ የሚያሳየው ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡ ሊያዘበት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፱፻፴፩ ። የዕዳው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መቀነስ ።

በሒሳቡ ፡ ውስጥ ፡ የገባው ፡ ዕዳ ፤ ከተጻፈበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ በደረሰ ፡ ምክንያት ፤ የጠፋ ፡ ወይም ፡ የተቀነሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚሁ ፡ መጠን ፡ የተጻፈው ፡ ገንዘብ ፡ መሰረዝ ፡ ወይም ፡ መቀነስና ፡ ሒሳቡም ፡ እንዲሁም ፡ መተካከል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፱፻፴፪ ። ስለ ፡ ዕዳ ፡ ከተሰጠው ፡ ዋስትና ፡ የተገኘውን ፡ ፍሬ ፡ ስለ ፡ ማዘዋወር ።

(፩) በቍጥር ፡ ፱፻፳፮ ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ ፪ ፡ እንደተመለከተው ፡ በልዩና ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፡ የገባ ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ከተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ከገባው ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡ ጋራ ፡ በመጀመሪያ ፡ የተያያዘ ፡ ዋስትና ፡ የሚሰጠው ፡ ፍሬ ፡ ተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ በሚዘጋበት ፡

ጊዜ ፡ በሒሳቡ ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ሊደርስ ፡ የሚችለው ፡ አለዋወጥ ፡ ሳይታይ ፡ ከሒሳቡ ፡ ቀሪ ፡ ለሚሆነው ፡ ገንዘብ ፡ የሚተላለፍ ፡ ይሆናል ።

(፪) ይህ ፡ ዋስትና ፡ ወደ ፡ ቀሪው ፡ ገንዘብ ፡ መዛወር ፤ የተባለውን ፡ ዋስትና ፡ ለመጠበቅ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ በተነገሩት ፡ የግስታወቂያ ፡ ደንቦች ፡ ዐይነት ፡ ካልተፈጸመ ፤ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፱፻፴፫ ። ያንዱን ፡ ክፍል ፡ ሒሳብ ፡ ከሌላው ፡ ላይ ፡ ስላለመቀነስ ።

በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ የገባውን ፡ ያንዱን ፡ ክፍል ፡ ተቃራኒ ፡ ሒሳብ ፡ ከሆነው ፡ ከሌላው ፡ ክፍል ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ መቀነስ ፡ አይቻልም ።

቎ ፡ ፱፻፴፬ ። የይርጋ ፡ ዘመንና ፡ የወለድ ፡ ደንቦች ።

(፩) በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ በሚገቡ ፡ ሰዎች ፡ የይርጋ ፡ ዘመንና ፡ የወለድ ፡ ደንቦች ፡ አይፈጸሙባቸውም ።

(፪) ስለ ፡ ሒሳብ ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ይርጋ ፡ ጉዳይ ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፫) የሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ በተሰማሙበት ፡ ልክ ፤ ስምምነትም ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ በሒሳቡ ፡ የሚገቡት ፡ ገንዘቦች ፡ ወለድ ፡ ይሰጣሉ ።

(፬) ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለና ፡ ሒሳቡ ፡ እስከ ፡ ተዘጋ ፡ ድረስ ፤ የገንዘቡ ፡ መግባት ፡ የተደረገው ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ የተወሰኑት ፡ የገንዘብ ፡ መግቢያ ፡ ጊዜዎችን ፡ በመጠበቅ ፡ ከሆነ ፡ ገንዘቡ ፡ በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ከገባበት ፡ ጀምሮ ፡ ወለዶች ፡ ራሳቸው ፡ ወለድ ፡ ይሰጣሉ ።

ቐ ፡ ፱፻፴፭ ። በገቢና ፡ በወጪ ፡ ክፍል ፡ ለሚጻፉት ፡ ሒሳቦች ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ የወለድ ፡ ልክ ።

በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ በገቢና ፡ በወጪ ፡ ክፍል ፡ የሚጻፉት ፡ ገንዘቦች ፡ የሚሰጡት ፡ ወለዶች ፡ ልዩ ፡ ይሆናሉ ፡ ተብሎ ፡ ስምምነት ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ በሒሳቡ ፡ አንድ ፡ አዲስ ፡ ገቢ ፡ ሲደረግ ፡ ወለዶች ፡ የሚታሰቡት ፡ የመጨረሻው ፡ ገቢ ፡ በሒሳቡ ፡ ከገባ ፡ ወዲህ ፡ የሒሳቡን ፡ ሚዛን ፡ በሰጣቸው ፡ ወለዶች ፡ ላይ ፡ ከዚያም ፡ በፊት ፡ የዚያኑ ፡ የሒሳብ ፡ ወገን ፡ የሰጣቸውን ፡ በመጨመርና ፡ ወለዶች ፡ ከሒሳቡ ፡ ውስጥ ፡ በሚገቡበት ፡ ጊዜ ፡ ከሌላው ፡ ሒሳብ ፡ ወገን ፡ የሚገኙት ፡ ወለዶች ፡ እስከ ፡ ተቻቻሉ ፡ ድረስ ፡ ነው ።

ቑ ፡ ፱፻፴፮ ። በአጣራጣሪ ፡ ጊዜ ፡ የሚደረጉትን ፡ ዋስትናዎች ፡ የባለዕዳውን ፡ ጎብረት ፡ ሀብት ፡ መቃወሚያ ፡ ለማድረግ ፡ ስላለመቻሉ ።

(፩) የሒሳብ ፡ ግንኙነቶች ፡ ካላቸው ፡ ሰዎች ፡ አንዱ ፡ የከሠረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በአጋጣሚ ፡ ከተመላላሹ ፡ ሒሳብ ፡ በዕዳ ፡ ተከፋይ ፡ ለሚሆነው ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡

ዋስትና፣ በዚሁ፣ የንግድ ፡ ሕግ ፡ አምስተኛ ፡ መጽሐፍ ፡ በቅጥር ፡ ሺ፰፱ ፡ በተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ዋስትና ፡ ሲሰጥ ፡ የተመላላሹ ፡ ቀሪ ፡ ሒሳብ ፡ ይህ ፡ በሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ባለዕዳ ፡ መሆኑን ፡ ቀሪ ፡ ሒሳብ ፡ ገልጾት ፡ በነበረው ፡ መጠን ፡ ለዚሁ ፡ ለተመላላሹ ፡ ሒሳብ ፡ ለተመለከተው ፡ ዕዳ ፡ በስምምነት ፡ በንብረቶች ፡ ላይ ፡ የሚሰጣቸው ፡ ዋስትናዎች ፡ በኅብረቱ ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንባቸው ፡ አይችልም ።

(፪) አስፈላጊም ፡ ሲሆን፡ በዚሁ፡ የንግድ ፡ ሕግ ፡ አምስተኛ ፡ መጽሐፍ ፡ በቅጥር ፡ ሺ፱ ፡ የተደነገገው ፡ ተፈጻሚ ፡ ካሆልን ፡ በቀር ፡ ሒሳብ ፡ በተዘጋበት ፡ ቀን ፡ ዕዳ ፡ ሆኖ ፡ የሚገኘውን ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ከቀረው ፡ ገንዘብ ፡ ጋራ ፡ በማመዛዘን ፡ ትርፍ ፡ ገንዘብ ፡ ከተገኘ ፡ የተሰጠው ፡ ዋስትና ፡ ለዚሁ ፡ ትርፍ ፡ ገንዘብ ፡ በኅረት ፡ ሀብቱ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንበት ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፱፻፴፯ ። ተመላላሽ ፡ ሒሳብን ፡ ስለ ፡ ማስያዝ ።

(፩) በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ መሠረት ፡ የተመላላሹ ፡ ቀሪ ፡ ሒሳብ ፡ ገንዘብ ፡ የሚያሰጥ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ይኸው ፡ ገንዘብ ፡ እንዳይሰጥ ፡ ለማሳገድና ፡ ለማስያዝ ፡ ይችላል ።

(፪) በተባለው ፡ ገንዘብ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ባለዕዳው ፡ እንዳይያዝበት ፤ በሒሳብ ፡ ግንኙነት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ከባለዕዳው ፡ ጋራ ፡ ስምምነት ፡ አድርጎ ፡ እንደ ሆነ ፤ ይህ ፡ ማስያዘት ፤ ድርሻው ፡ ከታያዘበት ፡ ባለዕዳ ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ በስምምነቱ ፡ የሚያገኛቸውን ፡ መብቶች ፡ ሊያስቀርበት ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ በቅናሽ ፡ የገቡት ፡ የንግድ ፡ ሰነዶች ፡ ገቢ ፡ በተደረጉ ፡ ጊዜ ፡ የሰጪው ፡ መክሰር ፡ የሚያስገኘው ፡ ውጤት ።

ቀ፡ ፱፻፴፰ ። ሰነዶችን ፡ መልሶ ፡ ወደ ፡ ሒሳብ ፡ ስለ ፡ ማግባት ።

(፩) በንግዱ ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ ቅናሽ ፡ በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ገቢ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ወረቀቶቹም ፡ በቀረቡ ፡ ጊዜ ፡ ሳይከፈልባቸው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እነዚህን ፡ ወረቀቶች ፡ የተቀበለው ፡ ሰው ፤ ሰጪው ፡ መክሠሩ ፡ ከታወቀ ፡ በኋላ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ወረቀቶቹን ፡ በሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ መልሶ ፡ ማግባት ፡ ይችላል ። እንዲህም ፡ ማለት ፡ በቅጥር ፡ ፯፻፺፩ ፡ የተመለከቱትን ፡ ወጪዎች ፡ ተጨማሪ ፡ በማድረግ ፡ በንግድ ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ በተጻፈው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በወጪ ፡ ስም ፡ በሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ይጻፋሉ ፡ ማለት ፡ ነው ።

(፪) ሰጪው ፡ የከሠረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በመክፈያቸው ፡ ቀን ፡ ላልተከፈሉ ፡ ቀሪ ፡ ለሆኑ ፡ ሰነዶች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ መልስ ፡ ማግባት ፡ አይፈቀድም ። ይህ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ሁሉ ፡ አይጻፍም ።

ቀ፡ ፱፻፴፱ ። በሒሳብ ፡ ተመልሰው ፡ የሚገቡት ፡ ወረቀቶች ፡ የወደፊት ፡ ሁኔታ ።

(፩) በሒሳብ ፡ ተመልሰው ፡ ከገቡ ፡ በኋላ ፡ በመክሠር ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ላለው ፡ ሰጪ ፤

የተመላላሹ ፡ ሒሳብ ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ጥቅም ፡ የሚያስገኝ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቀባዩ ፡ መልሶ ፡ ከሒሳብ ፡ ያገባቸውን ፡ ሰነዶች ፡ ለመስጠት ፡ ይገደዳል ።

(፪) በሒሳብ ፡ ተመልሰው ፡ ከገቡ ፡ በኋላ ፡ በመከሰር ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ላለው ፡ ሰጪ ፡ የተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ዕዳ ፡ እንዳለበት ፡ የሚገልጽ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሚከፈሉበት ፡ ጊዜ ፡ ማናቸውም ፡ ቢሆን ፡ ተቀባዩ ፡ ሰነዶችን ፡ እንደያዘ ፡ እንዲቁይ ፡ የተፈቀደ ፡ ነው ።

(፫) በቅጥር ፡ ፱፻፵ ። ያለው ፡ ቃል ፡ ተቀዳሚነት ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፤ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ ፪ ፡ ያለው ፡ ሁኔታ ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜ ፤ የንግድ ፡ ወረቀቶችን ፡ የተቀበለው ፡ ሰው ፡ በተመላላሹ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ተመልሰው ፡ ከገቡት ፡ ወረቀቶች ፡ ጋራ ፡ በተያያዙት ፡ መብቶችና ፡ ዋስትናዎች ፡ መሠረት ፡ ለወረቀቱ ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ተገዳጆች ፡ ከሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ወደፊት ፡ የሚገኘውን ፡ ገንዘብ ፡ ወረቀቶች ፡ ተመልሰው ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ከገቡ ፡ በኋላ ፡ ሒሳቡ ፡ በቆመ ፡ ጊዜ ፡ ስለሚያገኘው ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ከኪሣራው ፡ ውስጥ ፡ ከሚደርሰው ፡ ጋራ ፡ ጨምሮ ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ።

ቅጥር ፡ ፱፻፵ ። የተቀባዩ ፡ መብቶች ፡ ወሰን ።

(፩) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ በቅጥር ፡ ፱፻፵፱ ፡ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ ፫ ፡ እንደተመለከተው ፡ የንግድ ፡ ወረቀቶችን ፡ ተቀባይ ፡ በድምር ፡ የሚያገኘው ፡ ገንዘብ ፤ ወረቀቶች ፡ በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ተመልሰው ፡ ከገቡ ፡ በኋላ ፡ የሒሳቡ ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ከሚያስገኘው ፡ ልክ ፡ የሚበልጥ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ። ስለዚህም ፡ ወረቀቶችን ፡ በሰጠው ፡ ሰው ፡ መከሰር ፡ አሠራር ፡ ውስጥ ፡ የሚያገኘው ፡ ድርሻ ፡ በደንብ ፡ ተቀናሽ ፡ ይሆናል ።

(፪) ከዚህም ፡ በቀር ፡ በኪሣራው ፡ ቀን ፡ የንግድ ፡ ወረቀቶች ፡ በተመላላሹ ፡ ሒሳብ ፡ ተመልሰው ፡ ከመግባታቸው ፡ በፊት ፡ የሒሳቡ ፡ ሚዛን ፡ በወረቀቶች ፡ ሰጪ ፡ ላይ ፡ ዕዳ ፡ መኖሩን ፡ ገልጾ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከመደመር ፡ የተነሣ ፡ ወረቀቶችን ፡ የሚቀበል ፡ ሰው ፡ በሒሳቡ ፡ ውስጥ ፡ ተመልሰው ፡ የገቡት ፡ ወረቀቶች ፡ ገንዘብ ፡ ልክና ፡ እነዚህም ፡ በሒሳቡ ፡ ተመልሰው ፡ ከመግባታቸው ፡ በፊት ፡ ሒሳቡ ፡ ያመለክተው ፡ የነበረው ፡ ቀሪ ፡ ገንዘብ ፡ ባንድነት ፡ ተደምረው ፡ ከሚያገኙት ፡ ገንዘብ ፡ የበለጠ ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ። ስለዚህም ፤ ወረቀቶችን ፡ በሰጠው ፡ ሰው ፡ የመከሰር ፡ አሠራር ፡ ውስጥ ፡ የሚያገኘው ፡ ድርሻ ፡ በደንብ ፡ ተቀናሽ ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ቅናሽ ።

ቅጥር ፡ ፱፻፵፩ ። ትርጓሜ ።

(፩) የቅናሽ ፡ ውል ፡ ማለት ፡ ባለባንክ ፡ የሆነው ፤ የሚከፈሉበት ፡ ጊዜ ፡ የተወሰኑትን ፡ የንግድ ፡ ሰነዶች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ የሚተላለፉ ፡ ሰነዶችን ፡ ገንዘብ ፡ አስቀ

ድም ፡ ላምጨው ፡ ለመክፈል ፡ የሚገደድበትና ፡ ለምጨውም ፡ ካልከፈለ ፡
ዋና ፡ ተገዳጁ ፡ ገንዘቡን ፡ ያልከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተቀበለውን ፡ ገንዘብ ፡ ለ መ
ልሰለት ፡ የሚደረግ ፡ ስምምነት ፡ ነው ።

(፪) ይኸውም ፡ አሠራር ፡ ለባለባንኩ ፡ ወለድ ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ወለድ ፡ ጋራ ፡
በወረቀቶቹ ፡ ጀርባ ፡ የመፈረም ፡ ወይም ፡ የሌላ ፡ ኮሚሲዮን ፡ የሚያስገኝለት ፡
ነው ።

(፫) ልዩ ፡ በሆነ ፡ ስምምነት ፡ ቊርጥ ፡ የሆነ ፡ ቅናሽን ፡ አስቀድሞ ፡ ለመዋዋል ፡
ይቻላል ።

ቀኑ ፡ ፱፻፵፪ ፡ የወለዶችና የኮሚሲዮኖች ፡ ሒሳብ ፡ አቋጣጠር ።

(፩) ወለዶቹ ፡ የሚታሰቡት ፡ ሰነዶች ፡ የሚከፈሉበት ፡ ቀን ፡ ለመድረስ ፡ በሚቀ
ረው ፡ ጊዜ ፡ መሠረት ፡ ነው ፤ ነገር ፡ ግን ፡ የሰነዶቹን ፡ ዋጋ ፡ ባንኩ ፡ የሚቀበ
ልበት ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ በቅናሹ ፡ ገንዘብ ፡ የወሰደው ፡ ሰው ፡ ከመክፈያ ፡ ጊዜ
ያቸው ፡ አስቀድሞ ፡ በሚከፍልበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ወደ ፡ ወለዱ ፡ የሚታሰበው ፡
ከላይ ፡ በተጠቀሰው ፡ ባንሰ ፡ ጊዜ ፡ ልክ ፡ ነው ።

(፪) የሚከፈለውም ፡ ኮሚሲዮን ፡ የሚታሰበው ፡ በሰነዶቹ ፡ ላይ ፡ በተጻፈው ፡ ገን
ዘብ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፫) ወለዱና ፡ ኮሚሲዮኑ ፡ ከዚህ ፡ አያንስም ፡ ተብሎ ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ፱፻፵፫ ፡ የባለጥቅሙ ፡ ግዴታዎች ።

(፩) ቅናሽ ፡ ተደርጎ ፡ ገንዘብ ፡ የተቀበለው ፡ ሰው ፡ ባልተከፈሉት ፡ ወረቀቶች ፡
ወይም ፡ ሰነዶች ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ ዋጋ ፡ ለባለባንኩ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

(፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ለወረቀቱ ፡ ከፊል ፡ ገንዘብ ፡ ብቻ ፡ ቅናሽ ፡ እንዲደረግላቸው ፡
የሆኑ ፡ ሰነዶች ፡ በዚህ ፡ ከፊል ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ብቻ ፡ ይከፈላቸዋል ።

ቀኑ ፡ ፱፻፵፬ ፡ የባለባንኩ ፡ መብቶች ።

(፩) በንግድ ፡ ወረቀቶቹ ፡ ዋና ፡ ባለዕዳዎች ፤ ቅናሽ ፡ ተደርጎ ፡ ገንዘብ ፡ በተቀበ
ለና ፡ በሌሎችም ፡ የጋራ ፡ ተገዳጆች ፡ ላይ ፡ ባለባንኩ ፡ ቅናሽ ፡ ካደረገባቸው ፡
ወረቀቶች ፡ ጋራ ፡ የተያያዙት ፡ መብቶች ፡ ሁሉ ፡ ይኖሩታል ።

(፪) ከዚህም ፡ በቀር ፡ ቅናሽ ፡ ተደርጎ ፡ ገንዘብ ፡ ከተቀበለው ፡ ሰው ፡ የወሰደውን ፡
ገንዘብ ፡ በዚህም ፡ ላይ ፡ ኮሚሲዮኖችና ፡ ወለዶች ፡ ተጨምረው ፡ ባንኩ ፡
መልሶ ፡ ለመክፈል ፡ የሚስያችለውን ፡ ሰነዶቹ ፡ በሚሰጡት ፡ መብቶች ፡ መሠ
ረት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ። ያልተከፈለበት ፡ ምክንያት ፡ ምንም ፡ ዐይነት ፡
ቢሆን ፡ ባልተከፈለባቸው ፡ ሰነዶች ፡ ልክ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ ይሠራበታል ። በሁ
ለቱም ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡ ተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከቊርጥ ፡
፱፻፵፰ ፡ እስከ ፡ ፱፻፵፱ ፡ በተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ መብቱን ፡ ይሠራበታል ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ብድር ፡ ስለሚያሰጡ ፡ ግንኙነቶች ፡ (ክሬዲ) ፤

ክፍል ፡ ፩ ።

የብድር ፡ መከፈት ።

ቀላ ፡ ፱፻፵፮ ። ዓላማው ።

(፩) የብድር ፡ መከፈት ፤ የተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ መክፈያ ፡ የሆኑትን ፡ ዘዴዎች ፡ ለተጠቃሚው ፡ በቀጥታ ፡ ወይም ፡ በዘወርዋራ ፡ እንዲያዘበት ፡ የሚያደርግ ፡ ዓላማ ፡ ያለው ፡ አሠራር ፡ ነው ።

(፪) የብድሩ ፡ መከፈት ፡ ለተወሰነ ፡ ወይም ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሚደረግ ፡ ነው ። ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፤ በባለባንኩ ፡ ፈቃድ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቀሪ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቀላ ፡ ፱፻፵፮ ። ስለ ፡ መቅረት ።

የብድሩ ፡ መከፈት ፡ ከስምምነቱ ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፤ በባለጥቅሙ ፡ መሞት ፡ ወይም ፡ በደረሰበት ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ ወይም ፡ በፍርድ ፡ ያልተገለጸ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ዕዳ ፡ መክፈሉን ፡ በማቋረጥ ፡ በተሰጠው ፡ ክሬዲ ፡ ሥራ ፡ በሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ ሲያደርግ ፡ ቀሪ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ሰነድ ፡ አሲዞ ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መበደር ።

ቀላ ፡ ፱፻፵፯ ። ትርጓሜ ።

ሰነድ ፡ አሲዞ ፡ ገንዘብ ፡ መበደር ፡ ማለት ፤ የሚጠቀመውን ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ፈቃድ ፡ የሚሰጠውን ፡ የሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሆኑትን ፡ ሰነዶች ፡ መያዣ ፡ በማድረግ ፡ ባለባንኩ ፡ የተወሰነ ፡ ብድር ፡ የሚሰጥበት ፡ አሠራር ፡ ነው ።

ቀላ ፡ ፱፻፵፰ ። ፎርም ።

(፩) ሰነድ ፡ አሲዞ ፡ ገንዘብ ፡ ለመበደር ፡ በተፈለገ ፡ ጊዜ ፡ ውሉ ፡ በጽሑፍ ፡ መሆን ፡ አለበት ። አለበለዚያ ፡ ውሉ ፡ ፍጹም ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፪) ጽሑፍም ፡ የሚያሳየው ፤

(ሀ) በመያዣ ፡ የተሰጡትን ፡ ሰነዶች ፡ ዝርዝር ፤

(ለ) የተበዳሪውን ፡ ወይም ፡ የባለሀብቱን ፡ ስም ፡ መደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፤

(ሐ) የተሰጠውን ፡ ብድር ፡ ልክና ፡ የተሰጡበት ፡ ውለታዎች ፡ (ግዴታዎች) ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፱፻፵፱ ። ሰነዶችን ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

ተበዳሪው ፡ የተወሰነውን ፡ የግምት ፡ መጠን ፡ እንዳይጓደል ፡ ለማድረግ ፡ ያለ በትን ፡ ግዴታ ፡ ያልፈጸመ ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ መሠረት ፡ የተበደረውን ፡ ገንዘብ ፡ ያልከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለባንኩ ፡ የያዛቸውን ፡ ሰነዶች ፡ ሊሸጥ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ሰነዶቹ ፡ መያዣነት ።

ቀሌ ፡ ፱፻፶፬ ። መሠረቱ ።

ሊተላለፉ ፡ የሚችሉ ፡ ሰነዶችን ፡ ሁሉ ፡ ምንም ፡ ዐይነት ፡ ቢሆኑ ፡ በዚህ ፡ ክፍል ፡ በተነገሩት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ በመያዣነት ፡ ሊሰጡ ፡ ይችላሉ ።

ቀሌ ፡ ፱፻፶፩ ። ዋስትና ፡ የሚሰጥባቸው ፡ ግዴታዎች ።

(፩) የሚተላለፉ ፡ ሰነዶች ፤ ልኩ ፡ ላልተወሰነ ፡ ገንዘብም ፡ እንኳ ፡ ቢሆን ፤ ስለ ፡ ግዴታዎች ፡ ሁሉ ፡ አፈጻጸም ፡ በዋስትና ፡ ሊሰጡ ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ በንኡስ ፡ ቀሌ ፡ ፩ ፡ መሠረት ፡ መያዣው ፡ በተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ መድረሳቸው ፡ ላልተረጋገጠ ፡ ግዴታዎች ፡ አፈጻጸም ፡ በዋስትና ፡ ሊሰጡ ፡ ይቻላል ።

ቀሌ ፡ ፱፻፶፪ ። ፎርም ።

(፩) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ሰነዶቹ ፡ በሌላ ፡ ምክንያት ፡ በእጁ ፡ የሚገኙ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሉን ፡ ከተዋዋለበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በመያዣ ፡ ሆኖ ፡ እጁ ፡ እንዳገባቸው ፡ ሁኖ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) በመያዣ ፡ ለተሰጡት ፡ ሰነዶች ፡ ከዚያ ፡ በፊት ፡ በሌላ ፡ ምክንያት ፡ በያዛቸው ፡ አንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ እጁ ፡ እንዳገባቸው ፡ የሚቈጠረው ፡ ይህ ፡ የያዘው ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ በመጀመሪያ ፡ ጥያቄ ፡ መክፈት ፡ ባለበት ፡ በልዩ ፡ ሒሳብ ፡ የተባሉትን ፡ ሰነዶች ፡ ከገባለት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

(፫) በአውጪው ፡ ማኅበር ፡ መዝገቦች ፡ ውስጥ ፡ በተመዘገቡ ፡ ስም ፡ በተጻፈባቸው ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙ ፡ ሰነዶች ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ መያዣ ፡ ተቀብለው ፡ ባለገንዘብ ፡ እጁ ፡ እንዳገባቸው ፡ የሚቈጠረው ፡ የዋስትናው ፡ መተላለፍ ፡ ከተመዘገበበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፱፻፶፫ ። መያዣን ፡ የሚሰጠው ፡ ሰው ፡ ግዴታ።

መያዣን ፡ የሚሰጠው ፡ ሰው ፡ ዋስትና ፡ ላለው ፡ ግዴታ ፡ ራሱ ፡ በግል ፡ የማይገደድ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሚገደደው ፡ በዋስትና ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀላ ፡ ፱፻፶፬ ። ሪም ፡ ሰጭ ፡ የሚሰጠው ፡ ዋስትና ።

በሪምነት ፡ የተሰጡትን ፡ ሰነዶች ፡ ሪም ፡ ሰጪው ፡ በዋስትና ፡ ለሌላ ፡ የሰጣቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሪም ፡ የተሰጠበት ፡ ዘመን ፡ ሲፈጸም ፡ ዋስትናው ፡ በሀብትነታቸው ፡ ላይ ፡ በሙሉ ፡ ይተላለፋል ።

ቀላ ፡ ፱፻፶፭ ። ሰነዶችን ፡ የያዘው ፡ ሰው ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

በመያዣ ፡ የተሰጡትን ፡ ሰነዶች ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ከቀላጥር ፡ ፳፻፺፯ ፡ እስከ ፡ ፱፻፺፮ ፡ በተወሰኑት ፡ መብቶች ፡ ይሠራባቸዋል ፤ ለግዴታዎቹም ፡ ጎላፊ ፡ ይሆናል ።

ቀላ ፡ ፱፻፶፮ ። ሰነድን ፡ በጁ ፡ የያዘ ፡ የሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሁኔታ ።

መያዣው ፡ እንዲያዝ ፡ በስምምነት ፡ ፈቃደኛ ፡ የሆነ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ስምምነቱን ፡ እሺ ፡ ብሎ ፡ በተቀበለ ፡ ጊዜ ፡ በግልጽ ፡ እንዲጠበቅለት ፡ ካላስታወቀ ፡ በቀር ፡ በፊት ፡ በነበሩበት ፡ ምክንያቶች ፡ ሁሉ ፡ የነበረውን ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ተወ ፡ ይቈጠራል ።

ቀላ ፡ ፱፻፶፯ ። የመያዣ ፡ ተቀባዩ ፡ የቀዳሚነት ፡ መብት ።

በመያዣ ፡ ከተሰጡ ፡ ሰነዶች ፡ በተገኙት ፡ ጥቅሞች ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ ተመልሰው ፡ በተከፈሉት ፡ ገንዘቦች ፡ ላይ ፤ ወይም ፡ ስለነርሱ ፡ በተሰጡት ፡ ሌሎች ፡ ሰነዶች ፡ ላይ ፤ የመያዣ ፡ ተቀባዩ ፡ የቀዳሚነት ፡ መብት ፡ በተዋዋቹ ፡ መካከል ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ፊት ፤ ከመያዣው ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ የጸና ፡ ነው ።

ቀላ ፡ ፱፻፶፰ ። መያዣ ፡ ሰጪው ፡ ግዴታዎቹን ፡ ስላለመፈጸሙ ።

በጠፋው ፡ ወይም ፡ በተበላሸው ፡ ማረጋገጫ ፡ ሰነድ ፡ ምትክ ፡ በጣም ፡ አጭር ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ዋጋቸው ፡ ተተካካይ ፡ የሆኑ ፡ አዲስ ፡ ማረጋገጫዎች ፡ ካልተሰጠ ፡ በቀር ፡ መያዣ ፡ ሰጪው ፡ ማንኛዎቹንም ፡ ግዴታዎች ፡ አለመፈጸሙ ፡ ዋስትና ፡ የተሰጠበትን ፡ ገንዘብ ፡ ወዲያውኑ ፡ እንዲከፍል ፡ ያደርገዋል ።

ክፍል ፡ ፬ ።

በሰነድ ፡ ስለሚሰጡ ፡ ብድሮች ፡ (ክሬዲ) ።

ቀላ ፡ ፱፻፶፱ ። ትርጓሜ ።

(፩) አንድ ፡ ባንክ ፡ ለራሱ ፡ ወይም ፡ ለወኪሉ ፡ የተወሰኑ ፡ ሰነዶች ፡ በቀረቡለት ፡ ጊዜ ፡ እነዚህን ፡ ሰነዶች ፡ መያዣ ፡ አድርጎ ፤ የሚከፈተው ፡ የብድር ፡ ሒሳብ ፡ በሰነድ ፡ የሚሰጥ ፡ ብድር ፡ ይባላል ። በሱና ፡ በባለቤቱ ፡ መካከል ፡ በተደረገው ፡ ውል ፡ መሠረት ፤ ባንኩ ፡ በነዚህ ፡ ሰነዶች ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱትን ፡ ዕቃዎች ፡ በጁ ፡ ሊያደርግና ፡ ሊሸጣቸው ፡ ይችላል ።

(፪) በሰነዱ ፡ የተሰጠው ፡ ብድር ፡ ባንኩ ፡ ካልተዋዋለው ፡ ለብድሩ ፡ መሠረት ፡ ከሆነው ፡ የሽያጭ ፡ ውል ፡ ሁሉ ፡ የተለየ ፡ ነው ።

ቀኢ ፡ ፱፻፷፰ ። ስለ ፡ ባንኩ ፡ ግዴታ ።

ስለ፡መክፈል፤ ስለ፡አሽታ፤ ስለ፡ቅናሽ፡ ወይም፡ ስለ፡ማስተላለፍ ፡ የተደነገጉትን ፡ የውለታ ፡ ቃሎች ፡ ብድሩን ፡ የከፈተው ፡ ባንክ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቀኢ ፡ ፱፻፷፩ ። የሚሻርና ፡ የማይሻር ፡ ብድር ።

በሰነድ ፡ የሚሰጥ ፡ ብድር ፡ የሚሻር ፡ ወይም ፡ የማይሻር ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ። ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፤ በቀርጥ፡ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተከፈተ ፡ ቢሆንም፡በሰነድ፡የሚሰጥ፡ብድር፡ሁሉ፡ለመሻር፡እንደሚቻል ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።

ቀኢ ፡ ፱፻፷፪ ። የሚሻር ፡ ብድር ፡ ውጤቶች ።

የሚሻር ፡ ብድር ፡ በባንኩና ፡ በባለ ፡ ጥቅሙ ፡ መካከል ፡ ሕጋዊ ፡ አስገዳጅነት ፡ የለውም ። ለባለ ፡ ጥቅሙ ፡ ማስታወቂያ ፡ ሳይሰጥ ፤ በራሱ ፡ ፈቃድ ፡ ባንኩ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ብድሩን ፡ ለመለወጥ ፡ ወይም ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ። እንደዚህ ፡ ዐይነት ፡ ያለው ፡ ብድር ፡ በባንኩ ፡ ቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ ባንክ ፡ በተዘዋወረ ፡ ጊዜ ፤ መለወጡ ፡ ወይም ፡ መሻሩ ፡ የሚጸናው ፤ ይህንኑ ፡ የሚገልጽ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለተባለው ፡ ለባንኩ ፡ ቅርንጫፍ ፡ ወይም ፡ ለሌላው ፡ ባንክ ፡ በብድሩ ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ ገንዘብ ፡ ከመክፈሉ ፡ ወይም ፡ ሰነዱን ፡ ከማስተላለፉ ፡ ወይም ፡ ገንዘብ ፡ እንዲያወጣ ፡ ከመፈቀዱ ፡ በፊት ፡ የደረሰው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀኢ ፡ ፱፻፷፫ ። የማይሻር ፡ ብድር ፡ ውጤቶች ።

ሰነዶች ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ሁኔታው ፤ ሰነዶቹና ፡ የሐዋላው ፡ ወረቀት ፡ (ድራፍት ፡) በብድሩ ፡ ውስጥ ፡ ከተዘረዘሩት ፡ የውል ፡ ቃሎችና ፡ ገደቦች ፡ ጋራ ፡ የተስማሙ ፡ ከሆኑ ፡ የብድር ፡ ሰነድ ፡ አውጪ ፡ ባንክ ፤ ለባለ ፡ ጥቅሙ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ሁኔታው ፤ ይህንኑ ፡ ብድር ፡ ተመርኮዞ ፡ ለወጣው ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ (ድራፍት) ባለጥቅም ፡ ለሆነው ፡ ሰውና ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ባለይዞታ ፡ ለሆኑትም ፡ ሰዎች፣ ጭምር ፤ ስለ ፡ አከፋፈል ፤ ስለ ፡ መቀበልና ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፡ በብድሩ ፡ ውስጥ ፡ የተዘረዘሩትን ፡ ግዴታዎች ፡ እንዲፈጸሙ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

ቀኢ ፡ ፱፻፷፬ ። የማይሻር ፡ ብድርን ፡ ስለ፡ማጽናት ።

(፩) የማይሻር ፡ የብድር ፡ ሰነድ ፡ ያወጣውን ፡ ባንክ ፡ አጽድቅልኝ ፡ ብሎ ፡ ሌላውን ፡ ባንክ ፡ በጠየቀ ፡ ጊዜ ፤ ተጠያቂውም ፡ ባንክ ፡ ትእዛዙን ፡ ተቀብሎ ፡ ብድሩን ፡ ያጸደቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ካጸደቀበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ የተወሰነ ፡ ኅላፊነትን ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) ብድሮቹ ፡ የሚገኙት ፡ የሐዋላውን ፡ ወረቀት ፡ (ድራፍት) ፡ በማስተላለፍ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የማይሻረውን ፡ ብድር ፡ ያጸደቀው ፡ ባንክ ፡ ኅላፊ ፡ ሆኖ ፡ ግዴታ ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ የሚቈጠረው ፤ አውጪ ፡ የሆነውን ፡ ወገን ፡ ሳይጠይቅ ፡ የሐዋላውን ፡ ወረቀት ፡ (ድራፍት) ፡ እንዲያስተላልፍ ፡ ነው ።

(፫) በነገሩ ፡ ተገቢነት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ካልተሰማሙ ፡ ይህን ፡ የመሰለውን ፡ ግዴታ ፡ ለመለወጥ ፡ ወይም ፡ ለመሻር ፡ አይቻልም ።

(፬) የብድር ፡ ሰነድ ፡ መዘጋጀቱን ፡ ለባለጥቅሙ ፡ አስታውቅ ፡ ተብሎ፤ አገናኝውን ፡ በከብል ፡ ወይም ፡ በቴሌግራፍ ፡ ባዘዘው ፡ ጊዜ፤ ይኸው ፡ ሰነዱን ፡ አውጪ ፡ ባንክ ፡ የብድር ፡ ሰነድ ፡ ራሱ ፡ እንደ ፡ ገንዘብ ፡ ሆኖ ፡ እንዲዘዋወር ፡ ታስቦ፤ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዋናውን ፡ የብድር ፡ ሰነድ ፡ ለተባለው ፡ አገናኝ ፡ መላክ ፡ አለበት ፤ ከዚህ ፡ የተለየ ፡ መንገድ ፡ የተከተለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ የተነሣ ፡ ለሚመጣው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ሰነዱን ፡ አውጪ ፡ ባንክ ፡ ኅላፊ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፱፻፷፮ ። ሰነዶችን ፡ ስለ ፡ መመርመር ፡ ግዴታ ።

ባንኩ ፡ በብድሩ ፡ ውስጥ ፡ ካሉት ፡ ትእዛዞች ፡ ጋራ ፡ ሰነዶቹ ፡ ትክክለኛ ፡ መሆናቸውን ፡ ማረጋገጥ ፡ አለበት ። ሰነዶቹን ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባንኩ ፡ በጣም ፡ አጭር ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ይህንን ፡ አለመቀበሉንና ፡ ያገኛቸውንም ፡ ጉድለቶች ፡ ሰነዶቹን ፡ ላቀረበው ፡ ሰው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፱፻፷፯ ። ስለ ፡ ባንኩ ፡ ኅላፊነት ።

የቀረቡትን ፡ ሰነዶች ፡ እንደሚታዩት ፡ በተቀበላቸው ፡ ትእዛዞች ፡ መሠረት ፡ ትክክል ፡ መሰለው ፡ የታዩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባንኩ ፡ ምንም ፡ ኅላፊነት ፡ የለበትም ። ለከፈተው ፡ ብድር ፡ ምክንያት ፡ የሆነውን ፡ የንግድ ፡ ዕቃ ፡ ለሚመለከት ፡ ጉዳይ ፤ ባንኩ ፡ ምንም ፡ ግዴታ ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ ፱፻፷፰ ። ብድርን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍና ፡ ስለ ፡ ማከፋፈል ።

በሰነድ ፡ የሚሰጥ ፡ ብድር ፡ የሚተላለፈው ፡ ወይም ፡ የሚከፋፈለው ፡ መጀመሪያው ፡ ባለጥቅም ፡ የሆነው ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ለአንድ ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ እንዲከፍል ፡ ባንኩን ፡ ያዘዘው ፡ ሲሆን ፡ ነው ፤ ብድሩን ፡ በሚከፍተው ፡ ባንኩ ፡ ግልጽ ፡ በሆኑ ፡ ትእዛዞች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ለማስተላለፍ ፡ አይቻልም ። ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ ብድሩ ፡ የሚተላለፈው ፡ ለአንድ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

አምስተኛ ፡ መጽሐፍ ።

የኪሣራና የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቍ ፡ ፱፻፷፰ ። ሕጉ ፡ የሚፈጸምበት ፡ ወሰን ።

(፩) የዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ አንደኛ ፡ መጽሐፍ ፡ በቍጥር ፡ ፮ ፡ መሠረት ፡ ነጋዴ ፡ በሆኑ ፡ ሰዎችና ፤ በዚህ ፡ ሕግ ፡ አንደኛ ፡ መጽሐፍ ፡ በቍ

ጥር ፡ ፲ ፡ መሠረት ፡ የእሽሙር ፡ ማህበሮች ፡ ከሆኑት ፡ በቀር ፡ በንግድ ፡ ማህበሮች ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) በተለይ ፡ በሰዎች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ በአራተኛው ፡ አንቀጽ ፡ በተነገሩት ፡ ማህበሮች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፤ በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡ በአንቀጽ ፡ አንድ ፡ ሁለት ፡ ሦስት ፡ እና ፡ አምስት ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ በነጋዴዎችና ፡ በንግድ ፡ ማህበሮች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፱፻፷፱ ። ስለ ፡ መክሠር ፡ የሚያስፈልግ ፡ ሁኔታ ።

ማንኛውንም ፡ ከንግዱ ፡ የተያያዘውን ፡ ዕዳውን ፡ መክፈል ፡ ያቋረጠና ፡ መክሠሩ ፡ በፍርድ ፡ የተወሰነ ፡ ነጋዴ ፡ ሁሉ ፡ የከሠረ ፡ ሆኖ ፡ የሚቈጠር ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፸፩ ። ስለ ፡ መክሠር ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) ነጋዴው ፡ የከሠረ ፡ መሆኑን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ፍርድ ፡ ካልተሰጠ ፡ በቀር ፤ አንድ ፡ ነጋዴ ፡ ዕዳውን ፡ ከመክፈል ፡ በማቋረጡ ፡ ብቻ ፡ ከሠረ ፡ ሊባል ፡ አይቻልም ።

(፪) ስለሆነም ፡ የገንዘብ ፡ መክፈሉ ፡ መቋረጥና ፡ የነጋዴው ፡ መክሰር ፡ በፍርድ ፡ ባይወሰንም ፤ በመክሠር ፡ ላይ ፡ በሚደረግ ፡ የማጭበርበር ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ የወንጀል ፡ ሥራዎች ፤ የወንጀል ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የቅጣት ፡ ፍርድ ፡ ሊፈርድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፱፻፸፩ ። የዕዳ ፡ መክፈል ፡ መቋረጥ ፡ ስለሚታወቅበት ፡ ሁኔታ ።

የዕዳ ፡ መክፈል ፡ መቋረጥ ፡ ሁኔታ ፤ ባለዕዳው ፡ በንግድ ፡ ሥራው ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ ለመክፈል ፡ አለመቻሉን ፡ ከሚገልጹ ፡ ከማንኛዎችም ፡ ሁኔታዎችና ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ ሰነዶች ፡ ይገኛል ።

ቍ ፡ ፱፻፸፪ ። የዕዳ ፡ መክፈልን ፡ መቋረጥ ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

ማንኛውም ፡ ነጋዴ ፡ በንግድ ፡ ምክንያት ፡ የደረሰበትን ፡ ዕዳ ፡ ከመክፈል ፡ የቋረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የመክሠር ፡ ወይም ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ እንዲጀመር ፡ በዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ በቍጥር ፡ ፱፻፸፬ ፡ ወይም ፡ በቍጥር ፡ ፲፫፻፺ ፡ መሠረት ፡ ባለሥልጣን ፡ ለሆነው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ሁኔታውን ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፱፻፸፫ ። ከማስታወቂያው ፡ መያያዝ ፡ ስላለባቸው ፡ ሰነዶች ።

(፩) ስለ ፡ አከፋፈል ፡ መቋረጥ ፡ በቍጥር ፡ ፱፻፸፪ ፡ ከሚደረገው ፡ ማስታወቂያ ፡ ጋራ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥለው ፡ ያሉት ፡ ጽሑፎች ፡ መያያዝ ፡ አለባቸው ። ጽሑፎቹም ፡ ቀን ፡ ይጻፍባቸውና ፡ ይፈረማሉ ።

- (ሀ) የንግድ ፡ ቤቱ ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፤
- (ለ) የኪሣራና ፡ የትርፍ ፡ ሒሳብ ፤
- (ሐ) የገንዘብ ፡ ጠያቂዎችንና ፡ የዕዳ ፡ ከፋዮችን ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፡ ከሚያመለክት ፡ ማስታወቂያ ፡ ጋራ ፡ ከንግድ ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ የተያያዙ ፡ የሆኑትን ፡ ለነጋዴው ፡ ገቢ ፡ የሚሆኑትንና ፡ ያሉበትንም ፡ ዕዳዎች ፡ ዝርዝር ፤
- (፪) እነዚህን ፡ ጽሑፎች ፡ አንዱን ፡ ወይም ፡ ሌላውን ፡ ለማቅረብ ፡ ያልተቻለ ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ ያለባቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዚህን ፡ ምክንያት ፡ ማስታወቂያው ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።

አንቀጽ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ መከሰር ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ መከሰር ፡ የሚሰጡ ፡ ፍርዶች ።

ቍ ፡ ፱፻፸፬ ። ባለሥልጣን ፡ ስለሆነው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ።

- (፩) በመከሰር ፡ ረገድ ፡ የሚቀርቡትን ፡ ክሶች ፡ ለመወሰን ፡ ሥልጣን ፡ ያለው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፤ የነጋዴው ፡ ሥራ ፡ በተቋቋመበት ፤ ወይም ፡ ይህ ፡ ሰው ፡ ብዙ ፡ ንግዶች ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዋናው ፡ የንግዱ ፡ ሥራ ፡ ባለበት ፡ ቦታ ፡ ያለው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ነው ።
- (፪) ይህም ፡ የንግዱ ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የኢንተርናሲዮናል ፡ ስምምነቶች ፡ አፈጻጸም ፡ ሳይነካ ፡ መከሰሩ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ የተወሰነ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፤ መከሰሩ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ሊታይ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፱፻፸፭ ። ነገሩን ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

የነጋዴው ፡ መከሰር ፡ ነገር ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ የሚታየው ፡

- (ሀ) ባለዕዳ ፡ የሆነው ፡ ነጋዴ ፡ መከሰሩን ፡ ለማስታወቅ ፡ ማመልከቻ ፡ ሲያቀርብ ፤ ወይም ፡
- (ለ) አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ከነጋዴው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ አቤቱታ ፡ ሲያቀርቡ ፤ ወይም ፡
- (ሐ) ሕግ ፡ አስከባሪው ፡ ሲጠይቅ ፤ ወይም ፡
- (መ) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ራሱ ፡ ሲፈቅድ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፱፻፸፮ ። ስለ ፡ ቀዳሚ ፡ ምርመራ ።

- (፩) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ጠቃሚ ፡ መስሎ ፡ የታየው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የባለዕዳውን ፡ ሁኔታና ፡ ተግባር ፡ የሚመረምር ፡ አንድ ፡ ዳኛ ፡ መርጦ ፡ ማዘዝ ፡ ይችላል ።
- (፪) ይህን ፡ ትእዛዝ ፡ የተቀበለ ፡ ዳኛ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂ ፡ እንዲረዳው ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) በምርመራ ፡ የተገኘውን ፡ ሁሉ ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ማስታወቅ ፡ ይገባዋል ።

ቀ* ፡ ፱፻፸፯ ። መክፈል ፡ የተቋረጠበትን ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

- (፩) በመጀመሪያ ፡ ነገሩ ፡ በሚሰማበት ፡ ጊዜ ፡ በቀጥታ ፡ ፱፻፸፮ ፡ የተመለከተውን ፡ መግለጫ ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤
- (ሀ) የመክፈሉን ፡ መቋረጥ ፡ የተረዳው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መክፈል ፡ የተቋረጠበትን ፡ ቀን ፡ ይወስናል ።
- (ለ) የመጠበቂያ ፡ ስምምነትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ውሳኔዎች ፡ ሳይነኩ ፣ መክሠሩን ፡ ይወስናል ።
- (፪) መክፈሉ ፡ የተቋረጠበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቀጥታ ፡ ፱፻፸፰ ፡ የተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፤ መክፈሉ ፡ የተቋረጠው ፡ የመክሠሩ ፡ ፍርድ ፡ በተሰጠበት ፡ ቀን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ* ፡ ፱፻፸፰ ። መክፈሉ ፡ የተቋረጠበትን ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ማርዘም ።

- (፩) ፍርድ ፡ ቤቱ ፤
- (ሀ) የከሠረው ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ጠባቂ ፡ ወይም ፡ አግባብ ፡ ያለው ፡ ማናቸውም ፡ ወገን ፡ ሲጠይቅ ፤ ወይም ፡
- (ለ) የሕግ ፡ አስከባሪው ፡ ሲጠይቅ ፤ ወይም ፡
- (ሐ) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ራሱ ፡ ሲፈቅድ ፤
መክሠርን ፡ የሚያስታውቅ ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ በሚሰጥ ፡ ፍርድ ፤ ወይም ፡ በሚሰጡ ፡ ፍርዶች ፡ በቀጥታ ፡ ፱፻፸፯ ፡ በንኡስ ፡ ቀ* ፡ ፪ ፡ የተወሰነውን ፡ የመክፈል ፡ መቋረጥን ፡ ጊዜ ፡ እልፍ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ በቀጥታ ፡ ፲፱፻፮ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ በንኡስ ፡ ቀ* ፡ ፩ ፡ መሠረት ፡ የሚቀርበውን ፡ ማመልከቻ ፡ መቀበል ፡ አይቻልም ። እንዲሁም ፡ ይኸው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ስለ ፡ መክፈል ፡ መቋረጥ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሊለወጥ ፡ አይቻልም ።
- (፫) በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ስለ ፡ መክፈሉ ፡ መቋረጥ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፤ መክሠርን ፡ ለማስታወቅ ፡ ከተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ በፊት ፤ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ የበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቀ : ፱፻፸፱ = ንግድ ለተቋረጠ ሰንሰለት ስለሚደረግ መከሰር ።

(፩) ስሙ ለንግድ መዝገብ ለመሰረዝ ለስቀድሞ ስዳውን ለመክፈል ለቋረጠ ስንደ ሁሉ ስሙ ለንግድ መዝገብ ለተሰረዘ ለሚከተለው ሳመት ውስጥ መከሰሩ ሊነገር ይቻላል ።

(፪) ነጋዴው ለልተመዘገበ የሆነ ለንደ ሆነ ለመክፈሉን ለቋረጠ ለማንኛውም ጊዜ ሲሆን መከሰሩ ሊነገር ይቻላል ።

ቀ : ፱፻፹ = ከሞት ሰንሰለት ስለሚደረግ መከሰር ።

(፩) ለንደ ነጋዴ ለከፋፈሉን ለማቋረጥ ሁኔታ ላይ ሆኖ የሞተ ለንደ ሆነ ከሞተ ሰንሰለት ለሚከተለው ሳመት ውስጥ መከሰሩ ሊነገር ይቻላል ።

(፪) ፍርድ ቤቱም ፤

(ሀ) ለለንደ ገንዘብ ጠያቂ ወይም ፤

(ለ) ለሕግ ለስከባሪው ለመልካችነት ለንዲሁም ፤

(ሐ) ለራሱ ለሥልጣን ነገሩን ለመመርመር ይችላል ።

(፫) ማንኛውም ወራሽ ለውርስ የተላለፈለት ሀብት ከግል ሀብቱ ጋራ ለንዳይደባለቅ ለማድረግ የሞተው ሰው መከሰር ለንዲነገር ለመጠየቅ ይችላል ።

(፬) ነጋዴው ከሞተ ሰንሰለት የሚፈረደው የመከሰር ፍርድ ቤቱ ለፍትሐዊ ስርዓት ድንጋጌዎች መሠረት ገንዘብ ጠያቂዎች ለግኝተው የነበረውን የገብረት መለየት ጥቅም ውጤት ወዲያውኑ በደንብ ያስቀረጻል ።

ቀ : ፱፻፹፩ = ስለ መከሰር ፍርድ ።

መከሰርን ለማስታወቅ የሚሰጠው ፍርድ ቤቱ የኪሳራውን ሥራ መርማሪ ለንደ ሳኛና ለንደ ወይም ብዙ የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂዎች መመረጥ ይኖርበታል ።

ቀ : ፱፻፹፪ = ስለ ፍርድ ለፈጻሚ ።

ስለ መከሰር ረገድ የተሰጡ ፍርዶችና ትእዛዞች ለጊዜው ተፈጻሚዎች ይሆናሉ ።

ቀ : ፱፻፹፫ = የፍርድ ማስታወቂያ ።

(፩) በቀጥር ፱፻፸፯ ፤ ፱፻፸፱ ፤ ለና ፤ ፱፻፹ ፤ መሠረት የተሰጠ ፍርድ ለዕዳ ለከፋ ለከሰረ ሰው ንብረት ጠባቂና አቤቱታ ለቀረበው ገንዘብ ጠያቂ ወይም ለወራሹ ሲዘገይ ፍርድ በተሰጠበት ቀን ማግስት ቅጂው ይተላለፋል ። ቅጂው የወገኖቹን ስም ፤ የፍርዱን ውሳኔና የተፈረደበትን ቀን የያዘ መሆን ለለበት ።

(፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፤ የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ የፍርድን ፡ ቅጂ ፡ በፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የውጭ ፡ በር ፡ ለጥፎ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ ማቋየት ፡ አለበት ።

(፫) የፍርድ ፡ የመዝገብ ፡ ቤቱ ፡ ሹም ፡ የፍርድን ፡ ቅጂ ፡ ለሕግ ፡ አስከባሪው ፡ ይልካል ።

(፬) የንግድ ፡ መዝገብ ፡ ገላፊ ፡ የሆነው ፡ ሠራተኛ ፡ መዝገቡን ፡ ማስተካከል ፡ ይችላል ፡ ዘንድ ፡ የፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የመዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ የፍርድን ፡ ቅጂ ፡ ሦስት ፡ ግል ፡ ባጭ ፡ ይልክለታል ። እንደዚህ ፡ ያለው ፡ መስተካከል ፡ በአገሩ ፡ ክፍል ፡ የን ፡ ግድ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፤ ለጠቅላይ ፡ መዝገብ ፡ ክፍል ፡ መታወቅና ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ አንደኛ ፡ መጽሐፍ ፡ አንቀጽ ፡ ፩ ፡ መሠረት ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ መውጣት ፡ አለበት ።

(፭) ከዚህም ፡ በቀር ፡ የመክፈሉ ፡ መቋረጥ ፡ በተረጋገጠበት ፡ ቦታ ፡ ሕጋዊ ፡ ማስ ታወቂያዎችን ፡ ለመቀበል ፡ በተፈቀደለት ፡ ጋዜጣ ፡ ውስጥ ፡ ቅጂው ፡ በማስታ ወቂያ ፡ ይወጣል ።

(፮) እንዲሁም ፡ ማስታወቂያው ፡ የዕዳ ፡ ከፋይ ፡ የንግድ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ በሚ ገኙበት ፡ ቦታ ፡ መደረግ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፱፻፹፬ ፡ ፍርድን ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

(፩) በመከሠር ፡ ረገድ ፡ በተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ መቃወሚያ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚቻለው ፡ ከተፈረደበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ስምንት ፡ ቀን ፡ ነው ። በሚለጠፉ ፤ ማስታ ወቂያዎችን ፡ ለመቀበል ፡ በተፈቀደላቸው ፡ ጋዜጣዎች ፡ ወይም ፡ በንግድ ፡ አፈ ሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ ውስጥ ፡ መግባት ፡ ላለባቸው ፡ ፍርዶች ፡ ግን ፤ ይህ ፡ ጊዜ ፡ መቁ ጠር ፡ የሚጀመረው ፡ የሚያስፈልገው ፡ ሥርዐት ፡ በመጨረሻው ፡ ከተደረገ በት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

(፪) የመከሠር ፡ ፍርድ ፡ እንዲፈረድ ፡ የጠየቀው ፡ ሰው ፤ በተፈረደው ፡ በመከሠር ፡ ፍርድ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

(፫) ባለዕዳው ፡ የሚያቀርበው ፡ መቃወሚያ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ፍርድን ፡ የማ ገድ ፡ ውጤት ፡ አይኖረውም ።

ቀ፡ ፱፻፹፮ ፡ በመቃወሚያው ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ተሰጠ ፡ ፍርድ ።

(፩) መቃወሚያውን ፡ ውድቅ ፡ የሚያደርገውን ፡ ፍርድ ፡ ተቃዋሚው ፡ እንዲያ ውቀው ፡ ይደረጋል ።

(፪) የመከሠር ፡ ማስታወቂያን ፡ የሚሸረው ፡ ፍርድ ፤ የከሠረው ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡

ጠባቂ ፤ የመከሰርን ፡ ፍርድ ፡ የጠየቀው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፤ መቃወሚያ ፡ አላቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለዕዳው ፡ እንዲያውቁት ፡ ይደረጋል ። በዚህም ፡ ፍርድ ፡ ላይ ፡ በቋጥር ፡ ፱፻፹፫ ፡ የተደነገጉት ፡ ሥርዐቶች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቋ ፡ ፱፻፹፮ ። ስለ ፡ ፍርድ ፡ ይግባኝ ።

(፩) መከሰርን ፡ ለማስታወቅ ፡ በተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ ላይ ፡ ይግባኝ ፡ ለማለት ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፤ ፍርዱን ፡ እንዲያውቀው ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ነው ።

(፪) ይግባኝም ፡ በአጭር ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ይፈረዳል ። ፍርዱም ፡ ወዲያውኑ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቋ ፡ ፱፻፹፯ ። መቃወሚያ ፡ ወይም ፡ ይግባኝ ፡ ሊቀርብበት ፡ ስለማይችል ፡ ፍርድ ።

(፩) መቃወሚያ ፡ ወይም ፡ ይግባኝ ፡ ሊቀርብባቸው ፡ የማይችሉ ፡ ፍርዶች ፡ እነዚህ ፡ ናቸው ፤

(ሀ) የመከሰርን ፡ ሥራ ፡ መርማሪ ፡ ዳኛ ፡ ወይም ፡ ምትኩን ፡ ለመሾም ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎችን ፡ ለመሾም ፡ ወይም ፡ ለመሻር ፡ የተሰጠ ፡ ፍርድ ፤

(ለ) ነጻ ፡ ለመውጣት ፡ በሚደረጉ ፡ ጥያቄዎችና ፡ ለዕዳ ፡ ከፋዩና ፡ ለቤተ ፡ ሰቡ ፡ ርዳታ ፡ ለማግኘት ፡ በሚደረጉ ፡ ጥያቄዎች ፡ ላይ ፡ የተሰጠ ፡ ፍርድ ፤

(ሐ) በንብረቱ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ ሸቀጦች ፡ እንዲሸጡ ፡ የሚፈቅድ ፡ ፍርድ ።

(መ) መርማሪ ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፤ በተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ መሠረት ፤ በሰጠው ፡ ትእዛዝ ፡ ላይ ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ በቀረበ ፡ አቤቱታ ፡ የተሰጠ ፡ ፍርድ ፤

(ሠ) የንግዱ ፡ ሥራ ፡ እንዲቀጥል ፡ የሚፈቅድ ፡ ፍርድ ፤

(፪) መርማሪ ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፡ በንኡስ ፡ ቋጥር ፡ ፩ ፡ (መ) በተመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ዳኝነት ፡ ውስጥ ፡ አይገባም ።

ቋ ፡ ፱፻፹፰ ። መከሰርን ፡ ለማስታወቅ ፤ የተሰጠውን ፡ ፍርድ ፡ ስለ ፡ ማንሣት ።

(፩) ይህ ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀንና ፡ በተቃዋሚነት ወይም ፡ በይግባኝ ፡ ላይ ፡ ውሳኔ ፡ በሚደረግበት ፡ ቀን ፡ መካከል ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በመክፈል ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ ጋራ ፡ ስምምነት ፡ በማድረግ ፡ የከሠረው ፡ ሰው ፡ መክፈልን ፡ ከማቋረጥ ፡ ሁኔታ ፡ የወጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መከሰርን ፡ ለመግለጽ ፡ የተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ መንሣት ፡ አለበት ።

(፪) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ የመከሰርን ፡ ሥራ ፡ የሚያስፈጽሙት ፡ ሰዎች ፡ የፈጻሚዎቻቸው ፡ ሕጋዊ ፡ የሆኑ ፡ ሥራዎች ፡ ያስገኙባቸው ፡ ውጤቶች ፡ እንዳሉ ፡ ይቆያሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

የመከሰርን ፡ ሥራ ፡ የሚያስፈጽሙ ፡ ሰዎች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ።

ቀ ፡ ፱፻፹፱ ። ስለ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሥልጣን ።

የመከሰርን ፡ ፍርድ ፡ የፈረደው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ጠቅላላውን ፡ የመከሰር ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ይቁጣጠራል ። ከመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ሥልጣን ፡ በላይ ፡ በሆኑት ፡ አስቸ ፡ ጋሪ ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣል ። መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ በሚሰጣቸው ፡ ትእዛዞች ፡ ሁሉ ፡ ይግባኙን ፡ ያያል ።

ቀ ፡ ፱፻፺ ። ስለ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሥልጣን ።

በፍርድ ፡ ቤት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፤ ሥልጣን ፡ ባለው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ከሚታዩት ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ከሚመለከቱት ፡ ክሶች ፡ በቀር ፤ የመከሰርን ፡ ፍርድ ፡ የፈረደው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ከመከሰር ፡ ጉዳይ ፡ የተነሣ ፡ የሚቀርቡትን ፡ ክሶች ፡ ሁሉ ፡ ለማየት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የመከሰር ፡ መርማሪ ፡ ዳኛ ።

ቀ ፡ ፱፻፺፩ ። ስለ ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ሥልጣን ።

- (፩) መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ የመከሰር ፡ ሥራዎችን ፡ ለመጠበቅ ፡ ለማፋጠን ፡ በተለይ ፡ የተሾመ ፡ ነው ።
- (፪) ከመከሰር ፡ አሠራር ፡ በሚነሡት ፡ በዚህ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሥልጣን ፡ ውስጥ ፡ በሆኑት ፡ ክርክሮች ፡ ሁሉ ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ መግለጫ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ። የዚህ ፡ መግለጫ ፡ መኖር ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ውሳኔዎች ፡ ውስጥ ፡ መጠቀስ ፡ አለበት ።
- (፫) መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ተገቢ ፡ የሆኑትን ፡ ባለሥልጣኖች ፡ በመጠየቅ ፡ ወይም ፡ በራሱ ፡ ሥልጣን ፤ በመከሰር ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘውን ፡ ንብረት ፡ ለመጠበቅ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ሥራዎች ፡ ሁሉ ፡ ይፈጽማል ።
- (፬) በሕግ ፡ የታዘዘ ፡ ሲሆን ፤ ወይም ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑን ፡ የገመተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ኮሚቴ ፡ ስብሰባ ፡ እንዲደረግ ፡ ጥሪ ፡ ያደርጋል ።
- (፭) መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ራሱ ፡ እንዲሾም ፡ በሕግ ፡ ካልታዘዘ ፡ በቀር ፡ ርዳታቸው ፡ ለመከሰር ፡ አሠራር ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ሰዎች ፡ የከሠረው ፡ ሰው ፡ ንብ

ረት ፡ ጠባቂ ፡ እንዲሾማቸው ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ሊፈቅድለት ፡ ይችላል።
 (፩) በከሳሽነት ፡ ወይም ፡ በተከሳሽነት ፡ የከሠረው ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ጠባቂ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ እንዲነጋገር ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ይፈቅድለታል ።

ቀ* ፡ ፱፻፺፪ ። ስለ ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ትእዛዞች ።

(፩) የመርማሪው፡ዳኛ፡ትእዛዞች፡ ወዲያውኑ፡ በፍርድ፡ መዝገብ፡ ቤት ፡ ይቀመጣሉ ። መቀመጣቸውም ፡ በረከማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ለባለጉዳዮቹ ፡ ይነገራቸዋል ።

(፪) መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ በሰጣቸው ፡ ትእዛዞች ፡ ላይ ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ መቃወሚያቸውን ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ማቅረብ ፡ ይችላሉ ። የረከማንዴው ፡ ደብዳቤ ፡ ከተላከ በት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በፀሥር ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ መቃወሚያው ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ይቀርባል ።

(፫) ፍርድ ፡ ቤቱም ፡ በመጀመሪያው ፡ ቀጠሮ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣል ።

ቀ* ፡ ፱፻፺፫ ። መርማሪውን ፡ ዳኛ ፡ ስለ ፡ መተካት ።

ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በራሱ ፡ አስተያየት ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ መርማሪውን ፡ ዳኛ ፡ ከአባሎቹ ፡ ባንዱ ፡ መተካት ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

የከሠረው ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎች ።

ቀ* ፡ ፱፻፺፬ ። ስለ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ መሾም ።

(፩) ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፤ በኢትዮጵያ ፡ ከሚኖሩ ፡ ባንድ ፡ ሊሰት ፡ ላይ ፡ ከተጻፉ ፡ ከተከበሩና ፡ ከታወቁ ፡ ሰዎች ፡ ውስጥ ፡ ይመረጣሉ ። ይኸንንም ፡ ሊሰት ፡ በየዓመቱ ፡ መጀመሪያ ፡ የንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ያዘጋጀዋል ።

(፪) የሚሾሙትም ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ልክ ፡ እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ ሦስት ፡ ነው ።

(፫) ብዙ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ የተሾሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባንድነት ፡ ይሠራሉ ። መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ግን ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑን ፡ እያየ ፡ ከመካከላቸው ፡ ለአንዱ ፡ ወይም ፡ ለብዙዎቹ ፡ ለብቻ ፡ የመሥራት ፡ መብትን ፡ መስጠት ፡ ይችላል ። እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ይህን ፡ ሥልጣን ፡ የተቀበሉ ፡ ጠባቂዎች ፡ ብቻ ፡ አላፊዎች ፡ ናቸው ።

(፬) ለንብረት ፡ ጠባቂነት ፡ ለመሾም ፡ የማይችሉ ፡ ሰዎች ፤

(ሀ) ከስራል ፡ ተብሎ ፡ ተፈርዶበት ፡ የነበረ ፡ ሰው ፤ ወይም ፡

(ለ) የሕዝባዊ ፡ መብቱን ፤ ለጊዜውም ፡ ቢሆን ፤ የሚከለክል ፡ የቅጣት ፡ ፍርድ ፡ የተፈረደበት ፡ ሰው ፤ ወይም ፡

(ሐ) የባለዕዳው ፤ እስከ ፡ አራተኛ ፡ ደረጃ ፡ ድረስ ፤ የሥጋ ፡ ወይም ፡ የጋብቻ ፡ ዘመድ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፤ ወይም ፡

(መ) ከኪሣራው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ናቸው ።

(፩) ንብረት : ጠባቂዎቹ : የባለዕዳውን : ንብረት : ለመግዛት : አይችሉም #

ቍ : ፱፻፺፮ # ስለ : ንብረት : ጠባቂዎች : ሥልጣን #

(፩) ንብረት: ጠባቂው: የከሠረውን: ሰው: ንብረት : በመርማሪው : ዳኛ : ጥበቃ : ሥር : ሆኖ : ማስተዳደር : አለበት # ከሦስተኛ : ወገኖች : ጋራ : ስላለው : ጉዳይ : በኅብረት : ውስጥ : ላሉት : ገንዘብ : ጠያቂዎች : እንደራሴ : ነው #

(፪) ሥልጣኖቹ : የማይተላለፉ : ናቸው ፤ የሆነ : ሆኖ : መርማሪው : ዳኛ : ከፈቀደለት : ለአንዳንድ : ሥራ : በተለየ : ሥልጣኑን : ለሌላ : ሰው : ለማሳለፍ : ይችላል #

ቍ : ፱፻፺፮ : ገንዘብ : ስለ : ማስቀመጥ #

(፩) በመርማሪው : ዳኛ : ትእዛዝ : የሚወሰኑት : የዳኝነትና : የአስተዳደር : ወጪዎች : ሁሉ : ከተቀነሱ : በኋላ፤ ንብረት : ጠባቂው : የሚቀበላቸው : ገንዘቦች : ሁሉ : በኢትዮጵያ : ንጉሠ : ነገሥት : መንግሥት : ባንክ : በከሠረው : ንብረት : ስም : በሚከፈተው : ልዩ : ሒሳብ : ውስጥ : ወዲያውኑ : ተቀማጭ : መሆን : አለባቸው # ይኸውም : ገንዘብ ፤ መርማሪው : ዳኛ : ፈርሞ : በሚሰጠው : የመክፈያ : ትእዛዝ : መሠረት : ካልሆነ : በቀር : ለመውጣት : አይችልም #

(፪) ያሉም : እንደ : ሆነ፤ ለዚህ : ነገር : በፍትህ : ብሔርና : በወንጀል : ሕግ : የተደነገጉት : ቅጣቶች : እንደ : ተጠበቁ : ሆነው ፤ በንኡስ : ቍ : ፩ : የተመለከቱትን : ትእዛዞች : ያልፈጸመ : የንብረት : ጠባቂ : መሻር : አለበት #

ቍ : ፱፻፺፮ # ንብረት : ጠባቂዎች : በሠሩት : ሥራዎች : አቤቱታን : ስለ : ማቅረብ #

ንብረት : ጠባቂዎች : በሠሩት : ሥራ : ላይ : የከሠረው : ሰውና : ማናቸውም : ሌላ : ባለጉዳይ : ለመርማሪው : ዳኛ : አቤቱታ : ለማቅረብ : ይችላል # ዳኛውም : በሦስት : ቀን : ጊዜ : ውስጥ : ውሳኔ : ይሰጣል #

ቍ : ፱፻፺፮ : ንብረት : ጠባቂዎችን : ስለ : መሻር #

(፩) መርማሪው : ዳኛ : በከሠረው : ሰው : ወይም : በገንዘብ : ጠያቂዎቹ : ኩሚቲ : ስብሰባ : በቀረቡለት : አቤቱታዎች : መሠረት : ወይም : በራሱ : ሥልጣን : አንዱ : ወይም : ብዙዎቹ : ንብረት : ጠባቂዎች : እንዲሻሩ : ለፍርድ : ቤቱ : ሐሳብ : ለማቅረብ : ይችላል #

(፪) መርማሪው : ዳኛ : ለቀረቡለት : አቤቱታዎች : በአምስት : ቀን : ውስጥ : ውሳኔ : ያልሰጠ : እንደ : ሆነ፤ አቤት : ባይዎቹ : አቤቱታቸውን : ለፍርድ : ቤት : ማቅረብ : ይችላሉ #

(፫) ፍርድ : ቤቱ : የመርማሪውን : ዳኛ : መግለጫ ፤ የንብረት : ጠባቂዎቹን : ማስረጃና : የሕግ : አስከባሪውን : ሐሳብ : በዝግ : ችሎት : ይሰማል # ፍርዱ : ግን : በአደባባይ : ይነገራል #

ቍ : ፱፻፺፱ = ንብረት : ጠባቂዎችን : ስለ : መተካት ።

አንድ : ወይም : ብዙ : ንብረት : ጠባቂዎች : ለመጨመር : ወይም : ለመተካት : አስፈላጊ : የሆነ ለንደ ሆነ ፤ መርማሪው : ዳኛ : ለፍርድ : ቤቱ : አስታውቆ : ፍርድ : ቤቱም : አስፈላጊውን : ይሾማል ።

ቍ : ፳ : ስለ : ንብረት : ጠባቂዎች : አላፊነት ።

(፩) ንብረት : ጠባቂዎች : ሥራቸውን : በሚያከናውኑበት : ጊዜ : ሁሉ : ለንደ : መንግሥት : ባለሥልጣን : ይቋጠራሉ ። የተሰጣቸውን : ተግባር : በትጋት : መፈጸምና : ክርክርም : የተነሣ ለንደ ሆነ ፤ በዚህ : ትእዛዝ : መሠረት : የፈጸሙ : መሆናቸውን : ማስረዳት : አለባቸው ።

(፪) የፈጸሙትን : የአስተዳደር : ሥራ : ሁሉ : በየቀኑ : የሚመዘግቡበት ፤ አስቀድሞ : በመርማሪው : ዳኛ : የተፈረመ፤ አንድ : መዝገብ : መያዝ : አለባቸው ።

(፫) የኪሣራው : ሥራ : በሚከናወንበት : ጊዜ : በተሻረው : ጠባቂ ላይ የሚቀርበውን : የአላፊነት : ክስ : ሁሉ : አዲሱ : ንብረት : ጠባቂ ፤ አስቀድሞ : ከመርማሪው : ዳኛ : ፈቃድ : ተቀብሎ : ያከናውናል ።

(፬) የኪሣራው : ሥራ : በሚከናወንበትም : ጊዜ : ቢሆን፤ ሥራውን የሚተው : ንብረት : ጠባቂ : በቍፕር : ፳ : ፯ : ለንደ : ተመለከተው : ስለሥራው : አመራር : መግለጫ : መስጠት : አለበት ።

ቍ : ፳፩ = የንብረት : ጠባቂዎች : የሥራ : ዋጋ ።

(፩) የንብረት : ጠባቂዎችን : ወጪዎችና : የሥራ : ዋጋዎች : የሚወስን : መርማሪው : ዳኛ : ነው ።

(፪) የሥራ : ዋጋዎች ፤ በቍፕር : ፳ : ፯ : ለንደ : ተመለከተው : የሥራ : ማስተዳደሪያው : መግለጫ : ካልተሰጠ : በቀር : አይከፈሉም ። የሆነ : ሆኖ : በቂ : ምክንያት : ከተገኘ : መርማሪው : ዳኛ : ለንብረት : ጠባቂዎች : ከሚገባቸው : ገንዘብ : አስቀድመው : ለንደከፈላቸው : ለመፍቀድ : ይችላል ።

(፫) የከሠረው ሰውና ገንዘብ : ጠያቂዎቹ : በንኡስ : ቍ : ፩ : መሠረት : ስለተወሰነው : የሥራ : ዋጋ : በስምንት : ቀን : ውስጥ : መቃወሚያቸውን : ለማቅረብ : ይችላሉ ። ፍርድ : ቤቱም : በዝግ : ችሎት : ውሳኔ : ይሰጣል ።

(፬) በዚህ : ቍፕር : ከተመለከቱት : በቀር ለንብረት : ጠባቂዎች ሌላ ገንዘብ ሊከፈላቸው : አይችሉም ። ያሉም ለንደ ሆነ፤ የወንጀልና : የፍትሐ : ብሔር : ቅጣቶች : ለንደ ተጠበቁ ሆነው ፤ ይህን ክልከላ : በመጣስ : የተከፈሉ : ገንዘቦች : ሁሉ : ተመላሽ : መሆን : አለባቸው ።

ክፍል ፡ ፬ ።

የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ኮሚቴ ።

ቀሌ ፡ ፲፪፻ ። ኮሚቴውን ፡ ስለ ፡ ማቋቋም ።

- (፩) በቀሌጥር ፡ ፲፯፻፬ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹን ፡ ሁኔታ ፡ የሚገልጽ ፡ ትእዛዝ ፡ በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ከተቀመጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሚከተሉት ፡ ፀሥር ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ የባለገንዘቦች ፡ ኮሚቴ ፡ መቋቋም ፡ አለበት ።
- (፪) መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ጠቃሚ ፡ መሆኑን ፡ የገመተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኮሚቴው ፡ ለጊዜው ፡ ከዚህ ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፤ እንዲቋቋም ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።
- (፫) ከገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ውስጥ ፡ ሦስት ፡ ወይም ፡ አምስት ፡ አባሎች ፡ መርጦ ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ኮሚቴውን ፡ ያቋቁማል፤ የኮሚቴውንም ፡ ፕሬዚዳንት ፡ ይመርጣል ።
- (፬) ከኮሚቴው ፡ ውስጥ ፡ እንዲተኩ ፡ የጠየቁትን ፡ አባሎች ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ በሌሎች ፡ አሎባች ፡ ሊተካቸው ፡ ይችላል ። ዳኛው ፡ ባቀረበው ፡ ሐሳብ ፡ መሠረት ፡ በሚሰጥ ፡ የፍርድ ቤት ፡ ውሳኔ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከሥራቸው ፡ ሊሻሩ ፡ አይችሉም ።
- (፭) ማናቸውም ፡ ከባለዕዳው ፡ ጋራ ፡ እስከ ፡ አራት ፡ ቤት ፡ ድረስ ፡ ጭምር ፡ የሥጋ ፡ ወይም ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ኮሚቴ ፡ አባል ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ቀሌ ፡ ፲፫፻ ። ስለ ፡ ኮሚቴው ፡ ሥራ ።

- (፩) ኮሚቴው ፡ ሐሳቡን ፡ እንዲሰጥ ፡ ሕጉ ፡ የሚያስገድድበት ፡ ሁኔታ ፡ ሳይነካ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ወይም ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ጠቃሚ ፡ መሆኑን ፡ የገመተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ኮሚቴው ፡ ሐሳቡን ፡ እንዲሰጥ ፡ ሊጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) የኮሚቴው ፡ ሐሳብ ፡ እንዲታወቅ ፡ በተጠየቀ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ስብሰባ ፡ እንዲደረግ ፡ ለፕሬዚዳንቱ ፡ አስፈላጊ ፡ መስሎ ፡ በታየው ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፤ ፕሬዚዳንቱ ፡ ኮሚቴውን ፡ ይሰበሰባል ።
- (፫) የኮሚቴው ፡ ውሳኔዎች ፡ በድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ይሰጣሉ ።
- (፬) ኮሚቴው ፡ ባለዕዳው ፡ ያቀረበውን ፡ ሐሳብና ፡ የሁኔታውን ፡ መግለጫ ፡ መመርመርና ፡ የንብረት ፡ ጠባቂዎቹን ፡ ሥራ ፡ በተለይ ፡ መጠባበቅ ፡ አለበት።
- (፭) ኮሚቴው ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ የመክሰሩን ፡ አሠራር ፡ ሁኔታ ፤ ገቢ ፡ የሆኑትንና ፡ የተከፈሉትን ፡ ገንዘቦች ፡ ሐሳብ ፡ መግለጫ ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው። ንብረት ፡ ጠባቂዎቹም ፡ ለሚጀምሩት ፡ ወይም ፡ ለሚቀጥሉት ፡ ክሶች ፡ የኮሚቴውን ፡ ሐሳብ ፡ መቀበል ፡ አለባቸው ።
- (፮) የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ኮሚቴ ፡ አባሎች ፡ ለሚያደርጉት ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ ብቻ ፡ አላፈዎች ፡ ናቸው ።
- (፯) ስለ ፡ ሥራቸው ፡ ዋጋ ፡ አይቀበሉም ፤ ነገር፡ግን፡ በመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ፊርማ ፡ ያደረጓቸው ፡ ወጪዎች ፡ እንዲመለሱላቸው ፡ መብት ፡ አላቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

የአጠባበቅ ፡ ሥራዎች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የአጠባበቅ ፡ ውሳኔዎች ።

ቀኑ ፡ ፳፬ ። የባለዕዳውን ፡ መዝገቦች ፡ ስለ ፡ መዝጋት ።

(፩) አስፈላጊም ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በቀጥታ ፡ ፳፯ ፡ የተነገረው ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፤ ባለዕዳው ፡ ባለበት ፤ መዝገቦቹን ፡ ለመዝጋትና ፡ ሐሳቡን ፡ ለማቆም ፡ ባለዕዳውን ፡ ይጠራል ።

(፪) በዚህ ፡ ጥሪ ፡ ባለዕዳው ፡ ያልቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በአርባ ፡ ስምንት ፡ ሰዓት ፡ ውስጥ ፡ እንዲቀርብና ፡ መዝገቦችንም ፡ እንዲያቀርብ ፡ ደረሰኝ ፡ ባለው ፡ ሬኮማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ይጠራል ።

(፫) ለመቅረብ ፡ የማይችልበትን ፡ ምክንያቶች ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፤ መርማሪውም ፡ ዳኛ ፡ በቂ ፡ መሆናቸውን ፡ የተረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለዕዳው ፡ ስለእርሱ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ለመወከል ፡ ይችላል ።

(፬) ራሱ ፡ ለመቅረብ ፡ ወይም ፡ ወኪል ፡ ለመላክ ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ የሸሸ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የማይገኝ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከ፡ ፈላጊውን ፡ ነገር ፡ እንዲያደርግ ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ለሕግ ፡ አስከባሪው ፡ ያስታውቃል ።

ቀኑ ፡ ፳፭ ። የባለዕዳውን ፡ መብቶች ፡ ስለ ፡ መጠበቅ ።

(፩) ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ሥራቸውን ፡ እንደ ፡ ጀመሩ ፤ ለባለዕዳው ፡ በራሱ ፡ ባለዕዳዎች ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ መብቶች ፡ ለመጠበቅ ፡ አስፈላጊውን ፡ ተግባር ፡ ማድረግ ፡ አለባቸው ።

(፪) ባለዕዳው ፡ ያላስመዘገበውን ፤ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ የመያዣ ፡ መብት ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ማስመዘገብ ፡ አለባቸው ። ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ መሆናቸውን ፡ አስረድተው ፤ የመያዣውን ፡ መብት ፡ የሚያስመዘግቡት ፡ በኅብረቱ ፡ ስም ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ፳፮ ። የባለዕዳው ፡ በሆኑት ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብትን ፡ ስለ ፡ ማስመዘገብ ።

(፩) ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ የባለዕዳው ፡ በሆኑትና ፡ ወደፊትም ፡ በሚያገኛቸው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ በኅብረቱ ፡ ስም ፡ የመያዣ ፡ መብትን ፡ ማስመዘገብ ፡ አለባቸው ።

(፪) በስምምነት ፡ የመጨረሻውን ፡ ድርሻ ፡ ከክፈለ ፡ በኋላ ፡ ወይም ፡ ስምምነት ፡

ያልተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ ሥራ ፡ በፍጹም ፡ ከተዘጋ ፡ በኋላ ፡ ባለዕዳው ፡ በሚያገኛቸው ፡ በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብቶች ፡ አይመዘገቡም ።

ቍ ፡ ፳፯ ። በንግዱ ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብትን ፡ ስለ ፡ ማስመዘገብ ።

(፩) በዚህ ፡ ሕግ ፡ በሁለተኛው ፡ መጽሐፍ ፡ ቍ፻፸፪ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ (፩)

(ለ) በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ሕጋዊ ፡ የሆኑትን ፡ የመያዣ ፡ መብቶች ፡ በባለዕዳው ፡ ንግድ ፡ ወይም ፡ ንግዶች ፡ ላይ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ማስመዘገብ ፡ አለባቸው ።

(፪) መመዘገብ ፡ የሚገባው ፤

(ሀ) የባለዕዳው ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፤

(ለ) ባለዕዳው ፡ የከሠረ ፡ መሆኑ ፡ የተወሰነበት ፡ ፍርድ ፡ የተሰጠበት ፡ ቀን ፤

(ሐ) ባለዕዳው ፡ የከሠረ ፡ መሆኑን ፡ የወሰነው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ስም ፤

(መ) የንግዱ ፡ ዐይነትና ፡ አድራሻ ፤

(ሠ) መያዣ ፡ የተደረጉት ፡ የንግዱ ፡ ክፍሎች ፤

(ረ) ያለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መያዣ ፡ የሆነው ፡ ቅርንጫፍና ፡ ውክልና ፡ ነው ።

(፫) በዚህ ፡ ቍ፻፸፭ ፡ መሠረት ፡ መያዣ ፡ ስለሚደረግ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ አንደኛ ፡ መጽሐፍ ፡ ከቍ፻፸፭ ፡ እስከ ፡ ፪፻፺፫ ፡ ያሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፳፰ ። ለመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ የሚደረግ ፡ መግለጫ ።

(፩) ሥራቸውን ፡ በጀመሩ ፡ በወሩ ፡ ውስጥ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ የባለዕዳውን ፡ ጉዳይ ፡ ሁኔታና ፡ ለዚሁም ፡ ሁኔታ ፡ መነሻ ፡ የሆኑትን ፡ ምክንያቶች ፡ ጭምር ፡ የሚያስረዳ ፡ መግለጫ ፡ ለመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ይልካሉ ።

(፪) መርማሪውም ፡ ዳኛ ፡ ሐሳቡን ፡ ጨምሮ ፡ ይህን ፡ መግለጫ ፡ ወዲያውኑ ፡ ለሕግ ፡ አስከባሪው ፡ ያስተላልፋል ። መግለጫውም ፡ በታዘዘው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያልተሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዘገየበትን ፡ ምክንያቶች ፡ አስረድቶ ፡ ለሕግ ፡ አስከባሪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ማሸግ ።

ቍ ፡ ፳፱ ። እሽግን ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

(፩) የባለዕዳውን ፡ መክሠር ፡ የፈረደው ፡ ፍርድ-ቤት ፡ መክሠሩን ፡ ለማስታወቅ ፡ በሚሰጠው ፡ ፍርድ ፡ እሽግ ፡ እንዲደረግ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ። እሽጉም ፡ የሚደረገው ፡ በማጋዜኖቹ ፤ በመደርደሪያዎቹ ፤ በሣጥኖቹ ፤ በቦርሳዎቹ ፤ በመዘገ

ቦቹ ፤ በሰነዶቹ ፤ በወረቀቶቹና ፡ የባለዕዳው ፡ በሆኑት ፡ የቤት ፡ ዕቃዎችና ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ ነው ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ ባለዕዳው ፡ የጠፋ ፡ ወይም ፡ ገንዘቡን ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ያሸሸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ችሎታ ፡ ያላቸው ፡ ባለሥልጣኖች ፡ በፈቃዳቸው ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ አመልካችነት ፤ የመክሠር ፡ ፍርድ ፡ ከመስጠቱ ፡ በፊት ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ (፩) በተዘረዘሩት ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ እሽግን ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፳፯ ። ሊታሸግባቸው ፡ ስለማይቻሉ ፡ ዕቃዎች ።

(፩) በንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ጠያቂነት ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ በተዘረዘሩት ፡ ዕቃዎች ፡ እሽግ ፡ እንዳይደረግባቸው ፤ ተደርጎባቸውም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንዲነሣላቸው ፤ ለመፍቀድ ፡ ይችላል ።

(ሀ) በሚሰጠው ፡ ዝርዝር ፡ ላይ ፡ በሚገኙት ፡ ለባለዕዳውና ፡ ለቤተ ፡ ሰቡ ፡ አስፈላጊ ፡ በሆኑት ፡ ልብሶችና ፡ ዕቃዎች ፤

(ለ) በሚበላሹ ፡ ወይም ፡ በሚያልቁ ፡ ዕቃዎች ፤

(ሐ) ሥራው ፡ እንዲቀጥል ፡ የተፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለንግዱ ፡ ወይም ፡ ለኢንዱስትሪው ፡ መካሄድ ፡ በሚያገለግሉት ፡ ዕቃዎች ።

(፪) የዕቃዎቹን ፡ ፕሮሴቬርባል ፡ የሚፈርመው ፡ ተገቢው ፡ ገለሥልጣን ፡ ባለበት ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ (፩) የተመለከቱትን ፡ ዕቃዎች ፡ ዝርዝር ፡ ከነዋጋቸው ፡ ያሰናዳሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፩ ። ከእሽግ ፡ ውስጥ ፡ ስለሚወጡ ፡ ዕቃዎች ።

(፩) በቍ ፡ ፩፻፱ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ፩ ፡ መሠረት ፡ የሒሳብ ፡ ሰነዶችና ፡ መዝገቦች ፡ ታሽገው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተገቢው ፡ ባለሥልጣን ፡ እሽጉን ፡ አንሥቶ ፡ ሰነዶቹንና ፡ መዝገቦቹን ፡ ከዘጋቸው ፡ በኋላ ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ። ይኸውም ፡ ባለሥልጣን ፡ መዝገቦቹና ፡ ሰነዶቹ ፡ የሚገኙበትን ፡ ሁኔታ ፡ በፕሮሴቬርባል ፡ ውስጥ ፡ በአጭሩ ፡ ያመለክታል ።

(፪) የመክፈያ ፡ ጊዜያቸው ፡ አጭር ፡ የሆኑትን ፤ እሽታ ፡ ማግኘት ፡ ወይም ፡ የአጠባበቅ ፡ ተግባር ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፤ በቦርሳው ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙትን ፡ የንግድ ፡ ወረቀቶች ፡ ተገቢው ፡ ባለሥልጣን ፡ ከእሽጉ ፡ ውጭ ፡ አድርጓቸው ፡ ዝርዝራቸውን ፡ ከጻፈ ፡ በኋላ ፡ ገንዘቡ ፡ ገቢ ፡ እንዲደረግ ፡ ወይም ፡ አስፈላጊው ፡ እንዲፈጸም ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ይሰጣቸዋል ። የወረቀቶቹንም ፡ ሁኔታ ፡ የሚያሳይ ፡ መግለጫ ፡ ለመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ይተላለፋል ።

ቍ ፡ ፳፻፪ ። ለከሠረው ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ ተላከው ፡ ደብዳቤ ።

ለከሠረው ፡ ሰው ፡ የሚላኩት ፡ ደብዳቤዎች ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ይሰጣሉ ። የከሠረው ፡ ሰው ፡ ደብዳቤው ፡ ሲከፈት ፡ ለማየት ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ሺ፲፫ ። እሽግን ፡ ስለ ፡ ማንሳት ።

ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ በአምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ የዕቃዎቹን ፡ ዝርዝር ፡ ለመመዝገብ ፡ እሽጉ ፡ እንዲነሣ ፡ ይጠይቃሉ ።

ክፍል ፡ ፫ ።

የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ።

ቀኑ ፡ ሺ፲፬ ። የሒሳቡን ፡ ሚዛን ፡ ስለ ፡ ማሰናዳትና ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

የሒሳቡን ፡ ሚዛን ፡ ባለዕዳው ፡ ያልሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በሚገኙት ፡ መዝገቦች ፤ የሒብ ፡ ሰነዶች ፤ ወረቀቶችና ፡ መረጃዎች ፡ መሠረት ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ በአጭር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የሒሳቡን ፡ ሚዛን ፡ አሰናድተው ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ይሰጣሉ ።

ቀኑ ፡ ሺ፲፭ ። የባለዕዳውን ፡ ንብረቶች ፡ በዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ስለ ፡ ማስገባት ።

(፩) ባለዕዳው ፡ ባለበት ፡ ወይም ፡ ደረሰኝ ፡ ባለው ፡ ሬኮማንዶ ፡ ደብዳቤ ፡ በሚገባ ፡ ተጠርቶ ፡ ንብረቶቹ ፡ በዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ይገባሉ ።

(፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ በቀጥታ ፡ ሺ፲ ፡ ንኡስ ፡ ቀኑ ፡ (፩) መሠረት ፡ እሽግ ፡ ሳይደረግባቸው ፡ ወይም ፡ ከእሽግ ፡ ውጭ ፡ ሆነው ፡ በዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የገቡትና ፡ የተገመቱት ፡ ዕቃዎች ፡ እንደገና ፡ ይመረመራሉ ።

(፫) ይኸው ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ በሁለት ፡ ዋና ፡ ይሠራል ። ከነዚህም ፡ አንዱ ፡ ወዲያውኑ ፡ በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ይቀመጣል ። ሁለተኛውም ፡ በንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ እጅ ፡ ይቀራል ።

(፬) ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ አጻጻፍና ፡ ስለ ፡ ዕቃዎቹ ፡ ግምት ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፤ በመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ፈቃድ ፤ የሚገቡ ፡ መስለው ፡ የሚገምቷቸውን ፡ ሰዎች ፡ ርዳታ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቀኑ ፡ ሺ፲፮ ፡ ከሞት ፡ በኋላ ፡ ስለሚደርስ ፡ መክሠር ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ አሠራር ።

መክሠሩ ፡ ከሞት ፡ በኋላ ፡ የተገለጸና ፡ የዕቃውም ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ያልተሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ የዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ከመዘጋጀቱ ፡ በፊት ፡ ባለዕዳው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ የሚዘጋጀው ፡ ወይም ፡ መዘጋጀቱን ፡ የሚቀጥለው ፡ ወራሾች ፡ ባለበት ፡ ወይም ፡ በሚገባ ፡ ጥሪ ፡ ከተደረገላቸው ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ሺ፲፯ ፡ የሕግ ፡ አስከባሪው ፡ መብቶች ።

ሕግ ፡ አስከባሪው ፡ የዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ሲደራጀ ፡ ለማየትና ፡ ለመገኘት ፡ ይችላል ። ከዚህም ፡ በላይ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ መክሠሩን ፡ የሚመለ

ከቱ ፡ ውሎችን ፤ ሰነዶችን ፤ መዝገቦችን ፡ ወይም ፡ ወረቀቶችን ፡ ሁሉ ፡ ለማየት ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ* ፡ ፲፯፻፳፯ ፡ የባለዕዳውን ፡ ንብረቶች ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ስለ ፡ ማስረከብ ።

የዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ከተሰናዳ ፡ በኋላ ፡ የባለዕዳው ፡ ሸቀጦች ፤ ገንዘቦች፤ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ ሰነዶች ፤ መዝገቦች ፤ ወረቀቶችና ፡ ሰነዶች ፤ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችና ፡ ዕቃዎች ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ይሰጣሉ ። እነርሱም ፡ መረከባቸውን ፡ በዚህ ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ሥር ፡ ያመለክታሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

መክሠርን ፡ የሚያስታውቅ ፡ ፍርድ ፡ የሚያስከትላቸው ፡ ውጤቶች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ያሉት ፡ ውጤቶች ።

ቀ* ፡ ፲፯፻፴፱ ፡ የከሠረውን ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ ማሰር ።

የከሠረው ፡ ሰው ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ሳይፈቅድለት ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ከመኖሪያ ፡ ቦታው ፡ ለመራቅ ፡ አይችልም ። ይህን ፡ ቢተላለፍ ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ በቀጥታ ፡ ፬፻፴፫ ፡ መሠረት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የከሠረውን ፡ ሰው ፡ ሊያስረው ፡ ይችላል ።

ቀ* ፡ ፲፮፻፳፩ ፡ ለከሠረው ፡ ሰውና ፡ ለቤተ ፡ ሰቡ ፡ ስለሚደረግ ፡ ርዳታ ።

ንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ በሚያቀርቡት ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ለከሰረው ፡ ሰውና ፡ ለቤተ ፡ ሰቡ ፤ ኪሣራ ፡ ላይ ፡ ከሚገኘው ፡ ንብረት ፡ ርዳታ ፡ እንዲደረግላቸው ፡ ሊያዝ ፡ ይችላል ።

ቀ* ፡ ፲፮፻፳፮ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ የከሠረውን ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መቅጠራቸው ።

ሥራውን ፡ በቀና ፡ ለማከናወን ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ባለዕዳውን ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ በሚወስነው ፡ አኳኋን ፤ ቀጥረው ፡ ሊያሠሩት ፡ ይችላሉ ።

ቀ* ፡ ፲፮፻፳፯ ፡ በከሠረው ፡ ሰው ፡ ስለሚደርሱት ፡ ክልከላዎችና ፡ መብት ፡ ማጣት ።

በከሠረው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ በሕጉ ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱት ፡ ክልከላዎችና ፡ መብት ፡ ማጣት ፡ ሊፈጸሙበት ፡ ይችላሉ ። ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ሕጋዊ ፡ ውሳኔዎች ፡ ሳይነኩ ፤ እነዚህ ፡ ክልከላዎች ፡ ወይም ፡ መብት ፡ ማጣት ፡ እንደገና ፡ መልሶ ፡ በመሰየም ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አይቀሩም ።

ቀ* ፡ ፲፮፻፳፯ ፡ የከሠረው ፡ ሰው ፡ በንብረቱ ፡ ለማዘዝ ፡ ስላለመቻሉ ።

የመክሠር ፡ ማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፤ የከሠረው ፡ ሰው ፡ የኪሣራው ፡ ሥራ ፡ ተጣርቶ ፡ ነጻ ፡ እስኪደረግ ፡ ድረስ ፡ በንብረቶቹ ፡

ላይ ፤ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ የሚያገኛቸው ፡ እንኳ ፡ ቢሆኑ ፤ የማስተዳደር ንፍ ፡ የማዘዝን ፡ መብት ፡ ያጣል ።

ቍ ፡ ሺ፳፬ ፡ ስለ፡ክስ ፡ አቀራረብ ።

የመክሠር ፡ ማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፤ ለመክሰስ ፡ ወይም ፡ ለመከሰስ ፡ የሚችሉት ፡ የንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ። የከሠረው ፡ ሰው ፡ በክስ ፡ ጣልቃ ፡ እንዲገባ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ሊፈቅድለት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፳፭ ። ስለ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ኅብረት ።

(፩) ገንዘባቸው ፡ በልዩ ፡ ቀዳሚነት ፡ መብት ፡ ወይም ፡ በመያዣ ፡ ያልተጠበቀ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሁሉ ፡ የባለዕዳውን ፡ መክሠር ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በኅብረት ፡ ሁሉም ፡ አንድነት ፡ ሆነው ፡ ከኪሣራው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ኅብረቱም ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ እንደ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ተቈጥሮ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ወይም ፡ ባለዕዳ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ። እንደራሴውም ፡ ንብረት ፡ ጠባቂነት ፡ የተሾመው ፡ ሰው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፳፮ ። ለየብቻ ፡ በግል ፡ የሚቀርቡትን ፡ ክሶች ፡ ስለ ፡ ማቋረጥ ።

ስለመክሠር ፡ የተሰጠው ፡ ፍርድ ፤ ከኪሣራው ፡ ላይ ፡ በኅብረት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑትን ፡ ሰዎች ፡ ለየብቻ ፡ ክስ ፡ ከማቅረብ ፡ ያግዳቸዋል ። የመክሠር ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የባለዕዳውን ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ወይም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ለመያዝ ፡ የሚያደርገው ፡ የማስፈጸም ፡ ሥራ ፡ ይታገዳል ።

ቍ ፡ ሺ፳፯ ። የመክፈያ ፡ ጊዜያቸው ፡ ያልደረሰ ፡ ዕዳዎችን ፡ እንዲከፈሉ ፡ ስለ ፡ ማስገደድ ።

(፩) የመክሠር ፡ ማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፤ የመክፈያ ፡ ጊዜያቸው ፡ ያልደረሱትን ፡ ለከሠረው ፡ ሰው ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳዎች ፡ ሁሉ ፤ ወዲያውኑ ፡ ተከፋይ ፡ ያደርጋቸዋል ።

(፪) እነዚህ ፡ ዕዳዎች ፡ የመክፈሉ ፡ መቋረጥ ፡ ከተገለጸበት ፡ ቦታ ፡ ካለው ፡ ገንዘብ ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ ገንዘብ ፡ የተመለከቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ፍርድ ፡ በተሰጠበት ፡ ቀን ፡ ሕጋዊ ፡ በሆነው ፡ ምንዛሪ ፡ በአገሩ ፡ ገንዘብ ፡ ይለወጣሉ ።

ቍ ፡ ሺ፳፰ ። ስለ ፡ ወለድ ፡ ሒሳብ ፡ መቋረጥ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ዋስትና ፡ ካላቸው ፡ ብድሮች ፡ በቀር ፤ ከከሠረው ፡ ሰው ፡ ከሚፈለጉት ፡ ብድሮች ፡ የሚታሰቡት ፡ ወለዶች ፡ ሁሉ ፤ የማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በኅብረት ፡ ላይ ፡ ከመቈጠር ፡ ይቋረጣሉ ። ዋስትና ፡ ያሏቸው ፡ የብድር ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ወለዶች ፤ ለዋስትናው ፡ ከተመደቡት ፡ ንብረቶች ፡ ከሚገኙት ፡ ገንዘቦች ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፤ ሊጠየቁ ፡ አይችሉም ።

ቀ : ፲፮፻፱ ። የማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ ከመሰጠቱ ፡ በፊት ፡ የተሠሩ ፡ ሥራዎች ፡ የማይጸኑ ፡ ስለመሆናቸው ።

መክፈሉ ፡ ከተቋረጠበት ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀኖችና ፡ የማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ በተሰጠበት ፡ ቀን ፡ መካከል ፤ ባለዕዳው ፡ ቀጥለው ፡ የተመለከቱትን ፡ ሥራዎች ፡ ሠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እነዚህ ፡ ሥራዎች ፡ የማይጸኑ ኑና ፡ በኅብረቱ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ለመሆን ፡ የማይችሉ ፡ ይሆናሉ ።

(ሀ) በችርታ ፡ የተደረጉ ፡ ስጦታዎች ፡ ሁሉ ፤

(ለ) የመክፈያ ፡ ጊዜያቸው ፡ ሳይደርስ ፡ በጥሬ ፡ ገንዘብ ፤ በማስተላለፍ ፤ በመሸጥ ፤ በማቻቻል ፤ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ የተደረገ ፡ የዕዳ ፡ አከፋፈል ፡ ሁሉ ፤

(ሐ) የመክፈያ ፡ ጊዜያቸው ፡ ከደረሰ ፡ በኋላ ፡ በጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ ሳይሆን ፡ በንግድ ፡ ሰነዶች፡ወይም ፡ በባንክ ፡ በኩል ፡ በማስተላለፍ ፡ የተደረገ ፡ የዕዳ ፡ አከፋፈል ፡ ሁሉ ፤

(መ) ዋስትናው ፡ ከመሰጠቱ ፡ በፊት ፡ ለነበሩት ፡ ዕዳዎች ፤ በባለዕዳው ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ የተሰጡ ፡ ዋስትናዎች ፡ ሁሉ ።

ቀ : ፲፬፻፳ ። የማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ ከመሰጠቱ ፡ በፊት ፡ ከተሠሩ ፡ ሥራዎች ፡ ውስጥ ፡ በፈቃድ ፡ የሚሰረዙ ፡ ስለሚሆኑት ።

አከፋፈሉ ፡ ከተቋረጠበት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፤ የመክፈያ ፡ ጊዜያቸው ፡ ለደረሰ ፡ ዕዳዎች ፡ ባለዕዳው ፡ ያደረጋቸው ፡ ሌሎች ፡ አከፋፈሎችና ፡ በዋጋ ፡ ያደረጋቸው ፡ ውሎች ፡ በንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ጥያቄ ፡ ሊሰረዙ ፡ የሚችሉት ፤ ተከፋዮቹ ፡ ወይም ፡ ተዋዋዮቹ ፡ የአከፋፈሉን ፡ መቋረጥ ፡ ሁኔታ ፡ እያወቁ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ : ፲፬፻፳፩ ። የማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ ከመሰጠቱ ፡ በፊት ፡ የተደረገው ፡ የመብት ፡ ማስመዘገብ ፡ በኅብረቱ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ስላለመሆኑ ።

(፩) ከንብረት ፡ ዋስትናዎች ፡ የሚገኙ ፡ በደንብ ፡ የተቋቋሙ ፡ መብቶች ፤ የመክሠር ፡ ማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ እስከሚሰጥበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፤ ለመመዘገብ ፡ ይችላሉ ።

(፪) መክፈሉ ፡ ከተቋረጠ ፡ በኋላ ፤ ወይም ፡ መክፈሉ ፡ ከመቋረጡ ፡ በፊት ፡ በአንድ ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ የተደረገው ፡ የመብት ፡ ማስመዘገብ ፡ ሁሉ ፡ በኅብረቱ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ የማይችለው ፡ በማስመዘገቢያው ፡ ጊዜና ፡ ዋስትናው ፡ የተቋቋመበት ፡ ውል ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ መካከል ፡ ከአንድ ፡ ወር ፡ በላይ ፡ ያለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፴፪ ። የመያዣ ፡ መብቱ ፡ በኅብረቱ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ፡ ከተባለው ፡ ሰው ፡ ቀጥሎ ፡ የመያዣ ፡ መብቱን ፡ ስለ ፡ አስመዘገበው ፡ ሰው ፡ ሁኔታ።

የመያዣ ፡ መብቱ ፡ በኅብረቱ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ፡ ከተባለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ቀጥሎ ፡ የመያዣ ፡ መብቱን ፡ ያስመዘገበ ፡ ሰው ፤ መያዣ ፡ የሆነው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ መደብር፡ዋጋ ፡ ለገንዘብ፡ጠያቂዎቹ ፡ በሚከፋፈልበት፡ጊዜ፡መብቱ፡ሳይታወቅለት፡በቀረው፡ሰው ፡ ቦታና ፡ ስፍራ ፡ ተተክቶ ፡ ሊከፈለው ፡ ይችላል ። ነገር ፡ ግን ፡ በአዲሱ ፡ ተራ ፡ መሠረት ፡ ከሚያገኘውና ፡ ከእርሱ ፡ በፊት ፡ ለነበረው ፡ ሰው ፡ መብቱ ፡ ጸንቶ ለት ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፡ በድሮው ፡ ተራ ፡ መሠረት ፡ ያገኘው ፡ ከነበረው ፡ ገንዘብ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ የገንዘብ ፡ ልዩነት ፡ ለኅብረቱ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፴፫ ። አከፋፈሉ ፡ ከተቋረጠ ፡ በኋላ ፡ ስለ ፡ ተከፈሉ ፡ የንግድ ፡ ወረቀቶች ።

(፩) አከፋፈሉ ፡ በተቋረጠበትና ፡ የማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ በተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ መካከል ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀቶች ፡ ወይም ፡ ቼኮች ፡ ተከፍለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ እንዲመለስ ፡ የሚቀርበው ፡ ክስ ፡ የንግዱን ፡ ወረቀት ፡ ገንዘብ ፡ በመጀመሪያ ፡ በተቀበለው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) የተስፋ ፡ ሰነድ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ክሱ ፡ የሚቀርበው ፡ በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ በመጀመሪያ ፡ በፈረመው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ነው ።

(፫) ክሱ ፡ የቀረበበት ፡ ሰው ፡ ሰነዱ ፡ በተከፈለበት ፡ ጊዜ ፡ የአከፋፈሉን ፡ መቋረጥ ፡ ያወቀ ፡ መሆኑን ፤ በንኡስ ፡ ቍ ፡ (፩) እና ፡ (፪) መሠረት ፡ ክስ ፡ አቅራቢው ፡ ማስረዳት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፴፬ ። ስለ ፡ ይርጋ ፡ ዘመን ።

በቍጥር ፡ ሺ፳፱ ፡ ሺ፴ ፡ እና ፡ ሺ፴፩ ፡ መሠረት ፡ የሚቀርቡ ፡ ክሶች ፡ ኪሣራ ፡ ማስታወቂያ ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ በሁለት ፡ ዓመት ፡ ይርጋ ፡ ዘመን ፡ ይታገዳሉ ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የባለዕዳውን ፡ ንብረቶች ፡ ስለ ፡ ማስተዳደር ።

ቍ ፡ ሺ፴፭ ። ስለ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ጠቀላላ ፡ ተግባር ።

(፩) ንብረት ፡ ጠባቂዎች ፤ በመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ፈቃድ ፤ በቅርብ ፡ ጊዜ ፡ የሚበላሹትን ፡ ወይም ፡ ወደፊት ፡ ዋጋቸው ፡ የሚረክሰውን ፡ ወይም ፡ ለማስቀመጥ ፡ ብዙ ፡ ወጪ ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ዕቃዎች ፡ ይሸጣሉ ።

(፪) የብድር ፡ ገንዘቦችን ፡ ገቢ ፡ ያስደርጋሉ ፤ መርማሪውም ፡ ዳኛ ፡ የፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የንግዱን ፡ ሥራ ፡ ያካሂዳሉ ።

ቀ* ፡ ሺ፴፯ ። የንግድ ፡ ዕቃዎችን ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

(፩) መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ የከሠረውን ፡ ሰው ፡ ሐሳብ ፡ ሰምቶ ፡ ወይም ፡ በረከማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ የከሠረውን ፡ ሰው ፡ በሚገባ ፡ ጠርቶ ፡ ሌሎች ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ዕቃዎች ፡ እንዲሸጡ ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ሊፈቅድላቸው ፡ ይችላል ።

(፪) ዳኛው ፡ የሽያጩን ፡ ሁኔታዎች ፡ ይወስናል ።

ቀ* ፡ ሺ፴፰ ። የንግድ ፡ መደብርን ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

የንግድ ፡ መደብር ፡ (መድበል) ፡ ሊሸጥ ፡ የሚችለው ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ፈቃድና ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በወሰነው ፡ የአሻሻጥ ፡ ሁኔታ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ሺ፴፱ ። ስለ ፡ ስምምነትና ፡ ግልግል ።

(፩) መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹን ፡ ኮሚቴ ፡ ሐሳብ ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ የከሠረውን ፡ ሰው ፡ ሐሳብ ፡ ሰምቶ ፡ ወይም ፡ በሬከማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ በሚገባ ፡ ጠርቶት ፡ ንብረቱን ፡ በሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ ሁሉ ፡ ስምምነትና ፡ ግልግል ፡ እንዲያደርጉ ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ሊፈቅድላቸው ፡ ይችላል ።

(፪) ስምምነት ፡ ወይም ፡ ግልግል ፡ እንዲደረግበት ፡ የቀረበው ፡ ጉዳይ ፡ ዋጋው ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ከንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ሥልጣን ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስምምነቱ ፡ ወይም ፡ ግልግሉ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ እንዲጸድቅ ፡ ይቀርባል ።

(፫) የማጽደቁ ፡ ተግባር ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ የከሠረው ፡ ሰው ፡ ይጠራል። በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ስምምነቱንና ፡ ግልግሉን ፡ ለመቃወም ፡ ባለዕዳው ፡ ችሎታ ፡ አለው ።

ቀ* ፡ ሺ፵፱ ። የንግድ ፡ ሥራን ፡ ስለ ፡ መቀጠል ።

(፩) ሕዝባዊ ፡ ጥቅም ፡ ወይም ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ጥቅም ፡ በፍጹም ፡ የሚያስገድድ ፡ በሚሆንበት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ኮሚቴ ፡ ሐሳብና ፡ በመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ መግለጫ ፡ መሠረት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የፈቀደላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ የንግዱን ፡ ወይም ፡ የኢንዱስትሪውን ፡ ሥራ ፡ ለመቀጠል ፡ ይችላሉ ።

(፪) የንግዱ ፡ ሥራ ፡ የቀጠለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ የንግዱ ፡ ሥራ ፡ መቀጠል ፡ ምክንያት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ከጎብረቱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ይሆናሉ ። የመክሰሩም ፡ ደንብ ፡ በነሱ ፡ ላይ ፡ አይፈጸምባቸውም ። ገንዘባቸውም ፡ ከከሠረው ፡ ነጋዴ ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ በጎብረቱ ፡ ውስጥ ፡ ከሚገኙት ፡ ሌሎች ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ አስቀድሞ ፡ ይከፈላቸዋል ።

(፫) የሚቀጥለውን ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ራሱ ፡ እንዳይሠራ ፡ ለማድረግ ፤ ንብረት ፡

ጠባቂው ፡ የግግዱን ፡ ሥራ ፡ የሚሠራ ፡ ተቀባይ ፡ ለማድረግ ፡ እንዲችል ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ሥልጣን ፡ ሊሰጠው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፵ ። የኪራይን ፡ ውል ፡ ስለ ፡ መቀጠል ።

(፩) ለባለዕዳው ፡ ግግድ ፡ ወይም ፡ እንዲሰትሪ ፡ የተመደቡትን ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች፤ እንዲሁም ፡ ከነዚህ ፡ ንብረቶች ፡ ውስጥ ፡ ለራሱና ፡ ለቤተ ፡ ሰቡ ፡ መኖሪያ ፡ ሆነው ፡ የሚያገለግሉትን ፡ ቤቶች ፡ የሚመለከት ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ የነጋዴው ፡ መከሠር ፡ ብቻ ፡ እንዲፈርስ ፡ አያደርገውም ።

(፪) ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ እንዲሰረዝ ፡ ወይም ፡ እንዲቀጥል ፡ ለመምረጥ ፡ ይችላሉ ። ውሉ ፡ እንዲቀጥል ፡ ያደረጉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተከራዩን ፡ ግዴታዎች ፡ ሁሉ ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ። በሁለቱም ፡ አኳኋን ፡ ቢሆን ፤ በቍጥር ፡ ሺ፵ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ የዕዳዎቹ ፡ ሁኔታ ፡ ዝርዝር ፡ በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ከተቀመጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ አሳባቸውን ፡ ለአከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

(፫) ይኸውም ፡ ማስታወቅ ፡ ሊደረግ ፡ የሚችለው ፡ በመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ፈቃድና ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ኮሚቴ ፡ አሳብ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፬) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በንኡስ ፡ ቍ ፡ (፪) የተመለከተው ፡ የዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ እስኪያልፍ ፡ ድረስ ፤ ለአከራይ ፡ የአጠባበቅ ፡ ሥራዎችንና ፡ ቦታዎችን ፡ መልሶ ፡ እጁ ፡ ለማድረግ ፡ ያለው ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፤ ለግግዱ ፡ ወይም ፡ ለእንዲሰትሪው ፡ ሥራ ፡ በሚያገለግሉ ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ ፍርድ ፡ ለማስፈጸምና ፡ የኪራይንም ፡ ውል ፡ ለማሰረዝ ፡ የሚቀርቡ ፡ ክሶች ፡ ሁሉ ፡ ታግደው ፡ ይቂያሉ ። አከራይ ፡ ቦታዎቹን ፡ መልሶ ፡ እጁ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማስፈጸም ፡ ሥራ ፡ መታገድ ፡ ሁሉ ፡ በደንብ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፭) ንብረት ፡ ጠባቂው ፡ የኪራይን ፡ ውል ፡ ለመቀጠል ፡ አሳቡን ፡ ለአከራይ ፡ አስታውቆት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ማስታወቂያ ፡ በተደረገለት ፡ በዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ አከራይ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ እንዲሰረዝ ፡ ጥያቄውን ፡ ካላቀረበ ፡ ውሉ ፡ ይቀጥላል ።

(፮) መከሠር ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ በደንብ ፡ ይሰረዛል ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።

(፯) በቍጥር ፡ ሺ፰፩ ፡ እና ፡ ሺ፰፪ ፡ የተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ የዚህ ፡ ቍጥር ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብቶችን ፡ ስለ ፡ መመርመር ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ምርመራው ፡ አሠራር ።

ቍ ፡ ፲፱፩ ። ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ማስረጃቸውን ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

(፩) የመክሠር ፡ ማስታወቂያ ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሚጠይቁትን ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ከማመልከት ፡ ጋራ ፡ የመብቶቻቸውን ፡ ማረጋገጫ ፡ ሰነዶች ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ያቀርባሉ ።

(፪) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ለተላኩላቸው ፡ ሰነዶች ፡ የደረሰኝ ፡ ወረቀት ፡ ይሰጣሉ ። እነዚህንም ፡ ሰነዶች ፡ የኪሣራው ፡ ሒሳብ ፡ በመጨረሻ ፡ ከተዘጋ ፡ በኋላ ፡ ይመልሳሉ ፤ ከዚህም ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ አላፈዎች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፲፱፪ ። ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ስለሚላኩ ፡ ማስታወቂያዎች ።

(፩) በሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ውስጥ ፡ የተጻፉ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የመክሠር ፡ ማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ሰነዶቻቸውን ፡ ያላቀረቡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ሰነዶቻቸውን ፡ እንዲያቀርቡ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ያስጠነቅቋቸዋል ።

(፪) ይህ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ የሚፈጸመው ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያን ፡ ለመቀበል ፡ ከተፈቀደላቸው ፡ ጋዜጣዎች ፡ ውስጥ ፡ በአንዱ ፡ በመጻፍና ፡ በንግድ ፡ አፈሲዮል ፡ ጋዜጣ ፡ በአጭሩ ፡ በመጻፍ ፡ ነው ። በንግድ ፡ አፈሲዮል ፡ ጋዜጣ ፡ የሚወጣው ፡ አጭር ፡ ጽሑፍ ፤ በመጀመሪያ ፡ ጊዜ ፡ ማስጠንቀቂያው ፡ የተጻፈበትን ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለመቀበል ፡ የተፈቀደለትን ፡ ጋዜጣ ፡ ቍጥር ፡ ያመለክታል ። ከዚህም ፡ በቀር ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ደብዳቤ ፡ ይልኩላቸዋል ።

(፫) ማስጠንቀቂያው ፡ በንግድ ፡ አፈሲዮል ፡ ጋዜጣ ፡ በተጻፈ ፡ በ፲፮ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ሰነዶቹ ፡ መቅረብ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፲፱፫ ። ዕዳዎችን ፡ ስለ ፡ መመርመር ።

(፩) ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ዕዳዎችን ፡ የሚመረምሩት ፤ በከሠረው ፡ ሰው ፡ ፊት ፡ ወይም ፡ ደረሰኝ ፡ ባለው ፡ ሬኩማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ከተጠራ ፡ በኋላ ፤ ተቋቁሞም ፡ እንደሆነ ፤ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ኮሚቴ ፡ ወይም ፡ በእንደራሴው ፡ ረዳትነት ፡ ነው ።

(፪) በተዘጋጀውም ፡ የዕዳዎች ፡ ዝርዝር ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ይፈርምበታል ።

(፫) ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ስለ ፡ አንድ ፡ ዕዳ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በክፊል ፤ ክርክር ፡

አንሥተው፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ በረከማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ይህንን፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ። ገንዘብ ፡ ጠያቂውም ፡ በጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በቃል ፤ መልሱን ፡ በስምንት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፵፬ ። የዕዳዎችን ፡ ዝርዝር ፡ በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ስለ ፡ ማስቀመጥ ።

(፩) ምርመራው፡ ወዲያው፡ እንዳለቀ ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ፡ የዕዳዎችን ፡ ዝርዝር፤ የተቀበሏቸውንና፡ የተቃወሟቸውን ፡ አስረጃች ፡ አመልክተው ፤ በፍርድ፡ ቤቱ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ያስቀምጣሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ በሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ አለን ፡ የሚሉትን ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ዝርዝር ፡ ለመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ያቀርባሉ ።

ቍ ፡ ሺ፵፭ ። የማስቀመጥ ፡ ማስታወቂያ ።

(፩) የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ የዕዳዎችን፡ ዝርዝር ፡ መቀመጥ ፤ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ፡ ጊዜ ፡ ሳይወስድ፡ በቍጥር ፡ ሺ፵፪ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ (፪) በተመለከተው ፡ ዐይነት ፡ ያስታውቃል ።

(፪) ክርክር ፡ የተደረገበትን ፡ ዕዳ፤ ለሚመለከተው፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በረከማንዴ፡ ደብዳቤ ፡ ያስታውቀዋል ።

ቍ ፡ ሺ፵፮ ። ስለ ፡ አቤቱታዎች ።

(፩) በሒሳብ፡ ሚዛን፡ ውስጥ፡ የተጻፈ፡ ወይም፡ ሰነድ፡ የተመረመረ፡ ገንዘብ፡ ጠያቂ ፡ ሁሉ ፤ በንግድ ፡ አፈሲዶል ፡ ጋዜጣ ፡ በአጭሩ ፡ ጽሑፍ ፡ ማስታወቂያው ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ በሚከተሉት ፡ ስምንት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ በወኪሉ ፡ ስለ ፡ ዝርዝሩ ፡ ጽሑፍ ፡ አቤቱታዎቹን ፡ ለፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ለማስታወቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) የከሠረውም ፡ ሰው ፡ እንደዚሁ ፡ ያለ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ሺ፵፯ ። ዕዳን ፡ ማስጻፍ ፡ ስለሚቆምበት ፡ የ መጨረሻ ፡ ቀን ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፡ ሲፈጸም ፤ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የሚቀርቡት ፡ አቤቱታዎች ፡ እንደተጠበቁ፡ሆነው ፤ መርማሪው፡ዳኛ፡ዕዳዎችን፡ማስጻፍን ፡ ያቆማል።

(፪) ይህን ፡ ውሳኔ ፡ በመፈጸም ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ክርክር ፡ ባልተደረገባቸው ፡ ዕዳዎች ፡ ዝርዝር ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂውን ፡ መቀበላቸውንና ፡ ያመኑ ለትንም ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፡ ያመለክታሉ ።

ቍ ፡ ሺ፵፰ ። ክርክር ፡ ኩተነሣባቸው ፡ ዕዳዎች ፡ ላይ ፡ ስለሚሰጥ ፡ ፍርድ ።

ክርክር ፡ የተነሣባቸው ፡ ዕዳዎች ፤ በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት፡ሹም ፡ አማካይነት፡ በረከማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ከአምስት ፡ ቀን ፡ አስቀድሞ ፡ ለሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ማስታ

ወቂያ ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ባቀረበው ፡ መግለጫ ፡ ፍርድ ፡ ለመስጠት ፡ ለመጀመሪያው ፡ ችሎት ፡ ይላካሉ ።

ቍ ፡ ሺ፵፱ ። ገንዘብ ፡ ጠያቂን ፡ ለጊዜው ፡ ስለ ፡ መቀበል ።

(፩) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በሚወስነው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ በመክሠሩ ፡ ሥርዐት ፡ ውስጥ ፡ ለጊዜው ፡ እንዲገባ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላል ።

(፪) የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ በረከማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ በሦስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ስለነርሱ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የሰጠውን ፡ ውሳኔ ፡ ለባለጉዳዮቹ ፡ ያስታውቃል ።

ቍ ፡ ሺ፻ ። የመክሠርን ፡ ሥርዐት ፡ ስለ ፡ ማቋረጥ ፡ ወይም ፡ መቃወሚያን ፡ ስለ ፡ ማለፍ ።

(፩) አንድ ፡ ዕዳ ፡ ጊዜ ፡ የሚፈጅ ፡ ክርክር ፡ ያነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤ ሥልጣን ፡ ባለው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መቃወሚያው ፡ እስኪወሰን ፡ ድረስ ፤ የመክሠሩ ፡ ሥርዐት ፡ እንዲቋረጥ ፡ ወይም ፡ መቃወሚያው ፡ እንዲታለፍ ፡ ይወስናል ። እንዲታለፍ ፡ የወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚያው ፡ ጊዜ ፡ በቍጥር ፡ ሺ፵፱ ፡ መሠረት ፡ ለጊዜው ፡ መብቱን ፡ እንዲቀበሉት ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላል ።

(፪) ዕዳው ፡ የወንጀል ፡ ክስ ፡ የሚያስከትል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የመክሠሩን ፡ ጉዳይ ፡ የሚመለከተው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የመክሠሩ ፡ ሥርዐት ፡ እንዲቋረጥ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ። ነገር ፡ ግን ፡ መቃወሚያው ፡ እንዲታለፍ ፡ የወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በወንጀሉ ፡ ክስ ፡ ፍርድ ፡ እስኪሰጥበት ፡ ድረስ ፡ ለጊዜው ፡ መብቱን ፡ እንዲቀበሉት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ሊፈቅድ ፡ አይችልም ። ገንዘብ ፡ ጠያቂውም ፡ በሚሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ ተሳታፊ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፻፩ ። በዋስትናቸው ፡ ላይ ፡ ክርክር ፡ ስለተነሣባቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

የንብረት ፡ ዋስትና ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፤ በዋስትናው ፡ ብቻ ፡ ክርክር ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንደ ፡ ተራ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በመክሠሩ ፡ ሥርዐት ፡ ውስጥ ፡ እንዲገባ ፡ ይፈቀድለታል ።

ቍ ፡ ሺ፻፪ ። በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ማስረጃቸውን ፡ ስላላቀረቡ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

(፩) ማስረጃቸውን ፡ በተወሰኑት ፡ ጊዜዎች ፡ ውስጥ ፡ ያላቀረቡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፤ በሚደረገው ፡ ክፍያ ፡ ውስጥ ፡ አይገቡም ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የመጨረሻው ፡ ክፍያ ፡ እስኪደረግ ፡ ድረስ ፤ ለመቃወም ፡ የሚደረገውን ፡ ወጪ ፡ ችለው ፤ መቃወሚያ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

(፪) የነርሱ ፡ መቃወም ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ያዘዛቸውን ፡ የክፍያዎች ፡ አፈጻጸም ፡ ሊያግደው ፡ አይችልም ።

(፫) ነገር ፡ ግን ፡ አዲስ ፡ ክፍያ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለጊዜው ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡

በሚወስነው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ተካፋይ ፡ ሆነው ፤ በመቃወሚያውም ፡ ፍርድ ፡ እስኪሰጥ ፡ ድረስ ፡ ድርሻቸው ፡ ተጠብቆ ፡ ይቀመጣል ።

ቀኝ ፡ ፳፻፫ ። መብታቸው ፡ በኋላ ፡ ስለታወቀላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

መብታቸው ፡ በኋላ ፡ የታወቀላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ባዘዛቸው ፡ ክፍያዎች ፡ ላይ ፡ ምንም ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችሉም ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ካልተከፋፈለው ፡ ንብረት ፡ መጀመሪያ ፡ በሚያደርጉት ፡ ክፍያዎች ፡ ውስጥ ፡ በመጀመሪያው ፡ ክፍያ ፡ ሊደርሳቸው ፡ ይገባ ፡ የነበረውን ፡ ድርሻ ፡ ለመውሰድ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

ቀኝ ፡ ፳፻፬ ። ለምርመራው ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

የዕዳዎች ፡ ምርመራ ፡ ሥራ ፤ የኪሣራ ፡ ማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ እጅግ ፡ ቢዘገይ ፡ በአምስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ። ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ሁኔታዎች ፡ ባጋጠሙ ፡ ጊዜ ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ ለመለወጥ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ጋራ ፡ ተገዳጆችና ፡ ስለ ፡ ዋሶች ።

ቀኝ ፡ ፳፻፭ ። ሳይከፋፈል ፡ ያንድነት ፡ አላፈነት ፡ የተጻፈባቸውን ፡ ሰነዶች ፡ ይዘው ፡ ስለሚቀርቡ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

የከሠረው ፡ ሰውና ፡ መክፈላቸውን ፡ ያቋረጡ ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፤ ሳይከፋፈል ፡ ባንድነት ፡ ተገዳጆች ፡ በመሆን ፡ በጀርባው ፡ የፈረሙበትን ፡ ወይም ፡ አላፈ ፡ የሆኑባቸውን ፡ ሰነዶች ፡ የያዘ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በሰነዱ ፡ ላይ ፡ በተጻፈው ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ በኅብረቶቹ ፡ ሁሉ ፡ ውስጥ ፡ ለመግባትና ፡ በሚደረጉትም ፡ ክፍያዎች ፡ ሁሉ ፡ በሙሉ ፡ ገንዘቡን ፡ እስኪያገኝ ፡ ድረስ ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቀኝ ፡ ፳፻፮ ። ስለ ፡ ተከፈሉት ፡ ድርሻዎች ፡ በከሠሩ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ አቤቱታ ፡ ስለማቅረብ ።

በጋራ ፡ ተገዳጅ ፡ ሆነው ፡ ከከሠሩት ፡ ሰዎች ፤ አንዱ ፡ ባንዱ ፡ ላይ ፡ በቀኝ ፡ ፳፻፭ ፡ መሠረት ፡ በተከፈሉት ፡ ድርሻዎች ፡ ምክንያት ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚችለው ፤ ከከሠሩት ፡ ሰዎች ፡ ንብረት ፡ የተከፈሉት ፡ ድርሻዎች ፡ ድምር ፤ ከሚከፈለው ፡ ዋና ፡ ገንዘብና ፡ ከተጨማሪዎቹ ፡ በላይ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ። እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አልፎ ፡ የተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ የሚሰጠው ፤ ሌሎቹ ፡ ተገዳጆች ፡ ዋስ ፡ ለሆኑላቸው ፡ የጋራ ፡ ተገዳጆችና ፡ ግዴታ ፡ በገቡበት ፡ ተራነው ።

ቀ፡ ሺ፶፯ ። መከፈሉ ፡ ከመቋረጡ ፡ በፊት ፡ ከዕዳው ፡ ላይ ፡ ከፊሉን ፡ ስለተቀበለ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ።

- (፩) በከሠረው ፡ ሰውና ፡ በሌሎች ፡ የጋራ ፡ ተገዳጆች ፡ መካከል ፡ ሳይከፋፈል፡የአንድነት ፡ ጎላፊነት ፡ ያለባቸውን ፡ ሰነዶች ፡ የያዘ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ከሚጠይቀው ፡ ገንዘብ ፡ ከፊሉን ፤ መክፈሉ ፡ ከመቋረጡ ፡ በፊት ፡ የተቀበለ፡እንደ ፡ ሆነ፤ በጎብረቱ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ የሚታሰብለት ፡ ገንዘብ ፡ ከሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ በከፊል ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ተቀንሶ ፡ ነው ። ለሚቀረውም ፡ ገንዘብ ፡ በጋራ ፡ ተገዳጆቹ ፡ ወይም ፡ በዋሶቹ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መብቶች ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቁያል ።
- (፪) በከፊል ፡ የከፈለ ፡ የጋራ ፡ ተገዳጅ ፡ ወይም ፡ ዋስ ፤ ስለባለዕዳው ፡ በከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ በዚህ ፡ ጎብረት ፡ ውስጥ ፡ ይገባል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ከንግድ ፡ መደብር ፡ ውስጥ ፡ ባልሆነ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ ዋስትናዎች ፡ ያሏቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ።

ቀ፡ ሺ፶፰ ። የንብረት ፡ መያዣ ፡ ስላላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡

በደንብ ፡ የተቋቋመ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ለማስታወሻ ፡ ያህል ፡ ብቻ ፡ በጎብረቱ ፡ ውስጥ ፡ ይጻፋሉ ። ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፤ በመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ፈቃድ ፤ ስለ ፡ ጎብረቱ ፡ ጥቅም ፡ በማለት ፡ ዕዳውን ፡ በመክፈል ፡ በመያዣ ፡ የተሰጠውን ፡ ነገር ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ሺ፶፱ ። ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ መያዣውን ፡ ስለ ፡ መሸጡ ።

በመያዣ ፡ የተሰጠውን ፡ ነገር ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ያልወሰዱት ፡ እንደሆነና፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂውም ፡ ከሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ በሚበልጥ፡ዋጋ፡የሸጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ትርፉን ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ይወስዳሉ ። የሸጠበት ፡ ዋጋ ፡ ከሚገባው፡ገንዘብ ፡ ያነሰ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ቀሪ ፡ ለሆነው ፡ ገንዘብ ፡ ክፍያ ፤ መያዣ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ እንደ ፡ ተራ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ሆኖ ፡ በጎብረቱ ፡ ውስጥ ፡ ይገባል።

ቀ፡ ሺ፷ ። ስለ ፡ አከራዩ ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ወሰን ።

(፩) በቀ፡ጥር ፡ ፩ሺ፵ ፡ መሠረት ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ የፈረሰ፡እንደ ፡ ሆነ፤የአከፋፈሉን ፡ መቋረጥ ፡ የሚያመለክተው ፡ ፍርድ ፡ ከመሰጠቱ ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ ላለፈው ፡ የሁለት ፡ ዓመት ፡ ኪራይ ፡ እና ፡ ለያዘው ፡ ዓመት ፤ የኪራዩም ፡ አፈጻጸም ፡ ለሚመለከተው ፡ ሁሉና ፡ አጋጣሚ ፡ ለሚሆኑት ፡ የጉዳት ፡ ካሳዎች ፤ ለአከራዩ ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ያልፈረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለአከራዩ ፡ ያለፈው ፡ ኪራይ ፡ ሁሉ ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ ከተከፈለውና ፤ ውሉ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ የተሰጡት ፡ ዋስትናዎች ፡ የጸኑለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ አከፋፈሉ ፡ ከተቋረጠ ፡ በኋላ ፡ የተሰጡት ፡ ዋስትናዎች ፡ በቂ ፡ መሆናቸው ፡ የተገመተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በጊዜው ፡ ያለው ፡ ወይም ፡ ጊዜው ፡ ያልደረሰው ፡ ኪራይ ፡ እንዲከፈለው ፡ ሊያስገድድ ፡ አይችልም።

ቍ ፤ ሺ፰፩ ። በተከራየው ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ የቤት ፡ ዕቃዎችን ፡ ስለ ፡ መውሰድ ።

ከተከራየው ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ያሉት ፡ የቤት ፡ ዕቃዎች ፡ የተወሰዱና ፡ የተሸጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቍፕር ፡ ሺ፰ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ (፩) ውል ፡ በሚፈርስበት ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተመለከተውና ፡ ከዚህም ፡ በቀር ፡ የተያዘው ፡ ዓመት ፡ ከሚያልቅበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ ወደፊት ፡ ባለው ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ኪራይ ፡ ላይ ፡ አከራዩ ፡ በልዩ ፡ መብቱ ፡ ሊሠራበት ፡ ይችላል ።

ቍ ፤ ሺ፰፪ ። ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ስለሚያደርጉት ፡ የውል ፡ መቀጠል ፡ ወይም ፡ ማስተላለፍ።

ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ለውሉ ፡ ማለቂያ ፡ ለቀረው ፡ ጊዜ ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ ለመቀጠል ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ለማስተላለፍ ፡ የሚችሉት ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ወይም ፡ እነርሱ ፡ ያስተላለፉላቸው ፡ ሰዎች ፡ በተከራየው ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ በቂ ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ ዕቃዎች ፡ የሚያስቀመጡ ፤ ከሕጉ ፡ ወይም ፡ ከውሉ ፡ የሚገኙትን ፡ ግዴታዎች ፡ ጊዜያቸው ፡ ሲደርስ ፡ የሚፈጽሙ ፡ እና ፡ ቤቶቹም ፡ የሚያገለግሉበትን ፡ ሁኔታ ፡ ሳይለውጡ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፤ ሺ፰፫ ። ተንቀሳቃሽ ፡ ዕቃዎችን ፡ ስለሚሸጠው ፡ ሰው ፡ ሁኔታ ።

(፩) በቍፕር ፡ ሺ፰፮ ፡ እስከ ፡ ሺ፰፰ ፡ የተመለከተው ፡ ድንጋጌ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፤ ተንቀሳቃሽ ፡ ዕቃዎችን ፡ ለሸጠው ፡ ሰው ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ የተሰጡት ፡ ዋስትናዎች ፡ በኪሣራው ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሆነው ፡ ሊቀርቡ ፡ አይችሉም ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍፕር ፡ (፩) የተደነገገውን ፡ የሚቃወም ፡ ስምምነት ፡ ሁሉ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፤ ሺ፰፬ ። በሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ የቀደምትነት ፡ መብት ፡ ያላቸውን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) በቍፕር ፡ ሺ፰፯ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ (፪) የተመለከተው ፡ ዝርዝር ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፤ በዚህ ፡ ዝርዝር ፡ ውስጥ ፡ ለተመለከቱት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ከመጀመሪያው ፡ ገቢ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፈላቸው ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ይፈቅዳል ።

(፪) ስለ ፡ ቀደምትነቱ ፡ ክርክር ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣል ።

ክፍል ፡ ፱ ።

በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ የመያዣና ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡

ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

ቍ ፡ ሺ፰፭ ። ከሚንቀሳቀሱ ፡ ዕቃዎች ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ተከፋፈለ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ።

የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ከሚንቀሳቀሱ ፡ ዕቃዎች ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ በፊት ፤ ወይም ፡ በአንድነት ፡ ክፍያው ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ በሙሉ ፡ ዋጋቸውን ፡ ያልተቀበሉ ፤ የመያዣ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፤ በቍፕር ፡ ሺ፵፩ ፡ እና ፡ በተከታዮቹ ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ መብታቸው ፡ ተቀባይነት ፡ አግኝቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባልተከፈላቸው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ለኅብረቱ ፡ ከሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ ከተራ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ጋራ ፡ ተካፋይ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፮ ። ከማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ተከፈለ ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ዕቃዎች ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ።

የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ከመከፋፈሉ ፡ በፊት ፤ ከሚንቀሳቀሱ ፡ ዕቃዎች ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ አንዴ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ክፍያዎች ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቍፕር ፡ ሺ፰፮ ፡ የተመለከቱት ፡ ልዩነቶች ፡ ካላጋጠሙ ፡ በቀር ፤ በደንብ ፡ ተቀባይነት ፡ ያገኙ ፡ የመያዣና ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በጠቅላላ ፡ መብታቸው ፡ መጠን ፡ በክፍያው ፡ ውስጥ ፡ ገብተው ፡ ይካፈላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፯ ። ዋስትና ፡ ከሌለው ፡ ኅብረት ፡ ውስጥ ፡ የተቀበሉትን ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መቀነስ ።

(፩) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ከተሸጡና ፤ መያዣና ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ባላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ ተራ ፡ ከተወሰነ ፡ በኋላ ፤ ከነዚህ ፡ መካከል ፡ ከማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ዋጋ ፡ ለጠቅላላው ፡ መብታቸው ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ የሚችሉት ፤ ከመያዣቸው ፡ የተነሣ ፡ ለማግኘት ፡ ከሚችሉት ፡ ገንዘብ ፡ ዋስትና ፡ ከሌለው ፡ ኅብረት ፡ ውስጥ ፡ ያገኙት ፡ ገንዘብ ፡ ተቀናሽ ፡ ሆኖ ፡ ነው ።

(፪) ተቀናሽ ፡ የሆነውም ፡ ገንዘብ ፡ መያዣ ፡ ባለው ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፡ አይቀርም ። ነገር ፡ ግን ፡ ዋስትና ፡ ለሌለው ፡ ኅብረት ፡ ተመላሽ ፡ ሆኖ ፡ ይቋያል ።

ቀኑ ፡ ሺ፰፰ ። የመያዣ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በከፊል ፡ ለመቀበል ፡ ተራ ፡ ስለ ፡ መጻፍ ።

ከማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ በከፊል ፡ ለመከፈል ፡ ተራ ፡ የተጻፉ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎችን ፡ የሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ ከዚህ ፡ እንደሚቀጥለው ፡ ይሠራል ፡—

(ሀ) ከማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ዋጋ ፡ ለመቀበል ፡ ተራ ፡ ከተጻፉ ፡ በኋላ ፡ በሚቀራቸው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ዋስትና ፡ በሌለው ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፡ ተካፋይ ፡ ይሆናሉ ።

(ለ) ባለፈው ፡ መከፋፈል ፡ ውስጥ ፡ ከዚህ ፡ ድርሻ ፡ በላይ ፡ የተቀበሏቸው ፡ ገንዘቦች ፡ ለመቀበል ፡ ተራ ፡ ከተጻፉበት ፡ መያዣ ፡ ካለው ፡ ክፍያቸው ፡ ላይ ፡ ተይዘው ፡ ዋስትና ፡ ለሌለው ፡ ንብረት ፡ ተመላሽ ፡ ሆነው ፡ ይቁያሉ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

በንግዱ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ መያዣ ፡ ያላቸው ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ።

ቀኑ ፡ ሺ፰፱ ። ከሌሎች ፡ ከሚንቀሳቀሱ ፡ ዕቃዎች ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ተከፋፈለው ፡ የንግድ ፡ መደብር ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ።

የንግዱ ፡ መደብር ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ከሌሎች ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ በፊት ፡ ወይም ፡ አብሮ ፡ ክፍያው ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከመደብሩ ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ በሙሉ ፡ ዋጋቸውን ፡ ያልተቀበሉ ፡ የመያዣ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፤ በቀጥታ ፡ ሺ፰፩ ፡ እና ፡ በተከታዮቹ ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ መብታቸው ፡ ተቀባይነት ፡ እግኝቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባልተከፈላቸው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ለኅብረቱ ፡ ከሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ ከተራ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ጋራ ፡ ተካፋይ ፡ ይሆናል ።

ቀኑ ፡ ሺ፱ ። ከንግዱ ፡ መደብር ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ተከፋፈለው ፡ የሌሎች ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ዕቃዎች ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ።

የንግዱ ፡ መደብር ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ከመከፋፈሉ ፡ በፊት ፡ የሌሎች ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ተከፋፍሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መያዣ ፡ ያላቸውና ፤ መብታቸውም ፡ በደንብ ፡ ተቀባይነት ፡ ያገኘው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፤ ከዚህ ፡ ከሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፤ በሙሉ ፡ በሚጠይቁት ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ተካፋይ ፡ ይሆናሉ ። ስለ ፡ ሆነም ፤ በቀጥታ ፡ ሺ፰፯ ፡ የተደነገገው ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ሺ፱፩ ። መያዣ ፡ ካልሆነው ፡ ንብረት ፡ የሽያጭ ዋጋ ፡ የተከፈለውን ፡ ስለ ፡ መቀነስ ።

(፩) የንግዱ ፡ መደብር ፡ ከተሸጠና ፡ የሽያጭም ፡ ገንዘብ ፡ የሚከፋፈልበት ፡ አኳኋን ፡ ከተወሰነ ፡ በኋላ ፡ በንግድ ፡ መደብሩ ፡ ላይ ፡ ለሞላ ፡ ገንዘባቸው ፡ መያዣ ፡

ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ገንዘባቸውን ፡ ከንግዱ ፡ መደብር ፡ ሽያጭ ፡ ላይ ፡ የሚያገኙት ፤ መያዣ ፡ ካልነበረው ፡ ንብረት ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ የተከፈላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ተቀናሽ ፡ ሆኖ ፡ ነው ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ (፩) መሠረት ፡ የተቀነሰው ፡ ገንዘብ ፡ ከኪሣራው ፡ ላይ ፡ በኅብረት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ለሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ መያዣ ፡ ወዳልሆነው ፡ ንብረት ፡ ተመላሽ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፲፭፻፪ ። በንግዱ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በከፊል ፡ ለመቀበል ፡ ተራ ፡ ስለ ፡ መጻፍ ።

ከንግዱ መደብር ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ኑሮዎቻቸው ፡ በከፊል ፡ ብቻ ፡ የተከፈሉ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ጉዳይ ፡ ከዚህ ፡ እንደሚቀጥለው ፡ ይሠራል ፤

(ሀ) ዋስትና ፡ በሌለው ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፡ ያላቸው ፡ መብት ፡ የሚወሰነው ፡ ከንግዱ ፡ መደብር ፡ ዋጋ ፡ ከተቀበሉት ፡ ገንዘብ ፡ በኋላ ፡ በሚቀራቸው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ነው ።

(ለ) ባለፈው ፡ መከፋፈል ፡ ውስጥ ፡ ከዚህ ፡ ድርሻ ፡ በላይ ፡ የተቀበሏቸው ፡ ገንዘቦች ፤ ለመቀበል ፡ ተራ ፡ ከተጻፉበት ፡ መያዣ ፡ ካለው ፡ ክፍያቸው ፡ ላይ ፡ ተይዘው ፡ ዋስትና ፡ ለሌለው ፡ ንብረት ፡ ተመላሽ ፡ ሆነው ፡ ይቋያሉ ።

ክፍል ፡ ፮ ።

በመፋለም ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ።

ቍ ፡ ፲፭፻፫ ። የንግድ ፡ ወረቀቶችን ፡ በመፋለም ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ።

የመክሠር ፡ ማስታወቂያ ፡ ፍርድ ፡ በተሰጠበት ፡ ጊዜ ፤ በከሠረው ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፡ በዐይነት ፡ የሚገኙትን ፡ የንግድ ፡ ወረቀቶች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ያልተከፈለባቸው ፡ ሰነዶች ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡ የሚቻለው ፡ ባለሀብቱ ፡ እነዚህን ፡ ወረቀቶች ፡ ወይም ፡ ሰነዶች ፡ ለባለዕዳው ፡ የሰጠው ፡ ወጋቸውን ፡ ተቀብሎ ፡ እንዲያስቀምጥለት ፡ ብቻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ። እንዲሁም ፤ ባለሀብቱ ፡ ለተወሰኑ ፡ አከፋፈሎች ፡ ባለዕዳው ፡ እንዲከፍልለት ፡ የሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ እንዲመለስለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፭፻፬ ። በአደራ ፡ የተቀመጡ ፡ የንግድ ፡ ዕቃዎችን ፡ ወይም ፡ ላንድ ፡ ኮሚሲዮኔር ፡ የተሰጡትን ፡ ዕቃዎች ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ።

(፩) ለባለዕዳው ፡ በአደራ ፡ የተሰጡ ፡ የንግድ ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ በባለሀብቱ ፡ ስም ፡ ለመሸጥ ፡ የተቀበላቸው ፡ ዕቃዎች ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ በዐይነት ፡ የሚገኙ ፡ ከሆነ ፡ ባለሀብቱ ፡ እንዲመለሱለት ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) የነዚህ ፡ ዕቃዎች ፡ ዋጋ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ እንዲመለስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

የቅ ፡ የሚቻለው ፤ በጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ ዋጋ ፡ ባለው ፡ ነገር ፡ ያልተከፈለ ፡
ወይም ፡ በባለዕዳውና ፡ በገዢው ፡ መካከል ፡ በተመላላሽ ፡ ሒሳብ ፡ ያልተቻቻለ ፡
የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ፳፻፮ ። ከመክሠሩ ፡ በፊት ፡ ሽያጫቸው ፡ የፈረሰውን ፡ ዕቃዎች ፡ በመፋለም ፡
ስለ ፡ መጠየቅ ።

(፩) በፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ ቃል ፡ መሠረት ፤ የመክሠር ፡ ማስታወቂያው ፡
ፍርድ ፡ ከመሰጠቱ ፡ በፊት ፡ ሽያጫቸው ፡ ፈራሽ ፡ የሆነውን ፡ ዕቃዎች ፤ በዐይ
ነታቸው ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ካሉ ፡ በመፋለም ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል።

(፪) የሽያጩ ፡ መፍረስ ፡ በፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ የታወቀው ፡ ወይም ፡ የተወሰነው ፤ የመ
ክሠር ፡ ማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ገንዘቡ ፡ ያል
ተከፈለው ፡ ሻጭ ፡ ያቀረበው ፡ የመፋለም ፡ ጥያቄ ፡ ወይም ፡ ክስ ፡ የመክሠሩ ፡
ማስታወቂያ ፡ ፍርድ ፡ ከመሰጠቱ ፡ በፊት ፡ ከሆነ ፡ የመፋለሙን ፡ ጥያቄ ፡ በከ
ፊል ፡ ገንዘብ ፡ ላይም ፡ ቢሆን ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ፳፻፯ ። ባለሀብትነታቸው ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ የተሸጡ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ዕቃ
ዎችን ፡ ስለ ፡ ማስመለስ ።

ዋጋቸው ፡ እስኪከፈል ፡ ድረስ ፡ ባለሀብትነታቸው ፡ ሳይተላለፍ ፡ ለከሠረው ፡
ሰው ፡ የተሸጡትን ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ በመፋለም ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡
የሚቻለው ፡ የሽያጩ ፡ ቃል ፤ የመክሠር ፡ ማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ ከመሰጠቱ ፡
በፊት ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ በቅጥር ፡ ፪፻፲፱፻፹፯ ፡ መሠረት ፡ ተመዝግቦ ፡
እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ፳፻፲ ። ለባለዕዳው ፡ የተላኩትን ፡ ዕቃዎች ፡ በመፋለም ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ።

(፩) ለባለዕዳው ፡ የተላኩ ፡ ዕቃዎች ፡ በራሱ ፡ መጋዘን ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ስለርሱ ፡
በሚሸጠው ፡ በኮሚሲዮኔሩ ፡ ማጋዘኖች ፡ ውስጥ ፡ ያልገቡ ፡ ከሆነ ፤ በመፋለም ፡
ለመጠየቅ ፡ ይቻላሉ ።

(፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ላኪው ፡ በፈረመው ፡ ሰነድ ፡ መሠረት ፡ ቅን ፡ ልቡና ፡ ላለው ፡
ሁለተኛ ፡ ገዢ ፤ ከመድረሳቸው ፡ በፊት ፡ ያለማታለል ፤ ዕቃዎቹ ፡ የተሸጡ ፡
እንደ ፡ ሆነ ፡ የመፋለሙን ፡ ጥያቄ ፡ ለመቀበል ፡ አይቻልም ።

ቀኑ ፡ ፳፻፲፩ ። ስለ ፡ መያዝ ፡ መብት ።

ለባለዕዳው ፡ ያልተሰጡትን ፡ ወይም ፡ ለርሱ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ እርሱ ፡ ሆኖ ፡ ለሚ
ሠራ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ገና ፡ ያልላካቸውን ፡ ዕቃዎች ፡ ሻጩ ፡ ለመያዝ ፡ ይችላል ።

ቀኝ ፡ ሺ፩፻፱ ። ዕቃዎች ፡ እንዲሰጡ ፡ ለማስገደድ ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ስለ ፡ አላቸው ፡ ሥልጣን ።

(፩) በቀጥታ ፡ ሺ፩፻፳ ፡ እና ፡ ሺ፩፻፳፯ ፡ ስለ ፡ ተመለከቱት ፡ ጉዳዮች ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፤ በመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ፈቃድ ፤ የተሰማሙበትን ፡ ዋጋ ፡ ለሻጩ ፡ በመክፈል ፡ ዕቃዎቹ ፡ እንዲሰጡባቸው ፡ ለማስገደድ ፡ ሥልጣን ፡ አላቸው ።

(፪) በዚህ ፡ ሥልጣናቸው ፡ ያልሠሩበት ፡ እንደሆነ ፡ ሻጩ ፡ ከዕቃዎቹ ዋጋ ፡ የተቀበለውን ፡ እና ፡ ከከሰረው ፡ ሰው ፡ ለኪራይ ፡ ወይም ፡ ለመጫኛ ፡ ለኮሚሲዮን ፡ ለአሹራንስ ፡ ወይም ፡ ለሌሎች ፡ ወጪዎች ፡ አስቀድሞ ፡ የወሰዳቸውንና ፡ እነዚህንም ፡ ለመሳሰሉ ፡ ምክንያቶች ፡ የሚከፈሉትን ፡ ገንዘቦች ፡ ለጎብረቱ ፡ መልሶ ፡ እነዚህንም ፡ ወጪዎች ፡ ራሱ ፡ እንዲከፍል ፡ ሻጩ ፡ ይገደዳል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የውሉ ፡ አለመፈጸም ፡ ለሻጩ ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራዎችን ፡ ሊያስገኙለት ፡ ይችላሉ ።

ቀኝ ፡ ሺ፲፱ ። የመፋለም ፡ ጥያቄዎችን ፡ ስለ ፡ መቀበል ።

የመፋለም ፡ ጥያቄዎችን ፤ በመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ፈቃድ ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ለመቀበል ፡ ይችላሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለኪሣራው ፡ አሠራር ፡ የሚደረግ ፡ ዘዴ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስምምነት ።

ቀኝ ፡ ሺ፲፱፩ ። የስምምነት ፡ አሳብ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

(፩) በቀጥታ ፡ ሺ፱፻፯ ፡ የተመለከተው ፡ ቀን ፡ ካለቀበት ፡ አንሥቶ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ የከሠረው ፡ ነጋዴ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ አንድ ፡ የስምምነት ፡ አሳብ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ። ይኸውም ፡ አሳብ ፡ የሚቀርበው ፡ በተለይ ፡ ለመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ነው ።

(፪) በሚቀርበው ፡ አሳብ ፡ ውስጥ ፡ ዋስትና ፡ ለሌላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሚሰጠው ፡ በመቶ ፡ ይህን ፡ ያህል ፡ የሚባለው ፡ ገንዘብና ፡ ባለዕዳው ፡ ለመክፈል ፡ እስከዚህ ፡ ቀን ፡ ይሁንልኝ ፡ ሲል ፡ የጠየቀው ፡ ጊዜ ፡ ይጠቀሳል ፡ እከፍላለሁ ፡ ባለው ፡ ገንዘብና ፡ ለሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ወጪና ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ኪሣራ ፡ ማረጋገጫ ፡ እንዲሆን ፡ የሚሰጠውን ፡ ዋስትና ፡ መጥቀስ ፡ አለበት ።

(፫) ስለ ፡ ስምምነት ፡ የቀረበው ፡ አሳብ ፡ የሒሳብ ፡ ማጣራቱን ፡ ያግዳል ።

ቀሌ ፡ ሺ፹፪ ። የቀረበውን ፡ ስምምነት ፡ ስለ ፡ መመርመርና ፡ የተባለውን ፡ አሳብ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) የስምምነቱ ፡ አሳብ ፡ የቀረበለት ፡ መርማሪ ፡ ዳኛ ፡ የንብረት ፡ ጠባቂዎችንና ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎችን ፡ ኮሚቴ ፡ ሐሳብ ፡ ይቀበላል ።

(፪) የቀረበው ፡ አሳብ ፡ የሚገባ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ የገመተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኛው ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ እንዲያውቁት ፡ በፍጥነት ፡ እንዲተላለፍላቸው ፡ ያዛል ።

(፫) ይህ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሚላከው ፡ ማስታወቂያ ፡ በፍርድ ፡ ቤቱ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ በኩል ፡ ሆኖ ፡ ለያንዳንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በሚላከው ፡ በሬኮማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ይፈጸማል ። ስለሆነም ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ብዛት ፤ ለያንዳንዱ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለመላክ ፡ የማይፈቀድ ፡ በሚሆንበት ፡ ጊዜ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤ የንብረት ፡ ጠባቂዎቹን ፡ እና ፡ የሕግ ፡ አስከባሪውን ፡ አሳብ ፡ ከሰማ ፡ በኋላ ፤ ለመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ የቀረበው ፡ አሳብ ፡ የሕግ ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ ለመቀበል ፡ በተፈቀደለት ፡ ጋዜጣና ፡ በንግድ ፡ አፈሲዬል ፡ ጋዜጣ ፡ እንዲወጣ ፡ ለማዘዝ ፡ ይፈቅድለታል ።

(፬) ማስታወቂያውም ፤ የከሠረው ፡ ነጋዴ ፡ ካቀረበው ፡ አሳብ ፡ በላይ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹና ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ኮሚቴ ፡ የሰጡትን ፡ አሳብ ፡ ያመለክታል ። በመክሠር ፡ አሠራር ፡ ሁኔታ ፤ በተፈጸሙት ፡ ሥርዐቶችና ፡ በተደረጉት ፡ ሥራዎች ፡ ላይ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ያቀረቡት ፡ መግለጫ ፡ ከዚህ ፡ ማስታወቂያ ፡ ጋራ ፡ ይያያዛል ።

(፭) ስለስምምነቱ ፡ በተላለፈው ፡ ማስታወቂያ ፡ ውስጥ ፡ ከሐያ ፡ ቀን ፡ የማያንስ ፡ ከ፴ ፡ ቀን ፡ የማይበልጥ ፡ ጊዜ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ይወሰናል ። በዚሁም ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በሐሳቡ ፡ ያልተስማሙት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የከሠረው ፡ ሰው ፡ ያቀረባቸውን ፡ አሳቦች ፡ ያለመቀበላቸውን ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

ቀሌ ፡ ሺ፹፫ ። ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ስለሚሰጡት ፡ ድምፅ ።

(፩) የሚሰጠው ፡ ድምፅ ፡ በፕሮሴሴርባል ፡ ተጽፎ ፡ መርማሪው ፡ ዳኛና ፡ የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ይፈርሙበታል ።

(፪) በውለታ ፡ ወይም ፡ ለጊዜው ፡ የተቀበሏቸው ፡ ቢሆኑም ፤ መብታቸው ፡ በአገባብ ፡ የታወቀላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሁሉ ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፫) ልዩ ፡ ማረጋገጫዎች ፡ ያሏቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፤ የቀረበውን ፡ የስምምነት ፡ አሠራር ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ስላላቸው ፡ መብት ፡ ድምፅ ፡ ለመስጠት ፡ የሚችሉት ፡ ማረጋገጫቸውን ፡ የለቀቁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ። ስምምነቱ ፡ ሳይደራጅ ፡ ወይም ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ሳያጸድቀው ፡ የቀረ ፤ ወይም ፡ የተሰረዘ ፡

ወይም ፡ የፈረሰ ፡ እንደሆነ፤ ማረጋገጫቸውን ፡ መልቀቃቸው ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።
 (፬) የከሠረው ፡ ሰው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፤ እስከ ፡ አራት ፡ ቤት ፡ የሚቆጠሩ ፡ የሥጋ ፡ ወይም ፡ የጋብቻ ፡ ዘመዶች ፡ እና፡እንዲሁም ፡ የመክሠሩ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተነገረበት ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ከነዚህ ፡ ሰዎች ፡ መብት ፡ የተላለፈላቸው ፡ ወይም ፡ የገዙ ፡ ሰዎች ፡ ድምፅ ፡ ለመስጠትና ፡ ከድምፅ ፡ ብልጫው ፡ ቍጥር ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ አይችሉም ።

(፭) የመክሠሩ ፡ ማስታወቂያ ፡ ፍርድ ፡ ከወጣ ፡ በኋላ ፡ የተደረጉት ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂነትን ፡ መብት ፡ ማስተላለፍ ፡ የድምፅ ፡ መስጠትን ፡ መብት ፡ አይሰጡም።

ቍ ፡ ሺ.፹፬ ። ስምምነቱን ፡ ስለ ፡ ማጽደቅ ።

(፩) ስምምነቱ ፡ ውድቅ ፡ እንዳይሆን፤ ከፅዳው ፡ ከሦስት ፡ ሁለት ፡ እጅ ፡ ባላቸው ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ እንዲጸድቅ ፡ ያስፈልጋል ። ይሁን ፡ እንጂ ፤ ድምፅ ፡ በሚሰጥበት ፡ ጊዜ ፡ ያልነበሩት ፡ ሰዎች ፡ በድምፅና ፡ በገንዘብ ፡ ብልጫው ፡ አቁጣጠር ፡ ውስጥ ፡ አይገቡም ።

(፪) የከሠረው ፡ ሰው ፡ ያቀረበውን ፡ የስምምነት ፡ አሳብ ፡ አንቀበልም ፡ ሲሉ ፡ በቍጥር ፡ ሺ.፹፪ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ (፮) በተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያላስታወቁ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ስምምነቱን ፡ እንደ ፡ ተቀበሉ ፡ ይቆጠራሉ ።

(፫) ይህ ፡ የተነገረው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ከሚሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ የተነሣ ፡ መብታቸውን ፡ የተቀበሏቸው ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ፡ቍጥር ፡ ወይም ፡ የሚጠይቁት ፡ ገንዘብ፡ልክ፡ቢለዋወጥም፡የድምፅ ፡ ብልጫውን ፡ አቁጣጠር ፡ አይለውጠውም ።

(፬) የድምፅ ፡ መስጠትን ፡ ውጤት ፡ በቍጥር ፡ ሺ.፹፫ ፡ ንኡስ ፡ (፩) በተመለከተው ፡ ፕሮሴሲርባል ፡ ላይ ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ያረጋግጣል ።

ቍ ፡ ሺ.፹፮ ። ስምምነቱን ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

(፩) በስምምነቱ ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ መብት ፡ የነበራቸው፡ወይም ፡ ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ መብታቸው ፡ የታወቀላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሁሉ ፡ በስምምነቱ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ተቃዋሚነቱ ፡ ምክንያት ፡ ያለው ፡ መሆን ፡ አለበት ። መቃወሚያው ፡ ምክንያት ፡ ካልተሰጠበትና ፡ ድምፅ ፡ በተሰጠበት ፡ በስምንት ፡ ቀናት ፡ ውስጥ ፡ ለባለፅዳውና ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ካልተላለፈላቸው ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ። ይኸውም፡መቃወሚያ፡በፍርድ፡ቤቱ፡መጀመሪያ፡ችሎት፡ለመቅረብ፡ጥሪ፡ይኖርበታል።

ቍ ፡ ሺ.፹፯ ። ስምምነቱን ፡ ስለ ፡ ማጽደቅ ።

ማናቸውም ፡ ጥቅም ፡ ያለው ፡ ወገን ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ስምምነቱን ፡ እንዲያጸድቀው ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ። የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በቍጥር ፡ ሺ.፹፮ ፡ ከተወሰኑት ፡ ስምንት ፡ ቀናት ፡ በፊት ፡ ለመወሰን ፡ አይችልም ።

(፪) በዚህ ፡ በተባለው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መቃወሚያዎች ፡ ቀርበው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ስለነዚህ ፡ መቃወሚያዎችና ፡ እንዲጸድቅ ፡ ስለ ፡ ቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ባንድ ፡ ፍርድ ፡ ይወስናል ።

(፫) ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ ውሳኔ ፡ ከመስጠቱ ፡ በፊት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የሚከተሉትን ፡ መመልከት ፡ አለበት ፡—

(ሀ) መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ስለ ፡ መክሠሩ ፡ አሠራርና ፡ ስምምነቱ ፡ ሊፈቀድ ፡ የሚችል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የሚያቀርበውን ፡ መግለጫ ፡ እና ፡

(ለ) ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ በቅጥር ፡ ሺ፹፪ ፡ ንኡስ ፡ ቅጥር ፡ (፩) መሠረት ፡ የሚያቀርቡትን ፡ መግለጫ ፡ እና ፡

(ሐ) ያለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከከሠረው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ በጋራ ፡ ተገዳጅ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ የሚያቀርቡትን ፡ ማስገንዘቢያ ።

(፬) መቃወሚያውንም ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የተቀበለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስምምነቱ ፡ ባለጉዳዮች ፡ በሆኑት ፡ ሰዎች ፡ በኩል ፡ ሁሉ ፡ ፈራሽ ፡ መሆኑን ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ሺ፹፮ ፡ ስምምነቱን ፡ ለማጽደቅ ፡ ስላለመቀበል ።

ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ስምምነቱን ፡ የማያጸድቀው ፡

(ሀ) ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተዘረዘሩት ፡ ደንቦች ፡ ያልተፈጸሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡

(ለ) ስምምነቱን ፡ ማጽደቅ ፡ የሕዝብን ፡ ወይም ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎችን ፡ ጥቅም ፡ የሚቃወም ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፹፰ ፡ የስምምነቱን ፡ አፈጻጸም ፡ ስለ ፡ መጠባበቅ ።

(፩) ከስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ በኋላ ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹና ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ኮሚቴ ፡ ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ በተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ በተወሰኑት ፡ አደራረጎች ፡ መሠረት ፡ የስምምነቱን ፡ መፈጸም ፡ ይጠባበቃል ።

(፪) የስምምነቱ ፡ ውለታዎች ፡ ከተፈጸሙ ፡ በኋላ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ኮሚቴ፤ ለኅብረቱ ፡ የተሰጠው ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ እንዲነሣ ፡ ለመፍቀድ ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።

ቍ ፡ ሺ፹፱ ፡ ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ ውጤቶች ።

(፩) የንብረት ፡ መያዣ ፡ ካላቸውና ፡ መያዣቸውንም ፡ ካልለቀቁት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፤ እንዲሁም ፡ መብታቸውን ፡ ያገኙት ፡ የመክሠሩ ፡ አሠራር ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ከሆኑት ፡ መያዣ ፡ ከሌላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በቀር ፡ የስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎችን ፡ ሁሉ ፡ ያስገድዳል ።

(፪) በቅጥር ፡ ሺ፯ ፡ መሠረት ፡ በከሠረው ፡ ሰው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ላይና ፡ እንዲሁም ፡ በቅጥር ፡ ሺ፯ ፡ መሠረት ፡ በንግዱ ፡ ላይ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ያላቸውን ፡ በኅብረቱ ፡ ስም ፡ የተመዘገበውን ፡ የመያዣ ፡ መብት ፤ የስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ አይለውጠውም ። ስለዚህም ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ስለ ፡ ስምምነቱ ፡

መጽደቅ ፡ የተሰጠውን ፡ ፍርድ ፡ ሥልጣን ፡ ባለው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያስመዘግቡታል ።

(፫) ስምምነቱ ፡ ቢኖርም ፡ ቅሉ ፣ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ስለሚጠይቁት ፡ ሙሉ ፡ ገንዘብ ፡ በባለዕዳው ፡ የጋራ ፡ ተገዳጆች ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ የክስ ፡ ማቅረብ ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ ይቆያሉ ።

ቍ ፡ ሺ፯ ። ስለ ፡ መክሠሩ ፡ ውጤቶች ፡ መቅረት ።

(፬) ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ የተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ የመጨረሻ ፡ ፍርድ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፣ ወዲያው ፡ ስለ ፡ መብት ፡ እጦት ፡ በቍጥር ፡ ሺ፰፻ ፡ የተጻፈው ፡ ቃል ፡ ለስምምነቱ ፡ አፈጻጸም ፡ በቍጥር ፡ ሺ፹፰ ፡ የተደነገጉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፣ የመክሠሩ ፡ ውጤቶች ፡ ይቀራሉ ።

(፭) ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፣ በመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ኮሚቴ ፡ ፊት ፣ ለባለዕዳው ፡ የመጨረሻውን ፡ ሒሳብ ፡ ያስረክባሉ ። በዚህም ፡ ሒሳብ ፡ ክርክር ፡ ከተደረገበት ፡ በኋላ ፡ ሒሳቡን ፡ ያቆማሉ ። ለባለዕዳው ፣ ንብረቶቹን ፣ መዘገቦቹን ፣ ወረቀቶቹን ፡ ፅቃዎቹን ፡ በሙሉ ፡ ይመልሳሉ ። ባለዕዳውም ፡ ደረሰኝ ፡ ይሰጣቸዋል ። ባለዕዳው ፡ ሳይረከባቸው ፡ ቢቀር ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ የመጨረሻውን ፡ ሒሳብ ፡ ካሰናዱበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ ለሁለት ፡ ዓመት ፡ ብቻ ፡ ገላፊዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፮) ለዚህ ፡ ሁሉ ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ አንድ ፡ ፕሮሴጆርባል ፡ ያዘጋጃል ። ክርክር ፡ በሚነሳበት ፡ ጊዜ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጥበታል ።

ቍ ፡ ሺ፺፩ ። ከጸደቀ ፡ በኋላ ፡ ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ መፍረስ ።

(፩) ከስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ ወዲህ ፡ በተገለጸው ፡ ተንኩል ፡ ምክንያት ፡ ካልሆነ ፡ ተንኩሉም ፡ የተገኘውን ፡ ሀብት ፡ ከመደበቅ ፡ ወይም ፡ ዕዳውን ፡ ከማጋነን ፡ የተፈጠረ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፣ ስምምነቱ ፡ ከጸደቀ ፡ በኋላ ፡ እንዲፈርስ ፡ የሚቀርበው ፡ ማናቸውም ፡ ክስ ፡ አይሰማም ። ይኸንንም ፡ ክስ ፡ አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ራሱ ፡ ሊያቀርበው ፡ ይችላል ። ነገር ፡ ግን ፡ ሊቀርብ ፡ የሚችለው ፣ ተንኩሉ ፡ በተገለጸ ፡ በአምስት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) የከሠረው ፡ በተንኩል ፡ ነው ፡ የሚል ፡ ፍርድ ፡ የተሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ የተደረገው ፡ ስምምነት ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ። ይኸውም ፡ የስምምነቱ ፡ መፍረስ ፡ ለተንኩሉ ፡ ግብረ ፡ አበሮች ፡ ከሆኑት ፡ በቀር ፣ ዋሶቹን ፡ ሁሉ ፡ በደንብ ፡ ነጻ ፡ ያወጣቸዋል ።

ቍ ፡ ሺ፺፪ ። ከስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ በኋላ ፣ በተገለጸው ፡ ተንኩል ፡ ምክንያት ፡ ክስ ፡ በሚቀርብበት ፡ ጊዜ ፡ ስለሚደረጉ ፡ መጠባበቂያዎች ።

(፩) ከስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ በኋላ ፣ ባለዕዳው ፡ በተንኩል ፡ መክሠር ፡ ተከለ ፡

የተቀጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤ አስፈላጊ ፡ መስለው ፡ የታዩትን ፡ የመጠባበቂያ ፡ ሥራዎች ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ።

(፪) እነዚህ ፡ አስፈላጊ ፡ ሥራዎች ፤ የሚያስከስስ ፡ ነገር ፡ የለውም ፡ ከተባለበት ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ የከሠረው ፡ ሰው ፡ በነጻ ፡ ከተለቀቀበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ በደንብ ፡ ይቀራሉ ።

ቀ፡ ሺ፯፫ ። ስምምነቱን ፡ ስለ ፡ መሰረዝ ።

(፩) ባለዕዳው ፡ የስምምነቱን ፡ ውሳኔዎች ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ያሉም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዋሶች ፡ ባሉበት ፡ ወይም ፡ በሚገባ ፡ ከተጠሩ ፡ በኋላ ፤ ስምምነቱ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ለማመልከት ፡ ይቻላል ።

(፪) ስምምነቱ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ እንዲፈጸም ፡ ዋስ ፡ የሆኑትን ፡ ሰዎች ፡ የስምምነቱ ፡ መፍረስ ፡ ነጻ ፡ አያወጣቸውም ።

ቀ፡ ሺ፯፬ ። ስምምነቱ ፡ ከተሰረዘ ፡ ወይም ፡ ከፈረሰ ፡ በኋላ ፡ የመክሠሩን ፡ አሠራር ፡ እንደገና ፡ ስለ ፡ መቀበል ።

(፩) ስምምነቱ ፡ የተሰረዘ ፡ ወይም ፡ የፈሰሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አስቀድሞ ፡ በተጻፈው ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ መሠረት ፤ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ሳይዘገዩ ፤ እሽጎችም ፡ እንዳሉ ፡ ያሸገው ፡ ባለሥልጣን ፡ እየረዳቸው ፡ የተቁጠሩትን ፡ ባለዋጋ ፡ የሆኑትን ፡ ዕቃዎችና ፡ ወረቀቶችን ፡ ማረጋገጥ ፡ ይጀምራሉ ። አስፈላጊ ፡ ሲሆንም ፡ ተጨማሪ ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብና ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ያዘጋጃሉ ።

(፪) ወዲያውም ፡ በፍጥነት ፤ ስለዚህ ፡ የተፈረደውን ፡ ፍርድ ፡ ቅጅና ፤ አዲስ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎችም ፡ እንዳሉ ፤ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁባቸውን ፡ ሰነዶች ፤ በቅጥር ፡ ሺ፵፫ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ለምርመራ ፡ እንዲያቀርቡ ፡ በማሳሰብ ፡ ማስታወቂያ ፡ ያወጣሉ ።

ቀ፡ ሺ፯፭ ። የቀረቡትን ፡ አዲስ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብቶች ፡ ስለ ፡ መመርመር።

(፩) በቅጥር ፡ ሺ፯፬ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ የቀረቡትን ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነዶች ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ይመረምራሉ ።

(፪) አስቀድሞ ፡ ተቀባይነት ፡ አግኝተው ፡ ስለነበሩት ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብቶች ፡ አዲስ ፡ ምርመራ ፡ አይደረግም ። ይሁን ፡ እንጂ ፤ ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ የተከፈሉትን ፡ ያለመቀበል ፡ ወይም ፡ የመቀነስ ፡ መብት ፡ ሳይነካ ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፯፮ ። ስምምነቱ ፡ ከጸደቀ ፡ በኋላ ፡ ባለዕዳው ፡ ስላደረጋቸው ፡ ውሎች ።

ስምምነቱ ፡ በፍርድ ፡ ከመጽደቁ ፡ በኋላና ፡ ከስምምነቱ ፡ መሰረዝ ፡ ወይም ፡ መፍረስ ፡ በፊት ፡ ባለዕዳው ፡ ያደረጋቸው ፡ ውሎች ፤ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ተንኮል ፡ በማድረግ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፤ ፈራሽ ፡ አይሆኑም ።

ቀ : ፲፯፻፮ ። ከስምምነቱ ፡ አስቀድሞ ፡ ስላሉት ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ።

ከስምምነቱ ፡ በፊት ፡ የነበሩት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ባለዕዳውን ፡ ብቻ ፡ በሚመለከት ፡ ጉዳይ ፤ ሁሉ ፡ መብታቸውን ፡ እንደገና ፡ መልሰው ፡ ይይዛሉ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ በተመለከቱት ፡ መጠኖች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፤ ከላብረቱ ፡ ውስጥ ፡ ለማግኘት ፡ አይችሉም ። ይኸውም ፤

(ሀ) እንዲከፈላቸው ፡ ከጠየቁት ፡ ገንዘብ ፡ ምንም ፡ ድርሻ ፡ ያልወሰዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለሚጠይቁት ፡ ገንዘብ ፡ በሙሉ ፤

(ለ) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ከሚገባቸው ፡ ድርሻ ፡ በከፊል ፡ ተቀብለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሚቀራቸው ፡ ድርሻ ፡ ልክ ፡ ነው ።

ቀ : ፲፯፻፳ ። ከስምምነቱ ፡ በኋላ ፡ አዲስ ፡ ለሆኑት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ገንዘባቸው ፡ ባለመክፈሉ ፡ ምክንያት ፡ ሁለተኛ ፡ ስለሚደረግ ፡ የመክሠር ፡ ማስታወቅ ።

ስምምነቱ ፡ ሳይሰረዝ ፡ ወይም ፡ ሳይፈርስ ፡ ከስምምነቱ ፡ በኋላ ፡ አዲስ ፡ የመጡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ይከፈሉን ፡ የሚሉት ፡ ገንዘብ ፡ ሳይከፈላቸው ፡ በመቅረቱ ፡ ምክንያት ፡ ሁለተኛ ፡ የኪሣራ ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ሲሆን ፤ በፊተኛው ፡ የኪሣራ ፡ ማስታወቅ ፡ ጊዜ ፡ የነበሩት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በሁለተኛው ፡ የኪሣራ ፡ ማስታወቅ ፡ ጊዜም ፡ የዕዳ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ይሆናሉ ። ነገር ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡ ጠያቂነታቸው ፡ የተነሣ ፡ አዲሶቹን ፡ ጠያቂዎች ፡ በሚመለከት ፡ ነገር ፡ ምንም ፡ ብልጫ ፡ አለን ፡ ለማለት ፡ አይችሉም ፤ በቀጥር ፡ ፲፯፻፯ ፡ የተወሰኑትም ፡ ድንጋጌዎች ፡ ይፈጸሙባቸዋል ።

ቀ : ፲፯፻፱ ። ንብረትን ፡ በመልቀቅ ፡ ስለሚደረግ ፡ ስምምነት ።

(፩) የከሠረው ፡ ሰው ፡ ያለውን ፡ ንብረት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ በመልቀቅ ፡ ስምምነት ፡ ሊያግድ ፡ ይችላል ። ይህ ፡ የተባለው ፡ ስምምነት ፤ ልክ ፡ ለመደበኛው ፡ ስምምነት ፡ የሚሰጡትን ፡ ደንቦች ፡ በመከተል ፡ ይፈጸማል ። የሚሰጣቸውም ፡ ውጤቶች ፡ እንደነዚያው ፡ ያሉ ፡ ውጤቶች ፡ ናቸው ። የሚሰረዘውም ፡ የሚፈርሰውም ፡ መደበኛው ፡ ስምምነት ፡ በሚሰረዝባቸውና ፡ በሚፈርስባቸው ፡ ምክንያቶች ፡ ነው ።

(፪) የተለቀቀውንም ፡ ንብረት ፡ የማጣራት ፡ ሥራ ፡ በቀጥር ፡ ፲፯፻፩ ፡ እና ፡ በተከታዮቹ ፡ በተጻፈው ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

(፫) ያለውን ፡ ንብረት ፡ በመልቀቅ ፡ የሚደረገው ፡ ስምምነት ፤ በተለቀቀው ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፡ ያልገቡትንና ፡ የከሠረው ፡ ሰው ፡ በኋላ ፡ የሚያገኛቸው ፡ ንብረቶች ፡ እንዳይያዙ ፡ ያደርጋል ።

(፬) ስምምነቱ ፡ ቢኖርም ፡ ቅሉ ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ከባለዕዳው ፡ በጋራ ፡ ተገዳጅ ፡ በሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ መብታቸውን ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ ይቆያሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፮ ። በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ስለ ፡ መግባት ።

ስምምነቱ ፡ የጸደቀበት ፡ ወይም ፡ የፈረሰበት ፡ ወይም ፡ የተሰረዘበት ፡ ፍርድ ፡ በቍጥር ፡ ፱፻፹፫ ፡ (፬) በተደነገገው ፡ መሠረት ፡ የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤቱ ፡ ሹም ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ መግባታቸውን ፡ ማረጋገጥ ፡ አለበት ።

ክፍል ፡ ፪ ።

በግዴታ ፡ የሚሆን ፡ የንብረት ፡ ማጣራት ።

ቍ ፡ ሺ፻፩ ። ስምምነቱን ፡ ያለመቀበል ፡ ስለሚያስከትላቸው ፡ ውጤቶች ።

ስለ፡ስምምነቱ ፡ የቀረበው ፡ አሳብ ፡ ቍጥር ፡ ሺ፹፬ ፡ የሚያስገድደውን ፡ ዕጥፍ ፡ የሆነውን ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ያላገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ንብረቱ ፡ በግድ ፡ እስኪሸጥና ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹም ፡ የሽያጩን ፡ ድርሻ ፡ ጨርሰው ፡ እስኪከፋፈሉ ፡ ድረስ ፡ የመክሠሩ ፡ ሥራዎች ፡ ሳያቋርጡ ፡ ይቀጥላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፪ ። ለከሠረው ፡ ሰው ፡ ስለሚደረገው ፡ ዕርዳታ ።

ከሚከፋፈለው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ለከሠረው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ለቤተ ፡ ሰቡ ፡ ርዳታ ፡ ለመስጠት ፡ ይቻል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለማወቅ ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹን ፡ ኮሚቴ ፡ ያማከራል ። ኮሚቴው ፡ አሳቡን ፡ በመልካም ፡ የተቀበለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ባቀረቡት ፡ አሳብ ፡ መሠረት ፡ የተፈቀደውን ፡ ርዳታ ፡ ልክ ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ሺ፻፫ ። ስለ፡ ንብረቱ ፡ ማጣራት ፡ ሥራዎች ።

(፩) ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፤ የባለዕዳውን ፡ የሚንቀሳቀሱትንና ፡ የማይንቀሳቀሱትን ፡ ንብረቶች ፡ ይሸጣሉ ። ባለዕዳውም ፡ ለነዚህ ፡ ሥራዎች ፡ መጠራት ፡ የለበትም ።

(፪) ከሽያጩም ፡ የተገኘው ፡ ገንዘብ ፡ በቍጥር ፡ ፱፻፺፮ ፡ በተመለከተው መሠረት ፡ ይቀመጣል ።

(፫) ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ባለዕዳው ፡ ሳይጠራ ፤ በቍጥር ፡ ሺ፴፰ ፡ እንደተመለከተው ፡ ስለማንኛውም ፡ ዐይነት ፤ የባለዕዳውን ፡ መብቶች ፡ የሚመለከቱ ፡ ስምምነቶችንና ፡ ግልግሎችን ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፬ ። የማይንቀሳቀሱትን ፡ ንብረቶች ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

ግዴታ ፡ የሆነው ፡ ማጣራት ፡ ከመከፈቱ ፡ በፊት ፡ የተጀመረ ፡ የማይንቀሳቀሱትን ፡ ንብረቶች ፡ የማስለቀቅ ፡ ሥራ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የመሸጥን ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ የሚችሉት ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ። እነርሱም ፡ በመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ፈቃድ ፡ በስምንት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ሥራውን ፡ ለመጀመር ፡ ይገደዳሉ ።

ቍ ፡ ፲፩፻፮ ። የንግድ ፡ መደብርን ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

የነጋዴው ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ እንዲጣራ ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡ የንግድ ፡ መደብሩ ፡ እንዲያዘ ፡ የታዘዘ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፤ የንግድ ፡ መደብሩ ፡ እንዲሸጥ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ለማድረግ ፡ የሚችሉት ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ። እነሱም ፡ በመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ፈቃድ ፤ በቍጥር ፡ ፲፩፻፮ ፡ የተመለከተው ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ የንግዱን ፡ መደብር ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፲፩፻፯ ። በማጣራቱ ፡ ጊዜ ፡ ሥራውን ፡ ስለ ፡ መቀጠል ።

(፩) ዋስትና ፡ የሌላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መከራ ፡ በሚጠራበት ፡ ጊዜ ፡ ሥራውን ፡ እንዲቀጥሉ ፡ ለንብረት፡ጠባቂዎች፡ውክልናቸውን፡ሊሰጡ፡ይችላሉ ።

(፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ኮሚቴ ፡ አሳሳቢነት ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹን ፡ በራኮማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ አሳባቸውን ፡ ይጠይቃቸዋል ። ከብዛታቸው ፡ የተነሣ ፡ ለየንዳንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለመላክ ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቍጥር ፡ ፲፫፻፱ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ (፫) የተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ይፈጸማሉ ።

(፫) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ድምፃቸውን ፡ ለፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ በዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ መስጠት ፡ እንዳለባቸው ፡ ይነገራቸዋል ።

(፬) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹም ፡ የሥራው ፡ መቀጠል ፡ የሚቁደበትን ፡ ጊዜና ፡ የሥራውን ፡ ወሰን ፡ ይወስናሉ ። እንዲሁም ፡ ለወጪዎችና ፡ ኪሣራዎች ፡ መክፈያ የሚሆን ፡ በንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ እጅ ፡ የሚቁየውን ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፡ ይወስናሉ ። ውሳኔውም ፡ በቍጥርና ፡ በገንዘብ ፡ ሦስት ፡ ሩብ ፡ የሆነ ፡ አጠፊታ ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ያለው ፡ እንዲሆን ፡ ያስፈልገዋል ። ይህንንም ፡ የሚያጸድቀው ፡ የመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ትእዛዝ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፲፩፻፲ ። ያለውን ፡ ጠቅላላ ፡ ሀብት ፡ በአንድዜ ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

(፩) ፍርድ ፡ ቤቱ ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ የሚለውን ፡ ሰምቶ ፡ ያለውን ፡ ንብረት ፡ በከፊል ፡ ወይም ፡ በሙሉ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ እና ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ በቍጥር ፡ ዋጋ ፡ ባንድዜ ፡ እንዲሸጡዋቸው ፡ ለንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ሊፈቀድ ላቸው ፡ ይችላል ።

(፪) የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ኮሚቴ ፡ ወይም ፡ ባለዕዳው ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ይህን ፡ ፈቃድ ፡ ለመስጠት ፡ ይቻላል ።

(፫) በሁለቱም ፡ ጊዜ ፡ ለሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፤ በቍጥር ፡ ፲፫፻፱ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ፬ ፡ በተደነገጉት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ አሳባቸውን ፡ ይጠየቃሉ ፤ የሰጡትም ፡ ድምፅ ፡ በቍ ፡ ፲፫፻፱ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ ፬ ፡ መሠረት ፡ በቍጥርም ፡ ሆነ ፡ በገንዘብ ፡ ከአራት ፡ ሦስት ፡ እጅ ፡ የሆነ ፡ አጠፊታ ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ያለው ፡ እንዲሆን ፡ ያስፈልገዋል ።

(ዕ) የውሉን ፡ ዕቅድ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ እንዲያጸድቀው ፡ ያስፈልጋል ።

(ኧ) ውሉም ፡ የጸደቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ፤ በጎብረቱ ፡ በኩል ፡ ባለዕዳውን ፡ ነጻ ፡ ያደርገዋል።

ቀ* ፡ ሺ፻፳ ። ከሚጣራው ፡ ንብረት ፡ ስለሚበልጡ ፡ ግዴታዎች ።

የንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ ሥራዎች፤ በመጣራት ፡ ላይ ፡ ካለው ፡ ንብረት ፡ በላይ ፡ የሆኑት ፡ ግዴታዎች ፡ ያስከተሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ፤ በድም፤ ፡ መስጠት ፡ ሥራዎቹን ፡ የፈቀዱት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ብቻ ፡ በንብረቱ ፡ ውስጥ ፡ ከሚደርሳቸው ፡ ድርሻ ፡ በላይ ፡ ለሆነው ፡ ገንዘብ ፡ ራሳቸው ፡ አላፈዎች ፡ ናቸው ። ይኸውም ፡ የሚሆነው ፡ በሰጡት ፡ ሥልጣን ፡ መጠን ፡ ነው ። በሚገባቸውም ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ለግዴታዎቹ ፡ ተካፋይ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ* ፡ ሺ፻፱ ። ስለ ፡ አከፋፈሉ ፡ ድርጅት ።

(፩) በቀጥር ፡ ሺ፵፯ ፡ የተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ አንሥቶ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ በየሁለቱ ፡ ወር ፡ የኪሣራውን ፡ ሁኔታ ፡ የሚያስረዳ ፡ መግለጫና ፡ በቀጥር ፡ ፱፻፲፯ ፡ መሠረት ፡ የተቀመጠውን ፡ ገንዘብ ፡ ዝርዝር ፡ ለመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ያስረክባሉ ።

(፪) የነዚህንም ፡ ገንዘቦች ፡ አከፋፈል ፡ ድርጅት ፡ ለዳኛው ፡ ያቀርባሉ ።

(፫) ዳኛውም ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹን ፡ ኮሚቴ ፡ ካማከረ ፡ በኋላ ፡ ጠቃሚ ፡ መስሎ ፡ የታየውን ፡ ማሻሻል ፡ በክፍያው ፡ ድርጅት ፡ ላይ ፡ አስፍሮ ፡ የተሻሻለው ፡ ድርጅት ፡ በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ እንዲቀመጥ ፡ ያዛል ። የድርጅቱንም ፡ መቀመጥ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ እንዲያውቁት ፡ ያደርጋል ።

(፬) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹም ፡ ማስታወቂያው ፡ ከተሰጣቸው ፡ በዐሥር ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ስለድርጅቱ ፡ አስተያየታቸውን ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ። ይህ የተባለው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልፍ ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ማስገንዘቢያዎቹን ፡ ተመልክቶ ፡ ክፍያውን ፡ የሚወስን ፡ ትእዛዝ ፡ ይሰጣል ።

ቀ* ፡ ሺ፻፲ ። ከማጣራቱ ፡ የተገኘውን ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ ማከፋፈል ።

ከማጣራቱ ፡ ከተገኘው ፡ ገንዘብ ፤

(ሀ) ለመክሰፍ ፡ አሠራር ፡ የወጣው ፡ ኪሣራና ፡ የተደረገው ፡ ወጪ ፡ ገንዘብ፤

(ለ) እንዳለም ፤ ለባለዕዳውና ፡ ለቤተ ፡ ሰቡ ፡ የተደረገው ፡ ርዳታ ፤

(ሐ) ልዩ ፡ መብት ፡ ላላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የተከፈለው ፡ ገንዘብ፤ ከተቀነሰ ፡ በኋላ ፡ የሚቀረውን ፡ ገንዘብ ፤ በቀጥር ፡ ሺ፰፰-ሺ፰፰ ፡ እና ፡ ሺ፰፰ ፡ የተመለከተው ፡ እንደተጠበቀ ፡ ሆኖ ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ሁሉ ፡ በተረጋገጠላቸውና ፡ ተቀባይነት ፡ ባገኘው ፡ መብታቸው ፡ መጠን ፡ ይከፋፈሉታል ።

ቀ* ፡ ሺ፻፲፩ ፡ ክርክር ፡ ያለባቸውን ፡ የገንዘብ ፡ መብቶች ፡ ድርሻ ፡ ጠብቆ ፡ ስለ ፡ ማቋቋም።

ተቀባይነት ፡ ስለ ፡ ማግኘታቸው ፡ ገና ፡ የመጨረሻ ፡ ውሳኔ ፡ ያልተሰጣቸው ፡ መብቶች ፡ ድርሻ ፡ ተጠብቆ ፡ ይቀመጣል ።

ቍ ፡ ፲፻፲፪ ። ስለ ፡ አከፋፈሉ ፡ ሥርዐት።

(፩) ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ በቍጥር ፡ ፱፻፺፮ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ በኪሣራው ፡ ስም ፤ ለመክፈሉ ፡ አሠራር ፡ ከተከፈተው ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፤ መብቱ ፡ ተቀባይነት ፡ ላገኘው ፡ ለያንዳንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ለሚደርሰው ፡ ክፍያ ፡ በሰሙ ፡ የተጻፈ ፡ ቼክ ፡ ይልኩለታል ።

(፪) የተከፈለው ፡ ገንዘብ ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ባቀረበው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ ይጻፋል። ነገር ፡ ግን ፡ ሰነዱን ፡ ለማቅረብ ፡ በማይቻልበት ፡ ጊዜ ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ የተቀመጠውን ፡ የፅዳ ፡ ሁኔታ ፡ የሚገልጸውን ፡ ፕሮሴፔርባል ፡ ተመልክቶ ፡ ክፍያውን ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላል ።

ምዕራፍ ፡ ፯ ።

የመክሰሩ ፡ ሥራ ፡ መዘጋት ።

ቍ ፡ ፲፻፲፫ ። የመክሰሩ ፡ ሥራ ፡ ስለሚዘጋባቸው ፡ ምክንያቶች ።

- ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ በቍጥር ፡ ፲፫፻፩ ፡ እስከ ፡ ፲፻፲፫ ፡ የተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ የመክሰሩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ የሚዘጋው ፤
- (ሀ) ከግዴታ ፡ ማጣራት ፡ የተገኘውን ፡ ገንዘብ ፡ ጨርሶ ፡ በማከፋፈል ፤
- (ለ) የሚበቃ ፡ ንብረት ፡ ባለመኖሩ ፤
- (ሐ) ከንብረቱ ፡ የሚፈለግ ፡ ፅዳ ፡ ባለመኖሩ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፲፻፲፬ ። የሚበቃ ፡ ንብረት ፡ ባለመኖሩ ፡ ስለሚሆን ፡ መዘጋት ።

- (፩) የመክሰሩ ፡ ሥራዎች ፤ የሚበቃ ፡ ንብረት ፡ ባለመኖሩ ፡ ለመቀጠል ፡ ያልቻሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ያቀረበውን ፡ መግለጫ ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በሥልጣኑ ፡ የሥራዎቹን ፡ መዘጋት ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።
- (፪) ይኸውም ፡ የተሰጠው ፡ ፍርድ ፤ ለያንዳንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በግል ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ያለውን ፡ መብት ፡ ይመልስለታል ።
- (፫) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የከሠረው ፡ ሰው ፡ ንብረቶቹን ፡ የማስተዳደርን ፤ በንብረቶቹ ፡ የማዘዝን ፡ ሥልጣን ፡ እንደ ፡ ለቀቀ ፡ ይቈያል ። እንዲሁም ፡ አዲስ ፡ የገባባቸው ፡ ፅዳዎች ፡ በኅብረቱ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑ ፡ አይችሉም ። ኅብረቱም ፡ ከአዲሶቹ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ጋራ ፡ ተካፋይ ፡ መሆን ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ ፲፻፲፭ ። የሚበቃ ፡ ንብረት ፡ ባለመኖሩ ፡ ለተደረገው ፡ መዘጋት ፡ የተሰጠውን ፡ ፍርድ ፡ ስለማሻር ።

(፩) ባለዕዳው ፡ ወይም ፡ ማናቸውም ፡ ጥቅም ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፤ ለሥራዎቹ ፡ ወጪዎች ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነው ፡ ገንዘብ ፡ መኖሩን ፡

በማስረዳት ፤ ወይም ፡ ለወጪዎቹ ፡ በቂ ፡ የሚሆነውን ፡ ገንዘብ ፡ በንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ እጅ ፡ በማስቀመጥ ፡ ስለ፡ተደረገው ፡ መዘጋት ፡ የተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ እንዲሻር ፡ ፍርድ ፡ ቤቱን ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) በማንኛዎቹም ፡ ሁኔታዎች ፡ በቍጥር ፡ ፳፻፲፬ ፡ መሠረት ፡ ለተፈጸሙት ፡ የክስ ፡ ሥራዎች ፡ ወጪ ፡ የሆኑት ፡ ኪሣራዎች ፡ አስቀድሞ ፡ መክፈል ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፳፻፲፮ ። ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ላልጠየቁዋቸው ፡ ሰነዶች ፡ በንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ስላለባቸው ፡ አላፈነት ።

ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ላልጠየቁዋቸው ፡ ሰነዶች ፡ የመክሠር ፡ ማስታወቂያው ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎቹ ፡ ጎላፊ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፲፯ ። ከንብረቱ ፡ የሚረጋገጥ ፡ ዕዳ ፡ ባለመኖሩ ፡ ስለሚደረግ ፡ መዘጋት ።

(፩) በቍጥር ፡ ፳፻፬ ፡ የተመለከቱት ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነዶች ፡ ዝርዝር ፡ ጽሑፍ ፡ ለፍርድ ፡ የመዝገብ ፡ ቤት ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፤ ባለዕዳው ፡ ማስረጃቸውን ፡ ላቀረቡ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሁሉ ፡ መክፈሉን ፡ ወይም ፡ ማስረጃ ፡ ላቀረቡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሁሉ ፡ በደንብ ፡ ለማደላደል ፡ አስፈላጊውን ፡ ገንዘብ ፤ እንዲሁም ፡ እስከዚያን ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ስለ ፡ መክሠሩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ የወጡትን ፡ ወጪዎች ፡ የንብረት ፡ ጠባቂዎችንም ፡ ዋጋ ፡ ጭምር ፡ በንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ እጅ ፡ ማስቀመጡን ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለዕዳው ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤ የመክሠሩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በሚፈጸምበት ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፤ የመክሠሩን ፡ መዘጋት ፡ ሊፈርድ ፡ ይችላል ። ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ውሳኔውን ፡ የሚሰጠው ፡ እነዚህ ፡ የተባሉትን ፡ ሁኔታዎች ፡ መፈጸም ፡ የሚያመለክተውን ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ያቀረበውን ፡ መግለጫ ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ ነው ።

(፪) ፍርዱ ፤ ለባለዕዳው ፡ እንደገና ፡ መብቶቹን ፡ መልሶ ፡ በመስጠትና ፡ መብቶቹን ፡ ካሳጡት ፡ ውሳኔዎች ፡ ነጻ ፡ በማድረግ ፡ በመክሠሩ ፡ የተከፈተውን ፡ ሥነ ሥርዓት ፡ ጨርሶ ፡ ይዘጋል ።

ቍ ፡ ፳፻፲፰ ። በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ስለ ፡ መመዝገብ ።

ያለው ፡ ሀብት ፡ የማይበቃ ፡ በመሆኑ ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ ከንብረቱ ፡ ገንዘብ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ባለመኖሩ ፡ ምክንያት ፤ ስለ ፡ መክሠር ፡ የቀረበው ፡ ክስ ፡ እንዲዘጋ ፡ የተወሰነውን ፡ ፍርድ ፡ በቍጥር ፡ ፱፻፹፫ ፡ ንዑስ ፡ ቍ ፡ (፩) መሠረት ፡ የፍርድ ፡ ቤቱ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ ማስገባት ፡ አለበት ።

አንቀጽ ፫ =

የመጠበቂያ ስምምነት =

ቀ : ፲፯፻፱ = ስለ ማመጠበቂያ ስምምነት የሚቀርብ ጥያቄ =

ማናቸውም ፡ ዕዳውን ፡ መክፈል ፡ አቋርጦ ፡ ወይም ፡ ሊያቋርጥ ፡ ደርሶ ፡ የመክሠር ፡ ማስታወቂያ ፡ ያልተፈረደበት ፡ ነጋዴ ፤ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ የመጠበቂያ ስምምነት ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ እንዲከፈትለት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል =

ቀ : ፲፯፻፳ = ስለ ጥያቄው አቀባበል ሁኔታዎች =

(፩) ስለ ማመጠበቂያው ስምምነት ፡ የሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ተቀባይነት ፡ እንዲያገኝ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ በማስታወቂያ ፡ ጽሑፍ ፡ ሆኖ ፡ ለፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ መቅረብ ፡ አለበት =

(፪) በቀጥታ ፡ ፱፻፸፫ ፡ ከተመለከቱት ፡ ዝርዝሮች ፡ ጋራ ፡ ባለዕዳው ፡ ዕዳዎቹን ፡ ከመክፈል ፡ ያቋረጠበትን ፡ ወይም ፡ ሊያቋርጥ ፡ ያሰበበትን ፡ ምክንያቶችና ፡ የመጠበቂያ ስምምነት ፡ የጠየቀበትንም ፡ ምክንያት ፡ የሚያመለክት ፡ መግለጫ ፡ ጨምሮ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት =

(፫) ከዚህም ፡ በቀር ፡ ባለዕዳው ፤

(ሀ) እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ ወዲህ ፡ ወይም ፤ የንግዱን ፡ ሥራ ፡ የጀመረው ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህን ፡ ሥራ ፡ ከጀመረበት ፡ ጊዜ ፡ ወዲህ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ መጻፉን ፤

(ለ) በተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ደንበኛ ፡ የሒሳብ ፡ አያያዝ ፡ መዝገብ ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፤

(ሐ) በአለፉት ፡ አምስት ፡ ዓመታት ፡ ውስጥ ፡ የመክሠር ፡ ማስታወቂያ ፡ ፍርድ ፡ ያልወጣበት ፡ የመጠበቂያ ስምምነትም ፡ ያልተደረገበት ፡ መሆኑን ፤

(መ) በራሱ ፡ ጥፋት ፡ በተንኮል ፡ በሕግ ፡ የተከለከለውን ፡ ነገር ፡ ወይም ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በቀጥታ ፡ ፯፻፳ ፡ እስከ ፡ ፯፻፳፰ ፡ የተመለከቱትን ፡ ወንጀሎች ፡ ሠርቶ ፡ በመገኘት ፡ ያልተቀጣ ፡ መሆኑን ፡ ማስረዳት ፡ አለበት =

ቀ : ፲፯፻፳፩ ፡ በሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ውስጥ ፡ ስለሚገለጹት ፡ አሳቦች =

(፩) የሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፤ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ ያሉትን ፡ አሳቦች ፡ የያዘ ፡ መሆን ፡ አለበት =

(ሀ) ዋስትና ፡ የሌላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ከሚጠይቋቸው ፡ ዕዳዎች ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ ስምምነቱ ፡ ከጸደቀበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ቢያንስ ፡ ጎምሳ ፡ በመቶ ፤ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ የዐሥራ ፡ ስም

ንት ፡ ወር ፡ ሲሆን ፤ ሰባ ፡ አምስት ፡ በመቶ ፤ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ የሦስት ፡
 ዓመት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መቶ ፡ በመቶ ፡ ለመክፈል ፡ ቃል ፡ መስጠትን ፤
 (ለ) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በ(ሀ) የተሰጠውን ፡ ቃል ፡ ለመፈጸም ፡ የሚያረጋግጥ ፡
 የዕቃ ፡ ወይም ፡ የሰው ፡ ዋሶች ፡ ለመስጠት ፡ ቃል ፡ መስጠትንና ፡ ለዋሶትና ፡
 የሚጠሩትን ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ ዕቃዎች ፡ ዝርዝር ።

(፪) ባለዕዳው ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ እንዲያረጋግጥ ፡ ጥያቄውን ፡ ባቀረበ
 በት ፡ ጊዜ ፡ ያለውን ፡ ንብረት ፡ ሁሉ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ሁሉ ፡ በመልቀቅ ፡
 መስማማትን ፡ ሊመርጥ ፡ የሚችለው ፤ የንብረቶቹ ፡ ግምት ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡

(፫) ውስጥ ፡ በተመለከተው ፡ መጠን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ የሚጠይቁትን ፡
 ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ በቂ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፪ ፡ ጥያቄውን ፡ ስላለመቀበል ።

በቍጥር ፡ ሺ፻፳፩ ፡ ከተነገሩት ፡ ሁኔታዎች ፡ አንዱ ፡ ሳይፈጸም ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡
 ሆነ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤ የሕግ ፡ አስከባሪውን ፡ ቃል ፡ ከሰማ ፡ በኋላ ፡ ስለ ፡ መጠበ
 ቂያ ፡ ስምምነት ፡ የቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ የማይቀበለው ፡ መሆኑን ያስታውቃል ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፫ ፡ ጥያቄውን ፡ ስላለመቀበል ፡ ተጨማሪ ፡ ምክንያቶች ።

(፩) ጥያቄው ፡ ተቀባይነት ፡ ሊያገኝ ፡ በሚችልበት ፡ ጊዜ ፡ ቢሆንም ፤ ፍርድ ፡
 ቤቱ ፡ ባለዕዳው ፡ በቍጥር ፡ ሺ፻፳፩ ፡ መሠረት ፡ የሰጠውን ፡ ቃል ፡ ለመፈጸም ፡
 የማይችል ፡ መሆኑን ፡ የገመተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤ ጥያቄውን ፡ አልቀበ
 ልም ፡ ሊል ፡ ይችላል ።

(፪) ባለዕዳው ፡ ሱቁን ፡ ዘግቶ ፡ ሸሽቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ወይም ፡ የራሱ ፡ ከሆነው ፡ ገን
 ዘብ ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ በተንኩል ፡ ደብቆ ፡ ወይም ፡ ቀንሶ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡
 ሆነ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ጥያቄውን ፡ አልቀበልም ፡ ማለት ፡ አለበት ።

(፫) በዚህ ፡ ቍጥር ፡ ወይም ፡ በቍጥር ፡ ሺ፻፳፪ ፡ የተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡
 ባጋጠሙ ፡ ጊዜ ፤ ባለዕዳው ፡ ዕዳውን ፡ ለመክፈል ፡ ያቋረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ፍርድ ፡
 ቤቱ ፡ ነጋዴው ፡ ከሥሮዋል ፡ ሲል ፡ በሥልጣኑ ፡ ፍርድ ፡ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፬ ፡ ስለ ፡ ክስ ፡ አቤቱታ ።

(፩) በቍጥር ፡ ሺ፻፳፪ ፡ እና ፡ ሺ፻፳፫ ፡ ንኡስ ፡ ቍጥር ፡ (፩) እና ፡ (፪) ፡ መሠ
 ረት ፡ የተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ እንዲፈርስ ፡ አቤቱታ ፡ ሊቀርብ ፡ አይችልም ።

(፪) በቍጥር ፡ ሺ፻፳፫ ፡ ንኡስ ፡ ቍጥር ፡ (፫) የተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ እንዲፈርስ ፡
 ግን ፤ በቍጥር ፡ ፱፻፹፬ ፡ እስከ ፡ ፱፻፹፰ ፡ በተመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፤
 አቤቱታ ፡ ሊቀርብ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፮ ። የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ ሥነ ፡ ሥርዐትን ፡ ልመክረት ፡ ስለሚሰጠው ፡
ፍርድ ።

(፩) ፍርድ ፡ ቤቱ ፤ የቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ተቀባይነት ፡ ሊያገኝ ፡ የሚችልና ፡ የሚፈቀድ ፡ ሆኖ ፡ ያገኘው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ መጀመሩን ፡ ያስታውቃል ። በዚህም ፡ ውሳኔ ፡ ላይ ፡ ማናቸውም ፡ አቤቱታ ፡ ሊቀርብ ፡ አይችልም ።

(፪) በዚህ ፡ በተሰጠው ፡ ፍርድ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤

(ሀ) አንድ ፡ ወኪል ፡ ዳኛና ፡ በቍጥር ፡ ፱፻፺፬ ፡ ንኡስ ፡ ቍጥር ፡ (፩)፤(፬) እና ፡ (፭) መሠረት ፡ አንድ ፡ መርማሪ ፡ ሰው ፡ ይመርጣል ።

(ለ) እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በሠላሳ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ እንዲሰበሰቡ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ጥሪ ፡ ያደርግላቸዋል ። እንዲሁም ፡ ፍርድ ፡ በማስታወቂያ ፡ የሚወጣበትንና ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሚነገርበትንም ፡ ቀን ፡ ይወስናል ።

(ሐ) ባለዕዳው ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹን ፡ ስም ፡ ዝርዝር ፡ ሞልቶ ፡ በቶሎ ፡ ለማቅረብ ፡ ያልቻለ ፡ መሆኑን ፡ በጥያቄው ፡ ውስጥ ፡ ባስረዳ ፡ ጊዜ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ለተባለው ፡ ባለዕዳ ፡ ዝርዝሩን ፡ ለመሙላት ፡ ከስምንት ፡ ቀን ፡ ሊያልፍ ፡ የማይችል ፡ ጊዜ ፡ ይወስንለታል ።

(መ) ለሥነ ፡ ሥርዐቱ ፡ መፈጸሚያ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ በቂ ፡ ገንዘብ ፡ በፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የመዝገብ ፡ ቤት ፡ የሚያስቀምጥበትን ፡ ጊዜ ፡ እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ ስምንት ፡ ቀን ፡ ይወስንለታል ።

(፫) ባለዕዳው ፡ በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ (፪) (ሐ) እና ፡ (መ) የተሰጡትን ፡ ትእዛዞች ፡ ያልጠበቀ ፡ እንደሆነ ፤ በቍጥር ፡ ሺ፻፳፫ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ (፫) የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆኑበታል ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፮ ። ስለወኪሉ ፡ ዳኛ ፡ ትእዛዞች ።

ወኪሉ ፡ ዳኛ ፡ በሰጣቸው ፡ ትእዛዞች ፡ ላይ ፡ ማናቸውም ፡ ጥቅም ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ በቍጥር ፡ ፱፻፺፪ ፡ መሠረት ፤ መቃወሚያ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፯ ። ለስ ፡ ምምነቱ ፡ ስለተመረጠው ፡ መርማሪ ።

ለመጠበቂያው ፡ ስምምነት ፡ በተመረጠው ፡ መርማሪ ፡ ዳኛ ፡ ላይ ፤ ከቍጥር ፡ ፱፻፺፯ ፡ እስከ ፡ ሺ፻፩ ፡ ውስጥ ፡ የተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፰ ። ፍርድን ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) ስለ ፡ መጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ የተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ በመዝገብ ፡ ቤቱ ፡ ሹም ፡ አማካይነት ፡ በፍርድ ፡ ቤቱ ፡ መግቢያ ፡ በር ፡ ላይ ፡ ይለጠፋል ፤ የዚህም ፡ ማስታወቂያ ፡ ቅጅ ፡ ሕጋዊ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለመቀበል ፡ በተፈቀደለት ፡ ጋዜጣ ፡ ይወጣል ።

(፪) የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤቱም ፡ ሹም ፡ በቀጥር ፡ ፱፻፹፫ ፡ (፩) በተደነገገው ፡ መሠረት ፡ ፍርድ ፡ በገገድ ፡ መዝገብ ፡ እንዲገባ ፡ ያደርጋል ።

(፫) ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛና ፡ የመዝገብ ፡ ቤቱ ፡ ሹም ፡ ፈርመውበት ፡ በባለዕዳው ፡ መዝገቦች ፡ ከተጻፉት ፡ ጽሑፎች ፡ ቀጥሎ ፡ ፍርድ ፡ መሰጠቱን ፡ ምልክት ፡ ካደረጉ ፡ በኋላ ፤ የተባሉትን ፡ መዝገቦች ፡ ለባለዕዳው ፡ ይመልሱለታል ።

ቀ፡ ፲፻፳፱ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ የሚሰጥ ፡ ማስታወቂያ ።

(፩) ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ የሚሰበሰቡበትን ፡ ቦታና ፡ ጊዜ ፡ ይወስናል ።

(፪) በቀጥር ፡ ፲፻፳፰ ፡ ንኡስ ፡ ቀ፡ (፪) (ለ) መሠረት ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የመዝገብ ፡ ቤቱ ፡ ሹም ፤ እንዳስፈላጊነቱ ፡ በሬኮማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ወይም ፡ በቴሌግራም ፡ ለያንዳንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ቀጥሎ ፡ የተዘረዘሩትን ፡ የያዘ ፡ ማስታወቂያ ፡ —

(ሀ) የባለዕዳውን ፤ ወኪል ፡ የሆነውን ፡ ዳኛና ፡ የመርማሪውን ፡ ስም ፤

(ለ) ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ጥሪ ፡ የተደረገበት ፡ ፍርድ ፡ የተሰጠበትን ፡ ቀንና ፡ የሰብሰባውን ፡ ጊዜና ፡ ቦታ ፤

(ሐ) ባለዕዳው ፡ ያቀረባቸውን ፡ አሳቦች ፡ በአጭሩ ፡ ጨምሮ ፡ ይልካል ።

ቀ፡ ፲፻፴ ፡ ሥርዐቶቹ ፡ መረጃዎቻቸውን ፡ ስለሚያስረዱ ፡ ጽሑፎች ።

ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ የተላለፉትን ፡ መግለጫዎችና ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ የሚያስረዱ ፡ ጽሑፎች ፡ ከይሰሩ ፡ ጋራ ፡ ተያይዘው ፡ መቀመጥ ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ፲፻፴፩ ፡ ስለ ፡ መጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ የቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ውጤቶች ።

(፩) ጥያቄው ፡ ከቀረበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ስለ፡ስምምነቱ ፡ መጽደቅ፡የተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ የመጨረሻ ፡ እስከሆነበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፤ ፍርድ ፡ ከመሰጠቱ ፡ በፊት ፡ መብቱን ፡ ያገኘ ፡ ማናቸውም ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ቢሆን ፡ የማስፈጸምን ፡ ሥርዓት ፡ ለመጀመር ፡ ወይም ፡ ለመቀጠል ፤ በባለዕዳው ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ የቀዳሚነትን፡መብት፡ለማግኘት፡ወይም፡የመያዣን፡መብት ፡ ለማጻፍ ፡ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፡ የደርጋ ፡ ዘመን ፡ መቋጠር ፤ የክስ ፡ መቀጠል ፡ መብት ፡ ማጣት ፤ ወይም ፡ ከመብት ፡ መከልከል ፡ ሁሉ ፡ ይታገዳል ።

(፫) አንዳችም ፡ የቀዳሚነት ፡ መብት ፡ የሌላቸው ፡ ተራ ፡ የሆኑት ፡ ዕዳዎች ፡ የመክፈያቸው ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ደረሰ ፡ ይቋጠራል ። እንዲሁም ፡ የሚሰጡት ፡ ወለድ ፡ አቋጣጠር ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ በኩል ፡ ብቻ ፡ የታገደ ፡ ይሆናል ።

(፬) በቀረጥ ፡ ስም ፡ ተከፋይ ፡ የሚሆኑት ፡ ገንዘቦች ፤ የቀዳሚነት ፡ መብት ፡ ባይኖራቸውም ፡ እንኳ ፤ በዚህ ፡ ቀጥር ፡ የተመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ አይፈጸሙባቸውም ።

ቍ ፡ ሺ፻፴፪ ። የባለዕዳውን ፡ ንብረቶች ፡ ስለ ፡ ማስተዳደር ።

የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፤ ባለዕዳው ፤ በመርማሪው ፡ ተጠባባቂነትና ፡ ወኪል ፡ በሆነው ፡ ዳኛ ፡ መሪነት፡የንብረቶቹን ፡ አስተዳዳሪነትና ፡ የሥራውን ፡ ማካሄድ ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቆያል ። ዳኛውና ፡ መርማሪው ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ጊዜ ፡ መዝገቦቹንና ፡ ሒሳቡን ፡ ለማወቅ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፴፫ ። ባለዕዳው ፡ የሚያደርጋቸው ፡ ሥራዎች ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ላይ ፡

መቃወሚያ ፡ ስለ ፡ አለመሆናቸው ።

(፩) የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ባለዕዳው ፡ የሚያደርጋቸው ፡ ስጦታዎችና ፡ ሌሎች ፡ የችሮታ ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ የሚሰጣቸው ፡ ዋስትናዎች ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑባቸው ፡ አይችሉም ።

(፪) እንደዚሁም ፡ ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፡ በጽሑፍ ፡ ሳይፈቅድለት ፤ ፈቃዱንም ፡ ዳኛው ፡ ለመስጠት ፡ የሚችለው ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ጥቅም ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ ሲሆን ፤ ባለዕዳው ፡ በሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ወይም ፡ በተስፋ ፡ ሰነድ፡በሆንም፡እንኳ፡ ብድር ፡ የገባባቸው ፡ ውሎች ፤ ያደረጋቸውን ፡ ግልግሎች ፡ ወይም ፡ ስምምነቶች ፤ ለንግዱ ፡ ሥራ ፡ አስፈላጊ ፡ ሳይሆን ፡ ያደረገው ፡ የንብረት ፡ ማስተላለፍ ፤ ወይም ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ እንዲጸፍበት ፡ መፍቀድ ፤ ወይም ፡ የሰጣቸው ፡ መያዣዎች ፡ ሁሉ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑባቸው ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ሺ፻፴፬ ። የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፤ ስለሚ

ደረግ ፡ የመክሠር ፡ ማስታወቂያ ።

ባለዕዳው ፡ በቍጥር ፡ ሺ፻፴፪ ፡ እና ፡ ሺ፻፴፫ ፡ የተጻፉትን ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተላለፈ ፡ እንደሆነ፤ ወይም ፡ ከንብረቱ ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ የደበቀ፤ በተንኮል ፡ አንዳንዶቹን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሳይቁጥር ፡ የተወ ፤ ዕዳውን ፡ ከፍ ፡ አድርጎ ፡ ያሳየ ፡ ወይም ፡ በጠቅላላው ፡ የተንኮል ፡ ሥራዎችን ፡ ሠርቶ ፡ የተገኘ ፡ ለመሆኑ ፡ የተረጋገጠ፡ እንደሆነ ፤ ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፡ የመርማሪውን ፡ ሒሳብ ፡ ስምቶ ፡ ነገሩን ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ያስታውቅና ፤ በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ የሚወሰኑት ፡ የወንጀል ፡ ቅጣቶች ፡ እንደተጠበቁ ፡ ሆነው ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የባለዕዳውን ፡ መክሠር ፡ ያስታውቃል ።

ቍ ፡ ሺ፻፴፭ ። ስለ ፡ መርማሪው ፡ ተግባሮች ።

ለስምምነቱ ፡ የተመረጠው ፡ መርማሪ ፤ የባለዕዳውን ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ያደራጃል ። የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹንና ፡ የባለዕዳዎቹን ፡ ዝርዝር ፡ ይመረምራል ።

ራል ። ስለ፡ንግዳ፡ ሁናቴና ፡ ስለ፡ባለዕዳው፡ ዐመል ፤ ለስምምነት ፡ ስለ፡ቀረቡት ፡ አሳቦችና ፡ ለገንዘብ፡ ጠያቂዎች ፡ ስለ፡ቀረቡት ፡ ተያገሩች ፡ የሚያስረዳ ፡ መግለጫ ፡ ያዘጋጃል። መግለጫውም ፡ ገንዘብ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ከመሰብሰባቸው ፡ በፊት ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከአምስት ፡ ቀን ፡ አስቀድሞ ፡ ለፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ይሰጣል ።

ቀ፡ ሺ፻፴፯ ። ስለ፡ገንዘብ፡ ጠያቂዎች ፡ ስብሰባ ።

- (፩) የገንዘብ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ስብሰባቢ ፤ ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፡ ነው ።
- (፪) ማናቸውም ፡ ገንዘብ፡ ጠያቂ ፡ በጥሪው ፡ ማስታወቂያ ፡ ላይ ፡ በጽሑፍ ፡ በማመልከት ፡ ብቻ ፡ ወክሎ ፡ በራሱ ፡ ፋንታ ፡ ወኪሉን፡ለመላክ ፡ ይችላል ።
- (፫) ባለዕዳው ፡ ወይም ፡ ሕጋዊ ፡ የሆነው ፡ ወኪሉ ፡ ራሱ ፡ መቅረብ ፡ አለበት ። ልዩ ፡ ወኪልን ፡ እንዲልክ ፡ የሚፈቅደው ፤ ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፡ ያረጋገጠው ፤ ፍጹም ፡ የሆነ ፡ መሰናክል ፡ ሲኖር ፡ ነው ።
- (፬) መርማሪው ፡ ያቀረበው ፡ መግለጫ ፡ ከተነበበ ፡ በኋላ ፤ ባለዕዳው ፡ የመጨረሻ ፡ ሐሳቦቹን ፡ ያቀርባል ።

ቀ፡ ሺ፻፴፰ ። ለስምምነቱ ፡ በቀረቡት ፡ አሳቦች ፡ ላይ ፡ ስለሚደረጉ ፡ ክርክሮች ።

- (፩) ማናቸውም፡ገንዘብ፡ ጠያቂ፡ ስለ፡ስምምነቱ፡ የቀረቡትን ፡ አሳቦች ፡ የማይቀበል በትን ፡ ምክንያት ፡ ለመግለጽና ፡ አንድነት ፡ በሚቀርቡት ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብቶች ፡ ላይ ፡ ክርክርን ፡ ለማግኘት ፡ ይችላል ።
- (፪) ባለዕዳውም ፡ በበኩሉ ፤ ምላሽ ፡ ለመስጠትና ፡ በሚቀርቡትም ፡ ዕዳዎች ፡ ላይ ፡ ክርክር ፡ ለማግኘት ፡ ይችላል ። የሚጠየቅባቸውን ፡ ማስረጃዎች ፡ ሁሉ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።
- (፫) የነዚህ ፡ ክርክሮች ፡ ሁሉ ፡ አጭር ፡ ቃል ፡ በፕሮሴጅርባል ፡ ገብቶ ፡ አስረጃጃዎችም ፡ እንዳሉ ፡ መያያዝ ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ሺ፻፴፰ ። የስብሰባውን ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ማስረዘም ።

በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሥራዎቹን ፡ ሁሉ ፡ ለመጨረስ ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፤ ለሌሎችም ፡ ቢሆን ፤ ሌላ ፡ ማስታወቂያ ፡ ሳይደረግ ፤ ስብሰባው ፡ ቀጥሎ ፡ ለሚገኘው ፡ የሥራ ፡ ቀን ፡ ይቀጠራል ። እንደዚሁም ፡ ሥራዎቹ ፡ እስኪያልቁ ፡ ድረስ ፡ ጊዜው ፡ እየተራዘመ ፡ ይሄዳል ።

ቀ፡ ሺ፻፴፱ ። ክርክር ፡ የተነሳባቸውን ፡ ዕዳዎች ፡ ለጊዜው ፡ ስለ ፡ መቀበል ።

- (፩) ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፡ ድምፅ ፡ ለመስጠትና ፡ ለድምፅ ፡ ብልጫ ፡ አቈጣጠር ፡ ብቻ ፡ ሲል ፡ ክርክር ፡ የተነሳባቸውን ፡ ዕዳዎች ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ሊቀበላቸው ፡ ይችላል ። ይህ ፡ መፍቀድ ፡ ግን ፤ ስለነዚሁ ፡ ዕዳዎች ፡ ተገቢነት ፡ በመጨረሻ ፡ የሚሰጠውን ፡ ውሳኔ ፡ የማይነካ ፡ ነው ።

(፪) መብታቸውን ሳይቀበሏቸው የቀሩት ገንዘብ ጠያቂዎች ስለመብታቸው ተቀባይነት አግኝተው ቢሆን ፍር የድምፅ ብልጫውን አቋጣጠር ይለውጠው ነበር በሚባልበት ጊዜ ስምምነቱ ለመጽደቅ በሚቀርብበት ችሎት ክስ ለማቅረብ ይችላሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፵፩ ። ስምምነቱን ለመቀበል ስለሚያስፈልገው የድምፅ ብልጫ ።

(፫) የመጠበቂያው ስምምነት ተቀባይነት እንዲያገኝ የቀዳሚነት መብት ወይም የመያዣ መብት ከሌላቸው የገንዘብ መጠየቂያ መብቶች፣ ቢያንስ ከሦስት ሁለት እጅ ባላቸውና ድምፃቸውንም በሰጡት ገንዘብ ጠያቂዎች የድምፅ ብልጫ መደገፍ አለበት ።

(፬) በባለዕዳው ንብረቶች ላይ መያዣ ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ዋስትናቸውን ካልለቀቁ በድምፅ ብልጫው ሥራ ተከፋይ ለመሆን አይችሉም ። ይኸውም የመያዣ መብትን መልቀቅ በከፊል ሊሆን ይችላል፤ ነገር ግን ዋስትና ካለው ተፈላጊው ጠቅላላ ገንዘብ አንድ ሦስተኛ ማነስ የለበትም ።

(፭) መያዣ ያለው ገንዘብ ጠያቂ በንኡስ ቀጥር (፪) መሠረት መያዣውን በከፊል ሳይለቅ የድምፅ በመስጠቱ ተከፋይ ሆኖ በቀጥር ሺ፻፵፩ መሠረት ስምምነቱን ተቀብሎ እንደ ሆነ ገንዘብ ጠያቂው ያለውን የመያዣ መብት በሙሉ እንደ ለቀቀ ይቈጠራል ።

(፮) ፍርድ ቤቱ ስምምነቱን በሚያጸድቅበት ጊዜ በንኡስ ቀ፡ (፪) መሠረት በተሰጡት ድምፃች ምክንያት ወይም በንኡስ ቀ፡ (፫) መሠረት በተደረገው መቀበል ምክንያት የባለዕዳው ንብረት ሊያገኝ የሚችለውን ብልጫ በግምት ውስጥ ያገባዋል ።

(፯) ስምምነቱ ያልተፈጸመ ወይም ያልጸደቀ ወይም የተሰረዘ ወይም የፈረሰ እንደ ሆነ የተደረገው የመያዣ መብት መልቀቅ በከፊልም ቢሆን ውጤቱ በደንብ ቀሪ ይሆናል ።

(፰) ለመጠበቂያ ስምምነት ስለሚሰጠው ድምፅ በቀጥር ሺ፻፶፫ ንኡስ ቀ፡ (፱) እና (፳) የተወሰኑት ድንጋጌዎች ተፈጻሚዎች ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፵፩ ። የተደረገውን ስምምነት ስለመቀበል ።

(፩) ስለ ገንዘብ ጠያቂዎች ስብሰባ በሚደረገው ፕሮሴጅርባል ላይ የድምፅ ሰጪዎቹን ስምና እያንዳንዳቸው የሚጠይቁትን ጠቅላላ ዕዳ ጭምር፣ ድምፃቸውንም የሰጡት ስምምነቱን በመደገፍ ወይም በመቃወም መሆኑ ተለይቶ ይጻፋል ። በፕሮሴጅርባሉም ወኪል የሆነው ዳኛ ማሪው የመዝገብ ቤቱ ሹም ይፈርሙበታል ።

(፪) ፕሮሴጅርባሉ በተዘጋ በ፲ቀን ውስጥ በቴሌግራም ወይም በደብዳቤ

የሚላኩት ፡ የስምምነቶች ፡ አቀባበሎች ፡ በድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ውስጥ ፡ ይገባሉ ።
እነዚህንም ፡ ተጨማሪ ፡ ስምምነቶች ፡ የመዝገብ ፡ ቤቱ ፡ ሹም ፡ በፕሮሴሽን ፡
ገዳግ ፡ ላይ ፡ ይጽፋቸዋል ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፪ ። ስምምነቱን ፡ ስለ ፡ አለመቀበል ።

የመጠበቂያውን ፡ ስምምነት ፡ ስለ ፡ መቀበል ፡ በቅጥር ፡ ሺ፻፵ ፡ እና ፡ ሺ፻
፵፩ ፡ የተነገሩት ፡ ሁኔታዎች ፡ ያልተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፡
ወዲያውኑ ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ያስታውቃል ፤ ፍርድ ፡ ቤቱም ፡ ሰውዩው ፡ መክ
ሠሩን ፡ በሥልጣኑ ፡ ያስታውቃል ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፫ ። ስምምነቱን ፡ ለማጽደቅ ፡ ስለሚደረገው ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ።

(፩) ከሐያ ፡ ቀን ፡ ለማለፍ ፡ በማይችል ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ መጽ
ደቅ ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ እፍርድ ፡ ቤት ፡ ቀርበው ፡ እንዲሰሙ ፡
ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፤ ፕሮሴሽን ፡ ከመፈረሙ ፡ በፊት ፤ በፕሮሴሽን ፡
ውስጥ ፡ ጽፎ ፡ ባለጉዳዮቹን ፡ ይቀጥራቸዋል ።

(፪) የስምምነቱን ፡ መጽደቅ ፡ ለመስማት ፡ ለተወሰነው ፡ ችሎት ፡ ሦስት ፡ ቀን ፡
ሲቀረው ፤ መርማሪው ፡ አሳቦቹን ፡ ከነምክንያቱ ፡ ለፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት፡ያስ
ረክባል ፤ ነገሩ ፡ በሚሰማበት ፡ ችሎት ፡ ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፡ መግለጫውን ፡
ያቀርባል ።

(፫) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹና ፡ ባለዕዳው ፡ በጉዳዩ ፡ ክርክራቸውን ፡ ለማቅረብ ፡
መብት ፡ አላቸው ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፬ ። ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ የሚሰጥ ፡ ፍርድ ።

(፩) ስምምነቱ ፡ ተቀባይነት ፡ እንዲያገኝ ፡ የሚያስፈልጉትን ፡ ሁኔታዎች ፡ መኖር ፡
እና ፡ የሥነ ፡ ሥርዐቱን ፡ መፈጸም ፡ ከመረመረ ፡ በኋላ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤

(ሀ) የንግዱ ፡ ድርጅት ፡ በያዘው ፡ ሥራና ፡ ባለው ፡ ችሎታ ፡ መሠረት ፤ ለገን
ዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ስምምነቱ ፡ የሚጠቅማቸው ፡ መሆኑን ፡ መገመት ፡ እና ፡

(ለ) በሕግ ፡ ተፈላጊ ፡ የሆነው ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ መገ
ኘቱን ፡ ማረጋገጥ ፡ ስለዚሁም ፤ በኋላ ፡ የሚሰጡት ፡ የመጨረሻ ፡ ፍርዶች ፡
ሳይጓደሉ ፡ የተፈለገውን ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ መገኘት ፡ ለማረጋገጥ ፡ ይችላል ፡
ዘንድ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የተጠየቁትን ፡ ዕዳዎች ፡ ከፍተኛነትና ፡ መጠን ፡ ለጊ
ዜውና ፡ በግምት ፡ መወሰን ፤

(ሐ) ስምምነቱ ፡ እንዲፈጸም ፡ ለማረጋገጥ ፡ የቀረቡት ፡ ዋስትናዎች ፡ በቂ ፡
መሆናቸውንና ፤ በቍ ፡ ሺ፻፳፩ ፡ ንኡስ ፡ ቍ ፡ (፪) እንደተመለከተው ፡ ሁኔታ ፡
ሲሆን ፤ ባለዕዳው ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ የለቀቀው ፡ ንብረት ፡ በቅጥር ፡

ሺ፻፳፩ ፡ በንኡስ ፡ ቀ፡ (፩) በተወሰነው ፡ መጠን ፤ ከባለዕዳው ፡ የሚፈለገውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመክፈል ፡ በቂ ፡ መሆኑን ፤ መመርመር ፤

(መ) የባለዕዳውን ፡ መከሠር ፡ ያመጡትን ፡ ምክንያቶችና ፡ አሠራሩን ፡ በመገንዘብ ፡ ይኸው ፡ ባለዕዳ ፡ ስምምነቱ ፡ ሊደረግለት ፡ የሚገባው ፡ መሆን ፡ አለመሆኑን ፡ መገመት ፡ አለበት ።

(፪) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ያደረገው ፡ ምርመራ ፡ ውጤቶች ፡ ባለዕዳውን ፡ የሚረዱት ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስምምነቱ ፡ እንዲጸድቅ ፡ ይፈርዳል ። እንዲህ ፡ ካልሆነ ፡ ግን ፡ ባለዕዳው ከሥርዋል ፡ ሲል ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በሥልጣኑ ፡ ይፈርዳል ።

(፫) ስምምነቱ ፡ እንዲጸድቅ ፡ በሚሰጠው ፡ ፍርድ ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፤

(ሀ) ለተገለጹት ፡ ዕዳዎች ፡ የሚደርሰው ፡ ድርሻ ፡ እንዲቀመጥ ፤

(ለ) ክርክር ፡ የተነሣባቸው ፡ ዕዳዎችን ፡ ለመክፈል ፡ የሚበቃ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲቀመጥ ፤

(ሐ) ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፡ እንዲወስን ፡ ካላዘዘ ፡ በቀር፤ስምምነቱን ፡ በመፈጸም ፡ በየጊዜው ፡ ሊከፈል ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብና ፡ የአከፋፈሉንም ፡ ዐይነት ፡ ይወስናል ።

ቀ፡ ሺ፻፵፮ ፡ ንብረቶች ፡ በሚለቀቁበት ፡ ጊዜ ፡ ስለሚደረጉት ፡ አስፈላጊ ፡ ነገሮች ።

በቀ፡ጥር ፡ ሺ፻፳፩ ፡ ንኡስ ፡ ቀ፡ጥር ፡ (፪) መሠረት ፡ ባለዕዳው ፡ ንብረቶቹን ፡ እንዲለቅ ፡ ስምምነቱ ፡ የሚወስን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፤ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ በሚሰጠው ፡ ፍርድ ፤

(ሀ) አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙዎች ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪዎችና ፤ የግጣራቱንም ፡ ሥራዎች ፡ እንዲጠባበቁ ፤ ሦስት ፡ ወይም ፡ አምስት ፡ አባሎች ፡ ያሉበት ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ኮሚቴ ፡ ይመርጣል ።

(ለ) የግጣራቱንም ፡ አደራረግ ፡ ይወስናል ።

ቀ፡ ሺ፻፵፯ ፡ በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ስለሚደረግ ፡ ክልከላ ።

(፩) በስምምነቱ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ መሠረት ፡ ተሰጥቶ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ባጸደቀው ፡ ውሳኔ ፡ ውስጥ ፡ የገባ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ ባለዕዳው ፡ በስምምነቱ ፡ ውስጥ ፡ የተነገሩትን ፡ ግዴታዎች ፡ በሙሉ ፡ እስኪፈጽም ፡ ድረስ ፤ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶቹን ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለውጥ ፡ ወይም ፡ እንዳያስዝ ፡ ወይም ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ እንዳይሰጥና ፡ በጠቅላላውም ፡ ለሥራው ፡ ዐይነት ፡ በሚያስፈልገው ፡ አኳኋን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከንብረቱ ፡ እንዳይቀንስ ፡ ይከለከላል ።

(፪) በንኡስ ፡ ቀ፡ጥር ፡ (፩) የተመለከተውን ፡ ክልከላ ፡ በመጣስ ፡ የተሠራ ፡ ማናቸውም ፡ ሥራ ፡ የመጠበቂያው ፡ ስምምነት ፡ ከመጽደቁ ፡ በፊት ፡ የነበሩትን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ አንዳች ፡ ውጤት ፡ የለውም ፤

ቀኑ ፡ ሺ፻፵፯ ። ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ የሚሰጠው ፡ የፍርድ ፡ ማስታወቂያ ።

የመጠበቂያውን ፡ ስምምነት ፡ በማጽደቅ ፡ ወይም ፡ አይሆንም ፡ በማለት ፡ የተሰጡት ፡ ፍርዶች ፡ በቀጥታ ፡ ፱፻፹፫ ፡ ከተወሰኑት ፡ ደንቦች ፡ ተገቢ ፡ የሆኑትን ፡ በመከተል ፡ በማስታወቂያ ፡ መውጣት ፡ አለባቸው ።

ቀኑ ፡ ሺ፻፵፰ ። ስምምነቱ ፡ እንዳይጸድቅ ፡ ስለመቃወም ።

(፩) በነገሩ ፡ ያልተስማማው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ እና ፡ በዚህ ፡ ነገር ፡ ባለጉዳይ ፡ የሆነ ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ፕሮሴጌርባሉ ፡ በተዘጋጀ ፡ በአምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ስምምነቱ ፡ እንዳይጸድቅ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

(፪) የመቃወሚያውም ፡ ምክንያት ፡ ተገልጾ ፡ መቃወሚያውን ፡ ባለዕዳውና ፡ መርማሪው ፡ እንዲያውቁት ፡ መደረግ ፡ አለበት ።

ቀኑ ፡ ሺ፻፵፱ ። ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ በተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ ላይ ፡ ይግባኝ ፡ ስለማለት ።

ስምምነቱን ፡ በማጽደቅ ፡ ወይም ፡ አይሆንም ፡ በማለት ፡ በተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ ላይ ፡ ባለዕዳው ፡ ወይም ፡ በቀኑ ፡ ሺ፻፵፰ ፡ መሠረት ፡ የተቃወሙት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ይግባኝ ፡ ሊሉ ፡ ይችላሉ ። የይግባኙም ፡ ጊዜ ፡ የፍርዱ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከወጣበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ ነው ። የይግባኙም ፡ ክስ ፡ ባለዕዳው ፡ መርማሪው ፡ በክርክሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ባለጉዳዮች ፡ ሁሉ ፡ እንዲያውቁት ፡ መደረግ ፡ አለበት ።

ቀኑ ፡ ሺ፻፶፬ ። የስምምነቱ ፡ መጽደቅ ፡ ውጤቶች ።

(፩) በሚገባ ፡ የጸደቀው ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፤ የጉዳዩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ከመከፈቱ ፡ በፊት ፡ የነበሩትን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሁሉ ፡ አስገዳጅ ፡ ይሆናል ። ነገር ፡ ግን ፡ ለእነዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፤ በባለዕዳው ፡ የጋራ ፡ ተገዳጆች ፤ በዋሶቹና ፡ ንብረቱን ፡ ባስተላለፈላቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ያላቸው ፡ መብት ፡ በሙሉ ፡ እንደተጠበቀ ፡ ይቆያል ።

(፪) እነዚህ ፡ የተዘረዘሩት ፡ ሰዎች ፡ በስምምነቱ ፡ ላይ ፡ ማስገንዘቢያቸውን ፡ ለማቅረብ ፡ በክርክሩ ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ ይችላሉ ።

ቀኑ ፡ ሺ፻፶፩ ። ስለ ፡ ስምምነቱ ፡ አፈጻጸም ፡ የሚደረግ ፡ ተጠባባቂነት ።

(፩) የመጠበቂያው ፡ ስምምነት ፡ ከጸደቀ ፡ በኋላ ፤ ስለ ፡ ማጽደቅ ፡ በተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ ውስጥ ፡ በተመለከተው ፡ አሠራር ፡ መሠረት ፡ ስምምነቱ ፡ ይፈጸም ፡ ዘንድ ፡ መርማሪው ፡ አፈጻጸሙን ፡ ይጠባበቃል ።

(፪) መርማሪው ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂውን ፡ ለመጉዳት ፡ ምክንያት ፡ የሚሆነውን ፡ ማናቸውንም ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ወኪል ፡ ለሆነው ፡ ዳኛ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፫) ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ከተመረጠበት ፡

ጊዜ ፡ አንሥቶ ፤ ሥራዎቹ ፡ እስከ ፡ ቀሩበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፤ ለመርማሪው ፡ የሚታሰብለትን ፡ ኪሣራና ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ ወኪል ፡ የሆነው ፡ ዳኛ ፡ ይወስንለታል ።

ቀ* ፡ ሺ፻፶፪ ። የመጠበቂያ ፡ ስምምነትን ፡ ስለ ፡ መሰረዝና ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

(፩) በንብረት ፡ ጠባቂው ፡ ቦታ ፡ የመርማሪው ፡ መተካት ፡ ብቻ ፡ የተጠበቀ፡ሆኖ ፤ ከቀ* ፡ ሺ፺፩ ፡ እና ፡ ሺ፺፫ ፡ የተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፤ የመጠበቂያ ፡ ስምምነትን ፡ ለማፍረስና ፡ ለመሰረዝ ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) የመጠበቂያው ፡ ስምምነት ፤ በቀ*ጥር ፡ ሺ፻፳፩ ፡ ጉዳት ፡ ቀ* ፡ (፪) መሠረት ፡ ንብረቶችን ፡ ለመልቀቅ ፡ የሚወስን ፡ በሚሆንበት፡ጊዜ ፤ ከንብረቶቹ ፡ መሸጥ ፡ የተገኘው ፡ ገንዘብ ፡ ከዕዳው ፡ አምሳ ፡ በመቶውን ፡ 50% ለመክፈል ፡ የሚበቃ ፡ ከሆነ ፡ ስምምነቱ ፡ አይፈርስም ።

ቀ* ፡ ሺ፻፶፫ ። ወደተሻለ ፡ ዕድል ፡ ስለ ፡ መመለስ ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ።

በመጠበቂያው ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፤ ባለዕዳው ፡ ከስምምነቱ ፡ ሰነድ ፡ ፈጽሞ ፡ ነጻ ፡ የሚሆነው ፤ ወደ ፡ ተሻለው ፡ ዕድል ፡ ተመልሶ ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ገብቶበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዚህ ፡ ውል ፡ ተፈጻሚነት ፡ ለአምስት ፡ ዓመት ፡ በሚሆን ፡ ጊዜ ፡ ይወሰናል ፤ ያውም ፡ የባለዕዳው ፡ ንብረት ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከዕዳው ፡ በላይ ፡ ከመቶ ፡ ሓያ ፡ አምስት ፡ ጨምሮ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ።

አንቀጽ ፡ ፬ ።

ስለ ፡ ማኅበሮች ፡ መክሠርና ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምምነቶች ፡ የሚጸኑ ፡

ልዩ ፡ ውሳኔዎች ።

ቀ* ፡ ሺ፻፶፬ ። የጠቅላላ ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚነት ።

ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ አንቀጾች ፡ የተነገሩት ፡ ደንቦች ፡ ሳይነኩ ፡ ማኅበሮች ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔዎች ፡ ይመራሉ ።

ቀ* ፡ ሺ፻፶፭ ። የመክሠር ፡ ማስታወቂያ ፡ ፍርድ ፡ ሊሰጥባቸው ፡ የሚችሉ ፡ ማኅበሮች ።

(፩) ከእሽሙር ፡ ማኅበሮች ፤ በቀር ፡ ማናቸውም ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁሉ ፡ የመክሠር ፡ ማስታወቂያ ፡ ፍርድ ፡ ሊሰጥባቸው ፡ ወይም ፡ የመጠበቂያ ፡ ስምምነት ፡ ለማግኘት ፡ ሊፈቀድላቸው ፡ የሚችሉ ፡ ናቸው ።

(፪) ሒሳቡን ፡ በማጣራት ፡ ያለ ፡ ማኅበር ፡ የመክሠር ፡ ማስታወቂያ ፡ ፍርድ ፡ ሊሰጥበት ፡ ይችላል ።

(፫) ማኅበሩ ፡ በመሥራት ፡ ላይ ፡ መኖሩ ፡ ከተረጋገጠ ፤ በሕግ ፡ ፈራሽነቱ ፡ በተገለጸ ፡ ማኅበር ፡ ላይ ፡ እነዚህ ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፯ ። የመክፈልን ፡ መቋረጥ ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

በቍጥር፡ ፱፻፸፪ ፡ መሠረት ፡ ያንድ ፡ ማኅበርን ፡ መክፈል ፡ ማቋረጥ ፡ የሚያስ
ታውቀው ፤ ሕጋዊ፡ ከሆነ ፡ እንደራሴዎች፡ አንዱ ፡ ነው ። ማኅበሩ ፡ ሒሳቡን ፡ በማ
ጣራት ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፤ ይህን ፡ ማስታወቂያ ፡ ማድረግ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡
ሒሳብ ፡ አጣሪው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፰ ። ስለ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ሥልጣን ።

(፩) የሥራው ፡ ዋና ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ባለበት ፡ ቦታ ፡ ባለሥልጣን ፡ የሆነው ፡
ፍርድ ፡ ቤት ፡ በመክሠር ፡ ረገድ ፡ የሚቀርበውን ፡ ክስና ፡ ሥርዐት ፡ ለማየት ፡
ሥልጣን ፡ አለው ።

(፪) የኢንተርናሲዮናል ፡ ስምምነቶች ፡ እንደተጠበቁ ፡ ሆነው ፤ የሥራው ፡ ዋና ፡
ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ እውጭ ፡ አገር ፡ በመሆኑ ፡ የመክሠሩን ፡ ጉዳይ ፡ የውጭ ፡
አገር ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ያየውም ፡ ቢሆን ፤ የኢትዮጵያ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ የመክሠሩን ፡
ጉዳይ ፡ ለማየት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፱ ። ሳይከፋፈል ፡ የአንድነትና ፡ ወሰን ፡ የሌለው ፡ አላፊነት ፡ ያላቸው ፡

ማኅበረተኞች ፡ ስላሉበት ፡ ማኅበር ፡ መክሠር ።

(፩) የኅብረት ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ሲሆን ፤ ማኅበረተኞች ፡ ሁሉ ፤ ሁለት ፡ ዐይ
ነት ፡ ኅላፊነት ፡ ያለበት ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ ሲሆን ፤ ያልተወሰነ ፡ ኅላፊነት ፡
ያለባቸው ፡ ማኅበረተኞች ፡ ሁሉ ፡ እነርሱን ፡ ለሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፡ በቍጥር፡
ሺ፻፶፯ ፡ የተመለከተውን ፡ ማስታወቂያ ፤ ማኅበሩ ፡ መክፈሉን ፡ ካቋረጠ ፡
በሐያ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፤ መስጠት ፡ አለባቸው ።

(፪) ሳይከፋፈል ፡ የአንድነትና ፡ ያልተወሰነ ፡ ኅላፊነት ፡ ያለባቸው ፡ ማኅበ
ረተኞች ፡ ያሉበት ፡ ማኅበር ፡ መክሠር ፤ ወዲያውኑ ፡ የነዚህን ፡ ማኅበረተኞች ፡
መክሠር ፡ ያስከትላል ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፱ ። ስለ ፡ አላፊነት ፡ የሚደረግ ፡ ክስ ።

በቍጥር፡ ፫፻፳፮ ፡ እና ፡ ፫፻፳፯ ፡ መሠረት ፡ በመርግሪዎች ፤ በዋና ፡ ሥራ ፡ አስኪያ
ጆችና ፡ በሒሳብ ፡ አጣሪዎች ፡ ላይ ፡ በአላፊነት ፡ የሚቀርበውን ፡ ክስ ፤ በመርግሪው ፡
ዳኛ ፡ ፈቃድ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹን ፡ ኮሚቴ ፡ ሒሳብ ፡ ሰምቶ ፡ ንብረት ፡ ጠባ
ቂው ፡ ይፈጽመዋል ።

ቍ ፡ ሺ፻፷ ። የጋራ ፡ መክሠርን ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) የአክሲዮን ፡ ማኅበር ፡ ወይም ፡ አላፊነቱ ፡ የተወሰነ ፡ የግል ፡ ማኅበር ፡ የከ
ሠረ ፡ እንደሆነ ፤ በዚህ ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ ተግባሮቹን ፡ በመሸፈን ፡ ለራሱ ፡

ጥቅም ፡ የንግድ ፡ ሥራዎችን ፡ ሠርቶ ፡ በማግበሩም ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ የግል ፡ ገንዘቡ ፡ አድርጎ ፡ የተጠቀመ ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፤ በማግበሩ ፡ ላይ ፡ የተሰጠው ፡ የመከሠር ፡ ፍርድ ፡ በርሱም ፡ ላይ ፡ በጋራ ፡ እንዲጸናበት ፡ ሊደረግ ፡ ይቻላል ።

(፪) በንኡስ ፡ ቍ ፡ (፩) የተመለከተው ፡ ውሳኔ ፤ ሁለት ፡ ዐይነት ፡ ጎላፊነት ፡ ያለበት ፡ የሽርክና ፡ ማግበር ፡ አስተዳደር ፡ ውስጥ ፡ በገቡት ፡ የተወሰነ ፡ ጎላፊነት ፡ ባለባቸው ፡ ማግበረተኞች ፡ ላይ ፡ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ፲፫፻፳፩ ። ሥራውን ፡ የተወ ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ አላፊ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ማግበረተኛ ።

(፩) ማግበሩ ፡ መክፈሉን ፡ ያቋረጠው ፤ ማግበረተኛው ፡ ከመሰረዙ ፡ በፊት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ማግበረተኛው ፡ ከንግድ ፡ መዘገብ ፡ ከተሰረዘበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ሳይከፋፈል ፡ የአንድነት ፡ አላፊነት ፡ ያለበት ፡ ማግበረተኛ ፡ መከሠር ፡ እንዲገለጽ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል ።

(፪) ሳይከፋፈል ፡ በአንድነት ፡ አላፊ ፡ የሆነው ፡ ማግበረተኛ ፡ በንግድ ፡ መዘገብ ፡ ያልተመዘገበ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሥራውን ፡ ከተወ ፡ በኋላ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ መከሠሩ ፡ እንዲገለጽ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፲፫፻፳፪ ። በማግበሩ ፡ የውስጥ ፡ ደንብ ፡ ለመክፈል ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ መዋጮዎቹ ፡ እንዲገቡ ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ።

በማናቸውም ፡ ማግበር ፡ በማግበሩ ፡ የውስጥ ፡ ደንብ ፡ ለመክፈያ ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ ቢሆንም ፡ እንኳን ፤ ንብረት ፡ ጠባቂው ፡ ያልገቡት ፡ መዋጮዎች ፡ እንዲገቡ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፫፻፳፫ ። ሳይከፋፈል ፡ በአንድነት ፡ ጎላፊነት ፡ ስለ ፡ አለባቸው ፡ ማግበረተኞች ፡ መከሠር ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ።

(፩) የማግበሩንና ፡ ሳይከፋፈል ፡ በአንድነት ፡ ጎላፊዎች ፡ የሆኑትን ፡ ማግበረተኞች ፡ መከሠር ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በአንድ ፡ ፍርድ ፡ ይገልጻል ። እንደ ፡ ደንቡም ፡ አንድ ፡ መርማሪ ፡ ዳኛና ፡ አንድ ፡ የንብረት ፡ ጠባቂ ፡ ይሾማል ። ነገር ፡ ግን ፡ የማግበሩ ፡ ንብረት ፡ ከማግበረተኞቹ ፡ ንብረት ፡ እንደ ፡ ተለየ ፡ ይቋያል ። የያንዳንዱም ፡ መከሠር ፡ ንብረት ፡ በተለይ ፡ ይቋቋማል ።

(፪) በማግበሩ ፡ መከሠር ፡ ውስጥ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብታቸውን ፡ ያቀረቡ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በሚገባቸው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በየአንዳንዱ ፡ ማግበረተኛ ፡ መከሠር ፡ ውስጥ ፡ መብታቸው ፡ እንዲታወቅላቸው ፡ እንዳቀረቡ ፡ ይቋቋሉ ።

(፫) መክፈል ፡ ከሚገባቸው ፡ በላይ ፡ ስለ ፡ ከፈሉት ፡ ገንዘብ ፡ የያንዳንዱ ፡ ማግበረተኛ ፡ መከሠር ፡ በሌላው ፡ ማግበረተኛ ፡ መከሠር ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ የተሰ

ጠው ፡ መብት ፡ ሳይነካ ፤ ከማኅበሩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፤ ገንዘቡ ፡ በሙሉ ፡ እስኪከፈለው ፡ ድረስ ፤ በሚደረጉት ፡ ክፍያዎች ፡ ሁሉ ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ መብት ፡ አለው ።

(፩) ከማኅበረተኞቹ ፡ ላይ ፡ የግል ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ በመብታቸው ፡ ሊሠሩበት ፡ የሚችሉት ፤ ባለዕዳ ፡ በሆናቸው ፡ ማኅበረተኛ ፡ መክሠር ፡ ውስጥ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) እያንዳንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፤ ከእርሱ ፡ ጋራ ፡ ተካፋይ ፡ የሆኑትን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መብት ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፻፳፬ ፡ የስምምነት ፡ ሐሳብ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

(፩) በመክሠር ፡ ላይ ፡ ላለው ፡ ማኅበር ፡ የስምምነቱን ፡ ጥያቄ ፡ የሚፈርሙት ፡ የማኅበሩ ፡ ሕጋዊ ፡ እንደራሴዎች ፡ ናቸው ።

(፪) የኅብረት ፡ የሽርክና ፤ ወይም ፡ ሁለት ፡ ዐይነት ፡ ኅላፊነት ፡ ያለበት ፡ የሽርክና ፡ ማኅበር ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፤ የስምምነቱን ፡ ሐሳብና ፡ ሁኔታዎች ፡ ከማኅበሩ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ ፍጹም ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ያላቸው ፡ ማኅበረተኞች ፡ እንዲቀበሉት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

(፫) የአክሲዮን ፡ ማኅበር ፡ ወይም ፡ ኅላፊነቱ ፡ የተወሰነ ፡ የግል ፡ ማኅበር ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፤ ስምምነቱን ፡ የማጽደቁ ፡ ሥልጣን ፡ ለአስተዳዳሪዎቹ ፡ ካልተሰጠ ፡ በቀር ፤ ለስምምነቱ ፡ የቀረበውን ፡ ሐሳብ ፡ ድንገተኛው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ እንዲያጸድቀው ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፻፳፭ ፡ በአንድነት ፡ ሳይከፋፈል ፡ ኅላፊ ፡ የሆኑ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ስላሉበት ፡ ማኅበር ፡ የሚደረግ ፡ ስምምነት ።

(፩) በአንድነትና ፡ ሳይከፋፈል ፡ ያልተወሰነ ፡ ኅላፊነት ፡ ያለባቸው ፡ ማኅበረተኞች ፡ ያሉበት ፡ ማኅበር ፡ ስምምነት ፡ በጠየቀ ፡ ጊዜ ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ስምምነቱን ፡ ላንዱ ፡ ወይም ፡ ለብዙዎቹ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ብቻ ፡ ሊፈቅዱላቸው ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፤ በጠቅላላው ፡ የማኅበሩ ፡ ንብረት ፡ የግዴታ ፡ ማጣራት ፡ አሠራር ፡ ይፈጸምበታል ። ስምምነቱ ፡ የተፈቀደላቸውም ፡ ማኅበረተኞች ፡ የግል ፡ ንብረት ፡ ከማጣራቱ ፡ ውጭ ፡ ይሆናል ። ስምምነቱም ፡ የማኅበሩ ፡ ንብረት ፡ ባልሆነ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የድርሻ ፡ መክፈል ፡ ግዴታ ፡ ሊኖርበት ፡ አይችልም ።

(፫) የግል ፡ ስምምነት ፡ የተፈቀደለት ፡ ማኅበረተኛ ፡ ካንድነት ፡ አላፈነት ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

አንቀጽ ፩

አጭር ሥነ ሥርዓት

ቀ. ሺ፻፳፯ ። ስለ፡አፈጻጸሙ ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) የከሠረው ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ከሺ ፡ ብር ፡ የማይበልጥ ፡ ለሙሆኑ ፡ ባለዕዳው ፡ ያቀረበው ፡ የሒሳብ ፡ ሚዛን ፡ ወይም ፡ በኋላ ፡ የተገኙ ፡ መረጃዎች ፡ የገለጹ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ የሚከፋፈለው ፡ ድርሻ ፡ ከመቶ ፡ ዐሥር ፡ ለመብለጥ ፡ የማይችል ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኛው ፡ በሥልጣኑ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ጥያቄ ፡ የመከሰተ ፡ አሠራር ፡ በአጭር ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ እንዲቀጥል ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ።

(፪) የከሠረው ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ የሚከፋፈለው ፡ ድርሻ ፡ በንኡስ ፡ ቀጥር ፡ (፩) ከተነገሩት ፡ ገንዘቦች ፡ የበለጠ ፡ መሆኑ ፡ ከመከሰተ ፡ አሠራር ፡ ተገልጾ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተፈጸሙት ፡ ሥራዎች ፡ እንደ ፡ ጸኑ ፡ ሆነው ፡ የመከሰተ ፡ አሠራር ፡ በመደበኛው ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ እንዲቀጥል ፡ ዳኛው ፡ ያዛል ።

(፫) የመከሰተ ፡ አሠራር ፡ መደበኛ ፡ ደንቦች ፡ ከአጭሩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ጋራ ፡ በሚሰማሙበት ፡ መጠን ፡ ተፈጻሚነታቸው ፡ ይቀጥላል ።

ቀ. ሺ፻፳፯ ። ስለ ፡ አጭር ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ አሠራር ፡ ልዩነት ።

አጭር ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡—

- (፩) እሽግ ፡ አይደረግም ።
- (፪) የባለገንዘቦች ፡ ኮሚቴ ፡ መምረጥ ፡ ግዴታ ፡ አይደለም ።
- (፫) በፍርድ ፡ ቤት ፡ መቃወሚያ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ ክርክር ፡ በተነሣበት ፡ ዕዳ ፡ መቃወሚያ ፡ ላይ ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣል ።
- (፬) መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ማንኛውንም ፡ ግልግል ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላል ።
- (፭) ስለ ፡ ገንዘቡም ፡ አንድ ፡ ክፍያ ፡ ብቻ ፡ ይደረጋል ።
- (፮) የንብረት ፡ ጠባቂውን ፡ ሒሳብና ፡ የሚያገኛቸውን ፡ ገንዘቦች ፡ የሚመለከቱ ፡ ትን ፡ ክርክሮች ፡ መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ይወስናል ።

ቀ. ሺ፻፳፰ ። ያሉትን ፡ ዕዳዎች ፡ ስለ ፡ መመርመር ።

- (፩) በሒሳብ ፡ ጽሑፎች ፤ ባለዕዳው ፡ በሰጠው ፡ መግለጫና ፡ ሊገኙ ፡ በሚችለው ፡ መረጃ ፡ መሠረት ፡ ንብረት ፡ ጠባቂው ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹን ፡ ዝርዝር ፡ ያሰናዳል ።
- (፪) ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተባለው ፡ ዝርዝር ፤ አስረጂ ፡ ከሆኑ ፡ ሰነዶች ፡ ጋራ ፡ ለመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ይተላለፋል ። መርማሪውም ፡ ዳኛ ፡ ያለውን ፡ ዕዳ ፡ ካረጋገጠ ፡ በኋላ ፡ በትእዛዝ ፡ ተፈጻሚ ፡ እንዲሆን ፡ ያደርጋል ። ማናቸውም ፡ ሰው ፡ እንዲያውቀው ፡ የዕዳው ፡ ዝርዝርና ፡ ትእዛዝ ፡ በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ይቀመጣል ።
- (፫) ዝርዝሩ ፡ ትእዛዙ ፡ እፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ በተቀመጠ ፡ በሦስት ፡ ቀን ፡

ውስጥ ፤ ንብረት ፡ ጠባቂው ፡ በረከማንዴ ፡ ደብዳቤ ፡ ለያንዳንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ስለ ፡ ዕዳው ፡ የተሰጠውን ፡ ውሳኔ ፡ ያስታውቀዋል ።

(፩) ዝርፋና፡ ትእዛዙ፡ እፍርድ፡ መዝገብ፡ ቤት፡ በተቀመጠ፡ በዐሥራ፡ አምስት፡ ቀን፡ ውስጥ ፡ ተቀባይነት ፡ ያላገኙት፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ለመርማሪው ፡ ዳኛ ፡ አቤቱታ ፡ ማቅረብ ፡ ይችላሉ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ተቀባይነት ፡ ያገኙት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎችን ፡ የሚመለከቱ ፡ መቃወሚያዎች ፡ ሌሎች ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሊያቀርቡ ፡ ይችላሉ ።

(፪) መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ክርክሮቹ ፡ የሚሰሙበትን ፡ ቀን ፡ ይወስናል ። ክርክሮቹም ፡ በስምምነት፡እንዲፈጸሙ፡ይጣጣራል።እንዲሁ፡ካልሆነ፡ግን፡አንድ፡ውሳኔ፡ይሰጣል።

ቀ፡ ሺ፻፷፱ ። የመፋለም ፡ ጥያቄዎች ።

በመፋለም ፡ ጥያቄዎችና ፡ በባለዕዳው ፡ እጅ ፡ የሚገኙትን ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ዕቃዎች ፡ ስለ መመለስ ፡ በቀጥር ፡ ሺ፻፷፰ ፡ የተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፸፫ ። ስለ ፡ ስምምነት ።

(፩) በገንዘብና ፡ እንዲሁም ፡ በቀጥር ፡ ብልጫ ፡ ያላቸውና ፡ ድምፅ ፡ ለመስጠትም ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የተቀበሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የስምምነቱ ፡ ሐሳብ ፡ የጸና ፡ ይሆናል ።

(፪) መርማሪው ፡ ዳኛ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በንኡስ ፡ ቀ፡ (፩) መሠረት ፡ ዕጥፍ ፡ የሆነው ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ መገኘቱን ፡ ከመረመረ ፡ በኋላና ፡ ስምምነቱም ፡ ተገቢ ፡ መሆኑን ፡ ከገመተ ፡ በኋላ ፤ ይህንኑም ፡ በትእዛዝ ፡ አጽድቆ ፡ ለአፈጻጸሙ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ትእዛዞች ፡ ይሰጣል ። ስምምነቱን ፡ በሚፈቅደው ፡ ወይም ፡ በሚሸረው ፡ ውሳኔ ፡ ላይ ፡ ምንም ፡ የይግባኝ ፡ ክስ ፡ እንዲቀርብ ፡ አይፈቀድም ።

ስ ድ ስ ተ ኛ ፣ መ ጽ ሐ ፍ ።

መሸጋገሪያ ፡ ሕግ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ፡ ሺ፻፸፩ ። ስለ ፡ ይርጋ ።

(፩) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የይርጋ ፡ ዘመናቸው ፡ ያለፉ ፡ ጉዳዮች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ በሚገኝ ፡ በማነኛውም ፡ ምክንያት ፡ እንደገና ፡ ሊቀሰቀሱ ፡ አይቻልም ።

(፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ሊፈጸሙ ፡ ለሚገባቸው ፡ ተግባሮች ፡ ወይም ፡ ፎርማሊቲዎች ፡ የተወሰነ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ ሲኖርና ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ የሌላቸው ፡ ነገሮች ፡ ሲሆኑ ፤ የይርጋው ፡ ዘመን ፡ የሚቆጠረው ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከጸናበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

(፫) በዚህ ፡ ሕግ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ የተራዘመ ፡ ሲሆን ፤ የሚፈረደው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ነው ። ነገር ፡ ግን ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ያለ ፈው ፡ ጊዜ ፡ ይቀነሳል ።

(፬) የይርጋው ፡ ዘመን ፡ እንዲያጥር ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ የተደነገገ ፡ ሲሆን ፤ በቀድሞው ፡ የይርጋ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ይፈረድና ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ያለ ፈው ፡ ጊዜ ፡ ይቀነሳል ።

ቀ፡ ሺ፻፸፪ ። የተጠበቀ ፡ መብት ።

በሕጉ ፡ ላይ ፡ ተገልጾ ፡ የተመለከተ ፡ ተቃራኒ ፡ ደንብ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የተፈጸሙ ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታዎች ፡ ሁሉ ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከወጣም ፡ በኋላ ፡ የጸኑ ፡ ይሆናሉ ፤ ነገር ፡ ግን ፡ እነዚህ ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታዎች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ተሻሽለው ፡ በወጡት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፸፫ ። በውጥን ፡ ስለሚገኙ ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታዎች ።

በሕጉ ፡ ላይ ፡ ተገልጾ ፡ የተመለከተ ፡ ተቃራኒ ፡ ደንብ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፤ በውጥን ፡ ያሉት ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታዎች ፤ ይህ ፡ ሕግ ፡ ሲጸና ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ በተደነገጉት ፡ ሕጎች ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ነጋዴዎች ፤ ንግዶችና ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ።

ቀ፡ ሺ፻፸፬ ። የንግድ ፡ መዝገብ ።

(፩) በቀጥር ፡ ፹፮ ፡ እስከ ፡ ፻፳፪ ፡ የተደነገጉት ፡ ሕጎች ፡ የሚጸኑት ፡ ወደፊት ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚወጣ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከሚነገርበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

(፪) ይህ ፡ ሕግ ፡ በንግድ ፡ መዝገብ ፡ እንዲመዘገቡ ፡ የሚያዛቸው ፡ ነገሮች ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ሲሠራበት ፡ በቁየው ፡ ልምድ ፡ መሠረት ፡ መመዝገብ ፡ አለባቸው ።

(፫) ይህ ፡ ሕግ ፡ ሲጸና ፡ በቀጥር ፡ ፻፳፮ ፡ እና ፡ ፻፳፰ ፡ መሠረት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ ዝርዝሮች ፡ የሚቀርቡበትን ፡ ፎርም ፡ በንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ለተመዘገቡ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ሁሉ ፡ የንግድ ፡ ሚኒስቴር ፡ ይሰጣል ።

ቀሌ ፡ ሺ፻፸፮ ። በንግድ ፡ መደብር ፡ ላይ ፡ ስለሚሰጡ ፡ መያዣዎች ፡ መዝገብ ።

(፩) በቀሌጥር ፡ ፻፸፱ ፡ የተደነገጉት ፡ ሕጎች ፡ የሚጸኑት ፡ ወደፊት ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚነገረው ፡ ቀንና ፡ ሁኔታ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፪) ይህ ፡ ሕግ ፡ የንግድ ፡ መያዣ ፡ እንዲመዘገብ ፡ ባስገደደ ፡ ጊዜ ፡ በዚሁ ፡ ሕግ ፡ ላይ ፡ የተመለከቱት ፡ ዝርዝሮች ፡ ንግዱ ፡ ተቋቁሞ ፡ በሚገኝበት ፡ አውራጃ ፡ ግዛት ፡ ይመዘገባሉ ።

ቀሌ ፡ ሺ፻፸፯ ። አፊሲዬል ፡ የንግድ ፡ ጋዜጣ ።

(፩) አፊሲዬል ፡ የንግድ ፡ ጋዜጣ ፡ ወደፊት ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚወጣ ፡ ማስታወቂያ ፡ በሚነገረው ፡ ቀን ፡ ይቋቋማል ።

(፪) በአፊሲዬል ፡ የንግድ ፡ ጋዜጣ ፡ እንዲወጣ ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ በሚያስገድድበት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ የሕግ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማውጣት ፡ መብት ፡ ባለው ፡ ጋዜጣ ፡ ማስታወቂያው ፡ ይታተማል ።

(፫) በአፊሲዬል ፡ የንግድ ፡ ጋዜጣና ፤ የሕግ ፡ ክፍል ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማውጣት ፡ መብት ፡ ባለው ፡ ጋዜጣ ፡ እንዲታተም ፡ ሕጉ ፡ በሚያስገድድበት ፡ ጊዜ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጋዜጣ ፡ የወጣው ፡ ማስታወቂያ ፡ በቂ ፡ ይሆናል ።

ቀሌ ፡ ሺ፻፸፰ ። የንግድ ፡ ማኅበር ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመውጣቱ ፡ በፊት ፡ የተቋቋሙት ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮች ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከወጣም ፡ በኋላ ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በማያንስ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

የገንዘብ ፡ ሰነዶችና ፡ የባንክ ፡ ሥራዎች ።

ቀሌ ፡ ሺ፻፸፰ ። መሠረቱ ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የወጡት ፡ የሚተላለፉ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶች ፡ ከዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ጋራ ፡ የሚስማሙ ፡ ባይሆኑም ፡ እንኳ ፤ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከወጣ ፡ በኋላም ፡ የጸኑ ፡ ይሆናሉ ።

ቀሌ ፡ ሺ፻፸፱ ። ስለ ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ።

በዚህ ፡ ሕግ ፡ በተደነገገው ፡ መሠረት ፡ እንቢታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለማቅረብ ፡ የመዝገብ ፡ ሹም ፡ (ሬጂስትራር ፡) ሳያገኝ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በተደነገገው ፡ ሁኔታ ፡ መሠረት ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ችሎታ ፡ ያላቸው ፡ ምስክሮች ፡ ባሉበት ፡ የእንቢታ ፡ ማስታወቂያው ፡ ተግባር ፡ ይፈጸማል ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

ኪሣራ ።

ቀ፡ ፲፻፹ ። መሠረቱ ።

(፩) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የቀረቡ ፡ የኪሣራ ፡ ነገሮች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማሉ ።

(፪) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፤ የተሾሙ ፡ የመክሠር ፡ መርማሪ ፡ ዳኞችና ፡ የከሠረ ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ጠባቂዎች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ መመረጥ ፡ የማይችሉ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ሹመታቸው ፡ እንደ ፡ ጸና ፡ ይቈያል ።

ቀ፡ ፲፻፹፩ ። የኪሣራ ፡ ተግባሮች ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፤ የተጀመሩ ፡ የኪሣራ ፡ ክሶች ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከጸና ፡ በኋላ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ይቀጥላሉ ።

ቀ፡ ፲፻፹፪ ። የምስክር ፡ ወረቀቶች ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ በቂ ፡ ንብረት ፡ ባለመኖሩ ፡ ምክንያት ፡ ስለተዘገገ ፡ የኪሣራ ፡ ጉዳዮች ፡ የተሰጡ ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ የጸኑ ፡ ይሆናሉ ።

ቀኝ ፡ ፲ ። ንኡስ ፡ ቀኝ ፡ (፩) «በመመሥረታቸው» የሚለው ፡ በመመሥረቻቸው ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፳፩ ። «በንግዱ» ፡ የተባለው « በንግድ » ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፳፯ ። ኦርጎኒቱ «የውጭ» የተባለው ፡ «የወጪ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፳፱ ። «በመሥራት» ፡ የተባለው ፡ «በመሠራት» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፮ ። (ረ) « መኖርና ፡ አለመኖሩን » የተባለው ፡ «መኖር ፡ አለመኖሩን » ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፳፭ ። (፫) (ባለሀብት) ፡ ከሚለው ፡ ቃል ፡ ቀጥሎ ፡ « ወይም » ፡ ተጨምሮ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፴፪ ። «በቀኝጥር ፡ ፪፻፶፯ ፡ የተባለው ፡ «በቀኝጥር ፪ሺ፶፯» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፴፯ ። (፩) «ሰለ ፡ ሰዎት» ፡ የተባለው ፡ «ሰዎች» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፴፰ ። (፩) «የሌላውም» ፡ የተባለው ፡ «የሌላውን» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፵ ። (፩) « ስም ፡ ምልክት» ፡ የተባለው ፡ «የስም ፡ ምልክት» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፵፪ ። «የሚፈጸሙ ፡ ናቸው» ፡ የሚለው ፡ «የሚፈጸም ፡ ነው» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፵፭ ። (፪) «ሒሳብ ፡ አጣሪ» ፡ የተባለው ፡ «ንብረት ፡ ጠባቂ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፵፮ ። (፪) «መፍረስ» ፡ የተባለው ፡ «መፍረስ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፵፯ ። (፪) ፡ «ሒሳብ ፡ አጣሪው» ፡ የሚለው ፡ «ንብረት ፡ ጠባቂው» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፶፫ ። (፩) «ከከሦስት» ፡ የተባለው ፡ «ከሦስት» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፶፱ ። «መደብ» ፡ የተባለው ፡ «መደብር» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፷፪ ። (፩) «በስምንምት» ፡ የተባለው ፡ «በስምምንት» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ከቀኝ ፡ ፻፷፫ ። ቀጥሎ ፡ «ክፍል ፡ ፩» ፡ የተባለው ፡ «ክፍል ፡ ፭» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፷፯ ። (፩) «ማመልከቻና» ፡ የተባለው ፡ «ማመልከትና» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፹ ። (፱) «ከመተዘገቡበት» ፡ የተባለው ፡ «ከተመዘገቡበት» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ከቀኝ ፡ ፻፹፮ ። ቀጥሎ ፡ «ክፍል» ፡ የተባለው ፡ «ክፍል ፡ ፭ » ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፹፰ ። « ለመጉደል ፡ የሚያሠጋው» ፡ የተባለው ፡ «ለማጉደል ፡ የሚያሠጋው » ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፻፺፫ ። «በአምስኛው» ፡ የተባለው ፡ «በአምስተኛው» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ፪፻ ። (፩) «በዋስትና ፡ የተሰጠውን ፡ እንዲያስይዝ» ፡ የተባለው ፡ «ዋስትና ፡ እንዲሰጥ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

- ቀ* : ፪፻፳፭ ። የመጀመሪያው ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ ንኡስ ፡ ቀ*ጥር ፡ «፩» ሆኖ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፪፻፴፱ ። (፩) «በቀ* ፡ ፪፻፴፱» ፡ የተባለው ፡ «በቀ* ፡ ፪፻፳፰» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፪፻፳፪ ። (፩) «በቀ*ጥር ፡ ፪፻፳፪» ፡ የተባለው ፡ «በቀ*ጥር ፡ ፪፻፳፩» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፪፻፶፯ ። (፪) «በሚያጠራበት » ፡ የተባለው ፡ «በሚጣራበት » ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፪፻፶፱ ። «በቀ* ፡ ፪፻፶፱» ፡ የተባለው ፡ «በቀ* ፡ ፪፻፶፰» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፪፻፸፩ ። «የወጣው» ፡ የሚለው «በወጣው» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፫፻፯ ። (፬) «ለማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ ያደረጉ» ፡ የተባለው ፡ «ለማኅበሩ ፡ ሥራ ፡ ርዳታ ፡ ያደረጉ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፫፻፲፩ ። (፪) ማኅበሩን ፡ እንዲፈርስ» ፡ የተባለው ፡ «ማኅበሩ ፡ እንዲፈርስ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፫፻፲፪ ። (፪) «ንኡስ ፡ ቀ* ፡ » የተባለው ፡ «በንኡስ ፡ ቀ* ፡ » ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፫፻፲፫ ። (፩) «ዜግነታቸው» ፡ የተባለው ፡ «ዜግነታቸው» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፫፻፲፮ ። (፫) «መከፈሉን» ፡ የተባለው ፡ «መከፈሉን» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፫፻፹፬ ። «፫፻፹፪ ፡ ፫፻፹፫» ፡ የሚለው ፡ «፫፻፹፪ ፡ ወይም ፡ ፫፻፹፫» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፬፻፲፪ ። አርእስቱ ፡ መጀመሪያ ፡ «፪፻፳፰» ፡ የተባለው ፡ ይሰረዝ ።
- ቀ* : ፬፻፴፫ ። አርእስቱ ፡ «የግዴታ ፡ ወረቀቶች» ፡ የሚለው ፡ «በግዴታ ፡ ወረቀቶች» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፬፻፵፪ ። (፩) «በቀ*ጥር ፫፻፶፱» ፡ የተባለው ፡ «በቀ*ጥር ፡ ፬፻፴፱ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ከቀ*ጥር ፡ ፬፻፵፬ ፡ ቀጥሎ ፡ «ምዕራፍ ፡ ፮» ፡ የተባለው ፡ «ምዕራፍ ፡ ፮ » ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፬፻፵፯ ። (፪) «የኪሣና» ፡ የሚለው ፡ «የኪሣራና» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፬፻፶፩ ። (፫) «በንኡስ ፡ ቀ* ፡ (፩) « ፡ የተባለው» ፡ « በንኡስ ፡ ቀ* ፡ (፪)» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- በመጨረሻው ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ ንኡስ ፡ ቀ* ፡ « (፫) የሆልዴንጉ ፡ ማኅበር » ፡ የተባለው ፡ ንኡስ ፡ ቀ* ፡ «(፬) ፡ የሆልዴንጉ ፡ ማኅበር» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- እንዲሁም ፡ «በንኡስ ፡ ቀ* ፡ (፩)» የተባለው ፡ «በንኡስ ፡ ቀ* ፡ (፪)» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፬፻፷፱ ። (ፕሮስፔክቱስ) ፡ የተባለው ፡ (ፕሮስፔክቱስ) ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፬፻፹፯ ። «ከቀ*ጥር ፡ ፬፻፹፩ ፡ እስከ ፡ ፬፻፺» የተባለው ፡ « ከቀ*ጥር ፡ ፬፻፹፯ ፡ እስከ ፡ ፱፻፺ » ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፭፻፸፱ ። (፩) «ለተመከተው» ፡ የተባለው ፡ «ለተመለከተው» ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፮፻፳፱ ። (፬) «እንዲመረመር» የሚለው ፡ «እንዲመረምር» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
- ቀ* : ፮፻፶፪ ። (፪) «በንኡርስ» ፡ የተባለው ፡ «በንኡስ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፮፻፶፭ ። (፪) «መንግሥት ፡ የሚያቋቋመው» ፡ የተባለው ፡ (መንግሥት ፡ የሚያቋቋመው) ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፯፻፹፯ ። በመጀመሪያው ፡ ኃይለ ፡ ቃል « (፩) » የሚለው ፡ ይሰረዝ ።

ቀ* : ፰፻፳ ። (፪) ፡ በቀጥር ፡ «፯፻፹፱» ፡ የተባለው ፡ «፯፻፺፪» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፰፻፳፭ ። (፩) (ሠ) (ቀጥር ፡ ፯፻፺፫) ፡ የተባለው ፡ (ቀጥር ፯፻፺፭) ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፱፻፸፯ ። (፩) «በሚሰማበት ፡ ጊዜ» ከሚለው ፡ ቀጥሎ «ወይም ፡ ያለም ፡ እንደሆነ» የሚለው ፡ ተጨምሮ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፱፻፹ ። (፬) «በፍትሐ ፡ ብሔር» ፡ የሚለው ፡ «በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ሕግ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፱፻፹፩ ። «መመረጥ» የሚለው ፡ «መምረጥ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፱፻፹፬ ። (፩) «በሚለጠፉ» ፡ የተባለው ፡ «በሚለጠፉና ፡ » ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፱፻፹፰ ። (፩) «ይህ» ፡ የሚለው ፡ ተሠርዞ ፡ «የመክሠር ፡ ማስታወቂያ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፱፻፺፪ ። (፪) «ለፍርድ ፡ ቤት» ፡ የሚለው ፡ «ለፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፲.ሕ ። (፪) «አስቀድሞ» ፡ ከሚለው ፡ ቀጥሎ ፡ «በነጻ» ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ተጨምሮ በት ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፲.፪ ። (፩) «ለፍርድ ፡ መዝገብ ፡ የሚለው ፡ «በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፲.፭ ። (፪) እና ፡ በቀ* ፤ ፲.፮ ። (፩) «በኅብረቱ» ፡ የተባለው ፡ በንብረቱ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፲.፯ ። (፩) «በሁለተኛው» ፡ የተባለው ፡ «በአንደኛው» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
(ለ) «ሕጋዊ» የሚለው ፡ «ከሕግ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

(ረ) «ያለም ፡ እንደ ፡ ሆነ» ፡ ከሚለው ፡ ቀጥሎ « ከንግዱ ፡ መደብር ፡ ጋራ » ፡ የሚል ፡ ተጨምሮበት ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፲.፱ ። (፪) «ገንዘቡን» ፡ የሚለው ፡ «ንብረቱን» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፲.፳፰ ፤ ፲.፴፩ (፪) ፤ ፲.፴፪ ፤ ፲.፴፬ (፪) ፤ ፲.፶፭ ፤ ፲.፶፯ (፩) ፤ ፲.፶፰ ፤ ፲.፶፱ ፤ ፲.፷፩ ፤ ፲.፷፯ ፤ ፲.፷፱ ፤ ፲.፸፱ ፤ ፲.፹፱ ፤ ፲.፺፯ ፤ ፲.፻፲፬ (፫) ፤ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ «ኅብረት» ፡ መሠረተ ፡ ቃሉ ፡ «ኅ» በ «ን» ፡ እየተለወጠ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፲.፴፫ ። (፫) «በንኡስ ፡ ቀ* (፩) ፡ እና ፡ (፪)» የሚለው ፡ «በንኡስ ፡ ቀ* ፡ (፩) ፡ ወይም ፡ (፪) » ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀ* : ፲.፵፫ ። «በእንደራሴው ፡ ረዳትነት » የሚለው ፡ «እንደራሴው ፡ ባለበት » ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ሺ፵፯ ። አርእስቱ ፡ «ማስጸፍ» ፡ የተባለው ፡ « ማጸፍ ፤ በንኡስ ፡ ፡ (፩) ፡ «ማስጸፍን» ፡ የተባለው ፡ «ማጸፍን» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ሺ፶፯ ። አርእስቱ ፡ «ስለ ፡ ማቅረብ» ፡ የተባለው ፡ «ስላለማቅረብ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ሺ፷፫ ። (፩) በከሣራው ፡ «ላይ» ፡ የሚለው ፡ በከሣራው ፡ ንብረት ፡ «ላይ» ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ሺ፸፯ ። (፩) «በኮሚስዮኔሩ» ፡ የተባለው «በወኪሉ» ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ሺ፹፯ ። የመጀመሪያው ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ ንኡስ ፡ ቀኝ ፡ (፩) ፡ ሆኖ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ሺ፳፯ ። (፫) በመጀመሪያው ፡ መሥመር ፡ «ንኡስ ፡ ቀኝ ፡ (፩)» ፡ የተባለው ፡ ንኡስ ፡ ቀኝ ፡ (፪) ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ሺ፻፳፯ ። «ሺ፻፩» የተባለው ፡ «ሺ፩» ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ቀኝ ፡ ሺ፻፳፱ ። (፪) «ሺ፻፳፭» ፡ የተባለው ፡ «ሺ፻፳፮» ተብሎ ፡ ይነበብ ።

